

pagini de jurnal
2000 - 2010

EUGEN DORCESCU
ADAM

EUGEN DORCESCU

A D A M

Pagini de jurnal

(2000 – 2010)

©Eugen Dorcescu și Mirela-Ioana Dorcescu.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DORCESCU, EUGEN

**Adam : pagini de jurnal : (2000-2010) / Eugen Dorcescu. - Timișoara :
Mirton, 2020**

ISBN 978-973-52-1936-9

821.135.1

EUGEN DORCESCU

A D A M

Pagini de jurnal

(2000 – 2010)

EDITURA MIRTON

Timișoara, 2020

Ediție critică de Mirela-Ioana Dorcescu

Redactor de carte: Mirela-Ioana Dorcescu.

Tehnoredactor: Ladislau Szalai.

Coperta: Diana Szebenyi, după: Eugen Dorcescu, portret în bronz de Aurel Gheorghe Ardeleanu.

Iubitei mele soții
MIRELA-IOANA

NOTA EDITORULUI

În anul ce a trecut de când Eugen Dorcescu mi-a încredințat *Jurnalul* său, inițial spre lectură, apoi, foarte curând, întru editare, am reușit să îl parcurg în întregime. Vastitatea manuscriselor, care cuprind, cu câteva întreruperi, consemnări zilnice din perioada 1990 - 2013, a făcut imposibilă transcrierea și publicarea lor integrală. Prin urmare, am decis, cu acordul și colaborarea autorului, ca, în vederea respectării autenticității materialului diaristic, să selectez, pe baza unor criterii de natură estetică și tematică, însemnări elocvente pentru modul său superior, accentuat spiritual, de a trăi – de a-și cerceta lucid, necruțător, profund, sinele și lumea, dar, mai ales, de a cultiva fascinația transcendenței, de a aspira și de a se îndrepta spre Împărăția lui Dumnezeu. Respectând nu doar spiritul, ci și litera textelor olografe, din care am reprodus, deci, parcimonios, fragmentele alese, rânduindu-le cronologic, am elaborat două volume: *Îngerul Adâncului. Pagini de jurnal* (1991-1998) și *Adam. Pagini de jurnal* (2000-2010), ambele reprezentative pentru viziunea existențial-artistică a lui Eugen Dorcescu, în consonanță cu opera sa lirică. Pe de o parte, ideea de a rezerva un volum ultimului deceniu al secolului XX și altul primului deceniu al secolului XXI mi-a fost sugerată de titlul *Călare pe două veacuri* al celebrei lucrări semnate de Sextil Pușcariu, pe de altă parte, textele înseși s-au așezat astfel, comunicând subtil din punct de

vedere semantic și stilistic. Între cele două volume există elemente de continuitate, dar și diferențe care le particularizează. Am ținut cont de ambele categorii în redactarea actualului volum, intitulat *Adam. Pagini de jurnal* (2000-2010). În privința continuității, am urmărit: constanța vocii auctoriale (implicit, actoriale) – vehemența cu care își respinge lumile de aparență apartenență din convingerea că „împărăția sa nu este din lumea aceasta” și tenacitatea cu care își caută un loc în „poporul lui Dumnezeu”, reușind, din aproape în aproape, să se convertească într-o „ființă duhovnicească”; critica socială și politică; portretistica memorabilă (personaje comune – din familie, din lumea literară, ecclesiastică și medicală, din rândul prietenilor etc.); centrele tematice: solitudinea, boala, moartea etc.; reflectarea traseului creativ și publicistic; citarea masivă din *Sfintele Scripturi*; elementele identice de propulsare textuală, marcate prin italice: *La démence universelle*; *Havel havalim...*; *Ce cauchemar que sont les hommes...*; *Drept aceea, am urât viața*; *Doamne, trimite Cuvântul Tău și tămăduiește-o*; *Abyssus abyssum invocat* etc. Continuitatea de fond dintre *Adam. Pagini de jurnal* (2000-2010) și *Îngerul Adâncului. Pagini de jurnal* (1991-1998) justifică și corespondențe de ordin formal. Astfel, poemul-autoportret *Adam* corespunde *Templierului*; al doilea volum are tot trei capitole, ca și primul, titlurile latinești menținând aceeași notă elevată de referință culturală, precum cele în ebraică (*Abba, Pater; Genitrix; Adam vs. Moth Tamuth; Abaddon; Havel havalim*); aparatul critic se menține în aceleași coordonate clasice, ale rigorii și explicitării călăuzitoare, de tip formativ; iar copertele sunt organizate simetric: coperta I se axează pe câte un portret artistic al autorului, coperta a IV-a, pe citate despre jurnal (în general, în primul volum; în particular, despre *Jurnalul* lui Eugen Dorcescu, în cel de-al doilea).

Totuși, *Adam. Pagini de jurnal* (2000-2010) poate fi privit ca o carte autonomă, datorită elementelor distinctive din construcția sa. Se dezvoltă aici alte nuclee semantice: viața ca pedeapsă, călătoria, exotismul, libertatea, impermanența, iluminarea, mântuirea etc.; apar personaje moderne, contradictorii (eul narativ, genealoid; mama, uriașă prezentă; fratele autorului, oscilant; Dana, imprevizibilă etc.), alături de cele clasice, care se încadrează în tipologii (tata, *pater familias*; Oli, angelică; Alina, ermetică; Mina, intrigantă; Părintele Negruțiu, mistic; Virgil Nemoianu, providențial; Ion Arieșanu, sensibil etc.); sunt frecvente analizele psihologice și hermeneutice; se ivesc noi toposuri (Insula, *Civitas Dei*) și concepte („poetica non-imanenței”); se citează din marile limbi de cultură ale Antichității (latină, ebraică, greacă), dar și ale Modernității (franceză, engleză și spaniolă), astfel încât orientarea spre Occident prevalează atât în plan gnoseologic, cât și în sfera culturii, a artei, a religiei, incitând la ademenitoare proiecte de evadare din contingent; frapează noi expresii cu rol de propulsare (*Béni soit-il; Nunc stans; La Isla afortunada, Sic transit gloria mundi*) etc. etc. Indicațiile orare sunt, de asemenea, o noutate față de *Îngerul Adâncului. Pagini de jurnal* (1991-1998), noutate care a impus o ușoară modificare în redactarea însemnărilor. Adeseori, autorul declară nu doar ziua din săptămână și data consemnării, ci și ora la care începe să scrie sau la care, în aceeași zi, reia inserturile diaristice. Alteori, ideile pe care le expune sunt divergente și câte un asterisc separă paragrafele. Folosirea a trei asteriscuri marchează fie abandonarea *Jurnalului* pentru o perioadă de mai multe luni, fie o distanță temporală considerabilă între datele fragmentelor selectate.

*

Alcătuiind, în asocierea lor organică, un jurnal eminent literar, scris din convingerea că, și în acest cadru consacrat creației beletristice, scriitorul își poate valorifica, precum în poezie, darul său de har, *Îngerul Adâncului* și *Adam* se citesc ca o operă unitară, cu un formidabil suflu, care duce cu sine secvențialitate epică, personaje inubliabile, pasaje lirice, descripții, reflecții, introspecții, epifanii etc. În originalitatea lor absolută, sintetizând, spontan, specia jurnalieră cu cea a romanului, cele două volume, fiecare în felul său și, cu deosebire, împreună, propun o formulă de proză dramatică, răvășitoare, modernă. În prefața la volumul I, vorbeam de „opera totală”, pe care o realizau, în consubstanțialitatea lor, *Îngerul Adâncului. Pagini de jurnal* (1991-1998) și antologia ne-varietur *Nirvana. Cea mai frumoasă poezie* (2015). Acum, odată cu publicarea celui de-al doilea volum al *Jurnalului (Adam. Pagini de jurnal – 2000-2010)*, impresionată de monumentală construcție axiologică, exprimată în structuri lirice și epice, afirm, fără false rețineri, că, în jumătate de veac de activitate literară, marele scriitor român Eugen Dorcescu, dintotdeauna conectat la mistica occidentală și la valorile perene ale culturii și ale religiei, și-a desăvârșit capodopera spirituală – lucrarea onestă și sistematică de slujire elitară a lui Dumnezeu și a literaturii. În același timp, recunosc că realizarea celor două ediții critice – a *Nirvanei. Cea mai frumoasă poezie* (2015) și a *Jurnalului lui Eugen Dorcescu*, vol. I-II (2020), reprezintă nivelul cel mai înalt de performanță pe care l-am atins în domeniul editării de carte.

Mirela-Ioana DORCESCU

Timișoara, 31 august 2020

Adam

Dezic, și mă dezic de tot ce am.
În fapt, ce vrea să-nsemne *a avea*?
Sunt singur. Sunt căzut. Sunt *ha' adham**.
Și lângă mine stă femeia mea.
Ca ins primordial în Paradis,
N-am ascendență. Cât despre urmași,
Vrăjmași își sunt. Și mie-mi sunt vrăjmași.
Urmașii mei trupești m-au compromis.
Iar Eva, dăruită de Acel
Ce m-a creat, e-un dram din trupul meu.
Un singur trup clădim în Dumnezeu.
În lume, deci, suntem doar eu și El.

Eugen Dorcescu

* Ebr. „omul de pământ”.

1. ABBA, PATER

Duminică, 2 ianuarie 2000

Niciodată nu va mai fi trecerea de la 1999 la 2000. Niciodată nu vor mai fi ziua de ieri, ziua de azi. Secolul pe care tocmai l-am început e cel în care voi muri. Foarte multe lucruri nu voi mai putea face: nu știu, de pildă, dacă voi izbuti să vizitez locurile sfinte, dacă voi revedea Italia, dacă voi ajunge în Tibet ș.a.m.d. Cum să-ți găsești un punct de sprijin în imensa derivă? În uriașa frustrare? De câte ori îmi voi mai vedea părinții? Fratele? Totul se încheie inexorabil și atât de repede! Stau la masă și scriu, subminat de simțământul zădărnicii. O aud pe Oli robotind în bucătărie. Mi-e dor de Andrei, mă îndurerează că până și Alina e departe, mă simt inaderent la realitate, resimt firea fantomatică a lumii. Cel mai îngrozitor coșmar, cea mai cumplită pedeapsă este însăși viața. Fericiți cei care n-o conștientizează astfel. Și, mai ales, cei care (rămânând simple potențialități) n-au ajuns să o trăiască. „Cei ce nu s-au născut”, cum zice *Ecclesiastul*. Acesta e veacul în care voi muri. Iată a doua certitudine, după aceea că sunt muritor. Rămâne nădejdea învierii, a resurecției, în Domnul, și aceea – dacă voi fi vrednic – a vieții veșnice... Arată funest secolul în care voi părăsi această lume. Nu mai recunosc aproape nimic în jur. Durerea, consubstanțială existenței, se atenuază, se preschimbă într-o luciditate ardentă, insuportabilă, în fond, dar cu neputință de ocolit. Mă alung încet din ambianță și din mine însumi. Acesta e veacul în care mă voi muta la Domnul.

Luni, 3 ianuarie 2000

M-am trezit cu un gând, pe care va trebui să-l aprofundez. Anume, un poet important nu scrie despre om: privit în sine, omul e prea mărunț pentru a fi subiectul unei mari poezii; la fel, un poet important nu scrie despre Dumnezeu: om fiind, nu-l poate cuprinde și, închipuindu-și că poate, cade în trufie, ratându-și poezia. Un poet important scrie despre *relația* (tainică) dintre Dumnezeu și om (ca făptură). Despre misterul acestei relații, despre drama și splendoarea ei. Astfel, poezia lui e și adevărată, și profundă, și perenă.

Miercuri, 5 ianuarie 2000

Azi, Alina a împlinit 32 de ani. *Dumnezeu să vegheze asupra ei!* Mă gândesc la Alina cu drag și rememorez anii când era mică și dulce. La fel, anii când Andrei era mic și dulce. Și Lizuca. Pe urmă, Raluca. Suntem din ce în ce mai bătrâni, mai săraci, mai singuri. Toți cei care pot fug, se duc în alte țări, spre a scăpa de această pauperizare accelerată și de absența oricărei perspective. Oligarhia s-a constituit și secătuieste sevele nației. Dar... cine știe, multe se pot schimba într-o singură clipă. Deocamdată însă, o derută și o depresie profundă bântuie țara. Eu le văd, parțial, le trăiesc și, potrivit darului meu, depun mărturie. O mărturie – aceasta sunt, cred, cărțile mele și scrierile mele, în general. O mărturie sinceră, nepărtinitoare, îndurerată adesea. O mărturie cinstită. Poate, cândva, peste ani, vor fi privite ca atare, mai mult decât sunt privite acum.

Marti, 11 ianuarie 2000

Azi, i-a apărut lui Oli un articol despre Mihai Eminescu. Am de gând să public un ciclu de poezii – câte una, la diferite intervale –, un ciclu intitulat *Noi, epigonii...* Există trei moduri

eronate de receptare a lui Eminescu: elogiul găunos (semidoct) – care e o formă de agresiune; defăimarea – care e autoagresiune: cine atacă un asemenea colos se autoexclde din spațiul național-cultural; idolatrizarea – care e o rătăcire, fiindcă încurcă planul divin cu cel uman.

Joi, 20 ianuarie 2000

A sunat Dana. Insistă să ne mutăm în apartamentul lor, pe care vor, oricum, să-l vândă. E mai mic (2 camere) – deci mai ieftin – și mai călduros. Eu ezit. Mi-e lehamite: de mutări, bagaje, acte, angarale. Fiecare are treburile lui și e firesc să fie așa. Mama și tata au și n-au casă, eu și Oli suntem pe cale să avem și să nu avem casă, copiii se duc care încotro. Cândva, mă întrebam de ce ne obsedează toate acestea: viață, moarte, eforturi, relații cu semenii. Acum nu mă mai întreb nimic. Consemnez. Vomit peste apele negre ale râului (ale râului exterior sau lăuntric) propriu-mi sânge.

Sâmbătă, 22 ianuarie 2000

Zilele trec. Aș pleca undeva. Unde? Cine oare, ce țară (romanică sau nu) ar acorda azil unui om aproape bătrân și soției sale? Ce să facă cu noi? Iar aici, mizeria crește. Și cea materială, și cea morală. Aștept pensia, ar trebui să vină luni, cel târziu marți. Sunt legat de pensie, de oraș, de casă, de scris, de reviste, de stereotipiile propriei vieți. '89 a spulberat o mare parte din vechile relații, altele noi nu se mai pot închea. Simt, uneori, e drept, nevoia vreunei părtașii. Dar toate (sau, mai exact, oricare dintre ele) presupun (presupune), mă tem, renunțarea la independență, înlocuirea (chiar dacă parțială) a supunerii față de Dumnezeu cu supunerea față de oameni. Din fericire, nu mai e mult și se vor

schimba toate: „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba”¹. Voi încerca să scriu nu elogiul (nu neapărat elogiul), ci monografia cenușii. E magnific spectacolul pierderii acelei mâini de cenușă în imensitatea Isarei.

Luni, 24 ianuarie 2000

Totul își deconspiră, râzând macabru, vacuitatea. Plecarea lui Andrei a fost (după îmbolnăvirea lui Oli) a doua lovitură decisivă. De altfel, simt, tot mai des, apăsarea unui călcâi de granit în dreptul sternului. Doar atât dacă s-ar îndura Dumnezeu, să-mi dea focul, nu pământul. Să-i dea, adică, focul (nu pământul) celui ce am părut, câteva decenii, că sunt.

Marti, 25 ianuarie 2000

Ieri i-am comunicat lui Oli că nu am de gând să mă mut în „gaura scofâlcită a doamnei G.”, adică în apartamentul pe care Dana ni-l oferă (a făcut schimb cu familia G.). Nici eu nu știu exact ce vreau. Oli spune doar atât: că nu dorește să mergem undeva, iar eu, apoi, acolo, să nu mă simt în largul meu. Ciudat: nu mă mai simt în largul meu niciunde. Peste tot numai interdicții (mascate în perfide libertăți), peste tot numai deșănțare și prostie. Am senzația clară a unei urmăriri a persoanei mai perfide decât înainte. Acum, te lasă în voie, te manifesti, te arăți, iar mairarii (vai de capul lor!) te știu și te cataloghează.

Joi, 27 ianuarie 2000

De toate schimbările social-politice profită cei fără caracter, cei care „se descurcă”. Toate schimbările fac – după vorba fie iertatului „stalinist” nea Ion Ionicel de la Stroiești – „din cai

¹Corinteni 15, 51.

măgari și din golani oameni mari”. Așa și acum. E de ajuns să privești în jur. Analfabeți (sau semidocti, sau nebuni), șefi de instituții culturale, serviți – culmea! – de cei ce se pretindeau (și se pretind) intelectuali fini, cu nedezmințită vocație occidentală. Ah! Te întrebi, atunci: de ce, oare, intelectualii aceștia rafinați se întrec în a slugări niște hahalere? De ce? Există un singur răspuns: fiindcă nu sunt intelectuali, ci niște mangafale, niște neo-fanarioți fățarnici, cu gândul numai la chilipiruri.

O greață cumplită, fizică și morală, mă sufocă. Cine mă va scoate din amărăciunea aceasta? Cine, în afară de Dumnezeu?

*

Azi-dimineață, a telefonat mama. Era veselă, o duc bine acolo, la frate-meu, în apartament e cald, au și o femeie de serviciu – familia posedă vreo două mașini, Dinuț, nepotu-meu, și-a construit o vilă într-un cartier de lux. Materialicește vorbind, comparația cu noi e zdrobitoare. Dar eu știu: „Nu te voi lăsa și nu te voi părăsi”²... Nu-i bună lumea aceasta. Cel Rău o conduce. Rău sunt și eu, îndeajuns.

*

Scurtă întâlnire cu Ion Arieșanu. În 11 februarie (parcă), m-a avertizat, va fi lansarea cărții lui Sandu Ruja. „Scrie frumos despre poezia ta”, mi-a zis Ion. Văzuse că și Oli figurează în sumar. Știam. Cu Sandu, cu Ion sunt prieten de o viață, de dinainte de Revoluție. Și am rămas prieteni și după Revoluție, când multe amiciții s-au spulberat... O Revoluție din care nu mai ieșim. Toți au ieșit, au scăpat de ea, noi, românii, nu. Cred că n-a mai rămas niciun șef din lumea bună europeană (și internațională) pe care conducătorii noștri să nu-l fi pupat în cur. Nici femeile de serviciu de la diverse bănci nu cred c-au scăpat

² *Evrei* 13, 5.

nepupate tot acolo. Lipsă de caracter, de demnitate, lipsă de onestitate, lipsă de simț al onoarei și al măsurii. Mâine ar trebui să particip la o lansare: a cărții lui Emil Șain. E modestă, dar are măcar meritul că evocă tembelismul politic în care ne-am scufundat. Totul ar fi suportabil dacă, de fapt, n-ar fi insuportabil.

*

„Pe vremuri”, zicea ieri Profesorul Mircea Lăzărescu, „mai era un fel de agora, Casa Universitară, cenaclul etc., unde oamenii se mai întâlneau, mai schimbau o vorbă. Acum, nu mai e nimic”. Foarte adevărat. Obsesia afacerilor, goana după bani, sărăcia, instabilitatea, decerebrarea societății noastre au și acest efect. Mai e, cred, ceva. Pe vremuri, în Vechiul Regat, supraviețuise modelul cafenelei literare franceze. Aici, acela al cafenelei vieneze și al berăriei germane. Peste ele, s-a așezat, fără a le nimici integral, modelul cultural – mare și el – al interminabilelor discuții petersburgheze. Adică, niște tipare culturale veritabile. Azi, domină cârciuma americană, fără cultură, fără maniere, doar cu bani, cu băutură și cu bătaie. Nu poți discuta literatură la McDonald’s, în acea lipsă de elevație și de intimitate, unde totul se desfășoară în grabă și în hărmălaie.

Duminică, 6 februarie 2000

Am fost la Catedrală. La plecare, pe drum, în dreptul stației de troleibuz, de lângă Muzeu, am întâlnit-o pe Alina. Am aflat (ceea ce Oli bănuise mai de mult) că așteaptă un copil. A roșit, m-a impresionat că a roșit. Am sărutat-o pe obraz și pe ochișori, ca atunci când era micuță. Câtă vreme s-a scurs de atunci! O clipă m-a privit ca în vremea aceea, când era inocentă și foarte legată de mine. De altfel, și eu am iubit-o și o iubesc și acum.

Vineri, 11 februarie 2000

Nu mai e niciun cadru potrivit manifestărilor artistice. Într-un plan mai larg, din lumea noastră de azi aproape că a dispărut masculinitatea (de fapt, și feminitatea). Nu mai vezi, decât rarism, ceea ce se cheamă „un domn” sau „o doamnă”. Invazie a țopimii democratice. Oamenii subțiri ori au murit, ori au emigrat, ori stau deoparte. Contextul în care se desfășoară toate acestea e lipsit de profesionalism și de elevație. Ce-a fost s-a perimat, a dispărut parțial, iar ce ar trebui să fie... nu e încă. De aici, aerul de improvizație și, uneori, de caricatură. Te și întrebi la ce bun să mai scrii, să te duci la sindrofii formale, unde participanții au un aer rătăcit, dezorientat, la ce bun să te iluzionezi că e bine, că va fi bine. Scriu, totuși. Ce pot face altceva? Poate că, dincolo de această suprafață ridicolă și degradantă, e un rost. Un drum ascuns, pe care înaintăm fără să ne dăm seama.

*

Sufletul meu e un vaier. Sufletul meu e aidoma vântului ce bântuie, gemând, în jurul casei, pe cărările nevăzute ale văzduhului.

Joi, 17 februarie 2000

Ori trăim, ori murim – e cam același lucru. Nu există nici viață, nici moarte, ci o *taină*, care le cuprinde pe amândouă și pe care o intuiesc, din când în când.

Sâmbătă, 19 februarie 2000

Am scris ieri o poezie bună (2000), la care lucrez încă și acum. Am găsit o soluție convenabilă pentru primul vers. Însă aceste poezii sunt, după câte cred eu, în măsură să-i supere pe toți troglodiții care conduc (sau vor să conducă). Așa se face că

am ajuns (și voi ajunge) singur (și, probabil, tot mai singur). Dar Dumnezeu e mare... Poate vor izbuti vreodată să cârmuiască și inși cinștiți, nu doar lichele și nulități. Eu nu am nevoie de protecția cuiva, dar mulțimile au. Sunt prea sărace (eu însumi sunt sărac, abia pot – putem – rezista de la o pensie la alta, după decenii de muncă, după doctorate, după 20 de cărți publicate, după sute de studii și articole). E drept, mi s-au oferit diverse slujbe, dar le-am refuzat. Cum să nu le refuzi însă, de vreme ce orice asociere a devenit compromițătoare? Te compromiți când nici nu gândești, dacă accepți să participi la construirea acestui nenorocit de capitalism original. Investitori veroși, dascăli improvizati, editori fără școală, eminescologi precum P.D., greve, ape otrăvite, orașe și sate în paragină, pensionari îngroziți etc. etc. Acesta este tabloul (parțial) al zilelor noastre. Nu știu cum să-i mulțumesc lui Dumnezeu că s-a îndurat de mine și am ieșit la pensie.

Miercuri, 23 februarie 2000

Am pregătit pentru publicare textul în care am prezentat cartea lui Aurel Turcuș. M-a rugat Tica Bobescu să-l citesc la Radio. L-am pus pe masă, trebuie să-l mai restrâng. În jur – *Crucea, Les Saintes Écritures*, manuscrise, uneltele de scris. Odaia în care, de ani și ani, îmi petrec viața și-mi duc scrisul, cititul. Melancolia face parte din însuși sângele meu. O melancolie lucidă, asociativ-imaginativă, ideatică. Dar – cel puțin așa cred acum – culoarea dominantă o dă melancolia. O melancolie care aspiră spre ceva suprauman, supranatural, asumându-și, simultan, durerea umanului și concretitudinea naturii. Dar toată această filosofare mă obosește. Poate că mi-e ciudă pe Dana că ne-a lăsat singuri. Poate că mi-e ciudă pe Alina că ne-a lăsat singuri. Poate că mi-e ciudă pe mine că mi-am lăsat părinții și

fratele singuri (și pe ei că au făcut aidoma). Pe de altă parte, înțeleg că, oricum, indiferent ce ai face, ești și rămâi singur. Nu mă tem de singurătate, dar – ciudat – ea aduce cu sine un puternic sentiment al nimicniciei. Numai Dumnezeu te poate vindeca de disperare și de singurătate. Omul? *Ca floarea câmpului*, așa va înflori și se va trece. Cum să scapi, oare, de povara insuportabilă a conștiinței de sine, a înțelegerii condiției umane? Respingându-le? Asumându-le? Asimilându-le? Transfigurându-le? Înțelegându-le? Prin propria-i putere, omul nu poate să se smulgă din strânsoarea aceasta.

Vineri, 25 februarie 2000

Zilele trecute, acel ministru ras în cap a declarat la TV că, prin intermediul prefectilor, este informat ce anume gândesc și scriu personalitățile din provincie. Pe cei din București îi supraveghează, de asemenea. Iscusită democrație! Presupun, deci, că nu-i prea place modul în care scriu eu, deși nu pledez pentru nimeni, ci evoc tabloul, filtrat lăuntric, al lumii pe care asemenea inși rași în cap au clădit-o. Ei și alții de dinainte, contemporani cu ei și asemenea lor.

Vineri, 3 martie 2000

Azi e ziua lui Andrei. L-am sunat la 8, de două ori, dar n-a răspuns nimeni. Înainte de 11, ne-a telefonat el. A spus că receptorul fusese pus greșit în furcă, dar Oli bănuiește că a vrut să ne scutească de cheltuiala unei convorbiri în Germania. Mi-e un dor cumplit de el. I-am urat tot binele din lume și L-am rugat pe Dumnezeu să vegheze asupra lui (și a celorlalți). Asupra lui, om făcut parcă pe măsura sufletului meu.

Tot azi, i-am scris Părintelui Bartolomeu Anania, să-i mulțumesc pentru cele trei cărți pe care mi le-a trimis (*Isaia, Ieremia*,

Cărțile poetice ale Bibliiei). I-am pus în plic și o copie xerox după *Libertatea de mărturisire*.

Bătrânii și fratele meu sunt la Stroești. Andrei e la München. Această diasporă *sui-generis* activează dorul. *Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi, păcătoșii!*

Luni, 6 martie 2000

Sunt singur acasă și lucrez. Dacă Oli nu s-ar fi îmbolnăvit, dacă Dana n-ar fi plecat, dacă Alina ar fi avut o viață lină, dacă mama și tata ar fi fost mai aproape, dacă aș putea comunica cu frate-meu... Dacă, dacă... Așa, se perpetuează simțământul eșecului, al autoînșelării, al expeditivelor. În Dumnezeu e singurul sprijin. Scrierile mele au un ton și o substanță pe care – trebuie s-o spun – nu le-am mai întâlnit (tipologic vorbind, nu neapărat estetic). Cui vor rămâne manuscrisele? În țară, nimic nu e în siguranță. Jumătate din *terra patria* e furată, jumătate e vândută. Lipsa de bărbăție, de caracter, face ravagii. La fel (și mai ales) căderea de la credință.

Joi, 9 martie 2000

Abjecție. Aseară, la TV, una, M.M., de la liberali, care zicea că e lingvistă (eu n-am auzit de ea), a spus că are 50 de ani și „se crăcănează” (sic!) pe 51. Iată cine conduce țara! Această categorie de „șobolani” se vâără, se cațără, sunt lacomi, apucători, vicleni. Firește că, în această invazie de „șobolani”, oamenii de onoare (câți mai sunt) se dau deoparte (de scârbă). Dezgustul e simțământul dominant al insului cu bun simț, educație, inteligență. S-o lăsăm, deci, pe M.M. să-i conducă pe liberalii ei și să dea legi prin Parlament. Ca ea sunt sute de indivizi. Nu-i de mirare, așadar, că totul merge cum merge. Lipsa de autoritate și

demnitate, lipsa de inteligență și cunoștințe. Amatorism rapace. Poeziile mele – 2000 – sunt, recunosc, destul de crude. Dar nu sunt, oare, și adevărate?

*

Cine sunt eu? Ce sunt? Un suflet solitar, în singurătatea infinită. Nu mai am pe nimeni. Câteodată mi se pare că m-am desprins și de mine însumi.

Vineri, 10 martie 2000

„Suntem singuri. De ce oare am rămas noi așa singuri?”, m-a întrebat Oli ieri după-amiază. „Nu știu”, i-am răspuns. „Suntem, desigur, și noi de vină”. Dar cum să aderi la cârdășii, la coterii? Apoi, psihodramele familiale au accentuat izolarea. Încet, poate deliberat, poate inconștient, frate-meu mă izgonește de la Stroiști. Investește, face modificări, fără a mă consulta (nu suntem o familie?), are tot felul de planuri (a avut mereu) cu părinții. Dana a plecat, Alina, deși în Timișoara, e parcă mai departe decât Dana. Prietenii, când aveau nevoie, sau când nu se încurcaseră încă în politică, dădeau năvală. Acum, fiecare, dezorientat, se alipește de vreo gașcă. Sunt inapt pentru o asemenea existență, pentru acest mod barbar, sălbatic, primitiv, de supraviețuire.

Ascult vântul. Redactez un text de medicină. În jur, unii prosperă, alții decad, până la bestializare. Dacă mi-am devenit mie însumi de nesuferit, cum pot fi pentru alții?

Marti, 21 martie 2000

Recitesc poezia apărută chiar azi. Îmi amintesc poeziile apărute anterior. Nu emit eu, firește, judecăți de valoare în ce le privește (deși aș putea-o face, măcar în *Jurnal*: „Căci de-și

închipuie cineva că este ceva, deși nu este nimic, se înșală pe sine însuși”; sau: „Ce ai care nu ți s-a dat?”³). Dar admit că ele exprimă mult mai exact, mult mai profund, mult mai convingător (și, evident, mai sistematic și mai generalizator) ceea ce ar putea fi numit misterul, miezul, miracolul că sunt (și mi se pare că sunt), că îmi supraviețuiesc (și mi se pare că îmi supraviețuiesc). Enigma existențială, în general, dincolo de evaluări estetice referitoare la intuirea și rostirea ei, este prezentă în aceste texte beletristice (în poezie, poate și în basme, și în povestiri). Exprimarea strict discursivă rămâne, desigur, un bun document, dar cât de sărac în comparație cu ele! Fiorul mistic însuși își află locul, mai ales, dacă nu exclusiv, în poezie. Ar mai fi apoi coexistența paradoxal de armonioasă a unor registre și tonuri ce s-ar crede că se opun unele altora (asceză – senzorialitate, idee – pregnanță plastică, dragoste de aproapele – asprime etc. etc.). Dar, la ce bun să mai stărui? Poate că, vreodată, cineva (cine?) se va apleca asupra lor –, presupunând că sunt în stare să reziste vremii. E uimitor să te gândești că scrierile tale călătoresc în timp mai departe decât călătorești tu însuși. Cum să mi-l închिpui pe Andrei, urmărind retipărirea unor cărți semnate de mine? Cum să mă închिpui pe mine, lipsit de Andrei, de Oli, de Alina, de Raluca, de Dana, de Lizuca? Lipsit de mine însumi?...

Sâmbătă, 25 martie 2000

Lume săracă. Chipuri ofilite, senescente, spectacolul străzii e îngrozitor. E uluitor să constatăi în ce hal au îmbătrânit prietenii tăi, cunoștințele tale, în câțiva ani. Stresul, neorânduiala, deruta, amărăciunea, nesiguranța, demența. Și, iată ce divinatoriu e visul. Ieri noapte, l-am visat pe S.S., recitând o poezie de-a sa,

³ Galateni 6, 3; 1 Corinteni 4, 7.

plină de porcării. Ieri, pe stradă, văzusem, e drept, un afiș, care anunța spectacolul a doi muzicanți. Pe acel afiș, se lăbărțau fragmente de texte din recitalul lor, încărcate de aluzii obscene. După ce am văzut afișul, am urcat la redacție. Acolo am primit o ediție nu tocmai proaspătă a foii. Și m-am grăbit spre o lansare de carte, de unde, după un timp, am plecat acasă. Odată ajunși, am răsfoit revista: pe prima pagină, o poezie a lui S.S. De fapt, cu o elaborare mai sofisticată, e un text hip-hop: una dintre fraze conține expresii prezente în textele de pe afiș (de greață, nu le reproduc). Poezia și acele infecții se suprapun până la nivel lexical. Cum să îmi explic această secvențialitate de întâmplări? Foaia a apărut de un oarecare timp (e datată 17 martie), dar eu am văzut-o abia ieri, după ce visul se consumase. Visul „citise” poezia aceea înaintea mea. Cât despre revistă, mai are un text scabros, semnat de L.L., text în care autorul spune ce visează el. Publicație atee; mai rău, demonică. Nu vreau să mai am de-a face cu asemenea „lucrări literare”, ieșite din realitatea hip-hop. Nu-i vorba de erori întâmplătoare, ci de perseverența (și voluptatea perversă) în a (și de a) corupe sau jigni.

*

Poate că abia acum (după ce am ieșit din platitudinea – la propriu – a vieții sociale de dinainte de '90: arhitema oricărei literaturi ivite sub o tiranie e tirania însăși), gust (gustăm) aerul tare al ascensiunii mistice. Apele se aleg: unii o iau spre Dumnezeu, alții spre Mamona. O ruptură adâncă, ce modifică relații, comportamente, destine.

Luni, 27 martie 2000

Pe balcon, la Alina, am văzut un dulap; s-au mutat, probabil. Mama și tata, la aproape 90 de ani, se îngrijesc să pună gresie în baie, să instaleze sursele de încălzire pentru apă etc.

Fiecare își vede liniștit de îndeletnicirile lui, dar ceva nu e cum ar trebui, așa mi se pare. Dacă, printr-o minune, aș dobândi (aș primi de undeva) atâția bani, încât să nu mai am, cât voi trăi, grija zilei de mâine, mi-aș lua nevasta și aș pleca. Undeva, într-o țară civilizată și liniștită; aș (am) viețui acolo modest, vizitându-i, din când în când, pe Dana, Andrei și Lizuca, sau pe cei de aici, din România (adică pe Alina și pe Raluca, părinții, frații). Să plec, să uit, să nu mai văd calicia străzii, să nu mai aud zbierete și înjurături, să nu mai citesc porcării care-și zic literatură. Dar, se pare că alta ne e soarta și că trebuie să ne împăcăm cu ea. Mă tem că niciodată nu va fi la noi altfel decât acum, că – în esență – nu se va schimba niciodată nimic. În acest caz, să se păstreze măcar acest *statu quo*, adică să nu se modifice nimic, nici în bine, dar nici în rău. Măcar atât. Măcar acest nefericit echilibru negativ, minim, improgresiv. Nu se poate construi temeinic într-un loc unde, mereu, totul se ia de la capăt.

Joi, 30 martie 2000

Ieri, la ora 15, am plecat spre Universitate. Pe drum, chiar lângă Bibliotecă, ne-am întâlnit cu doamna Dragomir, care m-a felicitat pentru poezia din „Paralela 45”. Acest ciclu 2000 are ecou, aidoma „scrisorilor”. Am pornit spre Lugoj, în două mașini: noi doi în una, Ileana Oancea și Iosif Cheie, în cealaltă. La volan, două doctorițe tinere, absolvente de curând. Am ajuns la Galeria „Pro-arte”, am sorbit o cafea, am vizitat o expoziție cu obiecte din secolul trecut și de la începutul secolului XX. La ora 18, a debutat dezbaterea, care a durat până aproape de 22. S-a filmat tot. Am vorbit și eu, și Oli, și Ileana Oancea, și Iosif Cheie. Dar și doamna Simona Avram, și Remus Giorgioni, o profesoară, un profesor. Am prezentat, în final, cartea lui Iosif Cheie, *Repere eminesciene*. Apoi am rămas încă vreo oră la o masă (de post,

pentru noi, nu doar de post, pentru alții). I-am revăzut pe Simion Dănilă și pe Dan Florița-Seracin, foștii mei colegi de facultate. Întotdeauna mi-a plăcut Lugojul. Atmosfera, oamenii, discuțiile au fost și acum pe gustul meu. Există, din când în când, și asemenea răgazuri, în existența jalnică, săracă și fără relief a acestor vremuri, când, din toate direcțiile, se surpă edificiul spiritual, în loc să se zidească. Le-am spus, lui Giorgioni, lui Dan Florița, că eu mă gândesc, de mult, la întemeierea unei Societăți a Scriitorilor Creștini. Nu ca o structură paralelă sau disidentă în Uniunea Scriitorilor (eu sunt fidel Uniunii Scriitorilor), ci ca un grup armonios în ce privește tematica și viziunea asupra artei literare. Ideea a prins, a surprins, părea să fie acceptată. Le-am zis însă că eu nu am suficientă energie pentru a organiza o atare structură. Dacă Dumnezeu vrea și noi ne străduim, se va face...

Duminică, 2 aprilie 2000

La 9:30, ne găseam amândoi în fața micului magazin din vecini, așteptând-o pe doamna Aurora Rotar, care s-a oferit să ne ducă la Șag, la Părintele Ioan Negruțiu. Pe la 10 și ceva, când serviciul religios începuse, am ajuns la Mănăstire. Am stat la slujbă până la sfârșit. Apoi – ploua ușor în aerul răcoros – am mers toți trei la Părintele Ioan. Zăcea. A slăbit. A rostit o frază la care mă voi gândi adesea: „Cea mai tragică ființă din univers e omul... fiindcă Îl are pe Dumnezeu în el...” S-a referit, apoi, la *Psalmul* 89/90. A zis că el, trecut de 80 de ani fiind, cunoaște acea oboseală și suferință („osteneală și durere”). A repetat că omul e cea mai tragică ființă din câte există. Regret că n-am insistat, că nu l-am întrebat de ce e așa. Am spus doar că, de vreme ce Îl are pe Dumnezeu în el, ar trebui să fie fericit. Ne-a cerut să ne rugăm pentru el. Dar era obosit, sleit de puteri, și n-am întârziat. Acum rememorez întâmplările zilei și nu-mi dau

pace cuvintele acestui mare mistic, preotul Ioan Negruțiu. Dumnezeu, în nesfârșită îndurarea Sa, să vegheze asupra sufletului său, să vegheze asupra noastră, a tuturor! Părintele Ioan Negruțiu a rostit azi o frază care nu se poate uita, un cuvânt esențial, ne-a definit destinul... Dar de ce, de unde conștiința acestui tragism la un om cu atâta credință? De ce? De ce? De ce? Mă tem că nu voi afla niciodată – în această viață – răspunsul.

Luni, 3 aprilie 2000

Aseară, Oli mi-a spus ce a adăugat Părintele Ioan la afirmația auzită de mine ieri. Probabil, cum vorbea înăbușit și slab, eu n-am perceput fraza întreagă. A zis, deci: „Omul e cea mai tragică ființă din lume, din univers (sau: Nu există ființă mai tragică decât omul în univers). Fiindcă Îl are pe Dumnezeu în el (și, de aici, eu n-am reținut), dar trăiește în Infern”. Enunț teribil, pe care nădăjduiesc să-l reproduc, măcar, vreodată (dacă nu neapărat să-l și comentez), spunând cui îi aparține și în ce împrejurări auzul meu l-a înregistrat.

Vineri, 14 aprilie 2000

De zece ani încoace (minus libertatea de expresie, mișcare și mărturisire), asistăm la o degradare perpetuă a vieții sociale. Haimanale, parlamentari semianalfabeți (ieri și-au mărit lefurile), hoți, proxeneți – toți apar la TV, pentru a distruge, evident, manevrați din umbră, ce a mai rămas din structura morală a românilor. Îmi vin în minte acele versuri populare, permanent (se vede) actuale: „Jele-i, Doamne, cui și cui/De armele Iancului/Că le plouă și le ninge/Și n-are cine le-ncinge...” Poate, totuși, în cele din urmă, le va încinge cineva. Armele pașnice, creștinești, ale onestității și omeniei, firește.

Sâmbătă, 15 aprilie 2000

Parlamentar a ajuns un cuvânt de rușine. În curând, o să-l vedem scris pe garduri, alături de... Ar trebui remodelat acest organism parazitar și deplorabil. Aseară, la TV, am văzut niște călugări de la Frăsinei. Un călugăr bătrân spunea că vine multă lume la ei (femei nu, accesul femeilor este oprit), dar parlamentari niciodată, ei au alte treburi. Zeci de miliarde se cheltuiesc cu acești ipochimeni, în timp ce jumătate din țară e răscolită de inundații. Grași, rotofei, îmbuibăți, certându-se nu pe principii, ci pe ciolane. Iar această poluare socială se numește democrație. Pe vremuri, democrație era să asculți de cutare; acum, democrație este să asculți de alt cutare. Ce ne caracterizează pe noi, așadar, poate fi calificat drept prostie (slugărnicie prostească, mentalitate de argat).

Vineri, 5 mai 2000

De dimineață, am fost la Petru Jichici, originalul poet-bărbier al Timișoarei. L-am vizitat la frizeria lui, devenită celebră. Acolo l-am întâlnit pe Vasile Bogdan. Mi-a spus că a difuzat la TV (București) recitalul din *Psalmii în versuri*. Am mai stat de vorbă. Petru Jichici mi-a arătat o recenzie la cartea lui recentă, prefațată de mine. O recenzie scrisă bine de un domn pe care îl cheamă Aurel Ghimpu. Acest domn știe să citească poezie și să scrie despre poezie. Dar Petru Jichici mi-a spus și altceva: anume, că el a văzut poezia lui S.S. din acel țăitung și nu i-a plăcut deloc. Nici nu poate reproduce, din pudoare, „tema” respectivului text. Și un client de-al lui, mai erudit, a citit-o și s-ar fi exprimat așa: „Nu mai vreau să citesc nimic din ce scrie S.S., după ce am luat cunoștință de această poezie”. Eu am evitat să mă pronunț. „La vârsta lui... și... mă rog...”, a mai murmurat discretul și pudicul domn Jichici.

La întoarcere, am trecut prin balamucul și infernul din Piața 700. Plin de panouri cu candidații la Primărie. Oli a intrat într-o prăvălioară, să cumpere covrigi, eu am rămas să ascult (fără a-mi propune asta) comentariile diverselor persoane. Toate – comentarii negative. „Ce-ar fi să-i votăm pe toți?”, am zis eu. „Să-i punem pe toți primari”. „Așa ceva spuneam și eu”, mi-a răspuns un bărbat, râzând. „Ăștia-s tot ăia de dinainte, numai că au schimbat partidul”. Abia am așteptat să ajung acasă. Contactul cu strada, cu orașul a devenit înnebunitor. Viața, ca un tren orb, necruțător, își continuă goana.

Luni, 8 mai 2000

Ne-am întâlnit cu doamna Aurora Rotar. Ne-a povestit despre Părintele Ioan. Ce tulburător: i-a mărturisit că îi e frică de moarte. Apoi, cum ea plângea, i-a spus că lacrimile ei l-au trezit. E slab. Părintele Mihai îi făcuse, în Joia Mare, parcă, slujbă. Și, după împărtășanie, la Paști, a mâncat – nu doar puțină pâine și un strop de iaurt, ca de obicei...

*

Există entități care au numai trecut (sau, mai ales, trecut): bătrânețea. Există altele care au viitor, mult viitor: tinerețea. Există și unele care au doar prezent. Dumnezeu e și trecut, și prezent, și viitor. El este veșnicie. *Nunc stans*. „Nunc fluens facit tempus, **nunc stans** facit aeternitatum” (Boethius)⁴.

Marți, 9 mai 2000

Au apărut, în „Paralela 45”, articolele noastre dedicate Profesorului G.I. Tohăneanu. A telefonat și ne-a mulțumit.

⁴ „Acum, care trece, generează timp; acum, care rămâne, generează eternitate” (trad.n.).

Regret că n-a apărut, tot azi, și „scrisoarea” consacrată părintelui Ioan – *Un mare mistic*. Ieri i-am spus doamnei Aurora Rotar de acest articol-„scrisoare”. Dacă vrea Dumnezeu, se va publica marțea viitoare. Pe vremuri, ar fi fost de neconceput publicarea unui asemenea text.

Duminică, 14 mai 2000

Ieri, la 18:30, la Catedrală, cununia religioasă a lui Lucian Bercea și a Ralucăi Gruneanțu. M-au înduioșat puțin Lucian, Raluca lui, dar și părinții mirilor. Mama Ralucăi mi-a spus că m-a văzut la TV, de acolo mă cunoaște. Lenuța, Livius – emoționați. Între mine, Andrei și Lucian e o legătură adâncă, un fel de super-prietenie, *à la vie, à la mort*⁵. E, uneori, senină și lumea aceasta. Atunci când izbutești să o trăiești în duh și adevăr. „Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi”⁶.

Marți, 16 mai 2000

La ora 17, la Radio-Club-art, am cuvântat despre poezia lui Lucian Alexiu. Prezentarea mea l-a frapat, l-a tulburat pe autor. Mi-a spus că are ceva înspăimântător în ea. Și că ar vrea s-o citească. O public? „Dacă ești de acord”, i-am zis, „da”. „Oricum”, a răspuns, „«Orizontul» nu va scrie nimic”. De altfel, niciunul dintre prietenii lui Alexiu n-a venit la această ceremonie. Sunt uniți prin ce e mai urât în ei înșiși.

Joi, 18 mai 2000

Ieri m-a sunat Mircea Pora. Mi-a dat numărul de telefon al lui Virgil Nemoianu (pe cel din București) și mi-a spus că Pilu

⁵ Fr. „pe viață și pe moarte”.

⁶ Ioan 8, 32.

(așa îl alintă) s-ar bucura să-l sun, dimineața, înainte de ora 7. Azi, am format numărul și am vorbit cu mama lui și cu el. Virgil Nemoianu s-a bucurat, într-adevăr, mi-a repetat că eu aș fi unul dintre poeții cei mai... interesanți din anii de după '89 etc. M-a întrebat, cu delicatețe, și cum mă descurc material. „Ca toată lumea”, am răspuns. Și am adăugat, citând *Scriptura*, că „nu doar cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”⁷. I-am mai zis că îi voi trimite și *Pildele în versuri*, iar el mi-a promis că va încerca o recenzie. A fost o conversație plăcută, cu un om inteligent și binevoitor. Mircea Pora mi-a spus că Nemoianu mă prețuiește foarte mult. Și eu îl prețuiesc. Enorm, aș zice.

La ora 10, m-am dus la Universitate, la întâlnirea cu o grupă de studenți. Am luat-o și pe Oli cu mine. Gazdă a fost Rodica Bărbat. Foarte agreabile discuții. Ne-am întâlnit și cu Profesorul G.I. Tohăneanu (iarăși mulțumiri; zic *iarăși*, fiindcă ne-a sunat la apariția „Paralelei 45”, în care au fost publicate articolele noastre omagiale), cu Profesorul Ștefan Munteanu, cu Sandu Metea, cu Vasile Frățilă etc. etc.

Sâmbătă, 20 mai 2000

Deocamdată, strop cu strop, timpul se scurge. Îl simt, îl observ. Pe chipul meu, pe chipul cunoscuților, în oboseala trupului. E păcat, e absurd că bătrânii mei, frate-meu, eu ne-am purtat, decenii în șir, ca și când am fi veșnici. De ce au refuzat părinții propunerea mea de a se muta aici? Ce sens au amenajările de la Stroiești? Am lăsat mereu pe mai târziu. Acum, e prea târziu. O misterioasă forță centrifugă a pulverizat familia. Ar fi util, poate, să identific forța aceasta și să scriu despre ea. Ca o simplă mărturie despre nimicnicia vieților noastre.

⁷ *Deuteronom* 8, 3; *Matei* 4, 4; *Luca* 4, 4.

Duminică, 21 mai 2000

Aseară l-am sunat pe frate-meu, să-l felicităm de ziua numelui. S-a bucurat. Tocmai petrecuse, intim, cu fiu-său, cu niște prieteni. Azi-dimineață, am telefonat la Stroești. Mi-a spus mama că li s-au mărit pensiile (ea are un milion, o sută de mii și ceva; tata, un milion, două sute de mii și, la fel, încă ceva). Așadar, suntem o țară de milionari (și miliardari). Deopotrivă, republică, regat și împărăție. Cât va dura acest tip de democrație, tot așa o s-o ducem. Am adormit greu azi-noapte. Chiar când să adorm, cineva a aruncat în curte o petardă, pentru a speria câinele din vecini, care nu mai isprăvea cu lătratul. E metoda aceluiaș (nu-l știu) de a scăpa de teroarea hămăielilor. Exasperat, zvârle o petardă și javra fuge. Pe de altă parte, câinele are un rol: apără de intruși incinta. Am observat că nu-i suportă pe amărății ce vin la tomberoane. Câinii se reped la derbedei și la bețivi. Aceste trei grupuri de ființe sunt bine reprezentate în originala noastră democrație: inșii fără căpătâi, bețivii și câinii. E ciudat că ceilalți membri ai societății vor să tempereze nu excesele primelor două categorii, ci pe ale câinilor. Ar fi o idee să fie ales primar un câine. Poate că el ar face ordine... Glumesc, desigur.

*

Revin la aparent absurda idee cu câinele demnitar. Să cercetăm lucrurile mai îndeaproape. Mai întâi că, tacit, o mare parte a populației, instinctiv, îi recunoaște autoritatea. Omul a devenit sluga câinelui. Apoi, acesta din urmă este singurul animal care are atitudine (ia atitudine) în spațiul social. Vaca, porcul, calul, oaia nu intervin în asanarea mediului. Pisica nu are caracter. Pe de altă parte, bețivii, cerșetorii, câinii vagabonzi (pe care adevărații câini îi sfâșie) sunt factori de perturbare a siste-

mului social. Deci, pe plan local (la alegerile locale) ar fi de dorit ca un câine de oarecare rasă (poate chiar un câine-lup) să fie instalat primar. Iar, la cele generale, un lup adevărat să devină președinte. S-ar putea replica, de pildă, că și actualii (sau foștii) șefi ar fi, oarecum, câini. Da, dar dacă sunt cumva, atunci sunt javre, cotarle, potăi, nu câini veritabili. Iată un subiect la care, alegoric, se poate medita.

Luni, 22 mai 2000

La „Paralela 45”, i-am înmânat lui Aurel Turcuș, care era jos, în sala calculatoarelor, dactilogramele pentru ediția următoare a ziarului. Am mers în biroul lui Ion Marin Almăjan, unde a venit și Emil Grama. Discuții despre nebunia din târg. Iovescu a cumpărat Editura de Vest cu 360 de milioane. A vândut, pare-se, un apartament, o parte din grădina de la țară a nevestei, pentru a putea plăti. Editura, însă, ar fi falimentară. Iovescu a fost exclus din PDSR, s-a certat cu toată lumea, alte partide nu-l acceptă, deși ar vrea să se înscrie. Geo Galetaru, Lucian Bureriu publică tot felul de bizarerii în „Copita”, foaie condusă de Dinu Barbu. Expoziția din Centru, patronată de franțuzul X de la Centrul Cultural Francez, e un talmeș-balmeș, un ghiveci, unde expun vreo patru profesioniști și o sumedenie de amatori, inclusiv acel ins din Franța, care, de fapt, se ocupă de afaceri (pictura e moftul lui) – ar fi cumpărat un munte întreg pe lângă Baia Mare. A apărut și un oarecare Lungu, fost șef de gară și tatăl unei cântărețe de muzică populară, plecată în America. Și el a fost în America. Tocmai s-a întors. Ion râdea de el, că e comunist. Nu știi cât de comunist e, săracul, dar e surd, vorbea tare și nu auzea întrebările lui Grama. După 15-20 de minute, am simțit că mă scoate din minți această vânzoleală. O știu prea bine, știu cum e o redacție, dar n-o mai pot îndura.

Vineri, 26 mai 2000

Vom ieși să facem unele mici cumpărături, să ridicăm mărunta dobândă pe măruntele noastre economii, să ne plimbăm cât de cât în aerul, în fond poluat, al urbei noastre pline de afișe. Nu e maladiv dezgustul meu, e reacția normală a unui om sănătos la trup și la minte, așa cum sunt eu, la un mediu maladiv, stricat până în măduva oaselor. Elitele fie au murit, fie au plecat și pleacă, fie se dau deoparte din calea imposturii ce ocupă primul planul. Ieri, de pildă, la Universitate, pe cine am întâlnit la Secretariatul Filologiei? Pe Val Popa. O altă nulitate șmecheră, care, cândva, încercase să mi se vâre pe gât spre a fi publicat (eram redactor-șef la Facla pe atunci) și care, cu acel prilej, la o masă în familie fiind, zbiga tot felul de injurii la adresa lui Ceaușescu (spre a mă provoca, fără îndoială). Ei bine, acel eventual turnător are azi șapte (sic!) titluri de academician și e rector la una dintre aceste așa-zise universități amatoristice, care au invadat țara. Regret că o spun, dar n-ar strica deloc un Vlad Țepeș. Altfel, ne vom duce de răpă cu democrația noastră, adică ne vom prăbuși, fiindcă anarhia nu înseamnă democrație. Încet-încet, prin exodul tineretului capabil, prin dispariția naturală a intelectualilor și a celorlalți oameni de onoare în vârstă, prin retragerea, în singurătate, a celor încă în putere și înzestrați cu simțul valorii (sau reprezentând ei înșiși o valoare), încet-încet locul rămâne celor subdotați și escrocilor. Suntem pe cale de a deveni o țară de hoți, de neghiobi, de tâlhari și de „investitori strategici”. O populație! Noi, unul dintre cele mai vechi popoare din Europa! „Grădina Maicii Domnului” a ajuns o ruină, degradare de care nu sunt vinovați numai comuniștii, ci și urmașii lor firești, cei educați de ei, cei care conduc azi, inși fără rușine și fără frică de Dumnezeu. Dar, să nădăjduim... până-ntr-o zi!

Joi, 1 iunie 2000

Ascult, în fiecare dimineață, la radio, *Deșteaptă-te, române*. Cred că e cel mai eroic imn din câte am auzit. De fapt, indiferent de vremuri și evenimente, *Deșteaptă-te, române* a rămas imnul cel adevărat, unicul, al românilor. Și îi înspăimântă pe vrăjmașii reali sau potențiali mai mult decât nu știu câte armate. Bun subiect de reflecție asupra puterii cuvântului, a artei. Eminescu avea dreptate numindu-l pe Andrei Mureșanu „profet”.

Luni, 12 iunie 2000

Oli a fost la spital. A văzut-o dr. Bordoș. Așa cum bănuiam, cum m-am temut, ar fi vorba de tromboflebită. Dr. Bordoș i-a spus că trebuie să facă operație. M-a indispus îngrozitor această nouă încercare. Vreau să-i sun și pe Viorel Șerban, și pe Lucian P. Petrescu, să le cer sfatul. Oli ar urma să se interneze luna viitoare. A propus ca, în cele 2-3 zile, cât ar rămâne în spital, eu să mă duc la Stroiiești. Ce idee!

Luni, 19 iunie 2000

Am internat-o pe Oli la Clinica II Chirurgie. Tocmai am venit de la spital. Lume multă, suferință multă. Forfotă amețitoare, sufocantă, pe scări, pe coridoare. Am luat de la Viorel Șerban un bilet de voie, deși prin spital e o adevărată promenadă. În față, pe trotuar, unii făceau grevă. Nu sunt nici vesel, nici trist, nici abătut, nu sunt nicicum, de fapt, nu sunt. Acesta e adevărul: nu suntem. Vai de închipuirea existenței noastre! Tot ce știu e că sufăr – neconținut, atroce, în tăcere. Ba chiar zâmbind uneori. Abia aștept, cu voia lui Dumnezeu, să vină Oli, sănătoasă, la noi acasă. *Trimite, Doamne, Cuvântul Tău și tămăduiește-o pe Oli!*

*

Au telefonat și Arjana, și frate-meu. Acesta a fost anunțat de fosta lui colegă, doamna dr. Susana Dumele, că sunt foarte slab și era îngrijorat. I-a transmis urări de sănătate lui Oli și m-a sfătuit (ca și doamna dr. Dumele) să-mi fac analize.

Miercuri, 21 iunie 2000

E ora 7. Oare Oli s-o fi trezit? Stă, sărăcuța, înfricoșată, în patul ei de spital. Doamne, Tu ai spus: „Nu te voi lăsa și nu te voi părăsi”⁸. *Nu ne lăsa și nu ne părăsi, Doamne!* Mesajul telefonic al mamei a fost mai duios. Al lui frate-meu – corect, dar (deformație profesională) oarecum imperativ („Fă-ți analizele!”) și puțin amuzant (el e prâslea, el uită acest lucru, iar eu nu vreau să ripostez cu: „Ia mai taci!”). O vorbă bună? Da. De la Viorel, de la dr. Bordoș, de la Părintele Cherciu, de la Cheti, de la Arjana.

*

E ora 21:15. La 8:30, am fost la spital și am mers cu Viorel la Oli în salon. Ceva mai târziu, Oli a fost dusă la operație. A fost readusă pe la 12. Eu am așteptat-o în salon, îmbrăcat într-un halat pe care l-am primit de la Viorel. Slavă Domnului, Oli se simte bine! A făcut câțiva pași prin cameră, apoi pe culoar. Sunt deprimat și sleit de puteri. De altfel, mă încercă, odată cu deprimarea, un fel de greață – fizică și morală. Chiar dacă nu a fost vorba de o intervenție chirurgicală dramatică, e trist să constați atotputernicia egoismului, cruzimea inconștientă a nepăsării. Ce copii avem, Doamne! Ce frați! Ce părinți! Cât de singuri suntem! Numai noi doi și cu Tine, Dumnezeuule Treimic, Cel Veșnic!

*

⁸V. supra.

Tocmai a sunat Mircea Pora, să mulțumească pentru articolul lui Oli, comentariu la proza lui. Știa că Oli e la spital, aflase de la Rachieru. Mi-a spus că Virgil Nemoianu a primit corespondența mea (*Pildele*) și a adăugat că mă apreciază și că e firesc să ținem legătura prin scrisori. „Da, evident”, i-am răspuns, „e necesară o solidaritate culturală în ciomăgeala mitocănească a așa-zisei noastre vieți cărturărești”. „Ai dreptate”, mi-a replicat.

Duminică, 25 iunie 2000

Oli este palidă, extenuată. Au epuizat-o spitalul și operația, deși Viorel, dr. Bordoș, dr. Susana Dumele au fost foarte atenți cu ea. Chiar vreau să scriu ceva despre doctori, dar cunosc atâția, încât nu știu cum să procedez, să nu nedreptățesc pe careva. Viorel, desigur, are locul lui de neclintit în inima mea – primul loc. Dar ar trebui să mă refer și la Luca, la Petrescu, acum, la Bordoș, la doamna Dumele. Sper să găsesc o cale de abordare a temei. Doamna Dumele, ieri, se interesa de noile orientări spirituale, regretând că nu mai are timp să citească filosofie. I-am spus că nu de filosofie e neapărat nevoie. Nu strică, desigur, dimpotrivă, și eu am frecventat-o, dar *Scriptura* trebuie citită, zilnic, 2-3 capitole.

Miercuri, 28 iunie 2000

Seceta își arată colții: marfă mai puțină și mai scumpă. Cum să-mi găsesc liniștea? Zilele trec, glisează, ca-n vis, în nesiguranță și singurătate. Ar trebui să fac un drum la Excelsior, să văd dacă e vreo noutate cu *Scrisorile...* Ar fi splendid, de fapt, să dispar, pur și simplu, după ce-mi voi fi pus în ordine manuscrise, cărți, casă. Iau *Biblia*, o iau pe Oli și plecăm, fără să anunțăm pe nimeni, undeva... Îmi dă târcoale acest gând. Măcar de s-ar preschimba într-o carte, într-o povestire, într-o scrisoare, într-o poezie.

Marți, 4 iulie 2000

Au apărut, în „Paralela 45”, *Spitalul, 2000* și articolul lui Oli despre Viorel Marineasa. Am fost să iau ziarul, am adus și apă de la fântână (de ieri, apa caldă s-a oprit, ca urmare a progreselor înregistrate în construirea capitalismului). Azi și mâine se anunță călduri nimicitoare. Orașul – de ce oare? – e iarăși plin de câini, prețurile au mai crescut, „Emil – ouă sparte” (președintele în vremea căruia ouăle sparte se vând cu 1000 de lei bucata!) pretinde că economia e în plin avânt. Se preface că nu vede sărăcia obscenă din țară. Mă întreb cât or fi contribuit „scrisorile” și poeziile mele la cvasi-suprimarea „Paralelei 45”.

*

Priveam ieri pe fereastră: vecinii așteptau, pe scăunele, să vină poștărița cu pensia. Am și schițat o „scrisoare”: *Cum a construit nea Ion capitalismul. Într-adevăr, nea Ion (nume generic) ori construiește socialismul (victorios), ori construiește capitalismul (victorios), tot sărac rămâne. Probabil că ar trebui să construiască altceva.*

Marți, 18 iulie 2000

La ora 10, am ajuns la Mănăstirea Șag-Timișeni. Domnul Ștefan Radu a venit cu o mașină condusă de un tânăr. Părintele Mihai a făcut o slujbă, la care am participat și noi – Oli și cu mine. Domnul Radu a stat ceva mai la o parte. Eu i-am spus Părintelui Mihai (ca și maicii Maria) că el e baptist. Dar i-a făcut rugăciunea, pentru toți ai săi, ca și nouă, nu înainte însă de a-l avertiza că, dacă mai vrea să recurgă la Biserica Ortodoxă, să se apropie de dreapta credință. Ceea ce l-a întristat puțin pe dl. Radu, care mi-a șoptit că Părintele Mihai ar fi putut să-i spună toate acestea la sfârșit. „Dumneavoastră”, mi-a zis, „n-ați fi făcut așa ceva”. Nu știu. După rugăciune, care sper din toată inima să

fie primită, am trecut pe la Părintele Ioan. Am stat puțin la el, împreună cu Părintele Mihai. Părintele Ioan mi-a spus că l-am „ridicat prea sus”, numindu-l „mare mistic” în acel articol din „Paralela 45”. Mi-a mulțumit și s-ar fi bucurat să mai stăm, dar ne aștepta mașina.

Joi, 20 iulie 2000

Am fost la Excelsior și m-am decis asupra copertei pentru *Scrisori la un prieten*. Am mers apoi la „Paralela 45”. Era acolo și profesorul Deliu Petroiu (care s-a simțit rău, în birou la Ion și Ion). Surpriză neplăcută: nu sunt bani de onorarii. Vai de capul nostru! Popor nenorocit, sărac și dezbinat, care se joacă de-a democrația, sub ochii celor care vor să-l sfâșie. Mai exact: sub ochii celor care privesc cum se macină singur. Nu numai de onorariu e vorba. Dar publicația însăși căpătase contur, personalitate. Era necesară. Acum... o dată pe lună. Ce ecou mai poate avea? Și nu e vorba doar de publicație. Ci de tot ce ne înconjoară. Se fac eforturi pentru construirea unei istorii meschine, mediocre, a supraviețuirii (deseori, a fraudei), a unei istorii în care valoarea nu-și află locul.

Luni, 24 iulie 2000

Când am trecut prin dreptul noii locuințe a Alinei, am văzut-o pe Raluca, jucându-se în curte, cu copiii. Oli a îmbrățișat-o, i-a spus că noi o iubim și atunci privirea Ralucăi a devenit, dintr-o dată, plină, grea, dramatică. Ochii ei sunt de un verde foarte special, minunat, ca al mării.

Vineri, 4 august 2000

Un artist adevărat este expresia unui paradox: pe de o parte, dorește succesul; pe de alta, nu-i pasă absolut deloc de succes. De

aceea, el nu face compromisuri de niciun fel pentru a atrage atenția cuiva. Goana după glorie e semnul puținătății *talantului*. Acesta e un dar, un mister, își e suficient sieși. Se exercită, potrivit voinței Celui care împarte oamenilor toate darurile.

Duminică, 6 august 2000

E distractiv, ascultând la radio știrile, să constăți că (vorba lui Eminescu) bâlbâiții au mare trecere la funcția supremă în stat: Mihai I e bâlbâit, Ceaușescu a fost bâlbâit, acum candidează Stolojan, și el cu dificultăți articulatorii. Constantinescu nu se bâlbâie, dar e pițigăiat. Iliescu își însoțește discursul cu mișcări ale capului. Așadar, se pare că defectul de vorbire e, la noi, o condiție a înscrierii pe lista (interminabilă) de candidați la președinție. E o glumă ce spun? Chiar dacă ar fi, are amărăciunea ei. Oricum, pe mine nu mă mai preocupă această comedie eșuată altfel decât pentru a o observa și a medita (după măsura puterii mele) la natura umană și la soarta seminției mele. „Fonfii și flecarii”, „găgăuții”, „bâlbâiții”, „gușații”... Așa zicea Eminescu. „Bâlbâiți cu gura strâmbă”. Se pare că există o continuitate; și o confirmare repetată a diatribei sale, în ceea ce s-a petrecut de atunci și până acum. După cum se vede, fraza mea însăși ezită, printr-o ambiguă contaminare, atunci când se referă la bâlbâiții ce ne-au condus, ne conduc și vor să ne conducă.

*

M-a sunat Profesorul G.I. Tohăneanu să mă felicite pentru textul meu despre Partenie Murariu, apărut în „Paralela 45”. De mirare: G.I. Tohăneanu uitase că titlul *Scrisori la un prieten* reproduce formularea lui Costache Negruzzi. M-a întrebat, cu șovăială în glas, de ce n-am folosit altă construcție, de pildă: *Scrisori către...* I-am spus de ce. „A!” a exclamat el, luminat. „Ai dreptate”.

Marti, 8 august 2000

Azi e ziua tatei, împlinește 87 de ani. Am telefonat aseară și l-am felicitat. Ne întrebă când mergem să-i vedem. O să mergem, dar să se mai răcorească vremea. Ce vom face cu părinții la iarnă? Întrebare neliniștitoare, care – tacit – mă consumă. Și din pricina aceasta, îmi închipui, nopțile sunt atât de torturante. Somnul e străbătut de vise sfâșietoare – nu ca epic, nu prin anecdotică, ci printr-o atmosferă și o stare sufletească imposibil de numit. Azi-noapte, de pildă, l-am visat (lucru rarism) pe frate-meu. Ne îndreptam toți – Oli, eu, el, poate și nevastă-sa, spre Stroești și ne oprisem în Târgu-Jiu (după cum se pare). Eram – eu și el – într-o farmacie și cumpăram tranchilizante. Dar, deasupra acestor întâmplări banale, planau o tristețe și o angoasă inexprimabile. Ar merita să scriu ceva (dacă pot) despre voluptatea inversă a coșmarului. Relația ins-coșmar ajunge oarecum similară celei ins-viciu.

Luni, 14 august 2000

Ieri a telefonat frate-meu. Se simte un oarecare neastâmpăr în familie în legătură cu situația de la iarnă a bătrânilor. E destul de încâlcit totul. Și modul în care frate-meu s-a instalat la Stroești, investind, fără a mă consulta (măcar *pro forma*) asupra intențiilor sale, modul discreționar în care acționează... În fine, toate acestea conțin, în ele însele, ceva dezamăgitor și trist.

*

Îmi amintesc o scenă din martie, anul trecut, după ce părinții își petrecuseră iarna la noi. În timp ce răsfoiam niște manuscrise, la masa mea de lucru, au apărut, în cadrul ușii, mama și tata, care și-au întrerupt pregătirile, cam timpurii, de întoarcere la domiciliul propriu, ca să îmi spună că, la 18 martie

1942, când m-am născut eu, în Târgu-Jiu, pe Calea Victoriei 93, în casa lui tanti Elena (am fost botezat la Biserica Sfinții Împărați, de preotul Daliescu), era zăpadă, frig și Moșu (bunicul, adică tatăl tatei) a trimis de la Stroești o sanie cu lemne. Cunosc aceste pățanii (chiar dacă nu în toate detaliile lor). Ei doi tăifăsuiesc toată ziua, își amintesc întâmplări, oameni, circumstanțe. E înduioșător comportamentul lor: stau, ore întregi, zile întregi, de vorbă, citesc, rememorează sau comentează evenimente curente. Din istorisirile lor, am aflat că n-am intrat bucuros în lumea terestră: plângeam mereu, nu voiam să mănânc. Iar, mai târziu, când am devenit destul de robust și de rezistent, m-am zbatut, m-am împotrivit o vreme, apoi, treptat, tatonând, m-am refugiat în spirit. Amintindu-mi-i, acum, în cadrul bonom al ușii, regăsesc, pe ecranul memoriei afective, chipurile și siluetele lor de demult, din vremea prunciei mele. Tata, sobru, distins, mai degrabă blond („supus austriac”, cum îl ironiza, cu duioșie, mama), înalt și subțire ca un paltin, ferm, etic, devotat alor săi, învăluind lumea în albastrul clar al privirii sale. Mama, brunetă, moderată ca statură, cu ochii de un verde intens, desăvârșită stăpână a casei, râzând, uneori, cu lacrimi, și dezvelindu-și dinții albi, strălucitori. Inegalabilă cunoscătoare a firii omenești (cum observa cumnata mea, Gabi), dotată cu un subtil talent actoricesc (putea imita gesturi, tonul vocii, atitudinii), plină de umor (nu întotdeauna blând), dominatoare din instinct... Ce personaje! Ce cuplu! Doi dascăli de țară, de modă bună și de modă veche, mândri de profesia lor, cu bibliotecă, cu lecturi, cu educație socială, cu simțul datoriei. „Două statui de bun simț”, cum i-am numit într-un poem din *Cronică*.

La plecare, și-au lăsat (sau au uitat) săpunul în baie. De câte ori îl văd, amintirea lor e și mai chinuitoare.

Vineri, 18 august 2000

Ora 8 dimineața. Ieri a fost o zi densă în evenimente. Mai întâi, Corina m-a anunțat că mașina sosește de la Tipografie cu cartea *Scrisori la un prieten*, la 10:30. Andrei, care ne vizitează, împreună cu un prieten din Germania, mi-a spus că vine el la 10, ține cu tot dinadinsul să meargă cu mine la Editură după carte, ceea ce m-a bucurat foarte mult. Apoi, la prânz, poșta mi-a adus de la Părintele Anania *Cartea lui Iezechiel* și un volum al său, plus o scrisoare. În cuprinsul scrisorii, Părintele Anania îmi mulțumește pentru observațiile la *Ieremia*, se declară foarte impresionat de „acribia” mea și îmi propune să fac eu corectura ultimă (pentru BT) la întregul text al *Bibliei*. Mă va plăti, zice, cu 8000 de lei pagina. Nu de bani e vorba, ci de bucuria unei asemenea munci. O să-i scriu luni. În fine, aseară am primit vestea că Alina a născut o fetiță: Roxana-Maria. Oli m-a îndemnat să-i anunț și pe părinți, la Stroiești. Am vorbit cu mama. Așadar, încă un nepot (o nepoțică). Cum zicea și Dana, când a telefonat și a conversat cu Oli: „Mai are Țuțu un nepot!”

Duminică, 27 august 2000

Treptat, *Scrisorile* sunt asimilate în lumea celorlalte cărți din bibliografia mea, intră în dialog cu ele, își caută locul în acest tablou al eului artistic. E un proces pasionant, de care am devenit conștient, brusc, azi-dimineață. Concomitent, se raportează și la literatura altora, și la literatură, în general. Pe de altă parte, observ că, de la o vreme, nu mai scriu. Ca urmare, nu-mi găsesc locul, mă simt abătut și fără rost. Iau însă, zilnic, acest caiet și notez micile întâmplări cotidiene. Mi-e dor de Andrei, mi-e dor de München, am un trist sentiment de ruptură, de drum greșit, ratat, în legătură cu fixarea bătrânilor mei la Stroiești. Dar nu pot schimba nimic și mă mulțumesc să alchimizez totul în adâncile retorte ale eului.

Miercuri, 30 august 2000

Am fost la Excelsior, apoi la „Paralela 45”, unde mă așteptau Aurel Turcuș și Mircea Miloia, care mi-a dăruit un exemplar din cartea tatălui său, Ioachim Miloia, *Legenda crucii în literatura și arta medievală*, rugându-mă să i-o prezint, în 14 septembrie (de Ziua Crucii). Va vorbi, mai întâi, Mitropolitul Nicolae, apoi voi vorbi eu; va lua cuvântul și Deliu Petroiu, pentru partea de artă plastică. A rămas să dau textul prezentării la „Paralela 45”. Am și început, de ieri, lectura. Acum o continui și schițez primele elemente din desfășurarea expunerii. E o dimineată liniștită. Deprimarea și angoasa stau pitite în preajma sufletului, ca niște fiare ce se prefac adormite. Ce fermecător ar fi dacă am viețui fără grijă, măcar pentru o vreme, cu Andrei, Lizuca, Raluca și Roxana, undeva, la poalele Alpilor! Dar, de fapt, numai Dumnezeu știe cu adevărat cum și ce e mai bine (mai bun) și mai prielnic și mai potrivit pentru fiecare.

Joi, 7 septembrie 2000

A sunat Cornel Ungureanu și m-a anunțat că a murit Teo. A fost găsit, în garsoniera lui de la un cămin de nefamiliști, răpus de un atac de cord. L-am întrebat unde și când va fi înmormântat. Astăzi, se pare, la ora 14, probabil în cimitirul din Calea Șagului. Nu pot să nu-mi amintesc cu ce avânt revoluționar a fost scos sărmanul Teo de la revista „Orizont”, în 1990. Ca și Aurel Turcuș și Lucian Bureriu. Acum nimeni nu știe unde și când va fi înhumat Teo. *Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!*

Vineri, 8 septembrie 2000

L-am sunat pe Paul, la Bibliotecă, și am aflat că înmormântarea lui Teo va avea loc la ora 15, în cimitirul din Calea Buziașului. Am luat tramvaiul și m-am dus acolo. Nu venise încă

nimeni. Erau doar un cantor și femeia de la Catedrală, căreia îi duceam noi câte ceva de pomană. Undeva, la distanță, se desfășura o înmormântare neoprotestantă. La scurt timp, a apărut mașina, care a adus sicriul. Un sicriu mic, întrucât trupul, descoperit târziu, intrase în descompunere și a fost ciopârțit. Nici nu a mai fost depus în capelă, ci dinaintea acesteia, pe alee. Lume relativ puțină: Cornel, Dumbrăveanu, Odangiu, Marika și Titi, soțul ei, Alexiu, Paul, Ion Marin Almăjan, soția lui Cerneț (el nu se poate deplasa, nici nu mai iese din cameră). Au fost și nescriitori: fiul lui Teo, un frate, ultima dintre fostele soții (Pușa), pseudo-soția (Eстера, parcă), împreună cu fiica ei și a lui Teo. Discursul, plin de inteligență, al preotului. Discursul lui Cornel Ungureanu. Așa s-a încheiat viața pământească a lui Teo. Încă o dată zic: *Dumnezeu să-l odihnească în pace!*

Miercuri, 13 septembrie 2000

Am sunat-o ieri pe Alina. Mi-a spus că sunt bine cu toții, că ne așteaptă oricând, că Raluca merge normal la școală, iar Roxana a avut o mică iritație în gât, dar i-a trecut. Mă bucur că totul e bine. Dar (constatare valabilă pentru întreaga mea familie), nu se vorbește sincer. Comunicarea e tulburată, deteriorată, chiar frântă uneori, și înlocuită cu enunțuri convenționale, de circumstanță. Așa se petrec lucrurile cu frate-meu, ba chiar și cu părinții. Mi-e greu să înțeleg de ce. Presupun că e și vina mea, deși eu am încercat, totuși, de multe ori, să fiu deschis, onest. A urmat, de fiecare dată, un duș rece. Până una alta, sunt singur. Felul meu de a fi nu place, cu unele excepții, celor apropiați și – de ce oare? – deseori trezește, o simt, și antipatia (bine mascată) a unor confrăți.

Joi, 14 septembrie 2000

Pe la prânz, ne-a sunat Corina Sein și ne-a invitat la Târgul de carte – Cart Vest, deschis la Casa Tineretului, jos, în hol. La ora 18, urma să fie prezentată Editura Excelsior. Am fost și am vorbit eu despre *Scrisori la un prieten*. M-am referit și la Editură, și la alte câteva cărți. Dar totul e formal, superficial, cvasi-inutil. Niciun fel de public. Doar editori – din Timișoara, Cluj, București, Deva, Reșița. Rodica Banciu a cumpărat un exemplar din cartea mea. Dacă știam mai exact și mai devreme (și eu sunt vinovat, trebuia să mă interesez, Corina e prea inhibată), organizam eu o lansare. Există persoane care ar fi dorit să vină...

Duminică, 24 septembrie 2000

E prea meschină (moral și material) lumea de azi, e prea întristător mediul, e prea leșinată ambianța, pentru a nu te duce la deznădejde. Suntem prea singuri. Exagerez oare? Pe un fond predispus la melancolie, boala lui Oli de acum opt ani și ceva, precum și îngrijorarea permanentă ce i-a urmat (și-i urmează) m-au aruncat într-o amărăciune din care, orice aș face, nu pot ieși. Iar jungla perfidă (bine dirijată) din jur e făcută parcă anume să o întărească. Atunci scriu. Scrierile mele sunt amare și „realiste”, sunt crude, necruțătoare, dar (cel puțin așa cred) adevărate. Arhitema lor: întrezărirea Apocalipsei. Anecdotică: abjecția, agonia, suferința, exasperarea, SINGURĂTATEA.

Vineri, 29 septembrie 2000

Ce vom face, la iarnă, cu bătrânii? Mergem noi acolo? Vin ei aici? Cum s-o duc pe Oli în frig, departe de medici, cum s-o supun efortului pe care îl implică o eventuală deplasare și consecințele ei? Eu însumi pot rezista (fizic și psihic)? Această neliniște perpetuă mi-a stors nervii. Apoi, de unde bani? Acum

(fiindcă se apropie alegerile) curg vești despre mărirea pensiilor. Fapt e că suntem singuri, că nu putem conta pe sprijinul nimănu (nici măcar moral). Și că toți din familie au făcut, involuntar poate, în așa fel încât ne-au izolat. Ori – mai știi? – noi ne-am izolat. N-am vrut asta, dar n-am știut cum să procedăm pentru a-i avea mai aproape (mai lângă noi) pe unii măcar din cei ai casei. Cum a putut Dana să plece și s-o lase pe mama ei aici, doar în grija mea (și a lui Dumnezeu, în primul rând)? Cum poate Alina să nu telefoneze, decât dacă are nevoie de ceva? Sunt destul de triste dimineațele noastre. E de vină, poate, și vârsta. Poate și incertitudinea cu privire la viitor. Am mai spus-o, cred: viitorul e îngrijorător, prezentul, haotic și anost, trecutul, generator de regrete. Ne-a învrednicit Dumnezeu să facem, totuși, unele lucruri: să scriem niște cărți, să avem o casă. Atunci, de ce nu pot atenua permanentul sentiment de restriște care mă oprează? Unde și când am greșit? Sau, de fapt, asta e condiția umană: suferința? Aș fi fost fericit să îmbătrânesc alături de Andrei, să știu că-mi va închide el ochii și-mi va risipi apoi cenușa în Sohodol și în Isar (împreună cu cenușa lui Oli). Sunt singur însă. Crudă, existența trece ca o placă de oțel peste sufletul nostru. Nu-i pasă. Astfel, încep o nouă zi, și apoi alta, și iarăși alta, simțind – fizic – glisarea timpului implacabil. Mă rog Celui Veșnic să-mi împace inima și sufletul (și mintea).

Sâmbătă, 7 octombrie 2000

Ieri, la 12, sărbătorirea lui Ion Arieșanu la Orizont. Cornel, Adriana, Mihăieș s-au instalat în prezidiu și au vorbit care mai de care. Adriana a avut discursul cel mai percutant. Au mai luat cuvântul, din sală, Ion Marin Almăjan, Robert Șerban (i-am zis că seamănă cu Ho-și-Min: bărbuța și mustăcioara), Vladimir Jurăscu, apoi niște doamne. Am spus și eu câteva lucruri, care lui

Ion Arieșanu (ca și altora) i s-au părut adevărate și profunde. Din păcate, nimic n-a fost înregistrat. Arieșanu a fost impozant, în final. Nu patetic, nu sentimental, ci autoironic, lucid, senin și, totuși, dramatic. Vladimir Jurăscu mi-a spus că el și cu Victor Popa fac un film cu *Psalmi în versuri*. Filmul va fi prezentat la Curtea de Argeș și apoi la Festivalul filmului religios. O veste bună! Nina Ceranu m-a rugat să scriu ceva despre Teo în „Orient latin”. I-am promis că, până la sfârșitul lunii, are textul. Azi am reluat comentariul la cartea lui Mircea Pora, *Imperiul de praf*. O să-l dau la „Paralela 45” pentru decembrie. Decembrie! Iată, ne apropiem de sfârșitul lui 2000. Să mai continui, oare, *Jurnalul? Pourquoi pas?*⁹ E un fel de interlocutor nezgomotos, un prieten din cuvinte și hârtie, care (scris de mine fiind) mă ascultă, răbdător, ori de câte ori am ceva să-i comunic.

*

Orașul arată lamentabil – degradat, murdar, cu oameni săraci, prost îmbrăcați, sperați, nehrăniți, roși de nevroze. „Noroc că totu-i o halucinație”, zicea Toni Kühn. Măcar de-ar fi așa. Măcar de-ar fi (dacă nu doresc prea mult) o halucinație ceva mai suportabilă.

Duminică, 15 octombrie 2000

Cu vreo două ore în urmă, am sosit din călătoria la Stroești. Am ajuns acolo vineri, în amurg. Mama și tata arătau bine. Activi, lucizi, cu suficientă energie. Am cinat, am stat de vorbă și ne-am culcat devreme, în camera dinspre apus (nu în cea de la stradă, unde, prin tradiție, eram cazați). Dar lucrurile se schimbă lent, gradual, potrivit planurilor urzite de frate-meu și de nevastă-sa. Au apărut și ei a doua zi, pe la prânz. Vorbă multă,

⁹ Fr. „De ce nu?”

oarecare trufie, utilizarea frecventă a pronumelor personale *eu* și *noi* și al pronumelui posesiv *al meu*. Țanțoș, frate-meu umblă ca un stăpân prin mica proprietate comună, secondat de ochii vicleni și furișauți ai nevستی-sii. Cât privește programul bătrânilor pentru la iarnă, eu le-am spus că ori mergem noi, băieții, cu schimbul, să-i ajutăm, ori vin ei în apartamentul Danei. Mama vrea, tata nu prea: drum, transport etc. etc. „Mai meditați”, le-am zis.

*

Când am plecat de la Stroești, tata plângea. Mă întreb: Cum îi voi aduce? Cu ce? Dar Dumnezeu e mare. Îmi pun nădejdea în Dumnezeu... La Stroești, nu e apă. Tocmai la Stroești, unde, în copilăria mea, vuiuau trei râuri și nenumărate pâraie. Iar fântâna își trimitea până sus oglinda verzuie a izvorului. Acum? Baie cu faianță și gresie, hidrofor, vană, boiler etc., dar nu e apă. Am încălzit pentru a ne spăla (aduce o femeie de la o fântână din apropiere). Zăvoiuł s-a înjumătățit. Zanu, prieten de pe vremuri, a căzut de pe o scară și nu se mai poate mișca din pat. Vlădoi, vecinul, alcoolic și scandalagiu, a fost găsit mort, cu gura într-un pârâiaș. *Dumnezeu să-l ierte!* Mitu lu' Țiganu, om de ajutor în gospodărie, a murit și el. De cancer. Nu mă mai trage inima să merg acolo. Frate-meu, în schimb, și-a aranjat o casă de vacanță. Să fie sănătos! Renovată, căsuța noastră nu mai seamănă cu cea care a fost. E curată, e reînnoită, dar nu mai e ea. Ceva străin s-a strecurat în interstițiile „căsuței de la țară”. Nu știu ce și nu încerc să definesc acel „ceva”. Iar părinții, deși încă în putere, sunt bătrâni, foarte bătrâni. Dar... asta-i viața. Simțământul deșertăciunii, caracterul insuportabil al existenței mă plasează mereu pe cât de aproape, pe atât de departe de toate. Zâmbetul meu rămâne exterior și se aseamănă unei grimase. Poate că din acest creuzet al amărăciunii perpetue și al străfulgerărilor de extaz se ivesc textele cele mai bune pe care le scriu. Poate...

Luni, 16 octombrie 2000

Călătoria mi-a lăsat o amintire lipsită de bucurie. Doar scurta oprire la Mănăstirea Lainici e un strop de lumină în fluxul celor trei zile ale acestei deplasări. Partea cea mai dureroasă a fost (Doamne, iartă-mă!) întâlnirea cu frate-meu și cu nevastă-sa (rea și înzestrată cu o stupiditate inteligentă). La un moment dat, nici nu l-am mai recunoscut (fizic) pe frate-meu. Am avut senzația amețitoare că nu mai seamănă cu el, că nu este el. Această constatare mi-a pricinuit un fel de vertij. A fost o experiență decisivă, probabil, călătoria de acum la Stroești: nu-mi dau seama foarte exact cum și de ce, dar convingerea s-a fixat în adânc și se va revela, treptat, conștiinței, în toată secvențialitatea ei cauză-efect... La Stroești, am tăcut mai tot timpul. Doar cu bătrânii am fost ceva mai comunicativ. În rest, ce era să spun? Preocupările mele nu interesează, felul meu de a înțelege preocupările lor le rămâne străin. Nu putem comunica. E ca și cum am vorbi în două limbi artificiale diferite.

*

Ciudat, dar excursia ne-a obosit mai mult decât ar fi de admis (poate și întregul tablou, sau, mai exact, fondul esențialmente apăsător al situației să explice această anomalie). Și atmosfera e alta. Se simte discontinuitatea – ruperea unei anumite tradiții familiale. N-ar fi exclus ca micul animal de pradă care e nevasta lui frate-meu să-și fi construit, lent și tenace, bârlogul pe care-l dorea. O, Doamne! Ca și când ne-ar aparține ceva! Ca și când noi înșine am fi ceva!

Miercuri, 18 octombrie 2000

Am tot discutat cu Oli ce facem, la iarnă, cu bătrânii. Eu m-am gândit, m-am răzgândit și am reajuns la ideea mea mai veche, potrivit căreia e mai bine să mergem noi acolo decât să-i

aducem pe ei aici, cu trenul, așa cum a propus, cu cinism, frate-meu. Aceste aventuri, aceste călătorii dus-întors, de ani și decenii, au ceva traumatizant, nesănătos. Vizita la Stroiești și întâlnirea cu familia mea mi-au dezvăluit încă o dată fondul illogic, irațional, al relațiilor noastre. Un hățiș de culpabilizări și interdicții a făcut imposibilă comunicarea. Ca urmare, toți tac, dar fiecare în felul său. Toți tac ceva (nu spun ceva). Eu tac la propriu, frate-meu și nevastă-sa tac vorbind la nesfârșit despre orice, numai despre ceea ce ar trebui – nu. Atractiv referent pentru o eventuală operă literară!

*

Treptat, deliberat sau nu, frate-meu și nevastă-sa, prin intervențiile lor acolo (investiții, schimbări etc.), au reușit, dacă nu să mă alunge, măcar să mă pună în situația de musafir. Există semnale subtile (sau grosiere) care certifică acest adevăr. Iată: era stabilit dintotdeauna că Oli și cu mine suntem cazați în camera dinspre stradă (în fapt, o mică garsonieră). Acum, când am ajuns, mama (hiperkinetică și justificându-se mereu) ne-a instalat în cea dinspre curte. Cealaltă le-a revenit fratelui și cumnatei. Mergând la Stroiești, noi suntem acum oaspeții acestora, nu ai părinților. Las la o parte că nici n-ar trebui să ne simțim oaspeți... N-o să mă cert, firește, cu nimeni. Dar am tot tăcut, făcând mereu așa cum au decis ceilalți din familie. Acum, nu. S-a isprăvit cu manevrele. De data aceasta, tot taciturn, cum sunt, voi face peste iarnă un sejur la Stroiești, pentru a-mi asista părinții. *Dumnezeu să ne dea tuturor sănătate și putere!* În El, și numai în El, mi-am pus toată nădejdea.

Vineri, 20 octombrie 2000

Se luminează. Crește ziua peste orașul cenușiu. Ca un mare cristal – Catedrala. Toată noaptea lumina ei înnobilează, îndu-

hovnicește urbea. Azi vom merge la Orizont (Mircea Șerbănescu își sărbătorește 80 de ani de viață). Le-am scris bătrânilor. I-am anunțat că poposim noi acolo, după ce iau pensia, în noiembrie, și rămânem la ei și toată luna decembrie. Voi avea grijă să fie aprovizionați cu toate cele trebuincioase și pentru ianuarie, lună care se anunță mai puțin friguroasă. Le-am scris și că mi se pare inuman și absurd să-i sui în trenuri, la vârsta lor. Am senzația că această scrisoare pune capăt unei lungi rătăcirii, în care se zbate familia noastră de câteva decenii: planuri, interdicții, declarații, reproșuri, călătoria demonstrativă a părinților, iarnă de iarnă. Acum, sub presiunea realităților, „jocul” nu mai e posibil. Ar trebui să recurgem, cu toții, la discernământ și sinceritate. Mă tem însă că epistola mea, deși îi va trezi tatei, cred, o mare ușurare, nu va fi prea bine primită de ceilalți (mai ales de fratele meu și de nevastă-sa). Dar nu am ce face...

Luni, 23 octombrie 2000

Am dormit rău și puțin. Mă obsedează situația bătrânilor, eventualitatea deplasării noastre acolo. Cum voi izbuti să o protejiez pe Oli de frig, de oboseală, de încordare nervoasă? În casă e cald (mai cald decât aici), dar baia e neîncălzită, orașul e departe etc. etc. Mare încurcătură au făcut, săracii, refuzând, acum 23 de ani, să vină la Timișoara! Cum ne vom descurca la iarnă și în continuare?... Am obosit frământându-mă. Cum va vrea Dumnezeu, așa va fi. Dar, oricât îmi impun să alung aceste gânduri, ele năvălesc peste mine iarăși, năvălesc mereu, de fapt, zac în subconștient. Sunt o sursă de neliniște perpetuă, agravează angoasa și depresia. Doi părinți foarte bătrâni, singuri, izolați; o soție ce trebuie ferită de efort și de frig; un frate care – de ce? – refuză orice discuție deschisă. Așa am ajuns să privesc într-un fel strivitor și casa aceea, și relațiile de familie. Toate acestea – pe

fondul haosului și al sărăciei generale. Noi înșine – Oli și cu mine – suntem singuri. În jur, egoismul feroce al semenilor (inclusiv al celor mai mulți membri ai familiei). O cumplită lehamite de toate m-a cuprins, simt cum mă seacă și mă doboară restriștea, simțământul zădărniceii. *Vai, drept aceea, am urât viața.*

Marți, 24 octombrie 2000

Am avut ieri, la Inspectoratul pentru sănătate publică, unde am mers să luăm vaccinul antigripal, încă o dată, proba nevolniciei noastre. Coadă, înghesuială, numere de ordine, așteptare la subsol, funcționari cu duiumul, haos, dezorganizare, dispreț față de semeni... N-am mai ajuns să ne luăm fiolele, o să ne ducem azi, din nou, până acolo. Numai o minte bolnavă, perversă, putea încâlci și birocratiza în asemenea hal lucrurile. Am venit dezgustat acasă, încercând să nu mai iau aminte la tabloul reiterat al eșecului, al neputinței.

*

Azi-noapte, în întuneric – senzația răvășitoare a unei Prezențe, în toată concretitudinea ei spirituală. Momente de iluminare și nădejde (în general, duhovnicește vorbind), ce-au exilat simțământul înveninat al singurătății, angoasa. În mod miraculos, sufletul meu e mult mai calm și mai limpede.

Duminică, 5 noiembrie 2000

Vreau să-l anunț pe Părintele Bartolomeu că, în decembrie, voi lipsi din Timișoara. Și sper că, la Stroiești, voi avea răgazul și dispoziția de a scrie. Literatura nu e realistă. E o copilărie să afirmi (și să-ți închipui) că ar fi. Nu-i realistă, fiindcă exprimă punctul de vedere al unei entități în mișcare – adică al autorului. Cel mai apropiat exemplu: casa. Cum am văzut eu cândva casa

copilăriei, cum am văzut-o cu luni în urmă, când am scris *Casa* („scrisoare” deloc întâmplător uitată pe dinafara sumarului în *Scrisori la un prieten*: „act ratat”, categoric), cum o văd acum (confuz, ambiguu, dureros, în așteptare). Mă rog, dacă vrea Dumnezeu, va fi o lună blândă și fructuoasă...

*

După o vizită grăbită la Arjana, vom merge la Biserică. Apoi, ziua se va derula spre seară, seara spre noapte, noaptea spre o nouă zi. Viața curge, inexorabil, spre misterul morții, spre misterul unei alte vieți. Totul e calm și împăcat. Numai sufletul, numai omul – deoarece știe – e un ghem de durere și de disperare. Apropo: Traian Dorgoșan, băut probabil, a căzut în Piața Libertății și, în căzătură, și-a fracturat piciorul. Zilele trecute, am aflat de la Corina că i s-a pus o tijă la picior, dar că a căzut iarăși (din pat), și-a rupt din nou piciorul și acum zace. Cei de la Filială au de gând să-l ducă la Spitalul din Gătaia (un fel de lazaret). Așa i-a spus ei Alexiu (care i-a publicat o carte lui Traian și se pare că mai are grijă de el; într-o vreme, am auzit că Aurel Gheorghe Ardeleanu îi ducea zilnic de mâncare; pe urmă, lua prânzul la „Săraci”). Laurențiu Cerneț e și el țintuit în pat. Vai de capul nostru! Scriitori nenorociți, într-o țară nenorocită! Munții (la Văliug, Gărâna, Brebu) sunt plini de vilele parveniților. Pe străzi (acolo sau aici) circulă mașini de ultimă generație, în care se răsfață politicieni inculți, afaceriști veroși, doctori corupți, inși suspecti, îmbogățiți nu se știe cum. Iar scriitorii nu au din ce trăi de azi pe mâine.

Marți, 7 noiembrie 2000

Azi au apărut articolul lui Oli despre cartea Luizei Petre Pârvan, o poezie din ciclul 2000, „scrisoarea” mea *La aniversară* și ampla cronică a lui Sandu Ruja dedicată *Scrisorilor la un prieten*.

Am fost la Agenția CFR. Legăturile spre Târgu-Jiu nu sunt prea încurajatoare. Trenul pleacă în jur de ora 5. Dar ce să facem? Acum plouă, mai devreme a bătut vântul și tot orașul era un vârtej de frunze. Ar fi fost frumos, și romanțios, livresc, dacă asemenea însușiri m-ar mai impresiona. Țin minte cum am tradus *La mort du soleil*¹⁰ a lui Leconte de Lisle (care, împreună cu alte traduceri din același an, a apărut în „Orizont”). Alexandru Philippide îmi spusese, la una din întâlnirile noastre, ce greu de tălmăcit este acel poem celebru. Și ce fericit am fost când l-am tradus! Ei bine, acum starea mea sufletească e alta.

Joi, 9 noiembrie 2000

Marea dramă a unui scriitor aceasta este: simte că are în el o operă fundamentală, dar n-o poate scrie.

*

Am avut lansarea *Scrisorilor la un prieten* la Biblioteca Județeană. A fost lume bună, relativ numeroasă: dascăli universitari, scriitori, medici, bibliotecari. S-au vândut 10 exemplare – cifră minusculă altădată, importantă azi. Am dus ce trebuie pentru un protocol onorabil, am mai rămas un timp cu Paul, Rodica, Sandu Ruja, Iosif Cheie.

Cum să-mi alung mâhnirea rece, tăcută, din suflet? Îmi dau seama că scrierile mele au ecou, că răscolesc unele măcar dintre conștiințele celor ce le citesc. Percep, odată cu ecoul, și informația subliminală a primejdiei: sunt sigur că unora (multora?) nu le convin tăieturile necruțătoare ale frazării, precizia loviturii, obiectivitatea ideii (și a atitudinii).

*

¹⁰ Fr. „Moartea soarelui”.

Monica Rohan m-a întrebat dacă nu vreau să mergem într-o zi, cu ea și soțul ei, la Șag, la Părintele Ioan. A rămas că ne vor suna. Domnul Ștefan Radu m-a rugat să vin, măcar o dată, la Biserica lor Baptistă. L-am tot refuzat, de ani întregi. Arată rău, a slăbit, băiatul lui e tot mai bolnav, din pensia de un milion trebuie să întrețină două persoane. 800.000 au fost numai plățile la apartament... Nu se mai poate trăi! Scriitorii (specie rară) sunt înjosiți – fie prin atracția banilor, fie prin năvala impostorilor.

Se apropie momentul plecării la Stroești. Poate că locul unde am crescut, rădăcina mea vor trimite seve proaspete în sistemul circulator al trupului și al sufletului.

Sâmbătă, 16 decembrie 2000

Ieri, la ora 16, am revenit acasă după sejurul prelungit de la Stroești. Bătrânii, destul de necooperanți, s-au străduit, totuși, să ne simțim în largul nostru, acceptând, cu dificultate, să-i ajutăm. Mi-au rămas în minte o seamă de imagini. Dimineața, sufrageria caldă, focul din sobă, pâinea prăjită, baia răcoroasă, mama și tata (bătrâni-bătrâni, dar – slavă Domnului! – activi), pădurea, zăvoiu, tăcerea marilor întinderi, muntele înspre nord, cum îl știu de-o viață, râul (din păcate, aproape sec și schilodit), cerul cu lună și stele, ceața etc. etc. De ce oare nu pot scrie acolo? Sunt, în adâncul sufletului, prea tulburat? Atmosfera (în sensul subtil al termenului) introduce, insidios, un blocaj greu de trecut? Stau prea puțin? Merg prea rar? Preocupările mele nu par a interesa pe cineva la Stroești. E o lume orientată, cvasi-exclusiv și trist, spre valorile materiale ale existenței. Frate-meu exercită (doctor fiind, având bani și asigurându-le asistența medicală, ce reprezintă una dintre obsesiile mamei, îndeosebi) o puternică influență asupra bătrânilor. Eu? Scriitor? Ce meserie e asta?... Descifrez aici (inclusiv sau, mai ales, în comportamentul crispat

al lui frate-meu și al nevestei lui) un bine refulat complex – de inferioritate? – sau apăsătorul sentiment al *diferenței* – , de unde și micile sau mai marile grozăvelii, aluziile la cultură etc. etc. Cu Viorel Șerban, de pildă, vorbesc normal, firesc. Cu ei – nu. Apoi, sătenii, aproape că nu au noțiunea de „scriitor”. Pentru ei, eu sunt „domnul profesor”. Dar, ciudat, tot ei intuiesc distanța dintre un profesor (și atât), pe de o parte, și statutul meu special, ambiguu, greu definibil. *Nimeni nu-i profet în țara lui* (parafrazez *Scriptura*). Și totuși, această localitate colinară, dacă va rămâne în istoria culturală, prin scrierile mele va rămâne. Nu e orgoliu aici, e o simplă adnotare. Eu privesc, liniștit, spectacolul comunicării trunchiate, observ și, când Dumnezeu vrea, pun câteva rânduri pe hârtie. E drept (sunt om!), uneori, aș dori, poate, să mă întrebe tata sau mama (ea mă mai chestionează câteodată) ce mă preocupă, ce pregătesc pentru tipar, care e, concret, viața mea. Or..., deși sunt oameni umblați, deși citesc, nesățios, literatură bună amândoi, pentru tata, lumea adevărată se oprește, în fond, la marginea satului. *Dumnezeu să-i țină (și să ne țină) sănătoși!*

*

Caracterul suprauman al „darului” (al harului) e probat de faptul că, exercitându-l, elimini depresia, simți că trăiești, ești liniștit, împlinit. Și invers. Eu, de pildă, când nu scriu, sunt cuprins de simțământul inutilității, de o disperare sterilă. Pot scrie din disperare (dintr-o disperare creatoare, însă).

Joi, 21 decembrie 2000

Aseară am recitat noul meu volum de versuri, intitulat *Exodul*, și cred că am încheiat alcătuirea Cuprinsului. Îl voi culege și îl voi așeza înaintea de fila cu *De același autor*. Poate că

și foile de titlu ar trebui listate. Spre a ușura munca editorului. Spre a preda un text pus la punct. În paralel, începem și noi pregătirile pentru Crăciun. Ieri – mare surpriză! – Uniunea Scriitorilor ne-a trimis (împreună) un milion. A venit poștărița, pe la prânz, cu banii. În felul acesta, e mai ușor cu anumite cheltuieli. Aștept azi și decizia Juriului, care va decerna, pe la ora 11, premiile Filialei pe anul 2000.

Vineri, 22 decembrie 2000

Uneori, un dor adânc mă tulbură până la nimicire. Atunci, simt abisul teribil din mine însumi, precum și abisul ce mă cuprinde, de undeva, de peste tot, de niciunde. E o disperare egală cu fericirea (o fericire covârșitoare), e confluența vieții și a morții, a efemerității și a veșniciei. O clipă. Rămâne însă, în urma acestor stihii, o grea amprență, ce-și trimite tentaculele în gesturi, pe chip, în scris.

Sâmbătă, 23 decembrie 2000

O mare durere, un adevărat chin mă oprimă: simt că ar trebui să scriu – încă – ceva fundamental, dar, deocamdată cel puțin, nu sunt în stare. Ceva esențial, simplu, inteligibil, durabil, adevărat, dramatic. Nu neapărat spectaculos, ci exprimând caracterul de neîndurat al vieții. Oli mi-a făcut cadou de Crăciun *Dicționarul lui Zăciu...*, vol. al II-lea, unde figurez și eu (am un portret, valabil, poate, parțial, pentru 1988-1989, și vreo trei articole). Dar câte s-au schimbat de-atunci!

*

Vizita la Stroești a mișcat (a reînviat?) ceva foarte profund în sufletul meu. Nu-mi pot explica ce anume (și cum anume), dar, parcă, solitudinea mea artistică s-a agravat. Nu mă mai simt acasă niciunde. Aștept, tot mai ardent, „patria” de care vorbește

Sfântul Apostol Pavel în *Epistola către Evrei*. Poate, doar, tranzitoriu, pe țărmlul Isarei, m-aș simți acasă. Aidoma lui Hölderlin, care a agonizat lângă Nekar. Poate pe malul Sohodolului, într-o casă de lemn – fără acte, fără relații sociale, fără identitate. Doar cu *Biblia* și, eventual, cu un creion și un teanc de hârtie.

Luni, 25 decembrie 2000

Andrei a sosit ieri pe la 10-11. Au stat, el și Lucia, câteva ore la vamă. A mâncat ceva și a mers, în apartamentul lor, la doi pași, să se odihnească. Seara de Crăciun am petrecut-o împreună. A adus podoabe – steluțe – pentru ferestre, diverse și multe daruri. Și noi (după puteri) le-am făcut daruri lui și Luciei. Dimineața ne-au sunat frate-meu și cumnată-mea, am sunat noi la Stroești. Au sosit și felicitări – de la Valeriu Bârgău, de la familia Vreme. Seara, ne-au telefonat doamna Adriana Iliescu și Profesorul G.I. Tohăneanu. Sunt fericit că băiatul e aici, cu noi. Am mers la cimitir, am aprins o lumânare. Apoi, lectură, odihnă. Și nevindecata durere a măcinării, a trecerii, simțământul sfâșietor al nimicniciei. Ce ne-am face fără Dumnezeu? Am înnebuni, desigur. E în mine un strop adânc de suferință cumplită și de lumină strivitoare, care – împreună – par a fi o parte măcar din miezul semantic a ceea ce scriu. Aș vrea (dacă Dumnezeu îmi îngăduie) să întocmesc, la anul, o carte simplă, esențială, de neocolit – o carte despre condiția umană, pornind, cu sinceritate, de la ceea ce am trăit și trăiesc, de la ceea ce am văzut și văd, de la ceea ce am gândit și gândesc. Dar eu nu mi-am putut niciodată proiecta scrierile. Ele s-au născut, atunci când le-a venit vremea.

Vineri, 29 decembrie 2000

Oriunde și oricând rămâi singur. Eu suport bine, chiar foarte bine, singurătatea. Trăim într-o lume și într-o vreme

mârșave, primitive. Măcar de-aș fi în stare să clădesc – artistic, în scris – o existență utopică. Pe trei etape, de pildă: dezgustul de realitatea curentă și abandonarea ei; viața în căsuța de lemn; incinerarea (și risipirea, de către Andrei, a cenușii mele în apele râului). Ar mai fi o variantă pentru final (variantă ce ar elimina posibila traumatizare a băiatului): autoincinerarea, incendierea căsuței în ultimul ceas. Aceasta, însă, ar însemna sinucidere, iar sinuciderea e un mare păcat (căci eu nu sunt Creator, ci făptură, și nu sunt stăpân pe duhul meu). Probabil că, totuși, voi incendia eu însumi, în ultima clipă, acea căsuță de lemn, construită, de fapt, exact pentru acest scop, în miezul pădurii. Cartea va purta titlul – așa îmi propun – *Moth tamuth* (*c'est à dire*: „Mourir tu mourras”¹¹). Ce-ar fi să încep chiar acum? Aș da un sens sfârșitului de an, începutului de an, aș umple golul ce se extinde și mă devoră.

Vineri, 5 ianuarie 2001

Dimensiunea definitorie a vieții e incertitudinea. Impermanența. Trecutul e numai regret, autoînvinovățire, rușine (sau aproape numai acestea). Iar viitorul se zbate între teamă și nădejde (aceasta din urmă, reversul timid al celei dintâi). Ambele zămislesc frica. Prezentul, deci, e locul unde frica se preschimbă în judecare de sine. Traversarea unui asemenea vis urât nu-i deloc ușoară.

Duminică, 7 ianuarie 2001

Mama mi-a spus, la conversația noastră cvasi-cotidiană, că a murit Titu Rădoi, fostul meu profesor de limba și literatura română, prin clasele V-VII, coleg, la Filologia din Cluj, cu Ioan

¹¹ Fr. „adică: «Murind vei muri»” (trad.n.).

Muțiu și Partenie Murariu, dascăli ai mei la Universitate. *Dumnezeu să-l odihnească!* A fost un bărbat frumos și un caracter puternic. Și mama lui Monică (vecinul) a murit. Încet-încet, lunecăm, cu toții, spre amurg. „Așa e viața”, a zis mama. Într-adevăr: așa e viața.

Joi, 11 ianuarie 2001

Azi am primit de la Părintele Bartolomeu Valeriu Anania *Cartea lui Daniel* și „prorocii mici”, o agendă, un calendar și o felicitare. Îmi scrie că, până în mai-iunie, *Biblia* va fi gata de tipar. Aștept, deci, să-mi vină textul la corectură, pentru BT.

Vineri, 12 ianuarie 2001

Aseară, am abordat corectura la *Cartea lui Daniel*. Acum, continui cu ceilalți profeți.

Sâmbătă, 13 ianuarie 2001

Am terminat de corectat *Cartea* trimisă de Părintele Anania. Am început (reînceput) lectura (și corectura) *Cărții lui Iov* (tot în versiunea sa). În felul acesta, continuând cu *Isaia*, *Iezechiel*, *Cântarea Cântărilor*, voi avea un set de texte străbătute, atunci când voi primi, în tranșe, corpusul biblic.

*

Ești singur, părăsit și fără nădejde, doar dacă – prin proprie voință (și nesăbuiță) – te îndepărtezi de Dumnezeu. Astfel apare spaima. Eu am cunoscut și cunosc spaima. Nu-i clamoroasă, desigur, fiindcă mă pot controla și fiindcă spaima însăși e, pe de o parte, decentă, pe de alta, contrabalansată de argumentul, nu neapărat rațional, al încrederii. Spaima mea, când apare, e, într-adevăr, decentă. O gust în solitudinea bărbăției mele. De fapt, e mai mult decât o spaimă oarecare. Pare a fi un rău

existențial amplu, cu tendință de perpetuă acaparare și extensie, un strigăt înăbușit, o zdrobire. Îmi amintesc episodul de la 16 ani, cel de la 21, revenirile ulterioare, instalarea terorii (o teroare interogativă, de ordin gnoseologic, deci) pe terenul pârjolit, permanentizarea dominației sale. În paralel, însă, a fost chemarea neîntreruptă pe care am simțit-o către Cel Veșnic. Am greșit enorm, dar am conștientizat mereu greșeala. Trist e că, deși am conștientizat-o, nu m-am putut sustrage ei. Abia târziu (o, de n-ar fi prea târziu!), am trecut, cât de cât, de pe drumul ambiguu, pe drumul drept. Dar ce departe, ce departe mă aflu de ce ar trebui să fiu (și, poate, aș fi izbutit să fiu, dacă trăiam altfel). De aceea, mi-a plăcut întotdeauna *Rugăciunea regelui Manase*. Acestea sunt pedepsele: remușcarea, rușinea pentru cele făcute, spuse, gândite. Și teama (nu cea de Dumnezeu, fiindcă teama de Dumnezeu mă înțelepțește), teama de necunoscutul opac, derizoriu, imprevizibil în care (spre care) te aruncă rătăcirea... Spaima e relația omului „din lume” cu însăși lumea unde viețuiește. E-o consecință a rătăcirii. Și sufletul se deprinde cu ea, o soarbe ca pe-un drog, se complace-n strania voluptate de-a suferi (și de-a trăi angoasa), iar anii trec, viața se scurge, punctele de sprijin (iluzoriile puncte de sprijin) se surpă. Există un singur Sprijin. Știu asta. „Întoarce-te!”, iată îndemnul sufletului către sine însuși. Și, concomitent, fii consecvent cu propria-ți întoarcere. De ani și ani mă străduiesc (încercând o nouă și mare bucurie) să dau ascultare *Cărții* și poruncii.

Vineri, 19 ianuarie 2001

Citesc intens *Scripturile*, în versiunea Părintelui Bartolomeu. Ieri i-am trimis o scrisoare. Aș vrea, dacă, așa cum mi-a propus, bunul de tipar ajunge la mine, să nu las nicio greșeală sau inconsecvență în text.

Joi, 25 ianuarie 2001

E interesant: lumea, ambianța, cu cât mă uită (trăiesc foarte retras), cu atât mă memorează. Ceea ce ar putea arăta că inexistența lumească e adevărata și durabila existență. Sunt văzut la întâlniri, lansări, vernisaje; scrierile mele apar în diverse publicații, despre cărțile mele se întocmesc, la intervale convenabile, comentarii, instituții de care nu aveam habar (din țară, din străinătate) mă solicită etc. Acum însă, bunul cel mai de preț este munca la definitivarea textului biblic. Îl aștept. Între timp, îmbătrânesc zi de zi, aproape fără să iau seama.

Marti, 6 februarie 2001

Ieri, am terminat de recitat *Noul Testament* (versiunea Părintelui Anania). Am făcut corectura pe text și, apoi, am reluat *Psaltirea* (în aceeași versiune). Deși o citesc pentru a nu știu câta oară, încă mai găsesc scăpări tipografice. În plus, trebuie să pun în acord grafia (notele, majusculele) din *Psaltire* cu cele din restul *Scripturii*. Îmi place însă această muncă, mă reconfortează.

De scris, nu scriu deocamdată. Îmi dau seama că starea de spirit ce a generat acel „tronson” creativ (*Cronică – Abaddon – Scrisori la un prieten – Exodul*) a fost depășită. Analiza artistică a realității, conform acestui model lăuntric, pare a se fi încheiat. O etapă. Acum observ că asemenea etape durează cca 10 ani. De pildă, viziunea din *Pax magna: 1966-1976*. Cea din *Desen în galben: 1977-1988* (eventual, 1990, când au apărut *Epistolele*) ș.a.m.d. Așadar, aștept să se instaleze, să se clarifice o altă (sper) magmă generatoare de răbufniri semnificative, dar numai Dumnezeu știe când și dacă va fi așa.

Miercuri, 7 februarie 2001

Am continuat relectura versiunii Anania a *Bibliei*. Totuși, multe scăpări. Și e păcat, fiindcă e o ediție necesară, utilă și magistral comentată. Eu (dar cine sunt eu?) aș fi procedat, poate, altcum: aș fi strâns echipa (redactori, corectori, tehnoredactori), pentru un timp (șase luni, să zicem), la o mănăstire și aceasta s-ar fi ocupat acolo numai de stabilirea cât mai corectă a textului. Dar, repet, cine sunt eu, ca să-i învăț pe alții? Observ, însă, neconcordanțe, erori de trimiteri în note etc. Și-mi pare rău. Încerc să remediez cât pot, însă ar fi necesare consultări directe, față în față. La o mănăstire ne-am fi întâlnit zilnic, am fi confruntat și colaționat corecturile, am fi stabilit un set de norme etc. În sfârșit, să sperăm că Dumnezeu va veghea și va fi bine...

Marți, 13 februarie 2001

Dacă vrea Dumnezeu, totul se poate înfăptui. Urmează apariția *Exodului* (noul meu volum), lansarea *Scrisorilor...* la Lugoj. Iată, s-au aprins luminile pe bulevard. Încă o zi din exilul terestru expiră. De la o vreme, zilele se scurg repede, foarte repede. Nu există, în fond, nici timp, nici spațiu. Ne mișcăm în propria halucinație, tânjind spre călăuza Duhului. *Vino, Doamne Iisuse!*

Vineri, 23 februarie 2001

Ieri, la ora 12, la Biblioteca Județeană, a fost lansat *Exodul*, odată cu alte cărți tipărite la Editura Augusta. A fost lume foarte multă. Despre *Exodul* a vorbit Adrian Dinu Rachieru (m-a întrebat dacă mai vreau să cuvânteze cineva; am spus că nu). Cartea – *Exodul* – este foarte izbutită. Am vorbit cu A.D. Rachieru ca, pentru a marca împlinirea a 60 de ani (dacă Dumnezeu va voi), să scot un volum retrospectiv, prefațat de el. Luni merg la

Editură să le duc, lui și doamnei Anca Augusta, câte un exemplar din carte. Așadar, a apărut și *Exodul*. Mi-e foarte cunoscută starea, greu de descris, care precedă, însoțește și succedă publicării unei noi cărți. *Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!*

Vineri, 2 martie 2001

Ieri m-a sunat Profesorul Tohăneanu. Are niște cărți de la fostul meu coleg Marincea Florea, iar acesta îl tot sâcâie cu invitații, scrisori etc. N-aș vrea, oare, să scriu eu (dacă cred că e potrivit) ceva despre aceste lucrări? Am trecut azi pe la Profesor și am luat cele două volume.

Duminică, 4 martie 2001

Am terminat de relecturat (și de corectat) *Iezechiel*. Ceea ce înseamnă că tot ceea ce am eu aici din versiunea Părintelui Anania a *Bibliei* e străbătut (poate doar *Plângerile lui Ieremia* să fi rămas cu o singură lectură). Acum aștept o veste de la Cluj. Și, așteptând, continui, într-un ritm mai calm, lectura, redactarea, scrisul. E drept, de o vreme, scriu puțin. *Jurnalul* sporește însă, ia proporții, va trebui să îl așez cu grijă undeva – cum doresc să fac și cu celelalte manuscrise. Părintele Marius de la Lugoj zicea (despre manuscrise) că ar fi posibilă o discuție pe această temă. De altfel, i-am spus și lui Ion că, inspector cultural fiind, ar face bine dacă s-ar zbate pentru un Muzeu al literaturii române din Banat. O memorie culturală, o parte din memoria culturală a țării.

Luni, 5 martie 2001

Trece timpul. De la un anumit moment, e bine să te plasezi în afara evenimentelor (a bornelor) ce-i împung curgerea, ca niște cuie însângerate. Ce comparație! Forțată, poetizantă. Eu

sunt literat: deci, nu iubesc literatura. Eu sunt poet: deci, nu iubesc poezia. Mai exact: nu-mi sunt dragi literatura, poezia în convenționalitatea lor. Dar poezia și literatura sunt modul meu concret de-a exista în orizontul misterului. Încercarea de-a împăca iubirea pentru Dumnezeu și ura de sine.

Vineri, 9 martie 2001

Ieri după-amiază, i-am dus Profesorului Tohăneanu cărțile lui Florea Marincea și i le-am lăsat în cutia poștală (căci nu era acasă). L-am sunat aseară și i-am spus că am scris ceva despre acele cărți și despre autorul lor. S-a bucurat tare: l-am eliberat de povara acestei obsesii și de insistențele lui Marincea.

Duminică, 11 martie 2001

La noi, grijile și neorânduiala sunt prea mari. Poți scrie împotriva-te, e drept, dar la nesfârșit? Nu-i loc de reverie, destindere, seninătate. Doar de sarcasm și încrâncenare. De milă și îndurare... Însă, fiecare trebuie să-și ducă crucea. Mă supun, încerc să mi-o port demn și senin, mă străduiesc să trec peste trivialitățile ce subminează măreția artei, noblețea tragică a poeziei.

*

Asupra trunchiului românesc se acționează în două chipuri: unii atacă suprastructura; alții, substructura. Se deformează (și se distrug), simultan, vârful (elitele) și rădăcina (masa). Ascultam, cu un timp în urmă, un scriitor din Israel (Shaul Carmel), care a fost și la o adunare, la Filială. El, Shaul Carmel, spunea (la radio) că limba română e foarte frumoasă, dar ce păcat că aici, în România, e pervertită de cei ce o scriu și o vorbesc. Are dreptate...

*

Îmi vine în minte un vers din volumul meu nepublicat, scris prin 1981-1982, *Agonia caniculei*¹². Da, precum glăsuiam acolo, în așteptarea unei (posibile, oare?) ieșiri din acest dezământ, vom „schimba mereu viziunile plânse”.

Marți, 27 martie 2001

Mi-e lehamite. Am obosit. Mă uit la hârtiile din jurul meu, așezate în ordine. Doresc să scap de ele. Le voi da unui muzeu, unei arhive. Pentru moment, nici scrisul nu mă ajută: ori nu scriu, ori ce scriu nu-mi place. Bate vântul. Se clatină molidul din fața terasei. Am o zi rea azi – prelungire a celei de ieri. În cetatea înflorită, singurătatea se adâncește, înspăimântătoare, în juru-mi. Nu mă tem de singurătate, mai ales că nu sunt un ins prea sociabil. Simt însă o înstrăinare de mine însumi. Despre ceilalți – nu mai vorbesc. Pentru mine nu e nicio îndoială că omul e o ființă tragică, pedepsită. Cerul tulbure umple fereastra. Nu mai departe decât ieri plănuiam cărți, îmi închipuiam viitoare trasee cu sens. Nimic nu ne aparține: nici ziua de ieri, nici ziua de azi, nici ziua de mâine. Noi înșine nu suntem ai noștri. Măcar de ne-ar primi Dumnezeu!...

Miercuri, 28 martie 2001

Înainte să pornim spre Catedrală, a sunat Mircea Pora. Tocmai vorbise cu Virgil Nemoianu, care a primit cartea mea (*Exodul*) și îmi mulțumește. Vrea să se refere la mine și la scrisul meu într-un interviu pe care-l va da „Adevărului literar și artistic”. I-am telefonat, pe la 16:30, și am stat de vorbă. M-a întrebat cum o duc, i-am relatat, pe scurt, preumblarea mea pe la diverse edituri (demisia de la Facla – „Foarte bine ai făcut!”, mi-a

¹² Volumul s-a publicat, sub acest titlu, în 2019, la Editura Mirton din Timișoara, în îngrijirea Mirelei-Ioana Dorcescu.

zis; plecarea de la Amarcord – „Foarte bine, Amarcord a capotat, nu e mare lucru de capul lor”, a adăugat). Știe câte ceva și despre activitatea mea de critic literar. „Eu” – am zis – „mă bucur că putem vorbi, fie cât de puțin, o dată pe an. Trăiesc foarte retras”. „Mai bine așa”, a răspuns. „Sigur”, am reluat, „independența aceasta atrage după sine și anumite ponoase, dar...” „Înțeleg, înțeleg...” Atunci mi i-a recomandat pe Mircea Pora, pe Marineasa, pe Vighi. Așadar, o conversație tonică. E ciudată și viața literară. Așa pare la prima vedere. Relații, grupuri, euforii, disperări. Răbdare. Cel ce va răbda până la capăt se va izbăvi. Domnul mi-a încredințat un dar (după măsura voită de El). Eu trebuie să pun acest dar în lucrare. Asta m-am străduit și mă străduiesc să fac. „Ziua de mâine se va îngriji de ale sale”¹³. În toate privințele. O, dacă am fi în stare să ne păstrăm, tari mereu, în încredințarea aceasta...

Vineri, 6 aprilie 2001

Andrei, care își încheie vizita la Timișoara, a sosit la noi pe la 9. Și a rămas până la 12:30, când a venit să-l ia un prieten, să-l ducă la autocar. Am vrut să-l conduc. Dar a spus că nu poate suporta să vadă cum rămân singur în stradă, când el se îndreaptă spre acel autocar. M-a tulburat ce a zis și am renunțat. Tot timpul privirea lui mă cercetează îngrijorată: am slăbit, de ce nu mănânc mai mult etc. etc.

*

În cutia poștală, am găsit o scrisoare de grațitudine, pentru felicitarea de ziua lui, de la Părintele Anania, și o carte (semnată de el), cu mulțumiri pentru *Exodul*.

*

¹³ *Matei 6, 34.*

Vremea s-a răcorit, e nor, sunt, ca întotdeauna, afectat de plecarea băiatului. Am dormit apoi straniu și am visat și mai straniu. Abisul meu lăuntric mi se dezvăluie tot mai cuprinzător, tot mai absorbant. Ambianța (așa-zisa realitate) e tot mai incertă, tot mai halucinantă.

La 17:30, am dus la Teatru *Ars poetica*. Am primit de la secretara literară afișul – recital de poezie religioasă din versurile mele. O să mă anunțe când e repetiția finală (recitalul va fi marți, la ora 17). Livius îmi spusese că „Agenda” a anunțat recitalul de marți.

Abia am ajuns acasă, când a sosit (slavă Domnului!) poșta. Ne-a adus, de la Uniunea Scriitorilor, câte 500.000 de lei. Pe mandat, la corespondență, e scris: *Hristos a înviat!*

Luni, 9 aprilie 2001

La 10:15, am fost la Teatru. Regizoarea, doamna Mihaela Lichiardopol, s-a oprit la *Ecclesiastul în versuri*. Șase actori (doamne și domni) recită, pe rând, textul, de la un capăt la celălalt. Între lectura unui actor și a altuia intervine muzica. Reflectorul se fixează alternativ pe cei care citesc. În fața lor, candelabre cu trei brațe. Mi s-a părut bine gândit, unitar. E o premieră absolută – text pentru întâia oară stihuit în românește, pentru întâia oară interpretat pe scenă. Aștept ziua de mâine. Am făcut o seamă de invitații, s-a anunțat și în presă evenimentul. Mă bucur că am stihuit *Ecclesiastul* (ca și celelalte cărți biblice) și că, într-o zi din Săptămâna Patimilor, este interpretat pe scena Teatrului Național din Timișoara. Nădăjduiesc să fie bine, cu voia Celui Veșnic.

Miercuri, 11 aprilie 2001

A fost răscolitor aseară. Din familie, în afară de Oli, evident, a participat doar Roxana, fiica Arjanei. În rest, lume destul de multă: scriitori, jurnaliști, dascăli etc. Recitalul – tulburător. Textul *Ecclesiastului* și-a pus în lumină, încă o dată, dramatismul profund, teribila-i, supraumană, frumusețe. Cornel Ungureanu a vorbit la început, a reamintit (și eu uitasem acest episod de demult) ce i-a spus lui, prin 1971-1972, iubitul și regretatul meu prieten Mircea Ciobanu. Anume, că la Timișoara este un „mare” poet (calificativul îi aparține lui Cornel), al cărui volum de debut se află pe masa lui de redactor, la Editura Cartea Românească. Cornel, încercând să-l ghicească pe acel „mare” poet, a rostit câteva nume, dar Mircea l-a oprit și i-a comunicat că eu, Dorcescu Eugen, sunt poetul acela. Apoi, s-a referit la celelalte cărți. Am adus și eu unele completări și lămuriri. A urmat recitalul (spectacolul propriu-zis), care a durat cca o oră și jumătate. Apoi – aplauze, felicitări, un mic protocol, dulciuri, vin, conversație. În ziarul „Renașterea” de azi, Aurel Turcuș a publicat o amplă cronică, însoțită de fotografia mea și întemeiată, în mare măsură, pe cele două texte duse de mine la teatru și trimise, de acolo, la ziare, radio etc.: *Arta poetică și Biobibliografia*. Ieri am trimis la Stroiești un afiș (format mai mic), pe care am scris și urările de Paști. Voi expedia și un xerox după cronică de azi... Aseară, în discuțiile cu actorii, cu directorul Teatrului, s-a ivit ideea că spectacolul acesta ar putea intra în repertoriul permanent. Mi se pare un gând rodnic – textul este sublim (aparține *Scripturii!*) și sufletul răvășit al românului de azi are nevoie de întărire. Eu, declarăm aseară, mă retrag, smerit, în umbra textului, lăsându-l pe el să se exprime. Eu – scrib umil – în cancelaria Domnului.

Vineri, 27 aprilie 2001

Azi, la 12, e lansarea *Exodului* la Orizont. Aseară, ne-a sunat plasticianul Dumitru Popescu (Titi, soțul Marikăi), să ne anunțe că Marika și Cornel au fost convocați la București. Pe Cornel îl va suplini Lucian Alexiu. Mă rog, e bine și așa... Ce voi spune eu, dacă voi fi solicitat să rostesc o vorbă-două? Că poezia e un vajnic luptător împotriva egoului și a construcției sale delirante. Dușmanul poeziei este egoul. Ea tinde spre Realitate, iar fantasmemele egoului i se opun. De aceea, poetul percepe toate împotrivirile acestora și le transcrie fără cruțare. Poezia îndeamnă la trezire. Poezia adevărată, desigur. Există și texte ce fac jocul egoului, însăilări ce întrețin și sprijină delirul.

Sâmbătă, 5 mai 2001

Mă aflu la vechea și credincioasa mea masă de scris. Reflectez la programul zilei de mâine, al zilelor de luni, de marți... Călătoria la München, la Stroiești. Un fenomen mirabil: oamenii și locurile (ambianța, mediul), în general, nici nu-mi plac, nici nu-mi displac. Starea de spirit pe care o încerc este *desprinderea*. A-ți plăcea, a-ți displăcea înseamnă a te integra. Or, eu sunt desprins. Drama se naște din aceea că, desprins fiind, rămân, totuși, *volens-nolens*, implicat. Poate această tensiune e una dintre caracteristicile poeziei mele. La Stroiești, am devenit străin (deși sunt acasă), în Bavaria mă simt acasă (deși sunt străin). De ce locul copilăriei mele mi-a devenit, deopotrivă, indiferent și sfâșietor? Nu găsesc răspuns la întrebare. Aici, în urbea în care mă aflu de 40 de ani, am câteva perimetre liniștitoare, spații securizante: casa, Biserica, redacția „Paralelei 45”... În rest, incertitudine, o vagă iritare, oboseală. Cum mă apropii de casă (începând cu str. Cluj), tonusul mi se modifică brusc, după un mecanism pe care nici rațiunea practică, nici cea speculativă

nu-l pot explica. Îmi reproșez unele dintre aceste manifestări ale *desprinderii*, deși ele nu exclud tactul, grija, dragostea chiar față de ai mei și de aproapele, în general. E apăsător și, totodată, îmbătător, să fii *desprins*. De la această distanță (distanțare?), te vezi mai bine, îi vezi și pe ceilalți mai bine. Poate că vezi totul mai bine. Și înțelegi (sau măcar bănuiești) că traversezi o probă, un vis, un coșmar... Se întunecă. Începe molcomul program de seară. Cu știri la TV (mereu aceleași), cu vreun film la TV (mereu același). Dar eu nu sunt un ins pesimist, dezabuzat. Nu. Asemenea calificative sunt prea bătătorite. S-ar putea să fi nimerit cuvântul: eu sunt – simultan și inevitabil, fatal – implicat și desprins...

Marți, 8 mai 2001

Mi-ar plăcea să trăiesc într-o țară normală (aș dori ca România să devină, în sfârșit, o țară normală), sau, măcar, să-mi pot construi o viață normală. Dar decompensarea colectivă face (deocamdată, sper) imposibilă o asemenea încercare de a intra în normalitate. Simt nevoia de odihnă, mi-e necesară o cădere adâncă în sine, spre a-mi revitaliza condeiul, spre a desface o nouă, posibilă, sursă expresivă. *Exodul* marchează, în poezia mistică, o limită, un punct terminus, o încununare. Așa cum este *Ecclesiastul în versuri* în sectorul stihuirilor din *Scripturi*. Nu știu ce va urma (sau dacă va mai urma ceva). Numai Dumnezeu știe. Important e ca – dacă scriu și public ceva nou – să nu fie sub nivelul volumelor recente. E o mare artă să știi când e timpul să te retragi. Deocamdată, încerc voluptatea, tot deseserantă, a scrisului. Sunt două aripi (deopotrivă complementare și antagonice) ale freneziei: suprasaturația literară, setea după belșugul apei vii, al apei divine. Și, ca revers, fascinația exercitată de palpitul creației. Chinul de a trăi e unica noastră fericire. Fericirea de a scrie se confundă cu acest chin (nevindecabil, desigur).

Marți, 15 mai 2001

Va fi necesar, mă gândesc, să mă eliberez (prin mijlocirea prozei – proza e mai explicită) de otrava ce-mi întunecă sufletul. Or, știu: la noi va fi din ce în ce mai rău. Dacă greșesc cumva, făcând o asemenea afirmație, măcar valoarea ei ca document psihologic rămâne intactă.

Miercuri, 16 mai 2001

Oli s-a dus să-și facă analizele, eu am fost să plătesc telefonul, TV-ul. La întoarcere, mi-a telefonat Părintele Bartolomeu. Mâine îmi trimite *Pentateuhul*, iar luni, mandatul. „Nu te voi lăsa și nu te voi părăsi”. *Slavă Ție, Doamne, Dumnezeuul nostru, acum și de-a pururi. Amin!*

Sâmbătă, 19 mai 2001

Joi, la ora 13:30, a sosit *Pentateuhul*. De atunci, lucrez la corectură. Între timp, a sunat și Dana, s-ar putea ca azi sau mâine să ne vină invitațiile, necesare pentru obținerea vizei. Noul președinte al Uniunii Scriitorilor este Eugen Uricariu. Lucian Alexiu mi-a spus, în câteva cuvinte, cum a fost la alegeri, la București. Am impresia că „scriitorii” proveniți din dascăli și interpreți (după ureche sau nu) ai operei altora (nu toți, evident, ci doar cățărătorii) ies din scenă. Trufia! Iată ce-i surpă pe bieții oameni. Să luăm aminte!

Miercuri, 30 mai 2001

Nădăjduiesc să ajungă azi la Părintele Bartolomeu corectura *Pentateuhului*. Iată un motiv de înseninare lăuntrică. Apoi, dacă vrea Dumnezeu, vom călători cu bine în Germania (poate și-n Belgia), ne vom odihni, ne vom lumina puțin sufletul. Iar, la întoarcere, spunea Părintele Bartolomeu, voi primi *Cărțile istorice*.

Marți, 3 iulie 2001

Am petrecut în Germania (și în Belgia, la Bruxelles) o lună (patru săptămâni). Am vizitat minunata localitate Lindau, Wasserburgul (pe Inn), iar din Bruxelles (unde am stat o săptămână) am făcut un drum spre Waterloo. I-am lăsat Mioarei un exemplar din *Exodul* pentru Institutul de Romanistică (i-am dăruit și ei unul), un alt exemplar i l-am dat doamnei Alexandra Șora, de la Institutul de Romanistică din München. Din tren, am văzut Rinul și castelele sale. Apoi, am străbătut Münchenul în toate direcțiile. Și, evident, mai presus de orice, am stat cu Andrei, cu Lizuca și cu Dana. Cea mai bogată vacanță pe care am avut-o vreodată. De ieri, am revenit în lumea pe care o știu prea bine. Mă simt fericit acasă. Am fost, poate (sigur), și mai fericit acolo, în peisajul (și *aerul*) Germaniei. Am intrat noaptea în Germania. După calitatea aerului am recunoscut-o. Atunci am conștientizat că *aerul* e unul dintre multele-i elemente definitorii. Așa cum lumina și albul caracterizează Italia. Impresiile sunt învălmășite încă, dar, a treia oară făcând acest drum, se sistematizează rapid și iscă limpeziri existențiale. Tot ce-am trăit și am scris în acest jurnal, din 1990 până azi, nu e altceva decât *l'histoire d'une névrose*¹⁴. Revenit în provincialismul nostru sordid, spectrul fostei (de-acum) nevroze se întărește. ***L'histoire d'une névrose***. Eboșa ei (a viitoareii, posibile cărți) este chiar acest jurnal (pe cât de sincer, pe cât de realist, pe atât de auto-elaborat). Andrei s-a oferit să sponsorizeze apariția viitorului volum. Nimeni nu i-a cerut așa ceva. Dar duioșia, generozitatea, noblețea lui nu au egal. Frumos ca un prinț valah, el e însuși sufletul meu.

¹⁴ Fr. „istoria unei nevroze”.

Marti, 1 ianuarie 2002

Reiau *Jurnalul*, abandonat cu câteva luni bune în urmă. Am petrecut noaptea Noului An (până pe la două) noi doi, Oli și cu mine, cu o cină, cu prăjituri, cu șampanie (Venezia-Pesca). De Crăciun, au fost Andrei, Lizuca și Dana. Alaltăieri, am vizitat-o pe Alina. Raluca e la Predeal, ne-am jucat cu Roxana-Măriuța. Aseară – telefoane. La Stroești (frate-meu și-a petrecut Crăciunul acolo), la diverși prieteni și colegi, de la diverși prieteni și colegi. Oli a aflat de la Smaranda că ele (Smaranda și Adriana) s-au zbatut să iau eu premiul pentru *Scrisori la un prieten*. În vara trecută, am scris acel volum de proză, *L'histoire d'une névrose*, pe care, în mare parte, l-a citit și Andrei. El a venit prin septembrie, când Oli era în spital. A fost o perioadă grea – tratament, apoi, după o lună, operație –, singurătate, spaimă. A fost și de lucru: corectura *Bibliei*, în versiunea Părintelui Bartolomeu. Încununarea și triumful vocației mele de editor. Ba, încă, am redactat și lucrări de medicină. De altfel, am avut și avem mare noroc cu Viorel Șerban – el a internat-o pe Oli, i-a făcut tomografie – procedură simplă, parcimonios utilizată –, cu doamna Dr. Dumele și cu Dr. Bordoș (care a operat-o, ca și acum doi ani). Am scris o „scrisoare” despre ei în „Paralela 45”, care a stârnit senzație. Ne-am întâlnit cu doamna Susana Dumele, era emoționată, entuziastă, își trec ziarul de la unul la celălalt. Am pregătit și volumul retrospectiv pentru Editura Augusta. Se va chema *Omul de cenușă*. În „Orient latin”, a apărut o amplă fișă biobibliografică, în perspectiva celor 60 de ani care se apropie.

*

E o zi însorită azi. O zi încântătoare și geroasă de iarnă. Începe frumos 2002. Să ne lăsăm în voia liniștii și a bucuriei că ni s-a dăruit o nouă zi și un nou an. Călugărul (Pater Berno) de la Catedrala catolică din Piața Bălcescu m-a învățat o rugăciune

scurtă, asemănătoare, într-un anume fel, cu aceea a isihaștilor. Anume: „Iisus trăiește în mine”. Dacă aș fi în stare să am mereu în minte acest scurt enunț, aș scăpa (m-aș vindeca) de melancolia (jalea) mea endogenă. Căci la Dumnezeu totul e cu putință.

Miercuri, 2 ianuarie 2002

Aștept să vină 7/8 ianuarie, când vom relua drumurile spre cantină. Din noiembrie, lumea bună a scriitorimii timișorene (adică cei cu salarii și pensii mici, noi inclusiv) mănâncă la cantina Lenau, pe banii Uniunii. La „economat”, cum zic eu. Dar e curat acolo, mâncarea e bună, în plus (și mai ales), n-o mai văd pe Oli gătind (fapt ce mă exaspera). Ne plimbăm prin oraș, întâlnim o sumedenie de cunoștințe... Târgul s-a mai dichisit și el. Vai de capul nostru! Acum, se face mare tam-tam cu vizele, politicienii bolmojesc numai despre asta, orașul e plin de cerșetori, din canale răsar, ca niște năluci, copiii nimănu.

Joi, 3 ianuarie 2002

Mă trag înainte (fac viața suportabilă) câteva lucruri: *Scripturile* (cu tot ce oferă ele), scrisul, călătoria în Germania (cu tot ce presupune ea), Andrei, Alina, Oli, drumul la Stroiești. Și, desigur, poate și altele, mai mărunte. De pildă, liniștea casei. Mă bucur că, la răstimpuri, scriu câte o poezie care mă satisface. Comunicarea cu ceilalți e convențională și, parcă, în continuă și ireversibilă deteriorare. Poate greșesc. Poate sunt eu vinovat. Poate nu-i vinovat nimeni.

Vineri, 4 ianuarie 2002

A sosit mandatul de la Părintele Bartolomeu. Așadar, mai am de parcurs – pentru versiunea *Bibliei*, comentată de Părintele Anania, *Noul Testament*. Aștept să sosească. Minunată a fost (și este) această conlucrare. Minunată a fost (și este) această slujire.

Luni, 7 ianuarie 2002

Melancolia – involtă, ca o imensă corolă violetă – mi-a invadat lăuntrul. Ar fi trebuit să mă împac, să mă deprind mai adânc, până la voluptate, cu suferința aceasta „în sine”, cu suferința „de a exista”. Poate m-am și împăcat, de vreme ce scrisul meu este așa cum este. Dar e o împăcare dinamică, agitată, zbuciumată – de aceea scrisul meu e așa cum este. Mi-ar plăcea să pun punct și să plec (deși mă tem că aş duce cu mine suferința aceasta oriunde). Mi-ar plăcea să plec și să scriu despre feeria și tragismul plecării.

*

Privind, seara, la TV (și ascultând) (era vorba despre pictura mistică a lui Grünewald), mi-am amintit cel mai minunat curcubeu pe care cred că l-am văzut vreodată: astă-vară, la München, de pe balconul apartamentului unde locuiesc Dana și copiii. „Singura menire a pictorului” – spunea comentatorul –, pornind de la splendorile acelor tablouri de altar – „este să redea lumina divină”. Dar a poetului? Nu-i, în fond, aceeași? Direct, sau prin contrast, așa cum însuși pictorul mistic procedează.

Marti, 8 ianuarie 2002

De azi, reluăm frecventarea cantinei. Mă bucur, căci gătitul, trebăluiala lui Oli în bucătărie, preocuparea pentru aprovizionare etc. mă agasează îngrozitor. De altfel, întreaga noastră atmosferă socială este, dacă suntem lucizi și sinceri, amenințătoare, incertă, insuportabilă. De pildă, acum e mai complicat să pleci în străinătate (deși nu mai e nevoie de vize) decât înainte (când viza îți garanta siguranța călătoriei). Trebuie hârtii, bani, ești la dispoziția celor de la granițe, poți fi oricând oprit, întors din drum, eventual obligat să plătești ș.a.m.d. Această interminabilă suită

de încurcături și pocinoage (și în țară, și afară) ajunge, în cele din urmă, să te scârbească de toate. Politicieni proști (Doamne iartă-mă, dar sunt proști, la propriu, se vede limpede), politicieni vicleni și hoți, potlogari, impostori, oligarhia semidoctă, mulțimea sărăcită și disperată, oamenii de gust și de talent umiliți, aduși la nivelul supraviețuirii. Eu cred că tabloul pe care poezia mea și *Scrisorile* îl oferă (tabloul acestei realități) se pliază corect pe referent. Mai mult, plasează această lume agonică în cadrele apartenenței sale la Apocalipsă. În acest chip – nici tragic, nici comic, ci jalnic – traversăm noi Apocalipsa. *Apocalipsă de periferie*.

Duminică, 13 ianuarie 2002

Tata e cam bolnav, a răcit, tușește, s-a oprit apa (are probabil ceva hidroforul), scade nivelul apei în fântână (n-a plouat, nu e zăpadă), Angelica îi ajută etc. Mă indispuie profund ce aud, nu pot face mai mult decât fac (sau aș putea face, dar nu știu cum), mă frământ, de ani și ani, cu asemenea gânduri. Și noi am rămas singuri. Oli îmi zicea, azi-dimineață, că îi vin în minte, uneori, cu un fel de nostalgie și regret, acele vremuri (așa cum erau ele, în alte planuri) când copiii, Dana, Buni (mama lui Oli) se aflau aici, la câțiva pași de noi. Acele vremuri au trecut, copiii au plecat, Buni nu mai este, fiecare trăiește și îmbătrânește pe cont propriu. Încercarea de a trăi tu în locul altuia este însăși dragostea. Să ne asumăm, deci, solitudinea și să preluăm, cât putem, din povara celuilalt (adică să-l iubim). Vom avea și noi, vreodată, cine știe, nevoie și parte de mângâiere. Dar, aceste concluzii teoretice nu stâmpără zbuciumul sufletului; împing undeva, în adânc, refulează melancolia și disperarea. Iar ele răsar, apoi, în vis, în poezie, în proză, în comportamentul cotidian, în grai, așa cum răsar lăstarii peste patul germinativ, format, în timp, din crengi uscate,

frunze și ierburi. Mă înfior când privesc – metaforic vorbind – în abisul din mine însumi.

*

Pe vremuri, minciuna era regula esențială a existenței: toată lumea mințea oricând și pretutindeni, date fiind constrângerile la care era supusă conștiința. Acum, de bine, de rău, târâș-grăpiș, nu mai ești dependent de minciună. Doar dacă, prin proprie voință, prin lăcomie, prin idolatrie, îi devii rob. Amenințarea vine din partea sărăciei. Și din partea nerușinării la care a ajuns oligarhia. Însă aceasta e o altă poveste, despre care scrierile mele depun suficientă mărturie. Se va observa, poate, cândva, acest adevăr.

Miercuri, 16 ianuarie 2002

De la 16 ani, moartea (nu thanatofobia) a rămas obsesia centrală, tutelară, în ce mă privește. Știu, există și dorința de a întrezări dincolo de moarte – viața. Acesta e drumul credinței. Uneori, perfidă, îndoiala vrea să vadă în atare percepție doar o speculație, o proiecție a temerii de necunoscut, o încercare de a te eschiva în fața neantului. Merg pe stradă și mă încercă, tot mai stăruiitor, senzația de irealitate. Întâlnesc numeroși cunoscuți, care au îmbătrânit înspăimântător (când?, mă întreb; parcă ieri ne-am văzut și erau tineri), timpul gonește tot mai iute, goana lui, epuizarea lui au devenit vizibile. Și nu există scăpare. De multă vreme, am mai spus-o, la diverse șiruri (coadă la bilete de tramvai, la teatru, la pâine etc.), făceam, spontan, un paralelism între existența noastră și curgerea șirului. Punctul de trecere e foarte departe, e departe, e relativ aproape, e aproape... Unde mă aflu acum? Iată o-ntrebare la care bietul om nu poate răspunde. El nu știe nimic. De ce? Când? Până când? Știe doar că

acea trecere va fi. Și atunci, întreaga energie lăuntrică își schimbă ținta, centrul de greutate. Sistemul de valori se modifică. Se instalează hiperluciditatea numită depresie. Numită, impropriu, depresie. S-ar putea să existe și depresii propriu-zise, dar ele se situează în afara hiperlucidității... Nu mai teoretizez. Oricum, nu pot transcrie această generoasă reverie neagră, această sfâșiere, acest eșec. Umblu, ca o umbră, prin târgul nostru cenușiu, îmi contemp lu cunoscuții neverosimil de bătrâni, simt – la propriu – prezența timpului, iminența pragului. Scriem – de ce? Citim – de ce? Trăim – de ce? Poate că acum, în preajma împlinirii a 60 de ani, înfrunt un al treilea hiperpuseu de luciditate (după cel de la 16 și după cel de la 21 de ani). Acumularea de necazuri (dar cine nu are necazuri?) a favorizat, se zice, declanșarea acestui atac, masiv, al angoasei asupra instinctului vital. Dar faptele rămân: cunoscuții – bătrâni, eu însumi – bătrân, orașul fără sens și fără chip, lipsit de vechea lui exuberanță florală, trecerea timpului. Timpul nu-i altceva decât banda rulantă a morții. Vom înțelege vreodată la ce au slujit toate acestea? Dar de ce ar trebui să înțelegem? Oricum, viața e pe sfârșite încă din clipa în care a început. Un singur lucru rămâne de făcut: să crezi că viața, în esența ei, se află dincolo de moarte. Energia nădejzii ar putea lumina atunci zilele fără înțeles, cenușii, ce te poartă spre prag sub soarele negru.

Vineri, 18 ianuarie 2002

Am simțit întotdeauna că, oricât de bine aș fi rostit ceva, semnificația n-a fost recuperată decât în foarte mică măsură. Adevărul, esența rămân de nespuse? Pot fi doar trăite? Cum să transcriu în cuvinte vidul în care mă pierd? Pe măsură ce însumi mă petrec, cuvintele sunt tot mai neputincioase. Timpul, cel ce lucrează în noi aceste preschimbări ireversibile, îi răpește până și

suferinței energia. Mai exact, identifică eul cu suferința, într-o mohorâtă și stagnantă liniștire. Treptat, nimic nu te mai trage înainte, fiindcă acest înainte nu mai există. Cel ce erai cu un an în urmă nu-l pricepe pe cel care ești acum; tu, cel de acum, nu poți decipria retorica vitală a celui de acum 30, 20, 10, 5 ani etc. Cu atât mai mult, comunicarea cade când e vorba de euri diferite. Tot ce rămâne sunt trasee paralele, afundate într-un autism existențial desăvârșit. Și, la capăt, o poartă pecetluită, un zid, prin care vei trece, nu știi când, nu știi cum. Mare pedeapsă este viața!

*

Aceste note zilnice continuă a-mi fi necesare. Un catharsis *sui-generis*. Refăcând cadențele anului trecut, observ, pentru început, momentele de izbândă și de uitare, menite să înăbușe eul thanatic: apariția *Exodului*, călătoria în Germania și în Belgia, *L'histoire d'une névrose*. Curând, însă, au intervenit câteva șocuri, la scurte intervale. Mai întâi, reintegrarea marasmului, la întoarcere: debandadă, sărăcie, murdărie, nesiguranță, lumpen. Apoi, leșinul lui Oli din Biserică, în toiul verii. Am privit-o, disperat și neputincios, cum e tot mai palidă, mai nesigură pe sine, până a căzut între bănci. Am scos-o, ajutat de cei din preajmă, pe scări și cineva (un domn pe care nu-l mai recunosc, deși i-am dat cartea mea de vizită, parcă s-a și prezentat) ne-a adus acasă cu mașina. Vreo lună mi-a fost cu neputință să mai intru în acea biserică, deși e mai comodă decât altele. În fine, boala ei din toamnă, cele două internări, operația. Desigur, și singurătatea bătrânilor mei erodează, latent, căci e irezolvabilă, echilibrul lăuntric (mult prea sensibil). Așa se face că starea de spirit din care s-a ivit *L'histoire d'une névrose* a dispărut. Așa se explică – măcar în parte – redescoperirea nimicniciei și, concomitent, acordurile neguroase din poemele scrise de atunci încoace, poeme ce reiau firul adânc al liricii mele (după scurta pauză, nici ea deplină, din *L'histoire*

d'une névrose). Poate că predispozițiile („talantul”) mi-au fasonat existența concretă, au căutat adică acele situații prezente și viitoare, potrivite cu specificul lor. Pentru a se manifesta așa cum le-a fost dat. Hiperluciditatea (nevroza) și-a căutat, și-a creat ambianța care s-o întrețină.

Sâmbătă, 19 ianuarie 2002

Prețurile urcă amețitor de la o zi la alta, acum se scumpește zahărul și, drept urmare, lumea cumpără în cantități sporite, să-și facă o rezervă, ca pe vremuri. Ce mizerie! E umilitor să tot socotești, să-ți fie cvasi-inaccesibile lucrurile strict necesare. Sărăcie sordidă, clasă politică incapabilă și coruptă, confuzie generalizată. E o zi sufocantă azi, întunecată, destul de rece, tristă. Nu știu cum aș putea s-o petrec. Citind? Încercând să scriu? Tânjind, pur și simplu? Vremuri precum cele de acum și societăți, cum este a noastră, au meritul că fac foarte evidentă zădărnicia oricărui efort. Îmi amintesc, de pildă, cât am muncit eu, de-a lungul anilor: la Filiala Academiei, la edituri, dar și la propria-mi operă. Nu-mi pare rău. Dimpotrivă. Însă, pe negândite, toate (exceptând opera sau, măcar, o parte a ei), toate se șterg. Rămâne eul, singur, în fața esenței. E un sfârșit? Un început? Nimeni nu poate răspunde.

Duminică, 20 ianuarie 2002

Am sunat chiar acum la Stroești. Tata e bolnav, chiar foarte bolnav, zicea mama. Măine merge frate-meu să-l vadă. Vreau să-i telefonez și lui, să-l întreb ce se întâmplă. Îmi trec, fulgerător, prin minte, scene cu tata, cu mama, cu frate-meu, din copilărie, din adolescență, de mai târziu. Capitolele vieții se închid, lin, unul după altul.

Vineri, 25 ianuarie 2002

Luni, 21 ianuarie, la ora 7, am plecat la Stroești, cu autobuzul. Livius m-a însoțit un timp (a coborât la Lugoj), apoi am stat singur pe două scaune, cu geanta de voiaj alături. La 13:30, am ajuns la Târgu-Jiu și am luat un taxi spre Stroești. Acasă ușile erau încuiate. Mi-a deschis mama, surprinsă, eu nu-i anunțasem că vin. Tata respira greu și tușea la răstimpuri. I-am luat pulsul, nu era prea mare. Am gustat ceva, am stat cu ei de vorbă. Seara, am adormit devreme, citind din *Biblie*. La ora unu, m-am trezit, i-am auzit vorbind alături. Tata nu poate dormi, se sufocă, mama nu doarme nici ea. Am trecut în camera lor, am rămas cu ei o oră-două, m-am culcat iarăși. Dimineața a venit Angelica să facă focurile, să aducă apă. Am pornit la o scurtă plimbare în zăvoi, dar m-am întors repede, nu mă mai atrag nici zăvoii, nici satul, nici peisajul în genere, nici – Doamne, iartă-mă! – casa. Tata, aplecat, chinuit, fără să se vaite, stătea pe canapea, lângă sobă, și mai ațipea din când în când. Mama zice că s-a obosit (deși nu era nevoie), stivuiind el niște lemne. La vârsta lui și la boala lui (insuficiență cardiacă), n-ar fi fost permisă o asemenea trudă. Pe la ora 14, a sosit și frate-meu. L-a consultat, și-a fixat o opinie, a stabilit diagnosticul – fibrilație. Tata a început tratamentul. Am făcut o plimbare lungă cu frate-meu în zăvoi, ca pe vremuri, am discutat și noi mai pe îndelete – și pe malul râului, și acasă. Vremea a fost foarte frumoasă – cald și senin, ca primăvara. Angelica a preluat (contra cost, firește) toate treburile domestice. Ieri-dimineață, pe la 5:30, a venit să aprindă focul, fiindcă știa că eu plec spre Timișoara. M-a dus frate-meu până în stația unde trage autobuzul și, la ora 14, am fost acasă. Aseară, la telefon, am aflat că tata se simte mai bine. Prognosticul lui frate-meu e rezervat. Dar numai Dumnezeu știe dacă și cât contează prognosticurile formulate de sărmanele făpturi omenești. Necruțătoare,

veșnic nepătrunsă și surâzătoare, viața-moartea (acest întreg, în aparență contradictoriu, chiar antagonic) merge înainte.

*

Peste câteva minute, îi voi telefona lui Viorel. El m-a îndemnat să mă duc la Stroiști („pentru sufletul tău”, a zis). A avut dreptate.

Vineri, 8 februarie 2002

E ora 8 dimineața, Oli nu se simte prea bine, o să merg singur azi la cenaclu, unde Aurel Turcuș își lansează o carte dedicată culturii populare. Sunt destul de amărât, cu bolile astea; de ani întregi, cu anumite intermitențe, o tot țin prin spitale, pe la căpătâiul, ba al lui Oli, ba, de curând, al tatei. Dar, ce să fac? Trebuie să rezist. Nici Oli, nici tata n-au fost întotdeauna așa. Cândva, ambii erau oameni vii, energici, încrezători... Cândva... Când, oare?

*

Am fost după medicamente, am adus și apă. Oli a rămas acasă azi. Îmi pare rău de ea. În atâția ani de când suntem împreună, o singură dată am avut divergențe majore (relativ majore): imediat după „revoluția” noastră șchioapă de amândouă picioarele. Cât despre acea „revoluție”, iată, *une fois pour toutes*¹⁵, opinia mea. A fost o lovitură de stat, prost organizată. Vinovați de haosul și suferința ce au avut loc sunt membrii Congresului XIV, care trebuiau să-l schimbe atunci pe ăla, nu să-l pupe-n cur și să arunce apoi țara în dezastru. Or, ei n-au făcut așa (deși au fost avertizați, la „Europa liberă”, că, dacă nu-și iau îndatoririle în serios, va fi vărsare de sânge). Ca urmare, au fost aduși specialiști

¹⁵ Fr. „odată pentru totdeauna”.

în diversiune, care au stârnit masele („mesele”, cum se exprima, beat probabil, marele revoluționar Marcu). Simultan, s-a apelat la vagabonzi, cerșetori, copii din orfelinate, care, prin firea lor, creează dezordine, debandadă. Țin minte că, în decembrie 1990, la un an după „revoluție”, Centrul era plin de indivizi suspecti, înarmați cu desagi uriași, așteptând să mai fie o „revoluție”, ca să poată iar tâlhări magazinele. Stăteau pe bănci și beau bere. Dar n-a mai fost nimic din ce nădăjduiseră. Or, pe fondul acestei farse sinistre, descifrabilă pentru un ochi atent, pe Oli o cuprinsese exaltarea (era și urmarea spaimei cauzate de rafale, a propagandei isterizante de la TV etc.). Iar scepticismul meu o deruta. Să ne înțelegem: Ceaușescu trebuia să plece, dar poporul nu avea de ce să fie terorizat. Și plecarea aceluia se putea face așa cum s-a făcut plecarea altora ca el, în alte părți. Iată că „păcatul original” se plătește. Suntem ultimii, reforma s-a compromis, noi toți ne-am compromis. Suntem slugarnici și mizerabili. Mă întreb dacă și când va lăstări rădăcina adâncă a neamului nostru. Până atunci, *à la bonne heure...*¹⁶

Duminică, 10 februarie 2002

Mă tot frământ ce să fac cu manuscrisele. Ar trebui (am oroare de acest verb *a trebui*) să consult un jurist. Aș vrea însă, dacă s-ar putea, să le pun undeva, la adăpost, într-o instituție adevărată, nu într-una în care, la răstimpuri, se trage cu armament greu, cum s-a întâmplat la București, în vremea când un actor era mare strateg. Cine știe ce sarcini îndeplinea, prăpădind memoria culturală a nefericitei noastre nații. Și *Jurnalul* vreau să-l așez într-o cutie bine protejată și să-l las pe mâini bune.

¹⁶ Fr. „Fie!”/„Hai, că-i bine!”

*Mémoires d'outre-tombe*¹⁷. Sau: *d'outre-cendre*¹⁸. Deocamdată, chiar așa, dispuse în ordine, manuscrisele au umplut sertarele și am senzația că mă împiedică să înaintez spre altceva. Recunosc: sărac fiind (deși sunt bogat!), aș prefera, poate, să fie achiziționate, la un preț rezonabil (măcar cât să ne asigure o călătorie în Germania și la Veneția, unde tare aș dori să o duc pe Oli). Nu am, însă, capacitatea de a trata asemenea aranjamente. Și nu mă pot acomoda cu maniera somnambulescă în care, zice-se, facem reformă. Nimic nu e cum trebuie. Nimic nu are noblețe, ținută, seriozitate. Zadarnic cauți un colț, un locșor, unde valorile spirituale să fie cultivate cu adevărat. De fapt, exagerez. Se mai pot găsi asemenea refugii, dar sunt foarte rare și incerte. În rest, minciună, hoție, rapacitate, disperare. O existență jalnică și urâtă, o alunecare precipitată spre decrepitudine și disoluție.

Vineri, 22 februarie 2002

Mă gândesc, fără niciun dram de trufie, că, în lumea literară divizată a târgului, eu am reprezentat și reprezint un element de echilibru și de înnoire a discursului critic. Echilibru – fiindcă sunt cel puțin la fel de instruit și de bun vorbitor ca protagoniștii (acest cuvânt n-ar trebui folosit la plural) taberei cosmopolite, pe de o parte; pe de alta, nu sunt rupt de formațiunea autohtonă. Dar – trebuie precizat – nu mă înregimentez niciunde. Înnoirea ține de mai multe, dar, mai ales, de introducerea în comentariu a referinței biblice. Bine asimilată și aplicată contingenței.

¹⁷ Fr. „Memorii de dincolo de mormânt”, lucrare celebră a lui François René de Chateaubriand, Paris, Penaud Frères, 1849-1850.

¹⁸ Fr. „de dincolo de cenușă”.

Vineri, 1 martie 2002

Orașul nu mai părea, azi, chiar atât de plumburiu, ca de obicei. Sub lumina începutului de martie, căpătase și el un strop de culoare în obraji. Un bețiv, aproape de stația Cluj, zăcea direct pe trotuar. Se căznea, zadarnic, să se ridice. Face ravagii alcoolul. Au năvălit și drogurile (în școli, în facultăți, peste tot). E la mare modă prostituția. Fenomene ale degradării, pe care, oricât m-aș strădui să nu le observ, nu le pot trece cu vederea. Mă doare că am ajuns în halul acesta... Pe Oli a indispus-o lectura manuscrisului *Omul de cenușă* (secvențele erotice). Tot încearcă să identifice personajele reale, modelele posibile ale „eroinelor” lirice. Ce naivitate! E de mirare, totuși, că gândește așa o persoană care știe ce e literatura. Din păcate, deși nu se manifestă câtuși de puțin agresiv, această amărăciune a ei (cel puțin anacronică) îmi umbrește, oarecum, bucuria generată de apariția volumului. Dar Dumnezeu e mare și are El grijă de toate.

Duminică, 3 martie 2002

Treptat, se strecoară o deconcertantă stare de spirit între mine și propriile-mi scrieri. Nici măcar ele nu-mi aparțin pe de-a-ntregul, nu-mi aparțin în mod esențial. Când voi pleca de-aici, ele vor rămâne. Eu (sufletul și duhul meu) mă aflu în altă parte. Aici rătăcesc temporar, consemnându-mi delirul. Totul va rămâne aici, totul, totul. Știam, teoretic (poate și emotiv), acest lucru (îl spune Iov), dar acum e vorba de un simțământ profund, constitutiv, o reacție a ființei din adâncuri, a persoanei ce sunt, a substanței (*hypostasis*) – a ipostasului meu tainic. Simțământul eteric, ce mă apropie și mai tare de Creator și de Cartea unde sunt prezente cuvintele Sale. Singura nădejde. Sigur, mi s-a dat un talant și eu trebuie să-l valorific. Ceea ce mă și străduiesc să fac. Dar nu eu fac, ci Acela care pe toate le-a făcut și le face.

Luni, 4 martie 2002

Tocmai am vorbit la telefon cu Virgil Nemoianu. El pleacă în 11 martie (în 12 este ziua lui de naștere, l-am felicitat). I-am mulțumit pentru aprecierile din „Adevărul literar și artistic”, reluate apoi de diverși comentatori. Cristian Tudor Popescu a întreprins și el ceva în sprijinul meu. I-am spus, mai clar, lui Nemoianu ce anume. „Ce mai scrii?”, m-a întrebat. I-am vorbit de cartea ce urmează să apară, *Omul de cenușă*, și am convenit (la propunerea lui) să o trimit mamei sale, la București. E nobilă această relație. Nemoianu îmi sugerează să păstrez legături amicale cu Mircea, Lazu, Marineasa. „Da, desigur”, i-am zis. Așa și este. O întâlnire în spirit...

*

Citind manuscrisul *Omului de cenușă*, Oli (plusând, poate) spunea că poemele distrug totul în jur, că volumul, dacă ar circula și ar fi parcurs atent, ar avea efectul lui *Werther*, că din el se degajă impresia unei incendieri a autorului în piața publică. E drept, mulți au declarat, lecturând *Abaddon* și *Cronică* (mai ales *Abaddon*), că au trebuit să se oprească după un număr de pagini, nemaisuportând presiunea textului. Nu-mi fac nicio glorie din asta. Notez. Scriu cronică receptării acestor cărți.

Vineri, 8 martie 2002

Uniunea Scriitorilor din România
Filiala Timișoara

INVITAȚIE

Vineri, 8 martie 2002, ora 12, la sediul Filialei din Piața Sf. Gheorghe, nr. 3, vor fi sărbătoriți colegii noștri Maria Pongrácz-Popescu, Ildiko Achimescu și Eugen Dorcescu, la împlinirea a 60 de ani. Vă invităm cu drag să luați parte la acest eveniment.

Ora 18:30. Mulțumesc lui Dumnezeu: a apărut *Omul de cenușă*. Și sărbătorirea noastră de la Orizont a fost izbutită. Despre mine au vorbit Cornel, Rachieru, Banciu, Ion Marin Almăjan și Ruja. S-au spus lucruri flatante. Cuvintele lui Virgil Nemoianu au fost citate, invocate. Am aflat și că Marian Popa, în recentul său dicționar, se referă la poezia mea, afirmând că, dacă aș fi trăit în altă parte, aș fi avut un alt destin scriitoricesc. Nu mai știu cine (Rachieru? Banciu?) a dat informația aceasta. Cu ani în urmă, și Smaranda a declarat că locul meu ar fi fost în capitală. Mă rog... Oricum, strict literar vorbind, doamna Iliescu și Virgil Nemoianu au făcut mișcări decisive. Așa cum, simetric, au făcut, cândva, Al. Philippide și Mircea Ciobanu. Flori, colegialitate, bună dispoziție. Într-un cuvânt, a fost frumos. Fapt e că volumul a apărut. E pe noptieră.

*

O zi cu soare, cu vânt, o zi greu de calificat, înscrisă undeva în suflet, unică, irepetabilă.

Sâmbătă, 9 martie 2002

La 13 (aceasta e viața), ne-am dus în Calea Șagului, la înmormântarea lui Viorel Colțescu. Lume multă, foarte numeroși cunoscuți (universitari, mai ales). Îi remarc pe Profesorul G.I. Tohăneanu, pe dr. Mircea Lăzărescu, pe doamna dr. Rodica Novac, pe dr. Florin Gâldău. De asemenea: Rodica Bărbat, Deliu Petroiu, I. Mușiu, Cornel, Adriana, Mihăieș, Profesorul Bunescu etc. etc. Doamna Colțescu – slăbită, îndoliată, cu 3-4 persoane din familie. Trei preoți, plus episcopul Lucian. Când am mers spre cimitir, era senin și relativ cald, dar, treptat, s-au adunat nori și aerul înșelător al acestei primăveri baroce ne-a învăluit în răceala lui. Logica impenetrabilă a vieții. Ieri, sărbătoare și

bucurie, azi, înmormântare și lacrimi. Deasupra tuturor – Dumnezeu cel Atotputernic. E înălțător de misterioasă lumea, în claritatea ei de cristal. *Hallelu Yah!*

Luni, 11 martie 2002

Am vaga intuiție (vagă, dar tot mai precisă) că reacțiile lui Virgil Nemoianu, ale doamnei Iliescu și ale lui Marian Popa au modificat relațiile intraliterare timișorene. Și sărbătorirea de vineri, de asemenea. Cei trei pun în discuție (pun sub semnul întrebării) capacitatea de receptare a mediului (sau disponibilitatea lui de a recepta, buna lui credință). Or, știm cu toții ce înseamnă orgoliile literare. În plus, Virgil Nemoianu plasează discuția în context național... Vom vedea cum se va reacționa în continuare. Un element stabilizator (un calmant pentru eventualele iritări) este lipsa mea de trufie. La urma urmei, e de reținut această simetrie: Al. Philippide, Mircea Ciobanu, Ștefan Bănulescu – la debut; Adriana Iliescu, Virgil Nemoianu, Marian Popa – acum.

Miercuri, 13 martie 2002

Nu există o poetică (o estetică) creștină. S-ar putea elabora o asemenea poetică, pornind de la textul biblic, așa cum chiar eu am încercat (și încerc) să fac, sumar, sau – mai exact – fixând niște piloni. S-ar putea dezvolta acest nucleu (el se află, spre exemplu, în *Artistul și profetul din Scrisori la un prieten*, dar și în alte locuri). Însă ar trebui o estetică (poetică) declarată, explicită.

Noi trebuie să ne facem datoria, să ne valorificăm talantul. Apropo, *talant* < v. sl. *talantu*, gr. *talanton*, este dubletul lui *talent* < fr. *talent*, it. *talento*, lat. lit. *talentum* „lingou”. Alunecarea semantică de la material (valoare materială) la spiritual (valoare spirituală) e de neconceput în afara parabolei biblice. Așadar, în

mentalitatea (în mentalul) european, ideea însăși de creativitate are, integral, suport scripturistic. Și mulți nici nu-și dau seama! Acest *talant/talent* (limba română, spre deosebire de franceză, are amândouă cuvintele) e, conform parabolei, primit, cu obligația de a fi valorificat. Iar *1 Corinteni* ne spune că fiecare are darul său de har, distinct. Darul e distinct și cantitativ, și calitativ (*Efesenii*). Prin urmare, apare distincția *Autor – Scriitor*; în paralel, și *Realitate* („Eu sunt Cel ce sunt”) – *Aparență*. Deci, ordonate, așezate logic, cursiv, toate acestea și altele încă ar putea, sunt convins, să constituie temeiul unei poetici creștine. Ce proștețime, ce înviorare ar aduce o asemenea perspectivă!

Sâmbătă, 16 martie 2002

Seceta continuă. „Toată țara e pustiită...” (*Ieremia*). A devastat-o focul, au devastat-o furtunile uscate de vânt, au devastat-o și o devastează propriii locuitori. Un om religios atrăgea atenția că, în inima ei, guvernării vor să instaleze „o țară a lui Dracula”. Biserica națională nu pare a reacționa. Eu sunt, desigur, ortodox, dar, ca simplu laic, membru al Bisericii, bănuiesc că îmi pot exprima părerea. O bandă de tâlhari secătuieste țara. Oamenii decad – fizic, moral, intelectual –, tot mai des întâlnești indivizi cu aspect de troglodiți pe străzi, prin parcuri, prin preajma dughenelor – la cerșit. Chiar la colț e unul, cel care, zilele trecute, era fugărit și lovit de niște asociați, exact aici, între blocuri. Au intervenit câțiva vecini și l-au protejat. Rețele de traficanți duc fetele românilor în străinătate, să se prostitueze; băieții (și fetele) au dat-o pe droguri, adulții își distrug sănătatea milogind salarii, făcând greve, înfometându-se (într-o grevă a foamei generalizată). Deasupra, „aristocrația” (specie aparte – gușă, ceafă, burtă, cap în formă de dovleac, sărăcie lucie a vocabularului, inteligență submediocră, viclenie extremă, capacitatea

de a minți în orice împrejurare etc.). Traversăm Apocalipsa. Insule mici de spiritualitate – turma mică, rămășița – supraviețuiesc ca prin minune (numai prin minune!). Dezbinarea și ura domină totul.

*

Nu resimt, încă, oboseala „sexagenarului”, care voi deveni începând de poimâine. Ar trebui ca această bornă (vitală și convențională, deopotrivă) să marcheze o cumpănă (și o va marca). Poate voi scrie altfel, poate voi scrie altceva, poate voi trăi mai intens – din ce în ce mai intens, înaintând pe infinita cale a adorației (dacă mă voi învrednici de ea). Deocamdată, contemplan, la răstimpuri, soarele cețos, între perdelele norilor de martie. Alături – *Biblia*; alături – Crucea.

Vineri, 26 aprilie 2002

Am vorbit la telefon cu mama. „De Sf. Gheorghe” – mi-a spus – „e ziua casei noastre”. Niciodată n-a mai rostit ea (nici tata) cuvintele acestea. Sau eu nu-mi aduc aminte. Retrași, închiși în acronia lor, acordă acelei case („casa noastră”) o dragoste disperată, idolatrizantă. Sufăr gândindu-mă la ei, meditând la această separare artificială, pe care nimic n-o justifică. Gheorghe s-a numit Bunicul. Tot Gheorghe a fost numele primului fiu al părinților mei, fratele meu mai mare, care a părăsit lumea aceasta când împlinise șase luni... În Ardeal, aproape de Oradea, într-o localitate unde mama și tata, de curând căsătoriți, erau învățători.

Sâmbătă, 27 aprilie 2002

Pe zi ce trece, sunt tot mai departe – în timp și spațiu – de întâmplările cotidiene. Această ușurare e mai anevoie de purtat decât o povară. Mă și întreb cum de sunt în stare să trăiesc, ce

anume mai pune în mișcare (mai ține în mișcare) mecanismul ființei. E drept, citesc, scriu. Poate n-am scris încă tot ce trebuia să scriu. Când voi pune ultimul punct după ultimul vers, atunci, probabil, voi ieși din timp și din spațiu și-mi va lua locul, aici, pe pământ, cea mai pură substanță – cenușa.

Vineri, 3 mai 2002

Prețuri mari, bani puțini. Ca urmare a „iubirii de aproapele”, producătorii, negustorii au scumpit totul. Ca să-i jupoaie pe cei doritori să cumpere. Peste tot, gunoaie, cerșetori, câini, bețivi, murdărie, degradare, goană după bani. „Vai, drept aceea, am urât viața...”, cum zice *Ecclesiastul*. Acum, de bine, de rău, am adus acasă tot ce trebuie pentru masa de Paști – la care vor fi prezente Alina, Raluca și Roxana. Sper să fi ajuns și pachetul trimis de noi la Stroești. O lumină obosită apasă peste orașul plat, lipsit de orice farmec. De fapt, niciodată nu se întâmplă nimic. Nu trăim, repetăm, ne prefacem. Sau, poate, acestei eterne repetiții i s-a spus, convențional, viață. Ferice de cei capabili să se autosugestioneze, de cei căzuți sub stăpânirea Iluziei (*Maya*). Vai celor lucizi, vai celor pătrunși de simțământul tragic al existenței. Vai celor conștienți de fatalitatea exilului. Ne aflăm, încă de la naștere, în Babilon, și tânjim, toată viața, după Țara Promisă.

Joi, 9 mai 2002

Din fereastra de vizavi, soarele, ca și-n alte dăți, își trimite oțelul încins către masa mea de lucru. Am încheiat lectura de dimineață. Mă gândeam, azi-noapte, înainte de a adormi, că orice asociere omenească – indiferent de natura ei – este viciată de interese, își pierde altitudinea spirituală, suportul etic. E posibilă mântuirea în solitudine, doar în solitudine? Nu-i necesară (n-ar trebui să fie necesară) și părtășia?

Duminică, 12 mai 2002

Moment unic, azi, la Biserică. Dintr-o dată, intuiția, nimicitor de concretă, copleșitoare, a prăpastiei, abisului, genunii. „Iată ce-ar însemna dacă te-aș părăsi”, parcă mi s-a spus. Abia acum am înțeles acel *De profundis clamavi*¹⁹, acel „Auzi-mă, Doamne!”, teroarea abandonului, *le gouffre*²⁰. Stăteam în picioare, lângă ușa de la intrare. A trebuit să mă sprijin de marginea băncii. Altă dată, demult, am trăit, la fel de neașteptat, momentul invers. Eram în stradă, noaptea, lângă niște copaci (plopi, oare?). Și, deodată, carapacea existenței s-a spart, am ieșit din somnul vieții obișnuite, am avut un minim acces la beatitudine și lumină. Țin minte că i-am relatat această întâmplare lui Mircea Ciobanu: „Ești fericit”, mi-a spus. „Pentru câteva clipe, ai fost înger”. Există, cred, starea de mijloc – cea curentă – din care ni se deschid, la răstimpuri, cele două perspective. A trăi astfel înseamnă, cumva, a trăi ca un mistic? Experiența de azi a fost de o intensitate devastatoare. Ea mi-a furnizat, *à l'envers*²¹, argumentul lăuntric... „Iată ce-ai fi, ce s-ar petrece cu tine, dacă Eu te-aș lăsa, dacă te-aș uita...” Ce cutremur!

Marți, 21 mai 2002

Sfinții Constantin și Elena. Aseară, l-am sunat pe Dinu, să-l felicit. În zilele următoare, mă gândesc să-i solicit Părintelui Anania un „Cuvânt înainte” la proiectatul volum de stihuri biblice. Viața se scurge treptat, continuu, cum curgea, altădată,

¹⁹ Lat. „Dintru adâncuri am strigat către Tine: Doamne! Doamne, auzi glasul meu!” (*Psalmul 129/130,1*).

²⁰ Fr. „prăpastia”.

²¹ Fr. „invers/pe dos”.

Sohodolul. Ce cuvânt: *altădată!* Ca și când ar exista acum, cândva, atunci, altădată.

Joi, 3 octombrie 2002

Reiau *Jurnalul*, fiindcă am găsit, printre manuscrise, acest caiet, neînceput, liber, în așteptare parcă. Timp de două săptămâni, s-a zugrăvit apartamentul (de către simpaticul domn Holz, „neamțul nostru”) și, ca urmare, a fost mare zarvă în casă. Am pus într-o cutie de carton teancul de caiete ale *Jurnalului*. Numeroase manuscrise le-am aruncat. Și, probabil, voi mai arunca. E ca și cum m-aș pregăti de plecare. Ce plecare? Aș dori ca, înainte de ultima plecare, cea pe care nădăjduiesc s-o împlinescă focul, să petrec o vreme în Germania (cu Oli și copiii). Aici, existența e greu de înfruntat. O lume subumană, în care se zbat câteva exemplare tragice, câțiva inși ce-ar năzui spre un univers civilizată, fin, duhovnicesc. Dar, Dumnezeu e mare și la El totul e cu puțință. Să nu ne pierdem nădejdea! Dacă ne raportăm la oameni, nu e prea mult de nădăjduit.

Aseară, Oli a plâns, pe tăcute, înainte de a adormi. Îmi vine în minte o poezie, pe care am scris-o pe când locuiam în Calea Șagului. N-am publicat-o în niciun volum. Se încheia așa: „Tu plângi în vis. Catargele se-nclină...”

Joi, 10 octombrie 2002

Sâmbătă (sau duminică) îi voi telefona lui Marcel Tolcea, angajat la Editura Mirton, spre a hotărî când și unde ne întâlnim, ca să-i dau pentru tipar *Elegiile*. Adică *Poemele Bătrânului*, scrise în lunile din urmă. *Dumnezeu să binecuvânteze munca mea, munca noastră, căci El este singura mea nădejde.*

Vineri, 11 octombrie 2002

Oli comenta, la cafea, îngrijorată, starea de lucruri de la Stroești. Ce pot face? De ani și ani, ne frământăm în zadar. Familia de tip patriarhal este, istoricește, depășită. Și o formulă de conviețuire familială, adaptată vremii de azi, e cu neputință de identificat. Disoluția socială, dezbinarea, risipirea – iată ce caracterizează contemporaneitatea. Începând cu celula minimă (familia), încheind cu mult lăudata structură globală (nesigură, artificială, aidoma amestecului de pământ și metal din tălpile uriașului despre care vorbește profetul Daniel – de fapt, uriașul din visul pe care Daniel îl tălmăcește, așa cum îi dezvăluie Cel Veșnic).

Duminică, 13 octombrie 2002

Aseară, Oli a citit manuscrisul *Elegiilor*. Cum se întâmplă mereu, de la o vreme, poeziile au indispus-o foarte tare, le aplică o lectură referențial-biografică, încearcă să descifreze în ele (deși n-o spune deschis) reminiscențe ale unor experiențe ce i-au stârnit (și îi mai stârnesc încă) gelozia. Multe necazuri i-a adus această gelozie. Nu zic (n-am cum) că n-ar fi fost uneori motivată, dar a și exagerat și continuă să exagereze – ceea ce e absurd. E drept, după o reacție de câteva ore (melancolie, fixație pe unele pasaje etc.), revine la comportarea ei normală (cea de cuminenție, drăgălășenie și dorință de protecție).

*

Este teribilă singurătatea în care trăiesc, în care trăim cu toții. Toate legăturile dintre oameni s-au rupt – cele de familie, cele profesionale, cele sociale mai largi. Toți se tânguie și suferă – sunt sigur – , nimeni nu poate folosi o cale de (re)vindecare. Îmi rămâne legătura pe verticală – cea dintre sufletul meu izolat,

părăsit, și Dumnezeu cel Atotputernic. El Shaddai, Yah Elohim, Iahve Savaot, El Elyon. Domnul, deci, prin Fiul Său, Mântuitorul nostru, Iisus Hristos. Stau, iată, la vechea mea masă de scris, contemplan vremea sumbră de-afară, am – de cât timp oare?, dintotdeauna? – sufletul zdrobit de această aspirație înșăși. Și-apoi, cum să-mi explic faptul că Alina nu trece pe-aici, nu telefonează, că Dana a plecat, că nimeni nu are nevoie de nimeni, exact în măsura în care are cea mai mare nevoie? Câți ani îmi rămân, de la cei 60, pe care i-am împlinit, pentru a-mi purta silueta prin acest neant, printre aceste umbre de semeni? Când au trecut cele aproape două decenii de când am mers prima oară la Predeal cu Andrei? Când s-au scurs anii de când Alina era cât e acum Roxana? Banalitatea unor asemenea întrebări e anulată de dâra sângerie pe care o lasă în suflet. Ele nu sunt rostite, sunt trăite, cu o vigoare de care aproape mi-e teamă. Ceva din această vlagă pustiitoare se simte, presupun, în *Elegiile* ce așteaptă, alături, spre a fi publicate...

Marți, 15 octombrie 2002

Azi, la ora 19:30, e ședință de bloc (?!). Va trebui abordată și chestiunea mâțelor, a gioarselor din hol (și una, și cealaltă – opere ale doamnei administrator), precum și alte angarale ce decurg din sărăcia și animalitatea de obște. E pilduitor (un fel de model pentru întreaga țară) ce se petrece cu structura ierarhică, de comandă, din mica noastră comunitate. Președintele Asociației de proprietari e individul cel mai inabordabil, cel mai violent (e bețiv, nu-și plătește de luni întregi întreținerea etc.), cel mai nepotrivit pentru funcție. La fel, administratoarea (care face și curățenia în holul mare și pe scări) e persoana cea mai neglijentă, cea care crește un cârd de mâțe, cea în al cărei apartament nu se poate intra din pricina jegului și a duhorilor (nici nu primește pe

nimeni, și-a instalat la intrare masa și scaunul necesare încasării plăților). Supertoleranți, ceilalți bombănesc, dar nu acționează. E greu cu asemenea oameni. Mulți par a avea menirea de a-ți pune la încercare clemența, de a te stârni să intri în hora certurilor, a urii, a păcatului. Or, eu mă opun acestei provocări. Iert. Mă consider pe mine vinovat de răutatea (sau viclenia, sau inconștiența, sau lipsa de omenie) a celuilalt. Cutare nu are încredere în mine, îmi zic, fiindcă eu nu am încredere în el. Cutare face rău celorlalți, fiindcă ceilalți (chiar dacă nu-i spun) îl disprețuiesc. Conștiințele comunică. Oricât de vag, totuși, fiecare știe aproape totul despre semenii din preajmă. Evaluările de ansamblu, reciproce, sunt corecte... *Oameni nenorociți ce suntem!* Nu așa ar trebui să trăim.

Miercuri, 16 octombrie 2002

Aceasta e viața: o moarte înceată. Mă refer la viața pământească, desigur. Eu, personal, am convingerea, afirmată adesea, că, de bune decenii, ne treieră, în aria ei însângerată, și ne cerne, în necruțătoarele-i site, Apocalipsa. Să fim „vegheți” (după cum zicea, referindu-se la semnele deja vizibile ale acesteia, Părintele Bartolomeu). Să așteptăm cu nădejde. Atunci – dacă vom fi găsiți vrednici – va fi bine.

Miercuri, 23 octombrie 2002

La ora 10, mă întâlnesc, la Universitate, în sala de lectură, cu Profesorul Ștefan Munteanu, să-i dau un exemplar din *Omul de cenușă*. În drum, o să sun și la Profesorul Tohăneanu, să-i ofer și lui unul.

*

A telefonat mama. M-a impresionat că tata are – zicea mama – mereu ochii plini de lacrimi. Nu fiindcă ar plânge (sau,

mai știi? Poate că ceva din el chiar plânge), ci, pur și simplu, îi lăcrimează ochii încontinuu. „Să nu ne uitați, să nu ne părăsiți”, mi-a zis ea. Această teroare psihică, a neputinței, a bătrâneții solitare, îi chinuie. Pe de altă parte, în mod inexplicabil, e ca și cum subconștientul i-ar fi împins exact în această fundătură. Oamenii se comportă irațional. Iubirea de sine și ura de sine coexistă. Părinții, de pildă, clamează mereu această nevoie de apropiere, această singurătate, dar, când te afli acolo, fac în așa fel, încât mai că te îndeamnă să pleci. Când veneau ei (aici – la București, aidoma), abia așteptau să plece acasă. S-au instalat definitiv în singurătatea și la distanța care le permit să sufere (să-și exercite ura de sine?). Iată, privesc în vecinătatea imediată, alături, în bloc. Femeia de la II (dedesubtul apartamentului nostru) i-a exasperat pe toți locatarii cu pisicile ei. E singură, e bătrână, are nevoie de sprijinul, nu de ura lor. Și totuși, nu doar că nu renunță, în ciuda delicatelor sau mai deciselor mele intervenții, în ciuda atitudinii de respingere a majorității celorlalți, ci adaugă motivului inițial altele, sporind antipatia: adună sticle și hârtii în holul de la intrare, așază, în același hol, fotolii oribile etc. Face tot ce poate pentru a deveni nesuferită, pentru a fi eliminată. Ceea ce, la nivel simbolic (deocamdată, sper), se și petrece. Am aflat că un tânăr de la etajul IV i-a aruncat una sau două pisici pe fereastră (e ca și cum, substitutiv, ar fi zvârlit-o pe ea). Răzvan, un alt tânăr, mi-a spus că-i va duce la gunoi nu doar fotoliul din hol, masa etc. (ceea ce ar fi de domeniul lucidității), ci și mătura și fârașul – ceea ce se leagă, iarăși, de o reacție subconștientă, întrucât acestea sunt uneltele ei pentru curățirea spațiilor comune. Așadar, în loc să caute (spre binele și apărarea ei) bunăvoința vecinilor (mai cu seamă a celor juni – nepăsători, relativ agresivi, plini de repulsie față de bătrânețe), ea, sârmana, procedează, cu obstinație, exact invers. E ca și când acel instinct

de autodistrugere, acea ură de sine, ar împinge-o mereu mai departe pe acest drum nefericit, nefast. În sfârșit, se pot psihanaliza atare comportamente. Le observ, mai intervin uneori, apoi tac, mă retrag. Chiar am de gând să nu mă mai prezint la deplorablele noastre ședințe de bloc. Adunare de oameni săraci și amărâți, în orașul nostru sărac și amărât, în țara noastră săracă și amărâtă.

Joi, 24 octombrie 2002

Ce oroare: Am 60 de ani! Cum de-am ajuns la această vârstă? Azi-noapte, în semiîntunericul odăii, întrebarea (auto-contemplarea) mi-a strivit sufletul, ca o lespede. Nu-i nimic mai îngrozitor decât drumul vieții. Acum un an, acum cinci ani, acum zece ani, acum un sfert de veac: jaloane în vid, de-a lungul unui traseu fumegos, spre o țintă neprecizată.

*

Ieri am fost la Universitate. M-am întâlnit cu Profesorul Ștefan Munteanu. Ne-am retras într-o încăpere vecină cu sala de lectură și am conversat vreo jumătate de oră. Mi-a spus că lucrează la o carte (o culegere de studii), dar „clandestin”, să nu-l prindă soția, fiindcă el a avut un atac cerebral (mi-a povestit cum a fost) și nu trebuie să facă efort. Lucrează dimineața, de la ora 5 la 7, pe furiș. Bănuiesc (aș putea zice că sunt sigur): soția lui știe prea bine totul. Ce moșuleț naiv! Ca Sylvestre Bonnard al lui Anatole France. I-am dăruit *Omul de cenușă* și m-am oferit să-i revizuiesc eu volumul, înainte de a-l trimite la tipar. Un exemplar din *Omul de cenușă* i-am lăsat și Profesorului Tohăneanu (el nu era acasă; i l-am înmănat soției).

Pe la 10:45, am ajuns la Anghel Dumbrăveanu. Ploua cu intermitențe. De data aceasta, au insistat (și el, și doamna, la

interfon) să urc. *Par délicatesse*²², am dat curs rugăminții. Dumbrăveanu mă aștepta în capătul scării. Au urmat conversația, un suc, o prăjitură. Dar el – sărmanul – are pierderi de memorie și discontinuități de expresie. Doamna a stat mai tot timpul cu noi (ceea ce nu făcea altădată), probabil tocmai pentru a se putea vorbi. Am aflat că Dumbrăveanu merge la cantină și prânzește acolo. Le-am dezvăluit cuantumul pensiilor noastre. De ambele (dar mai cu seamă de pensia mea) s-au mirat. Au și de ce. La 12:15, m-am întâlnit cu Oli la cantină. Era acolo și Draga Mirianici, care ieri a fost la Belgrad, la târgul de carte. Masa e bună: zilnic grătar, de porc sau de pui, la alegere. Plimbarea, apoi, ne face bine, prin orașul răvășit de toamnă. Acum – la ora 17:30 – e nor, vremea se răcește, se apropie noaptea cu terifianta-i lume onirică. *Pavor nocturnus*?²³ Nu. Străvechea povară a existenței de neînțeles, dorul inexprimabil după Cel Ascuns. *Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!*

Vineri, 25 octombrie 2002

Trecerea timpului, eternitatea au reprezentat obsesia mea, de fiecare clipă, încă de la 16 ani, ba chiar în copilărie, țin minte, mă cutremura, adesea, o disperare fără nume când mi se revela infinitatea ce mă înconjoară și mă cuprinde. Nu-i ușor de explicat, dar acea uimire atotstăpânitoare a existat. S-ar putea presupune că, în mare măsură, ea este tema (arhitema) *Elegiilor* ce se află acum la Editură. Le-am scris în câteva săptămâni pline, lucrând fie zi, fie noapte și, pentru prima dată, cu o singură excepție, textele sunt rânduite exact în ordinea cronologică a

²² Fr. „Din delicatețe”.

²³ Lat. „Spaimă nocturnă”.

scrierii lor. Manuscrisul se află alături de celelalte, așteptând un loc sigur de depozitare. Poate la Biblioteca Mitropoliei?

Luni, 28 octombrie 2002

Pe scările blocului, doamna Ostroveanu făcea curățenie. Am stat puțin de vorbă. Mi-a spus că cineva îi zvârle lucrurile, nu știe cine, ce să facă? Eu sunt un fel de confident al ei. Am avertizat-o că va avea necazuri, că se va iniția mai mult ca sigur o reclamație și se va cere o igienizare. Sunt amenzi, scandal etc., în asemenea conflicte. „Da, da”, mă acompania doamna Ostroveanu, refugiată, probabil, foarte profund, în psihoza ei.

La 12, am plecat spre cantină. Chelnerița, căreia Oli i-a dat și sâmbătă, și azi, zece mii („Lăsați”, a zis, „eu primesc salariu și dumneavoastră aveți pensii mici...”), e foarte amabilă și promptă. La un magazin cu obiecte casnice, unde am intrat să vedem niște robinete, tânărul vânzător mi-a zis că „bătrânii” preferă un anume tip. „Nu vreau să vă deranjez”, a adăugat, „dar sunteți mai în vârstă, ați putea să-mi fiți bunic”. Se constată clar la noi, după harababura tragică din '89, acest gen de ruptură între generații. Obrăznicia tinerilor a sporit, ca și inconștiența lor. Încearcă să facă pe americanii aici, în periferia noastră promiscuă. Chiar și la indivizi cumsecade, aidoma chelneriței sau vânzătorului, se simte o anumită condescendență, susținută, îmi închipui, de mișcarea psihologică de adâncime, care-i determină pe acești tineri (mulți fără casă, fără studii, fără slujbă etc.) să abordeze existența cu precipitare, tupeu, nepăsare (eventual, a-moralitate). Îmi amintesc de acea sintagmă, mult vânturată prin anii '90 – „revoluția tinerilor”. În fond, și ei, și bătrânii (vârstele extreme) sunt excluși de la decizie (și de la o viață normală) de „investitorii strategici”, de vârstă medie, care-i amețesc cu promisiuni și elogii: „noi promovăm tinerii”, „va trebui ca partidul să fie

întinerit” etc. Pe limbul sărăciei crunte în care a ajuns țara, bătrânii și tinerii se ceartă pentru o bucată de pâine. Șarpele, vicleanul care-i sugrumă și pe unii, și pe alții, e unul și același: parvenitul hidoasei noastre tranziții, hoțul devenit, simultan, politician, investitor strategic, „înțelept” capitalist. Între timp, pentru a putea fura în liniște, ciocoimea (acești ipochimeni din capul trebii, ce se acoperă unii pe alții, procedează ca niște veselari de la armată, care furau cu schimbul de la cazan, ca să se sature toți), oligarhia, așadar, acești veselari *sui-generis*, au trei îndeletniciri majore: să-i alunge pe tineri din țară (căci ar putea să le ia locul), să-i extermine pe bătrâni (vezi jocul criminal cu medicamentele scumpe, gratuite și compensate) și, până atunci, să-i convingă, și pe unii, și pe ceilalți, pe cine ar trebui să voteze. De fapt, s-ar cere o unire între bătrâni și tineri (unii cu experiența, cu chibzuința, alții cu acțiunea, pașnică, firește), o alianță care să-i alunge pe veselari. Dar... mă tem că o nație ca a noastră, atât de dezorientată, nu mai e capabilă (sau nu e capabilă încă) de o asemenea – absolut necesară – purificare. Cuvântul de ordine ar fi, deci, *de-veselarizarea societății*, trimiterea liotei de veselari undeva (la muncă, la țară, la închisoare), cu zoaiile și cu burdihanurile lor insalubre.

Joi, 31 octombrie 2002

Nor. Zi mohorâtă. Oli a citit și ea, ieri după-amiază, șpaltul *Elegiilor*. Cum mă așteptam, iar a fost tulburată peste măsură, iar frământări și discuții, cum s-au întâmplat lucrurile și când a citit dactilograma, și când a citit corectura la *Omul de cenușă*. S-a creat o situație destul de stânjenitoare pentru mine, mă agasează și mă deprimă o atare reacție, mai ales că de câțiva ani (de la o așa-zisă aventură a mea – sentimentală, mă rog etc. etc.), Oli aplică tuturor textelor o lectură din această perspectivă. Pe de

altă parte, admit că textul poate fi răscolitor, greu de îndurat pentru oricine îl parcurge.

*

Ieri, la prânz, ne-am întâlnit, la cantină, cu Anghel Dumbrăveanu. Am luat masa împreună. E ceva halucinant în toată povestea aceasta. Pensii mici, bani trimiși la cantine, oameni, care au muncit, au avut funcții, sunt scriitori cunoscuți etc., bântuie orașul de la un capăt la altul, ca să primească un prânz. Nu se știe dacă Uniunea trimite banii la timp. Totul e incert, totul dezvăluie irealitatea a ceea ce numim realitate (de fapt, nu-i realitate, ci o nălucire). De aceea, printre altele, modul în care recepționează Oli *Elegiile* mi se pare întristător. Aleanul eului liric are temeuri în derizoriul contingenței și în dorul după transcendență (nu în reale sau presupuse accidente erotice).

Acum, aș vrea să mai citesc o dată *Elegiile*, deși modul în care percepe Oli scrisul meu (îi place, desigur, dar o indispuce prea tare) îmi sporește singurătatea (exact ceea ce o necăjește, printre altele). Chiar acum îmi zice că imaginile sunt „extraordinar de originale și de șocante”. Tot acolo e cu gândul. Probabil, după o primă reacție, impresiile se decantează și esteticul, transfigurarea preiau inițiativa, în defavoarea referențialității. Oli e tentată să le ia *doar* ca pe o confesiune. „În tine sunt doi oameni”, îmi zicea aseară. „Omul secret, cel care se dezvăluie în scris, nu are de-a face cu celălalt. Când mă gândesc, de exemplu, că mergem pe stradă, bem cafea, ne plimbăm, eu mă uit în magazine etc., iar tu ai o stare de spirit care...; te gândești la...; de fapt, tot timpul, în mintea ta e atmosfera din *Elegii*...” Nu-i ușor, așadar, să scrii, chiar cu o soție atât de cumsecade și de instruită cum e Oli. Gelozia și repezeala îi fac și acum, cum i-au făcut întotdeauna, tot felul de farse. Încât, temporar, pierde din vedere

esențialul. Repet: temporar, doar temporar. Îmi pare rău, însă, că suferă. Eu încerc tot ce e posibil s-o feresc de suferință...

Vineri, 1 noiembrie 2002

S-a scurs, greu, o noapte de cvasi-insomnie. Am fost la Universitate, am vorbit cu Ileana Oancea, Rodica Bărbat mi-a adus cronica (ce mai cronică!), am băut o cafea la Catedră. Mă vlăguiesc, mă exasperează alergătura, harababura, agitația din acea instituție. Dascălii, săracii, deprinși să-i aduleze (sincer sau nu) studenții, fac, adesea, un gen de paranoia, reduc universul, lumea, viața la perimetrul acelei clădiri. Rodica a stăruit, iarăși, să mă întâlnesc cu studenții ei din anul IV, dar – sincer să fiu – nu prea mai am chef. Ileana mi se plângea că e în proces pentru casă, că se teme să nu se îmbolnăvească de atâta bătaie de cap, în plus, o copleșesc intrigile, prefăcătoriile, starea de perpetuă beligeranță. Dar s-ar putea să-i placă și șefia. În fine, am scăpat din acel cazan sub presiune și am venit acasă.

*

M-a posomorât și reacția lui Oli, felul în care au răscolit-o *Elegiile*. Cred că și ea își dă seama de această încordare nepotrivită și inutilă. Parcurg, însă, o perioadă crepusculară. Mă străduiesc să găsesc măcar un dram de suport vital în peisaj, în oameni. Totul se destramă, însă, în malaxoarele somnului. Când am îmbătrânit oare? Această uimire se întinde pe toată suprafața sufletului, germinează cuvinte suculente, nimicitoare. *Elegiile* sunt însăși rostirea acestei uimiri. La 15-16 ani, s-a declanșat marea criză existențială, atunci am luat cunoștință, profund, integral, că *exist* pentru a *nu exista*. Acum, descopăr, brusc, non-existența existenței înseși. Urmează un carusel amețitor al veghei, al visului, al coșmarului, pus în mișcare de simțământul nonsensului și de prea bine cunoscuta-mi disperare (în aparență, rece).

Marți, 5 noiembrie 2002

Azi nu mai sunt intelectuali. Sau, oricum, sunt rari și risipiți. S-au înnămolit, mulți, în politică și s-au făcut de râs. S-au compromis. Pe vremuri, înainte de '89, ne unea nu dragostea, nu idealurile, ci ura față de sistem. Ne unea o stare de spirit rea, de aceea n-a rezistat acea comuniune (aparentă), acea aparentă coincidență în spirit. Ca o liană otrăvită, ca un șarpe, ca o maladie, agentul dezbinării, al distrugerii, s-a strecurat și se strecoară peste tot, până și în familii, până și în spațiul dintre părinți și copii, dintre soț și soție. Numai oamenii religioși, numai cei apărați de credință au rezistat (și rezistă) acestor furtuni sociale. Ascult, uneori, așa-zisele analize ale unor „intelectuali”, viziunile lor asupra tabloului social. Sunt simple cleveteli pline de morgă. Nu pătrund în psihologia adâncă, bazală, nu ajung la dezastrul, la deruta sfidătoare ce afectează sufletul individual și colectiv. Îmi amintesc, de pildă, întâlnirile noastre periodice, de demult, cu familiile Străin și Flondor. După '89, din cauza febrei politice și a goanei după funcții și agoniseală, n-au mai fost posibile. Ba, încă, și amicitia de conveniență s-a alterat, mai ales după ce eu am refuzat categoric să mă antrenez în „viața de partid”, iar ei au încercat să o racoleze, tacit, pe Oli. A urmat îmbolnăvirea ei (când, recunosc, Radu și Mia ne-au ajutat hotărâtor) și, în fond, ruperea legăturilor de prietenie. Dar acest model e valabil în genere, este, într-adevăr, „un model”. Politica, în imbecilitatea ei, a distrus țara și oamenii acesteia. Țara e bolnavă și, s-ar părea, Dumnezeu n-o vindecă, din pricina dezmațului general: hoție, avorturi, comerț cu ființe umane, destrăbălare, minciună, împilare a celor sărmani.

Miercuri, 6 noiembrie 2002

Marcel Tolcea mi-a spus că îi place volumul *Elegii*: e unitar, rotund, „respiră adânc”. Pe Dumbrăveanu nu l-am mai întâlnit la

cantină. A apărut pe listă și Aurel Gheorghe Ardeleanu. Suntem 15 scriitori săraci, cărora Uniunea le oferă prânzul la o cantină-restaurant studențească. E un prânz onorabil (vegheat atent de administrator, respectabilul domn Apăvăloaie): zilnic, masă rezervată, servire ireproșabilă. Iată și lista celor 15 – așa, pentru viitorime. Ca să rețină și urmașii ce ispravă minunată a făcut marea revoluția capitalistă din decembrie 1989, în elanul ei de propășire cultural-artistică a României. Iată, așadar, lista oamenilor de condei, beneficiari ai mesei calde cotidiene: Oli (cercetător științific principal, doctor în filologie), Lucian Bureriu, Iosif Caraiman, Laurențiu Cerneț (fost deținut politic), eu (doctor în filologie, fost redactor-șef și director de Editură), Anghel Dumbrăveanu (fost secretar al Asociației Scriitorilor, fost redactor-șef adjunct la „Orizont”), Ion Jurca-Rovina, Oberten Janos, Draga Mirianici, Ioan Peianov, Erika Sharff, Mircea Șerbănescu, Eugen Tănase (profesor universitar doctor docent), Aurel Turcuș și, cu voia dumneavoastră, ultimul pe listă, căci a fost trecut ulterior, Aurel Gheorghe Ardeleanu (prozator, dramaturg și sculptor). Pot adăuga și faptul că, mai mult ca sigur, și alții ar fi îndreptățiți. Dar, presupun, sunt orgolioși și – spre paguba lor – refuză ajutorul. Am auzit că la București vreo 200 de dosădiți primesc de mâncare. Dacă se menține tot așa mecanismul furnizării de hrană, actuala conducere a Uniunii are toate șansele să fie realeasă. Dar, lăsând gluma deoparte, pentru cei în cauză (cei 15; îi cunosc și știu) e un mare sprijin. (Deși, așa cum șoptea, cu amărăciune, magazionera, într-o zi, fără să-și ducă fraza până la capăt: „situația asta e sub demnitatea...”). Demnitate?!...

Numai Dumnezeu ne-ar putea scoate deasupra umiltoarelor griji materiale. Eu așa judec lucrurile. Parafrazez *Psalmul: Părinții [și copiii] te părăsesc. Dar Domnul te primește.*²⁴

²⁴ *Psalmul 26/27, 16/10.*

Mai întâi, cultul paranoic al lui Ceaușescu, apoi răzmeriță (lovitură de stat, zic unii), ripostă ucigașă împotriva propriului popor, distrugeri, înscenări criminale, furturi, jafuri, mineriade ș.a.m.d. Și acum, printre marii răsplătiți, se numără leneșii, hoții, proxeneții, adică acele grăunțe ale dezagregării care – oriunde și oricând – au subminat organismul social. Nu mă mir însă. Nu ar trebui să se mire nimeni. Există și reversul. Da. Există libertatea de expresie și de mărturisire. Se aleg apele, *se aleg oile de capre*²⁵. Știm doar: înaintăm spre Harmaghedon, spre/în Apocalipsă.

Joi, 7 noiembrie 2002

Ce-or face bătrânii mei, în căsuța lor străveche? Acolo timpul (sau o parte a timpului) nici nu s-a clintit în toate aceste decenii. Ei sunt prizonierii unei durate din care eu am ieșit. Am ieșit și m-am integrat în alta, fără a o putea uita pe cea de acolo, fără a mă desprinde cu totul. Aparțin, astfel, la două cărări temporale și la două spații (ba chiar la trei: Münchenul e un topos la fel de fertil sufletește ca și Timișoara sau Stroieștiul). Și această scindare în concomitență (ce ambiguitate!) generează un mod de a exista pe care doar poezia îl exprimă. Trei locuri, trei orizonturi de timp, ființa mea și imuabilul reper metafizic.

Sâmbătă, 9 noiembrie 2002

Ieri, la cenaclu, lume puțină, săracă, modest îmbrăcată, mai ales bătrâni. Cei din redacție, în ciuda faptului că ședința era condusă de Cornel Ungureanu și că se lansa o carte – despre corespondența lui Ovidiu Cotruș –, carte alcătuită chiar de el, au lipsit. Urma să vorbească și un politician local, Coifan, dar n-a

²⁵ *Matei* 25, 3.

venit. În prezidiu – Cornel, Doamna Delia Cotruș, Deliu Petroiu, Ion Marin Almăjan și Viorel Marineasa. Ei au cuvântat. În final, poluând și degradând complet întâlnirea, s-a înfipt și D.P.N., din public, spunând tot felul de nerozii și recurgând la familiarisme (Puiu Cotruș, Puiu, plăcinte poale-n brâu făcute de Doamna Delia etc.). Dar momentul cel mai aiuritor l-a furnizat apariția acelui moș băgăreț și diliu (deseori băut), nelipsit de la întruniri și lansări (vine să mănânce, să-și facă de lucru, mi-a spus că merge și pe la Mitropolie deseori). A intrat după ce începuseră discursurile (perora Profesorul Petroiu) și i-a dat lui Cornel o jucărie jerpelită, un fel de ursuleț sau de pisică, pe care, foarte ceremonios, i-a dus-o la masă, în văzul întregii săli. De ce? *La démente universelle*. Cornel, uimit, încercând să-și stăpânească râsul, l-a întrerupt pe Deliu Petroiu și, arătându-i ce-a căpătat, a salvat oarecum situația, zicând că gestul nu are absolut nicio legătură cu evenimentul, trebuie înțeles ca un îndemn (involuntar, presupun) de a nu ne pierde umorul.

Duminică, 10 noiembrie 2002

De la Dana, de la Alina, niciun telefon. Ieri, Oli a primit o scrisoare de la Mina Iancu, din Nürnberg. Această Mina Iancu a fost colegă de facultate cu Oli. La un moment dat, înainte de 1989, a plecat în Germania (nu se știe de ce, nu se știe cum) și nu s-a mai întors. Nici n-a mai dat vreun semn de viață, înainte și după Revoluție, până acum. Oare, ce-a găsit-o?

*

Dana, după divorțul de Ianoș, s-ar părea că trece printr-o criză, se deprinde greu cu absența agresiunii nervoase, care a chinuit-o (și i-a chinuit și pe copii) atâta amar de vreme. Uneori e, poate, prea târziu și pentru un gest salvator. Și iată cum simțământul eșecului – în ce privește existența concretă, mate-

rială, mai exact: materialnică – se insinuează pretutindeni. Ce vom face? Eu îmi pun nădejdea în Dumnezeu. Așa ne învață *Scriptura*.

*

A sunat Lizuca. Au primit scrisoarea de la noi. Oli a vorbit și cu Dana. Se pare că deruta lor continuă. E vorba, după opinia mea, de un adevărat *sindrom Ianoș*, tot așa cum, la noi, după '89, a fost (poate mai este încă) un *sindrom Ceaușescu*. Dana, Lizuca, Andrei au scăpat de teroare, au devenit liberi și nu știu ce să facă, nu știu cum să-și valorifice libertatea. Ne cheamă să mergem de Crăciun la München. Mă gândesc însă (și Oli la fel) că ar fi, poate, mai înțelept (și mai generos) din partea noastră să amânăm până la primăvară vizita.

Luni, 11 noiembrie 2002

Mama se lamentează că sunt (ea și tata) singuri. Așa este, are dreptate. Dar și noi suntem la fel de singuri. Familia noastră nu are unitate, nu are coerență, e labilă, animată de porniri centrifuge. De altfel, disoluția afectează întreaga structură socială. Forțe malefice desfac și devoră unitatea (încă fluidă) a nației. Mă gândesc, uneori, că așa se poate ieși din istorie. Oricum, ocupăm acolo un loc îngust, marginal (ca să nu zic periferic). Mă întreb câteodată (dar nu prea insistent) ce impresie vor face cândva șirurile adunate în aceste pagini de jurnal. Cine le va citi? Le va citi, oare, cineva? Sunt sincer? Cât sunt de sincer? Scriu pentru mine (așa cum îmi închipui) sau (și) pentru acel ins din viitor? Atunci eu voi fi cenușă, adică trupul meu va fi cenușă, iar duhul, nădăjduiesc, se va afla în altă viață, incomparabil mai bună, mai clară. Așadar, ce rost, ce sens are „un jurnal” din lumea terestră? Dar, în fond, ce rost au întrebările acestea? Ziua vine, ziua trece,

noaptele vin și ele, și trec, iar, în paralel, sporește numărul de pagini ale *Jurnalului. Jurnalul?* Psihoterapie solitară.

Sâmbătă, 16 noiembrie 2002

Psihopatiile se extind ca o molimă. Strada e un spectacol infernal, în care oamenii sunt, deopotrivă, demni de milă și izvor de spaimă (din pricina tembelismului, necinstei, răutății, disperării lor). Desigur, trebuie să-mi asum suferința de a trăi. Grea suferință! S-o asum, s-o îndur. Suferința e un mare mister. Nu vom putea afla, câtă vreme ne zbatem în acest vas de lut, de ce a trebuit să devenim „suflete vii”, persoane, identități. Pentru a suferi? Tânjesc după un răgaz, după împăcare și liniște. Cum să le ating însă? Dacă în moarte se află, pentru ce am mai venit aici? Nu iubesc viața. Nu-mi iubesc trupul. Măcar atât dacă ar îngădui Cel Atotputernic: trupul să-mi fie mistuit de flăcări... Să trec în cealaltă viață ca un lujer de plasmă. Iar agonia, oh, agonia, dacă ar fi lipsită de înjosirea dependenței de oameni... Poate Yah Elohim se va îndura și va desprinde brusc duhul (care-i aparține) de trupul (ce aparține materiei putrefacte și iluzorii)... Îmi dau seama că, deseori, notele mele sunt sumbre, par morbide. De altfel, *Jurnalul* însuși, ca pseudo-specie literară, e bivalent, poate chiar anost. Știu: adevăratul meu *Jurnal* se poate extrage din poezia mea, din prozele mele. Aici, sunt gânduri, crochiuri de cronică, atitudini, scurte tablouri ale existenței cotidiene. Momente din Apocalipsa ce-o trăim, momente din calea spre moartea, tot mai apropiată, cu fiecare zi.

*

Misterul pe care îl reprezint eu însumi (și orice om asemenea mie) e prea mare, ca să nu însemn (ca să nu însemnăm) nimic. Nu sunt singur în univers. Nici acum nu sunt singur, nici

când nu voi mai fi nu voi fi singur. Dincolo de povestea aceasta trecătoare, simt uneori (spre exemplu, acum) veghea unei Permanențe. Căreia îi aparțin.

Duminică, 17 noiembrie 2002

Țara e bolnavă și Domnul n-o vindecă. Vom merge din rău în mai rău, fiindcă toate poruncile sunt nesocotite. La TV este un program incalificabil, la Radio se dau știri ininteligibile. E de necrezut, dar cei care vorbesc nu sunt capabili să extragă esențialul, să degaje o idee. Procesele elementare ale gândirii, analiza, sinteza lipsesc. E oare deliberată această instalare a neroziei în capul trebii? E foarte greu de trăit în România acum. Stau și mă întreb până unde va mai putea merge această declasare?

*

Avalanșa zilelor și nopților – acest vis (malefic?) – devine, din timp în timp, atât de crudă, încât mă mir că o pot îndura. „Omul e născut spre a suferi, precum scânteia e făcută să zboare”, aflăm de la Iov. Suferința fără o pricină anume, această suferință bazală, geamănă cu faptul că ești, e, poate, cea mai teribilă. I se adaugă suferințele secunde, pricinuite de boală (a ta, a celor apropiați), de singurătate, de sărăcie, de nedreptate, de precaritatea morală (a ta, a celorlalți) ș.a.m.d. Doar când uiți că ești ai o clipă de liniște. Rămâi apoi față în față cu tine însuși, cu un necunoscut, cu un ins ce-ți devine tot mai străin, pe măsură ce conviețuirea voastră se prelungește...

Duminică, 24 noiembrie 2002

Ieri a fost președintele american la București. A ținut un discurs original, viu. S-a referit, firesc, dezinvolt, la Dumnezeu, ceea ce dirigenții noștri nu fac (nu pot face, chiar dacă, eventual,

ar vrea). Sunt malformați, sărăntocii, de la cât ateism li s-a deversat în cap.

*

Încep să ia chip emoțiile de dinaintea plecării într-o călătorie, precum cea proiectată pentru 20 decembrie, la München. Se ivesc o seamă de complicații cu gelozia bătrânilor mei, va trebui, probabil, spre a-i menaja, să le ascund că vom lipsi atâta vreme din Timișoara (ceea ce e absurd). Iată la ce duc tirania, gelozia, culpabilizarea: la disimulare, minciună, deznădejde. „Părinți, nu întărâtați pe copiii voștri, ca să nu deznădăjduiască”²⁶. E cu atât mai nefiresc, cu cât noi înșine suntem oameni cu copii și nepoți. Dar deceniile de reproșuri și vaiete m-au istovit. Părinții mei se plâng (pe bună dreptate) că sunt singuri, dar uită că ei au decis (cu atâta vehemență!) să fie așa. De Crăciun, mama și tata vor fi singuri... Cu un sfert de veac în urmă, când le-am oferit o garsonieră în Timișoara, am fost refuzat, chiar repezit. Și iată unde s-a ajuns. De fiecare dată când am plecat în Germania, le-am spus, le-am scris de acolo, le-am povestit, apoi, cum a decurs călătoria. Nu i-a interesat (sau i-a interesat prea puțin). I-a nedumerit și iritat voiajul nostru. Au și mărturisit că nu le convine. Mă rog, am mers atunci, iarna, la ei. Nici așa n-a fost bine. Reproșuri, încordare, nemulțumire. Și vara, sau toamna, la fel. Este, de fapt, un comportament de neînțeleș, un fel de sindrom sado-masochist, mimat, așa crede. Mă preocupă, de ani întregi, această tematică de viață, această istorie familială. Îmi repet la nesfârșit episoadele chinuitoare ale unei asemenea relații, care a cultivat distanța pentru a genera suferință și a hrănit suferința pentru a întreține distanța (mijloc de supraviețuire a eului, a individului). A egoului?

²⁶ *Coloseni* 3, 21.

Joi, 28 noiembrie 2002

Geniu este paradoxala intimitate creatoare dintre poet și moarte... Viața este un rău. Moartea este un rău. Este o nenorocire să te naști...

*

Aș dori, uneori, să-i vorbesc unui prieten, sau unui necunoscut, să mă confesez. Într-o cafenea discretă, spre exemplu. Să-i istorisesc viața mea. Să uit tot, istorisind tot.

Sâmbătă, 30 noiembrie 2002

Mă încercă un atât de nimicitor sentiment al derizoriului și al inutilității, încât mă întreb (mă mir) cum de nu încetez a trăi. Cu fiecare zi, ambianța pierde o parte din ce îi atribuiam ca fiind sens – ceea ce înseamnă că motivația existenței se află în noi. Ce voi face în Germania? Ce fac aici? Cu ce-mi voi umple timpul până deseară? Cu ce voi umple timpul pe care-l mai am de străbătut? Cum îmi voi umple eternitatea? Și iată, deși ne așteaptă Apocalipsa, iarna nucleară, eu continui să stau la masa de scris, uimit, până la sufocare, de propriu-mi mister, în universul neînțeles, în universul pe care ceva (la fel de ininteligibil) mă obligă să-l intuiesc în implacabilă relație cu propria-mi conștiință.

Duminică, 1 decembrie 2002

Aștept apelul telefonic de la Stroești. Cum voi proceda cu părinții? I-am visat azi-noapte pe amândoi și m-am trezit sleit sufletește. Din pricina geloziei lor trebuie să mint! Urât simțământ gelozia! Pe de altă parte, odată cu trecerea vremii, mă întreb cum se face că toți – părinți, copii – am rămas atât de separați unul de celălalt. Suntem vinovați și noi, nu mă îndoiesc, sunt vinovate și vremurile. Când zic „noi”, mă gândesc la mine și

la Oli (la mine, în primul rând). Iată însă că Alina se închide în ermetismul ei, Dana a plecat (de fapt, ne-a părăsit), de la părinți primim (primesc) mai cu seamă reproșuri, frate-meu și-a schimbat atitudinea *prea* în bine și *prea* brusc, a făcut (ca și soția lui) un viraj amețitor, încât și această relație pare lipsită de acel firesc liniștitor, necesar oricărui suflet...

Luni, 2 decembrie 2002

În unele zone ninge, la Târgu-Jiu (poate și la Stroești) era lapoviță (zloată) la prânz. Ce mai înseamnă *Stroești* pentru mine (în afară de prezența părinților)? Doar frământare și durere. Nici nu mai pot asculta emisiunile despre lumea satelor. Râul mi-e antipatic, munții mă plictisesc, parcurile, amintindu-mi poieni și livezi, mă deprimă. Ceea ce arată că lumea nu e decât așa cum o facem noi să fie, e o proiecție a eului. Cercul existenței (cel exterior) se restrânge treptat, până te lasă față în față cu ochiul de linx al morții...

Marți, 3 decembrie 2002

Întregul context al vieții mele s-a complicat dramatic odată cu îmbolnăvirea lui Oli, care a fost pentru mine un adevărat șoc. De atunci, anxietatea nu mă părăsește nicio clipă. Și se instaurază cercul vicios. Când teama ajunge la paroxism, mă inundă amărăciunea, aceasta o tulbură pe Oli, iar întristarea ei îmi sporește anxietatea. Apoi, sunt evenimentele exterioare, asupra cărora nu am niciun control. Cum s-o feresc de ghinionul că medicamentele gratuite se dau numai în Giroc? Cum s-o apăr de sărăcie? De faptul că Dana a plecat și ne-a abandonat? Că nepoților înșiși, potrivit vârstei lor, le pasă de noi, dar, de fapt, nu le pasă? Iată cum îmi încep ziua. Coșmarurile nocturne mă catapultează în coșmarul diurn. Așa cum m-am temut (și cum

s-au temut toți cei cu care am vorbit), Uniunea n-a plătit la cantină. Prin urmare, aceeași lipsă de onorabilitate ca peste tot. Natura interlopă a relațiilor sociale continuă și se amplifică. Uneori (deseori) mi-e rușine. Ce am eu comun cu o asemenea lume, în care nimeni, în niciun domeniu, nu se ține de cuvânt, în care toți mint, fură, înșală? „Il n'est rien de commun entre la terre et moi”²⁷ (Lamartine).

Sâmbătă, 7 decembrie 2002

N-aș vrea să mai fiu tânăr, n-aș vrea să o iau de la capăt. A fost destul. *C'est assez, Éternel. Maintenant, prends mon âme, car je ne suis pas meilleur que mes pères.*²⁸ A fost o clipă (acum 2-3 săptămâni), când am anticipat plăcerea plecării, acea liniște, acea satisfacție, acel tremur lăuntric, clipa când autocarul demarează și se avântă spre o altă lume. Încerc acum – în zadar – să retrăiesc savoarea acelei senzații.

Marți, 10 decembrie 2002

E prea mult, e o mitocănie, e un semn de colaps cultural să lași un artist în voia sorții. Ce se poate spune despre o lume în care scriitorii abia dacă au ce mânca? Acesta este locul rezervat spiritului în vremurile noastre (și, într-un anume fel, acesta a fost, se pare, mereu). Să reflectăm puțin: artiști importanți, savanți de prestigiu, oameni duhovnicești trec neobservați (sau abia observați), în timp ce mulțimea aclamă, extaziată, niște politicieni semianalfabeți. E sortită pieirii o asemenea lume. Exact cum stă scris...

*

²⁷ Fr. „Nimic comun nu este între pământ și mine” (trad. n.).

²⁸ 3 *Regi* 19, 4 („Îmi ajunge acum, Doamne! Ia-mi sufletul că nu sunt eu mai bun decât părinții mei!”)

La ora 16, a telefonat mama, să-mi spună că frate-meu nu mai merge la Stroești, e prea mare gerul, nu e nici el într-atât de sănătos etc. Le va trimite un pachet. Și noi le vom trimite un pachet. Au urmat câteva lamentări („suntem singuri, asta e soarta noastră” etc.). Îmi pare rău de ei, de ani întregi îmi toc nervii încercând să pricep de ce au stăruit să rămână acolo; și, dacă au rămas, pe de o parte, de ce se vaită; și, pe de alta, de ce n-au încercat să-și facă existența mai ușoară. Nu băi himerice, nefuncționale, nu bucătării la fel de sofisticate, ci o adunare a utilităților în preajma lor, a celor care au nevoie de ele. Fragmentarismul, izolarea și o forță centrifugă domină subconștientul acestei familii. Sunt impulsuri menite să alunge pe oricine s-ar apropia. Și atunci, eul lucid dezvoltă acea retorică a singurătății, pentru a se opune subconștientului și pentru a-l masca. Îmi pare foarte rău de ei. Îmi pare rău de noi toți, oameni nenorociți ce suntem. E dureros, e inadmisibil, dar va trebui să mint. Nu le pot spune că vom pleca în Germania. Am de ales între sinceritatea care i-ar face să sufere și tactul (care i-ar menaja, cu prețul unei minciuni, ce mă va face pe mine să sufăr). O să mai reflectez. Vreau să-i scriu o felicitare Părintelui Bartolomeu Valeriu Anania. Și lui Virgil Nemoianu.

Joi, 12 decembrie 2002

Am fost la Giroc. Nu am găsit medicamentele pentru Oli. Frig în autobuz, frig în stație. S-a întronizat o prosperă nevroză a consumului de medicamente. Să-i zic *farmacomanie*? Toată lumea se înghesuie în spițerii, toți întreabă, cumpără, stau la cozi, medicii prescriu cu nemiluita, spițerii au teancuri de rețete și registre. Am auzit (la TV) că a luat ființă o mafie a leacurilor gratuite și compensate. Omul modern nu mai poate trăi fără leacuri. De aici – corupție, profitori, intermediari, fabrici de

profil, sume enorme pe comisioane, licențe etc. Tot edificiul se menține datorită nevrozei bazale – frica de boală și de moarte generează goana la doctor și la farmacie. Thanatofobia atotstăpânitoare. Firește, există inși dependenți de un anume tratament, dar mă îndoiesc – privind rafturile pline de cutii și reclamele îmbietoare – că nu se exploatează această nevoie a unora, extrapolând-o și asupra altora. Fapt e că, în sfârșit, i-am cumpărat lui Oli medicamentele necesare (din oraș), am schimbat rețeta (din gratuită în compensată) și acum, liniștit, stau la masa mea de lucru.

Marți, 17 decembrie 2002

Ora 17. Tocmai am sosit de la decernarea premiilor, la județ. Au fost premiate 7 persoane: o doamnă de la Teatrul Maghiar, Deliu Petroiu, Vasile Pintea (care mi-a spus că i-a murit soția de aproximativ o săptămână), Vladimir Jurăscu, Diodor Nicoară, Remus Georgescu și eu. Lume multă. Am primit câte o diplomă și câte o medalie de bronz. Am plecat înainte de a se termina festivitatea. O pronunțată lipsă de gust, etalarea opulenței și a inapetenței culturale a șefilor de la cultură. Cuvântări lingușitoare: D. Nicoară, V. Pintea, V. Jurăscu. Ceilalți au tăcut. *Havel havalim...* Afară e ceață, vreme umedă, rea. Am trecut pe la Alina, i-am spus că în 20 plecăm la München. I-am cumpărat lui Nikolai, curtezanul Lizucăi, o casetă cu colinde. Am vorbit la telefon cu Cornel Ungureanu, să-i mulțumesc pentru „laudatio”. Mi-a zis că ar fi extins expunerea, dacă nu l-ar fi enervat „alinierea aia de politruci”. Trebuie să-i dau dreptate. A adăugat că va scrie. Ne-am făcut reciproc urări de bine și fericire. Deci, a trecut și acest eveniment. A fost (este încă) un an bogat 2002. Pentru tot și pentru toate, să-i mulțumim Celui Veșnic.

Miercuri, 1 ianuarie 2003

Ne aflăm la München, din 21 decembrie. Crăciunul l-am petrecut cu Andrei, Lizuca și Dana, iar Revelionul numai cu Dana (Andrei și Lizuca au program la Bremen). Orașul mi-a devenit familiar.

Joi, 2 ianuarie 2003

L-am vizitat pe Ianoș. Senzație de mofluzie, de alienare, de exasperare. Familia – și aici – e măcinată, lăuntric, de forța dispersiei. Într-un anume fel, călătoria de acum, în ciuda tuturor satisfacțiilor, e un fiasco. E prăbușirea iluziilor. De sub proiecții care mai de care mai idilice, se ivește desenul rece și acid al realității – al stării de fapt, al înstrăinării. Decepție – iată finalul oricărei relații interumane.

*

Îmi revine în minte năpăstuitul de Ianoș. Ce înseamnă „o fire bizară”? Mai mult, îmi dau seama că „ciudățenia” e contagioasă. Cei care stau mult în preajma unui „original” resimt, îndelung, după separare, influența-i nefastă. Preiau comportamentul lui, îi actualizează simptomele. Interesantă temă de reflecție, posibil motiv literar.

Vineri, 3 ianuarie 2003

Călătoria? Este o mare, o enormă decepție această călătorie. Îmi amintesc de Pascal, care spunea că toată nefericirea omului vine din aceea că nu știe sau nu vrea să stea pe loc. Subtilă, intuitivă, Lizuca a observat, încă de aseară, pe chipul meu, semnele dezamăgirii. Sunt reale, desigur, dar, din delicatețe, le păstrez doar pentru mine (pentru neagra mea voluptate solitară).

*

Cea mai paradoxală metamorfoză: generatorul de tensiune surdă, nevrotică, în casă, nu mai este Ianoș, ci... Andrei! Recunosc: deși de mult nu mă mai miră nimic, acum mă încercă, totuși, o mare și dureroasă uimire. O cruntă decepție acest voiaj. Dar dezamăgirea înseamnă libertate!

Vineri, 10 ianuarie 2003

Începe să se instaleze dorința de a pleca. Știu prea bine care e atmosfera din Timișoara, dar sufletul are argumentele lui. Îmi vin în minte propriile versuri: „Nu mă mai simt în țara mea acasă,/Nu sunt acasă nici printre străini...” Occidentul? E contradictoriu. Pe de o parte, e un lagăr de muncă: civilizată, bine organizată, lipsită de valori spirituale. O lume de oameni singuri, de sclavi fericiți... Putere materială fără spirit. Altfel spus, decadență. Aidoma Babilonului. Sau vechii Rome. Pe de altă parte, totuși, o mare cultură. Nu-mi dau seama, încă, ce rol și ce loc are cultura în această lume secularizată, ce mai înseamnă pentru această lume credința. Oricum, mi se pare incomparabil mai mistică, mai misterioasă România, nedreptățita mea patrie, nemuritoare. Această statornicie în trăirea metafizică, în credință, este și va rămâne tăria Țării Românești. Din păcate, acum se străduiește, silnic, să preia (de fapt, i se vâra pe gât) aselghiile Occidentului, nu cultura lui superioară. Viciile sale – iată ce-i atrage pe unii (pe mulți) dintre rătăciții zilelor noastre.

Sâmbătă, 11 ianuarie 2003

Una dintre cele mai vechi amintiri: în timpul Războiului (deci, prin 1944), zborul avioanelor americane către Ploiești. Eram la Stroiești, mama și tata ne luau, pe frate-meu și pe mine, și ne duceau, în goană, toți patru în Poiană, sub salcâmi. Bunica

rămânea acasă, în curte. Punea palma deasupra ochilor și privea cerul împânzit de cavalerii Apocalipsei.

Luni, 13 ianuarie 2003

Diferențele între starea de fapt de la noi și cea de aici, de la München, s-au diminuat, tind chiar să se șteargă. Distanțele, însă, rămân.

Vineri, 17 ianuarie 2003

Ieri, la 11:45, am ajuns în Timișoara. Am luat un taxi și am venit acasă, unde am găsit totul așa cum l-am lăsat la plecare. Când am sosit, i-am telefonat lui Andrei, după care am sunat la Stroiiești. Am aflat că, în acest răstimp, mama a vorbit la telefon cu Ani, chestionând-o asupra drumului nostru în Germania, ceea ce m-a întristat. Gelozia, într-adevăr, e o reacție de respingere a celuilalt, un gest, inconștient, de refuz, vizează izgonirea individului asupra căruia se revarsă, întrucât îi cere acestuia imposibilul: să renunțe la propria-i identitate, să-și anuleze eul (ceea ce este cu neputință). După cum psihopatia consumă eul partenerului, îl desparte pe acesta de sine însuși (asemenea morții).

*

Am primit ieri și două vești foarte bune: de la Gabriel Marineasa – luni sau marți, primesc textul *Biblicelor* la corectură – și de la Marcel Tolcea (azi îmi aduce, la corectura a II-a, *Elegiile*). Nina Ceranu mi-a spus că și ea a cules o parte din cartea lui Oli, dar a întrerupt lucrul, fiindcă și-a rupt mâna. Cantina (mi-a comunicat Ion Jurca) nu funcționează până la 1 februarie. Ne reluăm, așadar, după 26 de zile, existența din punctul unde o lăsasem, în mucegăita și fumegoasa noastră periferie a Europei. Emblema (mascota?) acestei periferii mi s-a părut a fi (ieri, când am fost, iute, la cumpărături), un personaj hilar – Mutul: slab,

prost îmbrăcat, sprijinit în baston, cerșea în fața magazinului. Când am ieșit, plecase spre casă, l-am ajuns din urmă și i-am dat 2000 de lei. Mă citez (pentru a câta oară?): „Apocalipsă de periferie”.

Joi, 23 ianuarie 2003

„Această viață ne este dată pentru pocăință”. Sunt cuvintele unui sfânt (Isaac Sirul?). Nicidecum pentru certuri și răzmerițe. *Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi, păcătoșii!*

Duminică, 2 februarie 2003

Zi de zi, lumea înaintea în dezolare și amorțală. Se simte, pe stradă, în atitudinea diverselor categorii sociale, o mare oboasă, o delăsare tristă – o posomoreală cenușie. După excitația și decompensarea colectivă din anii '90, urmează inhibiția. Expulzați din sistem, lăsați de izbeliște, indivizii nu-și mai găsesc locul. În toate domeniile (inclusiv în cel literar) au apărut mici, minusculi dictatori, folosind după bunul plac „libertatea”. De aici, haosul, deprimarea, ridicolul, eșecul. E ciudat că, acum 2-3 nopți, am avut un vis în care eșecul se fixa, pentru prima oară, în domeniul receptării operei mele. Și asta tocmai când, de fapt, scrisul meu e primit bine, mult mai bine ca oricând. Eram cu Ani, undeva în preajma parcului de lângă Orizont, a apărut o femeie tânără, cunoștință de-a lui Ani, care, la întrebarea acesteia dacă mă cunoaște (o întrebare strict retorică, fiindcă Ani era convinsă că nu-i cu puțință să nu mă știe), a răspuns că n-a auzit de mine. Azi-noapte, iarăși, un vis de acest tip. Lansare a volumului *Omul de cenușă* în Aula Universității. Eu, Dumbrăveanu și alții în „prezidiu”. În sală – lume. A luat cuvântul Al. Ruja. A citit ce-a

citit, apoi s-a oprit, nu găsea continuarea, tăcerea s-a prelungit, de asemenea, stânjeneala tuturor. Dumbrăveanu mi-a șoptit să citesc eu o poezie, două, să salvez situația. Apoi s-a ridicat și a cerut să ieșim cu toții la o țigară, într-o scurtă pauză. Pe drum, mi-a căzut pantoful din piciorul drept. Încercam, fără succes, să-l încălț din mers...

*

Scriitorii (poeti sau prozatori) importanți intuiesc și tratează marea (singura) temă adevărată: lupta dintre divin și demonic în sufletul omului. Poezia mistică exact despre această luptă vorbește, privind-o de pe poziția credinței. Ea se deosebește, deci, și de poezia imnică, strict cultică sau doar religioasă, și de poezia neagră, a lumescului. Unilateralitatea acestora nu o caracterizează. Ea e dramatică, fiindcă destinul uman este dramatic. Să nu uităm: istoria omenirii a început cu o alungare, cu un exil.

Marți, 4 februarie 2003

Jurnalul e o formă mascată de narcisism? De ce mai cu seamă scriitorii țin un jurnal? *Jurnalul* e o formă mascată a dragostei de viață, a dorinței de a-i oferi și eului empiric șansa de a rămâne în posteritate? De a rămâne *aici*? Tragică tentativă de a vorbi unei lumi care, oricum, nu ascultă. Sau, dacă ascultă, răspunde prea târziu.

Vineri, 7 februarie 2003

O constatare simplă, de domeniul evidenței: gândul păcătuiește mai mult decât trupul. Și tot gândul se opune păcatului. Există, deci, un gând lumesc (trupesc) și un gând duhovnicesc, aflate în neînterupt conflict. Ce este omul atunci? Cine sunt eu?

Lupta între carne și duh se duce acolo, în minte, în straturile turburi, carnale, ale creierului? Duhul, sufletul, rațiunea, afectul... Ce mulțime, ce învălmășeală de straturi lăuntrice, în interacțiune! Oricum, e surprinzător să constați că detestatul și detestabilul trup pare a greși mai puțin (și mai puțin grav) decât gândul. Fascinația e un amestec subtil între atracție și oroare.

*

Zilele trec atât de repede, încât nu am răgaz să-mi iau rămas bun de la tot și de la toate. În urmă, tăcere. Înainte, moarte. *Havel havalim!*

Miercuri, 12 februarie 2003

Universitatea „Tibiscus”, la un loc cu nu știu ce registru al comerțului, toate claie peste grămadă, într-un bloc confort 2 sau 3. Niciun dram de monumentalitate, nici cel mai mărunț semn de rigoare și solemnitate. În față, o sumedenie de mașini, pe trotuarul spart, acoperit cu gheață, garduri strâmbe vizavi, pereți mâncați de lepră. Mereu și mereu trebuie să-ți calci în picioare simțul estetic. E jignitor să tot asیți la pângărirea valorilor, la ultragierea spiritului. Totul s-a degradat și încă se degradează. Ici-colo, supraviețuiesc abia mici insule de oarecare distincție spirituală, asaltate din toate părțile de armile burtoase ale parveniților. Ce rațiune de a exista mai are acest gunoi? Nici nu mă mir că, sub ochii noștri, se strâng oștile ce se vor îndrepta către Harmagedon. E prea mare urâtenia lumii. Urâtenia sordidă, dezarticulată, lipsită de propria-i structură urâtă. Urâtenia care nu mai stârnește nici dezgust, nici compasiune, nici oroare. Urâtenia care face imposibilă existența.

Totul e absență a oricărui sens. Mă întreb: *à quoi bon vivre?*²⁹ Nu există, desigur, niciun răspuns. Nici întrebări nu

²⁹ Fr. „La ce bun să trăiești?” (trad. n.).

există. Doar, din când în când, ca un val negru, ca o flacără amestecată cu fum, ca o bruscă și abia suportabilă clarificare lăuntrică, se ridică din profunzimea ființei o edificare imposibil de numit. Nici nume nu există. Încât, iată, încerc să trec de cealaltă parte a timpului, acolo unde ar putea fi domeniul nesfârșit al misterului.

Vineri, 14 februarie 2003

Oare ce-or face mama, tata? E la fel de frig și acolo? M-am gândit că ei au încetat, cumva, să trăiască, în sensul deplin al cuvântului, odată cu plecarea noastră de acasă. Atunci timpul s-a oprit pentru ei, au rămas în pragul aceleiași porți, în pragul aceleiași moment, conservându-se, ca într-o crisalidă, în spațiul care ne găzduise pe toți patru și unde erau acum, constant, numai ei doi. Nu au putut depăși pragul, n-au fost în stare să rupă chinga inhibiției, să se mute aici. Dimpotrivă, au încercat, mereu, să inventeze un timp retrograd, cu direcție inversă, dinspre viitor spre trecut. Iar noi? Frate-meu și cu mine? Am purtat (purtăm) cu noi o remușcare fără soluție și, poate, fără motiv.

*

Cum ieși din casă, te cuprinde, te doboară stenahoria. Murdărie, ger, debandadă. La Editura Marineasa, nu era decât un băiat, lăsat să păzească telefonul. Niciodată nu au fost atât de vizibile sărăcia, provincialismul, tristețea bieteii instituții. Cărțulii învechite, un singur computer (acum câțiva ani erau două), la tipografie se auzeau câteva voci, dar mi s-a părut că mașinile nu funcționau. Canapeaua spartă, un flanel zvârlit peste hârtii, revista „Cronica” – plină de titluri bombastice, de semnături ale unor necunoscuți –, un tub de neon prăfuit etc. etc. Aproape că mi s-a făcut rău, așteptând vreo 10 minute în acea mică încăpere a unei „instituții de cultură”. Totul îmi vorbea de faliment.

Gabriel Marineasa mi-a spus, săracul, că are mari angarale, că trebuie să alerge în toate părțile (și băiatul care se învârtea pe-acolo a zis ceva despre necazurile editurii). Dar nu mi-am închipuit că s-a ajuns la o asemenea paragină. Încât, am abandonat așteptarea și am luat-o spre casă. Deșertăciunea deșertăciunilor. *Havel havalim!*

Duminică, 16 februarie 2003

Am telefonat la Stroești și am vorbit cu mama. Se auzea, acompaniind-o, vocea tatei. El nu se simte bine. Nu mai coboară din camera lor, de sus, din casă, nu se mai duce la anexa bucătărie-sufragerie, unde mama gătește, ajutată de Angelica (femeia care face cumpărături, spală vasele, aprinde focul etc.). Mama se pregătea să-l sune pe frate-meu, să-i spună că nu e nevoie să vină, acum, la Stroești, deoarece, azi-noapte, tata s-a odihnit – a dormit și s-a mai liniștit. Îmi pare rău de ei. Pe de altă parte, noi înșine îmbătrânim, în relativă neliniște și incertitudine. Izolarea părinților la Stroești, altfel spus: plasarea unor oameni foarte în vârstă într-un loc îndepărtat și nesigur, a dat o anumită coloratură tuturor relațiilor intrafamiliale. Între mama și Roxana sunt aproape 90 de ani diferență (e bine și înduioșător așa), atâta doar că distanța transformă un raport firesc și îmbucurător într-unul patetic, dramatic. Permanente strigăte după ajutor, neînțetate scâncete, perpetue reproșuri și regrete. I-am telefonat lui frate-meu. E bolnav. A avut o colică renală prelungită, acum o amigdalită rebelă, abia cedează la antibiotice. I-a scăzut rezistența organismului, mi-a zis. A făcut două drumuri la Stroești, a răcit. Era revoltat (ca și Gabi) de lipsa de înțelegere a bătrânilor. Dar, cândva, și el cu nevastă-sa au respins soluția propusă de mine, au insistat ca bătrânii să rămână la Stroești și i-au încurajat în tot felul de proiecte fanteziste. Familia noastră seamănă,

în ce privește direcția preocupărilor, cu o piramidă întoarsă. Zona mijlocie își orientează grijile mai mult spre cei foarte bătrâni (care, desigur, nu trebuie neglijați) decât spre cei foarte tineri (care, e drept, nu sunt lipsiți de afecțiune). Dozajul e confuz, răsturnat de acest factor: distanța. Iar distanța este consecința unei decizii greșite (în viziunea mea), care, în 1977, a făcut să fie ratată șansa unei rezolvări autentice. Nimic nu mă poate convinge de contrariu. Dar, Dumnezeu e mare. *Facă-se voia Celui Veșnic!*

Luni, 17 februarie 2003

Există, la noi, două categorii de artiști (de inși, în general, de reprezentanți ai culturii, în special): cosmopoliții (snobii), pe de o parte; autohtoniștii, pe de alta. Diviziunea pornește de acolo că suntem o nație mică. Spre a fi recunoscuți, trebuie să facem anumite eforturi. Nu alții se zbat să fie recunoscuți de noi, ci invers. Nu alții încearcă să ne imite, noi încercăm să-i imităm pe francezi, pe germani, pe americani. Noi îi știm pe ei, dar ei habar nu au de noi. E un destin istoric, pe care nu-l poți depăși în mod absolut. Soluția ar fi sinteza între sentimentul apartenenței și familiarizarea cu un orizont cultural-artistic-spiritual mai larg. Acest lucru îl realizează, de exemplu, Părintele Bartolomeu. Profund român, dar deschis valorilor universale. Nu-l poate realiza, în ciuda valorii sale personale de netăgăduit, G.I. Tohăneanu (din câte am impresia). Prea face elogiul „bălegarului local” (vorba lui Arghezi). Arghezi, însă, izbutește să fie român puternic implantat în universalitate. Ca și Eminescu, sau Caragiale, sau Creangă. Macedonski – nu. E mare, dar se înstrăinează, cumpăna înclină prea tare spre ceea ce nu ne este specific. Desigur, în cazuri limită, adică atunci când ne referim la talente minore și sub-minore, lucrurile sunt puternic marcate. În Timișoara, ca peste

tot, există, deci, și autohtonism troglodit (nu mai dau exemple), și cosmopolitism ridicol – o mulțime de homunculi complexați, începând cu muzica ușoară și terminând cu universitățile. Îl priveam, ieri, pe Deliu Petroiu: el este mult deasupra cantonărilor înguste. Asemenea părintelui Bartolomeu, e un spirit cuprinzător, capabil de sinteza identitate – alteritate. Probabil că aici nu e o chestiune de voință, de alegere (sau este numai parțial). E vorba, în primul rând, de amplitudinea dotării, abia apoi de educație. Evident, în unele cazuri, există determinări supraindividuale. Oricum, riscul cosmopolitului este să nu fie acceptat nici de instanța pe care o maimuțarește, nici de ambianța pe care o ignoră. Riscul autohtonistului îngust este să fie considerat poetul (prozatorul, pictorul etc.) satului X, al cătunului Y și doar atât.

Ce se întâmplă cu mine?, mă întreb. Judecând (străduindu-mă să judec) obiectiv, mi se pare că eu mă plasez, față de cele două mari puncte de referință (*terra patria* și *mundus*), la o distanță relativ egală (dar cu intensități diferite). Darul (Talantul) meu a dorit și a asimilat, spre a se manifesta deplin, *Biblia* și limba (cultura) franceză. Încât eu sunt, poate, tradiționalist (cum spunea Adriana Iliescu), dar un tradiționalist inovator. Eu am mers (și merg) solitar, poate chiar împotriva curentului, în poezia de azi. Dar, despre mine, îi las pe alții să vorbească. Așa se cuvine. Am notat doar câteva gânduri, stârnite de întâlnirea de ieri de la Triade (Peter, Sorina și Andrei Jecza), din acea casă onirică, rocambolescă, inconfundabilă, extravagantă, labirintică, fantasmagorică, unde, din când în când, se adună o elită locală, nu mai puțin bizară.

Ora 17. Am fost, la prânz, la Editura Augusta. M-am întâlnit cu A.D. Rachieru și cu Mirel Radu Petcu. După ce am ajuns acasă, a telefonat Sorina Jecza și a vorbit cu Oli. I-a spus că a

murit Doina Popa, soția pictorului Gabriel Popa, comemorat ieri la Triade. Ea, defuncta, a lipsit de la comemorare (Sorina, în cuvântul ei, a anunțat această absență). Și azi aflăm că a murit. *Dumnezeu s-o odihnească în pace!* Neobișnuită întâmplare! Un fel de ceață, de confuzie se lasă peste manifestarea de ieri. Cui (unde) rămân tablourile (ale lui, ale ei)? Cei doi pictori nu au copii. Sorina a declarat ieri că vor (ea și Peter Jecza) un fel de muzeu, de memorial artistic (cu documente, fotografii etc.). Senzația unor mișcări greu descifrabile sub pânza festivisto-sentimentală a zilei. E drept, decât să încapă pe mâna unor rude nepăsătoare și ignorante, e mult mai bine ca opera artistului (în genere) să rămână în custodia unui om priceput. Ciudate vremuri! Așa se întâmplă: la răstimpuri, aparența materială a zilei se dă deoparte, ca o perdea (ca o podea!), și, brusc, se întrezărește și adie neantul.

Marți, 18 februarie 2003

Mă gândeam înainte de a adormi că există suferințe ale căror cauze sunt clare. Și există suferința în sine, suferința ca atare, suferința fără nicio cauză. Sau, mai bine zis, suferința a cărei cauză este existența însăși. Cred că am mai semnalat această temă. Binecunoscutul *mal de vivre*³⁰. Experimentez de multe decenii acest „rău”. Suferința devine, astfel, un neașteptat stimulent – pentru a trăi și a scrie și, simultan, un izvor de sumbră plăcere, un drog, un viciu.

Miercuri, 19 februarie 2003

Tata e bolnav, și el, și mama sunt singuri și foarte în vârstă. E dureros că nu au o bătrânețe senină, ci una plină de

³⁰ Fr. „răul de a trăi” (trad.n.).

insatisfacții și de încrâncenare. Încerc (și izbutesc, în parte) să-mi imaginez atmosfera de acolo. E iarnă, e frig, nopțile sunt lungi, în jur – numai străini. Ei au ales însă așa. Cândva, demult, au ignorat curgerea implacabilă a timpului, au uitat că sunt supuși acțiunii lui corozive. Au uitat, fiind – în mod ciudat – obsedați neconținut de singurătate și de neputințele vârstei târzii, dar neizbutind (și nevoind) să abandoneze atașamentul obscur pentru acel sat rupt de lume și pentru casa în care au fost, de fapt, tânjitori și solitari. Nu voi înțelege niciodată mecanismul sado-masochist al unui asemenea comportament. Ceea ce nu înseamnă că nu mi-e dor de ei, că nu mi-e milă. Casa, însă, mi se pare tenebroasă și rea, un fel de idol nesăbuit, care le-a consumat și le-a otrăvit existența. Și, prin ricoșeu, a umbrat și umbrește și existența noastră.

Joi, 20 februarie 2003

Trec mașini grele pe bulevard și se cutremură blocul. Realitatea hidoasă a vremurilor alunecă spre Apocalipsă, o mare parte – spre Infern. Populația începe să fie cuprinsă de panică, guvernul ne târăște cu tot dinadinsul în război. Am auzit la TV că oamenii își procură măști de gaze, la radio suntem atenționați să nu atingem pachetele lăsate prin holuri, prin tramvaie, ni se comunică tot felul de lucruri sinistre despre absența adăposturilor etc. etc. O lume nebună, care, probabil, nici nu merită altceva decât ceea ce are.

Duminică, 23 februarie 2003

Tata nu se simte în apele sale, frate-meu urmează să sosească acolo, în jurul prânzului. Ce pot face eu?... Mama și tata, deși, de la 50-60 de ani, numai despre bătrânețe au vorbit, numai spaima de singurătate o clamau, acum sunt surprinși, nu le vine

să creadă că momentul acela, atât de înspăimântător, e aproape, chiar a sosit: momentul senectuții târzii și al nevolniciilor. Cum a putut frate-meu (e medic doar!) să-i lase într-o asemenea amăgire, într-o asemenea nebuloasă? Eu nu învinovățesc pe nimeni de nimic. Mă întreb doar și mă frământ. Numai Dumnezeu știe ce ne așteaptă pe fiecare, în lumea câinoasă în care trăim.

*

Ora 18. Exact în față, pe cerul pal, departe, în infinit, strălucește soarele, incandescent. O incandescență frigidă, tulburătoare. Aerul e rece, afară, geros; iar, prin transparența lui tulbure – jarul soarelui. Focul. Am telefonat, mai înainte, la Stroești. Mi-a răspuns tata. Apoi a venit la telefon mama și, în fine, frate-meu. Tata, mi-a zis el, e tot așa cum îl știu. Nimic grav, în plus, față de ce era până acum. În schimb, el, frate-meu, e bolnav. Mi-a spus s-o sun pe Gabi, pentru detalii. Am sunat-o, am vorbit și eu, și Oli cu ea. Dinu a răcit când a fost data trecută la Stroești, a făcut o faringită, refractară la antibiotice, mâine ar fi urmat să-și scoată analizele. Dar, la insistențele mamei, a trebuit să plece iar, cu mașina, la Stroești. Cerându-și iertare pentru diversele ei aprecieri la adresa bătrânilor, Gabi mi-a vorbit de repetate apeluri telefonice, de spaimile lor, de oboseala lui frate-meu, de faptul că el regretă orientarea sa spre medicină. E greu, recunosc...

*

Soarele și-a potolit văpaia. Coboară în cenușa orizontului. Slavă Domnului că tata nu e atât de bolnav cum lăsa să se înțeleagă, la telefon, azi-dimineață, mama.

*

Democrația, de care se face atâta caz, nu e realizabilă decât în state suficient de mici pentru a face posibil controlul reciproc

al comportamentelor: Atena, de pildă. Altfel, cum poți pune stavilă egoismului, hoției, înșelăciunii? Ceea ce se numește *democrație* acum e cu totul altceva. La noi: anarhie. Într-adevăr, în dictatură există un control (inadmisibil, desigur), care barează cruzimea umană. La fel, într-un stat-cetate, mic, oamenii se știu, se pândesc, se țin, reciproc, în frâu, pot alege pe cine merită a fi ales. Pe când, în deruta, în tenebrele ce apasă o țară modernă, banii, interesele, incompetența vicleană conduc din umbră totul. Soluția? Teocrația, poate? *Împărăția lui Dumnezeu? Malchut Shamayim?*³¹ *Regnum Caelorum?*³²

Joi, 27 februarie 2003

Disperarea nu e una singură. Există diverse înfățișări ale acestui simțământ (în paroxismul său liniștit). Primăvara colorează altfel (știu și resimt iarăși) melancolia nevindecabilă – corolarul simplului fapt de a fi, de a trăi, de a te afla în evidența (în ermetismul) misterului. Mă întreb (pentru a câta oară?) de ce-mi mai încarc timpul și cu *Jurnalul*. Cui îi vorbesc scriind aceste pagini? Mă clarific pe mine însumi, pun ordine în sertarele lăuntrice? Eu sunt un ins ordonat, fac rânduială deasupra abisului. Ordinea însăși – ea, mai ales – îmi revelează haosul. Privesc în negura sinelui și mă cutremur. Privesc în bezna (sau în imensitatea luminoasă) din juru-mi, din mine, și oscilez continuu între prăbușire și avânt. Mi-am propus, uneori, să notez, pur și simplu, anecdotica zilnică, fără niciun fel de comentariu. Dar nu izbutesc să mă opresc la atâta doar – și nici nu țin neapărat să mă opresc. *Jurnalul* – cronică a singurătății.

³¹ Ebr. „Împărăția Cerurilor”.

³² Lat. „Împărăția Cerurilor”.

Duminică, 2 martie 2003

Este de-a dreptul hazliu să constați că, în amurg, sita zilei n-a reținut, ca și ieri, ca și alaltăieri, ca întotdeauna, nimic, în fond, din scurgerea orelor. Același vid, aceeași spumă evanescentă a unor evenimente ce s-au stins, aceeași nulitate absolută a existenței terestre. Pași, cuvinte, dezbateri, frământări, elanuri... Toate se șterg, se dizolvă și dispar în propria lor absență. Ca-ntr-o iluminare, înțelegi că nu există nici spațiu, nici timp. Că nu există istorie. Că ești tu însuși iluzoriu, ca ființă concretă, că numai spiritul (duhul) ce înregistrează neantul material își poate revendica statutul de realitate, de substanță. În rest, nimic mai mult decât visul, decât Iluzia (*Maya*).

Joi, 6 martie 2003

Trist este că, în România, genitorii înșiși au ajuns să-și dorească expatrierea propriilor copii, fiindcă aici nu au șanse să trăiască omenește. Silvia (cunoștința noastră din blocul vecin) ne spunea, zilele trecute, că fiul ei se află în vizită în Germania, iar ea speră să rămână acolo. Ea și soțul ei nu au alți copii, soțul e diabetic, tocmai i s-a amputat o parte din laba piciorului. La fiecare pas, dai de o familie ai cărei tineri trudesc în Germania, în Canada, în SUA sau în Anglia. S-ar putea întemeia o asociație a părinților rămași singuri (ca și noi, care, totuși, le mai avem aici pe Alina și pe fetițe). Îmi este greu (imposibil aproape) să accept haosul, anarhia, promiscuitatea acestor vremuri. Chipurile însele sunt numai caricatură și grimasă. Demența bântuie conștiințele individuale și colective, țara e devastată, inși demonici s-au aciuat în posturi de conducere, continuând opera distructivă a predecesorilor. Va veni, poate, vremea când toate acestea se vor sfârși (prin depășire lentă sau prin eradicare drastică). Fapt e că, deocamdată, îmbătrânind, le observ (din fericire, de la o anumită

distanță), le consemnez – în poezie, în proză, în acest *Jurnal* – mulțumind lui Dumnezeu că m-a ridicat (că ne-a ridicat) deasupra lipsurilor materiale și deasupra marasmului social...

*

Oriunde ai merge, orice ai asculta, nu auzi decât cuvinte ale dezamăgirii și nu întâlnești decât oameni profund dezgustați. Cu excepția guvernanților noștri, nimeni, absolut nimeni nu e mulțumit. De aceea, revin mereu, ca într-un refugiu, în casa mea, în odaia mea de lucru, lângă scrierile mele, lângă manuscrise și cărți, căutând salvarea exact acolo unde se află: în spirit.

Sâmbătă, 8 martie 2003

Am telefonat la Stroești. Am vorbit mai întâi cu Dinu, apoi cu mama. Frate-meu, care era în camera de sus, doar cu tata, mi-a spus că acesta se simte rău, că, de fapt, e foarte bolnav. Mă întristează cumplit că tata a ajuns în situația aceasta. Iată condiția umană! Bătrânețea, din păcate, vine, de multe ori, cu adevărate calamități. Familia se risipește, se destramă, amărăciunea inundă sufletele. Bietul tata! Ce repede trec toate și cât de dureros se sfârșesc! Ce s-a ales, ce se va alege de mult îndrăgitul Stroești, care s-a insinuat între membrii familiei noastre, pulverizând legăturile firești dintre părinți, copii, nepoți? Va trebui, desigur, să merg și eu (Oli dorește și ea să vină, dar mă tem s-o expun), să stau o vreme acolo. Știu, tata e bătrân, e foarte bătrân, *Psalmul 89/90* ne spune clar care-i durata zilelor noastre. Mă doare, însă, că și mama, și tata au fost atât de mult timp departe de noi; că (mi se pare) ar fi putut îmbătrâni (mai) frumos. Pe când așa, totul se arată deșert și derizoriu. E atât de descurajant ce se întâmplă, încât simțământul nimicniciei mă năruie...

Duminică, 9 martie 2003

De scris, cel puțin deocamdată, nu scriu nimic. Existența e o imensă confuzie, în care – pentru moment – intuiția creatoare nu taie nicio cărare, nu instituie niciun sens. Atunci scrii: când jungla, desișul, întunecimile se luminează, pentru o clipă, dezvelind principiul care le ține, artisticește, în echilibru. Acum, însă, referentul e amorf, refuză orice organizare, își maschează înțelesul. Firește, după un număr de ani și de volume, temele se consumă, sunt tratate, devin istorie literară (proprie?, generală?), nu poți să le reiei, chiar dacă ți-ai propune să revii la ele, n-ar mai fi cu putință, căci au trecut într-o uitare crispată, nu mai generează semnificație. E, totuși, un mister aici. Ca să scrii, cu convingere, texte vii, trebuie să se întâmple ceva în lăuntrul ființei tale, trebuie ca textele să se impună, să-și impună propria voință, să năvălească în existență, triumfătoare, doritoare de *a fi*. Aștept, deci. Aștept bucuria textului viu, care absoarbe și pricepere, și acuratețe stilistică, după ce s-a elaborat latent, în adâncul sinelui. Așa a fost cu *Elegiile (Poemele Bătrânului)*, în aprilie-mai 2002. Stare de spirit imposibil de evocat altfel decât prin *Elegiile (Poemele Bătrânului)* însele.

Luni, 10 martie 2003

Ora 17:45. Nu mai e mult, oricât de mult ar mai fi, nu mai e mult și voi abandona tot – absolut tot: casă, bibliotecă, manuscrise, cărți, familie, pentru a pleca în altă lume. Nu mai e mult și mă voi muta, singur, absolut singur. Acest gând nu mă sperie, nu mă deprimă, îmi dă un fel de spectrală curiozitate, o supraeroare (liniștită, la suprafață), un cutremur integral al ființei. Și atunci, așa-zisul farmec al ambianței, oricare ar fi ea, îmi stârnește o milă nesfârșită, mă îngrețoșează. Destinul nostru: pe cât de inutil și de absurd, pe atât de tragic (de vreme ce-și conștientizează nimicnicia).

Marti, 11 martie 2003, ora 16:45

Un oraș, o țară arată exact așa cum arată sufletul locuitorilor. Iată un subiect la care se poate medita. Și un obiect de studiu. Peisajul e un limbaj, iar referentul e sufletul locuitorilor. Sufletul pustiit al românilor e preluat și exprimat de peisajul în care ei își duc existența. Poate voi scrie – explicit – pe acest subiect. Ideea este inclusă – intuitiv – în volumele mele de versuri, în *Scrisori la un prieten*.

Joi, 13 martie 2003

Citesc teza de doctorat a doamnei D. Este o nenorocire ce se întâmplă. Acești oameni nu știu nimic, au capul plin de gărgăuni, sunt niște impostori, nici nu-mi pot închipui ce-i învață ei pe studenți. Sunt semi-analfabeți. S-ar putea replica, imediat, că au talent. Poate. Dar și talentul presupune inteligență, intelectualitate, studiu, cursivitate în exprimare. Aici e grozăvia: sunt prea numeroși aceia care au convingerea că, pentru a fi artist (inclusiv scriitor), nu trebuie să faci nimic. De aceea, ne aflăm unde ne aflăm, în toate privințele (inclusiv în artă și, mai ales, în învățământul artistic). Această cucoană a frecventat școala de trăncăneală a inocentului P., unde multă lume din târg s-a țicnit (așa-numitul curs de citronică). Tot felul de aberații și aproximații, vorbărie, gongorisme, nimic serios, nici informare, nici analiză, ci un fel de agramatism pretențios și filosofard. Și doamna B. e o victimă a respectivei aiureli. Cu sau fără voia sa, P. (*Dumnezeu să-l odihnească!*) a făcut destul rău unor inși nu prea inteligenți, dar plini de fasoane.

Duminică, 16 martie 2003

A sunat mama. Plângea. Era singură, în bucătărie, tata rămăsese sus, în dormitor. E lucid acum, mi-a spus mama, dar e

palid, slab. M-a impresionat convorbirea. Va trebui să fac un drum până acolo, cât de curând. Mâine voi expedia un pachet, cu portocale, cu dulciuri. Frate-meu se duce, probabil, sâmbătă. De el au ei nevoie. Se bucură și de venirea mea, dar sesizez, ori de câte ori abordez această temă, în conversația cu mama sau cu frate-meu, o anumită șovăială. Înțeleg: mama are trebuință de ajutor, însă nu-l acceptă decât din partea lui Dinu, care, ca medic, e mult mai util. Pe mine mă tratează drept musafir. Dar voi merge cât de curând.

Marți, 18 martie 2003

A telefonat mama, foarte devreme, înainte de 7. Mama și tata au fost primii care m-au felicitat. Am împlinit, într-adevăr, 61 de ani! Tata e slăbit, stă în pat, articulează greu cuvintele. O să vin să-i văd, le-am zis. Acum câteva minute, m-a sunat și frate-meu. M-au felicitat și el, și Gabi. La radio, se anunță declanșarea, în 2-3 zile, a războiului împotriva Irakului. Panica se insinuează și la noi. Suntem implicați. Mai pe la margine, dar suntem. Se pare că numai plecarea de bunăvoie a conducerii (sau o lovitură de stat) poate salva Irakul de la invazie. O lovitură de stat, cum a fost la noi, dar mai eficientă și mai bine pusă la punct. La noi, asta a fost: o lovitură de stat organizată anapoda. De la această organizare defectuoasă s-au tras toate tragediile de atunci și nenorocirile ulterioare, până azi. Ce lovitură de stat pot pune la cale niște indivizi care nu sunt capabili nici să strângă impozitele? La Primărie sunt cozi de 2-3 ore (ca să încaseze bani; ce s-ar întâmpla dacă ar trebui să dea statul bani?).

*

La ora 12, m-a sunat Marcel Tolcea, să-mi spună că mâine apar *Elegiile*. Se pare că vineri va fi lansarea lor la Orizont. Deci,

ne pregătim de acest eveniment. În paralel, nu pot uita vocea tatei. O amărăciune adâncă îmi umple sufletul.

Joi, 20 martie 2003

Prima veste (previzibilă, de altfel): a început războiul din Irak. Cu o morbidă voluptate apocaliptică, diverși comentatori analizează la TV și la Radio ce se întâmplă. E firesc să comenteze, nepotrivită mi se pare plăcerea secretă ce se degajă din cuvintele lor. Asistăm la un spectacol al lumii în agonie. Nu mă miră, însă. Proorocii ne spun că așa trebuie să fie. Apocalipsa ne evocă aceste vremuri. Să primim, deci, totul, cu liniștea și neliniștea cuvenite.

*

La ora 15:45, m-a apelat Marcel Tolcea, ne-am întâlnit la colț, m-a adus cu mașina până acasă. Am primit 100 de exemplare din *Elegii*. Editura vrea să-mi dea tot tirajul, dar eu i-am spus lui Marcel că nu mi se pare corect – o parte trebuie să vândă ei, editorii, mai ales că au publicat volumul pe cheltuiala lor. Editura Mirton subvenționează și protocolul de mâine, de la Orizont...

Vineri, 21 martie 2003

Ora 17:30. Lansare frumoasă. Au vorbit Cornel, Marcel și Adriana, de la masă, unde mă aflu și eu, care am cuvântat în final; Mihăieș și Turcuș, din sală. Au urmat autografe, un interviu la TV. Numeroși ziariști. Poze. Alina nu a putut veni. De fapt, n-a fost lume prea multă. Dar au fost exact atâția inși cât e necesar pentru a se asigura o atmosferă potrivită unei lansări de carte.

Luni, 24 martie 2003

Frate-meu mi-a spus că tata se simte mai bine și că nu e cazul să fac un drum acolo imediat. A rămas ca eu și Oli să mergem prin aprilie. Slavă Domnului că tata s-a restabilit. E o bucurie atât de complexă, de înlăcrimată, încât abia dacă poate fi îndurată. *Eu sunt Dumnezeuul care te vindecă!*³³

Marți, 25 martie 2003

În Irak, continuă masacrul. De peste un deceniu, trăim ca-n vis, plutim, reperele s-au pierdut, rătăcim. În acest răstimp, am scris cele mai bune cărți ale mele, am călătorit. De fapt, în 1989, am luat viața de la început. Oli vorbește la telefon cu Andrei. I-am spus și eu câteva cuvinte băiatului. Îmi amintesc, brusc, de orașele germane... Toate vin și se pierd în trecut, ca într-un abis, toate se scurg, se ascund în genunea memoriei. Mă înspăimântă misterul propriei mele vieți. Adâncimea ei în timp, bulboana ei. Îmi revin în minte vechi amintiri. La Bâlțișoara, tata și mama tineri, noi – eu și frate-meu – mici, foarte mici. Imagini din curtea școlii, soare, aleea mărginită cu pietre văruite, o minge, un băiat care juca bine fotbal, seara, focul din odaie, o scrisoare care arde... Când? Cum? Unde-au fost și au pierit toate acestea? Cum de-au pierit, cum de n-au pierit? Iată-mă, sunt eu însumi bătrân și privesc în profunzimile ființei mele, nesfârșite... E-ngrozitoare viața. E o pedeapsă. Și un exil. Mă întreb uneori ce forță tainică ne ține vii, când știm prea bine că vom muri.

Marți, 8 aprilie 2003

Ieri, la ora 15, m-am întors de la Stroești. Acolo – tata foarte bolnav, mama, slavă Domnului, rezistă. Îl îngrijește, e destul de

³³Jeșirea 15, 26.

echilibrată, de înțeleaptă. Întotdeauna a fost o soție desăvârșită, în pofida diverselor ei curiozități. Angelica face treburile mai grele. Tata, mai tot timpul, zace. E deprimant să-l vezi așa, e deprimantă atmosfera, e deprimant totul. Pentru la vară, mi-a spus mama, s-a emis un proiect cu totul abracadabrant. Să mergem la Stroești noi doi, adică Oli și cu mine, să vină și fratele meu cu nevastă-sa, plus nea Gigel, socrul lui frate-meu, un domn de 91 de ani. Îmi imaginez ce scenă, demnă de un Cehov absurd: în acea casă, în acea curte, 3 bătrâni de peste 90 de ani și alți patru trecuți de 60. Totul e relativ: raportându-ne la cei foarte vârstnici, noi – la rându-ne, bunici – ne dăm aere tinerești, ne simțim ca niște studenți în vacanță. E comic, e grotesc, e halucinant. Ceea ce rămâne, însă, în memorie, acum, e suferința tatei („patima”, cum zice el) și singurătatea lor, în acea localitate pitorească, poate, dar care nu înțeleg cum a putut înlocui apropierea de copii și veghea acestora la vremea neputințelor. Nu judec pe nimeni, firește. Mă doare. M-am întors extenuat. Am însă conștiința împăcată că m-am dus, că i-am văzut pe tata și pe mama. Și am aruncat priviri fugare peste Poiană, peste zăvoiul rărit, peste valurile râului. Pe pod, am întârziat o vreme, contemplând apa și norii din adânc. Simțeam că Dumnezeu este aproape.

Joi, 10 aprilie 2003

Mi-a rămas în minte tata – pe pat, ghemuit, slab, scâncind ca un copil. Așa l-am găsit când am intrat pe ușă. Mai apoi, am vorbit, am prânzit împreună cu ei, l-am ajutat să se ridice, să se îmbrace. „Asta-i patima mea”, a zis...

Îmi amintesc și de dimineața aceea de demult, când tata a adus un ziar și ne-a spus tuturor celor din familie că regele a fost detronat. „Nu mai avem rege...” Ce face, oare, tata, în momentul acesta? Plouă și acolo? Și el bolește? Dar mama?... Și eu?

Marți, 15 aprilie 2003

Telefon de la mama: tata se simte foarte rău. Nu mai mănâncă aproape nimic. Ar fi bine să merg, să-l văd, zice mama. Frate-meu va fi mâine la Stroești. I-a telefonat ieri Oli. O să vorbesc și eu cu el. Iar tata își continuă „patima”. *Oameni nenorociți ce suntem!*

Sâmbătă, 19 aprilie 2003, ora 13

Ne-am întors din oraș. La scurt timp, am auzit telefonul. Era mama. Mi-a spus că tata a murit, în dimineața aceasta, în timp ce frate-meu plecase la Tismana, să aducă păstrăv. Mama, împreună cu Gelu, fostul meu coleg, care locuiește peste drum, s-au îngrijit de cele cuvenite în asemenea momente. Mâine plecăm la Stroești. S-ar putea să meargă și Alina. E o cumpănă, o bornă ziua de azi. **A MURIT TATA!** *Dumnezeu să-l odihnească în pace!*

Joi, 1 mai 2003

Recapitulez, succint, ce s-a petrecut din 19 aprilie până astăzi. Duminică, 20 aprilie, la ora 7:15, am pornit spre Stroești, noi doi, Alina și Laurențiu, cu mașina lor. Am ajuns la prânz. Ei au stat 2-3 ore și s-au întors la Timișoara, căci a doua zi trebuiau să fie la serviciu. Tata zăcea, în odaia dinspre curte. Lume. Perindare continuă, poarta deschisă, lumânări arzând. Priveghi. Mama – derutată, mică, cernită. Frate-meu, cumnată-mea. A venit, pentru o zi, și nepotul meu (Dinuț, fiul lui frate-meu). Am fost la Târgu-Jiu, am comandat coroane, le-am adus, am cumpărat diverse lucruri pentru pomană. Slujbe religioase. Un preot – Mihai Mălăiuș – foarte conștiincios. Venea, de câteva ori într-o zi, însoțit de cantor, nu se uita nici în stânga, nici în dreapta. Nu saluta. Avea treabă: îi făcea tatei stâlpii... Și casa, și curtea se încărcau, în urma lui, cu aroma tare de tămâie. Veghe la căpă-

tâiul tatei, în odaia unde era întins. Marți, pe o vreme minunată – înmormântarea. Sicriul a fost dus de o mașină, pe drumul flancat de sătenii îmbrăcați frumos, ce se ridicau la trecerea cortegiului. A ieșit la poartă, solemn, cutremurat, și Constantin Șerbănoiu, coleg de școală al tatei. Tot satul era în picioare. Lângă biserică, vântul risipea petale din copacii înfloriți. După oficierea slujbei, sicriul a fost coborât în criptă și câțiva bărbați, angajați pentru așa ceva, au întărit lespede. Acasă, pomană mare, câteva femei (Măruța, Nuța, Angelica) și câțiva bărbați (Doru, Gelu, Titi) au trebăluit intens, 2-3 zile, ca s-o pregătească. Tata, de fapt, n-a dorit să i se facă o asemenea masă; și eu am spus-o. Și frate-meu știa, dar el a zis că nu se putea altfel, fiindcă numai cei ce ajutaseră la multele treburi legate de înmormântare erau în număr de peste 30... *Dumnezeu să-i primească pomana!* Noi i-am propus mamei să vină la Timișoara un timp. Inițial, a acceptat, apoi s-a răzgândit. Am rămas noi acolo, până azi, când au venit frate-meu, soția și socrul lui. Vor sta cu toții vara întreagă la Stroești. Așadar, de miercuri, 23 aprilie și până ieri, inclusiv, am mers zilnic la cimitir și am aprins lumânări, la mormântul tatei și la mormântul bunicilor. În ziua de Paști, ne-a însoțit și mama. O dată sau de două ori, am fost singur. Zona fiind arhaică, rituurile sunt complicate, cu multe componente precreștine. Măruța a luat asupra sa împlinirea lor, până la pomenirea de șase săptămâni. Iar eu, am avut un dialog prelungit cu frate-meu, într-o zi, când veneam împreună de la Târgu-Jiu. Am dialogat, așa cum ne găseam noi în mașină, doar noi și Bunul Dumnezeu. I-am spus că eu voi renunța la dreptul meu în favoarea lui. A fost oarecum surprins. Dar n-a refuzat. A zis chiar că, eventual, poate compensa financiar această pierdere. Discuția a fost reluată, tot între patru ochi, în beci. Am hotărât să amânăm orice decizie, spre a n-o traumatiza pe mama. Am stabilit că: eu îi las lui totul (nici la

partaj nu mă prezint, o să vorbesc mâine-poimâine cu Lucian Bercea, să văd cum se procedează), dar formulez trei condiții:

- să pot merge acolo oricând, pentru un timp;
- să-și poată petrece concediul acolo Alina și familia ei;
- să fixez pe zidul casei o placă memorială, ce va atesta că am copilărit aici.

A fost de acord, ba chiar a adăugat că ar fi bine să amenajăm și un mic spațiu muzeal etc.

*

Și-acum, iată-ne acasă. Tata a rămas sub lespedeza lui, în cimitirul rustic, lângă cele două biserici străvechi, în apropierea râului. Undeva, în acel teritoriu al satului, al pădurii, al zăvoiuului străbătut de râul ce se aude din curtea casei, undeva în acel cronotop pierdut, am rămas și eu. Eu exist, însă, aici, îmi este peste putință să stau acolo, fiindcă un alt eu-însumi, puternic, nemilos, mă alungă. Nu amintirile, nu frate-meu, nu cineva anume, nu ceva anume: totul. E atât de personal acest *totul*, încât mi-a devenit de neîndurat. Mă bântuie amintirea mamei, privirea ei concentrată, încercând să pătrundă înțelesul lucrurilor, îl văd pe tata, mort, întins, între flori și lumânări, cu ochii lui albaștri, îngrozitor de închiși, aud chemările nenumărate ale păsărilor, zăresc veverița ce zburdă prin curte, am dinainte Poiana, Râul, copacii plini de floare. Casa. Aud clopotul, toaca... *Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi, păcătoșii!*

*

O întâmplare, indescifrabilă după codul comun, la pomană. Masa era întinsă în curte, sub bolta de viță de vie, în după-amiaza calmă și însorită. Preotul s-a așezat în capătul dinspre livadă al mesei, celălalt capăt ajungând până în vecinătatea porții dinspre uliță, lăsată deschisă. Preotul Mihai a sfințit bucatele, iar mesenii, decenti, reculeși, au început să se înfrupte

din ce li se oferea. Eu și frate-meu am rămas în picioare, lângă preot, supraveghind buna desfășurare a pomenirii. La un moment dat, privind eu înspre celălalt capăt al mesei, am văzut un bărbat, complet necunoscut, un străin, îmbrăcat sărăcăcios, așezat mai la o parte, pe un scaun ce nu știam să fi fost liber. L-am contemplat îndelung. Umbra vișinului îl acoperea parțial, ceilalți nu păreau a-l observa, iar el nu lua în seamă pe nimeni. „Un drumeț”, mi-am zis. „A văzut poarta deschisă, a înțeles că e o pomană și a intrat. Bine a făcut”. M-am desprins de grup și m-am îndreptat spre sufragerie, cu gândul să-i duc străinului un suc de portocale. Când am revenit, omul acela dispăruse. Rămăsese un scaun neocupat, la capătul mesei. Și, pe masă, la marginea marginii, o fărâmă de pâine, lângă un pahar de vin, băut pe jumătate...

Vineri, 23 iulie 2004

De vreo două zile, mi-a tot trecut prin minte să reiau *Jurnalul*, după o lungă întrerupere. Iată că l-am reluat. E ca și când aș conversa cu posteritatea. Multe s-au întâmplat de când decisesem să renunț la această îndeletnicire. În mai, am fost la Stroiești. Am stat cu mama. Am scris acolo un volum de versuri, din care încă n-am publicat nimic. La începutul lunii iulie, am fost cu Oli la Băile Herculane, invitați la Colocviul național „Reflex”. Lume multă, Hotel Roman (unde eu am mai stat, pe vremuri); am făcut fotografii, am participat la dezbateri. Eu am citit, la Teatrul de vară, *Rugăciunea regelui Manase*. Oli mi-a spus că a fost impresionant, am rostit clar, deslușit, textul, acolo, în amurg, între munții ermetici. Era cald și la Băile Herculane, de o vreme e tot mai vehement crematoriul cosmic. Acolo am aflat de la Vasile Dan că Virgil Nemoianu s-a referit iarăși la locul meu în ierarhia valorilor poetice actuale – mă plasează între primii trei

poeți ai acestui timp. „Unde?” am întrebat. În „Convorbiri literare”. Ia apărarea lui Doinaș împotriva lui Dinescu, pe care îl pune drastic la punct. Într-adevăr, mă situează în compania lui Cărtărescu și Iaru. Îi sunt foarte recunoscător. Am mai spus-o: Virgil Nemoianu este o apariție providențială în destinul meu literar.

*

Toate sunt bune, toate sunt cum sunt, dar tata nu mai este. Nu știu încă ce titlu va avea cartea de poezie scrisă în primăvară. Mă gândesc la *Moartea tatălui* sau la *Shiggaion*. Poemele sunt numerotate, nu au nume, ar putea fi secvențe ale unui poem amplu. I-am citit lui Oli un grupaj de zece poezii, care n-ar fi exclus să reprezinte nucleul viitorului volum. Ca întotdeauna, au tulburat-o puternic. Și-a modificat atitudinea. O melancolie, vizibilă în expresia feței, în gesturi, în glas, în privire. Am mers la masă și, când să plecăm spre casă, a început să plângă. O melodie cântată la pian a eliberat emoția, stăpânită cu grijă până atunci. Așa s-au petrecut lucrurile și cu *Elegiile*, și cu alte texte. Mă indispon asemenea reacții, dar îmi văd liniștit de ale mele. De altfel, îmi este cunoscut impactul poeziei mele asupra cititorului. Se vede, spre exemplu, chiar în articolul doamnei Adriana Iliescu sau în cel al lui Ion Arieșanu. Ori, mai recent, în cel al lui Gheorghe Mocuța.

Marti, 27 iulie 2004, ora 10

Am cules la computer zece poezii. Titlul: *Shiggaion*³⁴. Motto: *Matei 23, 9*. Mottoul e în engleză, fiindcă doar în engleză apare cuvântul „om” – fapt ce avantajează sensul profund al elegiilor („And call no man your father on earth...”³⁵). În alte

³⁴ Ebr. „cântec davidian elegiac”. V. *Psalmul 7, 1*.

³⁵ Engl. „Și tată al vostru să nu numiți pe pământ...”

ediții (idiomuri) apare, simplu, „nimeni” (*nimeni, personne* etc.). Or, *no man* („niciun om”) e cu totul altceva. Ne pregătim, lent, pentru plecarea la Stroești.

*

Oricum aș întoarce-o, oricum aș suci-o și oricum aș învărti-o, trebuie să admit (și să accept) că experiența călătoriei în Germania de acum doi ani a fost profund negativă. Era necesară, probabil, o asemenea lecție. Eram prea entuziasmat de oameni, de locuri, de tot. Atare entuziasme nu-mi stau în fire. Și erau nu doar fără viitor (în toate planurile), dar, poate, îmi și diminuau atenția pe care trebuie s-o acord ambianței și preocupărilor mele. Nu există, în *această lume*, lumi ideale. Nu există nici măcar lumi dezirabile. Ca urmare, iată, îmbătrânesc învățând – neconținut.

Miercuri, 28 iulie 2004, ora 9

Am traversat, noi românii, din 1989 încoace, trei perioade, inevitabile poate, în orice schimbare radicală: cea a psihopaților, cea a prostovanilor și cea a ticăloșilor. Va veni, să sperăm, și vremea să se apeleze la onestitate și valoare. Sau, dacă nu, sărmana noastră țară va pieri. Înecată de analfabeți, prostituate, droguri, jafuri, nemernicie.

*

Îmi amintesc, într-o senină compensație, de o altă categorie umană. Cândva, la începuturile mele literare, i-am cunoscut pe Al. Philippide, Marin Preda, Ștefan Bănuțescu, Mircea Ciobanu, Cezar Baltag, Mihai Gafița și Ovidiu Cotruș. Un alt reper: A.E. Baconsky. Mai târziu – G.I. Tohăneanu, Ion Arieșanu, Laurențiu Ulici. Apoi, Adriana Iliescu, Virgil Nemoianu, Marian Popa, Valeriu Anania. Și alții, desigur.

*

Oli stăruie să o iau cu mine la Stroești. În locul ei, de mult n-aș mai fi pus piciorul acolo. Eu n-am încotro, trebuie să-mi vizitez mama, să îi port de grijă, e datoria mea. Și eu, de bine, de rău, îmi fac datoria. Dar ea? Cândva, am iubit Poiana, Pârâul, Râul, Zăvoiul, Dealul, Pădurea. Cunoașteam toate tainele peisajului. Acum, și amintirea, și contemplarea lor mă sfâșie. Poiana înverzită are culoarea și efectul otrăvii. Deceniile de stres, de culpabilizări, de reproșuri, de văicăreli au surpat orice dorință de a revedea spațiul copilăriei.

*

Am completat grupajul de poezii. Are, acum, 15 piese. Așa voi proceda și cu volumul. Un text cheamă alt text, după logica lor secretă. Un volum e o structură, un sistem, un întreg autonom, dinamic, autosuficient, nu un amalgam de componente. Poeziile dialoghează, trebuie să descoperi apelurile lor reciproce, să faci posibilă intercomunicarea. Altfel, valoarea (forța de a comunica existența, ființa) scade, poate chiar să dispară...

*

Oare ce face mama chiar în clipa asta? Și frate-meu? Cândva eram foarte apropiați, noi, cei patru. Acum tata nu mai este. Nu știu ce anume, când și de ce, a risipit această monadă... I-a luat locul singurătatea. Ceea ce, poate, în ce mă privește, era necesar. Singurătatea are forța, noblețea, puritatea văzduhului nordic, polar. Care e aproape insuportabil de curat, de îmbătător, de tare. Singurătatea e soră bună cu libertatea.

Duminică, 1 august 2004

„Nu poți fi sincer în jurnal”, pare a-mi zice un interlocutor cărcotaș, cârtitor. „Nu ești tu, cel adevărat, în jurnal. De aceea, utilitatea jurnalului în cunoașterea eului profund și autentic al celui ce l-a scris e minimă”. „Oare?” „Jurnalul poate ajuta la

cunoașterea circumstanțelor concrete ale vieții lui”, continuă acela. „Pentru a-l sesiza cu adevărat (în cazul că acesta este scriitor, artist, în general), de mult mai mare folos este consemnarea circumstanțelor concrete ale existenței sale. În jurnal, cu puține excepții, acționează rațiunea superficială, adaptativă. În plus, se insinuează, perfid, orgoliul, dorința de a polei imaginea propriei persoane, intenția de a fi original, sclipitor. Pe când ființa, cea întru moarte, asupra căreia meditează Martin Heidegger, numai în poezie poate fi găsită”. „La mine te referi? Dar ființa întru mântuire, asupra căreia am cutezat chiar eu a reflecta?”

Marți, 3 august 2004

Îmi amintesc canicula de dinaintea transferului meu la Editură. Plecam de la Universitate spre Orizont, treceam prin Centru, beam o cafea în pasaj, fumam o țigară. Era o căldură teribilă, orașul – letargic – se desfăta, întins în câmpie, răvășit de soare, aidoma unei lubenițe sparte. Timișoara e o urbe ce te vrăjește, te prinde în mrejele frumuseților sale calme, lente, contemplative. Probabil și de aceea se afirmă aici temperamentele mai puternice, venite dinspre Ardeal sau dinspre Oltenia. Acum, în inima mea, orașul s-a esențializat, e o entitate ale cărei contururi le impun chiar eu, după caz. Și el se lasă modelat, potrivit exploziilor mele lăuntrice (de elan sobru, de deprimare...). Încerc să cred cu neclintire în realitatea indubitabilă a Împărăției. Mă străduiesc să fiu vrednic de ea. Mă simt nedemn și nefericit în această lume, pe care, oricât de paradoxal ar părea, am uitat-o. Tot ce există cu adevărat (sau, mai exact, tot ce se împărtășește, cât de cât, din existență) este lăuntric...

*

C.T. Popescu, stimulat, categoric, de opinia lui Virgil Nemoianu, a publicat, de vreo două ori, din proprie inițiativă, câteva pagini semnate de mine, ba chiar cu poeziile mele a început o anume antologie, care nu cunosc în ce stadiu de elaborare se găsește. Mi-a dat de știre Adriana Babeți. De asemenea, același C.T. Popescu s-a exprimat public foarte favorabil la adresa scrierilor mele (într-un interviu televizat, reluat în „Orizont”).

*

I-am telefonat mamei, s-o anunț că venim mâine. Mi-a spus că e foarte bolnavă. Stă în pat. Angelica era lângă ea. „Cred că mor până mâine-dimineață”, mi-a zis, cu o voce stinsă. Am încercat s-o liniștesc. Asemenea scene sunt frecvente, ciclice, le știu de o viață.

Miercuri, 4 august 2004

Da, am asistat deseori la scene similare, dar ceea ce am găsit, astăzi, la sosire, a surclasat cu mult chiar și cele mai extravagante previziuni. Am ajuns în Stroiești la scurt timp după-amiază, pe o căldură năucitoare. Poarta închisă, curtea pustie, ușa de la pridvor ferecată și ea. Am plătit taxiul și am intrat. Când ne-am apropiat de treptele scării, ușa geamlâcului s-a deschis și s-a ivit Angelica, confuză, cu privirea rătăcită. „Ce face mama?”, am întrebat. „E rău, e foarte rău. Vrea să chem Salvarea”. Angelica mi-a arătat telefonul ei mobil, pregătit pentru apelare. „Ai răbdare”, am potolit-o eu. Oli mă cerceta complet dezorientată. Am condus-o pe Oli la umbră, la masa de sub vișin, i-am pus alături cele două genți de voiaj și am sfătuit-o, calm, să mă aștepte și să nu fie îngrijorată. Apoi, însoțit de Angelica, am urcat treptele, am traversat coridorul exterior și am pătruns în dormitorul mamei. O stupefiantă înscenare m-a întâmpinat. În semiobscuritatea odăii, pe acea caniculă, mama stătea întinsă pe

pat, îmbrăcată cu o pijama groasă, cu un flanel de lână deasupra, cu o scufă destul de elegantă pe cap și acoperită cu plapuma până sub bărbie. Gemea abia auzit, sacadat, dar privea atentă spre ușă, neînțelegând de ce întârzii. „Sărut mâna, mamă!”, am zis. „Ce bine că ai venit”, a murmurat ea, cu un glas gătuit. „Cred că o să mor astăzi”. Și s-a întors, teatral, cu fața la perete. „Chem Salvarea?” mi-a șoptit Angelica. „Du-te acasă”, i-am răspuns. „Te rog să aduci deseară câteva sticle cu apă minerală”. Angelica a ridicat din umeri și s-a furișat afară. „Mamă”, am rostit eu, cu blândețe, „te așteptăm la masa de sub vișin. Am adus tot ce știm că dorești”. Și am părăsit încăperea, pe tăcerea plină de înțelesuri și de subînțelesuri a mamei.

Peste un sfert de oră, mama și-a făcut apariția. Îmbrăcată adecvat, adîind ușor a parfum, zâmbind și dispusă la dialog. Și conviețuirea s-a desfășurat la fel de convenabil, pe toată durata sejurului.

Duminică, 24 octombrie 2004

Reiau (pentru a câta oară?), după o semnificativă întrerupere, această cronică. Am renunțat la importanțele ei servicii (e o profesiune utilă), atunci când mi-am zis că sinceritatea mărturisirii e, în mod fatal, drămuată. Semiotica transiterii mesajului nu recuperează întregul înțeles, ceva rămâne blocat, retezat de diversele cenzuri (și cenzurări) ale eului.

Luni, 25 octombrie 2004

Am expediat la „Poesis” zece poeme din *Moartea tatălui*. Volumul întreg, 50 de piese, împărțite în 7 „trepte” și un epilog (are și un subtitlu: *O cântare a treptelor*), l-am trimis, atașat la un e-mail, lui Virgil Nemoianu.

Cerul are irizări primăvăratice. O toamnă asemănătoare celei din 1987, când scriam, aprig, epistolele. Mi-aduc perfect aminte copacii cu hlamidele soarelui, în zori, în parcul din preajma Editurii Facla. Și biroul meu, întunecos, liniștit, unde lucram – citeam, scriam... Vineri, la Consulatul italian, a fost și Vasile Pinteș. S-a referit, iarăși, la „acei indivizi” care „strică atmosfera culturală a orașului” și pe care „toți oamenii de cultură îi repudiază”. „Nu trebuie să-ți spun cine sunt, îi știi tu”, mi-a zis. Am tăcut. E drept că multe dintre cele ce se etalează, cu mare pompă, acum, ca și înainte, de altfel, nu sunt nici literatură, nici artă, nici cultură. Sunt simple mistificări.

Joi, 28 octombrie 2004

Simt mereu un fel de imperativ lăuntric, gândul că am ceva de făcut, că *trebuie*, neapărat, să întreprind ceva (spiritual, în primul rând), să scriu, să definitivez un text, să-mi amintesc de tata, de mama, să duc până la capăt o însărcinare anume. Nici în somn nu scap de acest vector necruțător. Poate că el e viața însăși. Poate că el e porunca. Poate-i chiar Îngerul meu. Poate-i Duhul.

Sâmbătă, 30 octombrie 2004

Am telefonat la București. A răspuns frate-meu, apoi am vorbit cu mama, care, acum, se află acolo. Astăzi e ziua ei aniversară.

„La mulți ani! Ce faci? Cum te simți?” Mi-a spus (ridicând puțin vocea, ca să fie auzită de frate-meu și de cumnată-meă) că se simte bine, că cei doi au atâta grijă de ea... Așa e mama. Oamenii sunt ierarhizați valoric după acest criteriu: câtă grijă au de ea. Exagerez, desigur, păcătuiesc. Fapt e că mama e un teribil dictator. Nimic nu e întâmplător în comportamentul ei cu

ceilalți, deși, uneori, așa ar putea să pară. Mereu a fost cineva care a avut grijă de ea. Și acum au toți grijă de ea. A știut cum să-i pună în mișcare, spre a-i sluji, pe cei din jur. Și i-a izgonit pe cei care ar fi putut diminua acest sprijin. Soțul, copiii – pe de o parte; socrii, cuscii, nurorile, pe de alta. După o vreme, a trecut și nurorile în prima categorie, a văzut că sunt dispuse să slujească. Are o gamă nesfârșită de procedee. Elementul central este ipostazierea slăbiciunii ei funciare, a bolilor ei. Ca urmare, cei din preajmă trebuie, vrând-nevrând, să preia orice sarcină cât de cât dificilă. Ei, mamei, nu-i rămâne decât să-și aleagă, cu grijă, mâncarea (există și o semiotică, aluzivă, a meniului: „Nu pot, îmi face rău”, „Eu am un stomac sensibil”, „Vai, ce rău mi-a fost azi-noapte” ș.a.m.d.). În relațiile directe, scala comportamentală pornește de la drăgălășenii bine ținute, trece prin implorări, urcă spre reproșuri și se încheie cu formele violente ale crizei („Mor, gata, s-a terminat. Cheamă-l pe frate-tău”; „Lasă, o să-mi fac moarte singură, să văd ce mai spuneți atunci”; „O să ne găsiți morți pe-amândoi, atunci să văd ce-o să faceți”). Și metoda izbuteste. Nu doar copiii, ci și unii dintre străini sunt subjugați. Gelu, Nuța vin de zece ori pe zi să vadă ce face mama, în timp ce ea nu-i vizitează niciodată. O ceartă pe Angelica, iar frate-meu se teme că, astfel, riscă să o alunge. Dimpotrivă. Mama știe că Angelica are nevoie de bani, ca urmare, din când în când, se arată crunt nemulțumită, ceea ce induce o mare spaimă de concediere în Angelica (vicleană și ea, desigur, dar dominată de mama). Treptat, mama s-a conturat drept cel mai puternic personaj din familie. Nesupunerea mea o pune, uneori, pe gânduri. Dar știe (și o spune) că sunt „bun” („Ochii tăi cei buni...”), că mă poate îmbuna. De aceea, o laudă pe Alina, o alintă pe Oli („fiindcă așa mare grijă a avut ea de mine, când ați venit a doua oară”)... Ce personaj balzacian (chiar mai mult și mai altfel) ar fi mama!

Duminică, 31 octombrie 2004

Poate că, pe drumul meu spre sfârșit (și spre un alt început), am lăsat în urmă etapa (obligatorie) a *patimilor*. Poate că am izbutit să trec dincolo de sufletul ancorat în ceea ce-i terestru și să acced la *acies animae*³⁶, să urc înspre duh. Aceasta ar fi calea mistică (și calea misticului). Nu știu. Fapt e că mă simt infinit de departe de mine însumi.

*

Mă gândesc la o serie de sinteze, de echilibre (dinamice), care, din câte cred, există în poezia mea. De exemplu, echilibrul dintre semiotica semnificării (verticală, profundă, paradigmatică) și cea a comunicării (orizontală, sintagmatică, desfășurată în suprafața emiterii de mesaje). Apoi, echilibrul între impulsul subconștient și rigoarea conștiinței, echilibru realizat pe acel limb, pe acel spațiu crepuscular dintre subconștient și conștiință. Sunt două forțe, care vin din direcții opuse, care se întâlnesc și dau formă poeziei. Una aduce substanța, cealaltă imprimă forma. Cât despre dinamica și interacțiunea celor două semiotici, ele pot sugera ce se întâmplă în tenebrele eului. De pildă, după opinia mea, decalajul dintre semnificare și comunicare, altfel spus, inevitabila nepotrivire dintre sondarea, căutarea abisală a sensului și strădania de a-l transmite, lasă liber un spațiu, un loc vid, neacoperit semantic. Or, în acest tărâm (de absolută solitudine a eului) își face simțită prezența angoasa. Și tot aici, probabil, eul poate percepe chemarea Duhului... Există apoi o semiologie a faptului de viață, caracteristică celor ce explorează contingenta, există un infern vehement al celor ce-și strigă negativismul și anarhismul semiotic... Se poate discuta mult (și cu folos) pe aceste teme.

³⁶Lat. „vârful sufletului”.

Marti, 2 noiembrie 2004

Mi-e plin gândul, mi-e plin sufletul de licorile morții. Toamna aceasta, de altfel, e profund morbidă în acronia și frumusețea ei. Când a trecut viața? Îmi socotesc timpul terestru (cel ce mi-a mai rămas) în ani (nici măcar în decenii). Apoi, niciodată nu voi mai călca pe pământ. E ciudat să-ți dai seama că, absolut niciodată, că, nicicând și niciunde, cel care pleacă în moarte nu va mai avea de-a face cu lumea aceasta. M-au fericit, de-a lungul vieții, câteva revelații (să le zic gnoseologice), purtând, în nucleul lor arzător, acest gând. Prima, la vârsta candorii, când trebuie să fi avut mai puțin de 7 ani. Mama și tata mergeau la Bălțișoara, la școală, și noi, frate-meu și cu mine, stăteam în curte, ne făceam de lucru, în enormul abandon al zilei de iunie, în timp ce bunica (bolnavă) plângea în odaie, dincolo de coridorul exterior, la capătul scărilor. Îl jelea pe bunicul, se jelea pe sine. Simțeam acut disperarea ei, dorul ei de moarte, și-l trăiam pentru întâia oară. Un frison, un amestec de voluptate neagră și de oroare. Apoi, la 15-16 ani, apoi la 21, apoi, temperat și continuu. Într-un fel sau altul, viața mea spirituală și scrisul meu s-au clădit pe această interogație, s-au hrănit din ea. Am stat clipă de clipă, față în față, cu propria-mi ființă, cu propria-mi ființare. Am descoperit de timpuriu lațul ei. N-am putut nici să-l scutur, nici să-l accept, nici să-l uit. „Să te retragi încet, să te contempli”, scriam într-o poezie pe care nu cred că am inclus-o în vreun volum (va fi fost pe vremea *Arhitecturii visului*).

*

La etajul II, de o parte și de cealaltă a scării, locuiesc o familie (pe o latură) și o doamnă în vârstă (pe cealaltă latură). Familia (soț-soție, fiul le-a murit într-un accident de avion) este mare iubitoare de câini. Bătrâna, de pisici (am tot pomenit-o în aceste pagini). Cu timpul, doamna aceasta ne-a înnebunit pe toți.

E un focar de infecție, o sursă de duhori pestilențiale. A fost reclamată, s-a mai domolit, dar nu poate renunța complet la pasiunea, la viciul ei. Interesant e că vecinul de la II, iubitorul de câini, e clămpău și gălăgios ca un câine. Iar bătrâna este perfidă, plină de blândeți aparente, vicleană și tenace ca o pisică. Și, evident, împruțită, asemenea mult lăudatelor feline (care, oricine poate constata lângă cușca unui leu, duhnesc îngrozitor). Oameni. Poți să-i iubești? Poți să nu-i iubești?

Să nu închei, însă, însemnările de azi pe un ton atât de întunecat. Regret chiar cuvintele rostite (scrise) despre semenii mei. Țin minte întrebarea lui Lampedusa: „Cum poți să te superi pe cei sortiți morții?” (citez din memorie). Să ne mutăm privirea de la oameni, de la noi înșine, și s-o trecem spre acel punct neclintit, înconjurat de cercuri, pe care l-a descoperit Dante la capătul călătoriei sale. Spre acel *Nunc Stans*³⁷. Poate că spre el vor merge, deopotrivă, și sufletele noastre, și cenușa trupurilor noastre. Cenușa... O văd deseori (încă în *Arhitectura visului* am scris despre ea; pe atunci, o vedeam zbuciumându-se-n mare), o văd în apele Isarei, verzi, adânci, curate, urcând (din câte știu) spre Marea Nordului, oricum, spre o mare mai aproape de infinit decât celelalte.

*

O imagine deopotrivă concretă și abstractă a profunzimii: cele 2-3 mări care se spune că ar exista sub Marea Baltică. Ce concretitudine mai teribilă, mai strivitoare decât 2-3 mări? Dar ele rămân abstracte, căci simțurile nu sunt în stare să le perceapă.

³⁷ V. supra.

Miercuri, 3 noiembrie 2004

Revin, cu o inexplicabilă nerăbdare, la *Jurnal*. El dă un sens în plus drumului de-a lungul unei zile. Și satisface o înnăscută nevoie de a spune ceva celorlalți, de a lăsa ceva după..., probabil și de a vorbi despre sine. Satisface și nevoia, nu mai puțin imperioasă, de a vorbi cu propriul eu profund, de a cunoaște ce se petrece, totuși, în acel abis. Și de a contura perimetrul propriei ființe, sub ochiul lui Dumnezeu.

Sufletul se umple iarăși de străvechea otravă a faptelor moarte, a clipelor moarte. Tata s-a retras din timpul și din spațiul real. Dar parcă e mult mai viu în cronotopul virtual al amintirii...

Miercuri, 10 noiembrie 2004

Răsfoiesc o mulțime de cărți cu poze, reproduceri după sculpturi. Unele sunt vechi, au devenit casabile, alunecă spre țărână. Trupurile noastre chiar sunt tot mai rigide, mai uscate, tind spre configurațiile mineralelor, spre consistența teluricului. Mai devreme sau mai târziu, nu vom fi, cu toții, decât pulbere și cenușă. Viitoare cadavre, asta suntem. Viitoare statui de țărână, așezate într-o orizontalitate eternă. Singura nădejde e-n suflet, în duh. Iată, orice s-ar întâmpla aici, orice anotimp ar fi, orice cuvinte s-ar rosti, tata nu va mai fi de față niciodată. E viu numai în amintirile mele. E mort numai în amintirile mele. Dar el, ca entitate, ca ins (ca *ens*), unde (și cine) este? Neguri mari, cumplite neputințe, imense angoase îneacă ființa. Îmi privesc trupul cu oroare și milă.

*

Un vânt ușor mișcă ramurile coniferului din fața ferestrei. O abia perceptibilă stare de pace. Zbuciumul continuu al sufletului (zbuciumul care nu se dezlipește de mine nici în somn) se domolește și el. Și, totuși, nu e cu putință să mă eliberez de

senzația încarcerării în propria ființă, în propria condiție... Mai uit, o clipă, câteva clipe, dar neliniștea și rumoarea eului nu încetează. Ca atunci când te-ai afla într-o încăpere luminoasă, confortabilă, cu oameni prevenitori și civilizați, cu o cafea bună dinainte, conversând liber, destins, dar auzind, mereu, mai sonor la răstimpuri, tumultul și urletul negru al mării, undeva în întuneric, afară, foarte aproape.

Duminică, 14 noiembrie 2004

Mă gândeam azi că păgânismul e starea naturală a religiozității. Creștinismul, ca religie revelată, este evoluat, elaborat, are o *Carte*. Necesită continuitate de cult, disciplină, stăruință, învățătură. Necesită rugăciune continuă și puritate a doctrinei. Or, când toate acestea îi lipsesc, omul, sărmanul de el, neputând trăi fără Dumnezeu (așa cum au vrut și cum vor unii să-l facă să trăiască), alunecă, inexorabil, spre religiozitatea primară, spre străvechile deprinderi păgâne, cărora le adaugă el altele noi – superstiții, temeri, ritualuri ad-hoc etc. etc., amestecându-le cu ce i-a mai rămas din creștinism, cu ce află despre acesta, cu ce își închipuie el că ar fi creștinismul... Creștin e cel care trăiește așa cum îl învață *Evangelia*. Sau, măcar, cel care *încearcă* să trăiască după rânduielele fixate de *Evangelie*. Din acest unghi, sunt necesare eforturile de evanghelizare. De re-evanghelizare.

*

Azi-noapte, cum insomnia nu voia să cedeze, am simțit, dintr-o dată, pornirea aceea binecunoscută de a scrie. De a scrie – așa, din plin, avântat, numai suflet, numai imaginație, numai idee, numai muzică și cuvânt. De a scrie, vers cu vers, o poezie. Sper ca, după ce se vor domoli ecourile lăuntrice ale volumului pus pe hârtie în mai, să trec, bătrân cum sunt, la întocmirea altuia.

Miercuri, 17 noiembrie 2004

L-am visat pe tata. Eram la Stroiești, în pridvor, eu și Oli, și deodată am auzit (și mi s-a spus) că cineva strigă insistent la poartă. M-am uitat și l-am văzut pe tata. Mă striga pe nume, tare și repetat. Am coborât scările, deși eram îmbrăcat sumar, el a venit dinspre poartă și ne-am îmbrățișat lângă trepte. Uimire, bucurie, conștiința că e viu iarăși, că moartea a fost o închipuire, o proiecție a spaimei, că a trecut doar printr-o încercare (o boală), din care a ieșit și s-a întors. Tata a urcat scările, a intrat în pridvor și s-a interesat de păsări (întotdeauna l-au preocupat), ceea ce ne-a făcut să zâmbim... Îl visez, nu foarte des, dar îl visez. Nu putem nici înțelege, nici accepta moartea. Probabil fiindcă suntem vii. Suntem neînchipuit de tragici. Vii, dar sortiți morții. Și știm asta. „În zadar sunt toate, dacă este moarte”³⁸.

*

Cerul e din nou senin și soarele strălucește neîndurat și rece. Vom ieși la plimbare și voi uita. Ce anume? Totul. Adică sentimentul acut și dureros al existenței, chinul acela interior, ghimpele lăuntric, tortura continuă a eului, sub simpla povară de a fi, sub lepedea propriei condiții... Întreaga mea creație se străduiește să dea glas acestui supliciu și acestei enigme. Dar nu-i cu putință. Doar aproximări, stăruință, o tragică hermeneutică a disperării, exprimată – sintactic, frazeologic, imagistic – în triade. Da, din instinct, fără să-mi propun în niciun fel, atunci când scriu (dar și când vorbesc) recurg, spontan, la structuri ternare – trei enunțuri, trei sintagme –, altfel textul mi se pare incomplet, înfrânt. Nu monada, nu relația duală, ci triada e temelia lumii. „Sfoara împletită-n trei nu se rupe”³⁹. Chiar imboldul meu intim, nedeliberat, confirmă o atare concluzie.

³⁸ Proverb românesc.

³⁹ *Ecclesiastul* 4, 12.

Marti, 30 noiembrie 2004

Am serioase aprehensiuni că sunt ponegrit de echipele de cățărați. E o conspirație, un complot josnic împotriva celor ce nu se înregimentează în nicio gașcă, împotriva celor care (cum spunea cândva Damian Ureche) „nu sunt nici cu mafia, nici cu jungla”. În cazul meu, am observat, cu cât scriu mai bine, cu cât prezența mea publică e mai convingătoare, cu atât se fac mai mari eforturi spre a fi izolat. Iar faptul că eu nu reacționez, că ignor aceste mașinațiuni și-mi văd de ale mele, nedepunând armele scrisului, ci dimpotrivă, irită probabil și mai abitir pe cutare, și pe cutare, și pe cutare. Sunt sigur că, într-un fel sau altul, au găsit calea de a mă calomnia în fața lui Virgil Nemoianu, a lui Cristian Tudor Popescu (a cărui lingușire masivă a început după ce el s-a exprimat elogios *doar* la adresa mea), așa cum – sunt sigur – au făcut, pe vremuri, la Mircea Zăciu. A bănuî înseamnă, poate, a păcătui. Și ce rost are?

*

M-am oprit din citit. Mi-a trecut, iarăși, pe dinainte, norul negru al morții. Norul negru și rece. În tot universul nu suntem decât noi doi – eu și norul –, singuri în noaptea infinită. Această imagine, acest tablou, sumbru, mi s-au impus de câteva zile. Și unele versuri mi-au trecut prin minte, dar nu le-am notat. Apoi, m-am gândit, recunoscător, la Ion Arieșanu, care a binevoit să scrie atât de rafinat (poate și atât de exact) despre poezia mea... N-am fost, și nu sunt, prea răsfățat de comentatori. N-am cultivat pe nimeni, n-am făcut ceată cu nimeni, am rămas credincios scrisului meu, obsesiilor mele. Nu m-am închinat nimănui, niciunui om, fiindcă eu am un Stăpân, pe Dumnezeuul nevăzut și atotputernic.

Joi, 2 decembrie 2004, ora 7:30

A plouat toată noaptea. În zori, am privit pe fereastră, spre curtea interioară. Pavajul ud, întreaga atmosferă mi-au amintit de Stroești, mi-au amintit acele zile saturate de umezeala înmiresmată a curții, a zăvoiuului, semiîntunericul dintre cer și copaci. Cunoscuta strângere de inimă, mușcătura dorului, conștiința imposibilității de a te întoarce în timp, viața, moartea, totul, nimicul...

Vineri, 3 decembrie 2004

La ora 16, am ajuns la librăria *Joc secund*, lângă Esotera. Lume multă, inclusiv primarul; din nefericire, se întrerupsese curentul și audiența se foia, în semiobscuritate, printre rafturile cu cărți. Robert Șerban ne-a întâmpinat, foarte entuziasmat că am venit, apoi, la scurtă vreme, au început cuvântările: Foarță, Ungureanu, Petre Stoica și, în final, Cristian Tudor Popescu. Primii trei au vorbit pe întuneric, nici nu se auzea aproape nimic, de altfel. Sunt două încăperi, care comunică prin două pasaje relativ înguste. Era și foarte cald. Pe fondul discursului ținut de Cristian Tudor Popescu, a revenit lumina. Când totul s-a terminat (adică după mulțumirile lui Robert), lumea s-a mai risipit. M-am dus la Cristian Tudor Popescu. Înainte de a apuca să-i mulțumesc pentru felul în care a vorbit despre mine și despre poezia mea și pentru faptul că a publicat din volumele mele și a însoțit textele cu măgulitoare cuvinte, a exclamat, de câteva ori: „Sunteți un poet extraordinar!” În final, i-am spus că îl admir (ceea ce este perfect adevărat). „Mulțumesc. De la dumnea-voastră are valoare o asemenea afirmație”, a replicat. E un om plăcut. S-a ridicat în momentul în care a auzit că-l caut și a rămas așa, destul de timid, în fond, fiindcă, sub crusta durității, pare a fi fragil, sensibil... Mă bucur că l-am cunoscut. Cine a mai fost

prezent aseară la întâlnire? Marcel Tolcea, Viorel Marineasa, Ion Jurca Rovina, Petru Ilieșu, Eugen Bunaru, Manolita Dragomir-Filimonescu, poate și alții (mă refer la scriitori). Au fost și artiști plastici, și dascăli de pe la Universitate, și editori (de la Brumar, mai ales). Plus diverși ipochimeni, mai cu seamă snobi. Primarul a venit cu soția. În drum spre casă, am intrat la Esotera și am cumpărat o carte pentru Dana. Am văzut acolo și o lucrare a lui Mircea Șerbănescu, *Timișoara literară (II)*. La cuprins, este și un capitol (un text) intitulat *Eugen Dorcescu*.

Duminică, 5 decembrie 2004

Înotând. Așa aș vrea să trăiesc ce mi-a mai rămas de trăit. Înotând în sensul curentului sacru, nu împotriva lui. Am înțeles că nu te poți împotrivi existenței. EXISTENȚEI. Fluxului ei, lent, amplu, ocrotitor, nepăsător, întăritor și ucigaș. Trebuie doar să te lași în voia acestui flux, urmând poruncile scrise de Dumnezeu Însuși, de degetul Lui, pe acea tablă a inimii și în acel loc unde El a binevoit a coborî în istorie și în conștiință... Nu e prea limpede formularea aceasta, nu mi se pare îndeajuns de clară, deși reprezentarea pe care se sprijină este perfect vizibilă pentru ochiul lăuntric. N-am mai scris de mult o poezie. De câteva luni. Existența mea e mult, mult diminuată, atunci când nu scriu.

Miercuri, 15 decembrie 2004

Visul dă la iveală bolgii imense, cumplite uneori, în care rătăcesc prigonit de angoasă. E o poezie cețoasă, tragică, în aceste peisaje, mai ales în acelea pe care le străbat alergând la nesfârșit. Și, când mă trezesc, obosit și deprimat, mă desprind greu din lațurile reci, din umbrele cețoase ale marilor călătorii nocturne. Astăzi, avem de făcut un drum în Centru (pentru cadouri), altul la Livius și Lenuța (să le lăsăm cheia apartamen-

tului). Cele două sacoșe de călătorie, pline, frumos rânduite, stau alături de un mic geamantan. Se împlinesc doi ani de când nu i-am văzut pe Lizuca și Andrei. Copiii doresc bucate românești.

Duminică, 19 decembrie 2004

Ne aflăm în München. A nins puternic, toată noaptea trecută; și azi, întreaga zi. Am curățat zăpada. Atmosferă de vacanță la munte, casa seamănă cu o cabană. Facem planuri pentru un drum la Veneția. De mult doresc să-i ofer lui Oli darul acesta. După odihna de azi, mâine pornim spre Centrul orașului, să reluăm contactul cu Münchenul, așa cum îl știm din anterioarele călătorii, patru la număr.

Luni, 20 decembrie 2004

E o zi splendidă. Cerul s-a înseninat, strălucește soarele peste zăpada înghețată. În jur, străzi cu nume interesante (formă internă) – „Lacul știucii”, „Lacul pietrei”. Oamenii se salută, chiar dacă nu se cunosc, aiudoma celor ce locuiesc într-un sat. Și, totuși, la doi pași, se află Innsbrücker Ring, metrourl, orașul propriu-zis. Peisajul, casa, atmosfera îmi aduc aminte Predealul. Și aici sunt brazi acoperiți de zăpadă, și aici zăpada înghețată țipă sub pași, și aici e un aer pur și tare, ca și acolo. Zona e împodobită pentru Crăciun, lumini felurite clipesc la ferestre, Moșul, cățărându-se către pervaz, cu sacul legat de umăr, copacii, în fața caselor, plini de becuțe, cunoscutele tarabe cu gustări calde, dulciuri, vin fiert, cafea. Totul e parfumat. Lume multă. Frig. Senin. Orașul pare mai murdar, lumea, mai puțin elegantă decât în celelalte dăți, s-au înmulțit câinii. Poate că, în paralel cu sporirea contactelor, intervine și demitizarea. Poate, de asemenea, că Estul a invadat Vestul și a modificat culoarea locală. Poate, în fine, că la

noi nivelul de trai a crescut, că diferențele se estompează. Globalizarea e o mișcare cu multiple reciprocități.

Miercuri, 22 decembrie 2004

Münchenul nu este un oraș lipsit de suflet. Și sufletul lui este sesizabil, așa cum s-a întâmplat, de pildă, aseară, în marea piață, animată, plină de indefinisabile efluvii... Poate că acolo este inima orașului. Pulsând. Sufletul este Die Isar. Iar duhul, *acies animae*, se află, desigur, undeva, deasupra marilor catedrale.

*

Poezia pe care Nikolai i-a dedicat-o Lizucăi:

Patro luni traceau

Cânt meu noruc găsea.

Sunt așa bucuros că am ea.

Nu vreau ea da.

Joi, 23 decembrie 2004

Vremea s-a încălzit. Dimineața, a suflat vânt dulce dinspre Alpi și zăpada s-a topit. Aici, în cartierul Ramersdorf, e ca într-o stațiune de munte: liniște, aer curat, vile împodobite cu stelute și lumini. Suntem de șase zile la München. Și totuși, față de alte dăți, frumusețea orașului pare a fi nu nepărat în scădere, ci, mai degrabă, diferită. Desigur, fiindcă noi suntem diferiți: ne-am deprins cu ceea ce vedem, am trecut dincolo de suprafață.

Vineri, 24 decembrie 2004

De dimineață, am telefonat la București. Am vorbit cu Gabi și cu mama. Și Oli, și Dana au schimbat amabilități cu mama, care, la 93 de ani, este activă, prezentă, lucidă. Azi – Sfânta Eugenia – e sărbătoarea numelui meu. A fost și sărbătoarea numelui pentru tata. Mama s-a referit la acest lucru, mi-a spus

chiar (dacă am înțeles bine) că ei, acolo, la București, fac un fel de pomenire. Onomastica mamei (Alexandra) este prăznuită la 30 august (Sfântul Alexandru al Ierusalimului). Deseară, e Ajunul Crăciunului. S-a împodobit pomul. Cadouri sub ramuri. Pregătiri – la noi, la vecini. În asemenea împrejurări, simți că – orice, absolut orice s-ar întâmpla – angoasa bazală, enigma condiției umane nu numai că nu se domolesc, ci devin încă mai vii, mai acaparatoare.

Dacă vrea Dumnezeu, săptămâna viitoare suntem la Veneția.

Luni, 27 decembrie 2004

Impresiile abia dacă se depun, sedimentate după legile lor impenetrabile. Încerc, vag, să construiesc din ele un întreg. Oare în acest oraș, în Die Isar, îmi va fi risipită cenușa? Sau, reamintindu-mi ce spunea Părintele Stăniloai, anume că unitatea de neam e primordială, fiind organică, voi reveni în pământul unde îmi sunt rădăcinile? Aș putea interpreta așa spusa Apostolului: „Căci precum în Adam toți mor, tot așa în Iisus toți vor învia. Dar fiecare în rândul cetei sale”⁴⁰? Părintele Stăniloai la acest pasaj se referea. Trebuie să reflectez. Și, dacă decid în conformitate cu amintita interpretare, trebuie să modific testamentul. Cum s-ar simți sufletul meu (sufletele noastre) în nenumăratele mulțimi, în ceața tulbure a sufletelor străine? E un gând liric, desigur. Dar asta nu înseamnă că nu-i adevărat...

Marti, 28 decembrie 2004

Lizuca a rezervat locurile la hotel în Veneția. Alle Guglie – 2 nopți, începând cu 7 ianuarie 2005. Costul unei camere cu trei paturi este de 204 euro, iar trenul pentru toți trei (Oli, Dana, eu),

⁴⁰1 Corinteni 15, 22-23.

aproximativ 300 de euro. Nu-i puțin pentru veniturile noastre, dar merită. Cine știe când și dacă vom mai merge în Italia. Încă din 1984, când am străbătut toată Italia, până în Sicilia, și am fost atât de fascinat de Venetia, am dorit s-o duc și pe Oli. Iată, acum, prilejul.

*

Am fost cu Andrei să curățăm mașina, apoi am stat cu el la o bere, tăifăsuind. Treptat, coborâm amândoi la acel strat profund al atașamentului nostru reciproc, pe care anecdotica vieții, distanța, vremea n-au reușit să-l destrame. L-au mascat doar, parțial, cu un fel de pâclă, care, la capătul a două-trei zile de conviețuire, se risipește. Aseară, și el, și Lizuca au venit lângă noi, ca pe vremuri, în patul larg din dormitor, să privim la televizor, să vorbim, să râdem din orice, să ne bucurăm, spontan, că suntem împreună. De fapt, pe un anume plan, cel adânc, nimic nu s-a schimbat.

*

Cuvântul mărturisește, e sincer, doar atunci când e artistic. Și nici atunci nu poate extrage întreaga substanță lăuntrică, spre a o transmite celuilalt. Mereu rămâne, în afară, un minus de comunicare și, înlăuntru, un plus de insatisfacție, de regret (fiindcă simți că ceea ce spui, în vers, e mult mai sărac decât ceea ce ai avea și ai dori a spune).

*

Un mod eficient de a vedea în ce fel eul tău îi situează pe alții față de sine este să probezi cine și ce medii îți vin în minte atunci când amintirea te întoarce acasă. De pildă: cine (și ce) apare pe ecranul conștiinței când mă gândesc subit la Timișoara? Mai exact: apariția cui e însoțită de un sentiment de acceptare, de satisfacție. Și invers, desigur. Acum, spre exemplu, reînvie în

memorie apartamentul nostru și grupul scriitoricesc de la cenaclul Filialei. Chipuri fugare. Senzații pasagere. Nu e vorba de dor. E numai și numai dinamica eului.

*

Cel care ascultă va pierde ore în șir ascultând și apoi digerând cele auzite. Ai ascultat mărturisiri sincere, complete? Vei purta, fără folos, povara lor. Iar cel care te-a împovărat cu ele nu va fi mulțumit de felul în care le porți. Prietenii prea deschiși unul cu celălalt ajung să se certe.

*

Se destramă, la bază, în infrastructură, societățile moderne. Nu mai există familie. Oricine poate spune, cu deplină convingere: „Acestea sunt femeile noastre, aceștia sunt bărbații noștri”. Trăim într-o hoardă modernă, fără cod moral, fără legi superioare de conviețuire. Structurile sociale (partid, sindicat, organizație profesională etc.) sunt fluide, artificiale, nu sunt organice, precum este cuplul. Or, cuplul s-a destrămat, e aleatoriu. Lipsită de Dumnezeu, lumea se risipește, ca o pânză învechită, ca un pavaj în ruină. Așa s-a întâmplat cu toate supercivilizațiile istorice. Mereu au fost înlocuite cu o civilizație mai tare, care le-a eliminat fără milă. Atâta doar că acum izvornița din care ieșeau mereu alte și alte popoare proaspete, vitale, a secat. Acesta este, poate, încă un semn că Apocalipsa se apropie. Sau chiar a sosit.

Sâmbătă, 1 ianuarie 2005

Ieri, la 23:30, ne găseam pe un pod, lângă stația de metrou Fraunhoferstrasse, unde ne așteptau copiii. De fapt, a fost lume multă pe pod, tineri, și, la miezul nopții, s-au tras nenumărate rachete. Strada, văzduhul clocoteau de zgomot și lumini. Am făcut fotografii, am băut șampanie. Și acum doi ani am petrecut Revelionul pe un pod, dar aseară a fost incomparabil mai spec-

taculos. Am putut vorbi franțuzește cu partenerul unei doamne, care este șefa lui Andrei (o finlandeză). Iar lui Ștefan, prietenul lui Andrei, care tocmai se despărțise de iubita sa rusoaică, i-am recitat câteva strofe din Lermontov, Pușkin, Simonov – în rusește, încet, traducând textele, prin mijlocirea lui Andrei și a Luciei. Nimeni n-a fost beat, nimeni n-a făcut scandal, nimeni nu s-a comportat indecent. Podul era plin de băieți și fete, grupuri care nu se amestecau, nu se încurcau, nu se deranjau reciproc. Sunt oameni care știu să petreacă din plin, civilizată. Către ora unu, am pornit spre casă.

Duminică, 2 ianuarie 2005, ora 14

Am fost la o biserică în apropiere de Reichenbachbrücke. Apoi, am mers, tot cu U2, până în Königsplatz, la Muzeul de Artă Antică (sculptură). Ploua subțire, liniștit. Pe străzi, în piețe, urmele petrecerii. Rațe sălbatice și pescăruși pe Isar. Râul e mai puțin romantic decât altădată. Totul coboară, în mod fatal, din mit în istorie. M-am gândit: artiștii care cunosc un mare succes doar în timpul vieții exprimă media năzuințelor semi-conștientizate ale contemporanilor. Artiștii inovatori, celebri mai târziu (eventual, după moarte), exprimă media năzuințelor inconștiente, pe cale de a ieși la lumină. Cei foarte mari exprimă năzuințele profunde și permanente, ei se pot afirma greu și târziu, dar opera lor rămâne mereu actuală, spre deosebire de cea a inovatorilor medii, supuși uzurii „fizice” și „morale”.

Marti, 4 ianuarie 2005, ora 17

M-am surprins ieri, în cabina de probă la un magazin, în timp ce-mi încercam costumul, m-am surprins, deci, aruncând o privire îndeajuns de prietenoasă chipului meu reflectat, adică eului meu trecător (celălalt eu). Eul profund (cel care nu se vede

pe sine, ci doar se știe și se trăiește) l-a contemplat, un moment, cu bunăvoință și condescendență, pe cel care viețuiește vizibil în lume, a contemplat persoana manifestă. La urma urmei, deși mi-a irosit adesea timpul, deși a făcut tot felul de nebunii, deși am multe să-i reproșez, va trebui să recunosc că *alter-ego-ul* acesta, cel care îmbătrânește, trece și va deveni cenușă, nu m-a deranjat și nu mă deranjează prea tare. Suntem de-atâta vreme împreună!... Acolo, în cabină, întorcându-mă spre oglindă, am avut, în prima clipă, senzația că întâlnesc o veche cunoștință, ce a găsit un dram de răgaz în îndelungata ei călătorie.

Miercuri, 5 ianuarie 2005, ora 9

Am un ciudat sentiment de compasiune față de omul din oglindă... Iată, însă, abia am notat acest gând și mi-am zis numaidecât că *Omul din oglindă* ar putea fi un titlu potrivit pentru volumul de versuri. Încerc un neașteptat și complex simțământ de camaraderie pentru „omul din oglindă”! Mă înduioșează loialitatea lui, răbdarea cu care mă însoțește, discreția cu care își poartă suferințele... Mă impresionează rolul lui de cărăuș muritor al sufletului.

Vineri, 7 ianuarie 2005, ora 18:25

Am călătorit bine spre Veneția, cu o pauză de 45 de minute în Verona. Gara din Verona și împrejurimile ei nu arătau prea îmbietor. Oli a comparat atmosfera cu cea din gara Craiovei. În plus, era ceață, o ceață subțire, care s-a îngroșat după ce am urcat în trenul de Veneția. Dar, după puțin timp, s-a risipit. Veneția ne-a întâmpinat, așa cum mi-o aminteam, cu incredibila, cu neverosimila ei frumusețe. „Veneția”, am afirmat eu, demult, absolut spontan, „Veneția este într-atât de frumoasă, încât poate nici nu există!” Cu voia lui Dumnezeu, ceea ce am dorit de 20 de

ani (s-o aduc pe Oli la Veneția) s-a împlinit. Mâine, o zi întreagă vom colinda prin Veneția lui Thomas Mann și a lui Eminescu. Poate și prin Veneția mea, cine știe?

Sâmbătă, 8 ianuarie 2005, ora 8

Prin ferestrele liliputane ale odăii, intră o lumină cețoasă, de iarnă. Ne pregătim pentru micul dejun, care se servește la etajul II, într-un salon rococo, cu mobilă veche. De altfel, aici, totul exprimă vechime și economie de spațiu. Acesta este unul dintre straturile imensei, profunde și complexe expresivități a orașului. Veneția acționează insidios asupra subconștientului.

Ora 15. Ne-am întors din promenadă. Hotelul are 2-3 camere la fiecare palier (piano). După micul dejun (consistent, convențional, însă), am pornit spre San Marco și Rialto. Am vizitat două biserici, am trecut mai multe poduri, am făcut fotografii. Piața de legume, piața de pește. Rialto (unde am cumpărat câteva coliere de Murano). În San Marco, am intrat în Catedrală, Dana a urcat scările spre celebrii cai. Piața – magnifică – se deschide spre o mare verde, ușor încetoșată. Stoluri de porumbei. Oricum, calificativul *frumos* nu se potrivește Veneției. Veneția e dincolo de calificative, le întrunește pe toate și se situează în afara lor. Chiar acum se aude, rar, aproape stins, sunetul unui clopot. Nici lirismul nu-și are locul aici: e prea vital. După cum nu-și are locul nici indiferența: e prea puțin lirică. Să lăsăm, deci, impresiile să se așeze. Vom mai scrie, poate, despre Veneția. Sau, dacă nu, vom scrie, probabil, chiar fără să știm, sub imboldul amintirii ei abisale. Veneția este locul de trecere de la cultură (și artă) la natură. Cultura și natura sunt „sisteme”. Veneția este un „proces”, exprimă trecerea (ce se contemplă) a unui sistem cultural în sistemul naturii. Veneția este o dramă. Spectacolul grandios al confruntării dintre cultură (rod al conștiinței) și natură (rod al misterului).

Ora 20:30. La 17, am pornit spre gară, din apropierea căreia am luat vaporețul către San Marco. Am coborât, însă, la stația Salute, lângă Catedrală, și am pornit pe jos, în sens invers, de-a lungul Canalului. Am revenit pe străzi, podețe, alei vag luminate, până la podul din dreptul gării. Canal Grande, în ianuarie, cu palatele străjuind apa întunecată, cu legănarea gondolelor lângă țarm, cu luminile îndepărtate sau apropiate, cu briza ce se face tot mai simțită, pe măsură ce înaintezi din stație în stație, Canal Grande, ca întregul oraș, de altfel, se gravează adânc în memorie. Totul coboară și se încolăcește la rădăcina visului. Acolo, Veneția de acum o regăsește pe cea de atunci, din 1984, cele două neconfundându-se însă. Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a îngăduit să fac, împreună cu Oli și, în mare măsură, pentru Oli, această a doua călătorie în Italia – și această a doua rătăcire în abisul paradisiac al Veneției.

Duminică, 9 ianuarie 2005, ora 22:30

Din nou la München, unde am ajuns pe la ora 20:15 (în Ostbahnhof). Așadar, experiența Veneției, atâta câtă a fost, s-a încheiat. Ce poți spune despre Veneția? Atât de multe, încât mai bine taci. Există unii căroră, se pare, orașul nu le-a făcut o impresie prea bună. Mă rog, e dreptul lor. Întrebarea este dacă ei refuză cetatea sau dacă ea, cetatea, îi refuză pe ei. Veneția vorbește, însă, intens subconștientului. Dislocă imaginea oricărui alt oraș. Astă-seară, de pildă, după numai trei zile, am avut senzația că am uitat Münchenul, că deprinderile formate în cele trei săptămâni de acum, și cele din vizitele anterioare, s-au diminuat, se șterg...

Luni, 10 ianuarie 2005, ora 14

I-am povestit Lizucăi cum a fost în excursie. Veneția e un oraș ce nu se lasă descris. Dar poți relata cum și ce ai văzut

străbătându-l. Și astfel, epicul relatării construiește un fel de hermeneutică a lumii de vis pe care o propune cetatea – în penumbrele eului, în istorie, în eternitate...

Ora 21:30. Îngrozitor e următorul fapt: nu-mi pot imagina că ceea ce se va întâmpla, cândva, cu trupul meu (defunct) nu mi se va întâmpla, de fapt, *mie*. Mă implic, deci, fără să vreau, mai mult: împotriva voinței mele, în descompunerea acelei alterități – propriu-mi trup, străin atunci, îmi asum disoluția lui. Și invers: îmi imaginez mai puțin și mai abstract zborul liber al sufletului. De aici, oroarea, angoasa. Totul e urmarea tragicei dualități a ființei, e consecința luptei dintre carne și duh. Fie lutul, fie focul – le simt în toată concretitudinea lor, făcând cvasi-derizorie orice alegere.

*

Aceste gânduri mi-au umplut, pe neașteptate, mintea, în timp ce petreceam cu toții, sărbătorind ziua de naștere a Luciei. Mi-am păstrat, firește, cumpătul, calmul, am zâmbit, nu am schimbat nimic din aparență, lăsând stihiiile morții să bântuie în adânc, devorându-mă.

*

Nu știu dacă din călătoria asta va rezulta – direct – vreun text. Ceea ce rezultă, negreșit, este un plus de existență. Existență profundă și autentică, existență ce se confruntă cu propria-i enigmă.

Miercuri, 12 ianuarie 2005, ora 18, Nürnberg

Mina și Heinz ne-au așteptat în gară. Pe fereastra vagonului, l-am zărit pe Heinz, înalt, voluminos, alergând, în lungul peronului, să ne întâmpine. E un personaj important, profesor la Institutul de Arte, el însuși pictor recunoscut, celebru, mai cu seamă, pentru serii extraordinare de timbre, lucrate cu penița, nu

la computer. De la ora 15 și până acum câteva clipe, am străbătut orașul. Plouă mărunț. Am vizitat burgul, am văzut Casa Dürer, Catedrala Catolică, marea Catedrală Sfântul Laurențiu. Am atins, în piață, la o fântână monumentală, încărcată de lumini, inelul care – dacă îți lipești mâna de el – te aduce, zice-se, înapoi; înseamnă, deci, că voi mai veni la Nürnberg. Oraș frumos, cu un aer vechi, germanic, încărcat de farmec. Și astfel, a trecut ziua de azi. Urmează cina. Sunt singur în cameră. Oli a coborât în sufragerie. E liniște. Plouă. Ar fi nedrept și neadevărat să spun că nu-i bine... Minus senzația de incompatibilitate, iritarea surdă pe care le resimt și care, cu siguranță, vor face imposibilă o nouă întâlnire (indiferent unde ar urma ea să aibă loc, aici sau la Timișoara). Cine vrea să fie în relații bune cu mine nu trebuie să insiste a-mi veni prea aproape. Câteva încercări din zona familiarismelor, câteva tentative de a mi se vârî în suflet au existat și aici. Dar le-am respins – politicos și categoric.

Joi, 13 ianuarie 2005, ora 7:30

Din păcate, nu-mi face nicio plăcere această vizită și mă gândesc îngrozit că, până duminică la prânz, când vor veni Andrei și Dana să ne ia, mai sunt trei zile și jumătate. Cum le voi umple? E foarte greu să umpli timpul cu disimularea unei antipatii. Or, în situația de față, exact acest lucru se petrece. Eu sunt un om care știe să se stăpânească, aparențele sunt salvate, dar nu văd rostul acestui efort. În fine, vor trece și cele trei zile, cum trec toate pe lumea asta. Heinz, din câte am înțeles, a reținut o masă la restaurant, pentru un prânz cu pește. În ciuda tuturor eforturilor celor din jur, abia aștept să plecăm de aici. Straniu e că Oli pare a se simți cât se poate de bine. Voi pune, însă, capăt acestei comedii. O comedie cu un singur act – cel care se joacă acum...

Ora 14. Ne-am întors de la restaurantul „Nu mă uita”, specializat în mâncăruri din crap. Localul este situat în apropiere de Stein, o localitate vecină cu Nürnbergul. Am mâncat salată și un crap prăjit, foarte gustos. Atmosferă germanică. Discuții plurilingve (română, germană, engleză) pe teme, în general, literare. L-am pomenit, cum fac mereu, pe Mircea Ciobanu. Eu, care nu sunt sentimental, am simțit, vorbind despre acest mare prieten al meu, cum mi se umplu ochii de lacrimi. „Și eu m-am gândit la ei”, mi-a zis Oli, când am spus că, uneori, prânzeam cu Mircea și cu soția sa, Rodica, la Athenée Palace.

Ora 18. Ne-am întors dintr-o călătorie scurtă, cu mașina, prin Nürnberg. Oraș luminat, clădiri vechi, străzi curate. Și aici, ca pretutindeni, locuiesc oameni sortiți morții. Dar casa mea, rostul meu sunt în România. România, pe care mulți români, spre rușinea lor, au obiceiul s-o batjocorească.

Vineri, 14 ianuarie 2005, ora 14:30

Prânz plăcut. Punctul forte al mesei – un vin de Bordeaux, minunat, vechi de cca 10-15 ani, care mi-a amintit de vinul rustic, fără egal, făcut de tata. În nemăsurata lui modestie, în sobra lui noblețe de ins subcarpatic, tata e tot mai prezent în memoria și în demnitatea mea. Umblu aici, umblu dincolo, umblu pretutindeni. Poate că, în cele din urmă, dacă frate-meu nu mă alungă, voi lăsa manuscrise, arhivă, într-un mic muzeu, într-o casă memorială, chiar la Stroești. De altfel, însuși frate-meu s-a referit, cândva, la un asemenea memorial. Dar, între timp, relațiile s-au deteriorat (relațiile frate-frate), așa cum se întâmplă în tragica noastră România. România – țara unde, mereu, pentru orice gest important, dacă nu ești suficient de prevăzător, e prea târziu.

Sâmbătă, 15 ianuarie 2005, ora 13:30

Excursie și prânz în oraș. Mai întâi, Casa Dürer. Apoi, Biserica Sfântul Sebald, monumentală. Prânzul, în apropiere, la „Căsuța cârnăciorilor”, într-o odăiță cu o singură masă, rezervată. Restaurant vechi, din lemn, specific german. Am mâncat cârnăciori (rețetă proprie casei) cu varză și cartofi, am băut bere. În piață – „Fântâna frumoasă”, case cu bârne roșiatice, la vedere, desenând, pe ziduri, diverse unghiuri. Vremea este splendidă, soare vesel și niciun nor. Cu această ieșire, șederea noastră în Nürnberg se îndreaptă spre sfârșit. Nimic spectaculos. Totul agreabil.

*

Tactul e mai important decât sinceritatea. Tactul ține de intuiție. A avea tact înseamnă a intui personalitatea interlocutorului și a-i vorbi, apoi, în așa fel, încât să nu-l rănești cu sinceritatea ta negândită. Tactul mângâie, sinceritatea, neînsoțită de tact, poate jigni, poate vulnera. Mulți își scuză grosolănia prin așa-zisul merit al sincerității. Mulți descreierați sunt sinceri. Însă nu au niciun merit. Fiindcă sinceritatea lor e moștică. Adevărul trebuie spus, desigur. Dar cu tact, cu dragoste, cu înțelepciune.

Tactul m-a ajutat întotdeauna. Tactul m-a sprijinit și acum, la Nürnberg, în dorința mea de a nu întrista pe nimeni, pe de o parte, și, pe de altă parte, de a mă păstra independent, impenetrabil, integru.

Duminică, 23 ianuarie 2005, ora 12

Suntem acasă. Ieri, la ora 15, plecam din München cu un microbuz spre Deggendorf, unde, după o oră, am urcat în mașina încăpătoare, care ne-a adus la Timișoara. La sosirea în Timișoara, am asistat, în stație, la o scenă dementială: un tânăr bătea bestial

un bătrân, îl umpluse de sânge, îl lovea cu capul, cu picioarele. Asta se petrecea în plină zi, sub ochii tuturor.

E soare și frumos aici (mă refer la vreme, când zic „frumos”). Altfel, mă doare sufletul să constat barbaria în care am căzut. Nu-mi iese din minte cruzimea scenei de lângă autocar. Șoferul taxiului ne-a spus că era vorba de concurență pentru clienți la transportul spre casă. Nu știu. Poate. Dar era îngrozitor să asisti la așa ceva, după liniștea, ordinea, comportarea civilizată din Germania. „Sărăcia, domnul meu”, zicea șoferul. „Ea ne-a făcut așa de răi. Nu eram așa...” Intrăm în cadența vieții noastre timișorene. Am primit un plic de la Părintele Anania, altul de la Vasile Pistolea. Am stabilit o întâlnire pentru joi, la 9, cu Gabriel Marineasa, pentru a demara lucrul la noul volum de versuri. Doamna Adriana Iliescu a născut o fetiță (e un fenomen). I-am scris o felicitare electronică.

Joi, 27 ianuarie 2005, ora 10:30

Aseară – mare zarvă: Alina, Roxana, Raluca și Laurențiu. Am cinat împreună. S-au bucurat foarte mult de daruri. Din păcate, sesizez (din nou) încordarea relațiilor dintre Alina și Laurențiu. Dar nu-mi stă în putere (și nici nu cred că ar fi înțelept) să intervin.

La ora 8:30, am pornit spre Editura Marineasa. Era destul de rece, mai ales că am mers cu vântul în față. Am discutat despre publicarea volumului *Moartea tatălui*. Prima corectură va fi, zicea el, la începutul lui februarie. Deci, foarte curând. Mi-a spus că Doclin n-a adus încă materialul pentru ultimul număr din anul trecut al revistei. Poate, zicea Marineasa, are o nouă perioadă de coborâre în subterană. La fel face, de exemplu, și Nicolae Popa, care se închide în camera lui 2-3 săptămâni și bea întruna. Îmi amintesc o scenă cu acest Nicolae Popa (un inutil,

fără cine știe ce școală, un ratat cu pretenții, cumsecade, în felul lui, tolerat printre snobi). Demult, la Facla, în curte, îmi povestea cum l-a văzut el pe Liiceanu (ca intelectuali „fini”, sunt, lăsa el să se înțeleagă, prieteni la cataramă). L-a văzut, deci, stând aplecat și cu capul vârat într-o mașină, pe fereastră, sărutând-o, timp de două ore (sic!), pe o tipă dinăuntru. Halucinație...

Vineri, 28 ianuarie 2005

Cornel mi-a spus că au apărut primele două volume din *Dicționarul literar* al Academiei, literele A-D. Vinerea viitoare va fi lansarea la Orizont. Mergem azi la librărie, să-l vedem. Și Oli a lucrat cândva la el, dar, după pensionare, deși a fost solicitată, n-a mai colaborat.

Ora 18. La librăria Eminescu nu se primise încă *Dicționarul general al literaturii române*. L-am găsit la Esotera. Profilul meu e bun, echilibrat, lucrările sunt consemnate până la *Elegii*. Nici *Biblicele* nu sunt numite, dar cărțile pe care le conțin, da, nici nu se putea altfel. Sunt perfect mulțumit. Oli, de asemenea, are partea ei: adică e trecută ca unul dintre autori și e citată cu *Dicționarul scriitorilor bănățeni*. E drept, multe dintre articolele redactate de ea, pe care însă nu le-a mai adus la zi, sunt semnate de alții. Și nu este prezentă cu profil. De ce? Bănuiesc de ce. Stârnită de prietena ei veșnic nemulțumită și cărcotașă, a susținut, fără să-i ceară nimeni acest devotament acerb pentru cauza literaților locali, introducerea câtorva dintre aceștia în lucrare. În consecință, i-a nemulțumit și pe coordonatori, și pe cei apărați – care s-au văzut într-o relație și mai dificilă cu șefii, după aceste certuri. Iar prietena, când a constatat că fișa ei personală a fost radiată din Sumar, a dat fuga la București și a reintegrat-o. Nu a reintegrat, însă, și fișa lui Oli. În fine, acestea au fost împrejurările. Important e că *Dicționarul* a apărut. O să fim prezenți vineri, când va avea loc lansarea.

Joi, 3 februarie 2005

O direcție ce ordonează și dă un sens puchinos vieții noastre sociale, în ansamblul ei (și cu necesarele excepții), este trivialitatea – înțeleasă ca absență a unui model superior (spiritual, dacă ne plasăm foarte sus). Politica e trivială, știința e trivială, arta e trivială, comportamentul curent e trivial, viața economică, învățământul sunt triviale. Fiindcă nu au un model superior, nu se raportează la un asemenea model și nu acționează în conformitate cu el. Dimpotrivă. Ceea ce guvernează manifestările sociale este primitivismul – egoismul grosolan, agresivitatea, viclenia, într-un cuvânt, reacțiile mai curând biologice decât intelectuale. Modelul superior este, uneori, mimat, dar numai rareori urmat (și asumat). Așa se explică exilul (exterior sau lăuntric) al valorilor.

Sâmbătă, 5 februarie 2005

Diminețile – întotdeauna mi-au plăcut – au farmecul lor. Cafeaua, reintrarea în programul lucid, topirea oniricului în lumina conștiinței. Mai am câteva pagini și închei volumul de poezii al lui Petru Dugulescu. În ciuda reminiscentelor prozodice, a șabloanelor, a unor greșeli de grafie și chiar de gramatică, impresia finală (globală) e pozitivă. Există o sinceritate, o autenticitate a trăirii, o forță luminoasă, o dramă a situării perpetue în perspectiva spiritualității, o prevalență a duhului asupra cărnii, există toate acestea și altele încă – și textele rezistă. În general, de altfel, față de simplitatea și acuratețea trăirii superioare, marile realizări strict estetice, marile performanțe imagistice, prozodice etc., fără suport spiritual, se dovedesc, brusc, minore.

Duminică, 13 februarie 2005, ora 14

La 12 fără un sfert am ajuns la Triade. Vreme apăsătoare, urâtă. Acolo, însă, atmosfera era plăcută, ca întotdeauna. Inteligentă cum e, Sorina a eliminat complet din acțiunile ei politica și selecția participanților pe un asemenea criteriu primitiv. La Triade sunt invitați artiști (și intelectuali de alte profesii), artiști plastici, mai ales, dar și câțiva scriitori. Azi – lume foarte multă, conversații gentile, multiple. Iată câteva nume: Leon Vreme, O. Maxim, R. Nuțiu, I. Iovan, I. Vultur, Robert Șerban, I.M. Almăjan cu soția, Rodica Banciu, Ildiko și Nichi Achimescu, I. Mureșan cu soția, Pia Brânzeu, Sanda Guțu, nelipsitul doctor Brad, Mircea Munteanu, doamna Tulcan, Simona Popovici și alții. Vernisajul a fost urmat de obișnuitele gustări. Vin alb, vin roșu, pălincă. Eu am băut apă minerală. Rodica Banciu ne-a spus mie și lui Oli: „Adolescenților!” Iar Robert ne-a informat că mâine apare „Bănățeanul”, cu o masă rotundă având drept temă *Dicționarul...* Sunt liniștitoare aceste întâlniri. Un mediu specific, cu un nucleu stabil și cu o anume pulsație la margini.

Luni, 14 februarie 2005, ora 9

A telefonat Viorel Marineasa. Vrea să ne aducă numărul recent din „Reflex”, unde este un comentariu ce mă privește (dacă am înțeles bine). Așadar, încă un mic eveniment în zilele, atât de monotone, ale existenței noastre. Nu mă plâng de această monotonie. Eu am dorit ca viața să se scurgă astfel (stoicii, Seneca, mai exact, așa ne sfătuiesc să trăim: rectiliniu). Lipsit de zguduirii exterioare, mă pot concentra asupra sufletului. Ordinea din afară imprimă lăuntrului, haosului și dramelor din adânc, un anume echilibru. Slavă Domnului că pot, prin acest ritm constant al celor aparente, să fac suportabilă (și exprimabilă) esența ființei (substanța angoasei). Trăiesc în intimitatea (și acuitatea) angoasei

de la 16 ani (și chiar de dinainte, din vremea acelor după-amieze când bunica, bolnavă, se tânguia în odaia ei, iar eu o ascultam, înfiorat până în măduvă, din curtea pustie: „Vine noaptea, parcă vine moartea...”).

Joi, 17 februarie 2005

O poezie există atunci când există o idee poetică – o soluție, parțială sau globală, a enigmei, un eșafodaj al lumii imaginare. Ezitarea, munca, revenirile sunt, de fapt, înaintări spre formularea deplină a unei anumite idei poetice, care se limpezește, pe măsură ce e căutată. Uneori, ideea poetică apare din prima clipă. În acest caz, poezia, în esența ei, se scrie dintr-o răsufare, reluările vizând nu fondul, ci acuratețea expresiei.

Luni, 28 februarie 2005, ora 8

Mă privesc din afară, ca pe un intrus în propria-mi viață, viață care, de fapt, nu-mi aparține. O serie de inapartenențe multiple, o dezimplicare, o alunecare între materie și spirit. Intuiția clară a unei atare imponderabilități. Intuiția ei concretă. Bănuiam că eu pot fi și așa ceva. Acum experimentez această formă de existență. Sinistra farsă a existenței! Și toate încercările disperate – în plan material și spiritual – de a-i conferi un sens! Realitatea indubitabilă a angoasei.angoasa, izvorul oricărei creații... Fiecare ins interpretează lumea dinspre el însuși. O interpretează unidirecțional. Expansiunea maximă – inclusiv sub raportul intensității –, expansiunea maximă a eului este angoasa.angoasa, în frenezia ei disciplinată, generează artă (poezie). Eu trăiesc, de la 7 ani, în universul, când frenetic, virulent, când temperat, lin și masiv, al angoasei. Știu ce înseamnă deplinătatea ființei. Am chiar voluptatea, complicată, sumbră, a acestei cunoașteri.

Miercuri, 9 martie 2005

Îmi aprofundez, neprogramat, obsesiile. Scriitorii adevărați sunt monomaniaci, nu se risipesc în puzderie de teme și motive. Duc până la universal particularitatea ființei, a destinului lor. Un calm misterios îmi acoperă sufletul. E ca într-o așteptare, ca la o germinație. Sub geometria somnolentă a suprafeței, simt, intuiesc, dinamica imprevizibilă a haosului.

Ora 16. Am vorbit cu Gabriel Marineasa. Mi-a spus că mâine, probabil, va fi gata textul. A adăugat, jenat, că e mare zăpăceală la ei, la Editură, că au întârziat nepermis de mult, că își cere scuze. Bănuiesc, apropo de întârziere, că e vorba de o comandă, de lucrări pentru Tipografie. Mă surprinde, totuși, maniera de a trata această colaborare (promisese el, cu tărie, că, într-o săptămână, voi avea corectura) și regret puțin că n-am dat cartea la Editura Ninei Ceranu.

*

Întotdeauna s-au unit, în mine, porniri metafizice, subțiri, tăioase, ca niște seceri de argint, și, pe de altă parte, o senzualitate violentă, robustă, acaparatoare. La fel e și acum. Nu mă simt altul, deși, probabil, sunt altul. Mă aflu mai aproape de moarte, am înaintat spre ieșirea din scena acestei lumi. Ce înseamnă poezia mea, la cumpăna dintre viață și moarte? Îmi mai aparține? Prin ce îmi aparține încă? Ce anume din mine o justifică și cine anume din mine a scris-o? Nicio întrebare nu are răspuns. Aceasta sunt eu, aceasta suntem cu toții: o întrebare, un strigăt...

Joi, 10 martie 2005

Bate vântul dinspre nord, coniferul din fața ferestrei se clatină, vremea e rece, zăpada încă rezistă, dar lumina, culoarea razelor, cerul construiesc o altă realitate decât cea iernatică. E o ambiguitate misterioasă, care nu mă mai tulbură, însă, cum m-ar

fi tulburat altădată, pe vremea când eram tânăr. Trecutul e o vacuitate onirică, în care mă văd pe mine însumi, plutind, alături de cele câteva siluete cu care mi s-a încrucișat destinul. Ar fi interesant, într-adevăr, să identific aceste personaje, să le înșir pe hârtie, să reconstruiesc tabloul epic al existenței.

*

Aștept, deci, să citesc *Moartea tatălui*, să văd ce impresie îmi face acum. Și voi nota, firește, impresia în *Jurnal*. Are și *Jurnalul* meritele și importanța lui documentară. Dar, oricât aș dori, nu pot atinge sinceritatea adâncă, ultimă, esențială. Acea numai poezia o conține. *Jurnalul* vorbește despre împrejurările materiale în care evoluează ființa scriitorului. El are o însemnătate circumstanțială. Sforțarea, drumul spre secretul eului, numai poezia le exprimă. Numai poezia surprinde ceva din substanța inefabilă a ființei. *Jurnalul* – discursiv, descriptiv, constatativ fiind – evocă, mai ales, datele concrete ale vieții și manifestarea exterioară a insului. În subsidiar, desigur, el conține și drama acestei strădanii de autocunoaștere și autoevocare, dramă accentuată de senzația (și conștiința) neputinței de a fi sincer până la capăt.

Vineri, 11 martie 2005, ora 11

Am parcurs volumul. *Hélas!* Prima lectură e dezamăgitoare. Ori textul e atât de profund și se situează la un asemenea nivel al ermetismului esențial, substanțial, încât nu e cu putință să-l descifrezi oricând, ori e mai slab decât *Elegiile*, spre exemplu. Nu-mi dau seama cât de puternică e transfigurarea. Iată, privind în urmă, observ că există atâtea cronotopuri câte volume de versuri am publicat, deși toate au fost scrise în Timișoara. Eul, amintindu-și, le percepe profund diferite, deși mediul palpabil era același. Sunt atâtea Timișoare câte volume, căci poezia nu e

descriptivă, nu vorbește despre orașul în sine, referentul e numai un pretext. Poezia este urmarea unui salt, a plasării spontane într-un univers imaginar, într-o proiecție lirico-reflexivă. Am trăit efectiv în toate aceste lumi (cea antichizantă, din *Pax magna*, cea medievală din *Desen în galben*, cea încărcată de aromele mistice ale mării și ale pustiului din *Arhitectura visului*, cea apocaliptică din *Abaddon*, cea obsedată de propria ardere din *Elegii ș.a.m.d.*). Aceste lumi mi s-au impus, m-au luat în stăpânire, au fost (și au rămas) *reale*. *Moartea tatălui* a fost scris la Stroești. Simt că volumul a modificat locul, l-a transfigurat, dar nu pot judeca – încă – nivelul la care s-a ridicat această prefacere. Oricum, dacă mă uit îndărăt, văd, înșirate pe firul vremii, sferile diferit colorate ale lumilor mele lirice. De un lucru sunt sigur: nici *Moartea tatălui*, nici celelalte cărți (inclusiv proza) nu descriu referentul, lumea din jur, nu sunt contigue realului. Eul meu, ființa mea, se identifică lor, contemplându-le.

Duminică, 20 martie 2005, ora 15

Alina, Roxana și Laurențiu tocmai au plecat. Ei nu pot merge la Stroești. Deci, ne vom face noi programul în așa fel, încât să ajungem acolo prin 20 aprilie. Roxana s-a cumințit. Ea, care era de nestăpânit, acum e liniștită, ascultătoare, înțeleaptă. Printr-o ciudată asociațiune de idei, îmi vine în minte problema timpului. Am aflat, dintr-un comentariu, că timpul s-a împuținat, că, acum, din 24 de ore, trăim, de fapt, 16. În *Apocalipsă*, se spune limpede că, la un moment dat, nu va mai fi timp. Ceea ce ar putea însemna că timpul se sfârșește, că el e, de fapt, o durată colectivă, o durată globală. Și, mai ales, că timpul nu este infinit, așa cum, îndeobște, se afirmă. Cândva, timpul se va istovi, va pierde și ultima lui secundă. Nu se va opri, se va termina. Ce vom fi, oare, atunci, noi, cei morți, noi, cei vii, ieșiți din chingile timpului?

Joi, 24 martie 2005

Așa cum probează artele plastice, dar și literatura, în psihismul european, în psihismul profund, în subconștientul colectiv, s-a produs, la începutul secolului XX, o mutație decisivă; s-a întâmplat ceva, o ruptură, o pierdere a logicii și a măsurii, aproape o ieșire din normalitate (așa cum era înțeleasă aceasta în veacurile anterioare și cum este înțeleasă și astăzi). Arta (și literatura) evocă, prin chiar structura lor, această instalare a haosului. Abandonarea formei, a liniei, primatul culorii (informe, magmatice), dezarticularea frazei, vorbitul fără șir, într-un cuvânt: delirul. Delir, despiritualizare, cultul instinctelor primare, angoasa animalică, tenebrele biologice – sunt doar câteva dintre caracteristicile-simptome ale acestei maladii. Sufletul european e bolnav. E un suflet devastat de nebunie. Și boala s-a declanșat dintr-o dată, atunci, în primele decenii ale veacului XX, când s-a declanșat și Primul Mare Război apocaliptic.

Duminică, 3 aprilie 2005

Spre dimineață, am visat ceva interesant: G.I. Tohăneanu stătea, în zori, în balconul unei case înalte, al unui fel de conac. Ținea în mână o glastră, în care se afla o floare. Spunea că așa face mereu, scoate florile retezate din odaie și le expune la lumină, spre a le întări, spre a le resuscita. Vorbea cu noi, iar noi ne aflam undeva lângă conacul acela, în apropierea vagă a unor case...

Luni, 4 aprilie 2005, ora 15

Mergând spre Universitate, l-am întâlnit, alături, aici, la colț, pe Puiu Roșcoban. El, fostul „prim-secretar”, cum îl numeam, glumind, după ce, prin vot democratic, a ajuns prefect de Timiș, prin 1990, e acum un moș jerpelit, cu burtă, cam

clămpău, cum a fost întotdeauna, și absolut insignifiant. Democrația asta a noastră e janghinoasă. Nu-i posibil ca un ins care a condus – bine, rău – județul să devină aproape un nimeni. Poate orice haimana să îi ia basca din cap, de exemplu, să-l înjure, să râdă de el. Dar și cu cei în funcție se întâmplă la fel. Oricine poate să-și bată joc de președinte, de primul ministru. Nu mai există nici ierarhie, nici autoritate. Nu mai există organizare. Suntem o hoardă, o populație, o mulțime dezordonată, foșgăind în junglă. Nu-mi place devălmășia asta, colhozul ăsta infect, plin de idiști rubiconzi, ventripotenți, semianalfabeți, îmbogățiți din furat, de pe urma democrației...

Miercuri, 6 aprilie 2005

În filmul de aseară, a fost ceva surprinzător – anume acea privire secundă, desprinsă parcă de însuși purtătorul ei, privirea dindărătul privirii. Să mă explic. Atunci când se întâlnesc doi inși, pe care îi leagă ceva din trecut, sau pe care, chiar fără știința lor, îi va lega ceva în viitor, privirea pe care o schimbă este dublă. Există un contact vizual absolut convențional și încă unul, îngâdurat, atent, exprimând, parcă, o amintire neconștientizată sau o presimțire. Se întâmplă așa ceva, probabil, cu ceea ce se numește suflet(e)-pereche, cu acele suflete ce se (re)cunosc spontan, din prima clipă. Or, în filmul de aseară, au existat asemenea schimburi, foarte expresive, de priviri. S-ar putea glosa interesant pe tema acestei priviri secunde. Ea este manifestarea exterioară a unei atracții profunde, uneori a unei atracții irezistibile, dintre un bărbat și o femeie. În clipa declinului, a stabilirii acestui contact nevăzut, fiecare din cei doi își pierde siguranța de sine, dezinvoltura îl părăsește, eul încetează a mai fi liber, independent, devine o parte a relației, se integrează în cuplu. Intuiește disponibilitatea celuilalt și i se alătură. Și întregul sistem în care

era prins își modifică, brusc, configurația. Un prozator ar putea studia, pe acest plan, al abisalității, dinamica, oarecum fatală, a dragostei (mai exact, a relației erotice). Ei, m-am luat cu vorba și m-am îndepărtat de la cronica diurnă. Azi, Oli se duce să ia rețetele de la doctorița de familie. Dacă izbutim să găsim medicamente (acest periplu al procurării de medicamente durează de ani mulți; și niciunul dintre guvernele impotente ce s-au succedat n-a fost în stare să-i pună capăt), vom rămâne, eventual, mai mult timp la Stroești.

Joi, 7 aprilie 2005, ora 9

Mă gândeam, aseară, că ar fi bine dacă aș iniția o cărticică de poezii pentru Roxana. Când a fost la noi, i-am spus că am scris basme și povestiri pentru Andrei și Lizuca, dar și poezii pentru Raluca. Ea stătea pe fotoliu și mă asculta. Iar eu eram așezat pe fotoliul de alături. Când am încheiat cu înșirarea isprăvilor mele, m-a întrebat foarte serioasă: „Și pentru mine?” Are dreptate. Odată și Raluca m-a îndemnat: „Scrie și pentru ea o carte. Și pentru ea, și pentru mine”. O să încerc. Dar nu am elan. Nu fiindcă aș iubi-o mai puțin decât pe ceilalți nepoței. Ci fiindcă sufletul meu este acum altul. Nu mai vrea și nu mai e-n stare să se piardă în acel tip de reverie, în acel tip de vis. După zbuciumul din *Cronică*, *Abaddon* și *Exodul*, e greu să mai găsești urmele Paradisului în lumea aceasta.

Vineri, 15 aprilie 2005, ora 10

Exact acum am revenit de la Editura Marineasa. Am văzut coperta pe ecranul computerului, am ales și litera. Doamna Dana Marineasa mi-a spus că săptămâna viitoare cartea va fi gata, câteva exemplare chiar marți, înainte de a pleca noi la Stroești. Cu aproximativ un an în urmă, scriam poeziile, în curtea

înverzită a casei de la Stroești și în odaia dinspre curte. Și iată, volumul e pe punctul de a apărea.

Marți, 19 aprilie 2005, ora 11

Am revenit de la Editura Marineasa, cu 40 de exemplare din *Moartea tatălui*. Pe coperta I e un chip difuz, expresiv, chipul Părintelui Sofronie de la Essex. Încă ceva: chiar azi se împlinesc doi ani de la moartea tatei.

*

Am dinainte, pe masă, *Moartea tatălui*. Cuvintele sunt grele de sens, trebuie oarecare stăruință pentru a dezghioca înțelesul. Și totuși, mesajul se impune brusc și total, dar poate fi definit cu dificultate în limbaj discursiv. Este menirea comentatorilor să întreprindă acest demers. Însă câți veritabili comentatori mai există? Care dintre ei se dedică, din convingere, ca un profesionist, plăcerii de a citi și de a gândi, care dorește, cu tot dinadinsul, să rămână independent de grupări, găști, ideologii? Care trăiește, măcar prioritar, dacă nu exclusiv, în spațiul literaturii? Din păcate, viața literară este otrăvită de politică. Și de bani, de funcții, de putere lumească. Iar cei talentați, scriitorii adevărați, sunt, prin însăși firea lor, izolați, strict personalizați, sunt individualități puternice, accentuate, care nu suportă colhozul. Or, ideologia colhozului, a micii (sau marii) cârdășii literare, mărșăluind la comandă, ocupă, acum, prim-planul himeric al pseudogloriei.

Joi, 21 aprilie 2005

A telefonat mama. E surprinzător că, la vârsta ei, este perfect lucidă, e vioaie, judecă rapid și clar, poate reacționa conform împrejurărilor etc. Ne-a spus că a plouat cu violență acolo, că e la curent cu ceea ce se întâmplă în Vestul României

(furtuni, inundații) și că e preferabil să mai amânăm călătoria. Opinia mea a fost și este că Oli nu ar trebui să mă însoțească. Dar ea a stăruit mereu să vină, să ajute etc. etc.

Vineri, 22 aprilie 2005, ora 10

În jurul mamei, e un adevărat câmp (magnetic) de energie negativă. Mă întreb, cu îngrijorare, cât de departe a mers, acolo, în sat, spectacolul deprimării sale agresive. Mă tem că relațiile cu ea vor fi tot mai dramatice. Care au fost, oare, soarta, drama tatei? Ce imensă discreție din partea lui! Câtă delicatețe! Ce spirit de sacrificiu, în acel univers colinar, mirific, paradisiac, având, în centrul său, ca un nucleu, familia noastră, al cărei mister abia acum îl întrezăresc!... Și nici nu sunt sigur dacă nu cumva e doar închipuire.

*

Aseară, de fapt, azi-noapte, înainte de a adormi, m-a cuprins, subit, un teribil simțământ al deșertăciunii. Și acea uimire în fața trecerii timpului. Uimirea pe care am încercat-o, atât de intens, când am scris *Elegiile*. Le-am scris ca într-o transă. Țin minte starea de spirit de atunci, acea modelare specifică a existenței în funcție de coloratura simțământului. Era o viziune asupra lumii și asupra vieții mele, o analiză a realității diferită de alte analize, era un posibil răspuns la interogații fără niciun răspuns definitiv. Important e că am pus pe hârtie răspunsul *meu* și că acest răspuns este credibil în dialectica și ontologia artei. Fiecare dintre volumele mele este un asemenea răspuns, o asemenea arhitectură imaginară a sufletului și a universului. Ele – aceste răspunsuri – m-au ajutat să trăiesc, să supraviețuiesc, după ce, încă de copil, am înțeles că existența este de neîndurat. Am înțeles că o înconjoară un mister de nepătruns, în mijlocul căruia e Dumnezeu. Iar poezia (darul meu de har) mă ajută să

străbat, în toată necuprinderea lui, drumul spre Împărăție... Destul de confuze aceste rânduri. În zona unde se zbat asemenea gânduri nu există limbaj discursiv. Și acele gânduri nu sunt propriu-zis gânduri, nu sunt *doar* gânduri. Sunt unduiri ale ființei. Numai poezia le poate sugera. Și încă și ea, poezia, le sugerează imperfect, parțial.

Duminică, 24 aprilie 2005, ora 10

Am găsit, în *The New Testament*, un text care mi-a revelat brusc distanța dintre omul trupesc și cel duhovnicesc. L-am citit, până azi, de nenumărate ori: în română, în franceză, dar parcă abia acum am avut reprezentarea clară, aproape spațială, a distanței dintre natura umană și spirit. *Paul's letter to the Galathians*.⁴¹ Acesta este textul. Distanța dintre natura umană și spirit, dintre omul trupesc și cel duhovnicesc, așa cum spuneam. Ce regres în modernitate, când, sub imboldul îndoielii, al agnosticismului, al negării, al ateismului, arta a renunțat la spirit și a instaurat fie autoritatea materiei (și a aleatorismului), cum procedează dadaistii, fie autoritatea gândirii umane (nu a spiritului), cum procedează cubiștii! Or, gândirea umană independentă de spirit este tot materie.

Ora 12:30. Asupra Timișului (a Banatului) apasă nemilos flagelul inundațiilor. Am văzut ieri uriașa întindere de apă, adâncă de 2-3 metri, care a cuprins sate, câmpii, crânguri. E răvășitor să privești (la TV) și să-ți închipui cum clipocesc valurile în odăi, cum plutesc obiecte casnice, cum zac, în viroage, animale înecate, cum înoată peștii prin încăperi, pe sub mese, printre mobile, prin fața televizorului. Au început și jafurile. Noaptea, în bărci, hoții umblă prin casele abandonate și iau tot ce mai poate

⁴¹ Engl. *Epistola lui Pavel către galateni*.

fi folosit. Dar, fruntea sus! Noi suntem poporul lui Dumnezeu. Nu trebuie să ne temem.

Luni, 25 aprilie 2005

L-am găsit pe Cornel Ungureanu la redacție. I-am dat cartea, am lăsat una pentru Marika, am stabilit că vom face lansarea spre sfârșitul lunii mai. La un moment dat, a intrat pe ușă Mihai Șora. A rămas același, din 1990, când am fost la el, la Ministerul Învățământului. Am schimbat câteva cuvinte și i-am dăruit un exemplar din noul meu volum de versuri.

*

S-a semnat azi documentul UE, la Luxemburg. Entuziasm, scepticism, confuzie. De toate. Firește că e bine. Dar nu e numai și numai bine. Înregistrez un izbitor izomorfism între ce se întâmpla prin 1950 (eram copil pe atunci, dar n-am uitat) și ce se întâmplă acum. Și atunci era transformare, era reformă, era perspectivă luminoasă, erau inși progresiști, erau indivizi retrograzi, erau activiști, cu genți și mutre grave, pline de o bunăvoință convențională (și democratică!), exact cum sunt și azi, era masa scepticilor și, ici-colo, erau și înțelepții, care știau, cum știu și cei de azi, că nu-i nimic nou sub soare. Categoria cea mai înduioșătoare e cea a naivilor entuziaști, a idealiştilor – care iubesc și sprijină, necondiționat, tot felul de șmecheri și de ticăloși, ce le exploatează buna credință.

*

M-am întâlnit cu Sorina. A adus *Dicționarul*. Mi-a spus că îi place enorm *Moartea tatălui*. Mă reprezintă. „Când mai ai vreme”, a zis, „să-ți vezi și de ale tale? Te ocupi cu atâtea și atâtea lucruri!” „Îmi fac timp”, i-am răspuns. Într-adevăr, nu mă risipesc. Sunt ordonat. Nu se poate trăi fără o anume rigoare exterioară, dacă vrei să stăpânești, cât de cât, abisul dinăuntru și să-i dai glas.

Vineri, 29 aprilie 2005, ora 8:30

Ne aflăm la Stroești. Ne-am instalat în camera dinspre stradă, mai luminoasă, mai însorită. Am luat o ceașcă de cafea și m-am retras aici, să scriu. Oli și mama tăifăsuiesc în sufragerie. Mama e bine, vioaie, lucidă, activă. A comandat de Paști cozonac, apă minerală. Aseară, așa cum fac deseori, când vin la Stroești, am coborât în beci. Teluricul, străvechiul beci, cu aromele lui. Se regăsește într-una dintre poeziile mele. Am coborât, așadar, în beci și am băut vin, *à même la bouteille*⁴², privind spre întinderea zăvoaielor. Vin vechi, asemănător celui pe care-l făcea tata. Inegalabilul vin, pregătit de tata, atâtea decenii. Eu nu sunt băutor (nici tata nu a fost), poate nici nu voi mai gusta cât stăm, acum, la Stroești, din licoarea viei, dar clipa aceea, de singurătate, cu vinul roșu, înnebunitor, cum e sângele, are un farmec dureros, indicibil. Astăzi, ceva mai târziu, vom merge la cimitir, să aprindem o lumânare pe mormântul tatei.

*

Ora 11:30. Mama, Oli și Angelica pregătesc diverse feluri de mâncare pentru Sărbători. Pe masa din sufragerie, într-un vas, se află un mare buchet de flori galbene, culese de mama, în iarba din spatele casei. E o zi foarte frumoasă: au înflorit merii, iar spre Poiană e un imens covor de iarbă verde, translucidă. Se simte o exaltare blândă în văzduh, precedând Prohodul și Învierea. Lumea întregă e plină de duh, mai exact: de Duhul. Sărbătoarea însăși se desfășoară în duh, după cum e scris: „Do not get drunk with wine, which will only ruin you; instead, be filled with the Spirit” (*Ephesians* 5, 18)⁴³. Și mama pare schimbată. E mult mai

⁴²Fr. „Chiar din sticlă”.

⁴³Engl. „Și nu vă îmbățați de vin, în care este pierzare, ci vă umpleți de Duhul” (*Efeseni* 5, 18).

echilibrată, mai liniștită decât în anul trecut. Să sperăm că echilibrul acesta va dura...

Duminică, 1 mai 2005

Prima zi de Paști. Cer complet senin. Nuța, soția lui Gelu, a adus Paște de la biserică, încă de pe la 8. S-a făcut, cum e obiceiul, schimb de bucate. Am mâncat, am băut o cafea, apoi am ieșit la soare, sub vița de vie, la masa din fața casei.

(Ah! Deflagrația aducerii aminte! Această masă, așezată sub vișin, cu jocul soarelui în frunziș și pe chipurile noastre, ne aduna, cândva, în jurul ei, la prânz. Mama, o gospodină desăvârșită, aducea, pe rând, felurile de mâncare, îl servea mai întâi pe tata, apoi pe noi. Ea rămânea la urmă și abia gusta din bunătățile acelea. Avea un stomac delicat, slăbiciune ce, se pare, s-a agravat cu timpul).

Astăzi, mama s-a trezit într-o stare de mare agitație și încordare. E vehementă, mă roagă să vorbesc cu Gelu, încă de acum, pentru lemne de foc, fiindcă la iarnă nu mai vrea să plece de acasă, își amintește de tata, își plânge de milă ș.a.m.d. Tac. De 2-3 ori am temperat-o, totuși, spunându-i că e ziua de Paști, nu e momentul să fim neliniștiți și nemulțumiți. S-a calmat o vreme, dar, curând, a luat-o de la capăt. Peisajul, însă, și vremea sunt minunate. Omul doar, fiindă căzută, fiindă chinuită, fiindă ce și-a ratat șansa, rămâne mereu străin de reminiscența Paradisului, străin de el însuși, incapabil să se bucure pe deplin, incapabil să accedă la duh și la lumină. Singura lui măreție constă în strădania de a încerca zborul acesta, desprinderea aceasta. Or, astăzi e cea mai potrivită zi pentru desprinderea de trup și reînvierea în spirit.

*

Cum este privită, în filosofia politică a zonei (a microzonei) catastrofa pluvială din Timiș? Ca o pedeapsă pentru uciderea lui Ceaușescu. Oli se enervează, eu îmi țin firea. Oricum, nu poți modifica o anumită interpretare a fenomenelor, indiferent de ce tip ar fi ea. Îmi amintesc că și la Clopotiva, cu ani în urmă, vecinul Damaschin spunea ceva asemănător: că vor trece șapte ani de intemperii nimicitoare, înainte ca păcatul aceluia asasinat să fie iertat. O concluzie se poate formula, așadar, cu destulă claritate: poporul nu încuviințează crima, indiferent ce argumente i s-ar aduce. Fiindcă nici nu există argument împotriva poruncii: „Să nu ucizi!”

Marți, 3 mai 2005

Mama este profund deprimată și dezorientată după moartea tatei. Și este normal să fie așa. Cu atât mai mult cu cât el, tata, prelua întreaga ei povară de a exista. El o elibera de chinul existenței, trăia în locul ei. Privită ca sursă a unui limbaj specific, mama deține un singur semnificat: conservarea egoului. Conservarea de sine, cu orice preț. Semnificanții sunt multipli: reproș, implorare, amenințare, lacrimi, criză... Funcția enunțului este de a-l supune (cu forța, dacă e nevoie) pe interlocutor, de a-l face să slujească egoului ei. Eu m-am sustras, de timpuriu, acestei tiranii. Frate-meu, cu medicina lui, pe care acum o detestă, a intrat de-a dreptul în cursă. Discursul lui este, pe bună dreptate, excesiv, nevrotic. L-a obosit, săracul, imensa hărțuială. În loc să se sentimentalizeze (să cadă în plasa, abil întinsă, a șantajului afectiv), în loc să se revolte împotriva insistențelor, cel din preajmă trebuie să rămână într-o prudentă așteptare și să studieze această semiotică. Altfel, dacă se implică în discurs, dacă îl acceptă sau îl respinge, ajunge, categoric, la criză. Dacă nu se implică, atmosfera se menține, în genere, calmă. Enunțurile, stăruitoare,

redundante, se etalează, se (auto)contemplă, epuizându-și, în cele din urmă, energia negativă.

Miercuri, 4 mai 2005, ora 13

Am prânzit: mama, Oli și cu mine. Prânz rustic, bogat. Salată boeuf, ouă roșii, supă, rasol cu sos de măcriș și dragavei, papanashi. Vin alb, vin roșu. Am ales vinul alb. E o liniște, o pace copleșitoare. Mama, căreia – cine m-a pus? – i-am ținut o disertație pe tema depresiei, mă chestionează, cu stăruință, asupra modalităților de a depăși o asemenea stare. I-am spus că, probabil, aceasta a fost drama ei de-o viață: a avut, cred, o ușoară depresie, netratată, care a urmărit-o, timp de decenii. Poate de la moartea primului ei fiu, Gheorghe, fratele meu mai mare, care a trăit doar șase luni. Pe de altă parte, grijulie cu sănătatea ei, mama a frecventat numeroși doctori și niciunul – nici Dinu – nu a sesizat o atare maladie. Totuși, aplecarea ei spre ipohondrie este reală și am convingerea că putea fi combătută. Or, acum e prea târziu. În curând, va fi prea târziu pentru tot ce ține de viața aceasta.

Vineri, 6 mai 2005, ora 8

E greu să te deprinzi și cu liniștea. Aici e un ocean de liniște. Am început să duc dorul casei de la Timișoara. Mama are mici tresăriri morbide, mai degrabă ticuri decât simptome. Dar e tot mai evident, cel puțin în unele momente, că e foarte în vârstă: uită, pierde corelațiile dintre fenomene, își modifică rapid starea de spirit, cade și recade în stereotipii de limbaj și comportamentale. La cei peste 93 de ani ai săi, este sănătoasă somatic și limpede la minte. E capabilă să-și poarte de grijă și să aibă relații firești cu cei din jur. Citește ziarul, urmărește știrile și serialele la TV, se preocupă de bunul mers al gospodăriei și al familiei.

Litigios rămâne, și la această vârstă, ceea ce a fost litigios și la tinerețe: obsesia unor boli imaginare. Și, în consecință, grija maniacală pentru păstrarea sănătății. De aici – pornirea sadică: torturarea celorlalți cu stările ei de „rău” și, concomitent, pornirea masochistă: și-a interzis orice plăcere (plăcerea de a mânca, de a bea, de a ieși la aer rece, de a înfrunta ploaia, vântul ș.a.m.d.). În schimb, și-a oferit, decenii în șir, satisfacția de a merge la băi, la tratamente, la odihnă, cu scopul, mărturisit, de a se „păzi”, de a-și „menaja” sănătatea. A reușit. Și e foarte bine așa... Mama e un adevărat fenomen. E o „forță telurică”, după spusa lui Oli.

*

Ora 20. Angelica a pregătit coșul pentru parastasul de mâine. L-a luat acasă la ea, îl duce în zori la biserică, îl transferă, apoi, în cimitir, lângă mormântul tatei. Preotul va trece de la mormânt la mormânt, căci tot satul face pomenire. Ritmul existenței este mai lent aici decât în mediul citadin. Stăm, ore întregi, pe banca din curte, contemplăm munții, conversăm. M-a înduioșat mama. Și-a adus aminte că, la serbarea de absolvire a liceului, la Craiova, dirigintele (sau directorul?) i-a spus că eu sunt un copil minune. Și i-a sărutat mâna. Nu-mi amintesc episodul. Acum, după ce a privit și ea imaginile terifiante de la știri, se pregătește de culcare. Noi vom mai petrece o vreme vorbind, urmărind programul TV în camera noastră, ascultând rarele zvonuri de pe șosea. Zoza, cățelușa, al cărei nume îl reproduce pe acela al semenei sale de demult, cățelușa lui Ion (Iancu) Dorcescu, avocatul, unchiul mamei (mama s-a mutat în propriul trecut, după moartea tatei), Zoza cea nouă doarme pe treapta de sus a scării. Calmul rusticității – prea puțin dispus la schimbări.

Sâmbătă, 7 mai 2005, ora 9

Plouă, ca în noiembrie. O ploaie mărunță și rece. A fost, ceva mai devreme, Angelica, să aducă pâine. La 10, plecăm spre biserică, Oli și cu mine, n-o luăm pe mama, e vreme prea rea pentru vârsta ei. Pe uliță, trec femei cu coșuri. Și mașini. Tradiția e respectată cu strictețe. Vin și din alte părți rude ale celor decedați, spre a le face pomenire, așa cum e datina. Ieri, mama a primit o vedere de la frate-meu, din Grecia. I-a telefonat și Cristina, soția lui Dinuț. În felul acesta, se simte mai puțin singură. Dar, cum spuneam, ea nu se poate smulge dintr-o angoasă perpetuă. Tata, a cărui pomenire o facem azi, avea momente reale de duioșie, înseninări, „tresăriri calde ale sufletului”, cum zice Oli, amintindu-și, spre exemplu, cum a mers el, odată, s-o ia de la coafor – bine îmbrăcat, plin de prestață, surâzător. „Avea un zâmbet cuceritor”, afirmă Oli. Nu comentez în vreun fel firea părinților mei. Nu. Încerc doar să înțeleg, cât de cât, adâncul unor suflete.

Ora 12:30. Experiență unică la biserică. Înainte de toate, tabloul filocalic al naosului, plin de coșuri, frumos împodobite, cu ștergare și cu o lumânare în mijloc. Preotul citea pomelnicul, credincioșii, cu excepția câtorva, așteptau în pronaos, în curte, iar lăcașul era o feerie de lumină și de culoare discretă, culoare de icoană. Oli a observat mai întâi acel miracol. „Ar trebui filmat”, a zis. Afară ploua insistent. Ne-am adăpostit sub streșina bisericii vechi, din lemn. Când a ieșit preotul, fiecare familie a venit cu coșul lângă mormânt. S-au sfințit mormintele, pe rând, s-au împărțit colacii, ouăle, merele, coliva. Am întâlnit rude (câteva), cunoștințe (și mai puține). Și am revenit acasă. Tata doarme somnul lui etern sub lespede de beton. Greu de descris, în frumusețea lui mistică, tabloul bisericii pline de lumini și de prinoase. Rânduiala fără cusur, cărăruia printre acele

coșuri de nuiele cojite, spațiul prin care credincioșii puteau înainta către altar. Și preotul citind. În spatele lui, altarul, icoanele... Acum Oli pregătește masa de prânz, eu am aprins focul. Încă o zi în „peisajul edenic”...

*

Amintirea zilei de azi: scenele sublime din biserică (și atunci când ardeau lumânările pe coșurile cu prinoase, și la sfârșit, când am intrat cu Oli în biserica goală); precum și fervoarea din cimitir, sub ploaia rece și limpede, ca o ploaie de lacrimi. Misticismul acestor oameni este constitutiv și profund. Pe cât sunt de aspri și de energici, pe atât sunt de misterioși, de ermetici, de mistici. Ceva din sufletul lor se regăsește, probabil, și-n poezia mea.

Duminică, 8 mai 2005, ora 8:15

Observ, cu bucurie, că, după acea discuție prelungită cu mama, după acea ședință ad-hoc de psihoterapie, lucrurile s-au liniștit. N-au mai apărut crize și comportamentul ei este incomparabil mai rezonabil decât altădată. Descifrez chiar o anumită resemnare, o împăcare, ce mă miră puțin, în atitudinea ei. Cum, peste noapte, lasă aprinsă o veioză, o văd, pe fereastra dinspre coridor, dormind, cuminte, ca un copil, eliberată, probabil, în somn, de angoasele ce au însoțit-o toată viața.

Sâmbătă, 14 mai 2005

Din nou la Timișoara. Pe scările Teatrului Național, Petru Dugulescu, într-un grup de americani, înăuntru pastori, credincioși. Regizorul Ieremia m-a avertizat că totul trebuie să dureze o oră. Am avut unul dintre foarte bunele mele discursuri, unul dintre cele ce mi-au adus renumele de „mare orator”. Impresionat, la sfârșit, Ieremia m-a felicitat și mi-a spus că l-a

frapat arhitectura expunerii, dincolo de temeinicia ei. Ca să nu mai vorbesc de emoția lui Dugulescu, de aprecierile lui Ștefan Radu, ale șefului de la Alfa și Omega, ale unor necunoscuți etc. etc. Așa mi se întâmplă mereu. Păcat – cum zicea Gheorghe Jurma, cândva, la Reșița – că aceste prelegeri nu sunt, întotdeauna, înregistrate. Azi cred că s-a filmat totul. Firește, cuvântul meu a fost un savant, elaborat și elegant structurat exercițiu de imaginație și de exegeză, pentru care volumul lui Petru Dugulescu era doar un pretext. Nu sunt critic literar, nu vorbesc despre o carte anume, ci despre ceea ce ar putea fi cartea ideală, clădită, eventual, pe tema în discuție. Mai pe scurt: vorbesc despre mine. Discursul meu e valoros în sine, nu neapărat prin raportare la adevărul unei lucrări date.

Astăzi, „fratele Petrică” spunea că nepoții și copiii noștri vor trăi timpuri mult mai grele decât cele pe care le trăim noi. Fiindcă suntem în vremurile de pe urmă. Știm bine că așa este. Se vede clar din tot ce se întâmplă în jur. Dezmățul, agonia morală, ravagiile violenței, hoția de-a dreptul patologică ce pângărește societatea ș.a.m.d. Mai sunt, desigur, mulți oameni onești. Însă deruta și drama omului firesc au o amploare nemaîntâlnită...

Duminică, 29 mai 2005, ora 8:30

Ce amintire! Mă aflu pe aleea ce duce spre Orizont, în parcul din spatele Continentalului. Era o perioadă grea, foarte grea, după ce se îmbolnăvisese Oli. Deodată, un porumbel mi-a zburat dinainte. Și totul în jur a fost transfigurat. Am trecut, brusc, în alte dimensiuni. O clipă, care mi-a preschimbat viața, care m-a reconfirmat pe calea unde m-au așezat alte clipe anterioare. Au mai fost și alte evenimente antropocosmice, unele momentane, altele durative. După modelul biblic: Saul/Pavel – Ilie.

Miercuri, 1 iunie 2005, ora 8

Încet-încet, proiectele se restrâng. Încet-încet, nu mai există proiecte. De fapt, acum, la 63 de ani, *la ce-ar mai servi?* Citesc un volum despre Anatole France. În franceză. *De ce?* Nu mai e vreme pentru lecturi aleatorii, menite, eventual, să-mi amelioreze franceza. Să-mi ameliorez franceza? *În ce scop?* Mi-e teamă că va veni o vreme când mi se va revela inutilitatea funciară a oricărui gest, vidul tuturor strădaniilor și închipuirilor umane. Când se va revela profund, existențial, nu doar teoretic, abstract, când voi trăi acest vid – așa cum am trăit, acum câteva clipe, sentimentul restrângerii drastice a proiectelor. De altfel, deseori, mă traversează asemenea fiori. Uneori, m-au luat în stăpânire luni întregi, ca în perioada când am scris *Elegiile*.

*

În abordarea diverselor discipline, m-am situat, întotdeauna, spontan, dincolo de ele, în unghiul de vedere al cunoașterii globale, care le surclasa pe toate, însumându-le. De aceea, am învățat, cu același interes și cu aceeași ușurință, matematica și literatura, fizica și gramatica, zoologia și limbile străine etc. Fiecare dintre disciplinele particulare mi s-a părut doar o secvență dintr-un întreg, iar eu mă plasam, din primul moment, în perspectiva întregului. N-o făceam deliberat, ci firesc, acum conștientizez acest proces. Atunci, învățam, pur și simplu. Și, învățând o anumită materie, le învățam, tacit, și pe celelalte, fiindcă ele erau prezente în subconștientul meu și în partea luminată a conștiinței. Spre exemplu, fizica mă ajuta să intuiesc integrarea cosmică a literaturii, iar literatura îmi revela poeticitatea ascunsă a fizicii (e un exemplu, doar, ilustrativ pentru o anumită idee). Eu n-am atomizat procesul instruirii, al cunoașterii. Încă ceva: mi-a plăcut enorm să învăț *singur*, să-mi construiesc ambianța studiului. Am fost, mereu, convins (tot la modul

intuitiv) că, pentru a scrie poezie, trebuie să știi cât mai mult, la limită – totul, poezia fiind locul geometric al diverșilor vectori gnoseologici și cel mai convingător glas al sintezei lor. Mai mult decât filosofia. Religia – poezia – filosofia – științele particulare, aceasta ar fi ierarhia activităților spirituale.

*

Lectură din *Dicționarul general...* Încet, de la o pagină la alta. Ce sentiment reconfortant! Simțământul că ești în familie, între ai tăi.

*

Poeziile mele de-acum se aseamănă, structural, cu operele plastice moderne: par libere, neconstrânse formal, dar libertatea, nesupunerea lor la canonul prozodic sunt posterioare măiestriei, sunt rodul epuizării tuturor posibilităților pe care le oferă măiestria. Încât, avem de-a face cu arhi-rafinamentul simplității, ulterior rafinamentului formal.

*

Cititorul atent al poeziei mele poate observa dominanța structurilor ternare: trei cuvinte, trei sintagme, trei enunțuri.

*

Orice jurnal e un fel de testament. Orice jurnal încearcă să prelungească biografia în postbiografie.

Vineri, 10 iunie 2005, ora 18

Am ajuns târziu acasă, după ora 15. La 11:45, am sosit la Orizont. Pe coridor, se aflau Iosif Caraiman și preotul-poet (foarte drag mie) Blagoie Ciobotin. La 12, sala s-a umplut. A fost una dintre cele mai izbutite întâlniri – o întâlnire plină de gravitate, de elevație, de căldură. În prezidiu: Cornel, Marcel Tolcea, eu, Paul Banciu. Oli și Alina au stat în primul rând. După

cuvântul lui Marcel și al Rodicăi Bărbat, au urmat, în calitate de vorbitori: Livius Bercea, Paul Banciu, Lucian Alexiu, Mircea Șerbănescu, Viorel Marineasa. Analizele au fost atente, la obiect și foarte elogioase. Cornel a reamintit opiniile lui Virgil Nemoianu și Mircea Ciobanu, în legătură cu poezia mea. Și, el însuși, a comentat universul meu poetic. A vorbit și Panait Stănescu Bellu, numindu-mă „maestru”. Mi-a făcut portretul, în cărbune, pe un carton alb, așa cum l-a trasat și altora, acum, ca și altădată. S-au folosit multe superlative, dar în contexte pline de intelectualitate și bun gust. M-a impresionat atașamentul acestor oameni la umila mea persoană și la poezia mea. Am fost rugat să citesc, dar m-am limitat la *Epilog*. Am explicat prezența motto-ului în engleză („no man”) și am tradus ebraicul *Shiggaion*. Cât despre geneza poeziei din *Moartea tatălui*, am spus că ea se bizuie pe experiența-limită a *absenței*, experiență ce ipostaziază absența drept o prezență mai copleșitoare decât prezența însăși. Am exprimat foarte clar această idee, atât acolo, în plen, cât și, ceva mai târziu, într-un interviu pentru TV. Da, a fost de față și Lucian Ionică, directorul de la TV Timișoara, însoțit de o echipă de filmare. Au venit și fotografi, și reporteri de la ziare (Lăcrămioara Ursa, Simona Popovici, Liana Sabău). De câteva ori, în timpul discursurilor, mi-am amintit de tata...

Toți vorbitorii au afirmat că *Moartea tatălui* e o carte „specială” (anglicism ce parazitează acum discursurile), cu un loc aparte în creația mea. Sunt mulțumit. M-am străduit să pun în lucrare darul pe care l-am primit. Aducând un gând pios și înfiorat în amintirea tatei, precum și o nesfârșită și cutremurată laudă Tatălui. De altfel, s-a spus azi (Marcel? Viorel Marineasa? Parcă, totuși, Marcel) că starea de spirit trezită de lectură este cutremurul. Să fie, oare, cunoscutul *tremendum*?... Am fost foarte bucuros că a venit și Alina. A stat până la sfârșit și mi-a cerut o

carte pentru colega ei de serviciu, care (mi-a zis Alina) a citit câteva poezii și dorește să aibă volumul. Încă ceva: pe la 10, azi-dimineață, m-a sunat Ion Arieșanu. S-a scuzat că nu poate veni – e bolnav, după întoarcerea de la țară. Frigul e un impediment – pentru el, pentru Tatiana. Bănuiam că nu vor participa la întâlnire. Așa sunt ei, s-au izolat. În timpul convorbirii telefonice, Ion a insistat asupra locului distinct, personal, original, al acestui volum, în întregul scrisului meu. „Va rămâne”, a zis, „va rămâne cartea aceasta, alături de *Elegii* și de celelalte...”

Sâmbătă, 11 iunie 2005, ora 9:30

Ziua de azi a început sub ecoul celei de ieri. Am cumpărat „Ziua de Vest” și „Renașterea bănațeană”. Au apărut comentarii la evenimentul lansării volumului *Moartea tatălui*, semnate de Lăcrămioara Ursa și Liana Toma. Lăcrămioara, săraca, din dorința de a fi la înălțimea evenimentului, se lansează în tot felul de manevre stilistice, din cale-afară de elogioase, când ar fi fost mult mai bine să spună ce a văzut și ce a auzit. Cealaltă e mai echilibrată. Ambele, însă, sunt naive și neinstruite. Ce să-i faci? Cadre formate în superficialitatea crasă a învățământului post-decembrist. Dar, mă bucur și le sunt recunoscător. S-au străduit...

*

Răsfoiesc *Moartea tatălui*. Și, iată, pe negândite, o mare prăbușire launtrică. Și o mare înălțare. Cuvintele noastre, mici, mărunte, nenorocite, în fața imensității, a zborului infinit, a Prezenței... Lacrima, suferința deschid calea spre comunicare, spre înțelegere. *Iubi-Te-voi, Doamne!*

Duminică, 19 iunie 2005, ora 8:30

E oarecare rânduială în infinitul haos al vieții. Zi de zi, se adună pagini cu versuri dinaintea mea, pe masa de scris. Dar, când recitesc, la mari intervale, vreun text, îmi zic – eu știu? – că ar fi mai bine să amân sau chiar să renunț. Ce tâlc are să pun pe hârtie poezii pe care le consider inferioare celor publicate până acum? E o dramă aici. Ce face un poet când nu scrie poezie? Firește, are ce face – meditează, se roagă, citește... Existența mistică e singura soluție demnă de ființa lui spirituală. Nu-i rămâne decât să trăiască, pe deplin, ceea ce a scris.

*

Nu-i de mirare că bate vântul – *Ruah*. Azi sunt Rusaliile. *Ruah* = vânt = Duh.

Sâmbătă, 25 iunie 2005, ora 18

Există trei etaje existențiale. Primul este constituit din platitudinea diurnă, din traseul obișnuit al vieții. Trăiești în el ca anesteziat, ești un automat, nimicurile din jur te absorb, ele îți umplu viața și îi dau substanță. Al doilea palier este reprezentat de ceea ce ți se relevă când ceva anume – un peisaj, un eveniment – te trezește din amorțeală. De pildă, luna, clară, plutind în eterul limpede, răcoros, în imensitățile pustii, unde simți brusc, înfiorat, că vei ajunge odată. E palierul angoasei. În fine, clipa revelației îți aduce, sub ochii duhului, perspectiva neclară, dar magnifică, a Împărăției. Și atunci spui, în extaz: *Domnul este!* Trei paliere, deci: platitudinea, angoasa, revelația. Sau, mai exact: rațiunea mărunță, adaptativă; angoasa, ținând de suflet, de intuiție; și, evident, revelația – derivând din spirit.

*

Experiența angoasei, greu de suportat, în sine, este necesară și binevenită. Mai întâi, fiindcă extinde cunoașterea ființei, face

mai complexă și mai profundă trăirea. Apoi – și mai ales –, pentru că e o treaptă indispensabilă spre experiența experiențelor, spre culmea rezumată de exclamația ucenicului pe care îl iubea Iisus: *Domnul este!*

Miercuri, 6 iulie 2005, ora 16

Tocmai am încheiat o scrisoare către Iordan Datcu, referindu-mă la trei „surprize” pe care ni le-a rezervat, mie și lui Oli, *Dicționarul...*: 1) absența articolelor redactate de ea; 2) prezența unor articole semnate de ea, dar pe care ea nu le-a scris (Azap, Băcilă); 3) absența ei, ca scriitor, din *Dicționar*. Când i-am citit lui Oli ce-am schițat, mi-a zis că ea nu s-ar referi și la cea de-a treia surpriză, la faptul că a fost omisă... M-am enervat. Cum adică? Această omisiune este absolut revoltătoare. Figurează X și Y (nu-i mai numesc), inși intrați prin efracție în literatură, și ea nu! Știu, i-a lipsit abilitatea, s-a luptat pentru tot felul de autori, pentru „principii”, stârnită de adversarii coordonatorilor. Dar, aceste greșeli ale ei (dacă au fost greșeli) nu justifică o nedreptate.

Luni, 25 iulie 2005, ora 8

Sărmanul S.V., care vrea neapărat să fie scriitor – din invidie, ca și Ani –, își închipuie că e de-ajuns să insiști (sau nici măcar atât), că e de-ajuns să-ți pui în cap, spre a-ți atinge scopul. Există o extinsă asemenea pegră para-/sub-literară, care poluează viața literară adevărată. Scopul său nemărturisit, subconștient, pare a fi acela de a înjosi. Justificarea tuturor acestor inși este „simțirea”. „Scriu cum simt”, zic ei. „Pe când voi...” Întâlnim, într-adevăr, asemenea inși, atât din afara familiei, cât, mai ales, din interiorul ei, ca și din rândul foștilor tovarăși de joacă, al foștilor colegi de școală etc., care privesc notorietatea artistică (diferită de aceea, banală, dobândită prin însușiri generale,

diferențiate doar cantitativ: medic, profesor, inginer), așadar, întâlnim oameni care consideră performanța artistică (asigurată de o diferență calitativă: talentul) drept o sfidare, o jignire personală. Inteligență are toată lumea, în grade diferite, desigur. De muncă e capabil oricine (mai mult sau mai puțin). Acestea nu sunt distincții calitative. Pe când imponderabilul talent nu e dat oricui. Atunci, invidiosul ori îl neagă, ori pretinde că îl are și el. Spre a elimina pretinsa sfidare a celuilalt și spre a-și liniști complexul de inferioritate.

Joi, 28 iulie 2005, ora 8

Am sunat la Ion Jurca Rovina. Era acasă. L-am felicitat pentru carte. S-a bucurat foarte tare. I-am umplut ziua de bucurie – mi-a spus. La rândul-i, s-a referit la volumul meu de versuri, la poeziile publicate, recent, în „Orizont”. La scurt timp, mi-a telefonat Petru Vasile Tomoiagă, poet și jurnalist discret, omenos, talentat. Tocmai îi apare o carte de poezie, ce va fi lansată, luni, la ora 12, la Mitropolie. N-aș vrea să fac prezentarea volumului? I-am răspuns că i-aș prezenta cu dragă inimă cartea, dar sunt ocupat cu diverse treburi casnice (ceea ce e adevărat). În plus, e prea scurt timpul, poate cu alt prilej. Sper că a înțeles. Știu că mulți vor să vorbesc despre cărțile lor, dar nu pot accepta întotdeauna. Ba chiar, accept rareori.

Vineri, 5 august 2005, ora 8:30

Am scris o poezie despre singurătatea, întemeiată ontologic, a individului. Ideea a izbucnit odată cu imaginea, mai exact: am avut viziunea trecerii separate, a fiecărui ins, prin spațiul absolut solitar al nașterii, mai întâi, apoi prin acela al morții. Dar, teoretizând, *post-factum*, voi zice că din marea unitate, ce precedă intrarea în lume, eul ajunge aici, în lumea materială, învelit în

carcasa lui și, mânat de reminiscența uniunii primordiale, caută apropierea, contopirea cu alte euri. Încercare zadarnică, tragică, imposibilă ontologic, așa cum probează, categoric, singurătatea strivitoare, brusc și dureros devoalată, a ieșirii din lume. Încât, trebuie să ne împăcăm cu gândul că apropierea de orice fel, aici, pe pământ, sunt amăgiri, sunt himere.

Sâmbătă, 6 august 2005, ora 8:30

Conducerile noastre succesive alungă oamenii din țară. Din pricina prostiei, a ticăloșiei sau – mai știi? – deliberat, fac în așa fel, încât viața în România devine imposibilă pentru mulți – tineri sau bătrâni. Atunci, cei care pot pleacă. Dacă se continuă așa, vom ajunge, într-un număr de ani, un popor mic și îmbătrânit, spre bucuria multora (vecini sau nu).

Sâmbătă, 13 august 2005, ora 13:30

Va fi greu, cu mama aici, la toamnă. Ca să ne păstrăm cumpătul, va trebui să nu uităm o clipă că suntem creștini. Or, acesta e un câștig imens. Persoanele năzuroase, cum e mama, contribuie mult la zidirea lăuntrică, la întărirea celor apropiați, tocmai fiindcă îi obligă să-și înfrâneze dorința de ripostă, reacția instinctuală. E un fel de penitență. Prin urmare, înfrânarea trebuie să fie condusă exact de această conștiință a penitenței. Altfel, dacă e laică, dacă e înfrânare, pur și simplu, pornirea nesatisfăcută izbucnește, mascat, disimulat, în altă parte și poate îmbolnăvi fie trupul, fie sufletul, fie și trupul, și sufletul. Cât despre apelul la ripostă, acesta nici nu intră în discuție, este cădere, nu ține nici măcar de insul civilizată, ca să nu mai vorbim de creștin. Așadar, relațiile cu un ins dificil trebuie străjuite de înfrânare. Iar înfrânarea trebuie să fie luminată de conștiința penitenței creștinești. Atunci totul este nu doar tolerabil, ci chiar încărcat de bucurie spirituală.

Duminică, 14 august 2005, ora 10

Am telefonat la Stroești. Toate bune acolo. S-au încheiat lucrările de renovare a întreprinderii, a unor acareturi, doar că ele costă. Am întrebat de prețul întregii afaceri cu gardul: 15 milioane. Așa că voi trimite 2-3 milioane în zilele următoare. Câtă cheltuială cu această proprietate! Câte griji! Ce consum inutil de energie fizică și nervoasă! Câte drumuri, câți bani, câte implorări, câte regrete, câtă singurătate! De ce s-a considerat – mă refer la tata și, parțial, la mama – că adevărata existență nu poate fi decât la Stroești? Că tot ce se află dincolo de marginea satului e inautentic, o părere, un simulacru de realitate? Ei n-au fost țărani, dimpotrivă, au cultivat, în casă și în relațiile cu ceilalți, o atmosferă și un comportament de factură intelectuală. Poate că tata a vrut s-o protejeze pe mama, să ofere firii ei sensibile, fragile, un spațiu natural, ferit de învâlmășeală, zgomot, solicitări de tot felul... Nu știu. Fapt e că târâm după noi fantoma unei case și a unei averi, generatoare de incomodități și mari neliniști. Pentru mine, de pildă, în pofida nostalgiei amare, pe care o resimt deseori, a devenit aproape imposibil să mai fac un drum spre locurile unde am copilărit. Se pare, însă, că fratele meu și Viorel au, atenuată, firește, o altă viziune: și la ei persistă acea bizară circumscriere a veridicității ontologice la hotarul satului. Se știe că Blaga vorbea de identificarea între sat și univers, operată de țaran. Dar la ne-țărani cum se explică o asemenea lipsă de orizont? Doar aceștia din urmă n-au stat toată viața (cum spunea, pe vremuri, doda Călina) „la curul găinii”...

*

Ion Arieșanu afirma (când l-am vizitat, de curând) că orice volum de poezie se naște dintr-o criză. Cred că are dreptate. Dar explicația lui nu epuizează, firește, problema cauzelor, problema genezei unui corpus liric. În genere, poezia este, într-adevăr,

soluția fantasmatică, imaginară, a unei crize existențiale majore. Cum s-a întâmplat cu toate volumele mele de după '90. E vorba de poezia importantă. Cealaltă poate fi și rodul exaltării optimiste, al jubilației. Aceasta nu rezolvă o criză, nu încearcă să salveze ființa, exprimă confortul ei.

Vineri, 19 august 2005, ora 8

Aseară, m-a sunat Mircea Lăzărescu. L-a tulburat volumul *Moartea tatălui*. „Nu e doar poezie”, a zis, „este o meditație profundă, din unghi creștin, asupra fundamentelor”. Ar dori să ne întâlnim, fie la el, fie la noi, să stăm de vorbă – despre carte, despre ceea ce ne preocupă: literatura, sufletul, spiritul, arta. El va pleca la Târgu-Jiu săptămâna viitoare și ar vrea să vadă, măcar în trecere, chiar și de departe, locurile unde am copilărit eu. Îi pot oferi câteva repere? I-am dat numele satului și al râurilor, i-am spus că, dacă are drum, mama e la Stroești și s-ar bucura să-l primească.

Duminică, 21 august 2005, ora 9:30

Biografia mea – empirică, artistică – este, în fond, o mutare, graduală, tot mai decisă, din trup în duh. Îmi amintesc un vers dintr-o poezie pe care am scris-o cu vreo douăzeci de ani în urmă: „Mă mut, încet, cu totul, în cetate”. Câtă dreptate am avut! Bernanos spunea că, dacă și-ar fi citit cu atenție cărțile, ar fi știut dinainte tot ce i se întâmplă sau i se va întâmpla. Viața, deci, aceasta este: trecerea de la trup la duh, mutarea completă fiind marcată de evenimentul morții. Se pot imagina și biografii ce nu se desprind de trup, biografii ale celor robiți cărnii. Ce se petrece cu ei? Duhul lor e sufocat, e adormit? Îi părăsește? I-a părăsit deja? Greu de spus. Imposibil de spus. Eul lor va trece pragul și va aștepta, ca al tuturor celorlalți, judecata și soarta viitoare. Dar

care e raportul dintre eu și duh? E un tărâm prea vast, pentru a încerca să-i aproximăm conturul. Rămâne această observație, certă pentru mine, că eu sunt incomparabil mai duhovnicesc astăzi decât eram cu 10, 20, 30, 40 de ani în urmă. Atunci, la început, trăiam, mai ales, în confuzia cărnii, acum trăiesc, mai ales, în limpezimea duhului.

*

Zi importantă – acest 21 august 2005. Am înțeles, deplin și adânc, dorința sinceră, aspirația pură, rectilinie, spre încheierea dezbinării dintre duh și trup. Și, odată cu această limpezire a elanului lăuntric, o liniște, o împăcare cvasi-necunoscută până acum. Poezia scrisă azi exact acest simțământ încearcă să exprime. Gândul nu e nou, nici starea de spirit nu e nouă. Noi sunt intuiția, revelația, impuse cu puterea evidenței și însoțite de consimțământul ființei.

Luni, 22 august 2005, ora 8:30

Peste noapte a plouat. Se anunță iarăși ploi, niciodată nu știu să fi trecut România prin asemenea diluviu. Am auzit de la TV că oamenii pleacă, în masă, dintr-o localitate moldovenească, se duc în străinătate. Mă tem că, treptat, cârmuitorii noștri nenorociți se vor trezi fără supuși. Sătui să aștepte, dezamăgiți, scârbiți de promisiuni vane, de incompetență, hoție și demagogie, bieții români își vor lua lumea în cap, lăsându-i pe politicieni singuri, în țara pustie. Pe cine vor mai jupui atunci? Între timp, continuă dezmațul la TV. Orice emisiune se încheie cu un semi-striptease al așa-ziselor vedete. În curând, dacă o ținem tot așa, și ședințele Parlamentului ar putea fi urmate de asemenea episoade. Fete dezbrăcate, simulând comportamentul sexual, gestică obscenă, mari aglomerări de sâni, picioare și funduri. Pentru un bărbat adevărat e dezgustător, prin exces și

devălmășie. De la idolatrizarea, de la divinizarea femeii (așa cum se întâmpla în romanele medievale și în romantism), idolatrizare derivând, probabil, din cultul lui Eros (reminiscent, inconștient), s-a ajuns la situația inversă. Nici când n-a fost femeia mai umilită decât azi, mai înjosită, în condiția ei de mamă, soție, însoțitoare și ajutor al bărbatului. Iar femeia, spre rușinea ei, nici măcar nu observă la ce maculare a adus-o așa-zisa egalitate cu bărbatul. A devenit doar gură, cur, țâțe și... Nu mai are nicio demnitate... Este și acesta un capitol al decăderii generale – la noi, mai cu seamă, unde, din pricina deșănțării, orice semn al ruinei ia proporții catastrofice. Totul este grotesc: inundații grotești, „cârmaci” grotești, supuși grotești, bărbați grotești, femei grotești, amor grotesc...

Duminică, 28 august 2005, ora 9:30

După cum mi-a povestit Oli aseară, ieri după-amiază, în timp ce eu și Mircea Munteanu conversam în sufragerie, Mina – aflându-se cu Oli în bucătărie – a zis: „Oli, dacă, la iarnă, soacra ta ia legătura cu Alina, cu fosta ei noră, tu să pleci de acasă și să mergi fie la München, la Dana, fie la Nürnberg, la mine”. Oli i-a spus, mirată, că nu e cazul, că așa ceva nu se întâmplă în familia noastră. Gestul Minei este, însă, de neadmis. Ea știe foarte bine ce relații există între mine și Oli. Relații fără cusur. Știe că eu o protejez, că, în orice loc și oricând, ea se află în centrul atenției mele. Știe, și totuși... Cum a putut s-o îndemne să-și părăsească soțul și casa? Așa nitam-nisam? De ce n-a spus, de pildă: „Lasă, Oli, chiar dacă va fi greu cu soacra ta, peste iarnă, îl ai pe soțul tău alături”. De ce, în loc s-o liniștească, o neliniștește? De ce trimite o săgeată otrăvită înspre legătura dintre mine și Oli, sugerând că o eventuală ruptură ar fi posibilă și recomandabilă? Sau, de ce nu ne-a spus amândurora, deschis, ca la niște prieteni,

ce gândește? Las la o parte faptul că nimeni nu i-a cerut părerea și ajutorul și că mania ei de a se vâri în treburile noastre jighește. O elimin, deci, nu doar dintre amici, nu doar dintre persoanele apropiate, ci și din conștiință. Povestea ei s-a încheiat aici.

Joi, 1 septembrie 2005

Am avut un coșmar îngrozitor, nu știu ce s-ar fi întâmplat cu mine dacă nu mă trezeam. Nici acum n-am ieșit cu totul din bezna și teroarea visului. Mă aflu cu Cornel Faur la un mic restaurant, pentru a sărbători întâlnirea noastră după mai multă vreme. Andrei – băiețel – era cu mine. Și, deodată, am observat că a dispărut. Am început să-l caut, în restaurant, afară – unde se afla un maidan bucureștean, căci ne aflam în București, cu grupuri de copii, cu perechi adulte, dintre care una m-a avertizat că e posibil să nu mai găsim băiatul. Cei doi – soț și soție – lăsa să se înțeleagă, destul de explicit, că s-ar putea să fi fost răpit. Căutam, îl strigam – zadarnic. M-au cuprins, atunci, o durere infinită, o cumplită disperare, din care m-am trezit, spre norocul meu, exact când deveniseră ucigătoare... Oh, Doamne! Om nenorocit ce sunt!

Vineri, 2 septembrie 2005, ora 10:30

Am stat două ore la coadă pentru medicamente. Pe vremuri, stăteam la coadă, ca să construim socialismul. Acum, stăm la coadă, ca să construim capitalismul. Mânca-i-ar boala rea (cum ziceau babele, la Stroiești)... și pe unii, și pe alții. E senin azi, dar vremea s-a răcit. Iar eu am fost îmbrăcat cam subțire, acolo, în șirul popular, din fața farmaciei. În sfârșit, am izbutit să iau medicamentele, o lună vom fi liniștiți. Abia am ajuns acasă, că a telefonat mama. Mi-a spus că la Stroiești a fost furtună, cu ploaie puțină, dar cu o formidabilă dezlănțuire de tunete și fulgere. Se

pare că furtuna i-a stricat televizorul – așa cum s-a mai întâmplat și altă dată. Așteaptă să mergem la Stroești, îl așteaptă și pe frate-meu. Mi-a declamat și cunoscutele versuri: „Vezi, rându-nelele se duc...”, aluzie la dorința ei de a merge s-o vad, cât de curând.

Sâmbătă, 3 septembrie 2005, ora 11:45

Am fost la Billa, în piață. Lume multă peste tot. Femei semi-dezbrăcate. Ca la TV – unde, pe platou, e plin de fete aproape goale-goluțe, agitate, transpirate... Oricât ar fi de amuzant, e prea de tot. Nu imoralitate, ci amoralitate. Este, dacă privim lucrurile într-un plan mai vast, emergența lumii păgâne. Revine la suprafață, după un lung ocol, instinctualitatea păgânismului, absența legii morale. Mi se pare dificil să califici drept creștină lumea de azi – fie că e vorba de ce se petrece la noi, fie că ne referim la întregul Occident. Există, desigur, o „rămășiță”, care se va salva. Totul, nu doar sexualitatea (revoluția sexuală), intră aici: furtul, violența, cruzimea războaielor. Dar, să nu mai filosofez... În fond, oamenii se schimbă atât de puțin, sunt atât de improgresivi... Nu din înțelepciune spui că altădată a fost mai bine decât azi (așa ne avertizează *Ecclesiastul*).

*

Păgânismul reînviat al zilelor noastre: cultul corpului omenesc, cultul naturii, diverși idoli construiți de om: automobilul, televizorul, computerul, planta, animalul. Apoi, despiritualizarea vieții individuale și a vieții sociale etc. etc.

*

Am fost rugat să redactez, în vederea publicării, o teză de doctorat. Mi se pare o glumă. Năzdrăvănia textului întrece orice închipuire. Autoarea, profesor universitar, nu știe nimic. Bate câmpii. Am ajuns la o perlă. Citez:

„Compunerea unui obiect în formă de barcă cu vâslași amintește de Arca lui Noe pregătită de călătorie în re-cunoașterea lumii (Noe, după ce iese din arcă, mănâncă fructul Pomului)” (sic!).

Unde am ajuns! La asemenea enormități... Nu i-am văzut acestei doamne lucrările plastice, dar nu pot crede că, la un atare nivel intelectual, este posibilă creația. Ce Dumnezeu! De o viață întregă stăm cu cartea dinainte și cu creionul în mână... Și, iată, apare alde Cutare!... De altfel, opresc lectura tezei și trec la o carte adevărată – la *Madame Bovary*. Flaubert scrie atât de minunat, stilul e atât de copleșitor, încât, citind, simți o adevărată desfătare. Sărmana dăscăliță! Îmi pare rău că am ocărât-o. De fapt, ce vină are ea? Profită doar de niște vremuri care au făcut posibile toate formele de impostură.

Duminică, 4 septembrie 2005, ora 11

Am citit și am scris toată dimineața. Acesta e traiul ce mi se potrivește, care-mi prieste. Și mulțumesc lui Dumnezeu că pot trăi astfel. Nici experiența vieții nu mi-a lipsit. Și nu-mi lipsește. Nici lectura Cărții, și nici lectura lumii: încă de la 14-15 ani, m-am izbit dur de ghimpii realului, încă de la 16 ani, a trebuit, în fond, să-mi port de grijă. Oli spunea despre ponositul S.S. că tocmai asta s-ar părea că-i lipsește: experiența de viață. El a stat înfășurat în cocoloșeala celor din jur, de aceea scrisul său n-are sevă și substanță. Poate că Oli are dreptate. La fel, ea zice că B.B. n-a trăit, n-a avut curajul să trăiască așa cum îi e firea – n-a trăit porcește, s-a căznit să ducă o existență reținută, deși natura îl îndemna spre beție și, poate, desfrâu. De aici ar fi inautenticitatea scrisului. Poate că și în acest caz are dreptate Oli. Nu știu... E greu să califici, să încadrezi, să etichetezi. Dar, firește, poți medita, poți să formulezi o opinie. De exemplu, sunt oameni

care compromit o tendință oarecare a spiritului, numai fiindcă ei înșiși sunt inși incapabili de altitudine spirituală. Iată, să zicem, tradiționalismul. E înălțat de Nicolae Iorga, dar compromis de A.I., D.N. sau D.P. Invers, cosmopolitismul – e plasat la altitudine, e nobil, la Eugen Lovinescu, dar total compromis de dăscălița anterior pomenită. În paranteză fie spus, există și situarea echidistantă față de direcții, sau chiar situarea în afara lor: Călinescu, de exemplu.

Luni, 5 septembrie 2005, ora 15

Soare tomnatic. O transparentă zi de septembrie. Or, eu, fiind un temperament mai degrabă artistic decât sentimental, căutând, deci, de preferință, peisaj, nu emoție, apreciez frumusețea – fără scop și interes, vorba lui Kant – a peisajului autumnal. Atâta doar că ceea ce mă interesează, de fapt, este peisajul lăuntric, scara nevăzută, prin negura eului, de la carne la duh, de la emoție la revelație, trecând prin rațiune și intuiție, trecând, prin angoasă, spre iluminare. De fapt, nu e bine spus că mă interesează – mai corect ar fi să afirm că peisajul amintit este însuși cronotopul viețuirii mele. Iar poezia mea e cronică unei asemenea viețuiri.

Marți, 13 septembrie 2005, ora 16

În ce mă privește, poezia este singurul mijloc de recuperare și de exprimare a misterului. Prin urmare, dacă este așa, să ne gândim ce foloase pentru cunoaștere ar reprezenta studierea ei dintr-o asemenea perspectivă. Poezia este depozitară a tainei. Poezia spiritualizată, poezia adevărată, firește. Cealaltă, de fapt, nici nu este poezie. Există, așadar, poezie care „imită” lumea creată (și principiul creator), poezie care „imită” haosul și poezie care „imită” poezia. Când vorbim de „imitație” însă, nu trebuie să

ne gândim la copie, la reportaj, ci la un gen de reducere mimetică, la intuirea și reproducerea principiului de geneză și de constituire a formei. Or, ceea ce dă viață, ceea ce dă formă și durată este spiritul. Materia e moartă, duhul e viu.

Vineri, 16 septembrie 2005, ora 17:30

Textul dăscăliței e un adevărat document psihologic, mai exact: psihiatric. Această cucoană nu are habar de nimic (am mai spus-o), e imposibil ca ea, aflată la un asemenea nivel intelectual și de informare, să poată realiza, cu adevărat, un act creator. Ori e șarlatanie, ori e alienare. Am ajuns la un paragraf incredibil, în care-l parafrazează – cred – pe un ventriloc din alt centru universitar, enunțurile fiind de un ridicol de-a dreptul tragic. Îngrijorător este că biata dăscăliță nu-și dă seama de halul în care se află „teza” ei de doctorat și că nu îi este rușine să apară astfel în public. Ba încă își exhibă nulitatea sforăitoare, cu aceeași dezinvoltură cu care psihopatii își etalează vorbitul într-aiurea și privirea pierdută. Cum e cu putință ca inși lipsiți de un minim discernământ, privați de o elementară luciditate, să fie profesori universitari? Țară de neajutorați și de nebuni...

Sâmbătă, 17 septembrie 2005, ora 9:30

Din nou o noapte de insomnie. După cafeaua din zori, am reluat textul tezei de doctorat. Nu încetez să mă mir. Cum o fi ajuns cucoana asta, care nu știe nimic (mă repet, mă repet, mă repet), mai rău, care știe un nimic greșit, să-i învețe pe alții? Poate că între studenții ei sunt oameni inteligenți și talentați. Ce află ei de la dânsa? Cum de-a ajuns la o universitate? Dacă s-ar prezenta, să zicem, cineva fără brațe, să se angajeze la măturat, n-ar fi primit. Dar cineva fără minte este admis să-i formeze și să-i educe pe alții, este pus într-un post în care exact minte se cere. Nu degeaba în România s-a născut absurdul.

Duminică, 18 septembrie 2005, ora 20

Există idei ce țin de ființă, adică super-idei, și idei ce țin de procesele inductive și deductive ale rațiunii. Adevărata artă valorifică idei-ființă, adevăruri esențiale, fundamente. De pildă, una dintre poeziile mele pornește de la descoperirea că absența e mai prezentă decât prezența. Or, la o asemenea idee nu se ajunge pe căi reci, teoretice, raționale, ci prin spontaneitatea revelației, survenită pe fondul unei mari drame. Într-adevăr, prezența poate spera să se atenueze, să se vindece, prin intervenția absenței, pe când absența nu mai speră nimic, odată sosită, nu mai e cu putință să fie anulată. Doar dacă intervine uitarea (care, însă, nu se supune voinței, nu poate fi stârnită și chemată în ajutor de voință). E un adevăr profund, e o idee ce a țâșnit din experiența dureroasă a ființei. La fel s-au petrecut lucrurile cu acel vers de demult: „Îmi amintesc de tine cu oroare...” Și, desigur, și în alte cazuri. Va citi, oare, cineva, vreodată, aceste rânduri?

*

Dacă descinzi în suflet, apoi în duh, suficient de adânc, aproape tot ce scrii (aproape tot ce gândești, aproape tot ce grăiești) va fi poezie.

*

Așadar, la baza oricărei opere literare mari, stă o idee. O idee trăită, nu teoretică. O idee la care autorul ajunge prin revelație, nu prin deducție. Iar opera nu ilustrează această idee, ci o conține, o întrupează. Cf. *Faust*, *Divina commedia*, *Luceafărul* etc.

Joi, 22 septembrie 2005, ora 13:30

La 9:50, am ajuns la Băile Herculane. Am luat un taxi și am sosit, în câteva minute, la Hotel Dacia. Octavian Doclin era la restaurant, la etajul III. A coborât imediat și ne-a ajutat să ne

instalăm. Nu e prea multă lume. Ne vom lămuri asupra programului la ora 14, când se ia prânzul. Între timp, am făcut o plimbare prin stațiune. Am intrat la Mănăstirea Maica Domnului, l-am cunoscut pe Părintele Macarie (care mi-a spus că „m-a citit”), am vizitat Centrul, librăria (patron: poetul Sabin Opreanu). Stațiunea zace în paragină, se degradează. E dureros să privești halul în care au ajuns splendidele sale edificii.

Vineri, 23 septembrie 2005, ora 7

Programul a fost relativ încărcat ieri. La ora 17, au început discuțiile despre reviste și edituri, moderate de George Vulturescu și Paulina Popa. A urmat o pauză de cafea, pe durata căreia am conversat cu Vulturescu, Cornel și Ion Marin Almăjan. Cina ar fi fost cum ar fi fost, dacă muzica ar fi renunțat la urlete. Un zgomot infernal, în țesătura căruia câțiva – inclusiv rectorul celebrei universități din Reșița – au dansat brâul bănățean, de le-au sărit pingelele. Rectorul, nevastă-sa, Roman Iacob și alții. Foarte bine, dar se putea și mai domol.

*

Astăzi, va fi program și dimineața, și după-amiaza. La ora 17, înainte de recital, s-a anunțat (au anunțat Viorel Marineasa și Tavi Doclin) că va fi un moment special, dedicat mie și volumului *Moartea tatălui*.

Ora 19:15. Acum am revenit de la recital și lansare. Au vorbit Doclin, Marineasa și Cornel. Și, ciudat: când a trebuit să citesc din volum, n-am fost în stare să dau glas poeziei. Am parcurs jumătate din text, după care m-am oprit. Am citit, după o pauză, primul capitol din *Ecclesiastul în versuri*. Tot azi, am dăruit o mulțime de cărți, am făcut schimb de adrese etc. Este foarte surprinzător pentru mine că n-am putut citi din *Moartea tatălui*. A intervenit un puternic blocaj emoțional, de care, de altfel, ar fi

trebuie să mă tem, fiindcă eu nu pot comenta în niciun chip, și cu niciun chip, această carte, iar lectura ei – când o fac în singurătate – îmi dă un simțământ covârșitor de substanță foarte puternică, dar cu aparență inofensivă. Și iată că, ajuns la jumătatea poeziei, azi, m-a biruit, brusc, forța teribilă a verbului.

*

Textul pe care nu l-am putut citi este primul din *Treapta a II-a*.

Duminică, 25 septembrie 2005, ora 8:15

Ieri, la 8:30, după o scurtă plimbare prin preajma hotelului – cu Ioan Ardeleanu, Constantin Buiciuc, Cornel Ungureanu –, am urcat la etajul III, la restaurant, pentru micul dejun. Bagajul era pregătit, încât, după cafea, am mers la autobuz. Au venit și ceilalți și, la 10, am plecat spre Orșova, unde am vizitat Mănăstirea Sfânta Ana. Acolo am discutat cu Mircea Martin despre *Moartea tatălui*. Îmi spusese, în autobuz, că a lecturat, în cursul nopții, volumul. De la Mănăstire, am pornit spre Biserica proiectată de Fakelman, unde au lucrat și pictorul Gabriel Popa și sculptorul Peter Jecza. Și, de acolo, la Restaurantul Perla neagră, pe terasa căruia am prânzit. Am luat trenul, am călătorit bine și am ajuns la Timișoara, pe la 19:30. Acum, reintrăm în ritmurile existenței noastre cutumiere. Călătoria la Băile Herculane nu mi-a priit. M-am întors cu gândul de a refuza, în viitor, orice invitație.

*

Se întâmplă acum exact ce și-au propus (și n-au reușit) comuniștii – ca arta să fie subordonată, cu totul, politicului. Politica a distrus complet literatura. Direct sau indirect, ea, politica, decide, prin mijlocirea economicului, cine (ce) e important sau neimportant, cine e mare, cine e mic, cine merită, cine

nu merită ș.a.m.d. Valoarea, în genere, valoarea estetică, autonomia esteticului nu mai contează. Repet: politica și-a subordonat arta și a distrus-o. Privește și râde, de la distanță, cu ochii ei perfizi, cum se zbuciumă, slujind-o, homuncului ce reprezintă arta. Și are grijă să-i țină deoparte pe aceia care nu se lasă subjugăți, pe cei care au înțeles primejdia mortală a obsesiei politice în artă. Într-un singur fel poate fi acceptată politica în artă: ca adversar al umanului și al esteticului. Pe vremuri, făceau temele politicului A. Păunescu și C.V. Tudor. Astăzi, majoritatea scriitorilor au ajuns niște lingăi penibili, la curul puterii sau al opoziției.

*

Ignoranța infatuată și dezmațul (în sens larg) al celor ce scriu în București alimentează nu numai reticența, dar și dezgustul, și disprețul, preabinemeritate, ale confrăților din așa-zisa provincie. Bucureștiul a ajuns o provincie stricată, depravată, infectă.

*

Ora 22. La Băile Herculane, în acel moment când m-am oprit din lectură, forța eului meu artistic a învins forța eului empiric. Ori de câte ori retrăiesc în amintire clipa, mă cuprinde un adevărat vertij. Ce neant au deschis, dintr-o dată, acele fraze – atât de măsurate și de limpezi!

Luni, 26 septembrie 2005, ora 16:30

În gară, la Caransebeș, I.H. ne-a povestit, mie și lui Viorel Marineasa, cum a procedat el pentru a ține în frâu muieretul de la o anumită instituție. Mai întâi, a adunat tot efectivul și a spus că, în ce-l privește, lumea întreagă e asexuată. Urmarea? Un asalt neînduplecat asupra lui, întrucât doamnele doreau să verifice dacă spune sau nu adevărul. Etapa a II-a: într-o zi, pentru a le

înverșuna și mai abitir pe bieteles femei, I.H. s-a postat, iarăși, în fața tuturor și, timp de 12 ore, fără întrerupere, a zvârlit, peste cap, coșuri cu porumb. În acest fel, le-a arătat pretendentelor cât este el de vânjos. Până când am ajuns la Timișoara, am mai aflat că I.H. este expert în lupte, karate, spionaj, că vorbește fluent, între alte idiomuri, italiana, că studiază viața socială și descâlcește mistere prin metoda *puzzle* (pronunțat de el *puțel*), că, pe vremuri, stătea simultan la trei cozi etc. Când am sosit în Timișoara Nord, a ținut morțiș să ne ducă geanta (foarte grea, e drept), geantă pe care tot el, la urcarea în tren, o așezase în plasă. Îi sunt recunoscător și îl simpatizez. De fapt, l-am simpatizat întotdeauna.

Marți, 27 septembrie 2005, ora 10:15

Lucrez, de la 8, fără oprire, la bazaconiile doamnei profesoare. Este atât de neroadă, că mă amuză. Se descurcă, însă, foarte bine cu operele ei. Se aseamăna acelor muieri limitate, însă viclene, care, spre exemplu, par complet adormite și năuce, într-o stație de autobuz, dar pe care le descoperi, apoi, instalate foarte comod, pe unul dintre locurile din față. La fel dăscălița: a găsit ea calea să atragă atenția? A găsit. Stă pe lângă cine trebuie, lingușește pe cine trebuie, face arta care trebuie... Ei, nu e chiar așa. Hiperbolizez nițel, mă distrez...

2. GENITRIX

Duminică, 2 octombrie 2005, ora 9:15

La 8:30, am telefonat la Stroești. Mama a izbucnit în mari plângeri, ca întotdeauna. Neschimbata apostrofare a interlocutorului, a tuturor celor apropiați. Din câte îmi dau seama, a prins-o în mrejele ei pe Nuța. Aceasta, având suflet bun, a sărit, spontan, în ajutor, de câteva ori, ceea ce a condus la treptata și tot mai accentuata ei aservire. Mama o cheamă, ea vine, doarme, deseori, în odaia de alături, suportă, cu stoicism și bunăvoință, spectacolul bolilor închipuite (sau chiar inventate). Nu mai e tata, noi (frate-meu și cu mine) suntem departe, instinctul puternic și inflexibil al mamei a iscodit în jur și a găsit pe cineva suficient de slab, spre a se lăsa subjugat. Acel cineva mi se pare a fi Nuța. Eu, ca să închei orice conversație nevrotică, i-am spus mamei că, în 20 octombrie, vom pleca împreună, de la Stroești la Timișoara. Să discute, deci, cu Adi, ginerele Nuței și al lui Gelu, șofer de taxi, să vadă cât cere pentru această deplasare. Totodată, să înceapă a-și face bagajul. S-a înviorat. Are, acum, câteva repere concrete în deșertul aceluia Stroești utopic, aducător de multă frământare sterilă, aducător de singurătate și tristețe.

Duminică, 9 octombrie 2005, ora 9:45

Azi-dimineață, la 8:15, am telefonat din nou la Stroești. Mama mi-a spus că frate-meu, care se află, de ceva timp, acolo, va pleca la București mai devreme decât își programase. Am

vorbit și cu el. Da, miercuri vor porni, el și nevastă-sa, spre casă, fiindcă nu are cine să stea cu nepoțica. M-am sfătuit cu Oli și am decis să iau, mâine, la 10, cursa Normandia, spre Târgu-Jiu. Am telefonat iarăși, spre a le vesti ce am hotărât. Mă pregătesc, deci, de călătorie. Revin miercuri, cu mama...

*

Noaptea sunt reci, dar, în timpul zilei, soarele strălucește destul de puternic și încălzește văzduhul. Sper ca vremea să rămână frumoasă și în următoarele zile. La Stroești e vin, sunt nuci. Eu nu am fost amator de alcool niciodată (îmi face repulsie, fiindcă întunecă luciditatea), iar acum, după moartea tatei, nu mai gust nici măcar vin nou („Dumnezeiască-i aroma vinului nou și a nucilor...”, zice G. Trakl), dar nuci voi aduce. Și mă voi plimba, un ceas măcar, prin amintirea, devenită concretă, a toamnelor de altădată.

Luni, 10 octombrie 2005, ora 20

M-am retras în odaia mea de la Stroești, cea dinspre curte. Frate-meu și cumnată-mea sunt în cea dinspre stradă, mama, la mijloc. Am fost așteptat cu supă, păstrăv prăjit, pui fript, cu rachiu de gutui și vin nou. Dar eu nu beau alcool, fapt ce irită puțin familia. Discuții, conversație ușor crispată, pasabilă, totuși. Via s-a cules, în beci bolborosește, timid, mustul. Frate-meu mi-a lăsat câțiva ciorchini pe-o viță. El m-a așteptat la autogară. Am călătorit liniștit și... iată-mă acasă (deși nu mă mai simt acasă) la Stroești. Și cât de întristătoare sunt relațiile dintre frate-meu și mama! Eu știu prea bine cum este mama. Dar nu pot aproba felul în care o tratează frate-meu. Nu grosolan, desigur, suntem oameni educați, dar cu nerăbdare, cu exasperare, cu o abia stăpânită brutalitate. Când am ajuns la Stroești, a telefonat Oli. Iar acum, la 8 seara, am sunat-o eu. Mâine, voi stabili programul exact al plecării spre Timișoara.

Marti, 11 octombrie 2005, ora 16:30

Am stat în curte, am băut toți cafele, stinghereala s-a mai risipit. Am făcut un drum cu mașina la cimitir, la mormântul tatei – mama, frate-meu, eu. Frate-meu are diverse proiecte cu casa de aici, insistă să venim și noi, și Alina. Eu tac. Și tăcerea mea îl descumpănește.

*

După ce am stabilit cu Nuța detaliile viitoarelor noastre relații (expedierea pensiei, plata telefonului, a curentului), după ce am mai discutat cu frate-meu, cu mama, cu Gabi, am făcut, singur, un drum până în Poiană. Apunea soarele. Nu era nimeni în toată întinderea. Am stat o vreme în peisajul arhicunoscut, dar schimbat esențial, în raport cu propriu-mi suflet. Am rupt trei crengi, din trei copaci diferiți – un modest dar pentru Oli. Am cinat apoi toți patru. După ce mama s-a dus la culcare, am rămas îndelung la o conversație cu Dinu și cu Gabi.

Joi, 13 octombrie 2005

Ieri, la 8:30, am plecat din Stroești, cu mașina lui Adi, ginerele lui Gelu. Am călătorit bine, cu o escală la Hațeg. După ora 14, am ajuns acasă. Oli ne aștepta cu masa, am prânzit toți patru, iar Adi a pornit spre casa lui. I-am dat o icoană, cadou pentru Gelu, iar lui i-am plătit 2.300.000 de lei. Ne-am odihnit puțin și apoi am pregătit camera mamei. Nu știu ce-am făcut, că, după mutarea lui în dormitor, computerul nu mai funcționează. L-am sunat pe domnul L. Demetrovici, electronistul, care era la Turnu Severin. Mi-a promis că apare azi, după ora 15. Și încă ceva: tot azi trebuie să mergem să rezolvăm niște acte pentru Dana. Dar, mai ales, aseară am aflat că Alina divorțează. Mi se pare, deci, că sunt prea multe corvezi, chiar din prima zi. Dacă sunt, sunt și gata. Pe masă, în fața mea, în vază, cele trei crengi,

aduse de mine, din Poiană, pentru Oli. Se simte respirația lor proaspătă, pură, aidoma aerului ce vibrează deasupra Poienii.

Vineri, 14 octombrie 2005, ora 16

Continuă isteria și gongorismul cu „gripa aviară”. Mama, sub influența benefică a schimbării de mediu, se comportă bine. Apar însă, la răstimpuri, mici semne ale depresiei și thanatofobiei. Dar e perfect lucidă și rezonabilă. I-am cumpărat ziare, ne străduim să-i găsim o ocupație. Oli și-a propus, preluând o mai veche idee a mea, să-i citească zilnic dintr-un roman captivant. Încercăm, așadar, o formulă cât mai umană și mai creștinească de conviețuire. Sper să izbutim.

Duminică, 16 octombrie 2005, ora 16

Mama – sărmana – nu se poate smulge, nici măcar o clipă, din contemplarea îndurerată a propriei ființe. Ce dramă! Ce spaimă! Câtă singurătate! Mi-a spus azi două lucruri îndeajuns de interesante. Primul: în noaptea de Anul Nou 2005, a auzit o voce care i-a zis: „Ține minte! 2010”. „Acela e anul în care voi muri”, a adăugat ea. Al doilea: când am intrat la ea în cameră să văd ce face, mi-a comunicat, îngândurată, cu un calm ciudat, pe care îl arborează de la o vreme: „Știi ce mi-a venit în minte când m-am ridicat din pat?” Am tăcut. Atunci, mi-a recitat, cu voce scăzută, cea dintâi strofă din *La steaua*. Cea mai mare parte a timpului stă în fotoliu, nemișcată, gândindu-se numai ea știe la ce. Din când în când, mă cheamă și îmi comunică frânturi din ceea ce o preocupă. Stă ca un sfinx, așa cum stătea și la Stroești, acolo, în curte, sub bolta de viță, pe scaun, lângă masă. Cel puțin pentru moment, e contemplativă, meditativă. Mama – cristal pur al depresiei. Singură, în infernul solitudinii. Singură cu orgoliul și gândurile ei. De aproape un secol.

Credendo vides. Într-adevăr. E de ajuns să crezi și miracolul se produce: vezi.

Luni, 17 octombrie 2005, ora 17:30

Zi foarte agitată. La 11, am ajuns în biroul Ninei Ceranu, la Universitate. Am găsit-o cu mâna stângă în ghips, lucrând la computer. Mi-a spus că a primit trei subvenții de la Minister (pentru mine: 30 de milioane; pentru Călin Chincea și pentru corespondența lui Al. Jebeleanu). Nu mă pot plânge de Ministerul Culturii. *Basmale* sunt a doua carte subvenționată (după *Omul de cenușă*). Apoi, m-am dus la Alina. Ea mi-a confirmat tot ce știam și mi-a mai spus și altele, în legătură cu nefericita ei căsătorie. Mă deprimă soarta fetei. Și, din păcate, în afară de sfaturi, nu prea am ce să-i ofer. De acolo, am mers la cantină. Și, cu Oli, acasă. Aici urma o delicată încercare, ce ne preocupă de mai mult timp. Anume, cum îi vom comunica mamei (care e atât de simandicoasă și de pretențioasă în privința mâncării) că, de mâine, nu se mai gătește acasă, ci se aduce hrană caldă cu sufertașul. Când colo, ce să vezi? Spre surpriza noastră, mama a reacționat excelent, mult peste așteptări: „Serios?!”, a exclamat. „Păi, e foarte bine. Ca în Europa. Că tot zic ăștia de integrare...” Și apoi: „Bravo! Pomana lui Buică”. Mai rămâne să vedem comportamentul ei în fața farfuriei, mâine, poimâine, în zilele următoare... Pe moment, ne-am detensionat. Intenționez să citesc măcar un capitol din *The New Testament*. Spre a regăsi dimensiunea metafizică a straniei mele existențe. A incomprehensibilei mele existențe. A măreței și, deopotrivă, a minusculei mele existențe. Într-un cuvânt: a misterioasei mele existențe. Existența mea – identică oricărei alte existențe și, simultan, complet diferită de toate la un loc și de fiecare în parte.

Joi, 20 octombrie 2005, ora 9:30

Plutind în vecinătatea crizei depresive (pe jumătate reală, pe jumătate simulată, Doamne iartă-mă!), mama s-a împiedicat, iarăși, de capacitatea mea de a dribla asemenea tentative de preluare a controlului integral asupra timpului meu (al nostru). Acum, citește Cehov, ascultă Chopin, a băut cafeluța de la ora 9. I-am și spus: „Ce mai viață! Hai să trăiești!” A râs. Are umor.

*

Vreme frumoasă, minunată. Soare. Frunziș multicolor, în tonuri târzii. Lumină irizată, pulverizată în lungul bulevardului. Și psihologia nespus de interesantă a mamei. Ce personaj! Mama are comportamentul tipic al tiranilor. Are instinctul clar, înfricoșător, și metodologia endogenă ale dominării. Cultul personalității proprii, aservirea celui alt, incapacitatea de a accepta nimicnicia umană, obsesia eternizării fizice. Ce să mai spun? Și cum să spun, spre a nu păcătui? Mama ar putea reprezenta modelul unui personaj memorabil. Acum, după ce m-a întâmpinat, exact când îmi încheiam odihna postprandială, cu anunțul unei cumplite stări de rău (simptom preferat, nu numai de ea, e adevărat: *învârtitul casei* – „Se învârtește casa cu mine!”), acum, deci, la sfatul meu, reia lectura prozei lui Cehov. Drept răspuns la acea tentativă de hărțuire, i-am spus că la cină nu va primi decât un ceai și pâine prăjită. Dar, de fapt, și-a atins ținta: a pus încă o verigă la străvechiul și eficientul lanț. Nu trebuie să treacă nicio zi fără acest memento: „Sunt aici, și tu (și voi) trebuie să te dedici (să vă dedicați) îngrijirii mele. Eu decid câtă e și cum e libertatea voastră”. Întrec măsura, firește. Eu n-am fost niciodată prea supus, am rămas în expectativă; frate-meu, da, a fost și este. Și se răzvrătește. În van. Însă, atât el, cât și eu, laolaltă cu soțiile noastre, o iubim și o îngrijim pe mama. Dar ne-ar plăcea să o facem fără această teroare. Mă întreb, totuși: Am face-o fără teroare? Nu cumva instinctul mamei are dreptate?

Marti, 25 octombrie 2005, ora 18

Continuă șirul zilelor frumoase. Am lucrat toată dimineața la cartea lui Viorel. La prânz, am fost la cantină. Mama e liniștită, citește, ascultă muzică, urmărește știrile. În raport cu ea, Oli, potrivit firii ei impulsive și generoase, oscilează între exasperare și regret. Încerc s-o feresc, dar ia drept afront dorința mea de a o ține cât mai departe de pornirile abisale ale soacrei sale.

*

Mi-am amintit de Predeal, de vacanțele petrecute acolo, cu Andrei și cu Oli. Amintirea mi-a fost declanșată de căutarea unei cărți franțuzești. Pe atunci, citeam Sartre, scriam basme, cumpăram de la chioșcul gării „Luceafărul”, în care se scria despre mine, îi găsisem lui Andrei profesor de schi, mâncam la restaurant, ne petreceam serile în salonul lui Neli și Horică. Aveam, într-un cuvânt, minunate concedii de intelectuali, de scriitori. Stațiunea nu era plină de lumpen, de mahalagii, de bețivi, de mitocani parveniți. Nu regret, totuși, acel timp. Amintirea, poate, îl regretă. Atunci n-aș fi putut scrie nimic din ce am scris după 1990 (poate aș fi scris, dar, cu siguranță, n-aș fi publicat; dar, de fapt, e cert că nici n-aș fi scris). Nu regret, deci. Binele și răul se amestecă, în lumea aceasta, oricând și pretutindeni... Privesc din nou, ca și ieri, soarele năclăit în amurg. A mai trecut o zi.

Sâmbătă, 29 octombrie 2005, ora 12

Mama stă cuminte prin casă. Acum, spre exemplu, e cu Oli în bucătărie și povestește ce greu e pentru ea, când e singură la Stroești. Știu că e așa, de fapt, unica problemă reală, după opinia mea, atunci când se află acolo, este exact această singurătate, mai ales în timpul nopților. Pe de altă parte, ea a dorit să meargă, pe durata verii, acolo. Oricât de complicată ar fi, însă, conviețuirea noastră, eu și Oli – cel puțin așa ne-am gândit – n-o vom duce la

Stroiești decât atunci când va fi primăvară deplină și când urmează a veni acolo și frate-meu, cu ai lui. Ca să nu mai îndure, chiar dacă acesta e urmarea capriciilor ei, chinul solitudinii. E liniște și plăcut acasă. Ascult Mozart. Citesc. O aripă de soare acoperă fereastra.

*

L-am văzut, și în seara aceasta, și în altă seară, la TV, pe așazisul principe Radu, actorul. A îmbătrânit, săracul, s-a cocoșat, probabil din cauza permanentelor plecăciuni pe care trebuie să le facă soției, socrilor și întregii familii. E greu să fii prinț, dacă nu ești prinț.

Duminică, 30 octombrie 2005, ora 20:30

Astăzi este ziua de naștere a mamei. A împlinit 94 de ani. Am răsfățat-o, de dimineață au felicitat-o telefonic frate-meu și cumnată-mea, noi i-am făcut un cadou – căciuliță și fular –, Oli a pregătit un tort, am cumpărat, special pentru ea, sarmale de la Billa (foarte gustoase). Meniul a mai cuprins ficat, o supă delicioasă, în fine, a fost sărbătoare. A venit în vizită, cu scopul de a-i face urări de viață lungă și sănătate, Ani, care i-a dăruit o iconiță. Ne-am străduit să fie o atmosferă cât mai festivă.

*

Se aude că, de la 1 ianuarie 2006, se măresc pensiile. Ar putea fi un semn bun. Așa se recunoaște o stăpânire creștinească – după grija arătată celor slabi. Iar bătrânii și copiii sunt segmentele slabe ale societății. Să nădăjduim că, în cele din urmă, și-a adus cineva aminte și de unii, și de ceilalți. Însă totul e atât de ireal, de fără sens! Ce farsă e viața! Ce aparente vastități pare a oferi ea când ești tânăr! Câte căi posibile, în viitor, câtă varietate de proiecte! Și cât de repede se restrânge orizontul și se încheie toate! Nu există nimic în afara binomului Dumnezeu-conștiință.

De ce am rătăcit, de ce am pierdut vremea dincolo de această esență? Cine a uneltit și ne-a îndepărtat de rațiunea ființei și a ființării noastre? Și de ce a făcut-o? Ca să ne piardă?... Ce bine că ne-am trezit, măcar în ultima clipă. Căci o clipă s-a scurs de când m-am întors, decis, definitiv, din ezitățile mele, atunci când am început a citi, constant, *Scriptura*, prin 1972, dacă nu mă înșel. E drept, încă de copil, am avut înclinare spre rugăciune, am avut trăire mistică, religioasă, ba chiar și mici crize de conștiință. Dar clarificările au intervenit gradual, marcate de succesive – să zic așa – revelații. Poate că ar trebui, odată, să fac o istorie a acestui parcurs. Să-l pun pe hârtie (sau să-l declar, într-o *ecclesia* adevărată), ca mărturie, spre a-i ajuta, poate, pe alții, și chiar spre-a mă întări pe mine însumi. Spre a mă feri de angoasă, de amărăciune, de singurătate și deznădejde.

Luni, 31 octombrie 2005, ora 18:30

Au început, oare, controversile pe seama operei mele, acele controversile pe care le prevedea Ion Arieșanu? Zilele trecute, am găsit pe Internet o mirare a unui critic, sau, mă rog, a unui ins, care găsea „stupefiantă” așezarea mea alături de Cărtărescu, așezare operată de Virgil Nemoianu. Contextul e larg, se discută, dacă țin bine minte, starea actuală a criticii. N-am citit destul, m-am oprit la pasajul ce mă interesa direct. Acel „stupefiant” spune îndeajuns despre deruta subconștientă a semnatarului (și a altora). Autoritatea lui Virgil Nemoianu reprezintă cealaltă baricadă. Și astfel, în mod necesar și firesc, se naște disputa. Cât despre mine, ce pot face? Și ce am de făcut? Nimic altceva decât ce am făcut până acum. Adică, să-mi consolidez opera. Am trăit și trăiesc, de când mă știu, în marea literatură și pentru marea literatură. Am lucrat, zi de zi, ani, decenii în șir, sub asistența duhului. N-am trișat. Participarea mea la acest teritoriu spiritual

este absolut autentică. Iar controversele sunt un fenomen aproape natural, ele trebuiau să apară – poate sunt acum *in nuce* – și se vor dezlănțui, dacă trebuie să se dezlănțuiască, la momentul potrivit.

Marți, 1 noiembrie 2005, ora 19:45

Lucian P. Petrescu a reluat sfatul ca Oli să facă o coronarografie. El va efectua operația, Oli va fi în salonul lui, totul durează două zile.

Marți, 8 noiembrie 2005, ora 10

S-a întors Oli de la analize. Mama citește *Poesii* (ediția princeps, cea reeditată) de Mihai Eminescu. Fundalul – muzică (Chopin). Parcurg lucrarea altei doamne. E ceva mai onorabilă. Dar acești autori, vai de capul lor, nu sunt intelectuali. Așa scrie un intelectual? Asemenea cunoștințe are? Nu sunt intelectuali acești amărâți, sunt – scuzați – niște, cum spun francezii, *des connards*... Fac o mică pauză. Contemplu, în liniștea pigmentată de sunetul clapelor, bulevardul acoperit de pulberi solare.

*

Nu-mi place sângele. Mă oripilează. Inclusiv propriul sânge. Sau, poate, mai ales el.

*

Am telefonat la București, să-i felicităm pe Dinuț, Gabi și Diana-Mihaela. Gabi a ținut să ne-o picteze din nou pe mama în culori mohorâte și să ne dea sfaturi privitoare la modul cum trebuie să evităm impactul cu imbatabilul ei egoism. E drept, toată viața, sufletul mamei s-a îngrijit, cvasi-exclusiv, de propriul trup. Nu știu în ce măsură și trupul s-a îngrijit de suflet. Și totuși...

*

Ora 19:45. Lansare, la „Joc secund”, a volumului de versuri semnat de Sorana Petrescu. Au vorbit Cornel, Adriana, Viorel Marineasa. Cornel m-a rugat și pe mine să iau cuvântul. Am comentat foarte favorabil profilul și cartea poetei. A spus câteva cuvinte și Vighi. Filmări. Fotografii. Am stabilit cu Lucian P. Petrescu să o interneze miercurea viitoare pe Oli. A fost impresionat de cuvântul meu. Mi-a mulțumit. La fel, soția lui. La 18:15, am plecat spre casă și, la sensul giratoriu de după podul Michelangelo, ne-am întâlnit cu Aurel Turcuș. Ne-a spus, fericit, că a descoperit cartea unui poet misterios, care avea pseudonimul Calomfir și mai nu știu cum. Aurel purta jachetă bej și pălărie neagră, părea un foarte convingător agent veterinar. Aleargă de colo-colo, după documente. Bine face! Ne-am despărțit. El a fugit la autobuz, noi am luat-o, lent, către casă. Seară frumoasă, seară absurdă.

Miercuri, 9 noiembrie 2005, ora 17

Încerc să continui lucrul la cartea celei de-a treia doamne. Nu scrie rău, știe despre ce vorbește. Și e ciudat că, deși nici nu se compară cu celelalte, despre ea și-au exprimat câteva opinii critici modești, în timp ce dincolo, la dăscăliță, mai ales, se înghesuie toată clică. Or, exact această clică vociferează furibund în numele valorii. Se poate imagina o scenă: cei fără valoare, neavând ce face, nici cu ce să facă, se strâng și se declară, reciproc, valoroși. În timp ce indivizii cu adevărat valoroși, având ce face, și cu ce să facă, n-au timp de conspirații, lucrează, își pun în operă „talantul”. Iar ceilalți veghează ca nu cumva vreun intrus talentat să le dea de gol impostura.

Joi, 10 noiembrie 2005, ora 16:30

Am vorbit azi cu Viorel la telefon. M-a avertizat că un implant de stent costă 200-300 de euro bucata. Îl sun deseară pe

Lucian P. Petrescu, să-l întreb dacă să mă pregătesc și cum. Internarea lui Oli mă preocupă enorm, vor fi destul de grele acele 2-3 zile – drumuri la spital, mama... Între timp, lucrez. Dar e prea mult. Masa e plină de texte; și altele vin încă sau sunt pe cale să vină.

Vineri, 11 noiembrie 2005, ora 17

Lucian P. Petrescu mi-a răspuns că nu vor costa nimic stenturile, în caz că vor fi necesare. Se va îngriji el de tot. Va trebui doar să cumpărăm niște medicamente. Nu am mai insistat, de altfel, atunci, pentru un moment, nici n-am înțeles despre ce medicamente e vorba. Am crezut că se referă la o posibilă schimbare a tratamentului, după ce va avea rezultatele coronarografiei. M-am și mirat că leagă această eventualitate de întrebarea mea. Abia apoi mi-am zis că el se gândea la reactivi sau la produse similare, necesare în cursul coronarografiei. O să afle Oli detaliile luni seara, când îl va suna ea.

*

Mama e într-o foarte bună stare de spirit. E de nerecunoscut. Și-a regăsit umorul și lirismul de demult. Îi place bulevardul, privit de sus, în lung, spre Calea Șagului. Ne-a spus că perspectiva seamănă cu anumite panorame din vis. Spațiu, siluete solitare, perechi, mișcându-se în dublu sens, pe trotuarele neaglomerate. Doarme, citește, ascultă radioul, se uită – moderat – la televizor. Oli o scoate la plimbare. Cel puțin deocamdată, crizele, obsesia bolii, a morții, accesele de culpabilizare, atitudinea vindicativă au dispărut. E calmă, surâzătoare, are, în permanență, un aer destins și împăciuitor. Deseori, seamănă cu un copil. La 6:30, azi-dimineață, când am intrat în camera ei s-o chem la micul dejun, mi-a spus că s-a trezit cu o strofă în gând: „Gaița într-o gârneață/Se proclamă cântăreață./Și un cuc cu pana

sură/Și-a spus numele din gură: *Cu-cu*". Și a râs. Uneori, își amintește, brusc, de tata. Atunci, oftează, se întristează. Și repetă relatarea împrejurărilor (simple, dureroase) în care el a murit. „N-a scos o vorbă...” Acum, într-una din zile, a adăugat: „Nu mi-a spus niciun cuvânt”. Și a tăcut, căzând parcă în sine, cu gândurile ei. Ea nu știe nimic despre volumul *Moartea tatălui*.

*

Am aflat ce anume va trebui să procurăm după eventuala implantare a stenturilor. Un anticoagulant, foarte scump, numit Plavix. Mi-a spus Viorel, la telefon. Tocmai am pus receptorul în furcă și am pornit un CD cu muzică de Mozart.

Sâmbătă, 12 noiembrie 2005, ora 17

Programul meu zilnic este destul de tulburat, de o lună încoace, de la venirea mamei. Deși e activă, prezentă, deși – lucru surprinzător – e plină de bunăvoință și răbdătoare, totuși, în casă e mai mult de lucru și trebuie să-i dedicăm un anume timp. E adevărat că am fost foarte aglomerat cu textele de redactat și de corectat. Una peste alta, mă ocup mai puțin și mai superficial de mine însumi... Din subconștient, mă oprimă semnale, neliniști, în legătură cu internarea lui Oli, în legătură cu procesul Alinei (care va avea loc marți). Încerc să blochez această informație abisală, disforică.

Duminică, 13 noiembrie 2005, ora 10:15

Mă străduiesc să dau un sens zilei. Vom merge la biserică. Poate că slujba, plimbarea, peisajul toamnei vor domoli agitația lăuntrică. Agitația lui Oli. Permanentă ei ebuliție. Până la marea revoluție capitalistă din decembrie, Oli a fost energică, plină de viață, veselă, companion plăcut de înot (la diverse ștranduri din

oraș, la Văliug, la mare), sau de drumeții în Bucegi etc. etc. S-a contaminat, însă, în 1990, de acea idioată „luptă împotriva comunismului” inexistent... Dar, mă întreb, de ce tot reiau această temă? De ce? Din pricina regretului și amărăciunii...

*

Mama stă liniștită în camera ei, răsfoiește *Nuvela romantică germană*. Nu are nicio pretenție, nu reproșează nimic (tocmai ea!), nu se mai plânge de boli imaginare. Desigur, are de toate. Dar și altădată avea... Ar putea fi bine, poate chiar e bine, ar putea fi încă mai bine, dacă am reuși să fim cu adevărat creștini, dacă ne-am putea dezvăra de ferocitatea omenească. Omul nu poate fi fericit din pricina egoismului său. Nu poate fi fericit fiindcă nu este în stare să iubească.

*

Astăzi, la liturghie, am citit pe panoul luminat două stihuri, cântate, alături de altele, spre sfârșitul slujbei. Le-am citit și m-am gândit la vidul în care mă zbat acum: „O, Miel dumnezeiesc, ce-adânc eu am căzut./Dă-mi, iarăși, Doamne, harul Tău, pe care l-am pierdut...”

Miercuri, 16 noiembrie 2005, ora 19

M-am întors acasă, de la Institutul de Cardiologie, la ora 17. Oli a făcut coronarografie și în coronara inimioarei sale a fost plasat un stent. Mi-a rămas în minte expresia chipului ei, plângând ușor, când a intrat în lift, la ora 8 și un sfert, însoțită de infirmieră. Procedura a început la 9. Pe la 11:30, doamna Ioana, asistenta, m-a condus la Oli, în salonul 103. Am stat mult cu ea, se simte bine, slavă Domnului! Se pare că a fost foarte inspirată insistența lui Lucian P. Petrescu.

*

Azi-dimineață, l-am sunat pe frate-meu, l-am rugat (de fapt, i-am rugat, pe el și pe Gabi) să dea un telefon mamei, să nu se simtă singură. Aceeași rugămințe i-a adresat Oli lui Ani. Dar mama are mintea clară, e stăpână pe ea însăși, mama e un adevărat fenomen. De fapt, o admir. E o uimitoare personalitate. Măine, la 12, voi fi iar la spital. Am cumpărat, încă de azi, bună-tăți pentru prânzul lui Oli. Dacă vrea Dumnezeu, totul va fi bine și vineri se întoarce acasă. Am trimis un e-mail în Germania, să-i liniștesc pe cei de acolo. Aseară, a telefonat Ticu Leontescu. Mi-a promis că se vor ruga – el și familia, el și grupul său de prieteni – pentru vindecarea lui Oli. Era așa de copilăroasă și de dulce pe patul din spital, cu perfuziile ei!... Mă rog pentru ea Domnului Dumnezeului nostru. Fiindcă El este Dumnezeu care ne vindecă. „Je suis Jéhovah qui te guérit” (*Exod 15, 26*)⁴⁴.

Ora 20:45. Sunt sleit de puteri. Multe emoții și multă alergătură astăzi. În hol, la spital, am citit, un timp, *The New Testament*. Acum, îmi vuieste capul de convorbiri telefonice. Între ele, două cu Viorel (care l-a contactat, la cabinet, pe Lucian P. Petrescu) și una chiar cu Lucian P. Petrescu. Acesta m-a asigurat că Oli e bine și mi-a spus că ar trebui să rămână sub supraveghere până vineri. „Da, firește, cum credeți dumnea-voastră, ar fi irațional să ne împotrivism”, i-am răspuns. Ar trebui să mă culc, să dorm câteva ore, dar nu am destinderea și liniștea lăuntrică necesare pentru așa ceva. Rămân conectat la evenimentele zilei, am ieșit din cronotopul curent, iar ierarhia priorităților, a lucrurilor, a evenimentelor, e alta. Există, așadar, mai multe realități. Iar cea în care mă aflu eu acum e îndeajuns de dramatică. „Operație pe inimă! Pe inimă...”, a murmurat mama, de mai multe ori, adânc îngândurată.

⁴⁴ Fr. „Eu sunt Domnul care te vindecă”.

Vineri, 18 noiembrie 2005, ora 7:15

La 2:40, azi-noapte, m-am trezit brusc, plin de neliniște, regretând – de ce? – că am acceptat rugămintea lui Ani să mă ducă ea, cu mașina, la spital, la ora 8 dimineața. A insistat aseară și eu, care o refuzasem inițial, am zis *da*. Iată, însă, că am sărit din somn și n-am mai putut dormi. Ca și când un impuls subconștient, nemilos, mi-ar fi poruncit să alerg, acum chiar, la ora 2:40, într-acolo. Mai mult, neliniștea s-a transformat în angoasă, iar angoasa a generat coșmaruri strivitoare, atunci când, spre dimineață, am mai ațipit. Am trăit câteva zile și nopți îngrozitoare. Aseară, a telefonat frate-meu, eu le-am telefonat lui Viorel, Ninei Ceranu, doamnei Marineasa. Și Arjana m-a sunat. Și Lenuța... De la acea oră (2:40), inima mi-e strânsă și o spaimă viscerală mă torturează. Împreună cu o mare tristețe. Ce voi face, ca s-o apăr pe Oli de propria-i slăbiciune? Ce vom face? „Éternel! le matin tu entends ma voix;/Le matin je me tourne vers toi et je regarde”⁴⁵.

*

A sunat Dana. I-am relatat despre atacul meu de panică. I-am istorisit, de asemeni, ce face și cum se simte Oli. A fost foarte impresionată. Mi-a spus că, ieri, și-a adresat sieși tot felul de reproșuri: Oli a trecut prin atâtea necazuri, iar ea n-a fost aici, lângă ea, s-o ajute. I-a informat și pe copii. Andrei a fost, și el, impresionat. Toți au fost și sunt impresionați. Toată lumea e impresionată și impresionabilă. Și atât. Doar Ticu Leontescu și oamenii din preajma lui se roagă. Nu voi uita acest gest de solidaritate.

⁴⁵Fr. *Psalmul* 5, 3 („Dimineața, vei auzi glasul meu; dimineața voi sta înaintea Ta și mă vei vedea”).

Sâmbătă, 19 noiembrie 2005, ora 7:30

Ieri, la prânz, am adus-o pe Oli acasă. Ani a venit la 9:15. La 10, a coborât Oli, în hol, și ne-a spus că trebuie să mai stea în salon până la vizita medicului. Atunci, Ani a plecat. Eu am rămas până la 11:30, când a reapărut Oli, cu valijoara ei și cu nutrița întrebătoare, căutându-mă din priviri. Am luat paltonul de la garderobă, am mers încetișor spre stația de taximetre, ne-am urcat într-o mașină și am ajuns acasă. Oli se simte bine. S-a odihnit, intră în programul normal. Am vorbit la telefon și cu Lucian P. Petrescu, și cu Viorel, am cerut și am primit instrucțiunile necesare.

Duminică, 20 noiembrie 2005, ora 10:30

Dimineața, la 8, a telefonat frate-meu, să vorbească cu mama și să se intereseze de Oli. I-a atras, iarăși, mamei atenția să n-o supere pe Oli, să-și stăpânească pornirile sado-masochiste. Să mă ierte Dumnezeu dacă greșesc, dar încep să bănuiesc un lucru foarte amuzant: anume, decenii în șir, am trăit o imensă înscenare, cu mama actor principal, jucând rolul celui firav, bolnav, obligat de vulnerabilitatea-i trupească să fie servit și „menajat”, neîntrerupt, de către ceilalți. Poate că mediul complet diferit de cel natal, mediul ostil în care a intrat, prin căsătorie, a determinat-o, inițial, să se retragă în această „boală” teoretică, în acest spațiu morbid, care a devenit, cu timpul, o a doua natură. A folosit un complicat arsenal de tortură pentru conștiințele din jur (exceptându-ne, cât am fost copiii, pe noi; exceptându-l, parțial, și pe tata). Nu mânca mai nimic, cel puțin la vedere, nu putea face niciun efort, era debilitatea însăși când trebuia să facă, dar forța însăși, când era momentul să pretindă sau să reproșeze. E drept, pretenția se formula, de cele mai multe ori, cu blândețe, în schimb, culpabilizarea putea deveni, într-o clipă, vehementă,

biciuitoare. Un uriaș bizantinism, care i-a asigurat o protecție cvasi-perfectă. Nu știu, tot ce scriu aici e, poate, rodul închipuirii mele, e portretul unui personaj. Ceva îmi spune, însă, că prototipul personajului acestuia este – vai! – mama.

Luni, 21 noiembrie 2005, ora 18

Trăim o istorie abominabilă. Cu oameni înfricoșători. Nu cred, de exemplu, că, dacă, în decembrie 1989, țara ar fi fost condusă de Coposu, sau de Rațiu, sau chiar de Constantinescu, în fine, dacă ar fi fost condusă de oameni cu educație adevărată, soții Ceaușescu ar fi fost asasinați – uciși, fără judecată, în ziua de Crăciun. Acela n-a fost proces, a fost o răfuială crudă, bestială, între comuniști. Și, pe de altă parte, nu cred că oameni ca tata, ca mama, ca socrul meu și soacra mea, oameni ca G.I. Tohăneanu, G. Ivănescu, Eugen Todoran, Deliu Petroiu, oameni ca profesorii mei de liceu ar face batjocura pe care o fac profesorii de azi. Nu-i văd pe cei numiți mai sus stând, zile întregi, pe stradă, sărind ca maimuțele, purtând lozinci și cerând bani, cu nerușinare. Lipsă de elementară demnitate și, deseori, șantaj și minciună. Dascăli nepregătiți, îmbogățiți din plocoane și meditații, umblând vraște pe străzi, ca niște haimanale. Aceste haimanale au ales și conducerea țării. O țară anormală, coruptă, care cade, treptat, pe mâna hoților, a oamenilor de nimic și a jefuitorilor. Până când Dumnezeu se va îndura de noi...

*

Băsescu – președintele produselor subumane ale tranziției. Al deșeurilor – inși stricați, despiritualizați, fără caracter și fără educație. Generația dezorientată, lacomă, nenorocită, primejdioasă, rea, dintre două lumi. Cu asemenea oameni nu trebuie să ai niciun amestec.

Joi, 24 noiembrie 2005, ora 8:30

M-am trezit cu mintea încețoșată, năpădit de tristețe. Cafeaua – minunata licoare – mi-a limpezit gândurile. Și textul englezesc al *Noului Testament* mi-a ușurat sufletul și duhul. Uneori, trebuie să recunosc, e foarte greu – grija pentru Oli, singurătatea sumbră a mamei, inhibiția ei, incapacitatea ei de a se comporta și de a comunica normal. Aparițiile ei teatrale. Acum, din câte observ, mama e geloasă pe Oli, construiește, tacit, tenace, strategii de ocupare a unui loc central în atenția generală.

Sâmbătă, 26 noiembrie 2005, ora 22

Vreme splendidă. Plimbare cu mama. Mică, bătrână, mergând încet pe trotuar, plină de admirație pentru urbea noastră mizeră. O durea spatele; și mi-a spus asta, zâmbind vinovată. Când am revenit, Oli m-a informat că a sunat Nina Ceranu – avea textul listat (*Dodoacă și Biciușcă*) pentru corectură. Apoi, hop și Viorel, cu un telefon, să afle dacă i-am citit paginile acelea. Ne-am întâlnit și m-a dus el cu mașina la Universitate, unde mă aștepta Nina. Din pricina atâtor hărțuieli, mi-am pierdut, o clipă, stăpânirea de sine, m-am plâns Ninei de multele și încurcatele mele îndatoriri. Regret. Eu sunt discret, eu mă pretind creștin, trebuie, deci, să nu alunec în disperare. Am luat corectura, am lucrat toată după-amiaza și, acum vreo cinci minute, am terminat lectura. Ce basm! Ce basme! Evocă atât de bine vidul de sub lucruri, de sub aparențe. Și capacitatea de a scruta această vacuitate, de a trăi în preajma și, uneori, în miezul ei.

Luni, 28 noiembrie 2005, ora 10:45

Tocmai am revenit de la Universitate, de la Nina Ceranu, căreia, potrivit înțelegerii, i-am dus corectura la *Dodoacă și*

Biciuşcă (de fapt, antologia *Basme și povestiri feerice*). Nina e foarte încântată de aceste proze, de scrisul meu, în general. „Ești un scriitor total”, mi-a zis, cu un aer meditativ.

*

Mama umblă, continuu, din camera ei, în sufragerie și înapoi. Străbate acest traseu ore întregi, ziua întreagă. E și acesta un fel de delir – delirul cinetic, peripatetic. Din timp în timp, mă abordează, cu infinite precauții, nefirești, lipsite de orice naturalețe, de orice spontaneitate.

Marți, 29 noiembrie 2005, ora 18:45

Am lucrat și am alergat mai toată ziua, n-am avut timp pentru *Jurnalul* meu drag... Ce formulare sentimentală! Nepotrivită mie. Îmi este, într-adevăr, relativ drag *Jurnalul*, el pare, într-un anume fel, *Omul din oglindă*. Mă gândesc, în clipa aceasta, că, dacă îl voi publica vreodată, așa îl voi intitula: *Omul din oglindă*.

*

Azi-dimineață, o nouă decompensare a mamei, după cea de ieri. La ora 8. Crizele ei sunt mai complicate acum, întrucât prudența (teama de a fi trimisă la București sau la Stroești) o împiedică să-și exercite asupra noastră – direct – atacul. Ca urmare, își deturneză pornirile (Angelica, Nuța), sau le convertește într-o stereotipă, excesivă bunăvoință. În fine, prelungește, până la exasperare, peregrinarea, nu, mișcarea dus-întors, stereotipă și ea, prin apartament. Oricum, diatribele înveninate la adresa celor două femei au loc în fața noastră, deseori, cum s-a întâmplat ieri, cum s-a întâmplat astăzi, la ora 8, și cum se întâmplă și la Stroești, exact când ne așezăm la masă. Cele două preiau, ca niște simboluri, rolul nostru de victime. Oh, Doamne! Ar fi interesant de studiat acest comportament. Dar un atare behaviorism nu mi se potrivește. Azi-dimineață eram pe punctul

de a-l chema pe frate-meu, de a limpezi lucrurile. Eu, aidoma Bătrânului din *Elegii*, sunt atât de bun, încât sunt, de-a dreptul, crud.

Vineri, 2 decembrie 2005, ora 10:20

Programul zilei a debutat cu o mare acțiune: procurarea medicamentelor. Deci, la 8:30, într-o stare de acută nervozitate, după câteva telefoane, am pornit-o spre farmacia de lângă piață, unde e șefă fosta gagică a importantului scriitor I.P. (prezent, din câte am auzit, alături de importanții scriitori D.B., B.R. și V.T., în *Dicționarul general...* E drept, în celălalt dicționar, cel al lui Sandu Ruja, figurează și semnificativul scriitor Mitică V. Numai notabilul scriitor M.M. lipsește, cu țâfnă, din amândouă). Să revin: am mers la farmacie și am găsit o coadă zdravănă, la care, exact când ne-am așezat, a apărut farmacista (ne cunoaște) și a zis că numai până la noi mai poate servi. Între timp, iată că își face apariția și domnul Panduru, care ne salută, și zice: „Să trăiți bine, cum spune cretinul ăla de caporal”. „De ce”, mi se adresează el, „nu scrieți ceva la «Renașterea» despre porcăria asta?” I-am zâmbit, drept răspuns. După un ceas de așteptare, am primit numărul 154. Trebuie să mergem, iarăși, mâine, să luăm medicamentele. Când am plecat, fosta gagică a importantului scriitor I.P. încerca să-i lămurească pe cei care continuau să se așeze la coadă că nu mai poate primi și rețetele lor. Este de neînțeles cum de nu se reușește, după 15 ani, rezolvarea acestei probleme sordide. Eu bănuiesc, de fapt, că nu se dorește rezolvarea ei, că, dedesubtul (și deasupra) acestei drame, este un mecanism medico-farmacisto-mafiot, care scoate bani din spaima de boală și de moarte a bieților oameni. Unii prescriu, în exces, medicamente, alții le vând, cei mulți plătesc, iar cei care prescriu și vând încasează și împart între ei. E doar o presupunere. S-ar putea să greșesc. Dar n-ar fi exclus ca exact așa să se petreacă lucrurile.

Duminică, 4 decembrie 2005, ora 9:30

Ieri, pe o vreme splendidă, ne-am dus în vizită la Mina – am ajuns acolo la ora 16. La scurt timp, a sosit și nelipsitul Mircea Munteanu. Cafea, ceai, dulciuri, o cină cu brânză, pește, pateu vegetal, zacuscă. Vin. Pentru mine și Oli, apă minerală. Cu acest prilej, am aflat, de la Mircea, că Val Popa s-a sinucis și că Țoțo (cunoscutul om de radio Bogdan Herțog) are un picior amputat. În plus, nefericitului Țoțo i-a murit soția. Mina – ce-a găsit-o, oare? – m-a tot căinat, că arăt rău, că sunt tras la față, m-a sfătuit să mă îngrijesc, mi-a luat obrajii în palmele ei protectoare, iar, la plecare, înnoindu-și recomandările, a mers până acolo încât mi-a încheiat pardesiul, de sus până jos, nasture cu nasture, atingându-mi, din nebăgare de seamă, superficial, socoteala. Ca să vezi!

*

De dimineață, a sunat frate-meu. M-a întrebat care este atmosfera, cum o scot la capăt. „Mă descurc”, i-am răspuns. Și, cu adevărat, încerc să mă descurc. În confuzul vacarm al lumii, în misterul absolut care ne înconjoară. Trăgând ca la edec, de la o zi la alta, corabia grea a propriei vieți. Între umbrele, între fantele miilor, zecilor de mii, miriadelor de edecari, ce se opintesc, la rându-le, precedându-mă, succedându-mi, evoluând alături. Astăzi, de pildă, e greu, e foarte greu. Abia dacă pot îndura simplul fapt că exist.

*

Sărmana mama! Face, probabil, eforturi inimaginabile pentru a fi altfel decât este. E bunăvoința însăși. Nu contrazice, nu se vaită, nu pretinde, nu culpabilizează, nu are crize. Mă încearcă un sentiment ciudat, de irealitate. Parcă n-ar fi ea. Sunt sigur că frate-meu, temându-se că o expediez la București sau la Stroești, îi atrage, cu severitate, atenția să fie rezonabilă. Și

trebuie să admit că este. Dar, pe de altă parte, era mai credibilă și mai originală înainte. Și mai greu de suportat, evident. Toanele ei au distrus unitatea familiei.

Joi, 8 decembrie 2005, ora 8:45

Îndrăznesc a spune că, neînregimentându-mă, neaderând la nicio echipă, păstrându-mi, cu înverșunare, independența, în raport cu oamenii, eu reprezint un factor de mediere între facțiunile literare din urbe. Pe de altă parte, dată fiind pregătirea mea, dat fiind harul meu (inclusiv cel de a interpreta, harul hermeneutic), eu le-am asigurat (și le asigur) și celor considerați mai țărănoși, mai puțin intelectuali, șansa de a fi comentați și puși în valoare. Așa s-a întâmplat și când eram la Editură. Eu nu puteam fi dus de nas de așa-zișii (sau de adevărații) structuraliști, semioticieni etc., fiindcă eu știam (și știu) foarte bine teoriile moderne (ca și pe cele vechi). Pe de altă parte, nici ca poet nu puteam (și nu pot) fi trecut cu vederea. Încât, îmi închipui, există, în unele cercuri, o stare de spirit destul de complicată, în ce mă privește. Observ, deseori, sfială, ciudă resemnată, curiozitate, bucurie, invidie, admirație sinceră, căldură, entuziasm chiar... Dar nu mai insist asupra tuturor acestora. Altfel, risc să cad în păcatul trufiei. Or, eu nu sunt trufaș. De ce aș fi? Tot ce am mi s-a dat. Eu trebuie doar să-mi pun în lucrare darul. Va veni, cândva, și judecata.

Sâmbătă, 10 decembrie 2005, ora 8

La TV, aseară, amărâtă și bătrână, Monica Lovinescu. Și câțiva oportuniști, care au păcălit-o, de-a lungul vremii, și care profită și acum de pe urma ei. Poate că ea a fost bine intenționată, dar nu a fost obiectivă când a judecat (ca și când ar fi fost o instanță imbatabilă) literatura din România. Poate a fost bine

intenționată, dar cum de nu și-a dat seama că inșii care ajungeau, atunci, la Paris erau niște pehlivani, niște infiltrați, profitori ai comunismului, doritori să-și facă un nume bun, și în prezent, și în viitor? Apoi, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca prea au politizat literatura, exact cum făceau și comuniștii. Nu pledoarie estetică, ci propagandă politică. De aceea, în timp, meritul lor se va diminua. Țin minte că, o dată, a fost lăudat, ca scriitor, pentru o schiță, Andrei Ujică (sic!). În schimb, erau bombardatți cu acuze și injurii scriitori importanți. Și trecuți cu vederea alții, poate mai importanți încă. Așadar, faptul că cei doi (Monica Lovinescu și Virgil Ierunca) au fost (s-au lăsat?) manevrați de liota aranjaților, de gașca indivizilor ce mimau disidența, fără s-o trăiască (cine știe, poate erau puși să procedeze așa), și, totodată, strădania lor de a subordona esteticul politicului descalifică mai tot ce-au întreprins. Am convingerea că, într-un număr de ani, cărțile lor vor deveni nu doar neverosimile, ci și ilizibile. Vor avea numai semnificația unui simptom nenorocit al bolii social-politice de care a suferit sărmana Românie. Pe de o parte, literatura-propagandă comunistă; pe de altă parte, literatura-propagandă anticomunistă. Adevărata literatură s-a scris în afara acestor bălmăjeli.

Ora 18. S-a lăsat noaptea. Văd lumini risipite în lungul bulevardului. Mama face obsesive, peripatetice deplasări dintr-o cameră în alta. E neînchipuit de liniștită, de conciliantă. Unde sunt accesele de altădată? Unde sunt aparițiile tragice din zori? Anunțurile desperate, privind agravări bruște, fatale, căderi, prăbușiri ale stării de sănătate? Unde-i înscenarea permanentei suferințe, înscenare făcută, parcă, spre a-l teroriza pe cel de alături, pe cel însărcinat să vegheze – vrând, nevrând –, să supra-vegheze, să îngrijească, să slujească? Au dispărut. Dar n-a dispărut și teroarea. Ea rezistă, aceeași, sub un limbaj diferit. Teroarea

violentă, a strigătului, a reproșului, a fost înlocuită cu teroarea, la fel de nefirească, a bunăvoinței.

*

Și, iată, de curând, un nou și foarte subtil, foarte imaginativ, procedeu mnemotehnic. Mama, temându-se să nu ne agaseze cu atâtea plimbări, și-a luat obiceiul să se retragă în camera ei, atunci când ne vede abstrași, lucrând. Dar, nevoind, în ruptul capului, să fie, cumva, uitată, înainte de a se ogoi, în fața televizorului, trece pe la baie (a fost întotdeauna, și este și acum, o persoană pedantă), unde, după toaleta personală, recurge, din plin, la o apă de colonie franțuzească, pe care i-am dăruit-o noi de ziua ei. Și astfel, se poate odihni liniștită, semnalul olfactiv, deși discret, fiind activ ore întregi.

*

Oli m-a informat că Mina, la telefon, a strecurat un regret, anume acela că eu „blochez” prietenia lor, la fel cum am procedat cândva demult, că pun limitele dorite de mine acestei relații, că, spre exemplu, eu n-am vrut, desigur, să ne viziteze, acum, măcar o jumătate de oră etc. etc. Tacit, subversiv, Mina atacă, mă provoacă, încearcă să submineze autoritatea mea asupra lui Oli. O enervează ermetismul meu, nu pricepe ce gândesc, o incomodează că nu mă las manevrat și că Oli e totalmente dependentă de mine. De fapt, Mina nu se înșală. Simte că o voi alunga. Fără tapaj, fără ceartă. O voi alunga, afișând aerul cel mai detașat și mai binevoitor de care sunt în stare.

Sâmbătă, 17 decembrie 2005, ora 22:30

Este cu neputință să-l întreb pe tata dacă există ceva după moarte. Nici atunci, când zăcea, mort, în odaia dinspre apus a casei noastre, când, trupește, era, încă, vizibil, nu putea fi între-

bat. Sau, mai ales atunci. Întreabă urna, întreabă cenușa, întreabă țărâna dacă mai există ceva după moarte...

Joi, 22 decembrie 2005, ora 9:30

Ion, la recenta noastră întâlnire, a relatat dramatica întâmplare prin care a trecut, la sfârșitul vieții, Eftimie Murgu. Anume, românii din Banat l-au fugărit cu pietre. De ce lapidarea aceasta? Fiindcă, zicea Ion, îi reproșau alianța cu ungurii. Dar el, continua Ion, era un vizionar, era pătruns de spiritul veacului, întrezărea viitoare evoluții etc. etc. După opinia mea, ideea este alta: Eftimie Murgu a pus political înaintea biologicului, ceea ce a fost o mare eroare. Biologicul precedă political și, din unghi strict vital, deci esențial, îl determină. În circumstanțe speciale, sub veghea unor interese și sub paza unui ciomag autoritar, lupul și mielul pot sta, o vreme, în același țarc, într-o așa-zisă pace. Dar nu dacă sunt lăsați de capul lor. Or, cel puțin atunci, așa cum reiese din romanul lui Ion, românii și ungurii erau, unii față de ceilalți, pe rând, când în postura lupului, când în cea a mielului. Eu cred că s-ar fi putut plasa la temelia dezbaterii exact această idee – trăită de Eftimie Murgu: confruntarea biologic-politic. Atunci, n-ar fi trebuit să se treacă sub tăcere cel mai tensionat moment din viața lui Murgu – încercarea de lapidare, pornită din partea propriului popor. Discursul nu ar mai fi fost incomplet în ce privește biografia eroului și viziunea românească asupra vecinătăților. Mihai Beniuc a compus o poezie, *Gelu și Tuhutum*, unde, tot așa, era vorba de împăcare, mai mult, de armonia seculară între etniile celor două personaje. Același lucru clamau (și clamează) capitaliștii de azi. Așadar, când vrea politica, tace istoria. Însă, când e amenințată ființa, tac toate. Nu e bine, dar viața pământeană e un rău.

Vineri, 23 decembrie 2005, ora 21

Artiștii mari (poetii, de pildă) au o personalitate stilistică atât de puternică, încât impresia ultimă (și de la distanță) este că au scris, de fapt, un singur poem, indiferent câte titluri, câte segmente există în creația lor. Baudelaire, Lamartine, Leconte de Lisle, Eminescu, Arghezi, Bacovia, Blaga, Ion Barbu și alții asemenea lor nu dau impresia de diversitate. Divers, multicolor, mozaicat e Alecsandri; la fel, Bolintineanu. Dincolo, e un glas unic, aici sunt mici tonalități disparate. Unitatea de timbru se unește cu unitatea tematică. Marii poeți au, de fapt, o unică arhitectură. Aceea trebuie identificată, spre a-i putea înțelege. Sunt, oare, prea îndrăzneț să afirm că, în ce mă privește, tema ultimă a scrisului meu este conținută în enunțul biblic „Abyssus abyssum invocat”? Dumnezeu mi-e martor că pun pe hârtie aceste rânduri cu teamă, că nu e nici urmă de trufie în gândurile mele. Cât despre acea supremație de ton, de timbru, de stil, care face ca mulțimea poeziilor, în cazul lui Baudelaire, spre exemplu, să fie doar aparență, n-am, în acest moment, nicio îndoială. Chiar și poezia mea, de la un capăt la altul, e unitară și sună inconfundabil. Tonul e, aproape mereu, același, iar substanța profundă, ideea trăită (cum îmi place să zic), este perfect stabilă. Dincolo chiar, multă vreme, de propria-mi conștientizare. Teologii au observat, în textele mele, acest dialog între abisuri. Mai demult, preotul Drăgoi, citind, în biserică, acea poezie care se încheie cu stihul: „Așa-i grăiam: Abis lângă abis”, mi-a relatat evenimentul, subliniind exact versetul amintit: „Abyssus abyssum invocat”.

Luni, 26 decembrie 2005, ora 17

Un eveniment: pe la ora 11, a telefonat Marika și a întrebat-o pe Oli (fiindcă ea a răspuns) dacă n-am vrea să facem Revelionul cu ei, cu familia Banciu, cu familia Jurca și cu alții încă, la un restaurant central (lângă Medicină), discret, care, totodată, soli-

cită doar 500.000 pentru un meniu. Am hotărât să acceptăm. Marika s-a bucurat, mai caută și alți eventuali doritori. Așadar, vom petrece Revelionul cu niște prieteni agreabili, în mijlocul cetății, într-o atmosferă destinsă și interesantă. Pe mama o vom lăsa în compania televizorului. Am întrebat-o, înainte de a-i comunica Marikăi decizia noastră, ce impresie are de acest program. Mi-a răspuns, cu toată convingerea, că e foarte bun, că ea va sta liniștită la televizorul nostru color. N-a mai rămas nimic – cel puțin aparent – din atitudinea ei vindicativă, culpabilizatoare, din acea hipertrofiere a personalității, din dorința de a domina, de a supune.

Joi, 29 decembrie 2005, ora 20

Am terminat o nouă etapă în definitivarea textului referitor la poezia mistico-religioasă. Să-l public? Să nu-l public? Ezit. Am fost la plimbare cu mama, la prânz, după ce am revenit de la Billa. E uimitor ce rezistentă e mama, la 94 de ani! Un drum până în Piața Bălcescu și înapoi, pe o rută ocolitoare.

*

Transcriu, din textul biblic al lecturii mele matinale de azi, următorul pasaj, care m-a zguduit întotdeauna și astăzi mai mult ca oricând:

„Venez à moi, vous tous qui peinez et qui êtes chargés, et moi je vous réconforterai. Prenez sur vous mon joug et apprenez de moi, car je suis doux de caractère et humble de coeur, et vous trouverez de réconfort pour vos âmes. Car mon joug est doux et ma charge est légère”⁴⁶.

⁴⁶ Fr. *Matei* 11, 28-30 („Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi./Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre./Căci jugul Meu e bun și povara Mea este ușoară”).

Sâmbătă, 31 decembrie 2005, ora 15:15

Oli a pregătit pește, friptură de porc, supă de pasăre, prăjituri, salată etc. Iar eu am încheiat 6 pagini din studiul la care m-am mai referit. Acum înaintăm domol, ca într-o arcă, spre țărnul anului 2006. Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru 2005. Și pentru bucurie, și pentru suferință. Și-l rog să facă din noi, în 2006, niște slujitori mai vrednici decât am fost până acum. Suntem nevrednici, da, este adevărat, dar suntem, vrem să fim, am optat să fim slujitorii Lui. Acesta e statutul nostru, titlul nostru de noblețe, nădejdea noastră. Cu un asemenea gând, închei acest an. Cu același gând, reconfortant, încep altul.

Duminică, 1 ianuarie 2006, ora 17

Cât am lipsit noi, a telefonat Tatiana. A conversat cu mama, încântată (ca și Părintele Cherciu) de vocea ei tânără, de luciditatea și energia ei. De fapt, mama, acum, mai ales, că a renunțat la acel spectacol al bolilor închipuite, e surprinzător de prezentă, de „tânără”, pentru vârsta ei. Citește, urmărește programul TV, răspunde la telefon, e dornică de plimbare, se străduiește să nu ne supere, nu emite niciun fel de pretenții. Iar noi ne străduim să aibă tot ce îi trebuie. Nici vorbă de puseele ce punctau altădată, după un ritm destul de strâns, perioadele de conviețuire.

*

A fost frumos aseară. Iată formația: la prima dintre mese: Marika și Titi, Rodica și Paul, Nora Pascu și neamțul ei, Oli și cu mine; la cea de-a doua: Ion Marin Almăjan cu soția, Veronica și soțul, Manolita și soțul, o pereche, pe care o cunosc din vedere. Meniu supraabundent, pentru doritori – băutură, muzică amestecată. La 12, am ieșit în fața localului, unde s-a băut șampanie și era un vacarm de nedescris, datorat petardelor. Cea mai elegantă,

mai frumoasă, mai distinsă dintre doamne a fost Oli. Întotdeauna a fost așa și așa este și acum.

Luni, 2 ianuarie 2006

Am făcut un drum lung cu mama în Centru, la ideea lui Oli. Am străbătut Piața Operei, am intrat la o farmacie. Mamei îi place mult Timișoara, își tot declara admirația, comparând străzile de aici cu cele din București (unde, spune ea, mișună câinii și haimanalele). Cum se petrec lucrurile, deseori, și aici, și aiurea.

*

La răstimpuri, în marile liniști lăuntrice, simt curenții reci, înghețați, ridicați de nevăzutele aripi ale angoasei. Bătrânețea, singurătatea, prăpastia fatală dintre oameni. Nu moartea îi desparte pe oameni, ci viața. Am început să-l iubesc, cu adevărat, pe tata, când era prea târziu. Mă tem să nu se întâmple la fel și în ce-o privește pe mama.

Marți, 3 ianuarie 2006, ora 9

Mama a renunțat complet la travesti. E un om ciudat și enigmatic. De unde se iveau acele crize? Erau inevitabile, țineau de forțe obscure, sau, dimpotrivă, erau truate, plănuite, se încadrau într-o strategie? De ce și când și-a confecționat masca, de ce și când și-a început rolul? Instinctul ei infailibil i-a arătat că ceea ce funcționa cu tata și funcționează cu frate-meu poate da greș cu mine? Că ei trebuiau agresați, iar eu luat cu binișorul? Greu de spus. Oricum, episodul cu spitalizarea lui Oli a fost decisiv, a sfărâmat întregul eșafodaj al jocurilor de-a boala și de-a sensibilitatea. Și, astfel, s-a căzut din ficțiune în realitate. Sper să dureze... După Cehov, Eminescu, nuvela romantică germană, Herman Hesse etc. etc., mama recitește acum Sadoveanu. Frumos, nu?

Vineri, 6 ianuarie 2006, ora 17:15

Zi întunecată și umedă. M-am gândit la Stroiești și m-am întrebat, iarăși, de ce, oare, m-am înstrăinat de acele locuri. Mi-am zis că numai o corectă situație între semeni poate asigura, oricui, oricând, o viață scutită de șocuri și de mari amărăciuni. Cei din jur trebuie să știe *cine* ești (nu în sens apreciativ, ci ontologic). La rândul-ți, trebuie să știi *cine* sunt cei cu care ai de-a face. Petrecerea noastră de Revelion, la restaurant, a fost comodă și relaxantă, fiindcă a fost autentică, toți cei de acolo știau, reciproc, *cine* sunt. Pe când familia poate fi o noțiune deviată, abstractă, nefuncțională, din acest punct de vedere. Mama, frate-meu, fiică-mea nu știu, în fond, *cine* sunt eu. Și n-ar fi deloc exclus ca nici eu să nu știu *cine* sunt ei. Și atunci, cum să ne înțelegem când suntem împreună, când hamul convențional al familiei ne pune alături?

O adăugire: s-ar putea, totuși, ca mama să știe (sau măcar să aproximeze) *cine* sunt eu. Cât despre Dana, Andrei și Lizuca, ei știu, cu siguranță.

Duminică, 8 ianuarie 2006, ora 8:30

E o vreme frumoasă, senină și rece, cerul, spre apus, s-a îmbujorat puțin, de la soarele ce se ridică în celălalt punct al zării. Poate voi ieși vreo oră la plimbare cu mama. Tocmai a telefonat frate-meu. Mama continuă să fie cuminte. Face mari eforturi să nu deranjeze, să nu supere. Noutatea este, cum am mai spus, că încearcă să atragă atenția asupra ei într-un mod ingenios – cu apa de colonie. Uneori, precum azi, după toaleta matinală, emite un apel imperios prin mijlocirea parfumului. L-am simțit din bucătărie. Câtă feminitate! La 94 de ani...

Sâmbătă, 14 ianuarie 2006, ora 17

Am început corectura a II-a la *Cărarea (Drumeagul) din insulă*. Și aici, ca și în celelalte două basme, ca și în povestiri, anumite pasaje transcriu direct și emoționant vechea mea dragoste pentru ținuturile copilăriei. Acea dragoste care, acum, pare să fi murit. A rămas numai acidul amintirii ei, întreg acel peisaj fiind, astăzi, un fel de imens cavou cosmic, în care i se descompune (sau i se mumificază) cadavrul. Iar eu sunt departe și perspectiva – strict mentală – a unei reîntoarceri, fie și închiuite, mă umple de oroare. Exact starea de spirit transcrisă într-un vers de demult, vers ce viza, însă, cu totul alt episod: „Îmi amintesc de tine cu oroare”. Dar din ce pricină s-a declanșat și s-a împlinit această metamorfoză? Nu știu. Și nici nu încerc un răspuns.

Duminică, 15 ianuarie 2006, ora 8

Aseară, când tocmai mă apropiam de mijlocul celui de-al treilea basm, a sunat Paul, cu o rugămintă: să-i prezint vineri, la Orizont, recenta apariție editorială, un roman de 350 de pagini. Dacă sunt de acord, îmi aduce cartea imediat. Poți să refuzi? Nu poți. Așa că Paul a venit, a adus romanul și am stat vreo oră la taclale. Ce mă fac? N-am terminat corectura, luni e zi de așteptat la pensii, miercuri după-amiaza ne vizitează familia Cherciu. Când citesc volumul? În fine, o să mă străduiesc. Problema e că eu nu vreau să vorbesc oricum. Trebuie să am o intuiție, să descopăr un punct de pornire, o piatră de temelie, pe care să ridic un edificiu interpretativ. De aceea, prezentările mele sunt originale și captivante. Sper ca și această carte să-mi ofere prilejul unui asemenea discurs. Paul, ca întotdeauna, a vorbit mult despre sine, dar a mai spus câte ceva și despre alții, de exemplu, despre unii dintre cei care – nescritori fiind – au ajuns (cum,

oare?) prin conducerea Uniunii Scriitorilor. Tot felul de potlogari, de pișicheri și de guralivi. Probabil că unii au chiar rolul, ocult, de a distruge acest organism cultural sau de a-l orienta spre cultivarea mizeriei morale, a subliteraturii, a pornografiei, au rolul de a-l discredita și, eventual, de a-l folosi la prăbușirea generală a spiritualității. Ei vor ajunge de răs, nu scriitorii adevărați. Ei vor ajunge de răs și de batjocură, așa cum au ajuns și alții.

*

Ar fi interesant de studiat trecerea – dramatică – de la lumea mirifică, de la realismul fantastic al basmelor, la realismul crud, invers, al poeziei mele, începând cu *Cronică*. Întregul peisaj s-a metamorfozat, s-a produs o răsturnare, degradarea a cuprins oameni și locuri, ceea ce era feeric a devenit grotesc. Basmele nu sunt, totuși, idilizante, tocmai în această notă constă, între altele, valoarea lor. E multă poezie a peisajului acolo – luna, apele, iarba înflorită, Poiana etc. Odată cu *Cronică*, totul se schimbă catastrofal. *Căsuța fermecată*, de pildă, e prezentă sub chipul „căsuței de la țară”, acel „strămoș defunct, care-a uitat să moară”. Dar totul a intrat pe un drum al nimicirii. Ar exista destule explicații ale acestui proces, începând chiar cu viziunea „realistă”, lucidă, asupra lumii. Poate, însă, că era momentul ca eul să fie smuls, rupt, întors de la contemplarea materialității (văzută mirific, salvator, în ipostaza ei rousseauistă) și îndreptat, decis, spre lumea spiritului. Această mișcare s-a produs în 1990, când am început stihuirea *Psalmilor*. Țin minte că, mai târziu, când au apărut primii psalmi (în reviste sau în volum), Lucian Bureriu mi-a spus, cu uimire: „Asta făceai tu, în timp ce noi ne țicneam cu tot felul de aberații?” Da, asta făceam. E grea, e teribilă, e nobilă, e fără întoarcere trecerea de la materie la spirit, de la lume la Dumnezeu.

Joi, 19 ianuarie 2006, ora 10:30

Ieri, la 17:30, pe o ploaie rece, a sosit Părintele Cherciu, care ne-a spovedit și ne-a împărtășit. Am ținut neapărat ca mama – la cei 94 de ani ai ei – să plinească rânduiala aceasta. Din motive neînțelese, în fond, pentru mine, nici ea, nici tata nu s-au împărtășit decenii în șir. Regret că, în ultimele lui zile, n-am stăruit ca tata să cheme un preot. Am propus, a refuzat, iar eu n-am insistat. Am greșit.

Vineri, 20 ianuarie 2006, ora 15:30

Am avut mare succes la Orizont cu discursul meu. Când am încheiat, asistența a aplaudat spontan. Apoi, am tot fost felicitat și îmbrățișat. Lume multă. În față, la masă: Cornel, eu, Paul, Lucian Alexiu, Mircea Mihăieș. Eu am vorbit la urmă. Din păcate, aceste prezentări nu se înregistrează și discursul – în farmecul oralității lui – se pierde. „A fost cea mai teribilă analiză de carte care se putea face”, a zis Paul, extaziat.

Marți, 24 ianuarie 2006, ora 9

Oli a citit cele trei basme. Se întrebă ce a putut interveni, ce s-a petrecut în sufletul meu, ce anume m-a putut îndepărta de locurile evocate atât de convingător în acele pagini. Nu știu. Îmi amintesc exact când și cum am scris cele patru basme: *Dodoacă și Biciușcă* – la Predeal, în iarna 1984-1985; *Castelul de calcar* – la Timișoara/Predeal, 1986-1987; *Cărarea din insulă* – Timișoara, în vara lui 1989; *Piticul arămiu*, Timișoara, 1994. S-au adăugat și „povestirile feerice”. Acum, le reeditez pe toate. Nu știu când a trecut timpul. Le-am scris și pentru mine, desigur. Le-am scris și pentru ele însele (basmeele, ca și romanele, ca și poeziile, se cer scrise). Le-am scris însă și pentru copii (pentru copiii și nepoții mei). Iar copiii și nepoții mei abia dacă au timp să-mi scrie un cuvânt-două, la un deceniu.

Miercuri, 25 ianuarie 2006, ora 17:45

Cer senin, ger, praf. Ca în vreme de caniculă excesivă, scade priza la realitate. Oamenii umblă năuci, desprinși de ambianță, ieșiți din ritmuri. Așa se întâmplă și când ai febră și când – Doamne ferește! – dai de un necaz. Am prânzit și ne-am odihnit puțin. Apoi, m-am așezat la masă și i-am scris primarului, cerând, în numele lui Oli (beneficiară a Legii 189/2000), un loc de veci. Acolo ne vor fi depuse urnele cu cenușă. Cândva, mă gândisem ca urmașii să ne presare cenușa în Isar. Așa am și hotărât într-un testament. M-am răzgândit. Vom avea un loc, în pământ sfințit, iar cele două urne vor sta acolo. Mâine expediez scrisoarea către Primărie.

Vineri, 27 ianuarie 2006, ora 9:15

Am căutat „Paralela 45”, în care a fost publicat comentariul meu la cartea lui Aurel Turcuș, apărută de curând. Am avut mare succes și cu acesta. Repet: e ciudat și comic, oarecum, că gașca pusă pe aranjamente și conspirații produce doar cronici și recenzii de serviciu, nu analize. Invers, grupul celor mai greoi și mai mocofani are parte de – trebuie s-o spun – exemplarele mele expuneri. De aici, exultarea acestora din urmă și invidia celor dintâi. Țin minte prezentarea făcută de mine cândva cărții *Un sertar întredeschis*, roman al regretatei doamne Alexandra Indrieș. Dar... nu a fost publicată ea, ci niște aproximări modeste. Fapt e că eu nu aparțin niciunui grup, eu îi iubesc pe toți și vorbesc despre unul sau altul atunci când sunt rugat să citesc și să prezint o carte. Nu orice carte, firește.

Sâmbătă, 28 ianuarie 2006, ora 13:45

Am fost la Universitate, să fac, împreună cu Nina Ceranu, corectura *Basmelor și povestirilor feroice*. Dar, în neastâmpărul de

acolo, nu se poate lucra. Abia am parcurs vreo 80 de pagini. Nina mi-a relatat diverse pățanii din ministerele noastre haotice. A comentat și jaful de care au parte abandonatele manuscrise ale familiei Lillin. În genere, însă, e vorba de istoria noastră discontinuă, de animalicul, primitivul schimb de generații. Trecerea de la seria vârstnică la cea tânără nu se face lin, calm, civilizată (ca în societățile educate), ci violent, agresiv, bestial, ca la necuvântătoare. Sub pretexte nobile (democrație, libertate etc.), cei tineri aruncă afară din instituții, din cărți, din conștiințele elevilor, studenților, strădania celor care i-au crescut și i-au ajutat. Așa a fost mereu. Așa a fost în anii '50. Așa e și acum. Întotdeauna, însă, cei mai agresivi și mai obraznici dintre atacatori au căzut, cu timpul, în dizgrație și în rușine. Ca și cei pe care îi împing în frunte, ca pe un fel de inși emblematici, de reprezentanți ai noii orientări. De mirare, totuși, că unii dintre acești „emblematici”, inși inteligenți și cu experiență culturală, se lasă folosiți. De ce acceptă, de pildă, S.N. – om de talent – să fie un fel de A. Toma timișorean?...

*

Mă întreb ce valoare spirituală pot avea niște inși care nu se mai satură de funcții, bani, laude, lingușeli? Niște inși aroganți, trufași, hrăpăreți, capabili să uneltească, să instrumenteze tot felul de atacuri la adresa unor semeni sau – invers – să cultive amicitii numai din interes? Este exact ce fac reprezentanții așa-zisei noastre elite. Numele lor se cunosc. Nu le mai înșir aici. Gură mare, operă minusculă.

*

Mama citește, cu mare pasiune, *Adio, arme*. Oli a încheiat pregătirile pentru prânz. Viorel ne-a adus un șalău de Dunăre. O așteptăm pe Dana.

Luni, 30 ianuarie 2006, ora 12

Ieri, la 15:33, a sosit Dana, cu trenul de Budapesta. Am mers să o așteptăm la gară. Am făcut drumul pe jos, în ziua însorită, la +8 grade. Acum, Dana și Oli sunt la dr. Bratu, stomatologul. E o zi răcoroasă, dar senină, cu +5 grade. Mă întreb: de ce notez, oare, aceste detalii meteorologice? Pe mine nu mă interesează. Vreau, îmi închipui, să-i dau cititorului meu postum cât mai multe elemente de reconstituire a cadrului în care îmi duc eu, acum și aici, existența. Andrei ne-a trimis 50 de euro. Poate așa se vor petrece lucrurile și mai târziu, cândva: noi doi vom sta aici, cum-necum, și ei, copiii, nepoții ne vor sprijini, în felul lor, cât și în ce mod va fi cu putință. Noi nu dorim să le încărcăm viața cu povara vieților noastre. Cum spune psalmistul: „Mi-am ridicat privirea înspre munți. De unde o să-mi vină ajutorul? Ajutorul meu vine de la Domnul, Cel care a făcut cerul și pământul”⁴⁷.

*

Mama, citind de dimineța până seara, a încheiat lectura Hemingway și începe fie Reymont (*Țăranii*), fie Dickens (*Marile speranțe*). De câteva ori, a chibițat un joc destul de complicat pe computer, inițiat de Oli, intervenind, cu agerime, în recunoașterea pietrelor compatibile: „Uite: asta cu asta...”

Marti, 31 ianuarie 2006, ora 8:15

Toată după-amiaza am stat acasă, citind, tăifăsuind, odihnindu-ne. Mama se integrează foarte bine în ansamblu. E cooperantă, sociabilă, prevenitoare, bine dispusă. Adică exact invers decât a fost o viață întregă (mai bine zis: invers decât a fost de vreo 15-20 de ani încoace). Aseară, pe la ora 20, a sunat

⁴⁷ *Psalmul 120/121, 1-2.*

Sorina. Ne întâlnim azi, să-mi dea o carte, pentru redactare, în regim de urgență.

*

Îi voi atrage atenția Sorinei asupra științei conducerii, așa cum reiese ea din *Biblie: Leviticul 19, 13; Deuteronomul 24, 14-15; Matei 23, 11*. Așa-zisa știință a conducerii, propusă de oameni, e plină de prostii. Există însă și o pedagogie biblică: *Matei 18, 15-17*. Eu i-am spus (și ea știe, a repetat spusa mea dinaintea lui C. Lecca, finanțatorul unor proiecte ale Fundației), i-am zis, așadar, că, în ce mă privește, îmi fixez orice remunerație în funcție de două repere, ambele biblice: 1) „Vrednic este lucrătorul de plata sa”; 2) „Lăcomia e idolatrie”⁴⁸. Este obligatoriu să ne conducem după cuvântul *Bibliei*. Altfel, munca noastră (strădania noastră) nu e binecuvântată. Există și un cod biblic al familiei (zidit pe *Facerea 2, 24; Ieșirea 20, 12*), pe care, poate, îl voi schița vreodată.

Joi, 2 februarie 2006, ora 11

Dana – agitată, guralivă, turbulentă – a plecat la dentist. Oli a fost să ia rețetele și a primit o parte din medicamente. Aseară a telefonat domnul Leontescu, oferindu-se să rezolve el, astăzi, delicata problemă a procurării de leacuri (date fiind, în general, imensele cozi de la farmacii). Dar nu mai e nevoie de ajutorul său: cozile se pare că au dispărut. Noul ministru, nefiind medic, a rezolvat, din câte se vede, încurcătura ce părea insurmontabilă. Să nu-l deochem!

*

Intri într-o sală de expoziție. Pereții sunt acoperiți de tablouri. Și totuși, spunea Dana, numai unul i-a atras atenția. S-a dus să vadă cine-l semnează. Rembrandt! „De ce”, m-a întrebat ea, „mi-a atras atenția, din prima clipă, acel tablou?” „Fiindcă, în

⁴⁸*Luca 10, 7; Coloseni 3, 5.*

mod esențial, numai acel tablou *exista* în acea sală, numai el, prin autorul său, avea acces la *ființă*. Și ființa din tine l-a recunoscut”. Am lungi discuții cu Dana. Ea ține minte o sumedenie de lucruri rostite de mine, cândva, pe care eu le-am uitat. Mi le reproduce. Poate că, la primăvară, la vară, vom face împreună un drum la Paris, la Zürich. Deocamdată, casa are o înfățișare boemă, la care mama pare a se adapta de minune. În acest moment, citește *Castelul* lui Kafka. Mă impresionează duioșia pe care i-o arată mamei Dana, care e cu totul altfel decât Oli. Așa sunt oamenii: diferiți. Așa sunt oamenii: un coșmar. În rest, liniște și pace. Și bunăvoința mea generoasă, cuprinzătoare, egal împărțită.

Duminică, 5 februarie 2006, ora 13

Zilele trecute, au sunat la ușă două femei tinere – martore ale lui Iehova, pe care eu nu le-am văzut, căci au vorbit doar cu Oli. Au lăsat o broșură, referitoare la *Biblie*. Cunosc trei-patru martori. Știu că toate cultele se feresc de ei. Faptul că o lume rea (cum e aceasta în care trăim) îi privește cu aversiune și, mai ales, faptul că, atunci când devine îngrozitoare (fascistă, comunistă), încearcă să-i suprime, aceste date, cumulate, deci, mi se par a fi o notă bună pentru martori. Există în doctrina lor teologică elemente cu care nu sunt de acord. Dar refuzul brutal și nenuanțat nu se potrivește cu o minte lucidă. E de admirat, de pildă, erudiția lor scripturistică. Martorii sunt vechii studenți în *Biblie*. Și apoi, râvna lor (singurul merit pe care li-l recunoaște simpaticul Ticu Leontescu).

Marti, 7 februarie 2006, ora 10

Vineri voi prezenta romanul Veronicăi Balaj. Până atunci, va trebui să construiesc un credibil eșafodaj teoretic și estetic. În

cazul dat, arhitema cărții (cu sau fără știința autoarei) este haosul, destructurarea socială, la toate palierele (familial, profesional, erotic). De fapt, nu mai avem de-a face, aici, cu o „societate”, ci cu o gloată. Apoi, firește, tensiunea ce susține epicul este dorința de a supraviețui, de a găsi o soluție, de a identifica o legitate în haos. Actanții sunt, în principal, femei. Așadar, un roman feminin, dar nu feminist, ci dimpotrivă, fiindcă, printr-o neînțeleasă distanțare auctorială, femeile sunt privite fără simpatie. În acest spațiu dintre eroine și rezonur (protagonistă) se strecoară cinismul, sarcasmul, ironia amară (atitudine nouă în proza autoarei). Ar mai fi de adăugat o foarte evidentă misandrie, iarăși străină de ceea ce a scris până acum Veronica. Compozițional și tipologic, atrage atenția principiul asimetriei (de pildă, protagonista are același destin cu suratele ei, dar un comportament diferit) ș.a.m.d. Există un punct de coagulare a haosului – casa de modă –, care furnizează, însă, aparențe. Încât, rămân *golul* și *angoasa*. Nu cred că aceste idei aparțin cărții, dar lectura ei m-a determinat să construiesc un atare discurs.

Joi, 9 februarie 2006, ora 16

A nins azi-noapte. Acum, zăpada, un strat subțire, s-a topit. Pe stradă e apă și noroi, iar orașul e neverosimil de urât și de trist. Mama a citit *Castelul*, acum citește *Portretul lui Dorian Gray*. A devenit foarte boemă. Aseară, de pildă, a stat la TV până după ora 22, să urmărească o emisiune de satiră politică. După amiază, la ora 18, ne vor vizita Alina și fetițele.

Vineri, 10 februarie 2006, ora 11

Se apropie momentul când vom dizolva colhozul din apartamentul nostru. Ne înghesuim patru persoane în trei camere, e prea mult. Nu pot citi în liniște, nu pot lucra, mi-am ieșit din

ritmuri. Niciodată n-am acceptat să fiu deranjat în asemenea măsură. Îndur, desigur, rabd, dar mă costă. Sunt îngrijorat pentru Oli – e un mare efort să aibă grijă de persoane dificile. Groaza de înghesuială și de agitație mă face să ezit în fața posibilei călătorii în Vest, cel puțin pentru viitorul apropiat. De mult n-am mai avut o iarnă atât de solicitantă. Poate chiar n-am avut niciodată una asemănătoare. Dar voi pune punct acestor soluționări confuze. Voi căuta o cale mai înțeleaptă, care să fie, pe cât posibil, în favoarea tuturor. Și a scrisului meu.

Ora 17. Am avut iarăși mare succes la Orizont. Am vorbit „năucitor” (cum s-a spus) și, din nou, am fost aplaudat și felicitat. În discuțiile ulterioare, s-a comentat calitatea extraordinară a prezentării. „Dorcescu e un laser”, a spus Veronica, „e genial”. Am senzația că nici nu a contat cartea, cât originalitatea și forța demersului meu. S-ar părea că săptămâna viitoare va apărea și eseul despre poezia mistico-religioasă. Slavă Domnului!

Duminică, 12 februarie 2006, ora 19

Am făcut, între 16 și 17, o plimbare, cu mama, spre str. Lidia, prin parcul adiacent, pe lângă piață, înapoi acasă. Orașul, duminică după-amiaza, arată jalnic, e mohorât, umed, răpciugos. În parc, totuși, adia o boare ceva mai curată, printre copaci se preumblau câteva persoane însoțite de câini. Neliniștea târgului vicia, însă, acest rest de natură, năclăită în noroi și zăpadă murdară. Și eu, cu mama – atât de bătrână, atât de firavă, atât de lucidă... Dana, care o protejează și o simpatizează, sincer, pe mama, se bucură, la rându-i, de simpatia ei. Mama, cu infailibilu-i instinct, simte că Dana o protejează. Dar, în ansamblu, conviețuirea e obositoare, cere prea mult de la niște oameni care, ei înșiși, nu mai sunt nici tineri, nici (perfect) sănătoși.

Vineri, 17 februarie 2006, ora 11

Dana, vag neliniștită, se interesează când avem de gând să mergem la München. E ciudat, însă: fără un motiv special, gustul călătoriei mi-a scăzut. Să fie vorba de vârstă? De simțământul profund al deșertăciunii? Se adaugă grija pentru Oli? Efortul, contactul epuizant cu debandada pe care, potrivit firii ei, o creează, uneori, Dana, dificultatea comunicării în acel mediu germanic? M-am gândit că, în fond, ceea ce numim „calitatea vieții” depinde nu doar de condiția materială a existenței, nu doar de condiția ei spirituală, ci și de existența sau non-existența posibilității de a comunica, normal, într-o anumită limbă. Eu nu mai sunt eu în Germania. Eu nu pot spune ce știu, nu pot întreba ce vreau să întreb, nu pot afla ce aș dori să aflu, nu sunt prezent, într-un anumit mediu, așa cum sunt deprins și capabil să fiu. Calitatea vieții mele este drastic scăzută, este limitată la palierul material. De fapt, ca scriitor, niciunde nu pot fi eu, întreg, deplin, decât în România. Nu pot să-mi exprim ființa decât în limba consubstanțială ființei mele, limba română, cea care s-a clădit odată cu ființa mea și împletită cu ea. Franceza (pe care o vorbesc, în care visez, în care, chiar în vis, compun versuri, în care, deseori, conversez, lăuntric, ore în șir) este, totuși, adăugată, deprinsă. Și atunci e firesc, poate, ca, după 5 experiențe germanice, să-mi fie de ajuns. Copiilor nu cred că le este dor de noi. Sunt prea ocupați cu tinerețea lor. Dacă le-ar fi dor, ce i-ar împiedica s-o arate? Danei nu-i pasă, în fond, de maică-sa. Dacă i-ar fi păsat, ar fi rămas în Timișoara. Restul e retorică, în rest sunt numai declarații, palide remușcări și mofturi. Acel testament, pe care l-am întocmit eu, cândva, în prezența lui Lucian, va trebui anulat. De fapt, oricum e caduc, de vreme ce am făcut, ulterior, altul (căci, de data aceasta, și Oli a solicitat un asemenea document). Așadar, la prima ocazie, îi voi spune lui Lucian să distrugă vechiul text: e inutil. Și eu îl voi distruge. Ar fi inte-

resant, poate, pentru consemnarea unei anumite stări de spirit. *Mais, à quoi bon?*⁴⁹ Crescând, eroii basmelor mele, eroii povestirilor mele – mai exact, persoanele reale, pe care le transferasem în text, nu se mai aseamnă celor care mă înconjurau atunci și nici celor care speram eu că vor fi mai târziu. Vor redeveni, poate, ceea ce, în mod esențial, atemporal, au fost, dar probabil această metamorfoză se va petrece prea târziu. Îmi pare rău pentru ei. Nu-și dau seama ce pierd. Îmi pare rău de ei toți, fiindcă s-ar putea să regret. *Mă vor căuta și nu mă vor găsi.*⁵⁰

Sâmbătă, 18 februarie 2006, ora 12

Mama s-a antrenat și ea în fervoarea generală, ba chiar a ajuns să facă planuri de călătorie în Germania, invitată fiind, evident, de Dana.

Ora 23. Am decis: nu scriu și nu public niciun fel de comentariu la cărțile cutărui sau cutărui autor. Renunțarea mea la ceea ce se numește *critică* este irevocabilă. Ce rost are ca, după ce rostesc acele faimoase discursuri, să le mai pun și pe hârtie? Ba să le mai și tipăresc? E un nonsens. Eu sunt poet. Paul m-a rugat, m-a conjurat să public discursul despre noua lui carte. L-am refuzat.

Luni, 20 februarie 2006, ora 17

Este neobișnuit de cald pentru luna februarie și o asemenea vreme creează senzația aceea subțire de irealitate. Din marginea zării, soarele în amurg privește drept spre fereastra odăii mele. Străvechiul *tête-à-tête* al după-amiezilor mele de scris și lectură... *Credendo, vides*. „Crezând, vei vedea”.

*

⁴⁹ „Dar, la ce bun?”

⁵⁰ Cf. *Ioan* 7, 34 și *Iov* 7, 21.

Mai sunt unele treburi mărunte, legate de plecarea mamei – ochelari, cadouri etc. Zi confuză. Subit, din sipetul memoriei, răsar imagini estivale de la Stroești, din vremea copilăriei. Râul, Poiana, copacii șiroind de soare, mama și tata, tineri, râzând. Tata – mergând, iute, suplu, spre depărtările curții, spre poarta din vale... Toate pier. Numai sufletul, sufletul singur rămâne... Sufletul singur...

Miercuri, 22 februarie 2006, ora 10

Mama citește, în continuare, Oscar Wilde. *Portretul lui Dorian Gray*. E uimită, cum a fost întotdeauna, de profunzimea și tragismul literaturii mari. Reflecțiile privitoare la tinerețe, la trecerea vremii, o tulbură, îi trezesc interesul, curiozitatea. E foarte îmbucurător, la urma urmei, că, la vârsta ei, citește cărți de asemenea complexitate și valoare.

Ora 17. După-amiază, am dus-o pe mama la oculist. Nu e nevoie să-și schimbe ochelarii. Doctorul – amabil, dar cam pisălog – a fost cât se poate de onest și de ieftin – 100.000 vizita. M-a sfătuit să nu iau alți ochelari, fiindcă cei vechi sunt foarte buni. Și câtă văicăreală a fost, o vreme, pe tema văzutului!... Am întrebat dacă există restricții la citit. Nu, nici pomeneală. Și cât s-a mai discutat despre așa-zisul pericol al cititului!... În fine, acum ne purtăm ca și când am fi ieșit din nevroză. Mă bucur, oricum, că am dus până la capăt diversele îndatoriri față de mama. Sunt împăcat.

Joi, 23 februarie 2006, ora 19

Există două atitudini față de propriul timp, față de propriul destin, față de propria durată: regretul (dacă privești spre ceea ce devine, inevitabil, trecut) și nădejdea (dacă privești spre ceea ce devine, inevitabil, viitor). De aici, o întreagă suită de dihotomii:

tinerețe – bătrânețe; pesimism – optimism (metafizic); neant – Împărăție. Există, într-adevăr, un Paradis pierdut, o șansă ratată. Dar există și un Paradis ce poate fi câștigat. Așadar, unii aleg (în mod fatal?) iremediabilul regret după (să zicem) propria tinerețe; alții aleg (spontan? În mod fatal? Prin iluminare?) salvatoarea nădejde în Împărăție, în ceea ce se află nu înapoi, ci înainte. La urma urmei, de ce te-ar chinui regretul nerod că(-ți) trece timpul? Este absurd să-ți pui nădejdea în ceva atât de instabil și de efemer cum este existența terestră. Tranșarea acestei dileme: regret după „Paradisul pierdut” al tinereții (al vieții)/liniștea și nădejdea așteptării unei alte lumi s-au petrecut în sinea mea azi-noapte, brusc, printr-o străluminare. Știam toate acestea, le declaram, dar ele nu trăiau – simplu și deplin – în conștiința mea. Erau rostite, nu *erau*, pur și simplu. Acum *sunt* (cel puțin, așa sper). *Pacea lui Dumnezeu, care întrece orice pricepere*.⁵¹ Trecerea trebuie privită cu nădejde.

Vineri, 24 februarie 2006, ora 18

Întâlnirea de la Orizont. La masă, de la stânga la dreapta (cum privești dinspre ușă): Cornel, Anavi Ádám (97 de ani), Eugen Evu (60), Șerban Foarță, eu, Marika. În sală – lume nu prea multă. Despre Anavi Ádám a vorbit Foarță, despre Evu, am vorbit eu. Au mai luat cuvântul Oberten, Baranyi, Marcel Turcu. Trebuie să spun – n-am încotro – că discursul meu a fost iarăși apreciat. Îl rezum: 1) Omul este o ființă care și-a ratat șansa. Ca atare: 2) Este obligat să confrunte, perpetuu, ceea ce aș numi dihotomiile imanență/transcendență, materie/spirit, este obligat să confrunte „intervalul”. Față de acest dat ontologic, scriitorii au două opțiuni: fie să-l evite (sau să-l depășească), fie să-l accepte.

⁵¹ *Filipeni* 4, 7.

Cei dintâi, se plasează în lumea ideilor, a certitudinilor morale. Ei scriu „în bucurie”, ca M. Sadoveanu, ca, în cazul nostru, Anavi Ádám. Sunt calmi, olimpici. Ceilalți își au masa de scris chiar în interval, mai mult: au intervalul în ei înșiși. Eugen Evu este unul dintre aceștia: a) nu aderă la contingentă, dar nu o poate ignora; are nostalgia transcendenței, dar nu i se poate dedica; c) privește trecerea cu durere, nu cu nădejde; d) îl preocupă egoul, nu ființa. Scriitorii de acest tip scriu cu frenezie și disperare. Sunt agitați, dramatici. Cât despre interval, el poate fi etic (v. Ion Jurca Rovina, *Cartea bolnavă*) sau ontologic (imanență vs. transcendență). Oricum, intervalul este conflictual, problematic, dilematic.

Sâmbătă, 25 februarie 2006, ora 9

Azi-dimineață i-am trimis doamnei Mariana Pândaru un e-mail de condoleanțe. M-a întristat vestea morții lui Valeriu Bârgău. Mi-am amintit vizitele la Deva, unele colaborări, zbulciul lui de a face, de a drege, de a scrie, de a edita, de a conduce o editură, o revistă... *Havel havalim!* Dar opera poetului și opera celui care s-a luptat pentru ce s-ar numi supraviețuirea, în provincie, a atmosferei culturale rămân. L-am privit și pe Evu: bătrân, ros, excavat. Ah! Ce mizerie-i trupul! Trupul, în genere, țărâna, cenușa, materia, nimicul acesta ce vrea să pară că este.

Duminică, 26 februarie 2006, ora 8:15

Ieri, la 9:30, am mers în oraș: la Billa, apoi la farmacie. Și, de la farmacie, am traversat linia de tramvai, ca să ajungem la chioșcul de legume și fructe. Or, în timp ce traversam linia de tramvai, Oli s-a împiedicat și a căzut peste șine. Totul s-a desfășurat fulgerător, am și acum scena sub ochi, confuzia, spaima, strigătul unui trecător, care s-a oferit să ne ajute. Nu a fost nevoie de ajutorul nimănui, am ridicat-o eu și am pornit

amândoi spre casă. Din pricina Plavixului, la locul loviturii majore, pe coapsa dreaptă, s-a format, rapid, un hematom mare, care ne-a speriat. I-am sunat pe dr. Petrescu, pe Greti, pe Viorel. Hematomul s-a retras destul de repede, au rămas durerile. Și noaptea a trecut greu, cu somn puțin și gemete, din vreme în vreme. Aseară, a telefonat Dana. I-am povestit, a fost îngrijorată, a exclamat, a făcut recomandări, dar... Toată lumea te ajută, în principiu. La o adică, însă, nu prea ai sprijin.

*

Vineri, când noi eram la cina, a telefonat cineva de la Primărie și a vorbit cu mama. I-a spus că dorința noastră de a ni se repartiza un loc de veci în cimitirul din str. Cosminului nu este realizabilă. Ni se va da unul în Calea Șagului. Am telefonat la Primărie, dar programul se încheiase. Voi telefona luni. Presupun că ne va sosi și o hârtie oficială, ca răspuns la cererea trimisă în 25 ianuarie. Telefonul a fost un gest de gentilețe din partea primarului.

Ora 13. Azi nu ieșim. Așa ne-a sfătuit Viorel. Trăim. *Fie că trăim, fie că murim, ai Domnului suntem*⁵².

*

Citesc, în *Autant en emporte le vent*⁵³, I, p. 483, un pasaj impresionant despre simțământul protecției materne. Și mă întreb, brusc, dacă eu am simțit vreodată, *à fond*, o atare protecție. Nu vreau să fiu nedrept, dar așa zice că nu. Deși mi s-a oferit tot ce s-a putut, deși mi s-au trecut cu vederea toate extravaganțele, deși... Dar căldura veritabilei protecții materne a lipsit. În locul ei – supraveghere, gelozie, reproșuri. Nu exclusiv așa. Cu felurite nuanțe. Dar, de întregi decenii, dintotdeauna, probabil, ceva a lipsit în substanța sufletească a familiei noastre

⁵² *Romani* 14, 8.

⁵³ Celebrul roman *Pe aripile vântului*, al scriitoarei Margaret Mitchell.

și această absență (nedefinită) se simte. Eu n-am înțeles, de exemplu, niciodată, atașamentul frenetic al multor scriitori (inclusiv al lui Baudelaire) pentru mamele lor. N-am înțeles niciodată și n-am putut accepta complexul oedipian.

*

Poate că, din familia noastră, a lipsit, de fapt, autenticitatea mamei. A fost prezentă disimularea ei. Traumă nespectaculoasă, dar profundă. E o presupunere. Atât: o presupunere.

Luni, 6 martie 2006, ora 16:15

Am fost la plimbare cu mama. Vânt dinspre nord. Cer înnorat. Oraș întunecat, urât, în ciuda florilor primăvăratice din fața florăriilor. Forfota specifică sfârșitului unei zile de lucru. Pe scări, la întoarcere, mama mi-a zis că nu va mai pleca de acasă. Nu mai e ea în situația de a pleca de acasă. E drept. De mai multe decenii, s-a tot desfășurat, iarna, această mișcare, demonstrativă, cred, în mare parte, spre București sau spre Timișoara. Decenii în șir s-a perpetuat o formulă falsă, inautentică, de abordare a existenței. De ce era nevoie, în anii '70, când mama avea aproximativ vârsta mea de acum, să plece, iarna, din casa ei (din casa lor), și să se transfere la noi sau la frate-meu? Sado-masochism, în interiorul familiei. Și un gest de sfidare față de locul de baștină. Și iată, acum se ivește, brusc și necruțător, înfruntarea unei situații realmente serioase. Acum nu mai e nimic de mimat. Acum ne aflăm, cu toții, în fața existenței, nu a unei înscenări existențiale, a unui spectacol.

Marti, 7 martie 2006, ora 9:15

Mama e nerăbdătoare să se întoarcă la Stroești. Mă întreb dacă schimbarea ei totală de comportament și de atitudine nu ține, totuși, de fondul sufletesc, de renunțarea (de ce?) la comba-

tivitatea ei, bine-cunoscută. De multă vreme, fățiș sau nu, ea a luptat pentru un anume gen de supremație, în raport cu cei apropiați. Iar acum, brusc, a renunțat la luptă. Cel puțin, la maniera ei veche de a lupta. E interesant. Mă întreb cum va reacționa după ce va reintra în relație directă cu fratele meu.

*

Potrivit firii ei (care, cu toate schimbările, nu se dezmințe), mama recurge, cu glas blând, la exerciții de alarmare, la „simulări” – un fel de punere la încercare a devotamentului și a vitezei de reacție: „Vrei să vii puțin? Numai un minut...” Simpatică, nu?

Joi, 9 martie 2006, ora 10

Am găsit, în cutia poștală, răspunsul Primăriei la cererea formulată de Oli. Ni s-a repartizat un loc de veci în Cimitirul din Calea Șagului. Dacă Dumnezeu va îngădui, acolo vor sta, alături, pentru totdeauna, urnele noastre cu cenușă. Foarte bine că a sosit răspunsul. Nu-mi place nici să trăiesc, nici să mor la voia întâmplării. Dumnezeu nostru e un Dumnezeu al rânduiei. Și apoi, trebuie să te retragi demn din existența terestră. Nu suntem noi viță nobiliară (decât, poate, prin spirit), dar am putea deveni. Îmi amintesc – vai! – îngrozitor de trista plecare a lui Teo.

Vineri, 10 martie 2006, ora 14

Nina Ceranu a trimis la Tipografia Eurostampa *Basmele...* Vor fi 300 de exemplare. Ce mai tiraj! Ei, e bine și așa. Mama continuă să fie cuminte. Desigur, se menține maniera ei de a reacționa la mediu. Dar maniera însăși e deturnată. Nu mai reproșează o absență („De ce mă lăsați singură?”), ci un așa-zis exces de prezență („De ce te deranjezi pentru mine?”, „De ce îmi dai atâta de mâncare?”). Felui ei de a comunica este reproșul. Și când tace reproșează și culpabilizează...

Sâmbătă, 11 martie 2006, ora 8

Ascult Brahms. Ce splendoare! *Aimez-vous Brahms?*

Artă de vârf, spirituală... Să ai acces acolo, sus, unde e indistinție între manifestările spiritului și unde poezia e un limbaj, printre altele. Și să fii poet, să scrii poezie de zbor înalt și de infinită profunzime...

Duminică, 12 martie 2006, ora 9:30

I-am trimis aseară un e-mail, pentru ziua lui de naștere, lui Virgil Nemoianu. Azi-dimineață, am găsit răspunsul lui. A fost emoționat că „mi-am adus aminte”. Îmi spune ce program are în această zi și ce senzație ciudată a avut, de curând, la București, când, ieșind de la Mihai Șora, s-a simțit, brusc, în altă țară. Și-a dus mâna la buzunar, după pașaport. Ce frumoasă relație spirituală am cu acest om!

Luni, 13 martie 2006, ora 16

Pe o vreme rece și umedă, cu vânt, ploaie și lapoviță, am luat tramvaiul 9 și ne-am dus la Cimitirul din Calea Șagului, să rezolvăm și problema locului de veci. Am găsit clădirea administrației și pe administratorul însuși – domnul Cionca. La el în birou era cald. Pe podea, lângă ușă, se odihnea, calm, un câine negru. Domnul Cionca e un om foarte binevoitor. Inițial, ne-a spus că refugiații au un loc anume, cam la marginea cimitirului. Când a aflat, însă, că noi vrem să fim incinerati, a meditat puțin și a avut o idee excelentă: va căuta un loc mai mic, aidoma celui consacrat unui copil, un loc potrivit pentru două urne, situat în altă parte. Apoi a dat unui subaltern – Codin, parcă – însărcinarea de a căuta un asemenea loc, undeva, lângă o alee. Am schimbat numerele de telefon și a rămas să ne sune miercură viitoare. Ne-am luat rămas bun și am plecat. Acesta este eveni-

mentul important al zilei de azi. Alături de el, în *Jurnal*, nu mai încape altul.

Marti, 14 martie 2006, ora 9:30

Mama așteaptă să se întoarcă la casa ei. Odată ajunsă acolo, va începe, mai mult ca sigur, presiunea obișnuită asupra celor apropiați. De ani mulți durează această pendulare. Iarna își suspendă, pur și simplu, existența, stă și așteaptă, cum aștepti în gară (exagerez puțin), iar când revine la existență (acasă), declanșează apelurile. Mama dorește, cu ferocitate, să trăiască, dar nu-și asumă viața. Trăiește netrăind. Sunt nedrept oare? Nu judec. Vreau să pricep, să descifrez, cât de cât, misterul acestui suflet. Care e sufletul mamei.

Joi, 16 martie 2006, ora 16

Mama declară, cu mare fermitate, că nu va mai pleca, niciodată, de la casa ei. Nu spune, de pildă: „Ce fericită sunt că, la vârsta mea, am putut sta, cu voi, aproape jumătate de an, la Timișoara, fără nicio grijă...” Nu. Ci: „Nu mai plec eu de acasă, pentru nimic în lume”. Ca și când aici ar fi fost chinuită, nu îngrijită și alintată. La fel ne spunea în primăvară: „Nu mai merg niciodată la București”, adăugând diverse cu privire la cumnată-mea. Mama nu e mulțumită niciodată. A obligat pe alții și s-a obligat pe sine la mari – și inutile – silințe, la capătul cărora și-a clamat, cu vehemență, nemulțumirea. Nu vreau să calific în niciun fel comportamentul acesta.

Duminică, 19 martie 2006, ora 20:30

Mă aflu la Stroești, în camera dinspre curte. Focul arde în sobă de la ora cinci, dar încă e frig și beciul suflă rece, prin podele. Patul – curat, schimbat de Angelica – e rece și el. În odaia

mamei, alături, e parcă și mai frig. De altfel, întreaga atmosferă e halucinantă. Adi a sosit la Timișoara la ora 9, a mâncat, a băut o cafea, s-a odihnit puțin, apoi am pornit. Pauză ceva mai lungă la Hațeg. A urmat o agitație formidabilă la sosire – cu Gelu, Nuța, Bogdănel, nepotul celor doi, cu Angelica, dar, mai ales, cu mama, cuprinsă, subit, de o adevărată frenezie.

Marți, 21 martie 2006, ora 16

Luni dimineața, după câteva ore de somn, atmosfera se normalizase în oarecare măsură. Am făcut un drum la cimitir și am aprins lumânări – la căpătâiul tatei, la căpătâiul bunicilor. M-am recules în acel loc, în cimitirul micuț, în curtea bisericii. M-am dus într-acolo prin zăvoi și m-am întors tot prin zăvoi. Mama nu a protestat că am de gând să plec la Timișoara atât de curând. Am trimis-o pe Angelica după cumpărături, am pregătit bagajul, am citit, în pridvorul însorit, un capitol din *The Holy Bible*. La ora 13, am ieșit în stradă și a venit microbuzul, care m-a dus până la autogară. Iar acolo, la scurtă vreme, a sosit, dinspre București, autocarul Normandia.

Joi, 23 martie 2006, ora 16:30

Am descins la Cimitirul din Calea Șagului, ni s-a arătat locul, ni s-a părut potrivit și am luat o hârtie, cu care ne vom prezenta mâine la un birou special, lângă Piața Traian. Administratorul are și firmă de monumente funerare. Cu el vom trata, deci, și chestiunea construirii unui astfel de monument. Ce experiență: Oli și cu mine, precedați de un angajat al cimitirului, mergând pe alee, spre a ne alege locul unde cenușa noastră va zăcea, pentru veșnicie!

*

Mă gândesc (ba chiar am și discutat cu Oli, pe drum, la întoarcerea spre casă: am venit pe jos, căci ploaia mai stătuse) la aspectul monumentului nostru din cimitir. Și domnul Cionca și Codin vorbesc de ceva mai aparte (cum, de fapt, am spus chiar eu, la un moment dat). Nu din infatuare, ci – așa cum afirma Oli – din dorința de a ne exprima, și în acest chip, „stilul”. Vom mai reflecta. Ce înseamnă VIP-uri în eternitate? Tristă glumă... Voi rămâne, deci, în Timișoara, și după ce întâmplările acestei vieți se vor fi încheiat.

Vineri, 24 martie 2006, ora 17

Suntem pe cale de a ne face și locașul de veci. Locul din univers unde vor dăinui urnele noastre cu cenușă. Nu e nici dureros, nici nedureros. Este. Implacabilul condiției umane.

*

Numai spiritul există. Tot restul, absolut totul, e o jalnică farsă. Doar înțeles și acceptat ca un test, ca o probă, acest rest își poate recupera un sens, o menire.

Vineri, 31 martie 2006, ora 19

Timișoara este un loc unde se poate trăi frumos, dacă ai suficientă minte și dragoste pentru aproapele tău. Înțeleg, deci, prea bine, iritarea lui Cornel Ungureanu, rostită la ședința de azi, împotriva „cuiva” care deplângea, la TV, absența certurilor. „Mai mare prostie n-am auzit de mult”, a spus Cornel, înfuriat. De ce să ne certăm, într-adevăr?... Bănuiesc că se referea la L.L., care, cu o seară înainte, a apărut la TV și a făcut o asemenea afirmație. Anume, că lipsa certurilor nu e bună. Și, la Timișoara, oamenii nu au, din păcate, obiceiul să se certe. Mă rog, erau nuanțe în rostirea acestei gogomării, dar ea trădează un mod de a gândi și

o perspectivă total necreștină asupra relațiilor interumane. *Un slujitor al Domnului nu se ceartă.*⁵⁴ Așa ne învață *Scriptura*.

Duminică, 2 aprilie 2006, ora 9

Astăzi se împlinesc două săptămâni de când am dus-o pe mama la Stroești. Între timp, la fiecare conversație telefonică, îmi spune ce bucatăreasă bună e Angelica (cândva era de altă părere) și ce minunat e peisajul. E o tactică nouă, menită să ne convingă a merge acolo la vară. Azi a reluat această invitație, formulată, pentru prima oară, cu câteva zile în urmă. Mama și-a modificat procedeele, strategia, adaptându-le la împrejurări. Mai întâi, o denigra pe Angelica, pentru a ne dovedi, implicit, că e imposibil să lipsim de la Stroești, noi, frate-meu și cu mine, însoțiți de soțiile noastre. Acum, după ce i-am spus că Oli s-a îmbolnăvit data trecută, trebăluind în bucătăria de vară, și-a inversat aprecierile la adresa amărâtei de Angelica ș.a.m.d. Cât despre peisaj, știu că are dreptate. Dar el însuși e viciat de vechile, de interminabilele cicăleli, de atacurile latente sau manifeste, de torturarea de sine și de torturarea celor din jur. E duminică, vreau să merg la biserică și iată, stau dinaintea *Jurnalului* și comentez defavorabil purtarea mamei mele față de fiii ei, încalc porunca... Dar o fac îndurerat, încercând să-mi explic de ce am ajuns să refuz, instinctiv, drumul către Stroești, să mă simt rău, foarte rău în acel loc, amenințat și fizic, și sufletește... Sunt vinovat, desigur, și eu. De fapt, numai eu.

Luni, 3 aprilie 2006, ora 11:30

Mă îngrijorează Oli. A slăbit, suferă din cauza piciorului, mi-a spus că obosește, doarme puțin și, deseori, chinuit. Mi se

⁵⁴ 2 *Timotei* 2, 24.

pare sfâșietor să-i văd întipărită durerea pe chip și în expresia ochilor. Fac tot ce pot s-o protejez, s-o feresc de duritățile vieții, să le preiau, să le trăiesc eu în locul ei. Dar se vede că nu e cu putință să înlături, cu desăvârșire, suferința celui alt, oricât ai dori și oricât l-ai iubi. Eu o iubesc pe Oli, am iubit-o întotdeauna și o voi iubi până în ultima clipă.

Marți, 4 aprilie 2006, ora 19

Am încercat să trec pe monitor câteva idei despre Duminica Tomii. Mi-am amintit feeria din biserică de la Stroești, de anul trecut, acea feerie mistică, unică, în modesta ei măreție. Și am corelat-o cu nepăsarea pe care Uniunea, Filiala o arată față de pomenirea colegilor noștri defuncți. M-am gândit că ar fi bine să existe o alee de cimitir, rezervată scriitorilor timișoreni, de orice limbă și confesiune. Acesta ar fi un loc de reculegere, un spațiu mistic, un spațiu al rugăciunii, dar și un teritoriu cultural, spiritual, propice inclusiv turismului superior, cel care caută urmele duhului pe pământul nostru atât de pângărit.

Duminică, 9 aprilie 2006, ora 17

Am făcut o plimbare frumoasă, în Centru, lângă Catedrală. De pe podul Michelangelo am contemplat râul, tulpure, crescut, și magnoliile înflorite, de-a lungul falezei. Sunt Floriile catolice azi, am întâlnit lume cu ramuri de salcie și flori. A primit și Oli câteva rămurele de la două fete ce treceau alături și pe care le-a întrebat unde au găsit mâțișori. O zi foarte frumoasă. Probabil frate-meu a ajuns la Stroești. Acum, mama s-o fi temperat, în sfârșit. Pentru o vreme. Mi-am dat seama că întotdeauna ea a distrus (conștient? Inconștient?) bucuria de a trăi, pofta de viață, prilejurile de destindere, precum și relațiile calde dintre cei din jur. Eram la o petrecere? În mijlocul ei, mama îi readucea pe toți

la realitatea sumbră a așa-zisei sale suferințe (de fapt, eu știu?, a suferinței reale, poate). Au mers, ea și tata, la băi? Ei bine, și acolo, ea a nimicit orice plăcere, orice amintire agreabilă. De ce? Fiindcă, pe negândite, a avut o criză. Mă întreb dacă alterarea relațiilor dintre mine și frate-meu nu se datorează, cumva, tot uneltirilor ei sado-masochiste. Pun pe hârtie cu îndurerare aceste rânduri. Dar, dacă aş construi – pornind de la prototipul mamei – un personaj, astfel aş ordona faptele: în jurul ideii de nimicire a normalității, a firescului vieții, de introducere a morbidității în desfășurarea, și așa trecătoare, a micilor noastre bucurii. Dezbinare, aservire, culpabilizare. Momentul întâlnirii: tensionat, patetic, cu înscenări morbide. Pe durata conviețuirii: crize, repetate la intervale diverse, oricum, în momentele cel mai greu de prevăzut. La plecare, o nouă și crudă lovitură: reproș grav, priviri încărcate de simțăminte indescriptibile, lipsite, însă, de căldură. Tata nu era așa. Abia acum îmi dau seama ce destin a avut bietul tata. Și cât de sobru, de loial, de puternic și demn a fost. Dar n-a izbutit să reziste teribilei forțe reprezentate de mama.

Vineri, 14 aprilie 2006, ora 19

De ce-am fi deprimați? E cât se poate de firesc să-mbătrânești. Am observat pe chipurile oamenilor cum vremea transformă încet, dar sigur, substanța cărnii (înfloritoare și înflorită în tinerețe) în două *sub-stanțe* (ca să zic așa): unele chipuri se aseamănă tot mai mult pământului, altele au ceva din volatilitatea și irizările scrumului, ale cenușii. Ar fi două feluri de oameni, așadar: oameni de pământ și oameni de cenușă. Titlul volumului meu din 2002 ar proba că ideea (teoretică) a fost precedată de ideea trăită, născută în adâncul eului, în magma lui profundă și fertilă. De ce oare simt că, scriind, un ritm lăuntric, irepresibil, se impune textului, încearcă să-i dea formă? Un ritm

precipitat, maiestuos, care-mi preschimbă proza-n poezie?
(v_vvv_v_vvv_v_vvv_v)...

Marti, 18 aprilie 2006, ora 19:45

Azi, la ora 13, am primit, în biroul Ninei Ceranu, cartea *Basmе și povestiri feerice*. Slavă Domnului! Am adunat în *Omul de cenușă* poezia, până în 2002. Și iată, acum am, laolaltă, și proza fantastică. Alături de cele două volume și deasupra lor – *Biblicele*.

Vineri, 21 aprilie 2006, ora 16:30

Îmbulzeală în piață, pe străzi. Vinerea Mare. E nor. Dar nu plouă. Și a izbucnit, viguros, verdeața – iarba, frunzișul. Țin minte, odată, când eram la liceu, într-un aprilie, ce uimit am fost să constat cum s-a schimbat, de la o săptămână la alta, parcul scheletic într-un mare buchet de verde proaspăt. De fapt, în memoria-i veche, fiecare ins păstrează, probabil, un cronotop, un peisaj și un timp, cu linii neschimbate. După cum l-a înregistrat eul fraged, receptiv, nebătătorit, în copilărie. Spre exemplu, drumul de la Târgu-Jiu la Stroiești, Poiana, munții – la nord, râul spre apus, cărarea, șerpuint, alburie, spre sud ș.a.m.d. Acesta este peisajul ce apare în vis, întreg sau fragmentat. El apare în ceea ce scriu, ca o matrice, ca un fundal, ca o formă arhaică, în care se toarnă substanța mișcătoare a vieții... O, Doamne! O gheară nevăzută mă sfâșie în adânc.

Sâmbătă, 22 aprilie 2006, ora 11

Cerul s-a mai înseninat, parțial, dar apasă asupra orașului un văzduh de pâclă. În zori, era ceață, ca deasupra unei mlaștini. Mlaștina ancestrală, matca Timișoarei, s-a trezit, stimulată de atâtea ploi și revărsări de ape. Ieri după-amiază, a sunat mama.

Mesajul tipic, stereotip: culpabilizarea („De ce n-ai mai telefonat?”), văicăreala („Nu mă simt bine”), chemarea la ordine („Când vii?”) – totul agrementat, convențional, cu: „Sunteți bine?”, „Ce face Alina? Dar fetițele?” Apelul avea rostul (poate inconștient) de a strica buna dispoziție a celui interpelat și, evident, de a întreține starea de alertă. N-ar fi exclus ca frate-meu să nu stea la Stroești toată vara, așa cum a promis. Și atunci, e nevoie de înlocuitor.

*

În aceste vremuri, ale diverselor forme de servituți, eu am obiceiul să spun, cu diverse prilejuri, în public, preluând zicerea lui J.P. Sartre (cred): „Eu nu reprezint pe nimeni și nu vorbesc decât în numele meu”. Fiindcă sunt liber. Și vreau să se știe că **SUNT LIBER**. Domnul m-a eliberat. Sunt păcătos și nevrednic, dar sunt slujitorul Lui. Alt stăpân și altă nădejde nu am – numai Domnul. De aceea, sunt liber. „Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi”⁵⁵.

*

Mi-am sorbit cafeaua lângă fereastra de la bucătărie. Pe cer, foarte aproape, zburau două berze. Clar, delicat. Ce liniște mistică este azi! Moartea se preschimbă, adânc și misterios, în viață. Moment surprins (evocat) genial de Eminescu în *Învierea*.

Duminică, 23 aprilie 2006, ora 18

Aseară am văzut un film zguduitor: *Patimile lui Iisus*. Cam „materialist”. Dimensiunea spirituală mi s-a părut ușor neglijată. S-a insistat, deliberat, pe atrocitatea jertfirii. Așadar, în cumpănirea Iisus pe cruce/Iisus în slavă, greutatea cade, programatic (o spune și titlul), pe primul aspect. Poate ostentativ, exagerat,

⁵⁵ Ioan 8, 32.

depășind ceea ce este necesar, spre a convinge că imensitatea greșelilor umane cere, drept răscumpărare, o jertfă cumplită. Mă întreb dacă aş vrea să revăd filmul. Și îmi răspund că, mai mult ca sigur, nu. Oare regizorul a urmărit să convingă sau să șocheze, încadrând o temă mistică în curentul violenței moderne?

Marți, 2 mai, ora 8:30

Au reînceput cozile la medicamente. De 16 ani, nu se rezolvă această meschină aprovizionare cu medicamente compensate a mulțimii de bolnavi. Bănuiesc de ce nu se rezolvă: fiindcă nimeni din conducere, niciunul dintre acești parveniți cinici nu are interes să se pună capăt batjocorii bolnavilor, care, cei mai mulți, sunt bătrâni. Ce bine ar duce-o ei, conducătorii noștri (toți iubitori de bani și petreceri, toți nudiști, bețivi, inconștienți), dacă n-ar mai fi în țară niciun pensionar (mereu se spune că sunt prea mulți). Cum ar mai sta, toată ziua, în curul gol, la munte, la mare, cum s-ar lăfăi, și ar hăhăi, și ar behăi la meciuri, la cârciumi, în diverse insule exotice... Pe când așa, trebuie să „aloc” o parte din banii țării celor bătrâni. În loc să-i bea! În loc să-i cheltuie pe „distracție” cu „vedetele”! Avizi de notorietate ieftină, inculți, nuli, nesimțiți, de sus până jos, cei ce diriguiesc astăzi în România au desăvârșit, pe urmele comuniștilor, distrugerea țării. Pegră rapace! Dar, haide să-i las într-ale lor. Le va veni vremea...

Joi, 4 mai 2006, ora 20:15

Timp schimbător. Dimineți reci. Din câte aud, chiar acum, de dincolo, de la TV, vin, iarăși, ploi. Sudul țării e devastat de Dunăre. Și președintele s-a înconjurat de sfetnici-femei. Diverse coconețe-consilieri. Ce anume îl consiliază oare? Pot fi imaginați

domnitorii români de altădată având, în sfatul țării, niște muie-ruști cu fuste scurte, obraznice, viclene, afaceriste?

*

Orașul e înverzit și înflorit. Râul curge lin, tulbure, printre două ziduri de verdeață. Au înflorit castanii. Și la Stroiiești trebuie să fie foarte frumos acum. Eu, însă, am o puternică reacție de respingere față de frumosul natural, față de temele rustice, față de temele copilăriei. Nu mă mai interesează decât lumea spiri-tului, decât lumea morală. Dar e, poate, și o traumă aici, o dezamăgire. Când am citit, demult, că lui Baudelaire nu-i era dragă natura (ci dimpotrivă), am înțeles, brusc, că nici mie nu-mi e și că, dacă pretinsesem cumva, până atunci, contrariul, o făcusem în virtutea unor obișnuințe, a unei tradiții colective, livrești... Și totuși, pe de altă parte, cum rămâne cu descrierile din basme? Cum rămâne cu „excepționala artă a contemplării”, cum spune Carmen Odangiu? Și chiar cu notațiile plastice din poezii? Da, a fost o vreme când mă fascina, poate, farmecul și sublimul natural, cele din peisaj. Acum? Acum – nu. Cu certitudine, nu. Doar peisajele puternic impregnate spiritual, precum cerul nocturn, spectral, pe infinitul căruia alunecă luna, ca un ochi dilatat sub puterea angoasei.

Marți, 9 mai 2006, ora 16:30

Zi importantă, azi, în existența mea. A fost o iluminare. Asemenea iluminări au mai existat. Și au avut un rol decisiv în felul în care mi s-a derulat viața. Una, atunci, de mult, la București. Stăteam pe stradă, așteptam pe cineva, era seară și, deodată, am avut, penetrantă, senzația Prezenței. Apoi, pe alee, aici, în Timișoara, când mi-a zburat, prin față, un porumbel. Atunci am scris poezia care începe cu versul: „Pe-alee-,n calea mea, un porumbel”. O a treia: acea comunicare cu Dumnezeu,

evocată în Prologul de la *Biblice*. Îmi amintesc momentul când am trăit substanța însăși a poeziei. Era seară, eram în dormitor, singur, așezat pe marginea patului... Și, deodată... A fost atât de simplu! Insuportabil de simplu... Și, iată, astăzi. Mă aflam în fața farmaciei Medica. Și, pe neașteptate, m-am limpezit, pe neașteptate, lumea a devenit altceva. O clarificare lăuntrică profundă, integrală, o definire a propriului eu. Clarificare instantanee, existențială, urmată de liniște, de bucurie. Urmată de împăcare cu sine, cu lumea. Cum mi s-a întâmplat și în Catedrală, cândva.

*

„Il est Yahvé; qu'il fasse ce qui lui semble bon”

(1 Samuel 3, 18)⁵⁶.

Sâmbătă, 13 mai 2006, ora 19:30

Totul – sau aproape totul – îmi dă o greață imensă, nevindecabilă. Încerc să mă smulg. Dar cum? Încotro? În urmă, numai amărăciuni și regrete. Înainte? Cenușa. Două repere, totuși: Dumnezeu, pentru aici, pentru dincolo. Și, poate, ca o mângâiere, ca o adiere, ca un zâmbet, zadarnic și el: sărmana mea operă, solitară, între mine și moarte.

Ora 21. Absurdități. Diverși indivizi – din Japonia, din Occident – au sosit lângă Buzău și strâng gunoiul de pe ulițe, în timp ce localnicii stau și-i privesc. Bine fac localnicii! Ies la porți și-i contemplă, detașați, pe acești ciudați vizitatori, minunându-se cât e de mare prostia omenească. La fel s-a întâmplat cu Mioara, prietena Danei, și cu echipa ei venită din Belgia, ca să-i șteargă la cur pe necăjiții din Siria. O credeam inteligentă și – culmea! – chiar este inteligentă, dar ea și belgienii ei le-au pus în pământ ceapa și cartofii acelor oropsiți, ca și când ei n-ar fi putut

⁵⁶ Fr. „Acesta este Domnul! El să facă ceea ce este bine în ochii Lui!”

face asta și singuri (dacă nu le-ar fi fost lene). Nerozia omenească e veche, e dintotdeauna. Stimulată, când și când, de ideologii, de propagandă. Pe vremuri, studenții, funcționarii strângeau porumbul de pe câmp, în timp ce țăranii se uitau la ei sau stăteau la cârciumă. Exact ca în povestea de azi, de la Buzău, cu japonezii.

Sâmbătă, 20 mai 2006, ora 18:30

Încerc să păstrez o distanță înțeleaptă față de ceea ce e rău. Eu cultiv o literatură de factură spirituală, care transfigurează senzualitatea și își subordonează (valorificând-o expresiv) senzorialitatea. O literatură de factură spirituală superioară – fiindcă știu unde e Centrul absolut și, totodată, unde e centrul sinelui (depozitar al reminiscenței edenice). Și-mi asum tragismul condiției umane. Și al condiției scriitoricești. Nu sunt nici optimist, nici pesimist. Starea mea de spirit este, mereu, în fond, încredințarea. Eu nu sunt ființă întru moarte, eu sunt ființă întru mântuire. Așa păcătos și nevrednic cum sunt.

Duminică, 21 mai 2006, ora 9

Veleitari în diverse domenii întâlnești pretutindeni. De pildă, V.G. și nevastă-sa au fost și au rămas niște țărani parveniți, încă incapabili să-și depășească statutul, dar înfigându-se, cu tupeu, peste tot. Țin minte cum combătea ea, viguros, într-o anume gară, rămășițele comuniste de la closet. Era indignată, fiindcă, vizitând acel loc, călcase, din neatenție, într-o perfidă relicvă a vechii ideologii... Nu glumesc. Făcea zarvă, se contorsiona, căuta șefii, să reclame, să schimbe mentalitățile: fiindcă, mă rog, din pricina inerției postrevoluționare, starea closetelor lăsa de dorit. Or, ea e chemată să promoveze noul, reforma, democrația, valorile capitaliste, occidentale. Etc. etc. A luat-o pe un drum prostesc țara noastră. E bine că am scăpat de comuniști,

dar e rău că am încăput pe mâna hoților și a psihopaților. Niciunde nu e ca la noi. Privesc spectacolul dement, apocaliptic, generat de așa-zisa gripă aviară, sub care bănuiesc intenția de a oferi cuiva din afară aprovizionarea cu carne de pasăre a românilor. Județe întregi sunt înecate de hoituri de găini, de curci, de rațe și de fumul incinerării acestora. Ipochimenii din guvern – actorășii trași de sfori de undeva, din culise – întrețin panica, se agită, iau măsuri foarte vizibile, foarte stridente, tocmai pentru a face credibil fenomenul. Sau, eu știu? De ce să acuz? Așa o fi. Dar atunci înseamnă că va fi gripă aviară mereu, căci păsările migratoare (vectorii purtători ai virusului) vor continua să migreze, așa cum au migrat de când e lumea.

Joi, 25 mai 2006, ora 11:15

Am intrat la Pompe funebre, să mă interesez cum se procedează la incinerare și care sunt costurile. Incinerarea se face la București și costul este de aproximativ 20 de milioane. E bine să fii informat. Sunt, oare, cam morbid cu toate aceste preocupări?

Ora 17:30. *Trebuie să scriu.* O proză propriu-zisă, cu idei trăite, sintetizate epic. *Trebuie să scriu.* Altfel, alunec în nevroză. Jung spunea că nevroza se naște din contactul prelungit cu banalitățile zilnice. E drept, eu nu mă zbat în banalități, le evit, dar ele mă (și ne) invadează de pretutindeni: viața din bloc, din târg, finanțele, politica, miniștrii, Parlamentul, TV-ul, găinile etc. etc. Ar trebui să scriu, într-adevăr. Să re-descopăr filonul profund al vieții și, acum, la 64 de ani, să-l pun pe hârtie. O proză, care să înceapă, de pildă, chiar așa: „La cei 64 de ani ai săi, domnul E. părea un om împlinit...” Și să intervină, apoi, un eveniment mărunț, care schimbă totul, care arată debilitatea aparențelor și developează esența.

Ora 19:30. Am vorbit cu Viorel. El s-a arătat îngrijorat de anemia lui Oli. L-a sunat pe Lucian P. Petrescu, a revenit la noi cu un apel. De fapt, se pare că, sub acest aspect, analizele nu sunt prea bune. N-ar fi exclus ca Plavixul să fie răspunzător de anemie. Și când mă gândesc la ortoped, la posibila intervenție chirurgicală, la alte și alte drumuri pe la doctori... Singur! Dana, la München. Plină de retorice remușcări. Alina – aici, dar fără nicio grijă. Însă, cum am zis, cum zic mereu: Îl am pe Dumnezeu. Nădăjduiesc să trimită El îngerul, în chip văzut, îngerul care să ne vegheze bătrânețea. Să trimită îngerul și, totodată, să-mi dea putere – în duh, în trup –, spre a-mi purta crucea.

Marti, 30 mai 2006, ora 17:15

Mai devreme, am urmărit puțin știrile. Spectacol odios, masacrarea păsărilor, de-a lungul și de-a latul țării. Sub ochii țaranilor dezorientați, îndurerăți. Eu știu cum își cresc ei puii, cum le dau aluat din palmă, cum îi mângâie și-i alintă. Ce amuzante sunt rățuștele, ce simpatici sunt bobocii de găscă! Cum animă ei o curte de țară! Și câtă grijă au băbuțele singure, sărace, de păsările lor... Iar acum, apar acești cioclii siniștri șiucid de-a valma și ce e bolnav, și ce e sănătos, jignind, rănind, maltratând sufletul și puterea de înțelegere a oamenilor. Nu cunosc dedesubturile, presupun doar că există dedesubturi. Dar e trist și mizerabil ce se întâmplă. Cinism. Ferocitate. Batjocură. De ce să se ucidă mii și mii de păsări, în tot felul de sate și sătucuri? Și de ce cu atâta zarvă și cu atâta barbarie?

Vineri, 2 iunie 2006, ora 18:30

Am ajuns devreme la Orizont, ne-am instalat (Alina, din păcate, nu a venit) și la 12 a început ceremonia. Primul a vorbit Cornel. Nina Ceranu pusese pe o masă alăturată câteva cărți.

S-au vândut trei (Feier, Oberten și Rodica Opreanu). După Cornel, a luat cuvântul Ion Marin Almăjan, care a elogiat, în special, priceperea mea de editor. De altfel, și alții au vorbit de calitățile mele excepționale în această privință. După Ion, a vorbit Adriana. Foarte frumos. Și foarte interesant. S-a referit la bunătatea mea, asupra căreia s-a revenit și în alte luări de cuvânt. Mircea Șerbănescu, de pildă, a spus că eu – care sunt un om minunat (sic!) – am fost singurul scriitor care l-a sunat și l-a felicitat pentru cartea lui despre viața literară timișoreană. Sorina a subliniat și ea valoarea mea de editor, faptul că am ridicat nivelul cultural al Fundației Interart (prin mijlocirea cărților editate) etc. Un discurs elegant a avut și Lucian Alexiu, care a vorbit despre regretul său că, după 1990, am refuzat (sau nu am fost solicitat?) să predau în învățământul superior, date fiind calitățile mele cu totul aparte – informație, manieră de prezentare etc. Toți, sau aproape toți, s-au referit la decizia mea de a rupe cu diverse alte îndeletniciri și de a mă dedica propriilor preocupări. Viorel Marineasa a reluat problema generozității, A.D. Rachieru s-a referit la importanța mea ca poet, Nina Ceranu, la valoarea cărților mele (și a *Basmelor...*), la excelenta noastră colaborare, Marcel Turcu, în stilul lui alambicat, a vorbit despre profunzime și originalitate etc., Ildiko Achimescu a spus că, student fiind, eram un premiant perfect netocular, că eram aidoma unui actor de film american, că am zdrobit multe inimi, că sunt, într-adevăr, un om bun, foarte bun, dar cu alții, în timp ce am fost mereu, și sunt, foarte sever cu mine. Un oltean atipic, neinteresat de carieră, în schimb cu caracter de granit, urmându-și, consecvent, menirea, destinul. Sandu Ruja a vorbit despre frământarea profundă de sub aparențele calme, de dramele eului, de valoarea poeziei mele. A mai rostit câteva cuvinte și dr. Virgil Feier. Din timp în timp, intervenea Cornel. A citit chiar din

volum, acea poezie a trubadurului Acial. A, da, a luat cuvântul și preotul Ioan Petraș, care a spus că a găsit în scrierile mele sinteza dintre filocalie și calofilie. A adus în discuție și munca mea la ediția *Bibliei* din 2001 (cea a Părintelui Anania). S-a vorbit neconvențional, cu convingere, cu căldură, cu dragoste chiar. Am fost impresionat. Apoi, Cornel mi-a dat cele două diplome (Diploma de excelență, pentru întreaga activitate literară – diplomă acordată de Filiala Uniunii Scriitorilor; Premiul literar „Nikolaus Berwanger”, pe anul 2006, pentru întreaga creație poetică, diplomă decernată tot de Filială), iar Marika mi-a înmănat un plic cu 300 de euro. La urmă, am vorbit eu. Sincer și foarte bine. A fost, oarecum, trist. Îmi semăna a final. „Cum e, cum te simți când vezi că ești atât de iubit?”, m-a întrebat Oli, în timp ce urcam scările spre casa noastră. Ce să răspund?... Poate partea care a atras cel mai tare atenția în ce am spus eu azi a fost cea referitoare la Filială, familia extinsă, cum am numit-o. Ea este o comunitate organizată spiritual (nu economic), e o școală a conștiinței literare și a iubirii de semeni. Specificul ei, ca elită, constă în aceea că unește individualități obligatoriu și total divergente, în plan tipologic și stilistic, dar completamente convergente în plan existențial. Scriitorii sunt cu atât mai uniți cu cât sunt mai diferiți, fiindcă diferența de limbaj îi justifică în esență. Orașul (ca mediu larg, social), familia (ca mediu proxim), Filiala (ca mediu profesional), scriitorii (semenii mei cei mai „semeni”), editorii, ziaristii, librarii, tipografii, ceilalți artiști, toată această lume organizată spiritual – iată elementele exterioare mie, care mă ajută să-mi pun în lucrare darul. Lume organizată spiritual, care trebuie apărată de dihoniiile induse de materie.

Apropo de tot ceea ce s-a spus, apropo de vârste și bilanțuri, apropo de renunțări la diverse ocupații spre a mă dedica

Psalmilor, de pildă, Cornel a declarat (citez din memorie): „Dintre noi toți, Eugen Dorcescu a știut cel mai bine să-și aleagă drumul”. Poate că e așa. Dar drumul mi l-a arătat Dumnezeu. *A Lui să fie slava în veci!*

Când Rodica Opreanu a venit să-mi ceară un autograf și mi-a adresat câteva cuvinte de laudă, i-am spus, parafrazându-l pe Apostolul Pavel: „Nu sunt cel mai neînsemnat dintre scriitori, deși nu sunt nimic”. Într-adevăr, noi suntem nimic. *Cel ce este e Totul.*

Sâmbătă, 3 iunie 2006, ora 8

Am dormit destul de adânc, legănat de o melancolie profundă și lină. Spre dimineață, am visat macabru. Un fel de cimitir, în care asistam cum cineva (un bărbat, un ins apropiat, dar necunoscut) căuta și-mi arăta diverse urne vechi, din care se risipise cenușa. Undeva alături era o casă, al cărei administrator lovea puternic, ritmic, cu călcâiele podeaua, în timp ce ședea pe un scaun. Iar eu îi atrăgeam atenția că, izbind așa, îi deranjează pe cei ce locuiesc dedesubt. Reintru în lumina zilei și a conștiinței lucide, reintru în veghe, din acest periplu prin umbra morții. Va trebui traversat cândva și acest limb (sunt oarecum deprins cu el) și sper ca, dincolo de el, să fie lumină. Nu-l voi traversa neînsoțit. Va fi cu mine Păstorul cel bun, așa cum ni se spune limpede în *Psalmul 22/23 (Psalmul Păstorului)*.

Ora 23. Mi-am amintit că le-am vorbit colegilor mei ieri, insistând, stăruind, asupra specificului Filialei (al Uniunii) ca *elită*. Și-mi spun că bine am făcut. Trebuie să le amintești oamenilor, când și când, cine și ce sunt. Date fiind mizeria și decăderea din jur, ar putea să-i cuprindă deznădejdea și neîncrederea în Spirit și în ei înșiși. E o înfruntare, o luptă aici.

Forțele culturii, energiile spirituale sunt mereu, și tot mai agresiv, amenințate, fie de zâzaniile materiei, fie de amatorismele ce ocupă prim-planul publicității. Dar *elita*, adevărata elită, există și trebuie protejată.

Joi, 8 iunie 2006, ora 9

Azi, la ora 18, va avea loc lansarea cărții lui Robert Șerban. Am citit volumul. Robert, ca poet, e la o răscruce. A suferit ceea ce aș numi „șocul thanatic”, ființa lui fizică a descoperit că e muritoare și, acum, ființa morală e în derută. Dacă va putea dejuca ceea ce, iarăși, aș numi „farsa ontologică” (adică pretenția aparenței că ar fi realitate, substanță), atunci are șansa să ajungă fie la neant (angoasă), fie la Ființă (iluminare). Adică, va descoperi că realitatea e altceva decât ambianța. Depinde însă dacă, în asemenea eventualitate, va rămâne la ce îi oferă intuiția sau va avea parte de revelație. Altfel, la nivelul de acum, e un poet bun, dar... oarecare. Nici atât nu e puțin lucru. Pretenția aparenței că ar fi realitate se aseamănă cu pretenția cuvintelor că doar ele și jocul lor ar fi poezie. Mallarmé, cu celebra lui afirmație că poezia e făcută nu din idei, ci din cuvinte, nu greșea, exagera. Poezia adevărată este ecoul transcendent (și încărcat cu ființă) al cuvintelor (ca să dau o definiție ad-hoc, imperfectă, inevitabil parțială). Poezia nu poate fi definită. Sau, dacă e definită, atunci sunt de preferat definițiile vagi și atrăgătoare în sine: *Oratio sensitiva perfecta* (Baumgarten).

Ora 21. Am participat, în holul Teatrului Național, la o întâlnire literară de gășcari și de amatori. Doar Cornel a vorbit ca un scriitor profesionist. Restul au fost superficiali și penibili. Vighi a făcut propagandă pentru echipă, Tolcea, dorind să fie serios, după ce toată lumea l-a fixat în imaginea bufonului drăgălaș, a stârnit râsete când a declarat că „a plâns”, împreună

cu autorul, citind volumul, iar bietul Nicolae Popa, care nu are școală, n-a spus, de fapt, nimic, fiindcă nu știe nimic.

*

S-a întâmplat și după 1990 ce s-a întâmplat în 1950: au fost instalați în funcții și „poziții” tot felul de neisprăviți. Acum, însă, din pricina democrației, e mai greu să-i clintești. Democrația e vulnerabilă la impostură și ticăloșie. Va dura mai mult eliminarea lichelelor și a incapabililor.

Duminică, 18 iunie 2006, ora 12:30

La biserică – surpriză – slujba se ținea în curte. Acolo, ne-a ieșit înainte Robicsek, fostul fotograf de la ziar, mare profesionist, o celebritate locală, un ins civilizată și prevenitor. Bătrân, căzut. Ne-a întrebat cum o ducem. El, ne-a zis, o duce rău. Operația la ochi n-a reușit. A dat 15 milioane zadarnic. Copiii sunt în Germania, soția lui a murit. E singur, bătrân, bolnav. Nu are nevoie de bani, nici de medicamente, ci doar de puțină atenție. Din partea copiilor, firește, care, acum, au plecat în concediu în Turcia. N-am priceput ce le reproșează, deși înțeleg prea bine că le reproșează totul. Și lor, și soartei. Cum se întâmplă în general. Trăim în vremurile din urmă și știu prea bine că, în aceste vremuri, toate structurile – sociale, morale – se năruiesc. Am stat puțin la slujbă, acolo în curte, apoi am urmat procesiunea până în fața bisericii, unde am mai rămas câteva minute. Ne-am întors acasă pe străduțe liniștite, apărute de caniculă. Amărăciunea bătrânilor vine, probabil, chiar fără ca ei să conștientizeze, din dezgustul față de sine.

Ora 15:30. Am scris o poezie azi. Și alte versuri, alte distihuri mă asaltează. Se anunță o nouă perioadă de scris constant? Oricum, pare a se instala acea stare de spirit cunoscută, acel salt din realitate într-o anumită paradigmă sau metarealitate, acel

balans ontologic și acea productivitate a limbajului, care, împreună – știu prea bine – însoțesc „producția” lirică. Nădăjduesc să se întâmple așa și acum. Bineînțeles, chiar dacă voi scrie, începând de azi, un nou volum, pentru mine e limpede (ca să-l citez pe Raymond Aron) că „À soixante-cinq ans, bien sûr, les jeux sont faits ou presque”⁵⁷ (*Mémoires*, II, p. 963). Or, eu am depășit 64 de ani. Când, oare?

Joi, 22 iunie 2006, ora 17:30

Ne aflăm în Gărâna. Deși s-a vorbit de ploi în vestul țării, până în acest moment, cerul e senin. Sau cel puțin așa pare, de aici, din odaia unde am rămas singur și scriu. Oli, Lenuța, Livius trebuie să fie în curte. Sunt câteva scaune comode acolo și un leagăn, pentru Ioana, nepoțica lor, dar utilizabil și de către adulți. Mi-aduc aminte trei momente în care ceea ce numim *natură* a dat deoparte perdeaua aparenței și a lăsat să se întrezărească teribilele abisuri de dincolo de simțuri: orele acelea stranii de dinaintea eclipsei de soare (eram pe stradă, sufla un vânt livid, metafizic, și totul se înfiora sub puterea misterului); pre-furtuna și furtuna prin care am trecut odată, în drum spre familia dr. Mircea Lăzărescu; seara de acum 2-3 zile, când, privind pe fereastra bucătăriei spre oraș, am avut senzația că mă aflu într-un submarin în derivă, în mijlocul (în pântecul) unei mări nesfârșite.

Sâmbătă, 24 iunie 2006, ora 7:45

O atmosferă (o senzație) hoffmaniană, de frumusețe și pustietate sinistră, aici, la Gărâna. „Parcă-i un cimitir”, spunea Oli aseară. „Cu monumente îngrijite, în care locuiesc numai

⁵⁷ Fr. „La 65 de ani, bineînțeles, jocurile sunt făcute sau aproape făcute” (trad.n.).

spiritele oamenilor. Iar oamenii vin o dată pe an, să îngrijească aceste case, aceste monumente”. Nu e chiar așa. Am aflat că iarna e destul de multă lume, sunt schiori pentru Semenic, diverși inși petrec aici Crăciunul, Anul Nou. Și peste an, mai apar grupuri mici sau persoane izolate, e și un festival muzical (3 zile), dar, totuși, pulsația vieții lipsește. Este, în jur, natură. Ei, și? Și mie îmi place marea, dar la Veneția. Și mie îmi place râul, dar la München. Râul plin de poduri, de lumini adânci, de întregul vis al sufletului omenesc. Pe vremuri, iubeam sălbăticia naturii, pădurea, Sohodolul, în solitudinile lui, pe care le populam cu himere. Acum mă preocupă doar sufletul și duhul. Și, mai cu seamă, Duhul. Mă interesează condiția umană, misterul ei. Acest mister e prezent, desigur, și aici, dar pare un mister încheiat. Gărâna e imaginea unui neant domesticit, care și-a pierdut (sau își disimulează) angoasa.

Duminică, 25 iunie 2006, ora 8:45

Pe Oli continuă să o doară piciorul, iar mie îmi este cu neputință să iau ușor această suferință, deși ea se străduiește să mi-o ascundă. Tac, dar pun la suflet, cum se zice. Sunt, se vede, prea sensibil – măcar în unele privințe. Și acest lucru mă surpră, mă demolează încet, îmi răpește liniștea necesară scrisului, îmi orientează într-un anume fel starea de spirit. Lumea din afară a dispărut. E vizibilă, e audibilă, e prezentă pentru simțuri, dar, pentru conștiință, abia dacă mai există. De fapt, nu mai există.

Marti, 27 iunie 2006, ora 17:15

La ora 9:30, am plecat din Gărâna. Am ajuns acasă pe la 13, ciudat de obosiți. Oli încearcă să ia legătura cu dr. Jenel Pătrașcu, ortopedul, fiindcă starea piciorului ei nu s-a ameliorat, dimpotrivă. Mă întreabă ce facem: mergem sau nu mergem în Ger-

mania? Mă extenuază permanentele incertitudini, pe care, probabil, și firea mea le exagerează. Eu, „palicar” bătrân (așa mi-a zis mereu, așa îmi zice și azi Ildiko Achimescu: „Palicarule!”), am ajuns la capătul puterilor. Și spitalele, și doctorii, și nesiguranța (Plecăm? Nu plecăm?) și altele asemenea mă storc de snagă. Dar, deocamdată, sunt acasă, la masa mea de scris, îmi pot vedea de ale mele, îmi reiau, pe deplin, îndeletnicirile. Păstrându-mă (Cum altfel?) în limitele stricte – și dureroase, și tragice – ale condiției umane.

*

A telefonat domnul G. Cionca și ne-a anunțat că a început lucrul la monumentul funerar din Calea Șagului. Marți sau miercuri, monumentul va fi gata. Va trebui să îl contactez pe cel ce gravează înscrisurile. Ne pregătim, deci, treptat, pentru trecerea pragului. „În ce chip tânjește cerbul după izvoarele apelor,/așa tânjește sufletul meu după Tine, Dumnezeu!”⁵⁸

Luni, 3 iulie 2006, ora 16:30

Drastică schimbare de program. După-amiază, Oli a avut dureri foarte mari la picior. Înainte de a pleca spre Ortopedie, l-am sunat pe Viorel și i-am citit rezultatele analizelor. O parte din ele l-au îngrijorat. A spus că un drum, acum, în străinătate, nu e deloc indicat. A vorbit și cu Oli. De fapt, ea însăși s-a speriat de anumiți indicatori privind funcționarea rinichilor. Plus, durerea cvasi-insuportabilă de la picior. Abia am ajuns la Ortopedie. A rămas stabilit că, în 17 iulie, la ora 15, îl vom suna pe domnul doctor Jenel Pătrașcu la cabinet. Atunci fixăm ziua internării și a intervenției chirurgicale. Așadar, călătoria în Germania se amână.

*

⁵⁸ *Psalmul 41/42, 1.*

În altă ordine de idei, aseară am vorbit la telefon cu domnul C. Lenghel, cel care va scrie textul de pe monumentul din Calea Șagului. Înaintăm, înaintăm. *Voyage au bout de la nuit*⁵⁹.

Marți, 4 iulie 2006, ora 16:30

Se lucrează la bulevard, s-a pus o placă metalică peste o groapă și mașinile, trecând neconținut, o zguduie și fac un zgomot exasperant. Încerc să mă smulg din presiunea, din obsesia prezentului. Iată, așa, în trecut, un fapt interesant. Prietenele Oanei, fostă colegă de grădiniță și de școală a lui Andrei, la a cărei nuntă vor participa, sâmbătă, și Andrei cu Lucia, au propus ca tot grupul stabilit în străinătate să-i dăruiască tânărului cuplu un geamantan (sic!). Andrei și Lucia nu au fost de acord cu un asemenea cadou. Ei vor oferi bani. Mi-am dat seama însă că alegerea aceluia dar are un sens adânc, obscur, e un semn al subconștientului. Nici nu se putea un simbol mai potrivit pentru niște emigranți decât geamantanul. „Ca să ne viziteze”, ar fi motivat ele. Da, desigur, și pentru asta. Dar și pentru a dăruia adevărul identității lor profunde: persoane stabilite în altă țară, persoane fără țară, legate, mereu și mereu, de un „geamantan”. Ori vin, ori pleacă, ori încarcă, ori descarcă... Ochii interiori ai ființei lor îl văd mereu (în gară, la aeroport, acasă) și, acum, într-un moment important, recurg la el, spre a se exprima, fără a conștientiza, desigur, acest simbolism. Geamantanul le trădează, însă, melancolia adâncă, starea incertă, instabilitatea: „omul cu geamantanul”. Nu s-au gândit la un cadou care să exprime stabilitatea, statornicia, durabilitatea, ci la unul care evocă drumul dintre două popasuri provizorii. Cât de elocvent vorbește subconștientul în numele nostru!

⁵⁹ Aluzie la romanul lui Louis-Ferdinand Céline, *Călătorie la capătul nopții*.

Miercuri, 5 iulie 2006, ora 8

Viața se golește de înțeles, de farmec, timpul se golește de perspectivă, oamenii și locurile își pierd consistența, totul își dă la iveală neantul. Rămâne spiritul, rămâne duhul, unică nădejde, unică aspirație. Ieri am avut o convorbire telefonică cu Viorel (mi-a cerut numărul dr. Pătrașcu). Oli a suferit cumplit cu piciorul ei, până seara târziu, de fapt, până la miezul nopții. Au fost câteva clipe, pe durata serii, când am simțit că nu mai pot îndura interminabila, reiterata suferință fizică (și morală) a lui Oli, necazurile ei de diferite tipuri. Dar asta e crucea mea și trebuie să o port. Oli e atât de fragilă, atât de plăpândă și atât de chinuită! Am ajuns să simt o aversiune viscerală pentru doctori, spitale, medicamente... Și când mă gândesc, spre exemplu, la mama, care nu are nimic, absolut nimic, cu sănătatea, și care o viață întreagă a înscenat (conștient sau nu) spectacolul bolilor ei imaginare, terorizându-ne pe toți și, mai ales, pe bietul tata. Ea, care nu știu dacă a intrat vreodată într-o farmacie!...

Din stradă, continuă să se audă, zi și noapte, zgomotul sâcâitor al plăcii metalice zguduite de roțile mașinilor aflate în trafic. E soare. Poate că, privite din alte unghiuri, ziua, viața, clipa sunt frumoase și demne de a fi trăite. Eu nu le evaluez în niciun fel. Mi se par complet asemantice. Tot ce-mi rămâne e senzația de incomprehensibil. Uneori (când sunt, poate, supraderimat), am impresia că simbolul acestei lumi este înmormântarea lui Teo, este mormântul lui, de care au uitat cu toții.

*

Ora 17. Lui Oli durerile nu-i dau pace. Și piciorul s-a inflammat. Această așteptare mă înnebunește. Așa că l-am sunat pe Lucian P. Petrescu și i-am istorisit întreaga poveste. Decis, ca întotdeauna (de aceea îl prețuiesc; mai exact: și de aceea), mi-a zis: „Măine, la ora 11, vă aștept la spital, să văd cum se prezintă

lucrurile”. M-am liniștit. Nu mai puteam suporta să stau și să aștept, ca un inconștient, după dr. Pătrașcu, înconjurat fiind de atâția medici care îmi sunt prieteni. Duhul Domnului mi-a îndreptat gândul spre ceea ce trebuia făcut. *Hallelu Yah!*

*

Oli mi-a adus aminte că ar trebui să-i dăruiesc unei doctorițe de la Institut o carte. *Basmele*, de exemplu. Sigur că da. I le-am pregătit. Dar m-am gândit să-i dau și *Elegiile*. Cu acest prilej, am recitat volumul. S-ar putea ca *Elegiile (Poemele Bătrânului)* să fie cea mai bună carte scrisă de mine. Are atâta cantitate de ființă artistică exprimată!

*

Viorel mi-a spus că a vorbit cu dr. Pătrașcu. Urmează să vedem ce va zice, mâine, Lucian P. Petrescu. Dacă el crede că trebuie urgentată intervenția, apelăm la Dan Poenaru, profesionist desăvârșit și om de caracter. Eu așa îl știu. L-am anunțat pe Cornel că nu pot ajunge mâine, la ora 12, la acea întâlnire a juriului. Am revenit, după câteva minute, tot eu, cu încă un apel, maniac și perfecționist cum sunt, și a rămas să ne vedem, totuși, dar la 14:30. Cum să fac? În ce chip să-mi împart timpul? Se poate scrie literatură de ficțiune în asemenea împrejurări? Dar, dacă aceasta e crucea mea, o duc. Și nu mă plâng. Eu nu sunt oricine, nu sunt, adică, „de capul meu”, lipsit de lege și de nădejde. Eu sunt creștin. Așa nevrednic cum sunt, aparțin poporului lui Dumnezeu.

Joi, 6 iulie 2006, ora 7:30

Nenorocirea României de azi: nu mai are elită culturală adevărată. Cei ce pretind a fi așa ceva sunt niște impostori, sunt – în cel mai bun caz – ridicoli. Ce ins de elită culturală poate fi semidoctul D.? Aseară, la TV, am asistat la cel puțin două

momente dementiale: unul a fost cel în care O. Paler l-a numit, răspicat, pe B. „paranoic”; celălalt, premiarea lui Evgheni Evtușenko. Poetul a recitat, în rusește, dar eu n-am văzut să fie de față niciun scriitor, nici ministrul culturii, nimeni în afară de președinte și de câțiva anonimi. Cred că întreaga așa-zisă elită culturală, care l-a cultivat pe Bănescu, și-a schimbat complet atitudinea. Nici Dinescu, nici Pleșu, nici Liiceanu, nici Blandiana (adică nimeni din toată suita sa de agenți electorali) n-au participat la eveniment. Și nici formațiunea „scriitorilor” pornografi, mai exact: genito-urinari, n-a găsit de cuviință să onoreze sindrofia prezidențială. Eu socotesc că un poet de reputația celui sărbătorit merita o altfel de primire – dar, la noi, totul a căzut în mizerie, mahala, lipsă de solemnitate și de etichetă. Suntem jalnici.

Ora 9:30. A telefonat Profesorul Ștefan Radu. Să ne încurajeze. A aflat de la Ticu Leontescu că avem necazuri. Și, ca om al lui Dumnezeu ce se află, deși bolnav și plin de suferințe el însuși, a ținut să ne îmbărbăteze. Mi-a amintit pe Cine trebuie să ne bizuim. „Unii se bizuie pe cai și care, dar noi ne bizuim pe Dumnezeu”. Țin minte acest verset (*Psalmul 20, 7*). L-am stihuit eu însumi, cândva.

Ora 19. La ora 10:30, ne-am suit în taxi și am pornit spre Institutul de Cardiologie. Odată ajunși la spital, eu am rămas în hol, iar Oli s-a dus la cabinetul lui Lucian P. Petrescu. A revenit după aproximativ o oră. Era tare necăjită, mi-a spus că va fi internată. Aproape imediat a venit și doamna Ioana Duda, asistentă. Ele au urcat, eu am plecat spre casă, tot cu un taxi, să-i aduc lui Oli cele necesare vieții în spital: haine de schimb, halat, pijama, obiecte de toaletă, mâncare, apă plată. Plus medicamente, foarte scumpe, de altfel. La ora 13, eram din nou la spital. Am stat până la 14, când am plecat spre Orizont, unde, la 14:30,

era programată ședința de jurizare (în juriu: Cornel, Jurma, eu). Am aflat de la Cornel că Petre Stoica are cancer pulmonar, pare-se, în fază terminală. I se va da și lui un premiu: *Opera omnia* – de 1000 de euro. Era cald în oraș. Același oraș de demult, în care am fost tânăr, în care acum sunt bătrân. În care nu pot spune că sunt trist. Sunt infinit mai mult și infinit altceva decât trist. L-am întâlnit, la spital, pe Lucian P. Petrescu. Mi-a zis că era absolut necesar s-o interneze pe Oli, s-o stabilizeze, ar fi fost imposibil să fie operată cu asemenea rezultate ale analizelor. Mă felicit că am avut ideea să-i telefonez ieri. Duhul mi-a dat imboldul acelui telefon. Să ne încredem, deci, în *Iehova-rafa. Je suis Jéhovah qui te guérit*.⁶⁰ Vai, Doamne, cât sunt de singur! În jurul meu nu e nimeni. Am bizara senzație că și eu însumi m-am părăsit. Cât de tare poți fi în fața angoasei?

Ora 23. Am telefonat la München, am vorbit cu Dana și cu Andrei. A telefonat Lenuța, mai devreme, a fost afectată de întâmplarea cu Oli. L-am sunat pe Viorel. Ne-am gândit să apelăm la Dan Poenaru, când (și dacă) se pune problema operației. Mă voi strădui să urmez sfatul Danei: să mă culc liniștit, să mă odihnesc. Sunt liniștit. Sunt chiar dincolo de limita liniștei. Acolo unde începe tărâmul înghețat al angoasei.

Vineri, 7 iulie 2006, ora 11:30

Am făcut un drum la Billa, altul în piață. Cumpărături. Am sunat-o pe doamna Ioana și, la telefonul ei, am vorbit cu Oli. I-am spus că voi ajunge la spital pe la 13:30. Am sunat-o pe Alina, am sunat la Stroiești. Toată lumea ne-a transmis sfaturi și încurajări. E cât se poate de firesc.

*

⁶⁰Fr. „Eu sunt Domnul care te vindecă”.

Am pregătit o plasă cu haine, obiecte de toaletă, hrană, apă, pentru Oli. Ar trebui să mănânc și eu ceva înainte de plecare. E cald afară, foarte cald. Am refăcut poezia-pamflet, scrisă ieri. O voi publica, poate. Toate mi se par, însă, derizorii, un fel de jocuri dureroase... De unde o să-mi vină ajutorul? *Ajutorul meu vine de la Domnul, Cel care a creat cerul și pământul*⁶¹.

*

Ora 21:50. Am umblat enorm astăzi. E drum lung și complicat până la Pădurea Verde. Oli e destul de bine. Are 54 de kilograme, nu 40, cum am citit noi ieri, greșit, pe cântarul din coridor. Dar piciorul o doare și acum. Mama a fost cea care mi-a spus astăzi cuvintele cele mai încurajatoare, singurele cuvinte memorabile: „Lasă”, mi-a zis, „Dumnezeu are grijă”. Nu e nimic spectaculos, în aparență, dar eu m-am gândit imediat la *Iehova-iire* (*Geneza 22, 14*): *Iehwah Yir'eh*⁶².

Sâmbătă, 8 iulie 2006, ora 11:30

Aseară, aproape de ora 24, a sosit Andrei. A cinat băiatul și am stat de vorbă până la ora 2. M-am trezit la 6, pe la 7, am mers în bucătărie și i-am pregătit băiatului micul dejun. La 10:30, Andrei a plecat la cununia colegei lor (a venit Lucia să-l ia). Acum, aștept să se întoarcă, pentru a merge cu el la Oli. Livius și Lenuța vor să o viziteze pe Oli și au cerut lămuriri – unde, cum, când și ce să ducă. Niște piersici, eventual, am zis.

*

Ora 15. Am vizitat-o pe Oli. Umorel lui Andrei a mai înviorat-o. Mâine, în cursul dimineții, vom merge la ea din nou. Apoi, Andrei și Lucia pleacă la München.

*

⁶¹ V. *supra*.

⁶² „Avraam a numit locul acela Yahve-ire, adică, Dumnezeu poartă de grijă...”

Ora 20. Telefon de la Dana, de la mama, de la Viorel. E cald. Ezit de la o clipă la alta, de la o cameră la alta. Există asemenea momente, când nu-ți mai afli nici sensul, nici timpul, nici locul. Când eul însuși își dezvăluie și mai pregnant abisul, sau ermetismul, sau opacitatea.

Duminică, 9 iulie 2006, ora 15:15

Am fost, iarăși, cu Andrei la Oli. Am revenit, am prânzit și el a pornit, în grabă mare, spre Lucia. Tatăl Luciei îi va duce pe cei doi tineri la aeroport. La plecare, băiatul, discret, a așezat sub statueta aflată pe scrinul din hol niște bani. „Să mergi numai cu taxiul”, mi-a spus. Ce înseamnă legitățile secrete ale sufletului!... Plecarea băiatului m-a zdrobit. Abia mi-am putut stăpâni plânsul. Și Oli, care e bolnavă... și caracterul necruțător al vieții...

Ora 17:45. Am adormit pe la trei și jumătate p.m. Și am plutit așa, între veghe și somn, până pe la 17. Cu câteva clipe în urmă, a telefonat mama. Să mă întrebe cum se simte Oli și să-mi spună că și ea, și ceilalți, sunt preocupați de împrejurarea aceasta. Mama mă îndeamnă să am curaj. Și tot așa o îndeamnă și pe Oli – prin mine: „să nu-și piardă curajul!” La ora aceasta, Andrei este în avion și se îndreaptă spre München. Aici, a început (deocamdată fără ploaie) furtuna. Am auzit, prin somnul meu rarefiat, cum se zbugiumă vântul. Sufletul e asemenea vântului. Vântul e asemenea sufletului. *Infinit în mișcare.*

Ora 20. A plouat. Am vorbit cu Greti și Viorel. Din păcate, Viorel este destul de îngrijorat pentru Oli. E de părere – ca și Dita Poenaru – că s-ar putea să fie vorba de osteomieliță.

Luni, 10 iulie 2006, ora 8:15

Puțin înainte de miezul nopții, am închis și televizorul, și lumina și m-am prăbușit în acel abis, care nu cred că seamănă cu

moartea, fiindcă teroarea ființei persistă. Și m-am târât afară din labirint, la 6, ca de obicei. Aseară a telefonat Dana, să-mi spună că băiatul a ajuns cu bine, să-mi dea curaj, să-și potolească părerea de rău că suntem singuri – și că, de fapt, singuri sunt și ei acolo. Am pregătit geamantănașul verde pentru Oli: schimburi, cafea... Ploaia a trecut. E din nou cald și senin. Zilele vin și trec, și iar vin, și iar trec, implacabile, purtându-ne cu ele, dar rămânând, cu totul, dincolo de noi. În afară de Dumnezeu, nu avem nimic și pe nimeni.

Ora 10. Am telefonat doamnei asistente Ioana, la spital. Mi-a spus că Oli vrea neapărat să vină acasă. Ca urmare, pot merge, pe la 11:30. Trebuie, mi-a zis, ca Oli să ia, în continuare, antibiotice, să bea lichide multe și să se interneze la chirurgie, pentru operația de la picior. „Dar”, i-am replicat, „dr. Pătrașcu e plecat în concediu. Abia în 17-18 iulie vom lua legătura cu el”. A oftat, nemaștiind nici ea ce soluție să mai propună. L-am sunat pe Viorel. I-am relatat cum stă situația. Iar el a zis că, în aceste împrejurări, vom apela, imediat, la Dan Poenaru. Bine. Fie și așa. Eu fac tot ce pot. Cum va vrea Dumnezeu, așa va fi.

Ora 17:45. La 11, am fost la spital. Am găsit-o pe Ioana, l-am găsit pe Lucian P. Petrescu, am luat toate informațiile necesare. Inclusiv recomandarea expresă ca Oli să-și facă operația. Suntem, așadar, într-o continuă febră morbidă. Încă din noiembrie, în fond. Spitale, doctori, medicamente, anxietate... Dar, dacă așa stau lucrurile, trebuie să le îndurăm. Atât cât ne vor ține puterile. *Vindec-o, Doamne, pe Oli, în Tine nădăjduim. Tu ești Dumnezeul care ne vindecă...*

Marți, 11 iulie 2006, ora 9:30

Viorel a vorbit cu Dan Poenaru, care ne așteaptă joi, la cabinetul său, la ora 8:45. Dar n-am avut liniște. I-am telefonat

eu însumi lui Poenaru. I-am mulțumit că a răspuns favorabil solicitării noastre. Sper, cu ajutorul lui Dumnezeu, ca totul să se petreacă cu bine... Oli tocmai vorbește la telefon cu Ani. Arjana ne-a spus că Ani e foarte jignită, fiindcă n-a fost informată de internarea lui Oli. Știe însă de ce am exclus-o din acest circuit comunicațional: din pricina indiscreției. Așa că nu îndrăznește să mă abordeze, după ce, cu ani în urmă, am pus-o, rece și categoric, la punct, într-o împrejurare similară. Nici Mina nu are curajul să mă sune. I-a telefonat Ditei, iar aceasta n-a ezitat să-mi ceară amănunte, să-și ofere sprijinul etc. Ziua se scurge greu, confuz... Voi face un duș. Și apoi, ce voi mai face? De fapt, cum voi izbuti să trăiesc de acum înainte?

Joi, 13 iulie 2006, ora 11

La 8:45, am fost la ușa cabinetului lui Dan Poenaru. Am intrat, ne-am strâns mâna, i-am dăruit un exemplar din *Moartea tatălui*. A examinat-o pe Oli – atent, meticolos, grijuliu, profesionist. E primul (și singurul de până acum, dintre ortopezi) care cercetează cu grijă locul bolnav, prelevează probe pentru antibiogramă, se arată, realmente, preocupat de starea pacientului. Nu aflu cuvântul potrivit pentru a evoca imensa delicatețe cu care Dan Poenaru, vechiul meu prieten, a procedat în această dimineață. Ne cunoaștem de multă vreme, dar e vorba și de calitatea, în sine, a medicului și a omului însuși. Așa sunt prietenii mei (Profesorii Gheorghe Băcanu, Viorel Șerban, Mircea Lăzărescu, Lucian P. Petrescu, Dan Poenaru ș.a.): au multă carte, sunt educați, știu să se poarte, au caracter. Oricum, uriașa povară de anxietate ce-mi apăsa sufletul s-a ușurat în bună măsură. Luni, la 8:30, ne vom prezenta, din nou, la el, pentru internare. Slavă Domnului! Pregătim din timp totul – haine, hrană, cărți pentru lectură etc. Și, spitalul fiind aproape, voi putea merge și de 2-3 ori

pe zi. Am aflat că Oli va avea o rezervă, va beneficia de cele mai bune condiții. Îi sunt recunoscător lui Dan Poenaru. Eu nu uit asemenea gesturi de omenie.

Sâmbătă, 15 iulie 2006, ora 18

O nouă poezie. Inspirată de o întâmplare cât se poate de reală, cât se poate de banală. Pe la ora 16, în caniculă, am plecat la Billa să cumpăr iaurt. Pe drum, în apropierea spitalului, am simțit brusc, imperios, că trebuie să mă opresc. Altfel, trupul se va desface de mine. Și m-am oprit, la umbra unui copac, în infinita singurătate a zilei și a mizeriei mele umane. După 2-3 minute, mi-am continuat calea. A fost un semn? Un semnal? Moartea, marele iconom de trupuri, m-a anunțat că mi se apropie rândul? Ea are o evidență, un catastif, nu mori când vrei tu, dar nici nu scapi, dacă e vremea să ieși din nenorocitul de trup. Mi s-a părut că trupul mă implora să stau cu el, să nu-l las încă. Și am stat. Dramatizez, oare?

Duminică, 16 iulie 2006, ora 8:45

Alina pleacă la Bușteni cu fetițele, Ani s-a dus la Ciucea. Fiecare își vede strict de ale lui. Nu învinovățesc pe nimeni. Eu nu-mi pun nădejdea în oameni. Existența noastră a luat un curs mai tensionat, mai dramatic, după 1992, când Oli a avut acel infarct. Iar boala a fost favorizată (vreau să spun, apariția bolii) de toată demența instalată după 1990, de presiunea enormă exercitată asupra ei de așa-ziii prieteni, mari revoluționari, care îi împuiaseră capul cu tot felul de prostii. Atunci s-a pus pe alergătură, atunci a intrat într-o fierbere irațională, atunci a început să aibă mari inițiative capitaliste (reviste, cursuri universitare), să facă eforturi ce întreceau cu mult puterile ei. Nu m-a ascultat, am ajuns, pentru prima și unica oară, să ne certăm din

pricina unor idei cretine, precum propaganda făcută de amicul Radu Străin (un mehenghi și un aranjat și el, până la urmă), de diverse cucoane perfide și guralive, ce se oploșiseră și pe lângă comuniști și care se gudurau acum pe lângă noii parveniți mizerabili, precum X și Y. S-au folosit de buna ei credință, de naivitatea ei, eu nu eram prin preajmă să intervin, mă zbăteam cu alți nebuni, cu alți parșivi, la Editură, iar ea, singură în cloaca de la Universitate, crezând tot ce auzea și tot ce-i șopteau indivizii puși să manipuleze, puși să caute susținători entuziaști pentru cei propulsați spre funcții de conducere (rude ale foștilor conducători, tot felul de inși suspecti sau obscuri, cu cine știe ce susținere misterioasă), ea, deci, s-a consumat enorm, până... a clacat. Așa s-au petrecut lucrurile atunci. Nici nu mai pot să-i văd pe acei indivizi, implicați în deruta, în dezorientarea ce-au tulburat ordinea rațională a familiei noastre. Oameni de zarvă, de zaveră, de ceartă, de conflict, plini de perfidie, preocupați numai de interesul propriu, nicidecum de mult clamata „democrație”. Dar, cred că am vorbit destul despre ei. Și altădată, și acum. Atâta doar că eu am fost onest față de ei, loial, și, apoi, am suferit. Sufăr și acum. *Dumnezeu să vadă și să judece! Aduc dinaintea Lui pricina mea. Da, iată, acum, în această zi: aduc înaintea marelui și unicului Stăpân și Judecător pricina mea!* Eu am iertat. Și, în afara rupturii definitive, nu am făcut niciun gest de ripostă. Căci știu prea bine ce s-a spus: „A Mea e răzbunarea. Eu voi răsplăti”⁶³.

Luni, 17 iulie 2006, ora 11:25

La 8:15, am fost, cu Oli, din nou, la ușa lui Dan Poenariu. Aproape imediat a venit asistenta și a făcut formele de internare.

⁶³ *Deuteronom 32, 35; Romani 12, 19.*

La scurt timp, a apărut și Dan. Nici n-a trebuit să-i cer eu un bilet de voie, mi-a spus el că voi primi un asemenea permis permanent. A sosit sora-șefă, ne-a luat, ne-a dus în salonul 3. Niciunde nu i s-au oferit lui Oli asemenea condiții. Dan m-a informat că o va opera mâine – e o urgență. Ne-am strâns mâinile. E un om de cuvânt și un adevărat prieten. Am mai spus-o: eu nu uit asemenea gesturi: nezgomotoase, de omenie adevărată și de bărbătească amicitie. Oli era tristă când am plecat. Se teme. Dar Dumnezeu e mare!

Marti, 18 iulie 2006, ora 10:30

M-am întâlnit cu Sorina, care mi-a adus o lucrare a lui Peter și un catalog Jecza (nou), pentru Dan Poenaru. Greti Șerban îl laudă foarte tare pe Poenaru, îl apreciază că e punctual, „responsabil” (cum zice ea) și „neamț” (o citez iarăși). Profesionist. Om de onoare. Și eu cred la fel. Și Viorel. Politica, însă, distorsionează totul. Nu poți crede ce spune unul și altul despre un om, din pricina subiectivității politice. Faptele probează, în ce-l privește pe Dan Poenaru, că Greti are dreptate. E o disciplină de fier în clinica lui. Mi-a spus și Oli. De altfel, am constatat și eu. La ora 9, Oli, sărmana de ea, micuță, slabă, alintată de mine până dincolo de orice limită, a intrat în sala de operație. De câte ori am trecut prin momente asemănătoare! Mă rog lui Dumnezeu să binecuvânteze mâna chirurgului, să o conducă spre însănătoșirea locului bolnav. La ora aceasta, Oli e în plină operație. Știu, rațiunea rece mă asigură că, în principiu, nu e vorba – slavă Domnului! – de o intervenție majoră, dar, la anemia ei, la inima ei și la acest continuum spitalicesc pe care îl străbatem de ani și ani, totul este hiperbolizat de imaginația terifiată. Va exista, vreodată, o viață în care să nu se mai strecoare chinul trupului și

al conștiinței? Da, va exista, spunem (și credem) noi, creștinii. Dar suntem oameni. Și suntem atât de slabi! *Et invoque moi au jour de la détresse. Je te délivrerai, et tu me glorifieras*⁶⁴.

Miercuri, 19 iulie 2006, ora 13:45

Am revenit de la spital. Oli e bine, a reușit operația. I s-au făcut transfuzii, perfuzii, injecții. M-am întâlnit cu Dan Poenaru, care mi-a spus că Oli va mai rămâne internată încă două zile. Când despre *tête-à-tête*, a amânat... „Îmi acorzi cinci minute?” „Nu. Uite câte am pe cap! Sunt și niște americani... Lasă, avem timp”. Umblu prin clinică, cu geanta pe umăr și cu o statueta în geantă. Cunosc o sumedenie de doctori, de asistente, am fost prin tot felul de spitale, am oferit cărți... Și Oli, și eu. Le-or fi citit primitorii? Unii, da. Doamna Dumele, de pildă. Ca să nu mai vorbesc de Viorel, de Mircea Lăzărescu. Sau de Lucian P. Petrescu. Mă rog, acesta-i un gând colateral.

Ora 20. Am revenit de la spital. Pe Oli a vizitat-o Lenuța. Acum a sunat mama. Și Alina a telefonat, de la Bușteni, să se intereseze de Oli. Se auzeau în preajmă glăscioare: Roxana, Raluca... Interesant e că scriu poezie în fiecare zi. Ceea ce probează, pare-se, legătura profundă dintre poezie și suferință.

Vineri, 21 iulie 2006, ora 18:15

La 11, când am ajuns la spital, asistenta șefă mi-a spus că Oli poate merge acasă. A văzut-o Profesorul, totul e bine, vinerea viitoare trebuie să vină spre a fi pansată. L-am sunat pe Ion Jurca Rovina și el a sosit cu mașina după noi. Deci, lucrurile reintră în normal. Ne liniștim. E o căldură teribilă, dar în apartamentul

⁶⁴ Fr. *Psalmul* 49/50, 16/15: „Și Mă cheamă pe Mine în ziua necazului și te voi izbăvi și Mă vei preaslăvi”.

nostru e răcoare, e liniște și pace. *Je vous laisse la paix, je vous donne ma paix*⁶⁵.

Duminică, 23 iulie 2006, ora 11:15

Imediat după ora 9, am plecat la Billa și în piață, după cumpărături. Când am revenit, am aflat de la Oli că iar a telefonat mama, deși chiar ea îmi spusese ieri că nu vom mai vorbi și azi. Dar nu se poate abține. A găsit o nouă metodă de hărțuire. I s-a plâns lui Oli de singurătate, chiar dacă, în acest moment, la Stroești sunt frate-meu, nevastă-sa, fiul lor, nora, nepoata, ba chiar și o familie de prieteni. Admit că, în felul ei, se poate simți abandonată și străină în propria casă, tocmai fiindcă e atâta lume acolo, dar și telefoanele insistente către noi sunt un exces, instituie teroare, ca orice gest irațional, reiterat. Mama face și din episodul acesta cu Oli un spectacol personal, în care ține să fie protagonista îngrijorării, generozității etc.

Ora 12. Telefon de la Mina. Aș fi putut paria că va suna, după ce o știe pe Oli acasă. Conversația cu mine nu-i e la îndemână. Se poartă nefiresc. E iritată. Inhibată.

Luni, 24 iulie 2006, ora 19:30

Aurel Gheorghe Ardeleanu vrea să ne întâlnim pentru a demara lucrul la acel bust pe care intenționează să mi-l consacre. Am ajuns și la așa ceva... Mi se pare destul de ciudat, e ca și când m-aș afla deja în postbiografie (sau, oricum, m-aș pregăti pentru ea). Pe de altă parte, și postbiografia aparține, cât se poate de firesc, la ceea ce numim, în sens larg, existență (empirico-artistică).

⁶⁵ Fr. *Ioan* 14, 27 („Pace vă las vouă, pacea Mea v-o dau vouă...”).

Duminică, 30 iulie 2006, ora 17

Copiii, rudele nu sunt buni (bune) de nimic. Nici măcar o vizită n-au fost în stare să-i facă lui Oli. Andrei (singurul care a contribuit, concret, la ajutorarea bunicilor) s-a nimerit să fie invitat la o nuntă, exact atunci când Oli era la spital. Ani e în vacanță. A telefonat de câteva ori de la Ciucea. Alina e ocupată, știu, dar putea găsi 10 minute, ca să vină până aici, cu fetițe cu tot. Ce să mai zic de frate-meu? N-are niciun rost să-ți faci iluzii. Omul e singur. Nimeni, absolut nimeni, cu excepția îngerului (a mesagerului, a celui trimis de Cel ce este) nu-i sare în ajutor, nu-i sprijină-n palmă fruntea și inima.

Luni, 31 iulie 2006, ora 7:30

Mă gândeam azi-noapte că este o cruzime fără margini, imposibil de înțeles, să-i dai omului capacitatea de a iubi, conștient, pe cineva (părinți, copii, soție, prieteni) și apoi să-l despartă dur, prin moarte, de obiectul iubirii sale. Ce semnificație are acest mesaj? Ce ni se transmite prin el? Trebuie să îți urăști viața? Să accepți că lumea aceasta e doar un vis, o iluzie? Suferind, îți depășești condiția, te apropii de sfințenie? Poți iubi pe cineva, ai această disponibilitate, ești fericit în iubirea ta și, apoi, acel cineva îți este răpit. Totul se petrece într-un scenariu făcut parcă să te zdrobească. Moartea înseamnă ceva numai fiindcă există iubirea, numai atunci când e precedată de iubire. Iubirea dă preț despărțirii prin moarte. Și numai omul este supus acestei torturi. Animalele par a suferi și ele, pentru moment, când își pierd, după caz, puii sau părinții, dar uită numaidecât și își continuă netulburate viața. Omul e altfel. Omul e făcut spre a suferi, așa cum scânteia e făcută să zboare (aflăm din *Iov*). Mama, de exemplu: ne terorizează și ne hărțuiește pe toți. Toți o comen-

tăm cu înverșunare. Ei bine, dacă îi vom supraviețui, cât de tare îi vom duce dorul!

Marți, 15 august 2006, ora 12:40

Am ajuns la Aurel cu puțin înainte de ora fixată. Lucra la portretul lui Vladimir Jurăscu. Mi-a spus că e la atelier de la 5. O ședință interesantă azi, am discutat mai amănunțit despre munca lui. A fost și un moment amuzant. Aurel mi-a istorisit că a studiat cărți de anatomie, inclusiv de anatomie comparată om-animal. „Tu”, mi-a spus, „ești o acvilă perfectă”. Am fost surprins. „Serios?”, am întrebat. „Păi, uită-te!” Și a continuat: „Portretul tău trebuie plasat mai sus, are monumentalitate”. S-a referit apoi la nas, la bărbie, la faptul că, oprindu-se asupra naturii spirituale, ascetice, a modelului, a plasat centrul de greutate, de vibrație, în ochi. „Jurăscu, în schimb”, a spus el, „e altfel. E un porc”. Am fost uluit și, fără să vreau, am râs puțin. „Nu, nu”, a intervenit el, „porcul e un animal inteligent. Dar privește portretul. Și gândește-te. Seamănă cu o mangaliță înainte de Crăciun. Exploziv etc.” Ciudat. Ce să mai zic? „Eu îmi iubesc modelele”, a reluat Aurel. „Lucrând, lucrând, ajung să le iubesc”. „E firesc”, am aprobat eu. „După săptămâni de migăleală, de mângâieri, de lucru concret și de reflecție, de efort imaginativ și de modelare...” Și iată că, la un moment dat, a apărut nimeni altul decât Vladimir Jurăscu. „Voi”, a zis Aurel, în timp ce mă studia și continua să-mi întregească portretul, „sunteți două extreme. El (se referea la mine) se impune prin componenta spirituală, tu (s-a întors spre Jurăscu) – invers”. Dar, cu sinceritate și bunăvoință, a izbutit să vorbească în așa fel, încât nimeni nu s-a supărat. Dimpotrivă. La plecare, mi-a spus că s-ar putea să ne întâlnim, din nou, duminică. „Poftim”, a zis, „am crezut că la portretul tău sunt aproape gata. Și, când colo, am descoperit că trebuie să aprofundez anumite lucruri...”

Duminică, 20 august 2006, ora 18:30

Am stat la Aurel de la 10:30 la 12:45. El a lucrat, încă, la portret – care, trebuie să recunosc, mi se pare foarte expresiv, foarte reușit. Sculptorul pleacă mâine într-o tabără. La proxima noastră întâlnire, va veni cu mine și Oli, fiindcă Aurel vrea să audă și părerea ei. Turnarea în bronz va costa 420 de euro. Între timp, Vladmir Jurăscu a obținut de la meșterii Teatrului Național două stative – pentru portretul lui, pentru al meu –, 200.000 de lei fiecare.

M-am întors spre casă, prin orașul pustiu, prăvălit în arșiță. E poetică, însă, canicula aceasta, are ceva misterios, metafizic, devoalează lumile ascunse ale focului, ale marilor energii și prefaceri. Am cumpărat un pepene galben și pâine proaspătă, caldă. Eu mănânc, la masă, foarte puțină pâine, uneori nici măcar o felie, dar cu pâinea caldă, fără nimic altceva, cu pâinea proaspătă, cu grâul ei, mă port diferit. Trupul cald al pâinii îl rup și-l mănânc lin, cu o nemărginită și o foarte complicată desfătare. Poate pentru că pâinea e însuși trupul Domnului. Acest gând, chiar latent, îmi stăpânește ființa, gesturile...

Miercuri, 23 august 2006, ora 7:55

Periferie suntem, mahala. Președintele nostru se bucură, poate, de popularitate, chiar de simpatie, dar – și aceasta contează – nu se bucură de respect. E arătat mereu la cârciumi, pe terase, bând și dansând, făcând „băi de mulțime”, încât „poporul suveran” (cel ce frecventează localurile) a ajuns să-l considere un fel de băutor la botul calului. Nu mai e mult și-o să-i zică „nea Traiane” și-o să-i dea, la o adică, o scatoalcă amicală după ceafă sau un picior în cur. De altfel, toată lumea l-a văzut urcându-se, băut, la volan, după cheful cu Becali. Iar azi-dimineață, la radio, s-a lansat o întrebare: „Ce va face președintele azi, că e meci, va

da curs invitației lui Becali să se plimbe cu mașina, va merge la restaurant?” Un ascultător mai nerod a zis că va da curs și că, în final, se vor duce, președintele și Becali, pe Centură, la prostituate. Exact ce spuneam: simpatie, poate. Respect – nu. Și apoi, se știe, de demult, încă de la Vergilius: „Scinditur incertum studia in contraria vulgus”⁶⁶.

Joi, 24 august 2006, ora 16:30

Azi e una dintre acele zile anoste, când reînvie, de undeva din adâncul ființei, dorul de Stroiești, dorul de ceva nedefinit, care adună, într-un întreg, loc, timp, stare de spirit, aroma de iarbă și de nuc, răcoare, umbră... Până și ierburile binevoitoare și inocente de pe marginea străzilor ce duc spre Billa mi-au reînviat în suflet imaginea a ceva existent încă, dar care s-a pierdut. Deși nu m-a alungat nimeni, explicit, pe față, de acolo, am fost alungat. Deși sunt chemat, măcar din când în când, nu mă mai pot întoarce.

*

Menirea poeziei este de a exprima prin cuvinte ceea ce nu se poate exprima prin cuvinte. Acesta este marele ei paradox.

Vineri, 25 august 2006, ora 22

Mi-am amintit de vechii mei profesori de la Craiova. Și-i omagiez, în gând, acum, așa cum ar fi trebuit să fac și public. E drept, într-un interviu (cred că Livius mi l-a luat, pentru un ziar din Lugoj), am vorbit despre nivelul la care se făcea carte la „Frații Buzești”. Iată câteva nume de dascăli, nume pe care nu le-am uitat și nici n-ar trebui uitate: Maria Tuțescu (limba

⁶⁶ Lat.Vergilius, *Eneida* II, 36-9 („Vulgul nehotărât se scindează în opinii contrare” – trad.n.).

latină), Maria Pariza (limba franceză), Nicolae Popescu-Uda (istorie), Andrei Alexandru (limba rusă). Erau niște intelectuali adevărați, niște boieri adevărați, niște profesori de întâia mărime. Ei da, și Dogaru (tot de limba latină), cu care, pentru bacalaureat, am studiat, în întregime, *De bello galico*. Îi omagiez acum, așadar, când eu sunt bătrân, iar ei – e firesc, nu? – se vor fi mutat la Domnul. N-am scris, niciodată, nici măcar un cuvânt despre ei. Până în seara aceasta. „Există un timp potrivit pentru orice și pentru toate”, cum spune *Ecclesiastul*. „Pour tout il y a un temps fixé, oui un temps pour toute affaire sous les cieux...”⁶⁷

Sâmbătă, 26 august 2006, ora 8:15

S-a înnorat. E o zi fără perspectivă. Am scris mult aseară. Poezie. În zori, o cafea tare. Mă rog Celui Atotputernic să-mi îngăduie o moarte decentă și demnă. Să mă ia în palma Sa și să mă mute la El, într-o clipă.

*

Vechea mea confruntare cu timpul... Timpul – una dintre obsesiile mele. Oare chiar așa a fost? Oare numai atât a fost?... Am simțământul că totul e pierdut, că totul e zadarnic. În această țară condusă de putori și de limbrici (precum acel liberal ce-și călărește logodnica în public, ca un câine).

Duminică, 27 august 2006, ora 18

E cald. Soarele mi-a inundat iarăși masa de lucru. Am încercat să citesc, franțuzește, altceva decât *Biblia*. Dar mi-a fost imposibil. Orice alt text mi se pare superfluu. Așa și este. Aprofundarea *Scripturilor* te îndeamnă, indirect, să cauți doar

⁶⁷ Fr. *Ecclesiastul* 3, 1: „Pentru orice lucru este o clipă prielnică și vreme pentru orice îndeletnicire de sub cer”.

capodoperele, textele în care spiritul se manifestă cu putere. Și, totodată, te îndeamnă să scrii capodopere. Dacă izbândești sau nu – aceasta e o altă întrebare. Oricum, *Biblia* te scutește de rătăcirii, îți dă discernământ, îți cultivă simțul valorii, te face să ierarhizezi corect evenimentele vieții, îți eliberează talentul, îți întărește glasul, te plasează între carne și duh, îți revelează eternitatea Spiritului. Te face să auzi cuvântul Celui Veșnic. Ești infinit mai pur și mai viu la sfârșit decât ai fost la început.

*

Stereotipia mortifiantă a lozincilor și a firmelor socialiste genera exasperare, depresie. Tot exasperare și tot depresie generează stereotipia reclamelor capitaliste – aceleași zâmbete largi, trase la indigo, aceleași fericire încremenită, aceleași pudre, aceleași unsori, aceleași mâncăruri, aceleași cururi muieresti, aceiași inși cu „muci în freză” etc. etc. etc. Stereotipia. Materialismul grosier al lumilor lipsite de duh, fie că sunt socialiste sau capitaliste.

Joi, 31 august 2006, ora 16:45

Ziua s-a scurs și se scurge liniștit. Mi-a venit în minte că ar fi interesant, poate, să scriu o proză, intitulată *Îngerul*. În ea ar fi vorba de îngerul pe care Domnul îl trimite, în chip văzut, spre a ne veghea bătrânețea. Din partea copiilor, nu pare a fi nicio nădejde. Poate mă înșel, dar acum am această senzație – că nu avem ce spera din partea lor. Și, în general, bietul om nu poate și când și de unde vine îngerul. Când și de unde vine... și îi bate la ușă. De fapt, nădejdea ne-o punem în Domnul, nu în oameni. Așteptăm îngerul. Chiar dacă nu subscriu integral la opinia lui Céline: „Faire confiance aux hommes, c'est déjà se tuer un peu”⁶⁸.

⁶⁸ Fr. „A avea încredere în oameni înseamnă a te ucide puțin” (trad.n.).

*

Regret că știu atât de puțin despre bunicii mei, despre părinții mei. Despre tinerețea și faptele lor. De unde să mai aflui acum? Singurul martor care a mai rămas este mama. Dar, din discursul ei, întotdeauna (semi)ficțional (la ea nimic nu e spontan, deschis, sincer), nu pot alege date concrete, indubitabile. Așa facem mereu, așa facem cu toții. Ne trezim târziu, deseori prea târziu, că am vrea să ne cunoaștem strămoșii (sau chiar antecesorii apropiați). Ne trezim prea târziu, constatăm că e zadarnic și ne umplu regretul și disperarea.

*

În singurătatea absolută, despre care vorbeam, înțelegi abia după un timp, înțeleg eu acum, își face apariția îngerul. Nu-l pot – încă – identifica. Dar știu (O! de nu m-aș înșela...) că e mereu în preajmă.

Duminică, 3 septembrie 2006, ora 9

Azi, după 8, conform obiceiului, am sunat eu la Stroești și am avut tradiționala convorbire cu mama. Ieri a telefonat ea, să ne comunice că se simte rău, temă reluată și astăzi. În finalul conversației, a răspuns, răspicat, pecetluind ideea fundamentală a oricărei comunicări cu ea: „Eu mă simt rău, să știi asta!” Adică, să nu uit, să păstrez în minte acest gând, să nu am niciun dram de liniște, să nu-mi priască nimic, fiindcă ea, acolo, singură, „se simte rău”. A stat cinci luni și ceva la noi, frate-meu și soția lui au fost la Stroești patru luni, în toamnă va merge la București. Mai mult: la Stroești se ocupă de ea, constant, angajate, Angelica și Măruța, iar, la nevoie, și Nuța. Totuși, mama continuă să ne sâcâie. Așa a fost mereu. Eu m-am apărat, cât am putut, dar frate-meu a fost și este mai expus acestor tiruri neconținute. Părinții noștri, deși la distanță, au făcut în așa fel, încât au rămas, mereu,

foarte prezenți în viața noastră. Nu s-au estompat, n-au stat deoparte, ci, dimpotrivă, au atacat. Mama, mai ales. Așa cred. La fel procedează și acum, neînțelegând că, zgândărindu-ne, riscă să rămână tot timpul, și peste iarnă, la Stroești. Asistată de Angelica etc., dar la Stroești. E ca și cum ar acționa împotriva propriului interes, deși e complet lucidă, la vârsta ei. În sfârșit, vom mai vedea...

Joi, 7 septembrie 2006, ora 9:15

Aurel, ieri, îmi zicea că a lucrat câteva zile la portretul meu, încercând să diminueze alura de acvilă, accentuând, concomitent, acele date ce sugerează un „Sfânt Sebastian”. Oli a fost foarte impresionată de lucrare. A spus doar că buza de jos ar putea fi mai plină. Aurel a adus mici remodelări gurii (respectând mai strict modelul). A mai îndulcit și liniile obrazului. Poate că asemănarea exterioară a crescut, dar tensiunea, gestația, asemănarea lăuntrică s-au diminuat. Aurel m-a întrebat ce cred și i-am spus. Atunci, a început să intervină, ici-colo, spre a păstra ceea ce are mai frapant lucrarea.

Sâmbătă, 16 septembrie 2006, ora 19:30

Am trebăluit cu Aurel, de la ora 8 la 15:45. Portretul în ipsos e aproape gata. A fost destul de obositor, dar plăcut și chiar pasionant. Aurel e un om admirabil, cu un umor blând, tonic. I-am citit ieri după-amiază o proză și azi i-am dus-o corectată. S-a bucurat foarte mult și mi-a mulțumit, de parcă cine știe ce mare lucru am făcut pentru el. Am prânzit amândoi – am dus eu sandwichuri, am cumpărat, pentru el, o bere, pentru mine, un suc de citrice. Am un portret în ghips. Urmează să fie turnat în bronz. Eu n-am cerut nimănui acest lucru. Aurel mi-a propus să-mi facă portretul.

Am un sentiment indefinibil privindu-mi portretul. La un moment dat, ținându-l, în timp ce Aurel cioplea negativul, am avut senzația că-l port pe tata în brațe. Ceea ce contează e faptul că s-a mai născut un portret – portretul unui scriitor român, într-o vreme atât de puțin culturală.

Miercuri, 20 septembrie 2006, ora 21:30

Mă gândesc uneori – acum, spre exemplu – că, dacă atunci, pe vremuri, la Stroești, când aveam, probabil, 9-10 ani, poate ceva mai mult, preotul, Părintele Ion Popescu – odihnească-se-n pace! – , mi-ar fi dat, spre lectură, *Biblia*, pe care i-am solicitat-o (el a preferat să-mi dea *Viața Sfântului Sebastian*, carte pe care am citit-o atent, țin minte și acum ilustrația copertei, chipul și trupul Sfântului, perforat de săgeți – Sfântul Sebastian, cu care, a pretins Aurel Gh. Ardeleanu, că m-aș asemena, la chip, de aceea, a continuat el, a diminuat alura mea de acvilă și a introdus asemănarea cealaltă, cea cu Sfântul); dacă, așadar, aș fi primit atunci *Biblia*, aș fi citit-o cu siguranță și viața mea ar fi fost alta. Multe dintre greșelile, rătăcirile și suferințele de mai târziu ar fi fost evitate.

Îmi amintesc perfect împrejurarea aceea străveche. Eram în șosea, m-am întâlnit cu Părintele și l-am rugat să-mi împrumute *Biblia*. Iar el mi-a explicat ceva, șovăind, și apoi, dorind, poate, să înaintăm ocolit spre *Scriptură*, mi-a înmănat *Viața Sfântului Sebastian*. Un sfânt, cu care sculptorul afirmă că eu aș semăna la înfățișare. Tocmai eu, păcătosul...

Vineri, 22 septembrie 2006, ora 14:50

Democrația e-un set de interdicții. În pofida declarațiilor demagogice și a aparenței, individul e mai puțin liber în democrație decât sub dictatură, fiindcă are mai multe responsabilități.

Atâta doar că libertatea pe care o poate oferi tirania este inferioară. Nicio soluție „laică” nu poate satisface dorința de fericire a insului. Nu există soluție laică la problema condiției umane.

*

Mizerabil în dictaturile de stânga este că ele se amestecă în viața spirituală, în relația omului cu Dumnezeu.

Sâmbătă, 23 septembrie 2006, ora 7:45

Astăzi, Lizuca împlinește 25 de ani! Am sunat-o aseară, s-a bucurat de urările noastre și ne-a întrebat când venim. „Am auzit că primești statuie”, mi-a zis ea.

Ne-am culcat aproape de miezul nopții și am avut un somn neliniștit, cu multe vise, foarte bizare, foarte palpitate, în care au apărut toposurile curente în lumea mea onirică (râul, ba secat, ba în revărsare, un râu sumbru; râpe și crevase, o carapace de sârmă ghimpată, inși lugubri, nocturni, în lumina cețoasă a serii sau în plină noapte, toposuri selectate din materia solitudinii). Mi-am adus aminte în vis (între două vise?) că, zilele trecute, Oli a spus (ar fi spus) un lucru profund despre *Moartea tatălui* – anume că, dincolo de teme, motive etc., avem de-a face acolo cu o poezie a poeziei: *lupta mea cu poezia*. Am întrebat-o în zori dacă e adevărat. Ea nu-și amintește însă. Știe că am discutat despre volum, dar nu mai ține minte ce-a afirmat.

Duminică, 24 septembrie 2006, ora 10:10

Abordarea conflictuală a relațiilor interumane atrage după sine numai eșecuri. M-a sunat Tatiana Arieșanu, să se plângă de Corina Sein. Tatiana mereu se plânge de cineva, mereu e în război cu cineva. Și, astfel, se izolează. Și-l izolează și pe Ion. Păcat!

*

Lucrez sistematic la *L'histoire d'une névrose*. Dar astăzi e duminică, zi de odihnă. Așadar, mă voi lăsa în seama lecturii. A rugăciunii. A meditației.

*

Cu vreo două seri în urmă, a sunat Dana. Alina, frate-meu, chiar mama nu dau niciun semn. Atunci când cineva este scriitor (poet, mai cu seamă) încetează, în bună măsură, să aparțină familiei. Fiindcă ceilalți nu pot, și nici nu vor, să încerce a înțelege care anume e lumea lui. Cât despre a aparține și ei, cât de cât, acestei lumi, e – ontologic – cu neputință. Omul de geniu este singur în lume. Dar Dumnezeu nu-l abandonează.

Vineri, 29 septembrie 2006, ora 20:45

Sunt absorbit de *L'histoire...* Mă întreb cum va funcționa textul în structura pe care i-o imprim eu acum. Avea dreptate Lizuca: „Aha, o carte pentru intelectuali!”, a exclamat, cu 2-3 ani în urmă, în stația de metrou, când le-am spus, ei și lui Andrei, în ce fel e construită. O carte pentru intelectuali, oricum pentru cunoscători ai limbii franceze, dar nu o carte pedantă. Nu-mi stă în fire așa ceva.

Duminică, 1 octombrie 2006, ora 19

Gândirea creștină (doctrina creștină) nu îngăduie revanșă, ripostă, răzbunare, violență. *Biblia*, în întregul ei, *Decalogul*, în mod special, îl opresc pe om să ucidă, să răspundă cu ură la ură. Așadar, un comportament creștinesc autentic și consecvent nu poate admite nici răzmeriță, nici război, nu îngăduie dușmănie și dihonii. Creștinismul propovăduiește dragostea – inclusiv față de vrăjmași (așa ne învață Iisus) –, iertarea și mila. Dar istoria lumii creștine e plină de răscoale, revoluții, războaie...

*

Ca să ajungi „mare” în lumea aceasta, trebuie să fii pe potriva ei: să nu ai scrupule, să poți trăda, înșela și ucide, să încalci toate poruncile, să urăști – nu să iubești, să slujești cărnii – nu duhului/Duhului, să fii rău – nu bun. Însă prețul acestei măririi trecătoare este ruina, destrămarea ireversibilă a sufletului. Cel care își închipuie că a câștigat lumea aceasta (că a „dobândit-o”) este în primejdie s-o piardă și pe aceasta și, mai cu seamă, pe cealaltă.

Miercuri, 4 octombrie 2006, ora 18

Naivă, Oli și-a imaginat (și e uimită acum, când constată că s-a înșelat) că snobii de altădată ar fi fost împotriva puterii, așa cum, sclifosindu-se, lăsau să se înțeleagă. Or, dimpotrivă, ei cultivau și serveau puterea, după cum, la rândul-i, puterea încerca să capete lustru, prin ei. Ce-ar fi câștigat X, Y, Z, dacă ar fi fost împotriva puterii? Sau chiar dacă s-ar fi arătat total indiferenți? Ar fi ajuns să facă naveta la țară. Pe când așa, lingușindu-i, tacit, dar eficient, pe zbirii regimului, au fost coplesțiți de recompense (grade, posturi importante, călătorii etc.) și au acordat, când a fost cazul, credibilitate culturală, intelectuală, inșilor politici. Jocurile le-au făcut cei abili. Naivii au fost priviți cu condescendență. Iar scepticii tăcuți și rezervați – cum sunt eu – cu mefiență. Ei, cei abili, au știut că eu știu. Ei au știut că Oli îi crede la fel de onești cum e ea.

*

E jignitor spectacolul vieții noastre sociale. Nu-mi place unde am ajuns. Suntem de răs, de batjocură în lume. Suntem considerați sălbatici, nemiloși, barbari. S-a pornit rău, s-a pornit greșit în '90. Și se continuă tot așa: beții, curvășărie, furt, incultură, trafic de oameni, mahala generalizată. Stau haitele de inși violenți, cu săbii și topoare, în centrul orașelor. Se fură copii,

sunt schinjuți bătrâni, oamenii au devenit lacomi și nemiloși. Decădem. Asemenea fenomene există, desigur, și în alte părți, dar sunt marginale. La noi, ele ocupă mijlocul, miezul, primul planul societății. Președinte petrecăreț, parlamentari hoți, politicieni semidocti și duplicitari, falsă elită... Rău ne-a pedepsit Dumnezeu. Dar merităm. Va trebui să ispășim marile noastre lașități, marile noastre rătăcirii, marile noastre păcate. Dumnezeu ne arată ce înseamnă să ne conducem după cum ne îndeamnă inima noastră, cugetul nostru stricat, și nu după îndreptările și poruncile Lui... Am ajuns ca Sodoma, ne asemănăm cu Gomora.

„Come out, my people!

Come out from her!...” (Revelation 18, 4)⁶⁹

Vineri, 6 octombrie 2006, ora 18:30

L’histoire..., așa cum se înfățișa înainte de această nouă reluare, cu titlul ei franțuzesc, dar cu puțin text franțuzesc în interior, era emfatică. Titlul trebuie să se justifice prin text, și invers. Acum, introducerea citatelor franțuzești pune titlul în acord cu textul. Totodată, creează o tensiune aparte, și un risc, fiindcă textul românesc este obligat să suporte prezența unor pasaje celebre, care, dacă n-au un mediu rezistent, pot coroda enunțurile din jur. Așadar, inserția trebuie să se facă firesc, să fie impusă de discursul românesc; iar, pe de altă parte, acest discurs trebuie să încerce a fi, *d’une manière ou d’autre*⁷⁰, la înălțimea intelectuală, morală, estetică, a inserturilor, chiar dacă (sau, mai degrabă, fiindcă) între cele două paliere se instituie, deseori, un fel de paralelism. Oricum, *eu lucrez spontan, dar nu la întâmplare*. Eul profund supraveghează totul și decide...

*

⁶⁹ Engl. *Apocalipsa* 18, 4 („... Ieșiți din ea, poporul Meu...”).

⁷⁰ Fr. „într-un fel sau în altul”.

Astăzi, a sunat mama, pe la ora 11. A început, de bună-seamă, cu un reproș (De ce n-am telefonat?) și a continuat cu o jelanie (Ce bolnavă este ea!). Apoi, am aflat că Angelica îi gătește, că Măruța o aprovizionează, că frate-meu va sosi în curând să o ia la București. M-am gândit, adesea, că mi-ar fi imposibil să locuiesc mai mult de câteva zile la Stroești. Cred că n-aș suporta, cred că aș muri, dacă ar trebui să rămân acolo șase luni sau, mă rog, un an. După cum mi-ar fi cu neputință să mai îndur atmosfera unei slujbe, a unui serviciu – la stat sau la patron. Ieri, vorbind cu Rachieru și ascultându-i relatările despre tot felul de nimicuri ce-i asupresc existența de profesor la Tibiscus, am simțit că mi se face rău. M-am stăpânit, firește, n-am plecat imediat, dar, exact în clipa în care plecarea mea a putut fi decentă, mi-am luat rămas bun și am ieșit.

*

Ce voi face cu toate aceste sute și sute de pagini? Cui voi da, cui voi lăsa *Jurnalul*? Lui Dumnezeu, unui om al lui Dumnezeu.

Duminică, 8 octombrie 2006, ora 11

Continuă spectacolul idiot al dosarelor de la Securitate. Toți proștii, paranoicii și infantilii, toți ratații declară, cu o abia ascunsă mândrie, ca să-și dea importanță, că au și ei „dosar de securitate”, că, dată fiind însemnătatea subînțeleasă a persoanelor lor, au fost urmăriți de Poliția politică!... De parcă orice muiere guralivă și orice gogoman anonim, orice biet angajat ar fi fost cine știe ce lucru mare, în măsură să pună în mișcare Securitatea. Probabil că aceia care au fost, într-adevăr, urmăriți de această instituție tac, ei știu ce cumplit de serioasă era aceasta – nu avea nevoie de toți amărății, de toți bețivii, ca să-și facă ceea ce numea *datorie*. Aseară, Paul Banciu ne-a spus că N.E. și S.F. ar fi fost informatori ai Securității. Da? M-am mirat, dar nu foarte

tare. Aș zice că profilul le-ar fi compatibil... Și, a continuat Paul, mai este cineva din Timișoara, tot din lumea artistică, dar pe acel cineva n-a vrut să-l deconspire. Numele lor (al celor trei), alături de multe altele, le-a văzut el, zicea, într-o carte, la Râmnicu-Vâlcea. Se afla acolo cu un prilej festiv, era și N.E. la întrunire, și iată că a intrat în sală un scriitor craiovean, care a fugit pe vremuri la Paris, și le-a dat fiecăruia dintre cei prezenți la masă câte un exemplar din cartea sa. Finalul cărții conținea lista cu cei care l-au turnat la Securitate. Prima pe această mizerabilă listă era chiar soția transfugului. Al treilea, respectabilul profesor anticomunist și antisecurist, prieten cu Mircea Ciobanu, dar și cu mai toată snobimea, N.E. Tot acolo, și amărâta de S.F. și, evident, acea misterioasă persoană – o doamnă, zicea Paul, pe care o cunoaștem foarte bine. Pun punct aici preocupării (oricum sporadice, marginale) pentru acest subiect, ca și pentru politică, în general. *Împărăția Mea nu e din lumea aceasta...*

Luni, 9 octombrie 2006, ora 16

De dimineață, à l'improviste, a telefonat frate-meu. Și el, și nevastă-sa (pe care o auzeam completându-i spusele, din apropiere) sunt scoși din minți din pricina mamei. „E demonul meu”, a zis frate-meu, înnebunit. Îl trezește noapte de noapte, îl exasperează cu bolile ei fantasmagorice. Așa a făcut, zicea, timp de patru luni, și la Stroiești. Am încercat să-l calmez, dar n-am izbutit. Peste două săptămâni, merge să o ia la București. Mă întreb dacă e cea mai bună soluție. El pare a fi – nervos și fizic – pe marginea prăpastiei. Eu, decis cum sunt să clarific toate relațiile familiale, în sens creștin, i-am spus, răspicat, că, pentru tot ce i-am (și le-am) greșit, îi (și le) cer iertare. Sunt conștient, am continuat eu, că mama, cu firea ei, a împrăștiat familia, dar eu n-o învinovățesc, eu nu învinovățesc pe nimeni de nimic, ci

numai și numai pe mine. Am avut impresia că această reacție a mea a destins puțin atmosfera. Și mi-am amintit că, în urmă cu doi-trei ani, la Stroești, Gabi, tocmai sosită, cu frate-meu, în mașină, de la București, năvălind, ca o furtună pe poartă, s-a repezit la Oli, care le ieșea pașnic înainte, a luat-o de mână, a tras-o după sine în beci și, acolo, i-a cerut, exaltată, iertare. „Pentru ce?”, se mira Oli, când mi-a relatat întâmplarea. „Ei, pentru ce... Știe ea pentru ce. Pentru câte o fi făcut, și pe față, și în ascuns: uneltiri, calomnii, mojiicii, clevețeală...” Suntem, cu toții, niște bieți oameni, pe care, uneori, viața e pe cale să-i strivească...

Miercuri, 11 octombrie 2006, ora 10:30

Lipsa noastră de seriozitate este absolut dezolantă. Dacă judecăm rațional, la rece, trebuie, oricât nu ne-ar conveni, să conchidem că, spre exemplu, libertatea de cuget și expresie a fost (și este) folosită, aidoma celei economice, preponderent spre a face posibile escrocheriile. Astfel, e limpede că, azi, învățământul, de toate gradele, este mult mai slab decât înainte. Studenții, ca și dascălii, nu vin la cursuri, nu citesc, nu studiază, își dau examenele și doctoratele superficial (unii, din câte am auzit, pe bani); libertatea economică e asigurată... ca să se fure; cât despre autori și cărți, eu, ca editor bătrân și experimentat, afirm că, indiferent care dintre lucrările buchisite (și respinse) de mine, dar apărute colo și colo, nici nu s-ar fi putut apropia, altcândva, de o Editură, y *compris* Facla. Acele încropeli nu pot fi numite nici teze de doctorat, nici cărți. La fel, celelalte. Uneori, le-am rescris, pur și simplu, și nici așa nu sunt bune de nimic. O imensă cacealma e totul. Pseudo-universități particulare, pseudo-privatizări, pseudo-economie de piață, pseudo-libertate. Micile insule de viețuire autentică, de temeinicie, se pierd, sufocate, în maras-

mul și în balamucul general. De aici – deziluzia, deprimarea, exilul. Omul superior a fost exilat și înainte, exilat rămâne și acum. Oricâte schimbări ar cunoaște lumea, nimic din ceea ce este fundamental rău nu se schimbă.

*

Căsniciile necreștine sunt un infern. Și existențele individuale necreștine, la fel. Idolatrie, disperare, demență. Am multe exemple la îndemână, dar nu e locul să le numesc. Un e-mail de la Mina (Heinz trebuie să se opereze, are o tumoră). Oli a sunat-o pe Sorina, s-o întrebe (așa cum ne-a rugat Dana) unde și când va avea loc expoziția lui Peter. Și am aflat că și Peter se internează mâine, pentru un consult, și că, deocamdată, programul e incert, bulversat. Toate se precipită...

Joi, 12 octombrie 2006, ora 18:15

Ceva mai devreme, a telefonat mama. A răspuns Oli. Mama, care se simțea singură (am vorbit și eu cu ea), a început, firește, să se vaite, iar Oli, înciudată, a repezit-o. S-a inflammat, a pus-o la punct și, iată, după 10 minute, îi pare rău. A venit la mine, să-mi spună că nu trebuia să-i răspundă astfel mamei, că a reacționat nesăbuit... Mama, și când nu își propune așa ceva, te face să te simți vinovat. E arta, și drama, și povara ei. Dar și drama, și povara celor din jur...

*

Trebuie să ai mare grijă cum te porți cu ceilalți, dacă vrei să fii în bune relații cu tine însuți. Singurul partener lumesc de durată, partener pe viață, singurul tău partener adevărat, de neocolit, ești tu însuți. Trebuie să ai mare grijă să nu ajungi a nu te mai suporta. Marcel Tolcea, în zăpăceala din iarna lui '89, crezând că face un mare act revoluționar, a refuzat să semneze, ca redactor, cartea Tatianeii Arieșanu. Las la o parte faptul că, dacă era consecvent, și nu fripturist, ar fi putut să refuze, mai

devreme, a o redacta. Nimeni nu l-ar fi obligat s-o facă (știi sigur, fiindcă eu decideam cine și ce redactează). Prin 2002-2003, mi-a spus că regretă profund acel gest grăbit și copilăresc (de fapt, prostesc). „Îmi pare rău de tine”, i-am zis. „Am prevăzut asta. De aceea, atunci, am încercat să-ți împlânzesc elanul”. „Vai, nici nu știți cât regret. Cum am putut face așa ceva?” Regretă, dar e inutil. E prea târziu. Revoluția s-a terminat, după ce au trecut pe la Revoluție, s-au dus toți la casele lor. Unii s-au compromis, alții nu. Iar Marcel a rămas cu sine însuși. Cu acest sine cumplit, necruțător, care nu-i dă pace. Așa a pățit și Oli, în seara aceasta.

Sâmbătă, 14 octombrie 2006, ora 19:30

Zi frumoasă de toamnă, cu evenimente neprevăzute. Sorina a sunat la 8 și ne-am întâlnit la 8:10, vizavi de Florărie. Am stat în mașină, până după 8:30, discutând despre doctoratul ei, despre drumul la Budapesta și München, unde Peter va avea, totuși, acea programată expoziție. Ei bine, la un moment dat, mi-a mărturisit că Peter va trebui să se reinterneze, neapărat, la întoarcere, fiindcă i s-a descoperit o tumoră. Îmi pare foarte rău, și de el, și de ea. Povestindu-mi, avea lacrimi în ochi... Am încurajat-o cum am putut. Când am revenit acasă, am aflat de la Oli că Ani a fost internată, în cursul nopții, la Urgență, și că, după un consult, a fost mutată la etajul al doilea.

*

Oli, cu Arjana și Costel s-au dus să o vadă pe Ani, la spital. N-am putut să-i însoțesc, fiindcă, potrivit înțelegerii de aseară, m-am întâlnit cu Viorel la ora 10. Am ajuns acasă pe la 13, Oli se întorsese de la spital. Am prânzit, ne-am odihnit puțin și, imediat după ora 15, am mers amândoi să o vedem pe Ani. Se pare că are edem pulmonar. Era bine, dar, din pricina unor renovări, bolnavii au fost comasați și ea ajunsese într-un salon mixt (sic!)...

Luni, 16 octombrie 2006, ora 16

La 13, Oli a plecat la Ani, la spital, să-i ducă de mâncare. La 14:30, ne-am întâlnit în fața Policlinicii. Oli avea în mână o rețetă, pentru Ani. Vorbise cu doctorița și intrase în mare neliniște. A trebuit să o temperez. Nu de altceva, dar ea e un om firav, abia și-a revenit, după lungul șir de internări, operații, analize, anemii... Nemaivorbind de faptul că Ani are soț (ca să zic așa), are fiică, nepoată (amândouă tinere, în putere), are ginere (tânăr și el). Când a fost internată Oli, cu 2-3 ani în urmă, Ani, în loc să mă ajute, a făcut scandal, a trebuit s-o pun la punct. Iar, mai recent, în cele trei internări și două intervenții – chirurgicală una, angioplastie, cealaltă –, nimeni din familie (cu excepția lui Andrei, care, de fapt, venise la o nuntă), nimeni, absolut nimeni din familie n-a vizitat-o pe Oli la spital, nu i-a dus niciun măr, nu m-a întrebat dacă am nevoie de sprijin. Ani pleca și venea de la Ciucea, de unde telefona, să se intereseze ce face soră-sa. Doar Lenuța și Dorina ne-au ajutat. Astă-iarnă, de pildă, făceam drumuri lungi, la Pădurea Verde, cu mâncare, cu ceai, cu medicamente, cu haine, și nimeni, niciun reprezentant al acestei așa-zicând educate familii, n-a catadicsit să facă altceva decât să-mi dea sfaturi la telefon.

*

Dragostea mea adâncă, impregnată în întreaga-mi substanță sufletească, pentru neamul din care fac parte. Rezerva irepresibilă față de cei care, într-un fel sau altul, îl mint, îl nedreptățesc, îl înjosesc, îl compromit, îl jefuiesc. Dragostea mea pentru limba română. Comparația permanentă, spontană, pe care o fac între forța expresivă a acestei limbi și forța francezei, englezei, latinei, italianei. Și, concomitent, conștiința că sunt creștin, că mă aflu în mulțimea celor care tânjesc la porțile Împărăției. Așa a hotărât Dumnezeu: să fiu unul dintre românii care așteaptă Împărăția. Și

să vorbesc și eu, după puterea glasului meu, să le vorbesc românilor despre Împărăție. Și să-i avertizez despre ce și cine îi poate împiedica să ajungă acolo.

Marți, 7 octombrie 2006, ora 8:30

M-am trezit la 3:30. Îl visasem pe Părintele Bartolomeu Anania. Era cu doi însoțitori. M-a îmbrățișat, m-a sărutat și mi-a spus, textual: „Sunt mândru de tine, căci ești egal la talente cu Brâncuși”. M-am trezit, m-am ridicat din pat și am venit aici, la masa mea de lucru. Ca să nu uit fraza rostită de Părintele Bartolomeu, am notat-o pe o filă de hârtie, reversul unei pagini din textul la care lucrez.

*

Ani a fost externată azi și a reintrat în ritmul de acasă. Oli trebăluiește, de zor, la referatul pentru teza Sorinei. Eu citesc proza lui Aurel Gh. Ardeleanu și schițez postfața. Regret că, din pricina muncii la lucrările altora, amân ceea ce am de făcut la cărțile mele. Sper să pot, cât de curând, relua *L'histoire...*

Joi, 26 octombrie 2006, ora 13

Omul nu este educabil, după standarde omenești. Tot ce se poate obține, prin aplicarea acestor standarde, sunt unele, slabe, ameliorări comportamentale, fondul însă, stratul genetic, firea rămân, în cazul că educația continuă a fi laică, neschimbate. Singurul mod în care omul se poate „îmbunătăți” este cel adus de miracol, de *metanoia* (schimbarea mentalității) și de *întoarcere* (de convertire, schimbarea de direcție). Numai mutarea centrului, din sine, în Dumnezeu, îl poate transforma complet – și exclusiv – în bine pe omul de pământ. E o trecere de la moarte la viață, de la carne la duh, de la lume la Dumnezeu (și la Împărăție).

Vineri, 27 octombrie 2006, ora 18:30

Din orice carte înveți câte ceva. Sau îți clarifici câte ceva, adăugând date noi la vechile convingeri. De pildă, citind maglavaisul doamnei P., mi-am reînnoit cunoștințele despre experimentalisti. Departe de mine gândul de a condamna experimentul în artă, dar... uneori... ce mai subterfugii, ce ușor ajungi, cu el, să câștigi atenția celor din jur, să iei burse, să o duci binișor, până la pensie și după... Cei care trudes, cei care se iau în serios, cei onești, cu arta, cu vocația lor, cu ei înșiși, cu ceilalți, n-au vreme de șiretlicuri. Au treabă, își pun în lucrare darul. În plus, ei au a se compara cu mari înaintași, trebuie să aducă o nuanță, un ton, un cuvânt, o linie, o tușă de culoare, în completarea celor, de demult, dintotdeauna, scrise, spuse, repetate, pictate, sculptate, cântate. Pe când așa, e simplu. Hai să facem un experiment: îndoim o sârmă, întindem niște ațe, filmăm o grămadă de boarfe etc. etc. În timp ce Aurel sculptează portrete, singur, neștiut, în atelierul lui, S. aruncă pe fereastra blocului cocoloașe de hârtie sau urcă saci cu ziare într-o mașină și-i răstoarnă în Centru ori la Gara de Nord. Se adună lume multă. Uimire. O nouă operă de artă! Apoi, S., șerpuind ușor, merge la primar și, celebră fiind, cere o bursă în Franța. O cere și o obține. La fel, T.F. Eu n-am văzut un tablou ca lumea realizat de el (avem o filă aproape albă și aici, la noi acasă). În schimb, e inovator, a făcut parte din grupuri de inițiativă, care au discutat, au cercetat, au umblat în toate părțile, au atras atenția ș.a.m.d. Concomitent, pictori sau sculptori adevărați pictează sau sculptează. Și-n literatură e la fel. Unii fac literatură, sunt scriitori. Alții, neputând fi scriitori, dar dorind foarte tare (de ce oare?) să fie, recurg la superseria cu experimentele, cu exhibițiile, cu păcălelile, cu prestidigitația... Firește, există și experimentul autentic, de substanță, care, însă, nu e steril, care produce. Ce produce? Literatură, artă. De

exemplu, ca să nu citez opere deja celebre, chiar *L'histoire...* este, după opinia mea, un experiment, care unește, însă, deliberarea și spontaneitatea, spre a exprima *ființa*.

*

Claudiu Arieșan m-a invitat miercuri, 1 noiembrie, la TVR, să facem o emisiune despre poezia mistico-religioasă, pornind de la eseul meu. Voi merge.

Ora 24. E încurajator să descopăr, cu deplină sinceritate, că niciodată n-am fost mai lucid, mai limpede la minte, mai creativ decât acum. Deși am trecut de 64 de ani. Am convingerea că lectura *Scripturilor*, trăirea mistică, închinarea, rugăciunea, întoarcerea...; am convingerea că Dumnezeu cel Atotputernic m-a limpezit, m-a vindecat, m-a înțelepțit, mi-a eliberat și luminat izvoarele creației. Abia acum, darul meu, talentul meu, personalitatea mea sunt libere și întregi. *Hallelu Yah!*

Joi, 2 noiembrie 2006, ora 11:30

O cercetare atentă ne poate arăta că, după '89, românii sunt poporul care s-a manifestat cel mai vital dintre toate cele care au fost sub jugul comunist. E drept, vitalitatea lor nu s-a arătat întotdeauna, cum s-ar zice, pozitiv, dar nu de calitatea morală a acestei vitalități e vorba, ci de vitalitate ca atare. Pare paradoxal, dacă ne gândim la vechile șabloane cu spiritul mioritic, cu fatalismul... Ei bine, nu. Zeci, sute de mii, milioane de români au plecat, se mișcă iute, învață diverse limbi, călătoresc, deschid afaceri etc. etc., cei mai mulți dintre ei fiind oameni simpli, țărani, femei și bărbați, tineri sau mai puțin tineri, deopotrivă. Iată, de cehi nu se aude nimic, nici de bulgari, nici de unguri, ba chiar se vorbește puțin și de nemții din est, și de ruși sau de ucraineni. Pe când românii, în bine sau în rău, sunt mereu prezenți, pretutindeni. E îmbucurătoare această vitalitate. Și ar fi încă mai îmbucurătoare dacă ar da mai multe roade bune.

Vineri, 3 noiembrie 2006, ora 13

Am lucrat la *L'histoire...* Textul mi se pare când interesant, când lipsit de interes. Când atractiv și vital, când pedant și intelectualist. Mă gândesc, totuși, că acele citate franțuzești, acest procedeu intertextualist, aceste interferențe sunt absorbite în energia enunțului, vorbesc despre ființă, nu despre cunoștință (sau, oricum, dacă vorbesc și despre cunoștință, și, fără îndoială, vorbesc, atunci o subordonează necondiționat pe aceasta ființei). Am ajuns la formula respectivă spontan, nu prin convenție, mi s-a impus formula, ca singurul limbaj posibil pentru substanța în cauză.

Ora 21:45. A mai trecut o zi. Zadarnic am citit, zadarnic am scris, zadarnic am uitat, câteva ceasuri, de ravagiile timpului. A mai trecut o zi.

*

Doamne Iisuse, Dragostea mea! Cu acest strigăt lăuntric, răsarit ca un fulger, îmi continui drumul...

Sâmbătă, 4 noiembrie 2006, ora 19

Am fost azi, pe o vreme rece, dar însorită, la Universitate, să participăm la întâlnirea cu Profesorul Deliu Petroiu, căruia i s-au lansat două cărți: una cu portretele câtorva prieteni ai săi, alta cu poezii de pahar. Totodată, s-a prezentat și o carte, bineînțeles postumă, a Profesorului Victor Iancu. Festivitatea a avut loc în Amfiteatrul 03. Lume relativ puțină, dar nu supărător de puțină. Au vorbit Deliu Petroiu, Cornel Ungureanu, Iosif Cheie, Tudorel Urian (aceștia, împreună cu Profesorul G.I. Tohăneanu se aflau în prezidiu), iar, din sală, Șerban Foarță, eu, Dumitru Daba, Vasile D. Țâra și un jurnalist, al cărui nume nu l-am reținut. Înainte de lansare, ne-am întâlnit în 201. Alai jalnic de moși și babe – cu G.I. Tohăneanu, care aproape nu mai vede și care abia dacă mai poate

vorbi, cu Deliu Petroiu, palid, veștejit, vesel însă, cu sârmanul Vasile Frățilă, căruia i-a murit de câteva zile soția...

Duminică, 5 noiembrie 2006, ora 7:30

Ieri, Ani s-a internat din nou la spital, după mai multe crize survenite în cursul dimineții. Arjana e în Germania, până la sfârșitul lunii. Roxana, fiică-sa, deși nu-i copil, e studentă, nu vrea să se intereseze de nimic, încât, până la urmă, Oli va trebui să meargă azi, să aranjeze, cât de cât, ceea ce trebuie aranjat la spital. Or, exact de asemenea griji nu are nevoie.

*

Mă urmărește spectacolul deprimant de ieri, de la Universitate. Deșertăciune. Nepăsarea, inconștiența tinerilor (așa eram și noi?), care nu știu (încă?) ce înseamnă această tragică aventură a vieții, ruina celor vârstnici, nimicnicia tuturor. Naivitatea lui Urian, care a citit și a reluat, cu mari delicii intelectuale, exact acea poezioară a lui Petroiu, ce se încheie, după o rimă căznită, cu „pizda mân-ta”.

Cornel mi-a spus că Petre Stoica, bolnav de cancer, a fost deschis de chirurghi și... apoi închis. Suntem la vârsta la care „cortul” în care ne aflăm începe să se surpe. Ce poți face, în această lume, în această viață, pentru a le putea îndura pe toate? Munca, pe darul tău de har, și rugăciunea. Atât.

Luni, 6 noiembrie 2006, ora 22

Am lucrat toată ziua și, slavă Domnului, spre seară, la ora 18, aproximativ, am încheiat *L'histoire d'une névrose*. Rămâne doar să corectez inserțiunile franțuzești. La ora 20:30, a telefonat Costel. Ani a avut iar o criză și a fost transferată la Reanimare. Pe la ora 21, am plecat spre spital. L-am găsit pe Costel la poartă, tocmai ieșea – bătrân, se trudea să vâre în mașina lui Ani sacoșe

cu diverse obiecte. Ne-a spus că Ani a făcut un alt edem pulmonar, că e intubată, că nu putem intra la ea. Așteptăm să vedem cum vor sta lucrurile mâine dimineată. Se teme și de un infarct.

Miercuri, 8 noiembrie 2006, ora 18:30

Între 17:30 și 18, s-a difuzat emisiunea spirituală, realizată de Claudiu Arieșan, al cărui invitat am fost, săptămâna trecută. Dorina m-a sunat după aceea și mi-a spus că i-a plăcut foarte mult. A mai spus că eu am o înfățișare severă, de nepătruns. A repetat, de câteva ori: „da, de nepătruns”. Ce ciudat! Textul chipului meu s-a schimbat decisiv, rămânând, în esență, același. Eu nu sunt deloc narcisist. M-am privit, pur și simplu, fără bucurie, fără regrete. O, de-aș putea fi mai aproape de propriu-mi suflet, de propriu-mi spirit!

*

Oli a trecut ieri, săraca, prin două încercări, prin două crize de plâns: la spital, cu Ani cvasi-sucombând în drum de la un salon la altul, și acasă, cuprinsă de milă, frică, deznădejde.

Joi, 9 noiembrie 2006, ora 11

Amintiri din vremea începuturilor mele literare. O anume doamnă Bârzescu, care lucra în București, la Academie, mi-a cerut poezii, să le arate unuia dintre marii scriitori ai vremii. Se gândea chiar să le citesc la un cenaclu. Era prin 1970-1971. Apăruseră deja două texte în „Luceafărul”. I-am trimis. Era cât pe ce să i le dea lui Eugen Jebeleanu, dar întâmplarea a făcut ca ele să ajungă la Al. Philippide. Acestuia poeziile mele i-au atras atenția și a dorit să mă cunoască. M-am dus la București, în curtea Academiei mă aștepta domnul Mitică Ivanov, șoferul, un individ somptuos, cu o pălărie largă, fular și cu o Volga, și am

mers la Căciulați, unde l-am întâlnit pe Al. Philippide. Am stat de vorbă 45 de minute. L-am mai văzut o dată, tot acolo, peste un an sau doi. Nu știu cum și cât a intervenit Al. Philippide pentru mine (spunea atunci, prima oară, că urma să-l viziteze, a doua zi, Sânziana Pop și că, prin ea, îi va trimite un cuvânt lui Ștefan Bănulescu). Ștefan Bănulescu mă publicase, parcimonios, e drept, și mai înainte. În iunie 1970 (1971?) a apărut, însă, un grupaj de poezii, la loc vizibil, pe pagina 3 din „Luceafărul”. Atunci m-a abordat Cornel și m-a întrebat „pe cine am” la București. Interesant e că Ștefan Bănulescu m-a trimis la Mircea Ciobanu.

Vineri, 10 noiembrie 2006, ora 17:15

Lansare a cărții semnate de Tatiana Arieșanu, în cadrul unei zile a Editurii Excelsior. Am avut o prezentare strălucită (de ce n-aș spune-o? De ce aș face nazuri?). E păcat, realmente păcat, că aceste discursuri se pierd. Ion Arieșanu a pomenit de magia lor, asociată cu forța poetică și cu știința analitică. Am încheiat dramatic, cu teribila prezență a absenței definitive, cea de care nu te poți feri, așa cum, eventual, te poți feri de o prezență empirică. Am întâlnit, în timp ce vorbeam, privirea oropsitului de Bazil Frățilă, m-am și referit la „privirea cuiva, care, în mod sigur, înțelege exact și dureros ce spun”. Apoi, când ne-am despărțit, Bazil plângea. Ne-am îmbrățișat în tăcere.

Sâmbătă, 11 noiembrie 2006, ora 17

Ani se simte bine și nu prea. Am aflat de la Oli că, în noaptea în care Ani a leșinat, pe neașteptate, și a fost dusă la reanimare, Costel a avut vreme, luciditate, putere, sau cum să numesc ce-a avut? – a avut, în orice caz, gândul de a-i scoate cerceii și de a-i duce, cu el, acasă. Că a luat hainele, banii, poșeta, telefonul mobil pot, eventual, înțelege. Deși faptul că i-a luat lui

Ani lucrurile a impresionat-o foarte neplăcut pe Oli – și pe bună dreptate. Dar să-i scoată cerceii, în timp ce ea era în comă, mi se pare o monstruoziitate. *Ce cauchemar que sont les hommes!*

Miercuri, 15 noiembrie 2006, ora 21:30

Ani s-ar putea externa vineri. Arjana a trimis un e-mail. Și Mina a trimis unul: le critică pe Arjana și pe Dana, care se laudă ce mame bune sunt ele, dar, zice Mina, ca fiice... Mă rog, se mai poate discuta. Dana insistă să venim în Germania, să cumpărăm bilete de tren la vagon de dormit etc. O îngrijorează că Oli este foarte solicitată de boala lui Ani. Eu înțeleg, o încercă o sumedenie de sentimente, de autoreproșuri. Mi-a și spus odată, la telefon, că Oli a avut tot felul de suferințe, iar ea a fost mereu departe și nu și-a putut face datoria. Atunci dă sfaturi. Indicații. Ca Nicolae Ceaușescu. Copiii, încludați că părinții – fără să vrea, săracii – le tulbură liniștea, se întrec în sfaturi înțelepte. Părinții cu copiii plecați în străinătate ar putea fi înfățișați ca niște asini, purtând mari desagi, samare uriașe, pe care scrie „Indicații prețioase de la copii”. Păcat că n-am talent la desen, că aș face o asemenea caricatură tristă. Oricum, în împrejurarea dată, Arjana s-ar putea să comită cea mai mare greșală din viața ei, rămânând în Germania. Nu va putea șterge, orice și oricât ar încerca, regretul de a fi lăsat-o pe mamă-sa în seama altora. Dana are certitudinea că de Oli am grijă eu – până la sacrificiu. Nu știu dacă se poate spune același lucru despre Costel... Dana e supraîncărcată emoțional și bântuită de anxietăți: îi e milă de Ani, se teme pentru maică-sa, încercă s-o înțeleagă și pe Arjana, dar nu se poate împiedica să o condamne. Se condamnă, implicit, și pe sine, fiindcă dă din gură, dar nu participă, concret, în niciun fel etc. Ceilalți – copiii, ca și Arjana, de altfel – se mângâie cu gândul că telefonează de câteva ori, că își dau cu părerea sau pun o vorbă

la foștii lor colegi de liceu, azi medici rezidenți... *Assez! Enough!*⁷¹ Mâine, la ora 17, îl aștept pe Ticu Leontescu. Chiar mi-e dor să stau de vorbă și cu un om al lui Dumnezeu.

Vineri, 17 noiembrie 2006, ora 14:45

La 12, lansarea unei cărți a Irinei Mavrodin, în prezența autoarei, dar în absența cărții. Lume puțină. Au vorbit Cornel, Dana Chetrinescu, Ciprian Valcan, Constantin Jinga. Cornel m-a provocat și pe mine. Am spus și eu ceva, referindu-mă, indirect, la carte, prin mijlocirea unor teme sugerate de prezentatori. Dar... am reluat obsesiile mele. A mai fost solicitat și Vulturescu, prezent în sală, alături de alți doi inspectori de la cultură, veniți la Timișoara, ca să-l pupe-n cur pe ministru; acesta, în drumul său de la Budapesta la București, binevoiește să facă o escală și, ca urmare, și-a convocat servitorii. La sfârșitul ședinței, m-a abordat un ins, care mi-a spus că el e „Fănică” – așa îl numeam eu pe fostul meu coleg de cameră din Complexul studentesc, pe Ștefan Ehling. Se stabilise la Turnu Severin, în urma căsătoriei cu domnișoara Bosoancă. Mi-a spus că ea a murit, acum 13 ani, iar el s-a recăsătorit și s-a mutat în Timișoara, unde locuiesc și băieții lui. A scris un roman, ar vrea să-l publice etc.

Ce lansare handicapată! Lansare de carte, fără carte. Probă de incompetență, de nepricepere, de neputință, de neajutorare, de inconștientă... Inviți o personalitate să-și lanseze cartea, dar cartea nu există la locul lansării și nu-ți trece prin minte să anunți, cu o zi-două înainte, pe cei interesați, astfel ca sala să fie, cât de cât, ocupată. Sală aproape goală, carte absentă, comentarii ad-hoc. De parcă ai vrea să-l pui pe invitat într-o situație jignitoare. Neseriozitate. Totul se face în pripă, la suprafață, de

⁷¹ Fr., engl. „Destul”.

mântuială. Nimic nu se va alege din toată idioțenia aceasta, plină de pretenții.

Sâmbătă, 18 noiembrie 2006, ora 19

Ani continuă să se simtă destul de rău. Am senzația că navigăm într-un fel de coșmar: stă și suferă, acasă, fiindcă a dorit să plece din spital (dar, poate, și fiindcă doctorița n-a mai vrut să riște, s-a temut că se încurcă, cu ea, cu acel ins lugubru, care e Costel, cu fiică-sa plecată, care nici măcar n-a mai telefonat de două zile, refuzând să angajeze o femeie pentru îngrijire, deși banii nu lipsesc). Inima, fierea, pancreasul, stomacul, plămânul chiar (au fost trei edeme), toate par a funcționa deficitar, ca să nu zic în regim de criză. Și, în asemenea condiții, Ani are drept sprijin două femei – ele însele fragile – Oli și Sabi, cuscră-sa, și, alături de ele, are un oarecare ajutor și în mine. Am presimțiri sumbre. Mă rog să nu se adeverească. Dumnezeu e mare...

Duminică, 26 noiembrie 2006, ora 16

Astăzi, la ora 10, a avut loc, la Orizont, o întâlnire cu Varujan Vosgianian. Ne-a dat câteva informații legate de mărirea pensiilor. Să sperăm că va avea loc și acest eveniment. Era acolo și Marian Odangiu, în baston. Am aflat că a fost foarte bolnav, a făcut o complicată operație la coloană. Era și Marcel Tolcea. După ședință, Marcel l-a sunat pe Mircea Tonenchi și ne-am înțeles să ne vedem mâine, la ora 15, la Muzeul de Artă. Așadar, dacă vrea Dumnezeu, mâine pornește procesul de apariție pentru *L'histoire...* Cornel mi-a spus că trebuie să ne întâlnim pentru stabilirea premiilor. Uitasem că mai e de făcut și asta. Sunt cam multe și simt că mă obosește implicarea socială. Mâine, Ani se internează, își face coronarografie (poate și angioplastie), iar Oli

vrea să meargă, la prânz, să o vadă. O voi însoți, nu o pot lăsa singură. Se apropie și data eventualei plecări în Germania, plecare ce nu mă atrage absolut deloc. Nu pot explica de ce...

Luni, 27 noiembrie 2006, ora 16:15

Au sosit vești proaste de la Ani: e mai rău decât ne-am temut. Coronarele sunt, pare-se, compromise; în plus, și o valvă ar trebui înlocuită cu una artificială. Așadar, se impune o intervenție chirurgicală pe cord, în regim de urgență – exact acum când fiică-sa își continuă programul de studii și excursii. În Germania și în Franța.

Joi, 30 noiembrie 2006, ora 16

Azi-dimineață, în jurul orei 8:30, am trimis, la Editura Mirton, *L'histoire d'une névrose* și o fotografie. La prânz, pe la 13:30, doamna Delia Mocan, directoarea Editurii, mi-a confirmat, telefonic, primirea celor două documente. Acum sunt liniștit. La 11, am fost la Ani, să-i duc de mâncare. Oli i-a pregătit niște supă și ardei umpluți, totul de regim, dar un meniu mai ingenios, mai atrăgător, care să-i stimuleze apetitul. Ani e palidă, slabă, epuizată de boală. La ora 18:30, mergem la librăria „Joc secund”, unde va avea loc lansarea cărții lui Lucian P. Petrescu.

Vineri, 1 decembrie 2006, ora 8:30

Aseară, la 18:30, lansare de carte, cum notam ieri. Oli a cumpărat volumul, autorul ne-a dat un autograf. A început prezentarea romanului, o prezentare plină de lălăieli și generalități. Nimic la obiect. Fiindcă abordarea comentatorilor era greșită. Valorile pe care se sprijină scrisul lui Lucian P. Petrescu sunt transcendente, iar analiza ce i se aplicase era imanentistă. Am vorbit și eu – și a fost limpede cum se constituie poetica auto-

rului. Îmi pare rău dacă i-am necăjit cumva pe cei trei antevorbitori – sunt prietenii mei – , dar eu nu pot analiza o carte decât așa cum analizez eu. Or, aici, perspectiva spirituală se impune fără niciun dubiu. Adică: Lucian P. Petrescu, medic strălucit și scriitor de talent, urmărește și evocă, artisticește, nu teoretic, în proza sa, direcția nefastă și etapele decăderii omului (a lumilor) fără Dumnezeu: despiritualizare, retragerea harului, pierderea Centrului, deruta (rătăcirea) – aceasta din urmă fie lunecând spre idolatrie (demență), fie anulându-se, prin meta-noia și (re)convertire.

*

E ziua națională a României. Am auzit, în zori, *Deșteaptă-te, române*. Cândva, demult, înainte de '89, am vrut să scriu despre Andrei Mureșanu și despre actualul imn. Întotdeauna mă emoționează textul și linia melodică. Imnul sublim al tragicei noastre României. Imnul sublim al României noastre sublime.

Ora 18:45. E întristătoare această stare cvasi-permanent morbidă din familie – Ani se duce să se spovedească, așteaptă, cu frică, dar, trebuie să recunosc, cu demnitate, greua operație la care va fi supusă. Și încă ceva: n-am auzit-o să se plângă de Arjana, de faptul că fiică-sa nu s-a gândit să-și întrerupă voiajul și să vină lângă ea, acum, când e atât de bolnavă... Îmi pare rău de ea. Și de Costel. Și de Oli. Mi-e milă de nenorocita ființă umană, de condiția ei – ființa umană, supusă insuportabilei sale existențe.

Duminică, 3 decembrie 2006, ora 15

Am fost la Ani, la ea acasă. E îngrozitor de slabă și de palidă. Totuși, parcă are un strop de energie în plus, față de alte dăți. Costel e mai rezonabil acum, îl obsedează și pe el internarea, operația. Se discută și despre bani pentru medici. Cât pentru chirurg, cât pentru anestezist. La plecare, am îmbrățișat-o pe

Ani. Și-a apăsat obrazul de al meu și mi-a zis: „Să te rogi...” „Sigur că da!”, i-am răspuns.

Luni, 4 decembrie 2006, ora 9:15

Trupul (cu trăirile lui, dinamice și concrete – economice, sociale, spațio-temporale, în genere) este epic, eventual dramatic; sufletul (cu partea lui emoțional-sentimentală) este liric; iar spiritul, *acies animae*⁷², în contemplativitatea sa superioară, extrasenzorială, este extatic.

*

Oli se gândește cu mare neliniște cum își va umple timpul, ce va face, ce ar putea face, joi, în timp ce Ani va fi operată. Astăzi revine, în sfârșit, probabil expedită de Dana, necăjita de Arjana.

*

Așa cum bănuiam, Oli a început să pună sub semnul incertitudinii călătoria noastră, acum, în Germania. Eu am ezitat mereu, dar nu i-am spus, decis, că nu e, poate, momentul să facem această călătorie. Știam, de altfel, că va ajunge singură la această hotărâre.

Sâmbătă, 9 decembrie 2006, ora 8:30

M-am trezit cu un copleșitor simțământ al nimicniciei. Scrisul meu, existența mea, persoana mea, viețuirea aceasta lumească, în general, mi s-au părut total derizorii, mărunte, inutile, simple umbre în neant, dincoace de adevărata viață. E, oare, ceva măreț, puternic, împlinit, consolidat, monumental, în scrisul meu? Întrebarea răsună sub bolțile reci ale sufletului. Nu-i pot da răspuns. Știu că lucrările mele aparțin literaturii, ceea ce

⁷² V. *supra*.

înseamnă, totuși, ceva (dat fiind că marea mulțime a ceea ce se publică nici măcar atât nu reușește), dar, dacă sunt numai atât, e prea puțin. Firește, în perspectiva eternității, ce importanță mai au zbaterile acestea? La răstimpuri, recea luciditate metafizică îmi dezvelește și-mi revelează deșertăciunea lumii, găunoșenia slavei deșarte, tragismul și splendoarea, măreția veșnicului cuplu Creator-făptură. Atâta rămâne din toată învălmășeala fără sens a vieții acesteia înșelătoare și trecătoare: nădejdea că vom ajunge cândva să „gustăm și să vedem că bun este Domnul”⁷³.

*

N-ar fi deloc exclus ca tocmai faptul că am un portret în bronz, pe care meșterii îl aduc azi aici, acasă (portret în bronz – imagine concretă a zădărniciiei durabile, dincolo de individul ce-a servit ca model, ca referent), să fi re-actualizat, subtil și insidios, simțământul nimicniciei (consubstanțial ființei mele).

Ora 18:15. Ce straniu! Din partea dreaptă a mesei, mă privesc eu însumi. Impenetrabil. Hieratic. Atât de calm, de blând și de iertător. Așa sunt eu?...

Marti, 12 decembrie 2006, ora 7:15

Am aflat de la Arjana că Ani face un mare tărăboi la spital, nimic nu-i convine, nu vrea să fie operată miercuri, fiindcă e 13, nu vrea mâncare – nici pe cea de acolo, nici pe cea de acasă, nu-i convine de nimeni și de nimic. Părintele Dorel Cherciu (care a telefonat aseară) mi-a spus că doctorul Cioată, chirurgul care o va opera pe Ani, e student în anul IV la Teologie, are teza de licență chiar la el. Am avertizat-o pe Arjana. Drept corolar la toate acestea, Oli a făcut o viroză (dăruiță, probabil, de Alina, care era răcită când ne-a vizitat); am dormit amândoi puțin și

⁷³ Psalmul 33/34, 8.

chinuit, încât ne-am trezit triști și extenuați. De fapt, dacă te gândești bine, nu-i nicio ispravă existența aceasta. Zbatere zadarnică, *striving after wind*.⁷⁴

Ora 18. Ani se operează, totuși, mâine de dimineață. Am vorbit – și Oli, și eu – la telefon cu ea, de câteva ori. Am vorbit și cu Arjana și Costel. Mâine va fi o zi grea, plină de temeri și de încordare.

Miercuri, 13 decembrie 2006, ora 7:10

Așteptare tensionată: Ani intră în sala de operație „la prima oră”. N-aș fi crezut că boala ei, internările, gândul că va fi operată îmi pot da atâta neliniște. Mă gândesc și la Oli, firește, ea e gingașă sufletește, impresionabilă. A fost un an greu 2006. Prea multe boli, spaime, spitale, prea mulți doctori, prea multă alergătură. Privesc, pe fereastră, luminile galbene ale bulevardului. Din timp în timp, se aud motoarele unor mașini. Ce mici, ce slabi, ce nenorociți, ce trecători suntem!

Ora 15:45. Ani a intrat în sala de operație la 7:30. Așa i-a spus Arjana lui Oli. Dimineața s-a scurs confuz, sub o imensă presiune psihică. Afară – o vreme posomorâtă, rea, ceață și, probabil, destul de frig. După ora 13, am luat legătura cu Costel, care nu avea nicio veste. Pe la 15:30, a telefonat Arjana și m-a rugat să mă interesez eu la Terapie, fiindcă ea nu mai rezistă. Am sunat și am vorbit cu un domn foarte amabil, care mi-a spus că operația va mai dura aproximativ două ore. Așa că i-am anunțat pe Arjana și pe Costel cum stau lucrurile. *Ce zi!*, cum zice profetul Ioel. *Vai, ce zi!* Dar să nu ne pierdem cumpătul. Între 16:15 și 16:30, îl aștept pe domnul Ticu Leontescu.

Ora 18:20. După plecarea lui Ticu Leontescu, am telefonat la spital. Medicul de gardă mi-a spus că Ani a fost adusă din sala de

⁷⁴ Engl. „goană după vânt/vânare de vânt” (*Ecclesiastul* 1, 14).

operație, dar că, din nefericire, nu mai este nicio nădejde. Inima ei nu a rezistat. Îi pare rău, mi-a zis, că-mi dă o asemenea veste, dar nu e cu putință să procedeze altfel. Mâine dimineață, a continuat el, dr. Cioată va oferi familiei mai multe detalii. Oli a izbucnit în plâns, eu am anunțat-o pe Arjana, l-am sunat și pe Costel. Acum, s-ar putea să mergem toți, cu mașina lui Neluș, la spital, să vedem cum ne putem organiza. Ce coincidențe! Pe socru-meu, eu l-am dus la spital, eu l-am scos de la morgă. Pe soacră-mea, am vegheat-o, de asemenea, după ce, moartă fiind, trebuia să se împiedice împietrirea obrazului (*rigor mortis*). Cu mâna mea i-am ținut gura strânsă, până când s-a aplicat o legătură peste maxilare, cum se obișnuiește. Și acum, eu aflu că Ani e pe moarte. Dacă nu cumva a și murit – cum mi-a sugerat Viorel, la telefon, bănuind că medicul nu mi-a spus-o de-a dreptul, voind să mă menajeze.

Ora 23. Pe la ora 19, au venit Arjana și Neluș, cu mașina, și am mers toți patru la Costel. Acolo, tot eu, în jurul orei 20, am telefonat, din nou, la spital. Doctorul de gardă mi-a spus că decesul fusese constatat cu cca zece minute înainte. Am sunat la Părintele Ioan Petraș, întrucât înmormântarea va avea loc în cimitiul din str. Cosminului (conform dorinței lui Ani, a zis Costel, în timp ce Arjana încuviința). Arjana și Neluș vor ca totul să se termine repede, vineri, de exemplu. Pe la ora 21, am ajuns acasă. La scurt timp, a telefonat, plângând, Dana. Vrea să fie prezentă la înmormântare, dar graba asta o nedumerește. M-a rugat să vorbesc cu Arjana, să amâne pe sâmbătă înmormântarea, ca să poată veni și copiii. Dana sosește cu avionul, dacă înhumarea va avea loc vineri, dar trebuie să știe ce să facă. Am sunat-o pe Arjana. Iar aceasta mi-a spus, clar, că ea nu suportă două zile de cimitir. Și așa i-a fost greu când era în Germania, și azi i-a fost foarte greu – de aceea, a apelat la mine, deci ea

rămâne la hotărârea cu ziua de vineri. „Mai gândește-te”, i-am zis. „Dorința Danei de a veni cu copiii e nobilă și emoționantă”. „Da, dar...” Urmează, deci, zile grele. Însă Dumnezeu e mare și El ne va ajuta să trecem cu bine și de proba aceasta. *Dumnezeul Cel Atotputernic s-o odihnească în pace pe Ani!*

Joi, 14 decembrie 2006, ora 12:15

Am alergat toată dimineața: la parohie, la cimitir, la ziar, să dau anunțul mortuar. Între timp, mi-a spus Oli, a telefonat Dana. Vin toți trei cu mașina și vor să ne ia și pe noi la întoarcere. Rămășițele pământești ale lui Ani vor fi aduse la capelă azi, la ora 14. Mâine, la aceeași oră, va fi înmormântarea. Duminică ar urma să plecăm spre Germania. Cum facem cu actele de pensie, cu diverse alte obligații? Poate că le lăsăm pe toate în voia Domnului și ieșim, o lună, din acest coșmar... E ceață. E frig. Orașul, în Centru, dar și la periferie, e răscolit, ca un imens mormânt... În care foșgăiesc niște cadavre încă vii, niște viitoare cadavre, oricum.

Ora 17:30. La ora 17, și capela, și porțile cimitirului se închid. Ani a rămas singură în capela pustie, cufundată în întuneric. Ceea ce m-a frapat la Ani, privind-o în sicriu, este frumusețea ei. Distincția, noblețea, frumusețea chipului. Niciodată n-am văzut-o atât de frumoasă. Vie fiind, avea chipul fie crispat, fie rătător, mereu în mișcare, încât liniile cvasi-perfecte ale feței erau ascunse. Acum – e statuară (fin statuară), marmoreană. Era frig în capelă. Și afară. De fapt, e plus un grad. Dar oboseala ne face mai sensibili, mai expuși. Atmosfera din misterioasa noastră cetate a devenit peste puteri de apăsătoare. Și din pricina acestui șir lung de boli și spitalizări, încheiat cu durerosul moment al morții lui Ani. Era un om atât de viu, încât e de neconceput, de

neacceptat că, în clipa de-acum, și pentru totdeauna, față de lumea aceasta, e moartă.

Ora 20:45. Telefon de la Alina. Vrea să vină și ea mâine, la înmormântare. Alina a reacționat puternic în această împrejurare. Ceva o tulbură. Îi pare rău de Oli? Ieri, când am sunat-o, mi-a zis că s-a trezit cu o presimțire sumbră și tocmai voia să ne telefoneze ea. Ce ciudate sunt relațiile dintre oameni! Cât de imprevizibil pot evolua ele!

Luni, 18 decembrie 2006, ora 18:25

Suntem în München, în casa Danei. E senin, dar rece. Aerul, limpede și pur, nu se compară cu văzduhul plin de praf și fum al Timișoarei. Nu pot uita, de azi pe mâine, întâmplările stranii ale anului care e pe cale să treacă. Le refulez. Și ele răbufnesc în vise întunecate și în băltirea continuă, tulbure, a unei melancolii bazale.

Ora 18:45. Dana mi-a dat să citesc, dacă am chef, o carte ușoară, dar bună, în engleză: John Grisham, *The Partner*⁷⁵. Ea știe literatură. E un om foarte citit, foarte inteligent, cu adevărat poliglot. Îmi place să discut cu ea. E atentă și reține observațiile mele. Azi i-am spus că scriitorii mediocri „știu” să scrie „bine”. Ei cunosc „mecanismul” și îl aplică, îl plachează peste substanța vieții, făcând-o facil comunicabilă. Știu „formula”. Scriitorii mari pornesc invers. De aceea, opera lor e profundă, polisemantică, ilimitată. A sunat telefonul: Mina. Oricum, aveam de gând să pun punct notelor de azi. Ne revedem mâine, în trei: eu, cel empiric; eu, cel ce scrie; potențialul meu cititor, prezent și el (virtual), undeva, în misterioasa și incomprehensibila preajmă.

⁷⁵ Engl. „Partenerul”.

Marți, 19 decembrie 2006, ora 14

E bine, e liniște, dar nu-mi mai place aici atât cât îmi plăcea altădată. Desigur, farmecul orașului e intact, probabil cel schimbat sunt eu. Primul contact de ținut minte a fost, astăzi, cel cu Theatinerkirche. După ce am ieșit din stația de metrou, am mers direct spre această măreață biserică. Apoi, am bătut străzile din jur, am traversat piața centrală... Dar, repet, fără nicio surpriză, fără încântare, fără nicio emoție.

Miercuri, 20 decembrie 2006, ora 6:45

Nu mi-a lăsat o impresie confortabilă vizita de aseară, la Andrei și Lucia. Au un apartament nu departe de Dana, în care n-au pornit încălzirea, cu mobilă modernă, câteva tablouri și o broscuță țestoasă. Atmosferă rece, stânjenală difuză, inhibiție, un aer trist și nefiresc pe chipuri. Și Oli a observat că n-a existat niciun fel de bucurie în vizita noastră, a și discutat, discret și ponderat, toate acestea cu Dana, la întoarcere. Ce se întâmplă? Probabil, din pricina relației nenorocite cu taică-său, Andrei a învățat să urască și acest simțământ generează o viață lăuntrică destul de confuză și de complicată, disimulată prin ordinea și răceala snob-burgheză a stilului de viață și prin încercarea permanentă de a lua totul în zeflema. De aici – senzația finală de falsitate, de aici – deruta celor care îl contactează. Eu, de pildă, nu mai doresc să-l (să-i) vizitez. Pe de altă parte, sunt sigur că aceasta este nădejdea (ascunsă ori, chiar, reală) și a lui (și a Luciei). Mă tem că voi pune punct relației noastre profunde. Rămâne, desigur, cea convențională, cea de suprafață. Din nefericire. Presupun că și noi, și maică-sa îi amintim de acel tată bizar, iar el nu e capabil să-l ierte. Eu i-l amintesc prin contrast, căci ceea ce nu a avut de la taică-său, a avut de la mine. Însă, tocmai de aceea, i-l amintesc, poate, cu atât mai intens.

Joi, 21 decembrie 2006, ora 19:45

Lume multă, agitație, ajun de sărbătoare. Față de anii trecuți, orașul a decăzut. E mai murdar, mai haotic, în trenurile de metrou și pe străzi e gălăgie, haite de tineri – mulți dintre ei străini – strigă și se împing, vorbesc tare, au un aer provocator, obraznic – ceea ce nu se întâmpla cu un timp în urmă. Globalizarea își arată efectele. Peste cetatea curată, liniștită și civilizată, au năvălit mulțimile barbare. Ca pe vremuri, în Roma, păstrând, desigur, distanțele și proporțiile. De altfel, pe mine nu mă interesează chiar deloc nici soarta Münchenului, nici soarta Europei, nici soarta lumii. Pe de o parte, fiindcă o știu – mi-o spune, ori de câte ori doresc, *Apocalipsa*. Pe de altă parte, fiindcă *împărăția mea nu-i din lumea aceasta*. Iar împărăția mea nu cunoaște „schimbare, nici umbră de mutare” (cum spune Apostolul)⁷⁶. Oricum, demitizarea e pe cât de cuprinzătoare, pe atât de nimicitoare. Nici măcar relațiile de familie nu-i scapă. Singurul simțământ neschimbat este cel dintre mine și Oli. Mai cu seamă acum, când o văd atât de plăpândă... Într-o zi, a izbucnit în plâns, pe neașteptate, în stația de metrou. Am liniștit-o. Se lipește de mine ca un copil. E vital dependentă de mine.

Vineri, 22 decembrie 2006, ora 9:45

Moartea te pune, brusc și brutal, în contact cu ceea ce este, într-adevăr, Realitatea, devoalând i-realitatea a ceea ce numim, curent, realitate. Așa se naște sentimentul irealității evenimentelor fatale. Moartea lui Ani a generat un asemenea simțământ („Nu pot crede...”, îmi spunea Oli, azi-noapte), la fel cum s-a întâmplat cu moartea tatei. A trecut o săptămână de la moartea lui Ani. Disparația ei – a unei persoane care părea atât de reală

⁷⁶ *Iacov 1, 17.*

(maestră a sportului, larg cunoscută), aneantizarea ei fizică, anularea tuturor eforturilor ei concrete, vidul acestor eforturi (competiții, pe vremuri, apoi case peste case, proprietăți, bani) – deschide, dintr-odată, perspectiva spre singura și adevărata Realitate, aduce ființa profundă în preajma Acesteia, elimină materia și re-ipostaziază, în conștiință, Spiritul.

Duminică, 24 decembrie 2006, ora 9:15

Se fac ample pregătiri culinare. Azi e ziua mea de nume, Sfânta Eugenia. A fost și ziua tatei. Ciudat e că, de dimineață, la cafea, fără să ne gândim la onomastică, am vorbit despre mama, despre tata, despre familia noastră.

Luni, 25 decembrie 2006, ora 9:30

Prima zi de Crăciun. Aseară, au venit Andrei și Lucia, am instalat și împodobit bradul, am cântat colinde, am făcut fotografii, am împărțit cadourile. A fost foarte plăcut. Am telefonat la București și am vorbit cu mama și cu Gabi. Dana a pregătit o mulțime de bunătăți – mezeluri, somon, salate, cârnați, prăjituri etc. etc. De sarmale nici nu ne-am atins. Ne-am culcat devreme, căci toată lumea era obosită. Andrei are mult umor (ca și Dana, ca și Lizuca), un umor poate cam crud, cam sarcastic. Lucia, în schimb, îmi pare rău să o spun, e lăncedă și posomorâtă, mă tem că și rea, egoistă, ascunsă. Nu mi-a plăcut niciodată, după cum nu mi-a plăcut și nu-mi place nici familia ei – plină de conflicte lăuntrice, dezbinată. Dar nu comunic nimănui părerea mea, lui Oli, doar, însă și ei parțial, învăluit, spre a n-o întrista, fiindcă și eu, și ea îl iubim pe Andrei și am dori să fie fericit. Aparent, el domină totul, el comandă, el e „pater familias”. Dar eu îmi dau seama de tenacitatea, de rezistența ei imensă, chiar dacă pasivă. Mă întreb dacă nu cumva și glumele lui, inclusiv la adresa ei, cam

ascuțite, nu sunt o reacție, inconștientă, la această placiditate ermetică, sub care colcăie ambiții, antipatii, resentimente.

Marți, 26 decembrie 2006, ora 22:30

Ne-am întors de la Öcsi Staici (fost timișorean, mittel-european get-beget), care trăiește, cu soția lui Mimi, olteancă din Corabia, undeva, spre marginea orașului, într-un apartament curat, îngrijit. Mimi e harnică, vioaie, foarte eficientă, cumsecade. Ne-a servit cu pâine, făcută de ea, cu tobă excelentă, tot producție proprie, cu sarmale. La televizor, muzică populară românească. Discuție, având ca temă Timișoara, cunoștințele comune, diversele evenimente din oraș – mai vechi sau mai recente. I-am spus lui Öcsi, între altele, că ne-am făcut monument funerar în Cimitirul din Calea Șagului. „Unde vă grăbiți, domnule?”, a întrebat el. Și, în felul lui, are dreptate. Dar, pe de altă parte, am văzut, de curând, la înmormântarea lui Ani, ce înseamnă să te lași în seama altora. Îmi vine greu să cred că ea (și nu altcineva) a dorit să fie înhumată acolo unde este și așa cum a fost înhumată – adică tulburând somnul etern al rămășițelor părintești. Pe cine să te bizui, în afară de Dumnezeu?

Miercuri, 27 decembrie 2006, ora 21:15

Din păcate, Oli se resimte îngrijorător după toate cele petrecute. Acum, la capătul unei viroze, o chinuie sâcâitoare dureri de spate. Încerc să mă păstrez calm și nădăjduiesc să mă țină Dumnezeu valid, să pot duce în cârcă mai micile sau mai marile griji ale familiei. Pe Oli o afectează moartea lui Ani, e firesc. Eu dau durerilor ei de spate și o explicație psihogenă. Presupun că, în parte, măcar, ele derivă din identificarea inconștientă (subconștientă) pe care Oli o realizează între sine și Ani. Sora ei, cu un timp înainte de operație, a făcut o criză de sciatică. Oli însăși a vorbit, ieri, azi, despre această coincidență.

Mâine aş vrea să inițiem un drum până la malul râului. Suntem de zece zile aici și nu l-am văzut încă. E drept, de când am decis că nu în Isar, ci într-un cimitir românesc vor fi depuse cenușile noastre, Die Isar nu mai prezintă același tainic înțeles pentru mine. Dar rămâne unul dintre cele mai frumoase râuri pe care le-am văzut vreodată (se plasează după Sohodol și după Jaleș, desigur).

Joi, 28 decembrie 2006, ora 17:30

Din multe puncte de vedere, călătoria aceasta mi se pare ratată. Regret că am venit. Toată lumea e binevoitoare, avem bilete de tren pentru Bruxelles etc., dar, iată, Oli e bolnavă, iar eu sunt tot mai obosit. Abia dacă am făcut câteva plimbări în oraș, râul nu l-am văzut încă, farmecul vechilor voiajuri s-a stins. Va trebui să îndur, firește, cele aproape 40 de zile care au mai rămas până la întoarcerea acasă. Și, cine știe?, poate, în acest răstimp, și împrejurările, și starea mea de spirit se vor modifica. Deocamdată însă, mirajul, magia, vraja s-au risipit. A rămas suprafața rece și indiferentă a banalității. Cum oare? De ce?

Vineri, 29 decembrie 2006, ora 13:10

Am fost, împreună cu Dana, la doctor, să vedem ce se întâmplă cu starea de sănătate a lui Oli. Aseară, Dana a zis că trebuie să o consulte neapărat un medic. Tușește, are dureri musculare, să nu fie, Doamne ferește, ceva la plămâni. În schimbul a 42 de euro, pe care îi vom recupera în România, am aflat că nu are nimic la plămâni. I s-a dat, totuși, o rețetă pentru antibiotice – în situația că va apărea, cumva, febra. Am ieșit din clădirea aceea, un bloc plin ochi de doctori, cabinete, medicamente, boli, și am ajuns la un pod peste Isar, cel pe care am făcut acum doi ani Revelionul. Râul este scăzut, prozaic și meschin, cu

o lișiță și câțiva pescăruși. În apropiere – masiva biserică Sfântul Maximilian, pe care am vizitat-o. Am luat apoi metroul și iată-ne acasă. Am sentimentul neplăcut și categoric, un sentiment ce se întărește cu fiecare zi, că am greșit acceptând să pornim în această călătorie. N-am dorit-o – nici în mai, nici în iulie, nici mai târziu –, m-am lăsat înduioșat de Oli. Mi se pare, însă, a fi un voiaj eșuat, și nu doar din pricina interminabilelor sale boliri. Dana simte starea mea de spirit (de altfel, Oli i-a spus că n-o mai iau la Stroești, fiindcă mereu se îmbolnăvește când se întoarce de acolo și că, acum, din pricini similare, n-o să mai venim nici la München) și tot încearcă, săraca, să-mi intre în voie. Ea intuiește ceea ce este nemărturisit. Mă cunoaște. Fapt e că nu-mi mai place aici și că nu voi mai întreprinde asemenea voiajuri. Călătoriile sunt pentru cei în stare să le facă.

*

Autorii de maculatură pornografică scriu asemenea ineptii imunde, doar pentru a atrage atenția publicului, doar fiindcă nu pot stârni această atenție făcând literatură. Ei sunt incapabili de literatură, n-au talent, n-au chemare. Atunci, asemenea exhibiționiștilor, recurg la un șoc extraestetic, spre a întoarce spre ei priviri pline de uimire și de scârbă.

Duminică, 31 decembrie 2006, ora 11:30

Am telefonat, de dimineață, la București. Mi-a răspuns Gabi. După ton, mi-am dat seama că ceva nu e în regulă acolo. Într-adevăr, cu excepția lui Gabi, toți sunt gripați, inclusiv mama. Diana a luat gripa de la maică-sa și i-a contaminat pe ceilalți, ea însăși îmbolnăvindu-se destul de rău. „Am avut un Crăciun groaznic”, mi-a spus cumnată-mea. Frate-meu nici n-a venit la telefon, dar cu mama am conversat puțin. După aceea, i-am telefonat Alinei. A răspuns Roxana, care mi-a spus că e „tușită”.

Că și maică-sa e „tușită”. „Și soră-mea e bolnavă”, a mai zis. „Ți-o dau pe mama”. Alina mi-a confirmat că Timișoara, ca și Bucureștiul, e devastată de gripă. Revenind la ce se întâmplă aici, boala lui Oli ne ține în casă. Dana a cumpărat tot felul de bunătăți, acum chiar pregătește prânzul, asistată de Oli, care stă, cuminte, pe un scaun cu speteaza tare și strict verticală. E o zi minunată, senină, caldă (pentru sfârșitul lui decembrie). La fel e vremea și în România, poate și din pricina asta gripa face ravagii. Oricum, mulțumesc lui Dumnezeu pentru tot ce mi-a (ne-a) dat în 2006, inclusiv pentru suferință. Și nădăjduiesc să ne țină în paza Sa, în anul care vine. Să ne umple de Duh și să ne vindece.

Luni, 1 ianuarie 2007, ora 9:15

Aseară, la ora 19, am cinat cu Dana, după care ea a plecat la Michaela, prietena ei, cu care și-a petrecut Revelionul. Noi, dată fiind starea de sănătate a lui Oli, am rămas acasă. N-a fost deloc rău. Agitația, superactivismul, hiperdinamismul sunt incompatibile cu omul duhovnicesc. Acesta este precumpănitor, dacă nu exclusiv, contemplativ, absorbit de infinitudinea și splendoarea Duhului, de integritatea lui, nu de fragmentarismul neliniștit și haotic al contingenței. Oli a încercat să intre ceva mai optimistă în Noul An.

Marti, 2 ianuarie 2007, ora 18

Am sunat la București și am vorbit cu frate-meu. Mi-a spus că ei sunt „aproape pe tărâmul celălalt”, abia ies din boală, iar mama începe să fie dezorientată temporal. Se trezește pe la 1, sau 2, și crede că e dimineața, ba chiar, seara târziu, pe la 11, 12, când ei vor să se culce, ea, sărmana, îi întrebă de ce s-au deșteptat atât de devreme. Își cere ceaiul matinal la miezul nopții, le-a spus „bună dimineața” după-amiază etc. E ceva adevărat în istoria asta

și sunt îngrijorat. După cum mă îngrijorează și mă deprimă însăși situația noastră. Suntem destul de singuri și bătrânețea, oricât am încerca să ne iluzionăm, nu e frumoasă. Pot fi contrazis, desigur, eu însumi știu că fiecare vârstă are frumusețile și bucuriile ei. Și totuși...

Joi, 4 ianuarie 2007, ora 17

Ezităm în privința călătoriei la Bruxelles (și la Paris). Oli se reface, dar suferința a epuizat-o. Am lăsat pe seama lui Oli decizia, dar cred că vom renunța la proiect. Ne mulțumim cu Münchenul și, probabil, pornim spre Timișoara în 20 ianuarie.

Un junghi neliniștitor mă săgetează, la răstimpuri, în dreptul ficatului, prelungindu-se, uneori, până în spate. Și atunci, mă întreb: Ce sens mai are toată această zbatere, cu edituri, cărți, călătorii, corespondență? *Jurnalul* chiar, ce înțeles mai are? Poate doar ca mărturie, cândva, pentru vreun cercetător aplicat, doritor să știe cum a trăit și ce-a gândit Eugen Dorcescu. Deși mărturia cea mai autorizată rămâne opera.

Sâmbătă, 6 ianuarie 2007, ora 16:20

Oli, în ciuda manevrelor terapeutice, nu se simte mai bine. Am discutat, chiar așteptând U5, să plecăm duminica viitoare acasă. Ar urma, deci, ca Dana să returneze mâine biletele de tren spre Bruxelles și, tot mâine, să cumpere bilete de avion pentru Timișoara. Această continuă schimbare de program, această incertitudine, această neliniște – cărora li se adaugă suferința în sine – anulează orice farmec al călătoriei, în ansamblu, și al episoadelor ei separate. Măcar dacă la Timișoara n-am lua-o de la capăt cu doctorii și cu spitalele, deși starea curentă a ajuns să fie boala. Cât despre voiajul la Paris, se pare că va rămâne un simplu

proiect ratat. „Mais un rêve de voyage, c'est déjà un voyage” (Marek Halter)⁷⁷.

Duminică, 7 ianuarie 2007, ora 20

Textul listat, *L'histoire d'une névrose*, l-am pus în geanta de voiaj, fără să fi încheiat lectura. Sunt momente când mi se pare interesant, altele când, dimpotrivă, îl văd banal, lipsit de (im)portanță. De altfel, evoluția mea lăuntrică a depășit palierul literar. Zona literară, în sine, e prea îngustă, prea săracă pentru mine, acum. Mă aflu pe o treaptă spirituală mai înaltă și sufăr cumplit, fiindcă aș dori s-o evoc, s-o exprim, dar nu izbutesc, deoarece treapta aceasta, lumea aceasta, există în mine (și eu exist în ea), o simt, o trăiesc, dar ea rămâne, esențialmente, *inexprimabilă*. E conștiință pură, e duh, nu limbaj, e numai substanță, nu și formă. Iar eu nu (mai) sunt doar un literat, ci și un mistic.

Marti, 9 ianuarie 2007, ora 15

Această călătorie m-a vindecat de nostalgia vacanțelor în străinătate. N-am avut o clipă de adevărată destindere. Dana a returnat biletele de tren, iar Lizuca, aseară, a reținut bilete de avion, la cursa de 18:55, duminică, 14 ianuarie. S-a pus, deci, capăt deliberărilor. Sunt îngrijorat, însă, în continuare: durerile cedează un timp, dar reapar și, probabil, sunt destul de supărătoare (Oli nu se vaită, vrea să mă protejeze, dar eu văd cum stau lucrurile, după întregul ei comportament).

*

Azi a telefonat Mina. Vine sâmbătă... Deși nu mi-e dor de Timișoara, aștept cu nerăbdare să ajungem acasă. De ce să mai râvnim la tot soiul de călătorii, de vreme ce, pretutindeni, e la

⁷⁷ Fr. „Dar visul unei călătorii este deja o călătorie” (trad.n.).

fel? Doar aparențele par a fi diferite... O călătorie e un efort și o dezamăgire în plus. Exagerez, poate.

Sâmbătă, 13 ianuarie 2007, ora 5

M-am trezit la 3 și n-am mai putut dormi. La 10, sosesc, cu trenul, Mina și Dori. Mă duc la gară, însoțit de Dana, să le întâmpin. E amuzant: două doamne în vârstă vin în vizită – se urcă în tren, călătoresc, ore întregi, dus-întors, ca să ne vadă. Va trece cumva și ziua de azi, apoi, duminică seara, vom fi acasă. Și se va încheia acest voiaj ursuz, acest *fiasco* răsunător, asupra căruia va trebui să meditez. La Timișoara – primul drum, la spital. Depresia îmi umple sufletul, ca o rece leșie. Și totuși: *Don't worry about anything...*⁷⁸

Ora 17:30. S-a încheiat vizita celor două doamne. La 16:19, a plecat trenul. Le-am condus la gară (Dana și cu mine). Dori a spus de vreo două ori – și Danei, la gară, și lui Oli, acasă – că, pe vremuri, eram atât de frumos, încât nici nu îndrăznea să mă privească, pe scări, pe coridoarele Universității. „Am fost împreună într-o excursie, ții minte?” „Da”, am răspuns, deși, ca să fiu sincer, am uitat.

Acum rămâne definitivarea bagajelor.

Marti, 16 ianuarie 2007, ora 16:30

Acasă. Ce minunat e acasă! Am revenit din voiaj. Ne-am reacomodat la ambianța casei și a urbei. Astăzi, zi, pe cât de frumoasă meteorologic, pe atât de mohorâtă sufletește. Oli bolește în continuare, mâine mergem la spital. Am vorbit, la 8:15, cu Viorel, la telefon. Și el era bolnav, nici nu știe dacă va fi prezent mâine la slujbă, ne vom duce la doamna Florica, asis-

⁷⁸ Engl. *Filipeni* 4, 6 („Nu vă împovărați cu nicio grijă”).

tenta șefă. Am fost la Orizont și am luat adeverințele de la Uniune. Toți ceilalți și-au depus dosarele, nouă ne-a trebuit călătorie în Germania. Această călătorie a fost unul dintre cele mai sinistre coșmaruri pe care le-am trăit vreodată. Acel contrast crud, îngrozitor, dintre splendoarea orașului și permanenta suferință a lui Oli a avut în sine ceva exasperant, inuman. Încerc să mă adun, cât de cât, să reintru în normal (care normal?), dar bolile se țin lanț, iar anxietatea nu cedează nicio clipă. Mi-e milă de Oli, acum stă în pat, ațipită, sau doar întristată că îmi face atâtea neazuri. Ea nu are nicio vină, exceptând, poate, dorința ei, legitimă, dar imprudentă, chiar nesăbuită, insistența ei de a merge, cu orice preț, în Germania. Ei bine, iată, am fost în Germania. Și cu ce ne-am ales?

Miercuri, 17 ianuarie 2007, ora 11:45

La 8:15, eram în fața cabinetului lui Viorel și al asistentei șefe. La 9:30, eu am plecat la Casa de pensii. Am făcut xeroxuri, am luat un taxi, am fost primit imediat și – slavă Domnului! – am depus dosarele. *De retour à la maison*⁷⁹. Oli nu era acasă, deși, potrivit înțelegerii, ar fi trebuit să fie: RMN-ul era programat la ora 10. I-am telefonat lui Viorel. Mi-a spus că, din pricina stentului, nu s-a făcut RMN-ul. Mă roagă să-l întreb pe Lucian P. Petrescu dacă e indicat sau nu ca Oli să se supună unei atare proceduri. Între timp, a trimis-o la o radiografie. Imediat după această conversație, a telefonat doamna Delia Mocan, de la Editura Mirton: corectura și proba de copertă sunt gata și mă așteaptă să le preiau. Când să mă duc? Poate mâine. Acum gândul mi-e numai la Oli. Sper să apară mai repede, să punem capăt acestei nebunii.

⁷⁹Fr. „Din nou acasă”.

Joi, 18 ianuarie 2007, ora 18

Am vorbit la telefon cu Lucian P. Petrescu. I-a recomandat lui Oli câteva medicamente, pe care m-am dus și le-am luat. Nu e nevoie (și nu e îngăduit) ca Oli să se supună unui RMN, mi-a zis.

Duminică, 21 ianuarie 2007, ora 9:40

Aseară, târziu, am încheiat corectura la *L'histoire d'une névrose*. Până joi, când o voi duce la Editură, se va uita și Oli pe text, să nu-mi fi scăpat vreo greșeală (eu am descoperit câteva). Am sentimente contradictorii față de această carte. În unele momente, mi se pare bună, originală, având un mesaj latent mult mai complex și mai profund decât cel manifest (spune, adică, mai mult decât „spune”); alteori, mă dezamăgește. Sunt, probabil, prea aproape și, simultan, prea departe de ea, pentru a o judeca obiectiv. De fapt, rostul meu a fost s-o scriu, nu s-o judec.

*

Nu mă pot mira îndeajuns de discreția portretului meu de bronz. Am băgat de seamă, cu surprindere, că abia dacă-l văd. Il est puissant et silencieux, comme moi-même. Et il n'embarasse personne. Il est présent, bien sûr, mais d'abord pour soi, et seulement après pour les autres. Surtout, il est présent pour Celui qui est, pour l'Esprit, pour ce qui est durable, sans fin. J'exagère, peut-être?⁸⁰

Pe de altă parte, discreția portretului, lipsa lui de „retorică” probează, încă o dată, reușita, intuiția foarte exactă a sculptorului, a lui Aurel – care a fixat, cu precizie, firea prototipului, natura intimă a modelului.

⁸⁰ Fr. „E puternic și tăcut ca mine. Și nu împovărează pe nimeni. Este prezent, desigur. Dar, mai întâi, pentru sine și abia apoi pentru alții. Mai cu seamă, el este prezent pentru Cel care este, pentru Duhul, pentru ce e durabil, fără sfârșit. Exagerez, poate?” (trad. n.).

Luni, 22 ianuarie 2007, ora 12:15

Oli se restabilește. Ieri, la Biserica greco-catolică din Parcul Doina (pomenirea lui Ani), în timp ce preotul slujea, plângea încet, liniștit, gârbovită pe bancă. Mi s-a rupt inima de mila ei. Sabi și cu mine am împărțit pungile cu pomană la cei prezenți, Arjana m-a rugat să avansez eu plata preotului (l-am plătit noi, Oli și cu mine, n-am acceptat banii oferți de Arjana). Vreau să spun că pentru toate (vin, alb?, roșu?, preot), Arjana îmi cere ajutorul. Preotul, care, deși, pare-se, e ardelean, are o înfățișare și un fel de-a vorbi ce par oltenești, a portretizat-o foarte frumos pe Ani. Iar Oli, cum spuneam, stătea, cuminte, pe bancă, îndoită de durerea care o chinuie de săptămâni întregi și cotropită de întristare. Plângea tăcut, ca un copil, cu batista strânsă în pumn, mică, slabă, neajutorată... Am mângâiat-o blând, pe obraz, am încercat, astfel, să-i dau un dram de curaj, s-o întăresc. E așa dependentă de mine! Până și Arjana e dependentă, în împrejurările date, de mine.

*

Azi, sosește Mina în Timișoara. Și-a cumpărat, acum câțiva ani, un apartament în apropiere de Medicină. Ne vom vizita, desigur. Dar parcimonios. Și pentru puțină vreme. S-a dovedit destul de inteligentă pentru a nu intra în competiție cu mine. Altfel, așa cum am zis cândva, aș fi alungat-o de mult. Am decis, totuși, să închei, definitiv, la momentul oportun, orice legătură cu ea. Fără explicații, fără ranchiună. Pun punct acestei relații nu doar absurde, nu doar incomode, ci și primejdioase (în primul rând, pentru suflet). Pur și simplu, o elimin din conștiință. Așa cum am făcut și cu alții.

Ora 20. Oli mi-a spus, cu o voce scăzută, că o visează, în fiecare noapte, pe Ani. Nu clar, nu cert, nu distinct, ci ca pe o „prezență”.

Sâmbătă, 27 ianuarie 2007, ora 10:45

Lansare, ieri, la Orizont. La masă, Cornel, Șerban Foarță, Părintele Ioan Petraș (autorul lansat), eu, Robert Șerban. Nimeni de la Mitropolie. Câțiva preoți în sală (doi au luat cuvântul). Șerban a bâiguit și el câteva generalități. Apoi, am vorbit eu. Trebuie să spun că, așa cum se întâmplă mereu, foarte bine. De fapt, am proiectat evenimentul lansării pe fundalul eseului despre poezia mistico-religioasă. Impresionat, Șerban m-a felicitat și mi-a zis că ar trebui să-mi dau doctoratul în Teologie – pur și simplu, fără intenții didactice etc. Ne-am înțeles să-i trimit, prin e-mail, eseul, ceea ce am și făcut aseară.

Sâmbătă, 3 februarie 2007, ora 19

Am primit un e-mail de la Dana, în care ne admonestează că nu l-am căutat pe Poenaru pentru necazurile lui Oli cu spatele. Copiii se simt datori, în nerozia și obrăznicia lor, să-și dăscălească părinții, ca și când aceștia n-ar mai avea suficientă capacitate de a se orienta în lume. Dana ne informează că o va vizita pe Mina, care se află din nou în Nürnberg, dar e agasată la gândul că Mina va toca pe toată lumea cu bârfele ei. Eu am avertizat-o pe Oli să nu mai discute cu Mina despre Dana, fiindcă, mai mult ca sigur, așa cum o încondeiază pe Dana la Oli, la fel procedează și invers – stârnind vrajbă, încercând să dezbine și să se infiltreze între cei care trăiesc în pace. Mina e, de fapt, o intrigantă. De ce să ai de-a face cu asemenea persoană?

Duminică, 4 februarie 2007, ora 14

Din păcate, copiii (fetele) sunt, de fapt, stupizi, nu înțeleg esențialul și mă tem că și nepoții sunt la fel. Nădăjduiesc, însă, că Dumnezeu va trimite îngerul Său. În chip văzut. Sau nevăzut. Și el, îngerul, ne va veghea bătrânețile.

Soare în lungul bulevardului. Coniferul din fața ferestrei se clatină-n vânt. Amintiri fugare, imagini fragmentate, cioburi de imagini, tăioase, din copilărie, din tinerețe, de la Stroești. Râul, zăvoiu, casa, Poiana. Umbletul drept și grăbit al tatei. Silueta lui subțire și energică. Zâmbetul lui, în văzduhul însorit, înverzit și înrouat, în primăvară... Trece viața... viața aceasta. Când a trecut?

Marti, 6 februarie 2007, ora 13:30

La ora 10, a telefonat doamna Mocan, de la Mirton, să-mi spună că a apărut cartea. Așadar, și *L'histoire d'une névrose* e tipărită. M-am înțeles cu doamna Delia Mocan să ne vedem mâine, la ora 11. Apoi l-am sunat pe Mircea Tonenchi, vechi și minunat prieten, i-am mulțumit, iar el a zis că va încerca să fie prezent mâine, la Editură, ca să stăm de vorbă. Ar vrea, dacă va fi o lansare, să sponsorizeze el totul. Impresionat de loialitatea, de noblețea lui, i-am spus: „Mulțumesc, Mircea. Noi doi suntem frați”. „Ai perfectă dreptate”, mi-a replicat el, după o secundă de tăcere.

Ora 17:45. Un alt eveniment important azi: am făcut un efort și am încheiat *Poetica non-imanenței*. De reținut: azi, 6 februarie 2007, a apărut *L'histoire d'une névrose* și am pus punct culegerii *Poetica non-imanenței*. Slavă Domnului!

Marti, 13 februarie 2007, ora 8

Oli a avut ideea să mutăm portretul meu de bronz în birou. Or, pe cât era de discret aici, în sufragerie, pe atât de prezent, plin, dominator este acolo. A început chiar să mă stânjenească și să mă impacienteze.

Vineri, 16 februarie 2007, ora 20:30

Azi: lansarea. A fost lume multă, sala plină. Inclusiv persoane pe care nu le-am invitat (Vladimir Jurăscu, Părintele Ioan Petraș). *En revanche*, n-au venit – ciudat că tocmai ei! – doi invitați: Viorel Marineasa și Paul Eugen Banciu. Au vorbit cei desemnați – Rodica Bărbat și Marcel Tolcea –, plus Ion Marin Almăjan, Ion Jurca Rovina, Aurel Turcuș, Alexandru Ruja, Lucian Alexiu. Am dat vreo 18 exemplare. A fost un succes. Analize atente, elogioase etc. etc. Cine a mai participat? Adriana Babeți (gripată), Ion Arieșanu, Claudiu Arieșan, Lucian Ionică, Traian Dorgoșan, Aurel Gh. Ardeleanu, Marika și Titi, Manolita Dragomir-Filimonescu, sculptorul Maxim, Cheti Stanciu, Constanța Marcu, Rodica Opreanu, Mircea Munteanu (care mi-a făcut cadou un Lamartine vechi, bibliofil), Ildiko și Nichi Achimescu, Marcel Turcu (care mi-a cerut stăruitor o carte și i-am dat) etc. etc. A, da, Monica Rohan, soțul ei, Ioan Șandru, Aquilina Birăescu. S-a filmat. La sfârșit, o televiziune (cred că Europa Nova) mi-a luat un interviu. Tot un interviu mi-au cerut și Cosmin Lungu, și Laurențiu Nistorescu – prin e-mail. Aurel Turcuș mi-a spus că TV Europa Nova îmi va consacra o emisiune, când doresc eu, dar ei – Aurel și Tiberiu Ciobanu – ar propune o dată cât mai apropiată de 18 martie (când voi împlini 65 de ani). Apropo de asta, Marika m-a întrebat dacă vreau să-mi fac sărbătorirea la Filială împreună cu Ildiko Achimescu. Sigur că da, bineînțeles. Chiar mă bucur. Aceasta ar fi cronică succintă a lansării. După, am intrat la Bega și am cumpărat un DVD *Aida*, pe care l-am urmărit începând cu ora 17 până acum. De la Bega, am venit acasă pe jos, prin orașul înșorit, noroiuș, orașul în care mă aflu de 46 de ani. Acesta este orașul meu. Am venit amândoi, simțindu-ne obosiți, simțindu-ne tineri, simțindu-ne aceiași dintotdeauna, de când ne-am cunoscut. Noi doi și Dumnezeu.

Sâmbătă, 17 februarie 2007, ora 15:30

Am cumpărat „Renașterea”, unde Laurențiu Nistorescu face o foarte exactă cronică a lansării. E și o poză (a mea). Viorel va fi din nou invidios – mereu îmi spune că-mi vede poza în ziar. Poza unui bărbat în vârstă (de o anume vârstă), față de care mă încercă un ciudat sentiment de înstrăinare. Și de compasiune. Mi se pare că eu, cel lăuntric, sunt altfel (sau, măcar, în mare parte, altfel). Omul din suflet, din duh. *Și omul din oglindă.*

*

Mă întristează profund *L histoire...* Mi se pare că ea nu doar consemnează, ci pecetluiește o ruptură, probabil fără leac, între mine și propria-mi familie, între mine și copilăria mea, între mine și locurile unde am crescut, ca să nu mai vorbim de alte și alte desprinderi – declarate, mai mult sau mai puțin fățiș, în paginile sale. E o clarificare, desigur. Dar o foarte dureroasă clarificare.

Joi, 22 februarie 2007, ora 9

Întotdeauna, chiar copil fiind, am fost, pe de o parte, chemat de dorința profundă, a retragerii în solitudine și asceză, pe de alta, de senzorialitatea, pledoariile și pseudo-înțelepciunea lumii, experimentându-i, astfel, nimicnicia. Cred că darul meu (și datoria mea) exact acestea au fost: să trăiesc și să scriu despre lume, de pe poziția, din unghiul celui care s-ar dori în afara ei. Să vorbesc despre timp, tânjind după eternitate. Să mă aflu în trup (și cum încă!), dar să aspir, cu adevărat și intens, doar spre spirit. De aceea, probabil, am așteptat mereu să închei ceea ce aveam de făcut (am simțit, constant, imperios, că am ceva de făcut, de spus, de scris), ca să pot, în sfârșit, contempla și adora pe Cel care este. Ca să mă pot odihni în Cel care este. Dar, și acum, ascult, nu mă împotrivesc. Dacă trebuie să mai scriu, voi mai scrie. Cum s-a

întâmpilat întotdeauna: nu am avut liniște dacă nu am dat ascultare Glasului lăuntric, acelei porunci tăcute, care m-a dus, pas cu pas, la împlinirea unui drum, a unui destin... Voi avea, în curând, 65 de ani!

Vineri, 23 februarie 2007, ora 17:30

În „Orizont” este anunțată apariția volumului meu și lansarea de săptămâna trecută („surpriza începutului de sezon”, sau așa ceva). Tot în „Orizont”, comentariul meu la cărțile lui Sandu Ruja și răspunsurile noastre la acel interviu despre biografie (*Cui i-ați scrie biografia?*). Am privit paginile revistei: nume necunoscute. Când au apărut? În jurul nostru, în rețeaua acelor răspunsuri la interviu, numai tinerei, care, ei înșiși, de fapt, au și îmbătrânit. Mai ieri debutau, mai ieri debutam eu însumi. Ce farsă! Ni se pare, tuturor, că suntem tineri, că existăm, că vom fi. Și, pe negândite, am fost. Uitându-mă în acele pagini de revistă, unde figurăm și noi printre necunoscuți (sau cvasi-necunoscuți), am re trăit momentul de la cimitir, când, de lângă monumentul pe care sunt scrise numele noastre, am privit în jur, să vedem – cum spunea Oli – cine anume ne sunt vecinii. Mai exact: cine anume ne vor fi vecinii – cel puțin în acest vis, în această iluzie a lumii terestre, în segmentul ei ultim, definitiv, cel ce precedă eternitatea. Un stol de nume vecine, rămase aici, la pragul eternității...

Luni, 5 martie 2007, ora 17:30

Primăvară. Zadarnic, însă. Arbuștii aceia, de pildă, semn al rotirii anotimpului, al veșnicei ciclicități, al mersului implacabil al vremii, dincolo de noi și de viața noastră trecătoare, mi-au sporit, brusc, simțământul de vid și deșertăciune. Trăiesc într-un

timp fără durată, fără viitor și, ca urmare, spațiul, aderența eului la ambianță au devenit volatile, cvasi-inexistente.

Sunt câteva trepte în evoluția spirituală:

1) *șocul thanatic* (luarea la cunoștință, de către eu, a propriei sale existențe trecătoare);

2) *conștientizarea farsei ontologice* (a pretenției pe care o ridică aparența că ar fi realitate);

3) *desprinderea eului de aparență...* Ei bine, acest al treilea palier poate fi însoțit de beatitudine, dar și de disperare (o disperare calmă, rece, căci eul rămâne în lume, fără a mai trăi în ea). E ca atunci când încă n-ai părăsit un loc, dar ai predat cheia la recepție, ai făcut bagajele și viitorul tău e în altă parte. Iar acea *altă parte* e un mister compact, desăvârșit, e perfecțiunea însăși a tainei.

Oricum, sensul vieții, al existenței mele de acum înainte ar putea fi dat (este dat?) de scrutarea, acceptarea și, eventual, evocarea (din unghiul meu de vedere) a tainei, în a cărei apropiere mă aflu.

Thanatofobia este marele adversar al omului (o spune și Apostolul Pavel). Numai credința o poate birui.

Joi, 8 martie 2007, ora 8:30

Azi, fiindcă e 8 Martie și fiindcă mama ține la sărbătoarea aceasta (spre deosebire de Oli), o să dau un telefon la București.

Reflectam, aseară, la acele trepte spre spiritualizare, de care vorbeam altă dată: șocul thanatic, dejucarea farsei ontologice și desprinderea de iluzia realului (desprinderea în duh). Evident, există și momentul crucial, care se situează, probabil, după șocul thanatic, anume descoperirea lui Dumnezeu (sau, mai bine-zis, chemarea). Va trebui să meditez profund la tema aceasta, spre a-mi limpezi țesătura lăuntrică, profundă, a ideilor. E un drum, cu

anume borne, cu o seamă de repere. Mă aflu, acum, aproape la capătul lui. Și, privind în urmă, precum și înainte, ceața se ridică și calea se arată, clară, liniștită, curgând din negură, spre palma de azur a lui Dumnezeu... Ieri după-amiază, m-am întins în pat. Eram obosit și am simțit, cu deliciu, cum se destind legăturile încordate ale trupului. Așa e moartea: o relaxare, o destindere, desfacerea totală, intrarea – în sfârșit – în odihnă a corzilor, a sistemelor trupești, care n-au încetat o clipă, cât a ținut viața, să se afle în funcțiune, sub tensiune. Atunci, aceste legături se desprind, cad, calm, în abis, și duhul, eliberat, își reia locul din începuturi... Ce imensă desfătare trebuie să fie această ultimă destindere, această oprire a goanei organelor interne, a mușchilor, a oaselor, a întregului sistem somatic, aflat în funcțiune și încordare de atâtea decenii! E morbid, oare, gândul acesta al meu? E încă un pas pe calea spiritualizării, a instalării în duh?

Ora 12. Am telefonat la București și am aflat de la Gabi că mama și frate-meu au plecat ieri la Stroești. Am sunat și la Stroești. A răspuns mama, care, ca de obicei, a început cu întrebarea „Când vii?” și cu bine cunoscutele văicăreli referitoare la bolile ei și la singurătate. Așa a fost mereu: ratarea oricărei bune intenții, a oricărei întâlniri, deturnarea sensului oricărui gest, al oricărui cuvânt, eșecul oricărei sărbători, otrăvirea oricărei conversații, încercarea de a distruge orice relație firească etc. etc. Numai reproș, învinuire, victimizare, gelozie. Astfel au fost nimicite relațiile intra-familiale. Egoismul feroce al mamei (nucleul) a risipit grupul și a generat suspiciune reciprocă și depresie în componenții lui, fiindcă același egoism i-a stârnit (poate inconștient, poate deliberat) pe unul împotriva celuilalt. Și încă ceva: câte unul (eu, poate, cum mi-a reproșat frate-meu), încercând să-și salveze individualitatea, s-a sustras, pe cât s-a putut, influenței malefice. Și-atunci, cel mai expus (frate-meu

pretinde că el este acela) e nemulțumit și îl învinuiește pe celălalt. Un motiv în plus de dizarmonie și dezbinare.

Sâmbătă, 17 martie 2007, ora 8:20

Ieri, la Orizont. Public numeros. A venit și Alina. S-a filmat și s-au făcut fotografii. La masă, cei trei sărbătoriți: Ildiko Achimescu, Nicolae Sîrbu și eu. Ni s-au alăturat Cornel, Marika și Lucian Alexiu. Despre mine au vorbit admirabil Grațiela Benga și Ion Arieșanu. Ion a citit un text care ar trebui publicat. El a spus, printre altele, că eu aș fi „cel mai realizat” dintre scriitorii de aici. Marika Pongrácz a insistat asupra talentului meu de orator – chiar așa a zis –, adăugând că există persoane care vin la întâlniri doar ca să mă audă vorbind. A remarcat că atenția cu care citesc și prezint cărțile confrăților probează dragostea mea pentru ei. Au mai luat cuvântul Cornel Ungureanu, Ion Marin Almăjan, Viorel Marineasa, Lucian Alexiu, Vladimir Jurăscu. Au fost, firește, portretizați și ceilalți doi scriitori. În final, Cornel le-a dat cuvântul, pe rând, sărbătoriților. Eu am fost ultimul vorbitor.

Duminică, 18 martie 2007, ora 17:30

Îmi zic – pe bună dreptate – că împlinirea a 65 de ani (Când oare au trecut șase decenii și jumătate? Când mi-a trecut aproape toată viața?) înseamnă un moment de răscruce (Măcar din pricină că ești, brusc, mai atent, foarte atent, la propriul destin: singur, înfrigurat, în fața infinitului și a morții). Existența continuă, eventual, poate continua ani întregi, dar continuă altfel. Prioritatea spirituală, orizontul divin sunt, acum, absolute. Nu mai e vreme de ezitări. Conștiința trebuie să fie limpede, lucidă și neclintită, precum diamantul. Îmi vine în minte un vers, al meu, dintr-o poezie publicată, parcă, în *Luceafărul*, dar neinclusă în

niciun volum: „Suntem atât de rari, că-n jur e soare”. Mare e lumina spre care mă îndrept. *Iubi-Te-voi, Doamne!*

Ora 24. Mi-e un dor sfâșietor de tata... E atât de prezent, în absența lui definitivă... Ce s-a întâmplat, oare, că tocmai în seara, în noaptea aceasta, m-a fulgerat amintirea lui?

Miercuri, 21 martie 2007, ora 10:30

Acum câteva clipe, a sunat, repetat, telefonul. M-am ridicat de pe scaun, am ezitat, n-am răspuns. Sunt ca un om care așteaptă, cu toate geamantanele făcute, ora plecării. Nu e nici într-un loc, nici în celălalt, nici într-o durată, nici în cealaltă. Se află într-un spațiu-timp enigmatic, din care îi vede pe ceilalți, ireali, și se simte pe sine, la fel de ireal, făcând, el către ei, ei către el, semne îndepărtate de adio. Semnele se văd, glasurile, însă, nu se aud. Totul e impalpabil, neverosimil, golit de substanță. În schimb, a sporit imens, copleșitor, senzația suprarealității de Dincolo.

*

Toată lumea mă știe săritor, iubitor, exact, punctual, înzestrat cu simțul datoriei, generos. Poate că sunt chiar așa. Și așa o să și rămân. Dar nu mă mai pot angaja să merg acolo și dincoace, ca să țin discursuri, nu mă mai simt în stare să răspund diverselor invitații, să prezint cărți și autori, să scriu despre cutare ori cutare (la acest din urmă gest am renunțat de mult) etc. Ceva s-a schimbat. Încet și definitiv, mă absoarbe abisul. Sunt iarăși liber, cum eram în edenul copilăriei, pe vremuri.

Ora 17. Muzică de Ceaikovski. Oli lucrează (un comentariu la cartea de literatură [!] a lui Ștefan Munteanu). Nu m-am dus la Teatrul de Păpuși. Îmi pare rău de Nina Ceranu, dar n-am avut dispoziție pentru lansări, discuții, întâlniri cu diverși scriitori, vorba aceea: „mici și mijlocii”. Am încheiat redactarea cărții lui Viorel.

Sâmbătă, 24 martie 2007, ora 20

Acum exact o oră a telefonat Sorina, să-mi spună că i-a plăcut foarte mult cartea mea. Și că lectura a ajutat-o să suporte mai ușor încercările prin care trece. Starea de sănătate a lui Peter e destul de alarmantă. Are, săracul de el, două cancere. Cel diagnosticat inițial (operat și, mă rog, vindecat), dar și altul, incipient, la un plămân. Încât, trebuie să i se facă mai întâi o operație la ganglioni, apoi, una la plămânul bolnav. Îmi pare rău de ei, de toți trei. Ce suferință! Ce stres! Ce cheltuială! „Omul scurt de zile și plin de neazuri” (cum zice Iov).

Duminică, 25 martie 2007, ora 9:05

This, then, is my condition: by myself, I can serve God's law, only with my mind, while my human nature serves the law of sin (Romans 7, 25)⁸¹.

Peste câteva minute, îi voi telefona mamei. Apoi, vom ieși la plimbare, simt nevoia de aer. Copacul din fața ferestrei (vechiul amic) se leagănă ușor în vântul matinal. Departe, în față, cerul albastru. Ar putea fi frumos totul, dacă n-aș resimți atât de acut tragismul acestui provizorat, care e viața.

Joi, 29 martie 2007, ora 16

La TV, certuri primitive, idioate. Vehemență, nervi, amenințări, aere revoluționare. Suntem la aproape două decenii de la „Revoluție”. Suntem în NATO, în UE. Atunci, ce-i aceea „lupta împotriva comunismului”? Care comunism? Unde a văzut X sau Y comuniști? Noi n-am fost comuniști nici înainte de 1989. Iar acum... Anacronism, prostie, ticăloșie. Grupul de „intelectuali”

⁸¹ Engl. *Romani* 7, 25 („... Deci, dar, eu însumi, cu mintea mea slujesc Legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului”).

aserviți? Indivizii aceia sunt ecouri staliniste târzii. Vor o dictatură – a lor –, o dictatură *sui-generis*, vor să aibă controlul absolut asupra lumii și vieții culturale. Nu se poate. Nu se *mai* poate. Au ajuns să-l susțină pe cel mai primitiv președinte ce a stat vreodată pe grumazul țării. Ei și tot felul de haimanale primejdioase. Cine se aseamănă... se-adună.

Sâmbătă, 7 aprilie 2007, ora 8

Ieri a telefonat Dana. A conversat cu mine vreo jumătate de oră, ceva mai puțin cu Oli. Dorul de România nu-i dă pace. Mai ales la sărbători. Tânjește după caș (acolo nu se găsește), după vopsea bună de ouă, după drob etc. etc. Toți – probabil – suferă că sunt departe. Nu s-ar întoarce, dar nici acolo nu se simt pe de-a-ntregul acasă. Dana mi-a spus cât s-a gândit ea la pomii cu flori roz-violete de pe aleile din preajma Universității. Eu i-am vorbit de ei și ea, îndată, a replicat: „Vai, ce mult m-am gândit la pomii aceia înfloriți!” Așa e. Cu sufletul și cu memoria lui nu poți lupta. Sau poți lupta, dar, mai întotdeauna, ești învins.

Marti, 10 aprilie 2007, ora 19:45

Am ajuns la Stroiești acum două ore. Imediat după ce m-am eliberat de bagaj, i-am telefonat lui Oli. Aici e realmente splendid – curtea amplă, înverzită, liniștea, aerul –, iar mama, ca niciodată, parcă, e o bătrânică simpatcă, semănând cu un șoricel agitat și poznaș. Când am ajuns, tocmai se certase cu Angelica. Se temea că Angelica s-a supărat și că n-o să mai vină. Dar Angelica și-a făcut, firește, apariția, căci banii sunt buni. Frigiderul e plin, tot felul de bunătăți, în cantități apreciabile: sarmale, piftii, ciorbă, friptură, cozonac. Și congelatorul geme de provizii. Am tăifăsuț cu mama și am făcut o scurtă plimbare până la Sohodol.

Poiana – minunată, ca întotdeauna. Dar iarba e mărunță. Râul a mușcat adânc din țărnam, înaintează spre terenurile cultivate.

Miercuri, 11 aprilie 2007, ora 13:15

Am fost la cimitir și am aprins câte o lumânare – la mormântul tatei și la mormântul bunicilor. Crucea și lespedeaua tatei s-au păraginit. Crucea bunicilor – nu. Oricum, în lumea aceasta, totul e muritor, inclusiv marmura, inclusiv piatra. Nimic nu durează. Nimic. Materia nu e veșnică.

*

Mama, cu lacunarismul ei, a devenit simpatică. O bârfește pe cumnată-mea, o ridică-n slăvi pe Oli (e „fină”, e „cumsecade” etc. etc.). Are tot felul de manii. De exemplu, i se pare că cineva a mușcat din friptură. Mi-a spus că, într-o noapte, a văzut, pe fereastră, cum umbla un ins prin curte, cu țigara în gură. Probabil vreunul din vecini. A făcut zgomot și intrusul a fugit. Asta, după ce a luat cu sine o folie de plastic.

*

Conștient, ori inconștient, scriu aceste șiruri de parcă nu le-aș scrie pentru mine, ci pentru un cititor – real sau ipotetic. *Hypocrite écrivain...*⁸² Jurnalul meu? Tot literatură este. Poate literatură minimalistă (ca să zic așa), dar tot literatură. Eu am fost, sunt și voi fi scriitor. Nici mai mult, nici mai puțin, nici altceva. Am mai spus asta. Și nu o dată.

Ora 19:15. Am cinat cu mama, am revenit în odaia mea, cea dinspre curte. Această curte e imensă, înverzită, coboară lin spre Poiană, sub soarele hemoragic. A fost o zi densă. O zi e mult, dacă știi (și poți) să o trăiești așa cum trebuie. Și e puțin, dacă nu știi (sau nu poți), dacă o risipești. De fapt, viața întregă e un

⁸² Fr. „Scriitor ipocrit”.

lucru de nimic dacă o irosești... *Whatever your hand finds to do, do it with your might, for there is no work or thought or knowledge or wisdom in Sheol, to which you are going...*⁸³

Ora 20:30. Soarele a coborât după munți. E încă lumină. Munții – albaștri – se decupează net, pe cerul auriu.

Vineri, 13 aprilie 2007, ora 12

Soare. Cald. Stau la masa din curte, în bătaia razelor solare și a zefirului. Umblu desculț, îmi spăl tălpile în apă rece. Ieri, am traversat Sohodolul cu piciorul. Stau ziua întregă în curtea uriașă („la conac”, cum îi zice Gabi), în cântecul păsărilor și în aerul limpede. Ar putea fi bine. Chiar e bine. Vorbesc de două-trei ori pe zi cu Oli. Ea, slavă Domnului, se descurcă. Angelica se ocupă de parastasul tatei. Poimâine e Duminica Tomii. Oli pregătește, în perspectiva aceleiași Duminici, o pomenire pentru Ani. Din păcate, tot mama e factorul dizolvant, o forță centrifugă, distrugătoare. Încerc să fac în așa fel, în relațiile cu mediul și cu ea, încât să-mi tihnească sejurul. Dar nu e cu puțință. Mama nu-i lasă niciun răgaz celui din preajmă. Pretinde supunere totală, anularea personalității celuiilalt. Fiecare trebuie să aibă o singură menire: grija ei. Își plânge de milă de dimineața până seara, mă urmărește pas cu pas, și-a strecurat capul peste umărul meu, ca să vadă ce scriu. Într-un cuvânt, subconștient, mama face tot ce poate să mă izgonească. E de mirare că nu a reușit încă. Infernul poate fi definit și așa: un mediu paradisiac, având în centru un egou hipertrofiat și sumbru. Contrastul însuși ascunde în sine și stimulează dinamica suferinței. Și a risipirii. Mama ar putea fi

⁸³ Engl. *Ecclesiastul* 9, 10 („Tot ceea ce mâna ta prinde să săvârșească fă cu hotărâre, căci în locuința morților în care te vei duce nu se află nici faptă, nici punere la cale, nici știință, nici înțelepciune...”).

prototipul unui personaj malefic. Dar eu sunt prea implicat pentru a izbuti construirea lui.

Ora 15:45. Am observat că s-a deschis ușa la casa ce i-a aparținut lui nenea Mitu, fratele tatei – semn că au venit fiică-sa și ginere-său, tot pentru parastas. Ritmurile vieții de aici rămân, fundamental, aceleași.

Sâmbătă, 14 aprilie 2007, ora 13

A sosit – și s-a consumat – și momentul crizei. Încă de dimineață, mama s-a tot văitat că „se simte rău”. Se apropie plecarea mea, frate-meu, care a telefonat azi, nu a precizat însă data sosirii lui la Stroești, astfel încât mila de sine a mamei a atins cote paroxistice. Și s-a revărsat într-o agresiune verbală împotriva marelui ei dușman: Angelica. Desigur, n-a fost vorba de insulte, mama e un om cu educație temeinică, de modă veche. Ci acuze vehemente privitoare la dispariția unui șervețel. Când am încercat să temperez spiritele, mama a țipat și la mine. Am reușit să o scot din delir, dar a continuat cu văicărelile, ajungând, stereotip, la afirmația că o să moară înainte de a pleca eu. Chiar în timp ce scriam aceste rânduri, a venit la ușă, m-a întrebat dacă am adormit și, aflând că nu, a intrat și m-a informat că ea n-o poate suferi pe Angelica, deoarece o părăște la frate-meu. „În casa mea și în avutul meu... cine sunt eu și cine este ea... să-i spună lui Dinu ce fac”... etc. etc. Așadar, fără întrerupere, abuz emoțional, afectiv, asupra celor doi fii; și teroare asupra celorlalți, care se învârtesc în jurul ei și o slujesc. Mare nevoie de bani trebuie să aibă sărmana Angelica (las la o parte eventualele ei melicuri), de acceptă un asemenea tratament. Instinctiv sau deliberat, mama alege momentele cele mai puțin potrivite (în genere) pentru conflict: sărbătorile, zilele solemne, festive, masa de prânz, cina etc. Adică exact împrejurările de maximă vulne-

rabilitate a celorlalți. Atunci surpriza este puternică și lovitura foarte eficientă. Mama are pornirea, dorința și capacitatea inadmisibile de a-ți ocupa tot timpul, de a se instala în miezul existenței tale, fără sfială, fără milă, fără dram de înțelegere, încercând să te oblige a trăi numai și numai pentru ea. Faptul că eu m-am ferit de o asemenea existență vampirică o îmbufnează, o nemulțumește, după cum îl nemulțumește și pe frate-meu, care, însă, cândva, atras de unele avantaje, a acceptat acest joc primejdios, iar acum se zvârcolește și vociferează. Eu nu zic să o abandonăm pe mama, dimpotrivă. Trebuie să avem grijă de ea, dar rațional, potrivit poruncilor biblice, nu conform instinctualității păgâne. Mama nu acceptă că ai avea nevoie de intimitate, de solitudine. Te retragi în odaia ta, dă năvală pe ușă; vrei să citești, se așază în fața ta; pleci la plimbare, vine după tine, sau, la întoarcere, te așteaptă la poartă și întreabă, „îngrijorată”, de ce-ai întârziat; te duci la un vecin, își face și acolo apariția. Nu-ți lasă timp să răsuflă. Și totul, în numele „iubirii” pe care ți-o poartă. Dacă te lansezi într-o conversație, trebuie să asculți fie denigrări la adresa oricui, fie neașteptate și crude jigniri (dacă ai făcut imprudența să fii sincer), fie relatări și oftaturi legate de așa-zisa ei dramă (singură, nefericită etc. etc.). Prin urmare, ce sens mai are să extind portretul mamei? Doar ca să mă tulbur, doar ca să adun păcate, fiindcă, din nefericire, nu prea găsesc lucruri bune de spus? E preferabil să pun punct aici. Și chiar pun punct acestui subiect.

Duminică, 15 aprilie 2007, ora 10:45

Mama m-a întrebat cum avem de gând să procedăm la iarnă, fiindcă ea (am auzit deseori asemenea declarații) nu mai vrea să plece de la Stroiești. I-am spus sincer că e rațional să rămână aici, asistată – zi și noapte – de două persoane (Angelica,

Nuța). Acum, adâncit în lentoarea rustică a timpului, aștept ziua de mâine și întoarcerea acasă (a-ca-să!), la Timișoara.

Ora 16:15. O vorbă memorabilă a mamei, rostită ceva mai înainte, în timp ce conversam, afară, la soare: „Am fost o martiră! Cât am suferit...” Am tăcut. Și ea a tăcut îndelung. M-am gândit că, poate, are dreptate. Ea a crescut într-un mediu citadin, în familia unchiului ei, om cu studii superioare de drept, într-o familie cultivată și înstărită. Dar n-a ezitat să părăsească, mai târziu, orașul (în care eu și frate-meu ne-am născut, unde și ea, și tata aveau casă și post sigur de dascăli), nu a ezitat să-l urmeze pe tata la Stroești, localitate esențialmente rurală (în bine și în rău), dat fiind că tata se angajase să-și îngrijească, la bătrânețe, părinții. Țin minte foarte bine cum mama a tânjit, în tăcere, după o coafeză, după o croitoreasă pricepută, după un parfum bun, după o cofetărie. Tata s-a străduit să-i ofere tot ce putea el oferi. De pildă, mama a avut, de-a lungul întregii sale vieți, o femeie, angajată de tata, pentru treburile domestice, exceptând gătitul, fiindcă mama nu acceptă să mănânce bucate preparate de altcineva decât de ea însăși. Noi, eu și frate-meu, am fost crescuți și îngrijiți, cu dragoste nemărginită, de mama, firește, dar ajutată, ca urmare a intervenției tatei, de Măria de la Bihor (de fapt, de două, succesive, Mării de la Bihor)... Pe de altă parte, nici familia tatei nu era lipsită de educație și învățătură. Bunicul (Moșu) a fost notar, iar tata, întotdeauna elegant și sigur pe sine, neinhibat, a fost un domn, nu un țăran parvenit... Acum, toate acestea s-au des-istoricizat, s-au resemantizat, oare, în memoria afectivă (poate și vindicativă) a mamei?

*

Nu există realitate. Există diverse perspective asupra realității. Nu poți obține o informație, oarecare, de la mama. O informație din tinerețea ei, din familia ei, o informație verosimilă

despre tata, despre bunici. Fiindcă totul cade în fabulație și mitogeneză, ea, mama, fiind, în orice împrejurare, protagonistul. Faptele nu contează, sunt plămădite și replămădite, în conformitate cu acest portret de un excelent și pilduitor dramatism – portretul propriei persoane. Încât nici nu mai are rost să întreb. Orice conversație se sufocă numaidecât, anulată de stereotipia și puținătatea răspunsurilor. Ai putea crede (ceea ce ar fi, îmi închipui, un exces) că, în fond, mama n-a cunoscut și n-a reținut, de-a lungul întregii sale vieți, decât un singur subiect de preocupare: ea însăși. Profunzimea subiectului constă în aceea că el a fost situat în relație cu tot felul de amenințări imaginare, cu boala, cu moartea. Exaltarea retorică a personalității și thanatofobia au dominat și domină existența mamei. Ceilalți, ceilalți au doar menirea de a hrăni această hipertrofiere a egoului. Afirmasem că închei portretul. Și iată că l-am reluat. Ceea ce probează că e nelimitat, abisal.

Luni, 16 aprilie 2007, ora 6:30

Dacă n-ar trebui să o văd, la răstimpuri, pe mama și, spre iarnă, să clarific situația ei, n-aș mai călca pe aici. În ciuda amintirilor, a frumuseții locurilor... Sau tocmai de aceea. Mă și întreb dacă nu cumva exact acest contrast, instaurat odată cu desprinderea mea de familia nucleară, acest contrast între aspectul edenic al mediului natural și teroarea interumană, mă întreb, deci, dacă respectivul contrast are (sau nu are), prin sine, caracter demonic. Infernul e mai eficient atunci când e situat în Paradis. Vai mie! Ce tulburare e în inima mea!

Marți, 17 aprilie 2007, ora 17:45

Am ajuns cu bine acasă aseară, Oli s-a bucurat foarte tare, la fel și eu, am cinat, ne-am uitat la TV și am dormit, de la ora 23 la

5, când am băut încet, așezat, o cafea tare. De dimineață, cele două apeluri telefonice tradiționale de bătaie de cap: de la mama și de la frate-meu. Spre norocul meu, eram în baie când s-au gândit să mă agreseze.

Joi, 26 aprilie 2007, ora 19

Una dintre mărcile valorii: redundanța. Fiindcă ea înseamnă stăruință, stabilitate a obsesiei, sondare (spre adânc). Redundanță fără monotonie. Căci se ajunge la paliere noi, succesive, mereu mai bogate, ale sensului.

Am lucrat puțin la viitorul meu volum de versuri, intitulat (provizoriu) *În Piața Centrală*. De data aceasta (spre deosebire de trecutele dăți), am reținut mai multe texte (din mulțimea manuscriselor). Sper ca poeziile acestea să reziste și la următoarea lectură.

Vineri, 27 aprilie 2007, ora 8

Somn superficial. Oli, târziu în noapte, mi-a spus că o podidește plânsul. „De ce?”, am întrebat. „Știi tu de ce”, mi-a răspuns. „Știi tu...”, a repetat, prinzându-mă de mână. Știam. Se gândea că suntem bătrâni, că viața aceasta trece vertiginos, că Dana și copiii ei sunt departe, că Alina și fetițele ne vizitează rareori...

Ora 16. Iar lucrez la cartea de poezie. Am ridicat, dintr-o dată, privirea din pagini și m-am întrebat: Unde e ciclul *Eremitului*, pe care l-am scris înainte de *Moartea tatălui*? Spre surpriza mea, l-am găsit imediat, l-am scos din teancul de manuscrise. Se integrează temeinic în sumarul noului volum. Cum și de ce am reluat lucrul la o carte de poezie? Nu aveam de gând să fac nicio selecție deocamdată. Cum de m-am dus la sertarul unde se află manuscrisele? Când m-am răzgândit? Nu,

nu m-am răzgândit. Și, totuși, împotriva a ceea ce hotărâsem, am purces la stabilirea cuprinsului. Ciudat! E ca și cum, dincolo de luciditatea mea, dincolo de ceea ce înseamnă decizia mea, cineva (altcineva, alter-egoul artistic) își vede de treabă...

*

Teribilă fixație pe spiritual. Concomitent: concretitudine amețitoare.

Ora 18. Am făcut o plimbare în Parcul Rozelor. Superb. Dar bănci vechi, rupte. Și, în margine, un stol de localnici, ieșiți din vile să ia aer. Casele ștabilor comuniști (furate de la capitaliști) au trecut la noii stăpâni. *Sic transit gloria mundi*⁸⁴. Pe vremea aceea, domnea un alt „lider providențial”, celebrul Nicolae Ceaușescu. Subconștientul colectiv, legat, încă, de modelul paternalist, s-ar părea că-l regretă, dat fiind că l-ar dori pe actualul președinte „lider providențial”. Un original atunci (nu putea vorbi), alt original acum (nu poate privi). Și, la urma urmelor, de ce „lider providențial”? De ce modelul acesta mesianic, degradat? Un președinte e un om, și atât. Bea, mănâncă, are carii dentare, pute, doarme etc. De ce să te ploconești în fața lui? De ce să-i zici: „Să trăiești, Măria Ta!”, cum fac intelectualii noștri fanarioți? Oamenii (admițând că sunt cinstiți) se tem să gândească liber, nu știu ce spune *Biblia* (Numai lui Dumnezeu să I te închini...), nu acceptă principiul democratic al supremației instituțiilor. Preferă să personalizeze puterea și să se lase tutelați. Văd că și câteva ziare din străinătate publică articole de susținere a bietului președinte suspendat. Nu-i de mirare, și acolo sunt proști. Și Ceaușescu era laudat în afară. În ce mă privește, am oroare de „Să trăiești, Măria Ta!”, acum, în veacul XXI. În plus – și mai ales – credința mea, studiul biblic nu-mi îngăduie aseme-

⁸⁴ Lat. „Așa trece slava lumii” (trad.n.).

nea temenele. Mă supun stăpânirii, așa cum exact *Biblia* mă învață, dar nu-l idolatrizez pe conducătorul politic. Dimpotrivă, îl detest.

Ora 19:40. În Parcul Rozelor, azi, mi-am amintit două emoții puternice, din copilărie și din adolescență, emoții prilejuite de lecturi. Cea dintâi (la 6-7 ani) a fost determinată de contactul cu *O mie și una de nopți*. Cealaltă (la 14-15 ani), de *Războiul celor două roze*. Intense amândouă, cele două tresăriri, cele două impresii profunde sunt, totuși, diferite prin natura lor. Cea dintâi are un caracter exotic; cealaltă – unul familiar, ca și cum ar fi fost o regăsire de sine. Dar și una, și cealaltă fac parte din marile comori ale sufletului meu.

Duminică, 29 aprilie 2007, ora 10

Convorbire, la telefon, cu mama. Lucidă, vorbind coerent, neologicistic, mama a înfierat-o, iarăși, pe Angelica, a atacat-o pe Gabi, mi-a transmis, încă o dată, mesajul manifest și mesajul subliminal cu care, de câteva decenii, se torturează pe sine și-i torturează și pe cei din jur („O să mă găsiți moartă...”). După o vreme, când dialogul s-a încheiat, am pus receptorul în furcă și m-am așezat în fotoliu. Ce-i de făcut? Nu-i nimic de făcut. Nimic, nimic... Ce a fost va mai fi...

Și, brusc, m-au năpădit amintirile. Năvalnice, vertiginoase, aidoma Sohodolului umflat de ploi, odată, demult, când eram copil și l-am contemplat, cu uimire și cu teamă, purtând bușteni, case, șoproane, pisici sălbatice, înecate, aduse din munte, oi, cai, resturi de poduri și de punți. M-au năpădit amintirile. Iat-o pe mama, atunci, în copilăria mea, când toți patru eram împreună, ce fericită, ce veselă, ce grijulie era mama! Ea ne-a învățat carte, pe mine și pe frate-meu, fără să ne favorizeze niciodată, și în niciun fel, în raport cu ceilalți copii. Ea, ca și tata, ne-au învățat

ce înseamnă bunul simț și simțul datoriei. Ce liniște, ce pace domneau în casă! Ce echilibru, în acele vremuri de crunt dezechilibru social și moral. Tata și mama nu se certau, nu se neglijau, nici în particular, nici în public, erau, amândoi, de o moralitate desăvârșită. Noi, copiii, nu am avut nicio grijă, ne-am desfățat în edenul naturii și în edenul familiei. Transcriu o probă de duioșie și de dragoste discretă. În adolescență, mă deprinsesem, pe timpul verii, să-mi petrec unele nopți senine, înstelate, la râu, în cea mai deplină și feerică singurătate. Părinții nu s-au împotrivit. Mi-au spus doar atât: „Să fii atent, să ai grijă...” Eram atent. Chiar foarte atent. Luna, stelele tremurau în apele reci ale Sohodolului, iar eu călcam albia, nemărginitele ei pietrișuri, având, în față, Munții Vâlcanului. Din loc în loc, lesele de nuiele, așezate în vaduri, erau pline de păstrăvi. Nu pentru păstrăvi bântuiam eu, noaptea, râul și lunca. Ci pentru extraordinara voluptate pe care mi-o ofereau întunericul argintat de lumina lunii și vuietul fericit al valurilor. Mă întorceam acasă spre dimineață și mă culcam așa, ud de spuma râului și de rouă, afară, sub un șopron, ca să nu-i trezesc pe ceilalți, pe o masă lungă de lemn, peste care aruncasem o pătură veche. Și ce să vezi? Când mă trezeam, soarele era de un stânjén pe cer, iar eu eram învelit, până sub bărbie, cu o velință moale și călduroasă. Mama venise tiptil, auzise că m-am întors, poate nici nu dormise, mă așteptase, venise, în vârful picioarelor, și, cu zâmbetul ei, și muștrător, și amuzat, mă acoperise, ca să nu mă înfioare, cumva, răcoarea carpatină a zorilor.

Meditez, acum, la toate acestea, și cred că două au fost momentele cu dur impact asupra mamei. Mai întâi, moartea aceluia frățior, Gheorghe (Gigicuță, cum era alintat). Apoi, plecarea mea și a lui frate-meu de acasă și, mai cu seamă, căsătoria noastră și stabilirea, definitivă, la mare distanță. Mama nu a

putut îndura înstrăinarea noastră și a căzut pradă unei teribile angoase de separare, care i-a tulburat vehement lăuntrul, aidoma unui copac tenebros, chinuit de furtună. Cine știe? Poate că subconștientul ei (foarte puternic, de altfel) asimilează plecarea noastră plecării primului ei fiu, actualizând drama și trauma, ce trecuseră în memoria pasivă. De aceea, îmi zic, ne abordează cu disperare, fiindcă ne vrea vii, convingători, prezenți, lângă ea, cum ne-a vrut întotdeauna, cum ne vrea mai ales acum, când e singură, când și tata a plecat, iar noi, cu nepăsare și inconștientă, reiterăm gândul și amintirea morții, cu fiecare venire, cu fiecare plecare. Apelurile ei telefonice, scrisorile ei, interpelările ei, reproșurile ei, vaierele ei sunt chemări, implorări, strigăte de ajutor. Poate că numai atât dorește mama: să fim vii. Și, pentru firea ei incapabilă de compromisuri, a fi vii însemna, înseamnă, să putem fi văzuți, auziți, atinși, să fim în preajmă, la aceeași masă de demult, în aceeași casă de demult, în aceeași viață de demult. Ce himeră! Cât de himerică a fost și este mama! Ce poet a fost și este mama!... Cât de mult am iubit-o!

*

Totuși, eu n-am putut niciodată accepta (altfel decât teoretic) că există un atașament adânc între mamă și fiu, un atașament de duioșie, de căldură, de blândețe. N-am înțeles, de exemplu, afecțiunea profundă a lui Baudelaire pentru mama sa. Sigur, știu că toate acestea se întâlnesc, inclusiv complexul oedipian, dar la alții. Dragostea mea filială (imensă în pruncie), simțământul meu, în acest raport mamă-fiu, a inclus, la maturitate, include și acum, în primul rând, imperativul datoriei și, poate, o uriașă frustrare. Și compasiune, evident. Compasiunea, spun orientalii, întrece dragostea. Ce sursă și ce rezervă de amărăciune! Mama, odată cu trecerea vremii, a făcut imposibilă nu doar comunicarea dintre ea și copii, ci a distrus și comunicarea

acestora din urmă între ei, precum și cu ceilalți membri ai familiei (inclusiv cu tata). Ea ar putea fi un personaj original într-un roman despre vocația sado-masochistă a tiraniei (a unei tiranii minimaliste – model pentru macrotiraniile prea bine cunoscute și, cum se vede, palingenetice).

Luni, 30 aprilie 2007, ora 18:50

Din pricina mamei, am ajuns să urăsc locurile unde-am copilărit – casa, râul, zăvoiul, pădurea, Poiana. Am ajuns să nu mai pot merge acolo, sau, dacă merg, am ajuns să nu pot sta, să nu mă pot bucura. Sunt scriitor bătrân, ar fi necesar, poate, să reiau, uneori, contactul direct, nemediat de amintire, cu peisajul, cu oamenii, cu propriul trecut. Ei bine, nu se poate. Mama intervine, clipă de clipă, în viața mea. Mă cheamă, se plânge, face demonstrații convenționale, stereotipe, ostentative, retorice, de iubire maternă și, când nici nu mă aștept, lovește brusc, brutal, surprinzător, făcându-mă să regret că sunt „acasă”, după ce chiar ea m-a implorat să vin.

În primăvara lui 2004, am scris la Stroești *Moartea tatălui*, sub permanenta presiune a întregului ei arsenal. Este singura carte pe care am scris-o acolo. Am mai schițat, demult, o poezie, inspirată de splendoarea Izvorului ce udă fânețele numite Grote: „Negru, Izvorul,/peste trepte de mușchi,/dinspre maluri se-apleacă./ E clopot de soare/amiaza. Frunze tăcute și flori/acoperă apa...” Un moment liric, o poezie nu prea reușită, conformă cu acele vacanțe tensionate, contradictorii, vacanțe având în centrul lor conflictul permanent și sumbru, care – Dumnezeu să mă ierte că gândesc și vorbesc astfel – e mama... Din pricina ei (în principal din pricina ei) și relația cu frate-meu s-a alterat și s-a prăbușit. Așa văd eu lucrurile acum, după ani îndelungați de întrebări și de zbucium. Greșesc, oare? Dacă

greșesc, Dumnezeu cel Atotputernic – *béni soit-il* – să-mi ierte greșeala aceasta. Căci este izvorâtă din suferință.

Miercuri, 2 mai 2007, ora 17:10

Soare puternic, vânt rece. În stradă – buldozere. Pe bloc – cei care construiesc și montează acoperișul. Cu tot zgomotul, am cules pe computer primele 5 poezii din cartea aflată în pregătire. Dacă înaintez în ritmul acesta, isprăvesc în două săptămâni. Apoi – finisări, așezări, reșezări, concepție de ansamblu, potrivirea detaliilor. Un volum nu e o mulțime informă, ci o structură organică. Nu întotdeauna ordinea cronologică se suprapune ordinii semantice. Un text anume nu convinge, în două împrejurări: ori e slab în sine, ori e plasat greșit. Compoziția cărții trebuie să fie oglinda (măcar aproximativă) a unei structuri sufletești (spirituale), lăuntrice. Ș.a.m.d.

Joi, 10 mai 2007, ora 15:15

Am ajuns la secțiunea a III-a a cărții. În câteva zile, volumul va fi gata. Ce voi face după aceea? Ce voi mai face înainte de a muri? Oricât ar mai fi până atunci, prea mult nu mai este. Nu mai e timp de proiecte. Acum, la sfârșit, înțeleg că singurul lucru rațional pentru om, pentru orice om, este să cultive și să aprofundeze relația sa cu Dumnezeu. Celelalte sunt aleatorii, secundare, necesare, eventual, pentru viața aceasta (scurtă, derizorie) și, prea puțin, pentru adevărata Viață (acest „prea puțin” este dat tocmai de ponderea preocupării esențiale în preocupările temporare, pasagere). Omul trebuie să se dedice mântuirii sale – pentru care abia dacă-i ajunge o viață, dar, în mod cu totul neașteptat și misterios, îi poate fi de-ajuns un gest de-o clipă (aidoma tâlharului de pe cruce). Relația cu Dumnezeu, cultivarea acestei relații dau substanță și durată, dau veșnicie puținilor ani

ai bătrâneții (unii afirmă că bătrânețea e grea și îndelungată). Orice altă preocupare îi amintește individului că nu mai are timp, îi amintește de moarte. Cultivarea relației cu Dumnezeu îi asigură perspectivă, îl smulge din determinările spațio-temporale, îi deschide orizontul vieții veșnice, îl aduce până în pragul Împărăției. *Binecuvântat să fie Domnul, Care ne mântuie!*

Vineri, 11 mai 2007, ora 11:10

Îmi dau seama – și nu de acum, dar mai ales acum, după *L'histoire d'une névrose*, unde membrii familiei sunt, explicit, prezenți – că scrierile mele îi determină pe cei apropiați să-și ficționalizeze existența, să dea un caracter ideal, estetic, relațiilor cu ceilalți. De fapt, după ce a văzut cum arată, cum vorbește, cum se poartă doamna E., Oli, spontan sau nu, știind că ea este modelul acestui personaj, încearcă să se conformeze corespondentului romanesc. La fel și ceilalți. Personajul constrânge individul empiric să-i semene. Lumea ideală a literaturii (a povestirii) modelează universul referențial. Interesant...

Duminică, 13 mai 2007, ora 16:20

Mă întreb dacă nu cumva jurnalul intim este scrierea cea mai puțin dezinteresată (în raport cu posteritatea) dintre toate cele date la iveală de un autor. Poate că autorul e sincer, dar, de fapt, cât de nepăsător față de lectorul ipotetic, situat undeva, în viitor, reușește să fie? Poate că tocmai în acest aparent paradox stă specificul jurnalului: el are menirea de a-i oferi scriitorului un spațiu de refugiu din fața obtuzității contemporanilor săi, spațiu care, tocmai fiindcă a fost protector și generos cu un spirit mai mult sau mai puțin ultragiatic de ai săi, va fi recuperat și îi va asigura scriitorului defunct puțința de a socializa intens în viitorime (prin mesajul elaborat și conservat în coordonatele jurna-

lului). De fapt, se știe: unii scriitori (nu mulți) se adresează viitorimii, ei anticipează gândurile, simțămintele, graiul celor ce vor fi... *Jurnalul* este o epistolă explicită către aceștia (așa cum opera artistică este o epistolă încifrată, implicită)...

Marți, 15 mai 2007, ora 8:45

Aseară, venind spre casă, am contemplat, fugitiv, pământul răscolit de pe bulevard. Am simțit duhoarea rece a lutului. Și psalmii vorbesc despre trupul ce se va desface, aidoma țarinei răvășite de plug. Privind și reflectând, am avut, încă o dată, argumente în favoarea incinerării. De altfel, am conceput, mai de mult, un text, în care, eu și Oli, cerem expres urmașilor să ne incinereze rămășițele pământești, iar urnele să le depună, alături, în mormântul clădit de noi, în Cimitirul din Calea Șagului.

Miercuri, 16 mai 2007, ora 12:15

Toată zona e plină de gropi, de fum, de camioane. Hărmălaie. Poluare. Case arătoase, grădini, flori, dar și nebunia dezarticulată a „reconstrucției”. În timpul vieții noastre, în această țară chinuită, am cunoscut, mai întâi, construirea socialismului, iar acum cunoaștem și construirea capitalismului. Nenorocitul acela de socialism, țin minte, s-a năpustit peste o lume destul de calmă, de liniștită, de echilibrată și s-a pus pe dărâmat. A stricat, a distrus, a tulburat toată societatea, a tăiat păduri, a secat râuri, a răsturnat orașe și sate, a clădit, apoi, și, în cele din urmă, când n-a mai avut ce distruge și nici să construiască n-a mai fost în stare, a fost luat la goană de capitalism, care, la rândul-i, a pornit să dărâme și să reclădească. De 50-60 de ani, românii asistă cum stihii antagonice le nimicesc țara, ba într-un fel, ba în altul. Entitățile personalizate ale acestor stihii, politicienii, țin discursuri, aduc argumente, se declară îndrăgostiți de popor, se cațără spre

vârf, fură, mint, torturează conștiințe etc. etc. Demența aceasta pare a nu se mai vindeca. Țările civilizate și-au organizat habitatul demult, în secolele XII - XIII, după care au revenit cu ajustări, modernizări, sincronizări, nicidecum cu schimbări *à fond*, cu refaceri din temelii. La noi – din nefericire – se perpetuează nesiguranța, disconfortul social și individual, precaritatea vieții, neorânduiala. *Îndură-Te de noi, Dumnezeu!*

*

Aseară, am telefonat la München, să vorbim cu Lizuca. Ea pleacă în Japonia, la un congres, și stă acolo o săptămână. În continuarea celor scrise mai sus, mă gândesc (i-am și spus azi-dimineață lui Oli, rememorând mizerabilele dezbateri politice din preajma nu mai puțin mizerabilului referendum) că, dacă am fi mai tineri, ne-am expatria. Dar nu suntem „mai tineri” (sau, mai corect, nu mai suntem tineri), așa că rămânem aici, știind că, oricum, adevărata patrie a duhului nu se află pe pământ și nădăduind că vom fi găsiți vrednici de patria celestă, la reînnoirea lumii.

Ora 22. Ieri mi-a venit în minte că aș putea începe să scriu un roman... Povestea evadării unui ins din realitatea României de azi, într-o lume exotică, cvasi-ireală. Acum, gândul a revenit. Am oare energia, am imboldul intim de a-l duce până la capăt?

Duminică, 20 mai 2007, ora 23

În cele aproape două decenii, care s-au scurs din Decembrie 1989, a apărut în România o pătură socială destul de consistentă, rod al haosului, al destrukturării, al dispariției oricărei constrângeri și rânduiei. E vorba de lumpenul, de pegra, de oamenii fără căpătâi ai tranziției. „Distracție”, „adrenalină”, amatorism, băutura, curvie, „vedete”, manele, șomeri, emigranți etc. Această

lume fără minte, fără morală, fără Dumnezeu, această umanitate orientată spre rău reprezintă suportul liderilor descreierați. Orice semn de bun simț, de ordine, de seriozitate e taxat, imediat, drept „comunist”. Și astfel, dezmațul cinic continuă. Această gloată plină de tupeu, stricată și parazită e un rebut. Nu ea este poporul român.

Luni, 21 mai 2007, ora 10:35

Sfinții Constantin și Elena. L-am sunat pe frate-meu, să-l felicit de ziua numelui. Peste un timp, a telefonat mama, profitând de faptul că frate-meu și ai lui au plecat la Tismana, să ia păstrăv. Și mama, potrivit obiceiului ei, s-a lansat în denigrarea nurorii. După vreo zece minute, a sunat iar, a vorbit și cu Oli, și cu mine, cerându-ne să nu le spunem celor în cauză că abia a așteptat să plece ei de acasă, pentru a-i calomnia... Comportament trist și întristător. Și copilăros, la urma urmei... M-a întrebat când merg acolo, că „toată nădejdea”, zice mama, ar fi în mine. „Nu doar în mine”, i-am răspuns, „ci în toți”. „Da, da, desigur...”

Miercuri, 23 mai 2007, ora 8:15

Aseară, a plouat iarăși, la început violent, apoi destul de liniștit, stropii sunând monoton în pervaz. Am dormit superficial și am străbătut un vis sumbru. Eram singur, undeva, parcă pe linia lui 6 (și 8), în apropiere de strada Cluj. În preajmă, locuia mama. Era spre zori, lumină cenușie (lumina visului, a coșmarului) și eu, cuprins de o teroare teribilă, alergam spre locuința mamei, mânat de presimțiri întunecate. Poarta cea mică era încuiată. M-am repezit la porțile cele mari și, spre mirarea mea, una din ele s-a deschis imediat. Am intrat în curte și am privit casa (nu era cea de la Stroești, era altă casă, oarecum asemă-

nătoare cu anexa unde se află cabinetul doctorului Costin sau cu locuința părinților lui Ianoș, de la Târgu-Mureș – diferită, însă, și de acestea). Luminile erau aprinse și spaima mea a sporit. Mi-am zis că s-a întâmplat ceva groaznic, că rude sau cunoscuți se află acum înăuntru. M-am îndreptat spre cele două-trei trepte ale scării și atunci ușa s-a deschis. Mama era în antreu, calmă, sănătoasă. M-a întrebat ce-i cu mine acolo, iar eu, ca să n-o sperii, i-am spus că am venit, pur și simplu, ca s-o văd (la acea oră atât de matinală!). Anedoctica e, mai degrabă, simplă, dar angoasa a fost nimicitoare...

Ora 17. Am făcut, înainte de amiază, o plimbare până în parcul de pe str. Lidia. Era frumos în parc, după ploaia de azi-noapte. Am stat pe o bancă, în semi-umbră, și am citit din 50 *Short Stories*. Am reluat, pe traseul spre casă, interminabilele discuții despre atât de interesanta personalitate a mamei. În trecut fie spus, mă întreb dacă nu cumva visul din noaptea trecută mi-a arătat că am gândit corect soluția pentru iarna care vine. De ce cred asta? Fiindcă spaima mea s-a dovedit complet nemotivată: mama era liniștită, sigură pe sine, în putere.

Duminică, 27 mai 2007, ora 8

Ascult Mozart. Mă aflu în pline lecturi matinale. Am făcut o pauză, ca să văd dacă avem vreun mesaj pe Internet (nu avem) și să deschid *Jurnalul*. Aseară a telefonat Dana, ne-a informat că Lizuca tocmai sosise din Japonia. E o zi integral senină, cu soare biruitor și cer albastru. Ieri după-amiază, am mai lucrat la *Poetica non-imanenței*. Completez, reiau unele formulări. În zori, așteptând să fiarbă cafeaua, mi s-a făcut dor de Stroești. Și nu mi s-a mai părut chiar de neacceptat să petrecem, în august, 2-3 săptămâni acolo, așa cum propune Oli.

*

Ora 10:30. De dimineață, am telefonat la Stroești. Mama, cu o voce nemulțumită, a început prin a întreba de ce n-am mai telefonat, căci ea e „destul de amărâtă”. Data trecută mi s-a plâns că e „singură”. Și a precizat că eu sunt „unica ei nădejde”. De fiecare dată, mi-o pictează în culori funeste pe cumnată-mea, iar, de o vreme, își comentează negativ și strănepoata. În plus, ori de câte ori are prilejul, mă contactează telefonic și încearcă să mă stârnească împotriva familiei lui frate-meu. De fapt, declarând, cu lacrimi în glas, „că e singură și amărâtă”, lasă a se înțelege că prezența copiilor și a strănepoțelei nu este doar inutilă, ci chiar vătămătoare. Sindrom sado-masochist? Mama trebuie, împinsă de forța obscură a egoului, să se plaseze mereu în situația celui care suferă și care, simultan, îi face și pe ceilalți să sufere. Găsește, întotdeauna, calea de a satisface acest impuls. Trei persoane adulte se îngrijesc de ea – frate-meu, nevastă-sa, Angelica. Are 8 milioane pensie. Nici măcar o cafea nu își fierbe. Are casă, apă curentă (rece, caldă), i se dă de mâncare, e înconjurată cu grijă și afecțiune. Zadarnic. E drept, exasperați, epuizați de interminabila harță la care sunt supuși, de tortura psihică exercitată de mama (!), cei din jur au ajuns să o evite, fiindcă e cu neputință să trăiești normal în preajma ei. Mama nu poate suporta o situație de pace și de echilibru – indiferent ce declară, eventual, în anumite împrejurări. Carapacea ei protectoare, singura care îi priește, este dată de bipolaritatea suferinței: auto-flagelare, pe de o parte; agresare – pe de alta. Ești departe de ea? Se căinează că e singură și te învinuiește (te acuză) că ai abandonat-o. Nu are liniște și face tot posibilul ca nici tu să nu ai. Bine, dai curs apelurilor, te duci, spre a potoli lucrurile, spre a elimina suferința (doar asta ți-a cerut, nu?), spre a vedea, odată, instaurată o existență normală. Nu. Nici așa nu e bine. Încă de la poartă ești luat în primire cu cele mai inimaginabile reproșuri.

Nu vei fi întâmpinat cu un zâmbet, ci cu un chip încruntat, chinuit, plin de multe și crâncene învinuiri la adresa ta. Apoi, cât timp reușești să rezisti – 3, 5, 10 zile –, crizele se țin lanț, mama făcând tot ce este posibil ca să te determine să pleci, fiindcă numai așa are motiv să sufere și, concomitent, să te facă și pe tine să suferi. De aceea, împrejurarea de acum – are acolo trei membri ai familiei, pe lângă Angelica (a cărei prezență nu îi e pe plac, fiindcă îi anulează plăcerea masochistă de a fi „singură” și „amărâtă”) –, împrejurarea de acum nu-i convine. Fiindcă ea nu justifică văicăreala și culpabilizările. Împrejurarea de acum și altele similare contrazic, mai exact, contrariază, mecanismul sado-masochist. Or, acest mecanism e singurul cadru în care mama e capabilă să trăiască. Din nefericire pentru ea, dar și pentru ceilalți. O viață întregă a pretins că e bolnavă, fără ca vreun medic să fi putut identifica vreo maladie. S-a sustras astfel unor relații sociale pe care le detesta? Unui mediu, străin ei, diferit, drastic, de cel în care crescuse? Sindromul ei sado-masochist (de care am tot vorbit, ca diletant ce mă aflu în domeniu) e, oare, endogen sau a fost dobândit prin exercițiu și a devenit, *à la longue*, o a doua natură? Ori e trucat? Greu de spus. Și acum, ce rost mai au toate acestea? Stau și mă întreb. Mă întreb și îmi zic, nesigur, totuși, că poate mai au rost, de vreme ce, iată, eu am ajuns să nu mai fiu în stare a-mi revedea casa și locurile copilăriei. Contactul, fie și mental, cu toate acestea îmi face rău. Încât îl amân, îl evit. Așa cum voi proceda, probabil, și-n vara aceasta. Este, de fapt, exact ce dorește, obscur, mama însăși, în ciuda declarațiilor ei. Când sunt la Timișoara, are motiv să spună că eu sunt departe, iar ea e singură (face abstracție de prezența celorlalți, cu care procedează aiudoma). Când sunt acolo, mă hărțuiește nemilos, fiindcă o împiedic să se lamenteze de singurătate. Nu are pic de răgaz până când nu mă vede că-mi

strâng bagajele, neuitând, firește, ca, la plecare, să-mi adreseze o ultimă replică plină de cruzime, să facă o ultimă criză. Cum-necum, cu un om ca mama nu e timp și motiv de plicti-seală. De exasperare, însă, este, cu siguranță.

Dar dacă tocmai venirea noastră, urmată, necondiționat, de plecare face cu neputință destinderea mamei? Poate că ea ar dori ca noi să nu fi plecat. Poate ar dori ca noi, după ce am venit, să rămânem. Dacă este așa – și tare mă tem că așa este – noi suntem stârnitorii de suferință, nu mama!

Ora 22:45. Am urmărit, pe canalul TV History, un film englezesc despre regina Mary Stuart. În momentele-cheie, ca și în final, acompaniamentul muzical a fost – spre mirarea și marea mea emoție – un cântec popular românesc, interpretat de Grigore Leșe. Genial, cântecul. Genial și interpretul. Îmi dau lacrimile când aud, puse pe muzică, profunzimirile abisale ale sufletului românesc. Îmi iubesc, adânc și definitiv, neamul, iubesc valorile sale, o putere ce izvorăște din secretul ființei mele mă inundă ori de câte ori îi citesc textele esențiale, îi aud melodiile inconfundabile, îi intuiesc specificul, drama, eternitatea...

Vineri, 1 iunie 2007, ora 12

Mă preocupă, cu intermitențe, dar destul de stăruitor, acea posibilă (?) carte de proză, pe care m-aș bucura, poate, să o pun pe hârtie. Dar mi-ar trebui un loc și un timp anume spre a duce la împlinire un asemenea proiect (să zicem, un han dintr-un orașel german). Apoi, înainte de a începe să scriu, trebuie să-mi clarific „ideea” cărții, acea „idee trăită”, fără de care, după convingerea mea, nu se poate concepe o operă cât de cât semnificativă. La această idee trăită nu ajungi (doar) meditând, ci *trăind*, ea se limpezește, uneori, la capătul unei vieți. Eu trebuie să aflu, deci, care este „ideea” vieții mele (sau ideea vieții), din perspectiva

vieții pe care eu am trăit-o și o trăiesc. Ideea nu trebuie să fie originală (mai exact: nu e nevoie să fie *neapărat* originală, de fapt, nici nu există idei originale, totul a fost gândit și spus), ideea trebuie să fie autentică, să includă, să rezume, să evoce, să fie semnul unei existențe și al unei ființe... Nu mai insist. Ar fi bine să depășesc cele două premise (fixarea ideii, găsirea ambianței propice) și să încep a scrie.

Ora 14:35. Am ațipit puțin după prânz. M-am trezit cu gândul că, dacă acele premise, de care pomeneam în însemnările anterioare, nu vor fi depășite, cartea proiectată va rămâne nescrisă. Și iată, brusc, mi-am dat seama ce titlu splendid și profund adevărat poate fi acesta: *Cartea nescrisă*. Titlu pentru o carte scrisă. Dacă aprofundez lucrurile, pot afirma că toate cărțile mele sunt prefigurări, aproximări, invocări ale misterioasei, inaccesibilei „cărți nescrise”. „Cartea nescrisă” este stihia ce bântuie mintea, sufletul, viața unui scriitor. Ea este arhitema operei sale. Cărțile noastre sunt drumuri, mai mult sau mai puțin zadarnice, către „cartea nescrisă”.

Marți, 5 iunie 2007, ora 13:40

Aniversarea lui Oli. O mulțime de telefoane. Dar, ca un făcut, chiar azi s-a defectat aparatul; și chiar în timpul conversației cu mama, care ar putea interpreta incidentul drept o mașinațiune. Mama – ca orice temperament artistic – nu se conduce după criteriul adevărului, ci după cel al verosimilității și al înscenării dramatice. Mama – în calitatea ei cumulată, de scenarist, regizor și actor – se distribuie, întotdeauna, ca protagonist al unei drame. Amuzant personaj, nu? Viața e un spectacol, celorlalți acordându-li-se diverse roluri, în funcție de necesitățile piesei și de veleitățile eroinei. Spunea bine Sorina odată, când

i-am evocat-o pe mama: „Asta-i bună! De ce te miri? Cum ai vrea să fie mama unui poet?”

*

Isteria care-l cuprinde pe omul modern când i se strică telefonul, computerul, televizorul seamănă perfect cu diversele fenomene de sevraj, înregistrate la cei dependenți de alcool, de tutun sau de droguri. Telefonul, televizorul, calculatorul dau dependență. De aceea, privarea de acest (aparent) nevinovat „drog” generează exasperare.

Miercuri, 6 iunie 2007, ora 21:35

Citesc. Scriu. Lucrez. Apoi vin la *Jurnal*, notez, cu precizie (de ce?), ora și scriu câteva rânduri. Poate că aceste repere orare îi dau eului profund senzația că are niște puncte de sprijin în hău, că există, pe suprafața cumplitului Thehom, pe nemărginirea oceanului primordial și etern, în unduirea sublimului Thehom, niște jaloane, niște mici insule, niște atoli, unde sufletul bietului *ha'adham* se poate, o clipă măcar, odihni. Nimic nu rămâne din timpul scurs al unei zile, al unei vieți. Privind în urmă, văd subțirii piloni ai orelor și negura abisală dintre ei. Ce ființă nenorocită e omul! Ce ființă fericită e omul! E nenorocită, fiindcă știe că moare. E fericită, fiindcă știe că poate fi mântuită.

Vineri, 8 iunie 2007, ora 12:25

Mi-a venit în minte o poezie din *Culegătorul de alge*, mai cu seamă acel vers care l-a impresionat, cândva, și pe Ștefan Munteanu: „Îmi amintesc de tine cu oroare”. Și versul, și contextul sunt puternice, au un ecou prelung, durabil. Mă întreb dacă nu cumva, pe măsură ce obsesiile sociale și tulburarea cititorilor, generate de răsturnările din 1989, dacă nu cumva, pe măsură ce aceste zvârcoliri și sensibilități se vor tempera, poeziile

mele mai vechi – cele din *Architectura visului*, din *Culegătorul de alge*, din *Epistole*, chiar din *Desen în galben* sau din *Pax magna* vor reveni în acel plan (prim-plan?) al atenției, unde le este locul și de unde au fost, temporar, trecute pe un palier secund de volumele mai recente – nu neapărat mai bune, ci *altfel*, mai directe, mai colocviale, mai explicit metafizice. Și volumele de dinainte de '89 sunt mistice. Unui student, care m-a întrebat, recent, când am început să scriu poezie religioasă, i-am răspuns că eu am scris dintotdeauna poezie mistico-religioasă. Și acesta este adevărul. Mă întreb, deci, dacă nu au început să iasă din penumbră (simt asta) poeziile mele scrise prin anii '70 - '80, cu dorul lor infinit, cu perspectivele lor misterioase, cu geometria lor enigmatică ș.a.m.d. Mi se pare că nici nu e vorba de o ruptură, cel puțin nu în planul substanței. Firește că există diferențe, poate chiar un salt, dar senzația ciudată (și fericită) că acele texte nu s-au perimat (ci dimpotrivă) devine tot mai statornică. Saltul indiscutabil – în toate privințele – e reprezentat de *Biblice*. Celelalte? Atât înainte de '89, cât și după, arhitema vizează o lume ideală. „Metoda” recuperării ei diferă: înainte de '89 am recurs la evazionism, mai exact, la evadare în vis. După '89, lumea ideală, *Civitas Dei* (dincolo era Cetatea din vis, Cetatea păduroasă), era (este) declarată deschis ca singura salvare. Proba se face și indirect, prin descalificarea lumii acesteia... Ei, ajunge! Las în seama altora (las în seama vremii) clarificarea acestor teme, motive, relații, idei.

Sâmbătă, 16 iunie 2007, ora 19:15

Există o categorie – largă – de inși, care nu sunt preocupați cu ce ar trebui să facă ei, ci cu ceea ce fac, sau nu fac, alții. Această cârteală perpetuă, această mărturisire a păcatelor altora au devenit îndeletnicirea predilectă a concetățenilor noștri. Stau,

se supraveghează reciproc și se acuză, reciproc, de eludare a propriilor îndatoriri. În acest fel, nimeni nu lucrează, vina sărăciei și a dezorganizării aparținând tuturor, deși nimeni nu și-o asumă. Românii de azi sunt foarte ocupați cu observarea celor care, la rândul lor, sunt ocupați să-i observe.

Ora 22:45. Am aflat, de la TV, că cei trei – L., P., p. – și alții ca ei ar fi mers (pe furiș, ferindu-se de presă; de ce? se rușinează? știu că e compromițător ce fac?) la o întâlnire de taină cu iubitul lor mare șef, la fosta vilă a detestatului dictator comunist Nicolae Ceaușescu. Se lăfăie în vila odiosului, se simt în largul lor, tare au mai râvnit să ajungă acolo; și pe vremea aceea îi pupau în cur pe șefi (pe unii mai mici, e drept), asta au dorit și doresc – să fie în preajma puterii și să sugrume, la rându-le, pe cei care i-ar putea concura, pe cei care le contestă autoproclamata pre-eminență. De fapt, cum au putut mânca și dormi în casa lui Ceaușescu? Nu i-a strivit oroarea? Eu cred că prietenia mea pentru familia Străin s-a spulberat în seara când, proaspăt ajunși prin PNȚCD, ne-au invitat, pe Oli și pe mine, la o cină festivă, semioficială, în vila din Timișoara a lui Ceaușescu. Erau încântați, plini de sine, în sfârșit le luaseră locul ștabilor de pe vremuri, nu de comunism, de libertate și democrație era, în fond, vorba, ci de vile și privilegii, erau încântați, degajați, mâncau, beau – iar eu, la început nedefinit, apoi din ce în ce mai acut, am simțit o greață cumplită, o incompatibilitate iremediabilă, o înstrăinare definitivă. Nimic nou sub soare. Aceeași mizerie. La fel, cu prilejul unei întâlniri scriitoricești, o reuniune entuziastă, postrevoluționară, în Casa de pe strada Bogdănești, am simțit că nu-i mai pot suferi pe cei ce cântaseră partidul, pe Ceaușescu, pe nevastă-sa, și acum se îmbrățișau, fericiți că au scăpat de ei, exultau, ca și când tocmai ar fi fost eliberați din temnițele comuniste. M-a cuprins un rău de-a dreptul fizic și am plecat – țin minte că, mergând spre

Centru, i-am întâlnit pe Marika și pe Dumbrăveanu, ei se duceau la întâlnire, le-am spus că n-am putut rămâne, că sunt bolnav, de fapt eram bolnav, mă doborâseră deprimarea, dezgustul. Ceva asemănător m-a încercat, prin '90, '91, la București, în zona faraonică, babilonică, unde s-au aciuat acum parvenitii puterii, în acea zonă arhitecturală inumană, sinistră... ș.a.m.d. Iată, însă, cum intelectualii (dar sunt, oare, intelectuali acești neo-fanarioți?) se îngrămădesc în preajma unor conducători semianalfabeți, se opoșesc în vechiul cuib al dictatorului monstruos de pe vremuri, compromițându-se reciproc, amestecând, în aceeași mocirlă morală, incultura unora, școlirea altora și ticăloșia tuturor. *Domnul să vadă și să judece!* De fapt, cine sunt eu să dau verdicte? Nu voi mai irosi niciun cuvânt pe seama unor asemenea rebuturi.

Duminică, 17 iunie 2007, ora 16

Rigoarea mea exterioară este harta ce ascunde și, deopotrivă, evocă oceanul. Nu poți sugera dezordinea adâncului decât prin ordinea limbajului. Astfel, se naște un limbaj abisal – sau, altfel spus, un abis exprimat, devenit exprimabil. De aceea, poate, amatorii și, mai ales, impostorii, cei intrați în literatură prin efracție sau prin „relații”, cei care (de ce oare? asta e scrânteala lor?) țin neapărat să fie considerați scriitori (deși nu sunt), de aceea, ziceam, acești impostori mă privesc (m-au privit mereu) cu circumspecție, cu suspiciune, cu îngrijorare. Ei știu că eu știu cine sunt dumnealor și se miră că nu-i ironizez, că nu-i devoalez. Dar de ce-aș face-o? Tăcerea mea îi indispune și mai tare. Fiindcă le arată că ei nu sunt ceea ce le-ar plăcea să fie, nici măcar atât cât să-i facă vrednici de-a fi demascați ori luați în râs. Amatorii și impostorii – iată saltimbancii prim-planului în

contemporaneitatea noastră deplorabilă. Cât despre lichele – am promis să le ignor cu totul.

Joi, 21 iunie 2007, ora 14:15

M-am întâlnit cu „fratele Petrică” Dugulescu. A venit, m-a luat cu mașina (grandioasă mașină!) și m-a dus la un local luxos (al fiică-sii, am înțeles), aproape de Piața Bălcescu. Ce doresc? Apă minerală. Ei, nu, o salată, o gustare, un suc... Mă rog, fie un suc. Și o cafea? Eu știu? Da, și o cafea. I-am spus apoi ce gândesc despre textul lui. A fost surprins, dar, om inteligent, mi-a ascultat atent argumentele și mi-a mărturisit că l-am pus pe gânduri. De fapt, cartea anterioară trata drame; iar aici, sunt simple șicane. Faci literatură cu trăncăneala și stenogramele din Parlament? Mai e ceva – acești autori neoprotestanți subordonează literatura religiei – mai ales *Bibliei*, ceea ce, în sine, nu e rău. Altceva se poate discuta. Anume, faptul că ei, punând literatura în serviciul credinței, al spiritului, nu țin cont (de multe ori) de specificul ei. Literatura trebuie să rămână literatură. Abia atunci, dacă e spiritualicește determinată, va sluji, cu adevărat, Spiritului. Altfel, este o simplă predică. E bine și așa, e bine să existe și predici scrise și rostite elevat, dar ele nu sunt literatură. Poate că „fratele Petrică” va medita la asemenea disocieri. De fapt, textul lui e o colecție de documente referitoare la politică, Parlament, religie etc. Nu are o coerență evidentă. Sau așa mi s-a părut mie? Aș regreta dacă, în vreun fel, l-aș fi necăjit. El mi-a mulțumit pentru sinceritate. M-a adus până acasă, ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit.

Vineri, 22 iunie 2007, ora 7:55

M-am trezit cu un regret nedefinit (poate și nemotivat), legat de „fratele Petrică”. Îmi pare rău de el, cu mașina lui

superluxoasă, cu barurile lui și ale familiei sale, cu prosperitatea lui ostentativă, cu nostalgia lui (rău mascată) după nenorocitul acela de Parlament (unde activa alături de „tovarășul său apropiat de luptă”, Ioan Alexandru), cu scrierile lui, cu plimbările lui à l'étranger⁸⁵, cu engleza lui, cu toate ale lui. Îmi pare rău că l-am refuzat. Dar trebuia să-l refuz. Și totuși...

*

Tot ce se întâmplă mi se pare *meaningless*⁸⁶. Uneori, ca un impuls aproape uitat, ca o reminiscență de impuls, aș scrie ceva, aș contura proiectul – spontan, vizionar – al unui text. Dar elanul se stinge brusc. S-a isprăvit. Opera – cum e, cât e – se află, întregă, în afara mea. Iar eu sunt singur. În sfârșit, sunt liber, sunt numai eu cu mine însumi și, mai ales, cu Domnul.

Ora 18. Oli a citit puțin din volumul *În Piața Centrală*. Îmi spune că toată imagistica, tot arsenalul imaginativ „pozitiv” ține de peisajul Stroieștilor; și tot arsenalul imagistic negativ ține de mediul urban. Poate că este chiar așa. Și totuși (sau tocmai de aceea?) îmi este atât de greu (îmi este aproape imposibil) să merg la Stroiești. Ce stranii și ce puternice sunt simțămintele mele! Le conștientizez cu uimire, ba chiar cu un fel de – eu știu? – ușoară teamă.

Luni, 25 iunie 2007, ora 22:30

Dumnezeu este mai important decât viața. Ea trece, ea nu înseamnă, în sine, nimic. În Dumnezeu, însă, ea înseamnă totul. Fiindcă Dumnezeu este unicul ei sens, unicul ei țel, unicul ei rost, unca ei justificare. Bunul nostru cel mai de preț nu este viața, ci Dumnezeu. Mai exact: este Dumnezeul cel Viu, Dumne-

⁸⁵ Fr. „în străinătate”.

⁸⁶ Engl. „fără sens”.

zeul vieții. Toți suntem în El, prin El și pentru El. Altfel – nu suntem decât disperare, pulbere și cenușă.

Marți, 26 iunie 2007, ora 21:50

Politica nu are nimic de-a face cu spiritul. Ea este întruchiparea cea mai agresivă, cea mai elocventă, cea mai „materială” a instinctualității, este materia însăși, răzvrătită, pe față, împotriva duhului. Detest politica. Și nu știu dacă mi-e milă, dacă mi-e silă de cei ce o practică, nu știu dacă nu cumva îi detest și pe ei, ca părți în mișcare, forțe motrice în interiorul acestei caracatițe infecte, devastatoare, ucigașe. Politica este instrumentul cel mai eficient în distrugerea umanității din om și a omenirii în ansamblu.

Miercuri, 27 iunie 2007, ora 12:15

La 5 m-am ridicat din pat, am băut o cafea, iar la 6 am plecat spre Centru, să mă întâlnesc, la Electrotehnica veche, cu Aurel. Ploaia stătuse. Am urcat în troleibuzul 11 și am ajuns la grădina lui, undeva lângă Ștrandul Mare, la Pădurea Verde. Liniște, verdeață, copaci, arbuști, ierburi, frunzișuri – totul plin de apa ploii nocturne. Multe caise. Am cules de pe scară, dar și de jos, de la poale. Caise mari, curate, zemoase. S-a înseninat. Dar e mai răcoare, se simte o relaxare a hățurilor necruțătoare în care ne strânsese canicula. Aurel pleacă în Grecia, poate și la Paris. Vrea să-și dea, în sfârșit, cartea la tipar. Vrea, de asemenea, să organizeze o expoziție de sculptură – *Personalități timișene*. I-am promis că-l ajut, în ambele proiecte. A fost plăcut cu el azi – e un om admirabil, un artist talentat, un prieten afectuos. E șarmant cu somnambulismul său și cu mania de a se autoironiza, clipind cu șiretenie. Știe că o iubesc pe Oli (mi-a spus, după citirea cărții mele *L'histoire...*, că sunt foarte tandru cu ea) și,

suflet delicat, spre a-mi face plăcere, i-a trimis cinci trandafiri din grădină. Am observat că, treptat, prietenii mei au început să preia ceva din atitudinea mea protectoare și duioasă față de Oli. Asta și fiindcă ei țin la mine, dar și fiindcă ea e cuminte și cumsecade. În plus, la îndemnul meu, deseori, a scris destul de mult despre cărțile lor.

*

M-a amuzat puțin telefonul mamei. Avea un ton, avea niște inflexiuni vocea ei, de parcă ar fi vorbit din singurătatea și melancolia gulagului. A încheiat cu un tragic, dar resemnat, dar îndurerat, dar plin de ecouri „Mai telefonează și tu, din când în când...” Și toate acestea, în timp ce îi are în preajmă pe unul din cei doi fii, pe soția acestuia, pe una dintre strănepoțele și pe femeia care îi poartă de grijă. Mai e ceva de zis? E atât de bătrână mama, noi înșine suntem, cu toții, bătrâni, că nu mai au niciun rost interpretările, discuțiile, nemulțumirile, întrebările... M-aș bucura enorm dacă ar îngădui Dumnezeu să facem, Oli și cu mine, o călătorie reușită în septembrie la München, la Viena. Apoi, în octombrie, voi merge la Stroești și mă voi strădui să statornicesc programul de iarnă.

Joi, 28 iunie 2007, ora 15:45

Bulevardul Liviu Rebreanu – noroi, gropi, utilaje, zgomot. De câteva luni se lucrează (nu pricep la ce) în fața blocului nostru. Contemplând, de ani și ani, aceste eforturi castrate, iată la ce încheiere am ajuns: poate că oamenii aceștia care ne conduc sunt bine intenționați, poate că vor, cu adevărat, să facă una sau alta, vor, ar vrea, și-au pus în gând, dar nu le stă în putere, nu sunt în stare. Spre exemplu, de aproape 20 de ani, guvernanții, firme etc. se străduiesc să încheie (sau măcar să înceapă) o autostradă. Se străduiesc, dar nu pot. Nu interesează neapărat de

ce nu pot, asta e o altă problemă, subsidiară, ci faptul că *nu pot*. Nu li (nu ni) se potrivește așa ceva. Furtișagurile sunt cauza? Nu, fiindcă s-ar putea fura (ba chiar mai ușor) și având autostradă. Neputința e cauza. Impotența. Ca în cazul aceluși bou, care ar fi dorit să-i facă așa și pe dincolo unei vaci, dar, bou fiind, nu taur, nu putea. Am mai recurs, undeva, în *Jurnal*, la analogia aceasta... Nu e frumoasă România de azi. E o batjocură. Regret că spun asemenea lucruri despre țara mea, dar, dacă le spun, nu eu sunt de vină, alții m-au adus în deplorabila stare de a-mi privi astfel locul unde m-am născut și unde trăiesc. Tocmai fiindcă iubesc România, mă doare să o văd în halul acesta: de-spiritualizare și de-cădere...

*

Oli a revenit de la spital. N-a găsit-o pe doctoriță. Așa se întâmplă la noi: nimeni nu e acolo unde ar trebui să fie. Nu-i de noi să avem autostrăzi, spitale moderne, orașe civilizate. La noi – economia (și civilizația) de subzistență.

*

Aș vrea să plec. Definitiv și departe. Nu neapărat în moarte. Nu încă în moarte. Mi-ar plăcea să plec într-un loc unde oamenii trăiesc în, întru și pentru spirit. Dacă ar fi un asemenea loc, dacă l-aș ști, dacă aș putea ajunge acolo, aș pleca numaidecât, fără niciun regret. Dar mă tem că un asemenea tărâm nu există. Sau, dacă există cumva, nu are nevoie de mine.

*

Știu că, în fond, mama și cumnată-mea se cunosc și se apreciază, reciproc, absolut corect. Ele se portretizează foarte bine, una pe cealaltă. Judecata lor e simplă, directă, elementar umană, eficientă. A noastră – a mea, a lui frate-meu, a lui Oli – nu e, în acest plan al contingenței totale, realistă, fiindcă este deturnată de diverse „ideologii” și sentimente. Dincolo – acțiō-

nează numai egoismul, care nu greșește. El este bine țintit, este instinctual, „materialist”. Structura sufletească și intelectuală a mamei e, totuși, mai vastă și mai complicată. Destinul ei e greu de descifrat. Mama nu este materialistă, în sensul strict al cuvântului. Nu e ahtiată după bunuri. Mama e tiranică. Tiranul necruțător... Sărmana mama, singură, tăcută, neluată în seamă, pe banca ei arhaică, în marea, minunata, străina curte arhaică... Mama, pierdută în reveriile ei, nemărturisite, în mare parte... Nu are cu cine vorbi, mi-a spus. Nu-l mai are pe tata... Cât despre aerele de stăpân ale cumnatei mele, trebuie să admit că mama și tata au contribuit la o asemenea investiție, conferind fratelui meu și nevastei sale un statut diferit de cel atribuit nouă. Proiecte comune, investiții, anexe gospodărești, planuri de viitor. Nu a fost nici corect, nici prudent. Într-o familie, proiectele se discută și apoi se trece, eventual, la acțiune. Nu invers. Eu nu am fost consultat niciodată. Și iată, m-am decis: nu mă voi mai implica în niciun fel. Doar moral. Și imaginativ. Și estetic.

Marți, 3 iulie 2007

Se știe – Apostolul Pavel ne spune – că există ființe trupești și ființe duhovnicești, *homo animalis* și *homo spiritualis*. Contextul (1 Co 15, 44) e oarecum diferit de cel în care plasez eu acum discuția. Așadar, eu cred că omul, ființă duală, are atât o componentă animală, cât și una spirituală (nu e nimic nou în spusele mele, se știe, de când lumea, acest lucru). La unii indivizi, precumpănește latura animalică, la alții, cea duhovnicească. Există, deci, oameni animalici și oameni spiritualicești. În termeni generici vorbind, omul este definit fie, precumpănitor, „animalis”, fie, precumpănitor, „spiritualis” („pneumatikos”). La cel dintâi, ceea ce contează e lupta pentru existență, pentru afirmare, *egoismul*. Distincția *animalis* – *spiritualis* nu are nimic

de-a face cu instruirea unui individ sau a altuia, cu nivelul său de învățatură. Există așa-ziși intelectuali animalici (îi știm), inși care nu se mai satură de bunuri lumești, de slavă deșartă, după cum există oameni simpli, uneori chiar analfabeți, capabili să trăiască în duh, în iubirea de aproapele, în uitarea de sine. Darwin s-a referit, în teoria lui, *doar* la *homo animalis*.

*

Ființa umană în excelența ei? Dificil de răspuns. Aș zice că omul desăvârșit – atât cât este cu putință desăvârșirea la oameni – îi unește, într-o singură persoană, pe *homo spiritualis* și pe *homo intelectualis* – adică trăirea în duh (condiție primordială) și cunoașterea (subordonată celei dintâi și modelată de aceasta). Sfinții Părinți sunt cele mai strălucite exemple. Ateismul a generat intelectuali animalici (indiferent ce pretind ei a fi și chiar indiferent ce-și închipuie că sunt). E de ajuns să-i vezi și să-i urmărești cu puțină atenție, spre a te convinge.

Miercuri, 4 iulie 2007, ora 11:30

Cu cât trece timpul, cu atât meditez mai așezat și mai atent la viața, la trecutul familiei noastre, cu cât peisajul deschis de plecarea tatei (paravan discret, dar foarte eficient) se dezvăluie în multiplele-i detalii, cu atât mă întreb, uimit, cum a reușit tata să trăiască decenii în șir (șase decenii!) lângă o ființă atât de solicitantă, de neliniștită, de teatrală, de tiranică, lângă o persoană în preajma căreia (Dumnezeu să mă ierte pentru aceste gânduri și pentru aceste cuvinte, dar, de fapt, mă confesez, mă spovedesc, înaintea Lui), așadar, mă întreb și nu găsesc un răspuns rezonabil: cum a fost în stare sărmanul tata (bărbat viguros, autoritar, energic, cu personalitate) să viețuiască 60 de ani lângă mama – ființa în preajma căreia este aproape cu neputință să trăiești. Ce forță a opus el forței pe care ea o exercită asupra a tot ce o

înconjoară? Cum de-a reușit să supraviețuiască? Încep să cred că tata a fost unul dintre oamenii cei mai puternici și mai abili (cu toată aparenta lui rigiditate) pe care i-am cunoscut. Lângă mama nu se poate trăi *à la longue* (mai cu seamă când ești o persoană matură, care își conștientizează identitatea, independența, diferența). Tata a trăit. Fără a-și anula personalitatea. Cum? Nu știu.

*

Dar, dacă, de fapt, greșesc? Poate că tot ce gândesc eu acum nu este decât rodul unei rătăcirii, al unei închipuiri înfierbântate, rodul distorsionat al remușcării. „Remușcarea e mai rea decât moartea”, crede Céline. Îmi aduc aminte cum, în iernile când erau la noi, mama și tata discutau liniștiți, ore în șir, în camera lor, râdeau, citeau împreună, dezbăteau tot felul de întâmplări, comentau filme. Imagine desăvârșită, exemplară, canonică, a bunei înțelegeri. Oli, mai cu seamă, era plină de admirație. Mai știi? Poate că Oli avea dreptate...

Joi, 5 iulie 2007, ora 9:30

Aseară, la History, o emisiune despre atrocități, săvârșite în numele ideii de „luptă”. Astfel, se eliberează, în om, vechiul instinct animalic al morții, al eliminării „aproapelui”. Dragostea pentru părinți, pentru copii, acceptarea conviețuirii sunt de natură morală, nu au de-a face cu *homo animalis*. La rândul său, erosul, atracția trupească, nu are de-a face cu agape, nici măcar cu atașamentul. Din când în când, marii tirani dau frâu liber instinctelor criminale ale mulțimii. Atunci, satisfăcută, mulțimea îi urmează, abolește valorile morale (care, atât de diferite, opuse fiind naturii umane, nu pot avea decât origine divină), iar ei devin un fel de idoli monstruoși, ce-și vor duce, în cele din urmă, adoratorii la ruină. Tiranul vine întotdeauna cu „ideea de luptă”, de luptă împotriva cuiva (din afară sau dinăuntru), vine, deci,

către oameni, „ființe morale”, dinspre lumea ideilor, dar le trezește pornirea spre confruntare și ură, se adresează lui *homo animalis*, cel care, de fapt, nu-și iubește semenul, ci îl urăște, căci i-ar prinde bine spațiul lui, hrana lui, femela (masculul) lui (ei) ș.a.m.d. Și astfel, treptat, „ideea” (ideologia) luptei (de clasă, spre exemplu), pornită din ura (declarată) de clasă devine act, duelul de cuvinte se preschimbă în tortură și asasinat, instinctul gregar se umple de sine, e beat de propriu-i hidromel sângeri, iar „marele conducător” capătă ce a dorit (puterea, dar și spectacolul generalizat al morții). Fiindcă i-a oferit lui *homo animalis* ceea ce acesta dorise, dar nu îndrăznise să ia, din cauza cenzurii morale, religioase. De aceea, tiranii sunt, în genere, potrivnici religiei, iubirii creștine.

Vineri, 6 iulie 2007, ora 14:45

O vizită la librărie îmi face rău, mă indispoze, mă enervează. Poate din pricina senzației că rafturile cu literatură română contemporană dau pe dinafară de propagandă și impostură, de manevre, de cârdășii. E vorba de același grup de relicve comuniste (indiferent ce pretind; pretind a fi tocmai invers), care vor puterea cu orice preț. Exclusivismul, lipsa de caracter, cultul urii, aroganța, elogierea reciprocă, dusă până la idolatrie, și altele asemenea sunt atât de jegoase și dezgustătoare, încât ele pot înșela prostimea intelectuală, dar intelectualii onești și autentici stau deoparte și zâmbesc întristați. Acești indivizi au compromis ideea de intelectual în România. Dincolo de fatalul demonism al autoadulării, rămâne complet inacceptabilă slujirea unui specimen uman eşuat, primejdios, a unui tipic *homo animalis*, cum este idolul lor politic. Faptul că trăim într-o lume multicentrică îi exasperează. Nu pot impune, de fapt, nimănui ce să creadă și ce să zică. De aceea, ajung să se lingusească reciproc, spre a fi,

reciproc, adulați. Se... îmbrățișează unul pe celălalt în public, nădăjduind că, astfel, publicul însuși îi va considera demni de admirație, nu de dispreț. Acesta mi se pare a fi bâlciul contemporan al intelighenției românești. Tristă panoramă.

Ora 17:45. Nu mă mai interesează literatura română contemporană, când văd ce a ajuns și cine o reprezintă. De pildă, am citit, cu stupoare, un text de prezentare, plin de elogii, la adresa unor poezii ale acelei dăscălițe amărâte, care nici nu și-a mai publicat (de rușine, îmi închipui) teza de doctorat, pe care am citit-o eu, cu ani în urmă. Zero. Haos mintal. Numai și numai pretenții găunoase. Undeva, desigur, o „pilă”, un suport, altfel nu s-ar pune în mișcare mecanismul promovării (deșănțate, nemotivate decât prin manevre extraestetice).

Ora 23:55. Mi-a venit iar în minte cohorta înșilor intrați prin efracție în literatură. Dar ei nu pot înșela pe nimeni, nu confirmă, primii care-i observă și-i elimină, tacit, sunt scriitorii înșiși. E ca într-un spațiu locuit de – să zicem – lupi, unde, la un moment dat, s-au infiltrat, obraznici, o mulțime de câini, bicisnici, deprinși a sta cu coada-ntre picioare. Animalul de rasă îl simte imediat pe intrus, fiindcă e altfel, fiindcă nu e acolo locul lui, fiindcă „miroase” altfel... Aceste duhori se pot identifica, azi, deseori, în spațiile rezervate celor din specia autentică. Dar, în cele din urmă, neaveniții se elimină de la sine. Dacă specia autentică se dovedește viabilă, dacă literatura neutralizează și anulează non-literatura.

*

Încep să fiu rău. Să scriu otrăvit. Și nu-mi place. Mă dezaprob. Ar trebui, poate, să renunț la aceste însemnări. Dacă nu izbutesc să fiu un cronicar senin, atunci mai bine rup relația cu lumea care mă îndispune, care mă tulbură, care se străduiește să-l diminueze, în mine, pe *homo spiritualis*.

Marți, 10 iulie 2007, ora 16

Există în noi ceva mai adânc decât subconștientul sau, oricum, diferit de el. Mi-am dat seama, încă o dată, de aceasta, azi după-amiază, când am dormit, destul de adânc, vreo două ore. Iată visul meu: Oli și cu mine întâlnim undeva, într-un fel de spațiu rural, un ins cu mașină. Urcăm în ea și el ne duce la o instituție, la o clădire, unde se află un alt personaj. Spațiul, clădirea, Biserica, preotul îmi sugerează zona Piața Crucii. Preotul îmi dă o chitanță și îmi spune că ea trebuie să ajungă la cel cu mașina. Eu i-am întins acestuia chitanța, iar el a pus-o pe o măsuță, în curte, lângă un chipiu de polițist. Apoi, a urcat în mașină. Am fost descumpănit: ce face? De ce n-a luat chitanța? În ultimul moment, am fugit spre măsuță, am ridicat hârtiuța aceea și i-am dus-o individului din mașină. „Nu luați chitanța?”, l-am întrebat. „Mi le aduce el, așa cum se cuvine”, a răspuns oficialul, comițând un dezacord (*le*), pe care l-am observat imediat. Acel *el*, la care s-a referit, era emițătorul chitanței. Replica lui m-a uluit. Izvora dintr-un alt izvor decât restul visului. Venea din alt subconștient, din altă sursă, din alt eu profund. Era o voce străină, o altă voce. De aceea m-a uimit. Visul, chiar coșmarul nu miră, nu uimesc. Visul „tău”, coșmarul „tău” nu miră, nu uimesc, nu te iau prin surprindere. Visul tău, coșmarul tău pot fi teribile, terifiante, dar, oricum ar fi, le știi, îți sunt familiare, te aștepți, treaz fiind, te așteptai, străbătându-le, să le ai. Or, într-o replică precum cea amintită, în alte episoade, pe care, măcar uneori, le-am notat, nu mă recunosc, eu nu gândesc așa, eu nu răspund așa, nici treaz, nici în vis; autenticitatea lor, incontestabilă, nu e „a mea”, par fragmente dintr-un vis străin. De aceea, zic ce zic, anume că fie există un subconștient mai adânc, indescifrabil, fie există, în același eu abisal, un subconștient diferit de cel care se manifestă în mod constant.

Replica personajului din visul de azi nu-mi aparține, nu face parte din onirismul meu. Acest personaj e un intrus în lumea mea onirică. De unde a venit? Ce vrea să-mi spună?

*

Un vis precum cel de azi e îngrijorător în alt fel decât acele coșmaruri „horror” sau decât visele neguroase, durative, reiterate. E înspăimântător, fiindcă sugerează caracterul divizat, non-unitar, multiplu, al eului profund – ceea ce poate amenința (oare?) și sentimentul de unitate și siguranță, precum și manifestările unitare ale eului de suprafață – cel veghetor, social. Al cui, de fapt, a fost glasul din vis? Nu replica în sine contează, ci *uimirea* pe care mi-a trezit-o, chiar atunci, în vis. Eul meu nu recunoaște o asemenea frază, n-o validează ca aparținându-i (fie că e în stare de veghe, fie că a lunecat în vis).

Miercuri, 11 iulie 2007, ora 16

Mă mângâi cu gândul că scrisul meu, încă de la început, încă de pe când era pre-cuvânt, pre-scriere, a tins spre esență, spre Realitate și i-a aparținut. Așa cum tinde și îi aparține și azi. Scrisul meu a fost și este o chemare a Numelui. Scrisul meu invocă Numele Domnului. Aceasta este definiția lui. Aceasta este mărturia mea, aceasta este justificarea mea – înaintea propriei conștiințe și înaintea Porții. *Ha Shem*.⁸⁷

Vineri, 13 iulie 2007, ora 12:30

Am fost la o plimbare, care nu mi-a făcut nicio plăcere. Străzile, cartierul sunt inadmisibil de urâte. Mereu au fost așa, fiindcă mereu am „construit” ceva și mereu am dărâmat ceva, pentru a construi, din nou, altceva. Noi mereu „construim ceva”,

⁸⁷ Ebr. „Numele”, folosit ca epitet pentru tetragrama YHWH.

pentru a nu se observa că, de fapt, nu construim nimic. Ar putea fi psihanalizată această clamare continuă a nevoii de provizorat. E ca și când ai dormi în gară sau pe o bancă, în parc. Justifică lenea, murdăria, delăsarea. De ce să faci curățenie, dacă tot trebuie să schimbi peisajul? De ce să consolidezi, dacă ai altceva de construit? Dacă te afli în plină „reformă”? Trăim în intervalul dintre non-civilizație și civilizație. Când vom ieși din această nenorocită ambiguitate? De ce am renunțat la civilizația noastră tradițională? Și, dacă am renunțat la ea, de ce n-o adoptăm pe cea de tip occidental european? Noi construim și reconstruim, ca să putem lenevi în praful și în gălăgia șantierului. Și ca șefii acestui interminabil șantier să poată fura în voie. Așa că, ce plăcere să-mi mai aducă plimbarea? Mă retrag între cărțile și gândurile mele.

Vineri, 20 iulie 2007, ora 11:50

Acum 2-3 minute, a telefonat mama și mi-a spus că azi e Sfântul Ilie – zi de nedeie la Stroești. Am uitat complet. În zori, la radio, când crainicul a felicitat pe cei care-și sărbătoresc azi onomastica, m-am întrebat chiar cine or fi aceia... Ce înseamnă timpul, distanța, separarea! Mama zicea, pur și simplu din obișnuință, că aș fi putut veni și eu la Stroești... „Vorba ceea: de Sfântul Ilie, ca pe vremuri”. „E cald”, am răspuns. „Prea cald. Chiar dacă m-aș fi gândit să vin, cum să urc, pe o asemenea arșită, în autobuz?” „Da, da”, aproba mama, „e o căldură groaznică...” A ținut să precizeze că ei „nu fac niciun praznic”, „sunt numai ei”. Dar, dincolo de curiozitățile mamei (de înțeles, are 96 de ani), rămâne faptul că eu am uitat sărbătoarea de azi. Și această uitare e foarte elocventă, în sine. E o ruptură, o crevasă adâncă, părând de netrecut, între mine și cei din familia mea. De ce? Le-am greșit cu ceva? Cu ce le-am greșit? Curioase relații de

familie! Nici cea mai mică dorință de comunicare. Sau, mai exact, nici cea mai slabă posibilitate de comunicare. Oare înrudirea de sânge n-are nimic de-a face cu înrudirea în duh? Între mine și ai mei n-a mai rămas nimic în afara convenției? Nu ajung atât de departe cu gândul, mă întreb doar...

*

Uitarea unui moment (a unei sărbători), cu importanță definitorie pentru un anumit loc, înseamnă, de fapt, sau, mai exact, simbolizează abandonul total, definitiv, al acelui loc. Ființa profundă, cea spontană, cea reală – nu stratul superficial (în sens etimologic), cel elaborat, cel volitiv, cel reflexiv etc. – s-a desprins, probabil total, de Stroești. Ori, cine știe?... îl refulează.

Duminică, 5 august 2007, ora 15:35

Thanatofobia – aceasta ar fi definiția mamei ca substanță a ființei.

Retorica – iată și definiția mamei ca manifestare a ființei.

Duminică, 12 august 2007, ora 21:20

La 8:45, a telefonat Petrică, fiul lui Viorel. M-a informat că pot coborî, ei trei mă așteaptă în mașină. Vorbisem cu Viorel mai devreme și-mi spusese că a decis să purcedem la drum. Telefonase la Târgu-Jiu și i s-a comunicat că vremea e destul de bună. Același lucru aflasem și eu de la mama, pe care o sunasem mai devreme fără a o anunța, însă, că urmează să vin. Acest oficiu îi revenea lui Oli, după plecarea mea. Un întreg protocol. Călătoria a fost cât se poate de agreabilă. Când am ajuns, curtea de la Stroești era o splendoare. Aproape că am regretat încăpățănarea mea de a o lăsa acasă pe Oli. Greti a fost fermecată de peisajul minunat al acestui mic domeniu, plin de copaci, de vițade-vie, de verdeață. Mama – volubilă, sociabilă, dinamică, plină

de voie bună – a pus pe masă șnițele de vițel și gogoși proaspete, care au trezit entuziasmul tuturor. Totul e ordonat și confortabil. A venit curând și Angelica. Am reiterat, și consolidat, ideea de a o aduce, la iarnă, pe Angelica să doarmă, noaptea, aici, în odaia contiguă dormitorului. Mama a meditat o clipă, dar, în cele din urmă, părea să accepte. Musafirii au plecat repede, fiindcă erau așteptați cu masa la Părău, satul natal al lui Viorel.

Luni, 13 august 2007, ora 10:20

La 7:30, i-am telefonat lui Oli. Am sunat, apoi, la București și am vorbit cu cumnată-mea. Tot încerc, de aseară, să-l găesc, la telefon, pe Ticu Leontescu și nu reușesc. Nu răspunde nimeni. Am avut aceeași tentativă cu Sabi. La fel. De ce-i caut? Dintr-o maniacă preocupare pentru liniștea lui Oli. Pentru a le cere doar atât: s-o sune.

*

Aici, în acest loc izolat, natura și-a păstrat statutul rousseauist (măcar într-o măsură convenabilă). Este un dialog ascuns între ea și sufletul meu. Invocările ei mute, multicolore, neschimbate, eternitatea ei au ecou în eul profund și primesc, drept replică, nu neapărat nostalgie, nu neapărat duioșie, sau nu doar așa ceva, ci și – poate, mai ales – reacții dureroase, lacerări lăuntrice, dorința de a uita.

*

Mama mi-a povestit nemulțumirile ei în legătură cu soția lui frate-meu. Cât a stat la Stroești, Gabi și-a dat, cu orice prilej, aere de stăpână, a umblat prin vecini, la cafea, cu nepoțica de mână, a alergat pe uliță, tot cu fetița, încercând s-o învețe pe bicicletă. Frate-meu le însoțea. Acest comportament, prea popular, prea „de jos”, nu-i convine mamei. Firea ei aristocratică,

disprețuitoare, nu admite asemenea gesturi. „Numai domni nu sunt”, a conchis ea, sentențios. Nu-i dau întru totul dreptate. Dorcescu e, oare, un blazon? Și, chiar de-ar fi, mi se pare extravagant să-și privească astfel copiii și strănepoata. Dar așa e mama: princiară. Foarte conservatoare și foarte distantă. Singurele relații pe care le poate concepe sunt dominarea (din partea ei) și supunerea (din partea celorlalți).

Marti, 14 august 2007, ora 21

După ora 18, am sunat-o pe Oli. Așa cum mă așteptam, primise un telefon de la bunul domn Ticu Leontescu. Acesta i-a spus că și Simona o va suna. Nu mă miră. Îmi pare rău că Sabi, deși mi-a promis și m-a asigurat, și m-a rugat să fiu liniștit, a pierdut din vedere să și facă ce promite. Dar o scuz: presupun că a uitat.

*

Liniște desăvârșită, în acest sat rătăcit de lume. În ciuda unor mișcări de suprafață, aici, de fapt, nu s-a schimbat nimic de la începuturile începuturilor. Am stat pe bancă, sub nuc, acum, în înserare, dinaintea aceluși butuc asemănător unei mese dacice, și, singur, în jur nu se aude niciun zgomot, m-am rugat îndelung. Am vorbit cu Dumnezeu. Spre munți, cerul păstra încă o culoare pal-aurie... Infinita frumusețe a lui Dumnezeu. Frumusețe în sine, absolută. Nu are nimic în comun cu natura, cu mediul, cu ce vezi, cu ce auzi, e frumusețea fără punct de plecare, e sosirea duhului în lumea desăvârșirii, e semn fără referent – nu există cuvinte să o poată exprima. Numai ființa, din când în când, iluminându-se, o trăiește.

Miercuri, 15 august 2007, ora 13:30

Zi frumoasă de vară târzie. Sfânta Maria. Hram la Stolojani, satul vecin. Vreo trei telefoane cu Oli. Sabi i-a telefonat, în sfârșit. Și Dana. Am prânzit cu mama. Masă abundentă, pregătită de Angelica, dintr-o găină rustică, gustoasă. Am citit, am făcut mici plimbări prin grădina interioară. Cum e relația cu mama? Mult mai bună decât altă dată. Dar acea tensiune greu de explicat, greu de digerat, se menține. Le-am felicitat, telefonic, azi, pe Oli și pe Gabi: ambele poartă și numele Maicii lui Iisus Domnul. Măine, la ora 15, dacă vrea Dumnezeu, sunt acasă, la Timișoara. Probabil că aici, la Stroești, mă simt cu atât mai străin, cu cât m-am simțit, cândva, mai acasă.

Vineri, 17 august 2007, ora 8:30

Ajuns acasă, am avut parte, pe lângă bucuria de a mă regăsi la locul meu și alături de Oli, să primesc textul trimis de Virgil Nemoianu despre *În Piața Centrală*. E foarte bun. I-am răspuns imediat. Urmează să-l atașez, drept prefață, noului volum de versuri. Îi sunt foarte recunoscător lui Virgil Nemoianu. L-am sunat aseară pe editor și am discutat, în principiu, despre carte. La 200 tiraj, ar costa cam 1200 de lei.

Duminică, 19 august 2007, ora 9:15

Ieri, spre seară, am trimis la Editura Marineasa cartea de poezie, prefața, un extras din prefață pentru coperta a IV-a și o fotografie (tot pentru coperta a IV-a). I-am scris lui Gabriel Marineasa că m-aș bucura să am corectura în pagină și proba de copertă în prima decadă a lunii octombrie, atunci urmând să rezolvăm și chestiunile de ordin financiar. I-am trimis și lui Virgil Nemoianu un e-mail. L-am anunțat că am predat cartea la Editură.

Miercuri, 22 august 2007, ora 11

Revenind la problematica, destul de încâlcită, a familiei mele, cred că incompatibilitatea mentalităților e cauza deficienței de comunicare. Felul meu de a gândi, de a trăi, de a lucra, vocația mea neavând (mai) nimic în comun cu a celorlalți, s-a ajuns, într-o primă etapă, la devierea și bruiatul comunicării, apoi la blocarea ei totală (ca dialog autentic). Și, în fine, deoarece trebuie, *volens-nolens*, menținută legătura, s-a încropit un simulacru de limbaj, un discurs convențional, încărcat de subtexte, fie incriminatorii, fie nostalgice, fie auto-culpabilizante etc. etc.

Azi-dimineață, pe la 7:30, a sunat Aurel Gheorghe Ardeleanu. Mi-a cerut părerea în legătură cu dedicația uneia dintre povestiri (beneficiari fiind eu și un alt amic de-al lui), dedicație căreia vrea să îi adauge un verset biblic. Și mi-a spus că mi-a ascultat sfatul, adică, așa cum i-am sugerat eu că ar fi bine să facă, citește, zilnic, un capitol din *Biblie* și nu mai lucrează duminica. Mai mult: i-a atras atenția lui Alexiu să procedeze la fel, informându-l că eu l-am îndrumat pe el (pe Aurel) spre un asemenea mod de viață. Alexiu a fost surprins, dar a rămas pe gânduri.

Sâmbătă, 25 august 2007, ora 12

Occidentul e mult mai materialist decât noi, în niciun caz, oricum, nu luptă pentru valorile spirituale. Dar, măcar, nu e murdar, interlop, mahalagesc. Am văzut ieri, în Centru, o carte intitulată *Epoca Băsescu*. Ca pe vremea celuilalt mare conducător. După amploarea propagandei, poți aprecia cât de anormal (chiar în sens patologic, medical) e un om sau un regim politic. Ceaușescu, Hitler, Stalin, pigmeul de Băsescu generează propagandă. Din câte mi-am dat seama, nimeni nu se gândește să elogieze și să combată, la modul isteric, propagandistic, regimul

din Germania de azi, să zicem, de orice orientare ar fi el. Dezbatere, controverse, luptă politică, da. Însă nu furie, vehemență, instituții specializate în propagandă (cum erau, pe de o parte, CC al PCR, pe de alta – Europa liberă, unde a lucrat și căcățelul de verișor al lui Cheti). Îmi închipui că cei mai înverșunați nostalgici ai comunismului sunt chiar foștii angajați ai acelei instituții – Europa liberă. Ce bine o duceau ei pe vremea aceea! Acum, gata. Nu numai că stipendiile au încetat, dar nici nu mai sunt celebri.

Ora 16:30. Ascult Chopin. Îmi place, desigur, dar nu are forță. Are rafinament, poate chiar profunzime, dar nu are suflu, nu e – ca să zic așa – un cavaler în armură. Ceea ce mă satisface pe mine este forța asociată rafinamentului. Forța fără rafinament este mitocănie (mutanții de azi, în plan social); rafinamentul fără forță este degenerescență (sau, la noi, în plan social, e sclifoseală – așa-zisul rafinament al „Societății civile”). Pe gustul meu este forța, nobilă, a spiritului, asociată cu subtilitatea rafinamentului.

*

Nu e frumoasă viața în România. Dar e frumoasă, în fond, undeva, viața aceasta? „Nu avem aici cetate stătătoare...”⁸⁸

Miercuri, 29 august 2007, ora 10:30

După ce Oli a plecat la doctoriță, a sunat Dana. M-a anunțat că și-a rupt piciorul, într-o excursie, la 2000 de metri. Deci, în mod fatal, programul nostru va suferi modificări. Ca să fiu sincer, dacă nu mi-ar părea rău de Oli, aș renunța la această călătorie. De altfel, sunt foarte dezamăgit de copii. Îmi pare rău s-o spun, dar nu se poate conta pe ei. M-am gândit că, atât cât ține de mine, e cazul și momentul să mă îngrijesc de viitor (al lui Oli și al meu). Poate că ar trebui să ne alipim unei comunități spirituale,

⁸⁸ *Evrei 13, 14.*

unei biserici a lui Iisus. Nu formal și episodic, ci deplin. Desigur, omul face felurite proiecte, iar cel care decide este Dumnezeu. Totuși, Dumnezeuul rânduiei ne îndeamnă să reflectăm la conduita noastră în viață, să ne gândim dacă și cum suntem în stare să întreprindem ceva, să nu acționăm la întâmplare, să evităm a ajunge la mila oamenilor, să ne încredințăm doar milei și vegherii Lui. Mă voi dedica, deci, adânc și serios, acestei reflecții.

Sâmbătă, 1 septembrie 2007, ora 16:20

Mai avem o seamă de lucruri de făcut azi, inclusiv să încheiem cu bagajele. Ce mai încolo, încoace! Niciodată nu mi-au plăcut călătoriile. Dar, de la o vreme, din pricina sensibilității lui Oli și, evident, a epuizării mele, ele devin prea solicitante. Orice farmec, orice așteptare înfrigurată dispar, lăsând loc îngrijorării, anxietății, deprimării. Treptat, vrem-nu vrem, renunțăm la toate. În afară de spirit. Numai la spirit, din fericire, nu suntem pedepsiți să renunțăm.

*

Mă irită, perfecționist fiind, faptul că nu mi-a sosit extrasul de cont. Unde se află? S-a rătăcit la Poștă? Fleacurile, nimicurile – spunea Jung – sunt cauza (sau măcar una dintre cauzele) nevrozei. Începe să mă plictisească și *Jurnalul*. Începe să-mi fie silă a trăi împreună cu mine însumi. Această persoană – care sunt chiar eu – îmi dă prea mult de lucru, mă obligă la un prea mare efort. Dacă a trăi înseamnă să fim mereu doi – eu și duhul meu –, ei bine, resimt tot mai acut osteneală, sațietate. Eu însumi îmi sunt o povară.

Ora 17:40. Trebuie o schimbare. E vital să fac o schimbare în existența mea. Trebuie să scriu. Să încep o nouă carte. Trebuie neapărat o schimbare. Altfel, cum voi fi în stare să port și să

suport această uriașă apăsare a nimicului? Ce carte, însă? Trei cărți așteaptă să apară (una inedită). Voi mai fi capabil să scriu o carte nouă? Și care să fie măcar la nivelul celorlalte?

*

Am citit foarte mulți poeți, români și străini. Mulți, foarte mulți, mi-au plăcut, dar, ca să fiu sincer, niciunul nu m-a entuziasmat, nu mi-a trezit dorința de a-l urma, de a-i semăna. Ceea ce nu înseamnă că nu le recunosc geniul. Întotdeauna am simțit că – atât cât sunt – sunt diferit. De aceea, am admirat, peste tot, idei, imagini, structuri metrice, dar eu nu sunt epigonul nimănui. Asocierile făcute de Virgil Nemoianu cu Ioan Alexandru și T.S. Eliot sunt de suprafață. Chiar el resimte acest neajuns, de aceea îmi scrie că textul comentariului său e prea scurt și că regretă. N-ar fi exclus ca încărcăturile silențioase, nedeclamatorii, adânci, ale textului meu să explodeze în subconștientul cititorului abia la oarecare vreme după lectură. Scriitura e limpede și clară, dar câtă artă, spontan prelungită (pe întreaga viață), ascunde!

Luni, 3 septembrie 2007, ora 16:10

Am călătorit bine, de la Timișoara la München, unde ne aflăm acum. Vremea e închisă, răcoroasă. Același aer, inconfundabil, pe care l-aș recunoaște numaidecât, chiar dacă aș poposi pe neștiute în această parte a Europei: aerul din Germania, aerul Bavariei – forța, puritatea, limpiditatea lui, calmul lui nordic, puțin înfricoșător. Nordic? E un fel de a spune, Münchenul nu e în nord și, totuși, am tot timpul senzația că stăpânirea Septentrionului se întinde și aici.

Marti, 4 septembrie 2007, ora 22

Am văzut un film, *Omul de la Mancha*. Cervantes explorează o zonă intermediară, un interval: spațiul dintre sublim și ridicol. Se spune că, între sublim și ridicol, nu e decât un pas. Ei bine, acel pas, acea fâșie de trecere, e foarte greu de evocat și ține, ca orice interval, de mister și de profunzimile ființei. Explorarea acestor teritorii intermediare este apanajul geniului. Cervantes cercetează granița dintre sublim și ridicol, Dante și Dostoievski, pe cea dintre uman și divin. Alții, la fel, plonjează înspre aceste abisuri. E o temă de reflecție. Și pentru cel care scrie, și pentru cel care comentează.

Joi, 6 septembrie 2007, ora 9:25

Mare pacoste e gelozia! Omul nu are voie să fie gelos, dacă dorește să fie fericit. Gelozia ține de trufie, e un păcat. Tiranii (Hitler, Ceaușescu) au fost oameni geloși. Au dus gelozia la nivelul delirului. Au vrut ca toți semenii lor să-i iubească *numai* pe ei, să nu mai aibă niciun dram de libertate și de identitate. Gelozia umană, o gelozie deformată de o ființă căzută, degenerază în tiranie, în cruzime. Nu se poate trăi cu un om gelos. Gelozia umană caricaturizează gelozia demonică, trufia îngerilor căzuți, care, la un moment dat, au încercat să imite (să preia) gelozia măreață, generoasă (singura îndreptățită) a lui Dumnezeu. Numai Dumnezeu poate fi, cu adevărat, gelos, fiindcă numai El ne iubește. Gelozia Sa este iubire a creaturii (a creației Sale), pe când gelozia unui individ uman este iubire maladivă, dementă, de sine.

Ora 13:30. În magazine, de câteva ori, m-am văzut, cu dezgust, în oglindă – de sus până jos. Un bărbat în vârstă. „Omul din oglindă”. Un bătrân. Un om tot mai încredințat, fiindcă i se spune, cu fiecare zi, tot mai clar, fiindcă citește pe chipul său tot

mai limpede, un om tot mai încredințat, ziceam, că, oricât ar mai fi, nu mai e mult până la moarte. Ce a fost mult a trecut. Șaizeci și cinci de ani duhul meu și-a purtat trupul în cârcă, prin pustiul acesta absurd și ridicol.

Ora 21. Mică petrecere, seara, de ziua lui Nikolai. Urmează să sosească și Andrei. A telefonat acum o oră, imediat după aterizare. Am deschis e-mailul. Constantin Stancu mă roagă să-i fac o recomandare pentru intrarea în Uniune. I-am răspuns că, firește, îi voi satisface solicitarea. Am trimis un e-mail amical Melaniei și lui Ion. Mă simt puțin răcit. Plouă, e frig, parcă am fi în noiembrie. Subtil, ca un mic pârâu, ca un izvor ascuns în iarbă, se strecoară în suflet dorul de casă.

Vineri, 7 septembrie 2007, ora 15:30

Am fost la Pep. Am avut fantezia de a lua un mic ante-prânz cu pește. Lume multă în acest supermarket. Mulți bătrâni. Mulți români. Peisaj colorat, pitoresc. Ne-am așezat, la un moment dat, pe o bancă și am contemplat etajul inferior. Jocuri de apă, circuitul luminii prin marile geamlâcuri, forfota umană. Noi doi, în acest univers, deopotrivă străin și familiar. Încep să mă fascineze exact aceste stingeri ale diferențelor. Mai exact: mă preocupă intervalul, zona unde alteritățile se ating. Există, oare, o forță care încearcă să ne anuleze identitatea? Identitatea nu poate fi anulată. Dumnezeu ne-a creat diferiți și liberi, dar frați, ne-a creat, pe toți, din același lut. El ne-a creat identități diferite, ce aspiră, conștient sau nu, spre Marea Sa Identitate Creatoare... Mă opresc. Discursul meu din acest moment e confuz. Exact așa cum e lumea noastră: confuză. Amestecată, informă, incertă.

Sâmbătă, 8 septembrie 2007, ora 18:10

A telefonat Mina. A vorbit cu Dana și cu Oli. Heinz se simte rău, e foarte bolnav. Mina, din câte se pare, e (aproape) singură. Copiii (ai lui Heinz) nu sunt de niciun folos, ba chiar, din câte am aflat, dimpotrivă. Adică, nu doar că nu ajută acum, dar, încă de pe când tatăl lor era sănătos, i-au făcut numai neplăceri. *Ce cauchemar que sont les hommes...*

Duminică, 9 septembrie 2007, ora 10:25

Timpul se scurge unduios, negrăbit, iar visele mele, izvorând dintr-un subconștient sumbru și încărcat, dau un relief straniu continuității noapte-zi. Sunt fără vlagă și posomorât. Peste tot e la fel. Nu există diferențe fundamentale între entitățile unei clase ontologice oarecare. De aceea, surpriza, șocul inițial sunt un miraj, o iluzie. I-am telefonat mamei, mi-a spus că la Stroești e „foarte frumos” și ar fi bine s-o vizităm, „să se mai odihnească și Oli”.

*

Viața mamei a fost și este asemănătoare unei lungi, foarte lungi, agonii. Teama, angoasa, vaietul, reproșul, apelurile, interpelările etc., când toate acestea erau (sunt) necesare și când nu erau (nu sunt) necesare, patetismul discursului, chemările, exaltarea, plasarea în „situație specială” a unui anumit loc (Stroești), totul, absolut totul seamănă cu manifestările unui agonizant, marcat de disperare, de iminentul „adio”.

*

În familia noastră, sunt o sumedenie de personaje așazicând „dificile”. E o bună afacere să fii „dificil”. Mama e dificilă, Alina e dificilă, Dana e dificilă, ba chiar și frate-meu e dificil. Eu nu sunt dificil. Și, firește, toți acești dificili au observat că nu sunt. Așa-mi trebuie...

Marti, 11 septembrie 2007, ora 21:15

Am fost la Stachus, la Karlstadt (până sus, la etajul 5, pe terasă), am venit, pe jos, până în Marienplatz, am stat puțin la slujba ce tocmai începuse la Biserica Sf. Mihail. Orașul era magnific spre seară, cu forfota lui, cu splendidele sale edificii, cu luminile și umbrele lui, cu gheretele încărcate de fructe, cu trenurile rapide ale metroului, cu acea dungă de iarbă ce forfotea, în vânt, sus, pe terasă... Am umblat mult și am obosit. La Hugendubel, am cumpărat, pentru mine, *La Chartreuse de Parme*, pentru Dana – o carte a lui Cioran, tradusă în germană.

*

Frumusețea orașului îmi e din ce în ce mai străină, fiindcă eu sunt, cu fiecare vizită, mai bătrân și, deci, cu un pas mai departe de toate frumusețile și ne-frumusețile acestei lumi.

*

A trecut Andrei, în fugă, să ia niște hârtii de la Dana. Aceasta e ora la care se întoarce el de la serviciu. Are bani, este plătit bine, dar lucrează prea mult. Stăpânul modern de sclavi (patronul, concernul) e mare meșter în a-și „motiva” supușii: pe fiecare îl momește cu ce află că-i place. Pe leneș, cu zile libere. Îl pune să lucreze peste program, pentru o zi liberă, când și când. Pe cel harnic și iubitor de bani, cu banii la care acesta râvnește, ca să trăiască bine. Dar când să trăiască, dacă el se istovește de dimineața până seara? Așa se face că, sus, elita economică se răsfăță, iar jos, hrănindu-se cu iluzia câștigului, truditarii își consumă existența robotind. Nimic nou sub soare.

Miercuri, 12 septembrie 2007, ora 13:15

M-am gândit că, la vârsta mea, nu mai e nevoie să fiu mânat de acel *trebuie* (exterior sau lăuntric). Singura poruncă este cea biblică. Încerc să nu mă abat de la ea. Și nici nu-mi e prea greu,

mi-a intrat în deprinderi, în sânge. Așadar: *Supune-te poruncii și fă ce-ți place!* Iată conduita cea mai înțeleaptă cu putință. Dacă procedezi așa, ce-ți place va fi exact ceea ce trebuie. Eu nu am lenevit niciodată. Nu lenevesc nici acum. Mi-a fost și îmi este cu neputință să nu lucrez – la cărțile mele, la perfecționarea mea duhovnicească. A existat și există un neînduplecat imperativ lăuntric: *trebuie!* Voi nuanța, voi preciza și voi limita acest imperativ, potrivit cu ceea ce am scris anterior: *Crede în Dumnezeu, respectă poruncile Sale și fă ce te îndeamnă inima!* Fii sigur că vei face atunci și ce trebuie și cât trebuie.

Sâmbătă, 15 septembrie 2007, ora 22:30

Germania (ca tot Vestul) e o țară artificială, un produs al civilizației. Nu mai există floră spontană, nu mai există faună spontană. România este, încă, o țară naturală. Insist: *încă*. Dar e „*viris exhausta*”⁸⁹ (aidoma Daciei, ca să preiau spusa lui Criton, medicul împăratului Traian), este dezorganizată, destructurată. Riscă să înceteze a fi o țară naturală și să nu fie capabilă a deveni o țară artificială. Ce se va alege de ea?

*

Ieri, spre seară, când reveneam de la magazinul Plus, Dana tăifășuia la computer (videotelefonie) cu una dintre prietenele ei. Din pricina tonului strident, amestecat cu hohote de râs, părea a vorbi într-o limbă oribilă, barbară. Vorbea repezit și zgomotos, și sacadat – parcă arunca, în toate părțile, cu pietre.

*

Deși eu însumi stăpânesc 3-4 limbi, în afară de română, am mari rezerve față de poligloți: sunt niște jalnici palavragii. Nu sunt buni la nimic altceva, în afara interminabilelor flecăreli. Femeile excelează în acest domeniu.

⁸⁹ Lat. „secătuită de bărbați” (trad.n.).

*

Există indivizi care ilustrează ceea ce s-ar putea numi sociabilitate la distanță: orală (telefonul), scrisă (ori, mai larg, audiovizuală – computerul). Acești oameni se realizează vorbind, de pildă, ore în șir la telefon cu așa-zisul prieten cutare, a cărui prezență fizică nu o dorește însă. Un atare ins poate pălăvrăgi oricât de mult, dar, dacă interlocutorul are proasta inspirație să își facă apariția (sedus și derutat de nestăvilita bunăvoință orală a infatigabilei vorbării), va avea de suportat, cu surprindere, iritarea bunului său prieten și va regreta că a trecut granița amintitei sociabilități... la distanță. Această sociabilitate la distanță este una dintre mizerabilele deghizări ale egoismului. Nu faci nimic pentru celălalt. Articulezi cuvinte. Sociabilul dependent de palavre vorbește doar pentru sine.

Duminică, 16 septembrie 2007, ora 13

Ne-am întors din Centru, din Marienplatz și Odeonsplatz. Serbare populară în Odeonsplatz, cam provincială, destul de jerpelită, dacă e să fim sinceri. La fel și în Marienplatz, unde, însă, era spațiu mai mult, iar promenada spre Stachus – foarte ademenitoare. Muzicanți, pe Theatinerstrasse, ca și lângă Marienplatz. Turiști. Mulți chinezi (și japonezi). Foarte cald, ca în toiul verii.

*

Oli a conversat mult la telefon cu Mina. Heinz e foarte bolnav. Mina îl îngrijește singură, căci, deși el are doi copii, nu se poate conta pe ei. Copiii iresponsabili ai vremurilor de azi. Exact așa cum ne spune *Biblia* despre timpurile de pe urmă.

Luni, 17 septembrie 2007, ora 9:30

M-am plictisit de München și de împrejurimile lui. E fapt cunoscut că locurile nu sunt, neapărat, frumoase sau urâte în sine; simțămintele noastre le fac așa ori altfel. Aidoma se întâmplă și cu oamenii – noi îi colorăm în roz sau în cenușiu, după cum ne îndeamnă cine știe ce pornire obscură. Desigur, acest subiectivism nu e absolut, dar ocupă un spațiu însemnat în calitatea relației dintre identitate și alteritate. Oricum, ceea ce mă stăpânește acum este *la nausée*⁹⁰.

Ora 22. Toată lumea s-a retras după cină. Pe la 18:30, am ieșit în curte, ne-am așezat într-un fel de chioșc – Oli, Dana și eu – și am băut un ceai, în aer liber. Era cald și plăcut, o seară tihnită de septembrie. Când s-a întunecat, au apărut Lizuca și Nikolai. Acesta a aprins lumânările de pe masă și am mai rămas împreună, afară, sub acel acoperiș, până s-a răcorit.

*

Din timp în timp, îmi vine în minte Timișoara. Și veghez în singurătatea absolută dintre locul de aici și locul de acolo.

Miercuri, 19 septembrie 2007, ora 6:50

După rătăcirile nocturne din vis, după această tulbure absență din lume, sunt fericit, în fiecare dimineață, când o regălesc pe Oli. Aceasta este o probă a ceea ce înseamnă ea pentru mine.

*

Lizuca a venit de la spital la ora 1 noaptea. Plecase în zori, la 7. Lucrează ziua întregă, ba și o parte din noapte. La fel și Andrei. Repet: e prea mult. Sclavia perfidă a epocii moderne. Și capitalismul e o mizerie, altfel decât socialismul, dar, în fond, tot

⁹⁰ Fr. „greață”.

mizerie. E materialist, lacom, deseori ateu, e inuman și egoist, și el, ca și socialismul, idolatrizează stafia (stihia) economicului. Nici în capitalism nu e loc pentru spirit. Sufăr, tânjesc după liniștea mistică, infinită, a Pustiei. După Poiana mea mistică. Ea m-a construit, eu am construit-o? Nu, *El* ne-a construit. În Poiană, am zărit, dimineața, în roua rece, proaspătă, argintie, pașii Lui.

*

Nu mi se mai pare atât de măreț romanul lui Stendhal, nu mă mai absoarbe ca la primele lecturi. Parcă ar fi altă carte. Or, nu e altă carte. Eu, cititorul, sunt altul, deși sunt același. Așa e viața: o încrucișare de paradoxuri.

Joi, 20 septembrie 2007, ora 16:45

Ieri, mi-a apărut, spontan, în minte apelul: „Adio, München!” A fost, deci, o ivire naturală, firească, organică. Este foarte plauzibil ca, de acum înainte, să ne facem concediile în altă parte. Sau – poate și mai bine – acasă. Mai putem afla lucruri noi despre München? Desigur. Chiar foarte multe. Deși e a opta oară când îl vizităm. Dar nu mă mai interesează.

*

Am mers spre Plus, singur, pe străzile calme, însorite, pustii. Pe Wilinger Weg, toamna a lăsat lungi și delicate dungi de frunze îngălbenite. Orașul întreg e întomnat. Spre dreapta, cum am ieșit, spre Hechtseestrasse, nu prea departe, frumoasa biserică a zonei. Planificasem o vizită la Andrei și Lucia, dar o vom reprograma, fiindcă ei se duc la cumpărături. Ne vom îndrepta spre Sendlinger Tor, să vedem parada ce deschide Oktoberfestul. Absența oricărei participări afective dă mai multă savoare acestor promenade. Altfel, le-ar tulbura regretul că plecăm, în curând, că

cine știe dacă și când vom reveni. Așa, totul e limpede. Mă bucur de ce văd, de ce aud etc. Și atât. *Je suis guéri*⁹¹. De Stroești m-a vindecat tirania mamei. De München – mojiția Danei față de Oli. Le sunt recunoscător amândurora.

*

Aseară, a sosit, în colet, o carte, *Jésus de Nazareth* (operă a Papei Joseph Ratzinger – Benoît XVI), comandată de Dana pentru mine. Delicatețea gestului a fost alterată de o dublă mitocănie: 1) lui Oli nu i-a comandat nimic, nici măcar un semn de carte; 2) mie, înmânându-mi volumul, mi-a spus: „Uite asta, ca să nu mai citești porcăria aia de *Mănăstirea din Parma*”. Acest adaos nu era necesar, el implică o judecată de valoare, o calificare trufașă, lipsită de gust și de tact.

*

Tânjesc aproape dureros după viața noastră mult mai duhovnicească de acasă. Mediul în care mă aflu acum nu are – în ciuda pretențiilor – nimic spiritual.

Sâmbătă, 22 septembrie 2007, ora 20:30

A fost o seară frumoasă, ca de adio. Nici n-am bănuț că va fi atât de încântătoare și de romantică. S-a derulat lin și misterios, ca un vis. Am ieșit în oraș, la 17:30, și am părăsit stația de metrou la Odeonsplatz. Am ajuns în Brienerstrasse, am mers, am tot mers și, în Salvatorstrasse, am intrat în librărie. Acolo, am cumpărat patru cărți englezești – pentru Raluca, Lizuca, Andrei și Oli (*Alice in Wonderlands*). Ne-am oprit la Frauenkirche. În piațeta din față – lume multă, un bazin cu mici havuzuri, macheta (în bronz? În plumb?) a orașului vechi. Solemnitatea monumentului. Splendoarea naosului. Am stat pe o bancă, am aprins lumânări.

⁹¹ Fr. „Sunt vindecat”.

Am luat-o apoi spre Marienplatz – buluc de străini, costume naționale, destul de mulți inși băuți, pașnici însă. În Viktualienmarkt, o macara ridică și-i făcea să planeze, legați de niște aripi, pe doritorii de zbor. Râsete, gură-cască. La colț, pe o piatră, sub bolți, o bătrână, pe care o vedem acolo mereu, uneori luând masa, împreună cu alți peneri. Am traversat iar Marienplatz și, tot de la Odeonsplatz, am luat metroul spre casă. Acea oră, începând cu primii pași pe Brienerstrasse și încheind cu clipele de contemplare și reculegere din Frauenkirche, îmi va rămâne în minte. Așa cum mi-a rămas, din călătoria de astă-iarnă, o plimbare pe Sendlingerstrasse (când Oli m-a fotografiat lângă acel Hrist răstignit). Tot azi am trecut și pe lângă 3 din cei 4 lei, din Odeonsplatz, și i-am atins pe bot, potrivit tradiției.

Duminică, 23 septembrie 2007, ora 15:30

La 10:15, au apărut Andrei cu Lucia. Am mers toți patru, cu metroul, până la Theresienwiese. Spectacolul este, într-adevăr, captivant. Costume naționale, defilări, cai, căruțe, corturi imense (3500 de locuri), unde se mănâncă și se bea, diverse tipuri de tiribombe, magazine, norod, nenumărate atracții, poliție. E o experiență unică, în felul ei, contactul cu acest Oktoberfest. La plecare, abia am putut răzbi prin mulțime. Acasă, ne aștepta masa, la care a participat și Ștefan, fost coleg și prieten cu Andrei, proprietarul casei. Dana s-a străduit să fie o masă bogată și diversă. Așa a și fost. Dar, din păcate, nu te poți simți în largul tău la un prânz de apatrizi, poligloți, comunicând pe fragmente, vorbind, traducând, înțelegând, neînțelegând...

*

Mâine, vreau să cumpăr un film pentru aparatul de fotografiat. Am de gând să facem o poză, în gară, noi doi – Oli și cu mine –, lângă tren. Îl vom ruga pe cel care ne va conduce la

Hauptbahnhof să ne fotografieze. Pentru acel *Adio, München!*, de care am pomenit.

Luni, 24 septembrie 2007, ora 18

Aseară (în gând) și azi (pe hârtie), am scris o poezie de trei strofe, intitulată *Adam*. Mi se pare reușită. E în curs de elaborare, însă. Vom vedea cum va arăta atunci când își va găsi forma „organică”, firească, forma spre care tinde acel impuls primordial, acea zvâcnire ce generează un text.

Miercuri, 26 septembrie 2007, ora 9:35

I-am telefonat mamei. Stătea pe una dintre treptele scării de piatră a casei și privea un trandafir, căruia, zicea ea, cineva i-ar fi tăiat o parte din rămurele. La cei 96 de ani ai săi, mama contempla un trandafir... Au mai rămas câteva zile până la întoarcerea acasă. Zile care trec inexorabil, dar greu.

Vineri, 28 septembrie 2007, ora 11:20

Constat că, treptat și spontan, energia mea lăuntrică, atenția se orientează spre treburile de la Timișoara, spre carte, în primul rând. Îmi aduc aminte că, înainte de a veni înapoi, cu vreo 2-3 zile, deci, în prealabil, lucrurile se petrecuseră invers: atenția și preocuparea s-au îndreptat, gradual, și s-au fixat către München. Astfel, firea mea nu pierde energie, nu risipește. Fiecare țel este, instantaneu, slujit de forțele și mijloacele ce-i sunt necesare.

Sâmbătă, 29 septembrie 2007, ora 19

Am fost la Andrei. Lucia ne-a tratat cu prăjituri și cafea. Era soare, cald, ușa spre spațiul verde era deschisă. Broscuțele țestoase – una mai mărișoară, alta foarte micuță – au un părculeț

amenajat cu mare grijă. În jurul casei, în tot cartierul – multă verdeață. E o lume străină, de fapt. Ce mai avem, în fond, în comun, noi, cei de altădată? E o lume străină, o limbă străină, o viață străină. Frumoasă, poate, bună, poate, cumsecade, poate, dar străină. Una peste alta, acum, la încheierea sejurului, îmi declar mie însumi că a fost o vacanță din care ies fără regrete, dezamăgit de oameni, încântat – cu moderație – de oraș, cu gândul *numai* la Domnul. E un mare, un uriaș, un neprețuit câștig acesta.

3. ADAM

Marti, 2 octombrie 2007, ora 8:35

Reiau însemnările, aici, acasă, unde am revenit ieri, în jurul orei 16. Când am coborât în gară și am început să car geanta pe role, am avut un moment de reală derută: „Aceasta-i Timișoara?”, am întrebat-o pe Oli. Da, chiar Timișoara era. Urâtă, provincială, jalnică.

Între timp, a telefonat Dana, să întrebe cum am călătorit și, ceva mai târziu, Mina, care umblă cu vorba, de la Dana la Oli, și invers. Ieri, i-a comunicat lui Oli ce-a zis Dana, de ce anume e nemulțumită ș.a.m.d. Mina e o intrigantă. Încearcă mereu să dezbine, să se insinueze între oameni apropiați și, dacă poate, să-i despartă. Cu mine nu i-a reușit, dar Oli e mai expusă. I-am atras, cu toată seriozitatea, atenția lui Oli să înceteze orice discuție cu Mina apropo de Dana. Mina spune adevăruri, spune și jumătăți de adevăr, modulează de așa manieră informația, încât cei în cauză ajung să se suspecteze reciproc, în vreme ce ea, Mina, se plasează la mijloc, ca șef al relațiilor interumane. Dacă nu i se retează – ferm, civilizată, decis – aceste porniri, va reuși să le rupă, una de alta, pe Oli și pe Dana.

Joi, 4 octombrie 2007, ora 15

Volumul meu de poezie, *În Piața Centrală*, a fost parcurs încă o dată de mine și, cvasi-concomitent, de Oli. Nu sunt greșeli. Am adăugat, pe fila a IV-a, care este liberă, enunțul *To*

the happy few. Luni îl voi duce la Editură, împreună cu coperta și, dacă vrea Dumnezeu, va apărea până la sfârșitul lui octombrie. Încet-încet, intrăm în ritmul vieții noastre obișnuite. *Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi, păcătoșii!*

Vineri, 5 octombrie 2007, ora 7

Oli, după lectura volumului meu de versuri, s-a posomorât puțin, așa cum se întâmplă întotdeauna. Poezia mea o tulbură de fiecare dată, îi arată chipul nevăzut, oarecum tainic, al firii mele. Într-o zi, la München, după ce a stat, câteva momente, îngândurată, cu nutrița ei dulce, a zis: „Știi ceva? În familia asta a noastră, tu ești singurul artist adevărat, realizat ca atare. Dar nu faci caz, stai liniștit și lucrezi, în timp ce alții, în jur, Dana, Buni (mama, adică) etalează tot felul de comportamente așa-zicând «artistice»: mofturi, ciudățenii, capricii. Tu, în schimb, te concentrezi asupra vocației tale și încerci să nu-i incomodezi pe alții”. Cam așa a vorbit (reproduc din memorie). Iar, mai târziu, în timp ce mergeam spre Uban, a adăugat: „De fapt, așa cum procedezi tu, temeinic, discret, în liniște și profunzime, procedează un artist adevărat”. Știu eu? În cazul meu, are dreptate. Dar, fiecare cu darul său și cu temperamentul său.

Sâmbătă, 6 octombrie 2007, ora 18

Iarăși am dormit după-amiaza. De unde și de ce somnul acesta? Ce vrea el să acopere, ce se străduiește să vindece? În poezia scrisă la München și intitulată *Adam*, un vers sună așa: „Urmașii mei trupești m-au compromis”. Nici măcar nu mă întristează că pun pe hârtie acest enunț. Am rămas doar cu femeia mea. Ca Adam. De fapt, nici nu era cu putință altfel. Eu, femeia mea și Dumnezeu.

Joi, 11 octombrie 2007, ora 8:50

Aseară, nesigură, Oli m-a întrebat dacă poate să telefoneze în Germania, ca să le ureze, lui Andrei și Luciei, drum bun, în America. Lucia pleacă într-acolo azi, Andrei peste o săptămână. „Firește că poți să telefonezi”, i-am zis. I-am dat numărul, l-a format, a vorbit cu Lucia și cu Dana. Pe mine nu mă mai preocupă aceste personaje. Și Oli știe asta. Mă cunoaște. Știe că e o limită, care, odată depășită, nu mai pot – și nici nu mai vreau – s-o ignor. Pe măsură ce trece timpul, sunt tot mai revoltat de inadmisibila lor grosolanie, deși nu au fost, firește, jigniri, insulte – ci comportament nedelicat, repezit, lipsă de duioșie și de minte. De ce trebuie să am relații duioase cu asemenea oameni? Firea și comportamentul lor mă obligă să comentez, să calific, să condamn, să păcătuiesc. Pe lângă faptul că e incomod și dureros să asist cum cineva îmi brutalizează verbal soția, iar eu sunt în imposibilitatea de a o apăra, altfel decât încercând, mereu, cu blândețe, să temperez umorile unor inși pe care i-am supraevaluat. Și de la Stroești, și de la München, în fond, am fost expulzat. Cu perfidia crudă a subconștientului. Fiind lovit, la München, nu neapărat direct, ci în persoana căreia îi port cea mai profundă afecțiune. Nici nu se putea o mai eficientă lovitură. Trebuie să recunosc că, la Stroești, lucrurile au fost (și sunt) diferite. Acolo am fost atacat de-a dreptul, deseori fără menajamente, în timp ce Oli – sincer? – e ridicată în slăvi. Bănuiesc, pe de altă parte, că în rețeaua acestor legături de familie au intervenit, ca factori perturbatori, și două persoane foarte active în ce privește intriga și discordia. Între mine și frate-meu: cumnată-mea (poate, indirect, și mama). Între Oli și Dana: Mina. Dumnezeu să mă ierte dacă greșesc.

Vineri, 12 octombrie 2007, ora 10

Nu rup și nici nu voi rupe relațiile cu membrii familiei mele, dar le voi situa, exclusiv, într-un cadru rațional, structurat, scoțându-le de sub dominația haotică a sentimentelor. Atunci, toată lumea va fi mult mai liniștită. De ce? Fiindcă vor exista moderație și rânduială. Am avut în minte această logistică, mai vag, întotdeauna, și am procedat în consecință, însă, acum, am decis, cu limpezime, programatic, să mă țin strict de reguli ale lucidității, când e vorba să rezolv probleme familiale. Fiindcă, ori de câte ori m-am lăsat în voia simțămintelor, am eșuat. Vreau să o protejiez pe Oli de orice impact cu experiențe negative. Pe de altă parte, trebuie să am grijă de mama și să cultiv raporturi normale cu copiii. Cu bunăvoință, deci, cu dragoste, dar fără exaltare. Sper ca Duhul Domnului să mă lumineze. Sunt păcătos, sunt nevrednic, e adevărat, dar sunt slujitorul Lui și nu caut ajutor, îndurare, sfat și (i)luminare niciunde decât la El – El Shaddai, Atotputernicul.

Ora 17:10. Nu mi-a priit vacanța. Și regret că nici lui Oli nu i-a priit. N-a găsit acolo niciun dram de căldură. Pe măsură ce trece timpul, sunt tot mai indignat. Mi-aduc aminte expresia intimidată și derutată a lui Oli, încercarea ei, timidă, de a se feri din calea mitocăniei, resemnarea cu care primea vorbe repezite... Știu că altcuiva ceea ce scriu eu i s-ar părea exagerat. Dar noi – Oli și cu mine – trăim altfel: discret, intelectual și nobil, nu zbierând, nu ieșindu-ne din fire, trăim cultivând (atât cât suntem în stare) idei, nu interminabile palavre.

*

După 15 noiembrie, mi-am propus să fac un drum la Stroiești. 3-4 zile, în care să mă ocup de felul cum își va petrece mama iarna acolo. Soluția cea mai eficientă mi se pare plățirea

convenabilă a Angelicăi, după ce voi fi stabilit condițiile în care o asemenea plată se poate face.

Duminică, 14 octombrie 2007, ora 16:15

La 13:45, eram în fața blocului în care locuiește Paul Banciu. Soare, vânt, termometrul arăta 13 grade. Am mers amândoi, eu și Paul, agale, până la Casa Tineretului, unde eram invitații lui I. Olteanu, la o emisiune de cultură. Eu urma să citesc din *Biblice*. Paul mi-a povestit câte ceva din alergătura cu sediile pentru Biblioteca Județeană. Lipsa de interes pentru cultură, temă mereu reluată. Iată-ne ajunși. Din spatele marilor geamuri ale ușii de la intrare, ne privea, cu oarecare nedumerire, doamna Augusta Anca. „Ce faceți aici?” „Am venit la emisiune”. „Da? Mă rog... E lume multă, diverse formații... Mergeți, după draperii, e un hol, rotund sau, eu știu?, oval”.

Ne-am conformat. Pe margine, asistând, de pe un scaun, la spectacol, am identificat-o pe acea doamnă care ne anunța – pe Oli și pe mine –, cu un timp în urmă, că în Parcul Rozelor va fi *Festivalul inimilor*, „foarte frumos, nu veniți?” Își face apariția și la cenaclu, la Uniune, am văzut-o și la Real, intrând ca la ea acasă. Se distrează foarte bine umblând de colo-colo, la spectacole și petreceri de acest fel. Așa i-a și rămas numele, între noi – *Festivalul inimilor*. O zăresc, deci, pe *Festivalul inimilor*. Ne apropiem de ea, o salutăm, ne chestionează și ea, ce căutăm acolo, apoi privim spre „platou”, „după draperii” (cum ne-a zis, la intrare, doamna Anca Augusta). Ce văd? Un șir de bărbați cu căciuli mari, albe, un ins cu o tobă uriașă, un șir de femei în costume populare... Într-o parte, acel I. Olteanu, cu o fetișcană. Se pregăteau, desigur, să deschidă un spectacol amestecat, în care nu înțelegeam ce rol și ce loc puteam să am eu. Cadrul era total nepotrivit, nu doar cu poezia mea, ci cu orice poezie, de un

anume nivel. „Paul, eu plec”, am zis. „Am toată stima pentru tarafuri, dar nu văd ce legătură am eu cu așa ceva”. „Dar eu?” „Tu, măcar, ești directorul Bibliotecii, vorbești despre Bibliotecă, ești persoană oficială. Eu, ca poet, individ independent, n-am niciun motiv să rămân”. „Hai, mă, stai...” „Nu te supăra, dar nu văd de ce-aș participa la acest spectacol. De altfel, s-ar putea să și scoată de pe film contribuția mea, căci nu e în ton cu celelalte componente”. „Nu, că e în direct...” „Tu, în locul meu, ai rămâne?” „Nici așa n-aș rămâne” etc. În cele din urmă, deși mi-a părut rău de Paul, ne-am luat rămas bun și am venit acasă. M-am odihnit, iar acum, am mâncat niște struguri și mă pregătesc să citesc mai departe din *La Chartreuse de Parme*.

*

Hm! Mi-am adus aminte de ăia cu căciuli, de pe platou. Căciuli mari, albe, parcă aveau câte-o oaie în cap. Și, pe margine, nelipsita *Festivalul inimilor*.

Joi, 18 octombrie 2007, ora 10:40

Ceea ce e ciudat (și oarecum enervant) în *La Chartreuse de Parme* este această dominație prostească și absurdă a femeilor asupra destinului masculin. Bărbații par a fi marionetele intrigilor feminine. S-ar putea să găsim aici o reminiscență a vechiului cult al Erosului, de care se vorbește în *L'amour et l'Occident*⁹². Presupun că, în fapt, bărbații decideau, dar se păstra acest joc, acest ritual al idolatrizării, această plasare a seraficei femei pe un pedestal, la baza căruia bărbații, în genunchi, făceau temenele și primeau porunci. Chiar așa se spune: „Îți ordon”, „Ordonă-mi”. E înduioșător, fals, rizibil.

⁹² *Dragostea și occidentul*, celebră lucrare a lui Denis de Rougemont (1939).

Sâmbătă, 20 octombrie 2007, ora 16:15

E anevoios fără niciun ajutor. Am cumpărat azi de la magazinul din piață un set de șurubelnițe și un „cap de armătură” pentru robinet. Am montat acel „cap de armătură”, dar, deși nou-nouț, s-a rupt. Eu nu mă prea pricep, marfa e proastă. Casa noastră e îngrijită, e bine dotată, dar mici și inevitabile avarii apar și nasc iritare, impaciență, ba chiar exasperare. Oli se lăudase, cândva, că mă va scuti de orice griji. A și făcut așa multă vreme. Dar, mai târziu, după ce sănătatea i s-a șubrezeit și copiii și-au probat întreaga „nesâmțâre”, tot greul a căzut pe umerii mei. Aidoma, deși s-a instalat cu o „nesâmțâre” similară la Stroiești – el și toată rudenia lui și a lui fiu-său –, frate-meu mă consideră parte egală la îndatoriri, când e vorba de mama. Iar mama însăși pare a fi uitat că m-a exilat, pe nepusă masă, din acea aripă a casei unde, prin tradiție, mă cazam, în vacanțe, și m-a îngrămădit dincolo, mai înspre curte... Gest simbolic, care înseamnă, clar, expulzare, exil. Subconștientul a înțeles imediat că nu mai e acolo loc pentru mine, dar conștiinței – plină cum e de prejudecăți – i-a trebuit un timp să priceapă. Nu trebuie să fim nepăsători la semnalele ce vin dinspre subconștient. Cel puțin la unele semnale. Dumnezeu însuși îi vorbește omului chiar acolo, deseori: în subconștient. Acolo e și lupta cea mai grea între omul vechi, trupesc, și cel nou, duhovnicesc. Eu o știu prea bine...

Joi, 25 octombrie 2007, ora 17:45

Aș vrea, măcar o clipă, să uit că trăiesc. O clipă doar. Atât: o clipă. Dar nu-i cu putință. Sunt plin, arhiplin de propria-mi ființă, sunt numai ființă și expresie a ființei. Asta sunt eu: ființă, în continuă și dureroasă autocunoaștere și exprimare.

Vineri, 26 octombrie 2007, ora 18:30

Ziua e pe sfârșite. Cerul își etalează, dinaintea ferestrei, alternanța de cenușiu (nori subțiri) și verde adânc (eter). Ce mici suntem! Ce infinit, în jur și în suflet! Faptul că omul credincios e mai liniștit și mai fericit decât cel necredincios rămâne cea mai clară și mai convingătoare probă că existența, în și prin credință, este cea normală, cea firească, cea potrivită cu taina, alcătuirea, menirea, destinul ființei umane.

Sâmbătă, 27 octombrie 2007, ora 12:30

Am vorbit alaltăieri de preaplinul ființei. Așa mă simt: un preaplin de ființă. Ființa în sine. Conștiința de sine a ființei. Impulsul continuu de a exprima ființa (impulsul ființei de a se exprima). Ființa în ipostaza sa fizică, senzorială, senzuală. Ființa în ipostasul său duhovnicesc. Emblematicizarea extremă a acestor două ipostaze, limpezirea, definirea, conturarea netă a conflictului dintre ele... Uimirea de sine a ființei. Perpetua descoperire de sine a ființei. Nu găsesc lexicul și fraza adecvate spre a numi ceea ce văd în mine însumi.

Duminică, 28 octombrie 2007, ora 10:35

Citeam din *The New Testament*, când a sunat telefonul. A răspuns Oli. La celălalt capăt al firului, isterizat, scos din minți, frate-meu. A fost sunat de la Stroești și i s-a spus că eu nu am telefonat (deși, vineri, am vorbit cu mama și cu Angelica) etc. Descumpănită, Oli mi-a dat mie receptorul. Da, frate-meu, exasperat, mi-a spus că l-a apelat Angelica (acesteia i s-au spart ochelarii), că mama îl sâcâie, că să telefonez imediat ș.a.m.d. Am telefonat, totul era în regulă. Mama și Angelica stăteau în bucătărie, în sobă ardea focul, fântâna are apă bună (căci a fost curățată) etc. Am revenit cu un telefon la frate-meu să-i comunic

rezultatul convorbirii. Dar el continua să fie apelpisit. De altfel, îi spusese și lui Oli că el nu înțelege cum de nouă mama ne vorbește (relativ) normal, iar pe el – și ea, mama, și Angelica îl supun la neostoite cazne. De pildă, nu doar singurătatea mamei îi este mereu reamintită, ci și faptul că Angelica are bebele cu impozitul (și trebuie să intervină el), că are bebele cu ochelarii (și trebuie să-i repare el) etc. Eu încerc să pricep de ce se petrec lucrurile astfel și, probabil, chiar pricep. Mai întâi, mama continuă să ne ațâțe, tacit, unul împotriva celuilalt (frate-meu m-a apostrofat, m-a atenționat că ar trebui să „fiu mai activ”); apoi, este foarte posibil ca el să aibă, în comparație cu mine, obligații materiale în plus; în fine, erijându-se în stăpân, are și pocinoage decurgând din această poziție. La el, nu la mine, apelează toți, inclusiv Angelica. Când eu l-am sfătuit să se calmeze, mi-a răspuns că da, e ușor de zis, dar pe el, nu pe mine, l-au sunat azi-dimineață mama și Angelica și că el a trebuit să le tempereze, conversând un ceas pe telefonul mobil ș.a.m.d. „Ai grijă”, i-am spus, „n-aș vrea să ajungem noi doi la ceartă”. Bănuiala mea este că, de fapt, relația noastră e compromisă. Poate și din pricina nepriceperii noastre, poate și din pricina nepriceperii mele (frate-meu mi-a reproșat, indirect, că aș fi „nepăsător”), dar și din pricina egoismului feroce al mamei.

Ora 18:15. În acest an, 2007, în ultimele patru luni ale acestui an, s-a întâmplat ceva cardinal în existența mea empirică: am încetat orice relație afectivă, profundă, cu familia. Cu *toată* familia. Mă consolează gândul că nu din vina mea. Orice comunicare autentică și orice reacție spontană s-au stins. Au rămas datoria și dialogul convențional. Și acestea mi se par un exces. Dar la ele nu voi renunța. Nu mi-am impus să procedez astfel. Nu. Am fost silit să-mi circumscriu comportamentul. Ceilalți, chiar nemărturisit, chiar inconștient, au dorit asta, iar eu nu fac decât să mă conformez dorinței lor.

Vineri, 2 noiembrie 2007, ora 19:20

Domnul Pavel Cotuna a pus la punct instalațiile din casă și a plecat acum 5 minute. La ora 15, după un telefon prealabil, Oli a făcut un drum la Editura Marineasa. A revenit cu 10 exemplare din *În Piața Centrală*, împachetate, și unul liber. Abia dacă am avut vreme să răsfoiesc volumul. Am timp acum.

Sâmbătă, 3 noiembrie 2007, ora 11:30

Am pregătit un exemplar din *În Piața Centrală* pentru Virgil Nemoianu (Dumnezeu mi l-a scos în cale), l-am pus într-un plic și intenționez să îl expediez luni în SUA.

*

Am primit un e-mail de la Ciprian Valcan, cu invitația de a participa la o întâlnire cu poeți spanioli „importanți”, în 27 noiembrie, ora 18, la Librăria „Joc secund”, invitație însoțită de rugămintea să-i trimit cinci poezii, pe care să le dea la tradus în spaniolă. I-am expediat un grupaj de zece, rugându-l să aleagă el cinci, cu condiția ca una să fie neapărat *Adam*, și, totodată, să păstreze dedicația „To the happy few”.

*

Oli stăruie să o găzduim pe mama la noi peste iarnă. Ar urma să merg în 29 noiembrie la Stroești, să stau acolo vreo două zile, s-o aduc la 1 decembrie, cu Adi, taximetristul. Meditez. Cumpănesc. Ezit. Sper să-mi dea Dumnezeu gândul cel bun.

Luni, 5 noiembrie 2007, ora 15:45

Am expediat, la Bethesda, lui Virgil Nemoianu, volumul de versuri – înnobilat de prefața lui. Îi sunt îndatorat și am să spun acum, aici, de ce. De ani și ani, de când scriu, eu am fost sfâșiat, între, pe de o parte, încrederea în talentul meu (dacă n-aș fi crezut în el, n-aș fi scris) și, pe de altă parte, sentimentul insidios,

necruțător, al nimicniciei și al ratării. Nu al nimicniciei din unghi metafizic – știu că, în fața lui Dumnezeu, noi toți suntem pulbere și cenușă, ci al nimicniciei și al ratării artistice. Or, acest conflict a fost (și este, încă), din punct de vedere existențial, devastator. Ei bine, Virgil Nemoianu, om pe care abia dacă-l cunosc personal, cel mai strălucit comentator român de literatură în acest moment, dascăl și savant cunoscut și recunoscut, în țară și în afara țării, ins neangajat în găști și în politică, a stins, în mare parte, acest conflict interior, făcându-mi suportabilă existența. Relația mea cu el, ca și cea cu Părintele Bartolomeu (pe care nu l-am întâlnit niciodată față către față), este pur spirituală. Destinul meu literar e marcat de asemenea repere importante: Al. Philippide, Ștefan Bănulescu, Marin Preda, Mircea Ciobanu, Părintele Anania, Marian Popa, Ion Arieșanu și, mai ales, Virgil Nemoianu. Alături de ei, dar pe un alt palier, în alt rol – Oli. Toți aceștia aparțin „poporului lui Dumnezeu” (poate Al. Philippide să reprezinte o anume excepție). Toți aceștia sunt „the happy few”.

Ora 21:30. Se anunță o înăsprire a frigului. Ce-o face mama, singură, la ora aceasta? E mama, totuși... Oli insistă să n-o mai las la Stroești, să o aduc la noi. Iar eu nu știu cum ar fi mai bine.

Sâmbătă, 10 noiembrie 2007

Ora 17. Pe la ora 14, a telefonat Angelica, să-mi spună că mama dă semne de dezorientare, că-și alarmează vecinii etc. Presupun că azi a avut loc o criză. Angelica mi-a zis că ar fi bine s-o iau pe mama aici, o lună-două, fapt curios, dat fiind că ea primește 400 de lei pe lună și că are nevoie de bani. Astfel încât, la ora 16, i-am telefonat mamei și i-am comunicat că, în 29 noiembrie, mă duc și o iau la noi. S-a bucurat. Avea o voce sănătoasă, sigură pe sine. De ce, oare, s-a alarmat Angelica? În fine, voi fi acolo în curând și mă voi lămuri. În acest fel, încheiem

interminabila dezbatere legată de soarta mamei peste iarnă. Nu exclud posibilitatea unei înscenări (adică mama s-o fi montat pe Angelica, s-o fi pus să mă sune), dar, în fond, problema este reală. Mama e singură, are aproape 100 de ani și diversele manifestări, în aparență stranii, sunt de înțeles. Îi dau, deci, ascultare lui Oli, care a stăruit, continuu, să procedez așa cum am decis, în sfârșit. *Dumnezeu să fie cu noi și să ne ajute!*

Joi, 15 noiembrie 2007, ora 9:10

Din când în când, îmi vin în minte, ca niște adieri, scene, locuri, stări de spirit, peisaje, legate de München. Și amărăciunea mă inundă. Nebunia omenească, vană și criminală, strică totul. Ea a stricat mereu, strică și acum, va strica și de acum înainte – va pângări sentimente, relații interumane, amintiri. Se ivesc iarăși, deseori, cadre vizuale și reminiscențe afectiv-imaginative de la Predeal. Acestea au rămas, în mare parte, neîntinate. Iar stratul bazal al memoriei, cel ce include Stroișteiul, e prea complex, prea profund, spre a fi definit. El ține de ființa adâncă, e suferință, fericire, nostalgie, oroare – amestecate. Cred că, dacă, Doamne ferește!, aș fi obligat să trăiesc în acel loc, aș muri după câteva luni. Am investit prea mult în câteva entități din existența mea – oameni și locuri. Trei sunt aceste entități. Și, în legătură cu toate, este valabil acel vers, referitor la prima dintre ele: „Îmi amintesc de tine cu oroare”.

*

Poeta Simona Ciurdar mi-a zis că i-a plăcut mult volumul, că nu-l putea lăsa din mână. Și Virgil Nemoianu vorbea despre această lectură lipsită de dificultate, deși substanțială. N-ar fi exclus ca prefața lui să stârnească (așa cum mă avertiza Mircea Pora) invidie și antipatii (mi-a mai spus el așa ceva și după acele

afirmații-surpriză ale lui Virgil Nemoianu din diverse interviuri). Dar mie nu-mi pasă.

Duminică, 18 noiembrie 2007, ora 13

Adi cere 350 roni pentru drumul Stroești-Timișoara. Câtă cheltuială cu Stroeștiul! Câtă bătaie de cap! Frate-meu, mare susținător al formulei rustice, mi-a spus și azi că nu mai are chef să calce acolo, din pricina nesfârșitelor complicații. I-a venit, în sfârșit, mintea de pe urmă. M-a obidit, aseară, târziu, Oli. A început să plângă încet, tăcut, ca un copil – așa cum face ea. Și mi-a zis că ar dori să fie și acum așa cum au fost cândva relațiile noastre – ale mele – cu Dana. Am încercat s-o liniștesc, să-i spun că totul e la fel, dar ea mă cunoaște, știe că, de fapt, din pricina nu știu cui, totul s-a prăbușit, s-a stricat. „Eu sunt vinovată”, mi-a zis. „Nu trebuia să mă plâng de comportamentul Danei”. „Nu-i adevărat”, i-am răspuns. „Nu era nevoie să mi te plângi. Am constatat eu singur”. A adăugat că, pentru ea, relațiile mele atât de bune cu Dana și cu cei doi copii ai acesteia erau un motiv puternic de optimism, de încredere. Și acum... O cred. Și eu am nădăjduit în altceva. Dar nu am nicio vină. Doar vina de a-i fi supraevaluat, așa cum am mai spus. Ei nu sunt, niciunul, cum mă iluzionam eu că ar fi. Și cu alte prilejuri (acum 3-4 zile), Oli mi-a mai spus, indirect, că această ruptură o doare și că Dana, care, în mod real, mă iubește, suferă acum pentru comportamentul ei lipsit de minte. Dana știe că eu nu pot trece cu vederea gesturi care o rănesc pe Oli. Or, exact asemenea gesturi a comis. O dată, de două ori, de trei ori... Și eu am aplanat tensiunile. Până s-a umplut paharul. Acum, să și vreau, nu e cu putință să fiu, în raport cu ei, cum am fost înainte. Nu sunt supărat. Nu. Ci, pur și simplu, nu mai am de-a face cu ei la nivelul profund. Totul e convențional, amical, rece. Sunt sigur că și tonul rostirii, și

expresia privirii s-au schimbat. Totul s-a schimbat într-o clipită: atunci când mojiția a întrecut limita. Mi-e cu neputință, de pildă, și să citesc lucrarea aceea, cartea franțuzească, pe care Dana mi-a dăruit-o. Oli a observat că n-o citesc și m-a întrebat, timid, unde am pus-o. În bibliotecă, pe rafturile cărților franțuzești. Îmi pare rău de Oli. Era fericită că între mine și Dana (cu ai ei) există o legătură, o comunicare atât de strânse. Și eu eram încântat. Am investit enorm în ei. Am scris cărți pentru ei, chiar despre ei. Nu spun că nu au meritat. Nu spun nimic. Nu voi mai relua subiectul acesta. Nici nu l-aș fi abordat acum, dacă n-ar fi fost lacrimile lui Oli, în liniștea și singurătatea de la miezul nopții.

Marti, 27 noiembrie 2007, ora 22:25

Întâlnire minunată (acesta e cuvântul: minunată, ținând de ceea ce numim excelență) la „Joc secund”. Trei poeți spanioli – doi bărbați și o femeie: Rosa Lentini, din Tarragona; Jesús Hilario Tundidor, din Madrid; și Coriolano González Montañez, din Tenerife. Am avut succes. Chiar mare succes. În final, unul dintre spanioli, cel mai în vârstă (Tundidor), mi-a spus că eu sunt „muy inteligente”, mi-a cerut adresa, i-am dat-o, am făcut schimb de e-mailuri. Am citit doar *Adam*. Dar am vorbit și ceea ce am spus le-a plăcut mult tuturor. I-am definit, scurt, pe Robert și pe Bodnaru, care era gripat, am spus un cuvânt și despre mine (așa au făcut toți), am subliniat câteva dintre ideile pe care le evocase doamna Rosa Lentini. Robert m-a numit „clasic”. Eu am spus că el ilustrează o poetică a contingentei, eu – o poetică a transcendenței, iar Butnaru – o poetică a poeziei înseși. Și despre relațiile confraterne (inter-)scriitoricești am vorbit, ceea ce, iarăși, a atras atenția. A fost prezent și directorul Institutului Cervantes, Joaquin Garrigós (care știe românește). Am conversat în franțuzește cu spaniolii și, după întâlnire, la cafea, cu doamna Rosa

Lentini, mai ales, care stăpânește această limbă. Doamna Lentini m-a întrebat dacă am poezii traduse în limba franceză. „Da, am”, i-am răspuns, „și traduse, și scrise direct în acest idiom”. „Atunci”, mi-a replicat, „v-aș ruga să îmi trimiteți câteva”. Și mi-a înmănat o carte de vizită. I-am promis că îi voi expedia un număr de poeme, în zilele următoare. Am conversat, tot în franceză, și cu cel de-al treilea oaspete, poetul din Insulele Canare, Coriolano González Montañez. Mă privea cu ochii lui melancolici, adânci, încercând să mă descifreze, așa cum și eu încercam să-l descifrez. „Am putea fi prieteni”, m-am gândit. „Dacă nu și-ar avea căminul atât de departe”. Le-am dat câte o carte celor trei spanioli, directorului (tot spaniol și el) și celor trei traducătoare (două studente și dascălița lor, doamna Ilinca Ilian, care mi-a spus, de câteva ori, ce fericită e că mă cunoaște). În fine, i-am oferit un exemplar și lui Marian Oprea, care stătea, modest, mai la o parte, și care m-a felicitat pentru felul cum am cuvântat. A durat mult întâlnirea, aproape trei ore. Ne-am întors cu troleibuzul 19, în care l-am avut companion pe simpaticul Ciprian Valcan.

Joi, 29 noiembrie 2007, ora 8

Spre dimineață, m-a răvășit un coșmar. Eram la o întâlnire cu doctorul Petru Drăgan, mort de curând. Mă invitase să mă roage pentru redactarea unei cărți. Dar nu putea vorbi cursiv și coerent, mereu se întrerupea și, cum era el, volubil, sociabil, apela ba pe unul, ba pe altul, în dreapta și în stânga. La un moment dat, mi-a zis: „Dar la surpriza asta te-ai fi așteptat?” și mi-a arătat ceva în spatele meu. M-am întors și i-am văzut acolo, pe o bancă, pe tata și pe mama, așa cum i-am știut, tăcuți, stingheriți puțin, încordați, unul lângă altul. Obrazul tatei avea o culoare vineție, singurul semn, presupun, că era mort. După aceea, nu știu de ce, eu am ieșit cu Petrică Drăgan într-un fel de

parc și el a dispărut departe, printre copaci. Iar eu urma să mă întorc la cei doi (foarte) bătrâni ai mei. Dar m-am trezit și n-am mai ajuns la ei. Am și acum, în minte, urmele funeste ale acestui coșmar. Dimineața e rece și senină. La 9:30, plec spre stația „Normandia”. Cu voia lui Dumnezeu, pe la ora 17, voi fi la Stroești.

Ora 22. Mă aflu la Stroești, după o călătorie cu peripeții. Am adormit, la ora 19, doborât de o extenuare confuză, provocată, mai degrabă, de solicitarea nervoasă a contactului cu mediul de aici decât de efortul călătoriei. Și iată, după nici trei ore de somn, m-am trezit. E o liniște desăvârșită. Zădarnic iau tranchilizante, nu pot dormi.

Vocea de la telefon a mamei m-a înșelat asupra stării ei de sănătate. Am găsit-o sfârșită, în pat, neglijată de îngrijitoarea ei lacomă de bani, având, lângă pat, pe o măsuță, o ceașcă goală de cafea, o bucată de pâine și o farfurioară cu puțin piept de pui, prăjit cu o zi înainte, tare, uscat. Mama are încă dantura aproape întreagă, dar nu poate înghiți asemenea bucate insipide. Nu mă pot mira îndeajuns. Dacă Angelica așa o tratează pe mama, exact în ziua când știe că vin eu, ce se întâmplă în restul timpului? M-am gândit că o concediez, nu înainte, însă, de a mă consulta cu frate-meu.

Angelica, văzându-mă încruntat și taciturn, m-a informat, mieroasă, că mama n-a mai ieșit din odaia ei de la începutul lui noiembrie. Face numai drumul până la baie și înapoi. Oricât a stăruit ea, Angelica, să poftască măcar la o scurtă plimbare prin curte. Acolo, în camera ei, se spală (și este spălată), acolo i se aduce de mâncare, acolo își petrece toată ziua și toată noaptea, bântuită de gânduri frânte, angoase, suspiciuni. I se pare că cineva îi fură lucrurile (Angelica, desigur; s-o mai fi întâmplat, poate), bea 2-3 cafele pe zi, nu poate dormi etc. Nu are o bătrânețe frumoasă.

După-amiază, în timp ce vorbeam cu frate-meu la telefon, de jos, din sufragerie, el mi-a atras atenția că sus, unde era mama, s-a ridicat, apoi s-a pus în furcă receptorul: mama pândează, ne asculta conversația, a pretins el. Și a insistat să o mai ținem pe Angelica, fiindcă alta mai de ispravă nu vom găsi. Un fapt e cert: mama nu mai putea fi lăsată aici. Mi-am dat seama. Ea n-o mai suportă pe Angelica, ar vrea s-o scoată în stradă. Nici Angelica n-o mai suportă. Mama devine din ce în ce mai greu de suportat. E dezorientată temporal și are tot felul de lacunarisme. De exemplu, m-a întrebat când plec cu Adi acasă. „Păi, nu vii cu mine la Timișoara?” „A, da, da...” E-ngrozitoare bătrânețea. Și copiii sunt îngrozitori. Și părinții. Nu putem avea grijă unii de alții. Numai Dumnezeu ne acceptă așa cum suntem și are grijă de noi.

*

Pe șosea, în drum spre Stroești, privind pe fereastra autocarului peisajul, ce ar fi fost frumos (era zăpadă în Hațeg), dacă n-ar fi fost pângărit de om (pe malul Jiului, diverse resturi stăteau, scabros, agățate în crengi, în urma viiturii), am meditat la cele petrecute la München și la durerea lui Oli că necruțarea mea (izvorâtă dintr-o justificată dezamăgire) îi răpește confortul sufletesc pe care i-l dădeau bunele mele relații cu copiii. Am să încerc, de dragul ei, să șterg totul cu buretele, măcar la suprafață. În adâncime, fundamental, ceva s-a rupt și nu mai poate fi reparat. În fond, eu sunt vinovat pentru propria-mi dezamăgire. Am crezut că am de-a face cu altcineva, cu cineva asemănător, dacă nu identic, celui zugrăvit de mine în cărți. Or, nu. Dumnezeu, în atotștiința Lui, *béni soit-il*, a vrut altfel. Spre binele tuturor. În ce mă privește, las totul, absolut totul, mă predau întreg în voia Lui. „Urmașii mei trupești m-au compromis”. Îmi voi căuta locul între frații duhovnicești... Se aud câini, hămăind pe uliță. Câteva minute și liniștea s-a așternut din nou.

Vineri, 30 noiembrie 2007, ora 14:45

M-am trezit pe la 6. La 7:30, a venit Angelica. În cameră, deși aseară era foarte cald, acum se făcuse frig, ceea ce sporea simțământul de însingurare și restriște. Se pare că mama, într-adevăr, așa cum am aflat de la Angelica, n-a mai ieșit din camera ei de câteva săptămâni. Angelica îi duce mâncarea la pat, are grijă de toate. E rapace, însă. N-a fost mulțumită cu 150 de lei pentru lunile decembrie, ianuarie, februarie, când mama va fi la noi, a cerut 200.

Am fost la cimitir, după ce ploaia s-a oprit. Râul – sublim, ca întotdeauna. Am luat din Poiană, pentru Oli, o crenguță cu măceșe. La prânz, aceeași friptură de pui și, pentru mama, lapte. Mama stă în pat și se vaită de stomac – asta este, afirmă fratele-meu, noua ei metodă de tortură. Mi l-a denigrat pe frate-meu, că n-a venit s-o vadă, s-o „consulte”, să constate ce se întâmplă cu stomacul ei. De fapt, acest zăcut în pat, zile întregi, săptămâni, nu mi se pare semn bun. Angelica mi-a spus că mâinile mamei s-au subțiat, ca și ale tatei, atunci când..., că sunt mereu mai reci, că musculatura corpului s-a împușinat. Ea presupune că mama ar mai putea-o duce până-n toamnă. Nuța mi-a zis că, după opinia ei, mama e, fizic, sănătoasă, dar că e slăbită psihic, are vedenii și ar trebui consultat un „neurolog”. A fost și o ceartă, penibilă, între mama și Angelica, în prezența mea, pe seama banilor, pe care mama pretinde că i-ar fi dat, pe care Angelica neagă să-i fi primit. Totul decade în josnicie și ocară. Le-am molcomit pe cele două beligerante și am încercat să restabilesc pacea. Dar, recunosc, nu văd pe cineva dispus să accepte toanele mamei. Concomitent, e supărătoare și cupiditatea, e jignitor chiar să constați reacția primitivă a omului simplu, grosolănia țărănească. Casa începe să intre în ruină. Acoperișul e deteriorat, de pe colțul din afară al odăii în care stau acum s-a prăbușit o parte din

tencuială. Abia aștept să plec de aici. „Oare o să rezist pe drum?”, m-a întrebat mama. „Sigur că da”. Angelica mi-a spus că, într-un anume fel, mama n-ar fi vrut să meargă la Timișoara. „De ce?” Se teme că va muri acolo și că noi n-o vom aduce înapoi la Stroești, că o vom incinera. Să ne gândim puțin, deci. În general vorbind, ce e frumos în această viață? De ce ar trebui ea, neapărat, trăită? O singură concluzie se impune: trebuie trăită nu pentru ea, în sine, ci pentru taina pe care o implică. De vreme ce am fost aduși în viață, trebuie s-o trăim așa cum ne învață Domnul că se cuvine a fi trăită.

Sâmbătă, 1 decembrie 2007, ora 17:45

Sunt, din nou, la Timișoara. Mama, în letargia ei, n-a mâncat mai nimic, nici în zori, nici pe drum. La prânz, Oli ne-a așteptat cu masa pusă, dar ne-am așezat doar noi trei – Oli, eu, Adi –, mama retrăgându-se în camera ei. Și acum e acolo, destul de absentă, plângându-se, obsesiv, de dureri de stomac. Gabi m-a avertizat că aceste periodice implorări în legătură cu sănătatea sunt strict emfaticе, teatrale, că nu e nimic organic. Ea vrea, neapărat, să o vadă un medic. O să vorbesc mâine cu Viorel. Mi-a spus Oli că Dita Poenaru s-a oferit s-o consulte, căci ea știe să trateze și asemenea eventuale manifestări de – Doamne iartă-mă! – rătăcire. Poate însă că e ceva cu adevărat bolnav acolo. Pe de altă parte, o vreme s-a plâns de spate, acum s-a fixat pe stomac. Oricum, e ruinată, fizic și psihic. E dezolant cât a putut decădea în ultimii doi ani. Noi, Oli și cu mine, vom face tot ce este posibil s-o reabilităm, atât cât ne stă în putere.

Duminică, 2 decembrie 2007, ora 17:10

Frate-meu s-a interesat cum a debutat conviețuirea. Cum să debuteze? Mama o ține una și bună cu obsesiile ei – toate

morbide. Vrea la doctor, o doare stomacul. Dacă n-o ducem noi la un doctor, m-a avertizat, va merge ea singură. O supără stomacul, mi-a repetat. N-ar fi exclus, firește, după regimul asigurat de Angelica, dar cu mama nu știi niciodată ce e adevărat și ce e plăsmuit. În mod ciudat, dar, de fapt, explicabil, mă simt mai liniștit acum decât atunci când era la Stroiiești. A fost bine că ei doi, părinții, au rămas acolo? A fost rău? Greu de spus. *A fost.* Acum casa se degradează încet... Să revenim, deci, în prezent și să ne ocupăm de ale noastre. Și ale noastre țin de duh, nu de materie. Țin de „casa nefăcută de mână, veșnică, în ceruri...”⁹³

Miercuri, 5 decembrie 2007, ora 9:25

Ieri – vizită medicală. Aici, acasă. Mama a dorit, uzând de mari și dramatice puneri în scenă, s-o vadă un doctor. Viorel l-a trimis pe Adrian Vlad, un profesionist tânăr, plin de tact, social, care mă cunoaște și pe care îl cunosc. E vorba de o simplă gastrită (dacă e). Câteva leacuri banale, un calmant. Eu știu, desigur, foarte bine aceste tertipuri, menite să-i țină pe cei din preajmă într-o continuă alertă și într-o totală supunere. Cronofagia ființelor sadice, cum e mama..., care ne învață, zi și noapte, ce înseamnă dragostea jertfelnică.

Vineri, 7 decembrie 2007, ora 16:35

La 12 – lansarea volumului meu *În Piața Centrală*. Sală arhiplină. La masă, în ordine, Cornel, Paul, eu, GrațIELa Benga. Au prezentat cartea Cornel, Paul și, mai ales, ca protagonist, GrațIELa Benga. Apoi, din sală, au mai vorbit: Dan Negrescu, Marcel Turcu („Eugen Dorcescu e gândul greu”), Aurel Turcuș, Rodica Bărbat, Mircea Șerbănescu și Părintele Ioan Petraș (care

⁹³ 2 Corinteni 5,1.

mă tot numea „maestrul Dorcescu”). Poate și alții. Cornel s-a referit insistent la prefața lui Virgil Nemoianu. Constanța Marcu m-a întrebat de ce nu am făcut eu însumi o prezentare a cărții. Ea, ca mare admiratoare a discursurilor mele, a avut această idee năstrușnică. Deci, s-a încheiat și acest eveniment. Revenim la conviețuirea insolită – noi/mama – și mă întreb cum și dacă vom putea rezista.

*

Mama – *angoisse de séparation*⁹⁴ – montase o mică și dramatică piesă a suferinței. Zăcea, în pat, cu ușa deschisă, gemând ușor, sacadat.

Luni, 10 decembrie 2007, ora 9:30

Apropo de *În Piața Centrală*. Oli a vorbit aseară, la telefon, cu doamna Rodica Bărbat. Și ea, ca toată lumea, spune că e cel mai bun volum al meu. „Poezie pură”, zice ea. Poate că, într-adevăr, tema volumului e ființa în sine, nu „ființa în relație cu...” La o asemenea poezie se ajunge, însă, după ce au fost parcurse, obligatoriu, motivele sociale, naturiste, erotice etc. Așadar, doar ființa, în tânjirea ei spre Creator. Ființa eliberată de orice contingentă. Iar misticismul e și el pur, nu derivă dintr-o anumită opțiune. Așa se pare că recepționează (chiar și numai intuitiv) cititorii avertizați recenta mea carte.

Marti, 11 decembrie 2007, ora 11:50

Cumnată-mea a spus despre mama: „este infernală” (citez textual). Azi, de dimineață, am slujit prin casă – mic dejun, driblinguri psihopatologice. Urmează prânzul, cu aceeași echilibristică. Dar Dumnezeu e mare. El a spus și eu Îl cred: „Nu te voi lăsa și nu te voi părăsi nicidecum”.

⁹⁴ Fr. „angoasă de separare”.

Vineri, 14 decembrie 2007, ora 17:45

Mă înduioșează și mă întristează mama. E atât de neajutorată! Oli are grijă de ea, eu am grijă de ea. Și ea e ca un copil: răsfățată, dar speriată și fără putere. O, *Doamne, Dumnezeule, ce ființă nenorocită e omul!*

Sâmbătă, 15 decembrie 2007, ora 12:30

Simt o sfâșietoare milă pentru mama. Cu două zile în urmă, s-a oprit în hol, m-a privit, nesigură, și a zis: „Am crezut că mi-ai adus un covrig”. Și, după o mică pauză: „Sau o plăcintă cu brânză”. Azi i-au venit în minte prăjiturile cu cremă. I-am cumpărat (Oli a avut grijă), de la Billa, prăjituri cu cremă, un covrig proaspăt cu cașcaval. Acum, Oli așază masa de prânz, iar mama meditează, în camera ei, la felul în care se va descurca ea cu treburile la Stroești. „Lasă”, i-am zis, „o să vedem atunci...”

Luni, 17 decembrie 2007, ora 15:45

Oli s-a dus la cosmetică. Mama stă în camera ei și își plânge, la propriu, de milă, după ce, la prânz, a mâncat zdravăn, cu poftă, dar cu un aer noros, abisal. După care a plonjat cu totul în tenebrele ei. Țin minte că tata, cu puțin înainte să se mute la Domnul, mi-a spus să avem grijă de ea. Și i-am promis că voi (vom) avea. El se referea la mine și la frate-meu. Acesta din urmă e furibund (deși i-am atras atenția, de câteva ori, că întrece măsura), l-au scos din minți interminabilele crize ale mamei, thanatofobia și egoismul ei exacerbat.

*

Am primit aseară, de la Valcan, traducerile în spaniolă a trei dintre poeziile mele pregătite pentru acea întâlnire de la „Joc secund”. Dar nu este menționat numele traducătoarei. I-am scris lui C. Valcan, mi-a răspuns că-l află și că mi-l transmite. O să

trimit textele doamnei Rosa Lentini, dar și acelei reviste din Spania (mi-a vorbit despre ea Garrigós), care caută colaborări de la scriitorii români. E liniște, stau la masa mea de lucru, încerc să trăiesc normal, echilibrat, caut putere și mângâiere în *Scripturi*. Anul a fost bogat pentru noi, și în ce privește trupul, și în ce privește sufletul, și în ce privește duhul. *Hallelu Yah!*

Joi, 20 decembrie 2007, ora 16:45

În drum spre Stroești, la sfârșitul lui noiembrie, stând ore lungi, în autocar, am meditat la relația noastră cu fetele (cu copiii, în general). Și-am luat decizia să domin, psihologic, împrejurările. Anume, cum nu pot și nu doresc să rup legăturile cu aceste persoane foarte apropiate, va trebui să redimensionez raporturile cu ele. Concret: ne vedem, dar scurt, conversăm, sincer, dar fără efuziuni, ne iubim, dar fără pasiune. Șterg, iert, uit. În concluzie, voi avea, cu cele două fiice ale noastre, relațiile de care sunt ele în stare, nu de care aș fi în stare eu.

Ora 18:30. Am avut, brusc, senzația că, în sfârșit, într-un moment când nu se mai putea supraveghea, mama a devenit descifrabilă. Am intrat în camera ei și am văzut-o așipită pe fotoliu. E foarte bătrână, desigur, dar, chiar așa, în restul timpului, deși slăbite, deși macerate de vreme, trupul și chipul mamei exprimă forță – așa cum au exprimat mereu: forța unei interminabile (și, probabil, de cele mai multe ori, mimate) suferințe. Acum, însă, mama era întruchiparea non-ființării. Și mi-a trecut prin minte că ea, de fapt, întotdeauna, ca miez al ființei, ca esență a ființei, în ciuda energiei fizice, a sănătății organice, a fost un om mort. Mama a fost și este un om mort, care trăiește, expunând, clipă de clipă, tuturor celor din jur, oroarea aceasta ontologică. Mama este un defunct obligat de misterul lumii să fie trăitoare între oamenii vii. Ea își exhibă, fără să conștientizeze, statutul, invo-

când, mereu, suferințele ce-i vor provoca moartea, invocându-și demonul, strigându-și egocentrismul cumplit, originalitatea ei absolut uimitoare. S-o compătimesc? S-o privesc atent, ca un ins ce meditează la condiția umană? S-o iubesc? Mama nu poate fi iubită. Nu aparține lumii acesteia. Nici celeilalte oare? Nici lumii de lumină? Numai Atotputernicul poate să știe.

*

Sufletul mamei a fost și este preocupat exclusiv de viața trupului, de menținerea în viață a trupului (nu de bucuriile trupești). Doar de menținerea în viață a ceea ce este muritor. Mama nu s-a bucurat niciodată că trăiește, nu s-a bucurat de viață, n-a trăit, ci a vrut ca trupul să nu-i moară, știind, totodată, că așa ceva nu e cu putință. De aici, suferința, exasperarea ei. Viața ei seamănă, a semănat mereu, cu o agonie. Iar acum, când agonia aceasta se apropie de sfârșit, exasperarea ia înfățișări, cu atât mai acute și mai dramatice, cu cât, fizicește, sunt mai lipsite de putere. Ar fi interesant un asemenea personaj? Ar putea trezi curiozitate, ar putea stârni reflecție? Iarăși nu pot răspunde. Mă îndepărtez de acest subiect, exact în măsura în care, prin forța lucrurilor, sunt implicat, particip, consangvinic, la dramă. Asist la încheierea unei agonii ce durează de multe decenii. Când (și de ce) o fi început agonia aceasta? Poate când a murit frățiorul meu, Gheorghe. Sau, chiar mai devreme, când mama avea patru ani și tatăl ei, Matei Dorcescu, a murit într-un accident, lăsându-le orfane pe cele patru fiice ale sale.

Sâmbătă, 22 decembrie 2007, ora 16:05

Ne-a sunat Titi Popescu, să ne adreseze invitația pentru Revelion: la el, la atelier, ei, noi, familia Achimescu, alți câțiva. Am acceptat, în principiu. Urmează ca, deseară, Oli să-i telefoneze Marikăi, să discute detaliile.

Am pus un CD cu colinde. E cald în casă, e liniște, ascult muzică sacră, e bine. Totul e minunat. Totul e minunat, fiindcă e plin de un mister infinit. În lumea creată de Yah Elohim și mântuită de Iisus. Eu însumi sunt ființă într-o mântuire, mai degrabă (și mai presus) decât ființă într-o moarte. Am făcut deseori această afirmație. Și, dacă-i așa, ce rost mai pot avea melancolia, angoasa, disperarea?

Duminică, 23 decembrie 2007, ora 12

Aseară, Oli a sunat-o pe Marika și i-a spus că nu putem participa la Revelionul preconizat de ei, la atelierul lui Titi. Nu o putem lăsa singură pe mama, cu atât mai mult cu cât mama a dat iarăși un mare spectacol cu bolile ei, până în momentul când am avertizat-o că, dacă se simte atât de rău aici, la noi, atunci mă obligă să o duc la Stroești. După 5 minute, și-a făcut apariția în bucătărie, să ne informeze că i-a trecut, că a fost o criză pasageră. Cum am mai notat, în ființa mamei a avut loc o mutație, o inversare a ierarhiilor lăuntrice: sufletul ei a fost pus integral în slujba trupului – nu spre a-l etala, nu spre a se bucura de el, ci doar spre a-l menține în stare de funcționare perfectă și, dacă ar fi cu putință, eternă. Sunt convins că, dacă prin absurd, mama ar afla mâine că e nemuritoare, că trupul ei (care, pentru ea, este ființa însăși) este nemuritor, toate aceste crize ar dispărea. Alți oameni, mulți, unii foarte simpli, se străduiesc să-și salveze sufletul, să ajungă la mântuire; mama a făcut și face eforturi uriașe, dar, fatalmente, zadarnice, să-și salveze trupul. Mama e o ființă inversă, cu o viață interioară intensă, dar orientată altfel decât este rânduit: sufletul, duhul nu par a o interesa. Atenția ei este absorbită de trup – dar, repet, exclusiv în ce privește funcționarea lui. Narcisismul ei rămâne exclusiv fiziologic. Trupolatrie

unită cu thanatofobie. N-am mai întâlnit, nici în lumea reală, nici în literatură, un asemenea om. Ar merita studiat și reținut într-o carte. Din păcate, nu mă văd scriind o astfel de istorie, nu-mi pot închipui cum aş zugrăvi un atare portret...

*

E-mailuri de la prietenii mei: Ion Jurca Rovina („În Piața Centrală e încununarea poemelor tale, e un poem mistic, mistica eremitului, nu e poezie religioasă”); Aurel Gh. Ardeleanu („Una dintre cele mai mari bucurii ale acestui an este că te-am cunoscut; cu tine vorbesc așa cum aş vorbi cu mine însumi, un om are nevoie de un asemenea lucru”) etc.

Luni, 24 decembrie 2007, ora 16:05

Cearta de la Stroiești dintre mama și Angelica nu m-a lăsat indiferent. Dacă nu pentru altceva, atunci pentru acea ridicare de ton, aş fi concediat-o, pur și simplu, pe Angelica.

*

L-am felicitat, aseară, pe Profesorul G.I. Tohăneanu („Ești primul care îmi urează...”), pe Profesorul Șt. Munteanu, pe M. Șerbănescu (și el, și doamna, i-au mulțumit, încă o dată, lui Oli, pentru cronică), pe doamna Dumbrăveanu (care, aidoma celorlalți, dar mai răspicat decât ei, și-a exprimat bucuria că nu le-am uitat familia), am telefonat acasă la Dan Poenaru și am vorbit cu soacră-sa, i-am transmis, prin ea, urările noastre de bine și de sănătate, l-am felicitat, tot la telefon, pe Lucian P. Petrescu... La Biserica Baptistă din parc se auzeau cântări, întâmpinând Nașterea Domnului.

*

Când s-a întunecat, a apărut Lucia, cu un pachetel de la Dana. Am simțit, din primul moment, că are o stare de spirit diferită de cea pe care i-o cunoșteam. N-a stat, se grăbea, ne-a

spus că vom afla, de la Dana, prin telefon, ce anume e „nou”, ce „s-a întâmplat”. Neliniștită, Oli i-a telefonat, la sfatul meu, Danei și aceasta e informat-o că Andrei s-a despărțit de Lucia, din inițiativa lui. A fost surpriză mare acolo, Dana și Lizuca au plâns (Dana plângea și la telefon), Nikolai e întristat și nedumerit.

*

Azi e ziua mea de nume. A fost și ziua de nume a tatei. A telefonat frate-meu, m-au felicitat și el, și Gabi. Frate-meu a vorbit și cu mama, pe care sunt sigur că iar a dăscălit-o. Mai ales că, aseară, exasperată, Oli a sunat la București și le-a istorisit celor doi ce greu se poate conviețui cu mama în condițiile date. Oricum, însă, e Ajunul Crăciunului. Suntem îmbelșugați, suntem sănătoși, suntem împreună. Nimic, absolut nimic nu ne lipsește. Dumnezeu e cu noi. Suntem și noi numărați în poporul lui. Poate exista fericire mai mare? Gândul, sufletul, duhul sunt deschise Epifaniei. Vestea cea bună umple întreaga ființă, așa cum umple întreaga lume. Poate exista o mai sublimă exaltare decât participarea la un asemenea mister? Exaltare calmă, ca misterul însuși.

Sâmbătă, 29 decembrie 2007, ora 19

Joi seara ne-a vizitat Lucia, tot în fugă, și ne-a spus și ea motivul pentru care a părăsit-o Andrei: altă femeie. Azi a telefonat Dana și ne-a furnizat amănunte. Da, e vorba de o altă femeie, cu care Andrei pleacă la munte, de Revelion. Tânărul cuplu amoros e însoțit de Lizuca și Nikolai. *C'est la vie...*

Duminică, 30 decembrie 2007, ora 16:15

Una dintre cele mai vechi amintiri: în 30 decembrie 1947 (sau, poate, în 31 decembrie 1947), îl revăd pe tata, venind dinspre poartă, cu ziarul în mână, și spunându-i mamei: „L-au dat jos pe rege”. Ani în șir, apoi, am tot sărbătorit 30 Decembrie și 23

August... Iar acum, ambele sărbători s-au prăbușit, nu mai înseamnă nimic. Nu sunt nimic, fiindcă n-au fost nimic. Singura realitate e Dumnezeu. „Ehyeh Asher Ehyeh”⁹⁵. Mama e un exemplu, peremptoriu și dureros, de dominație a trupului asupra sufletului, asupra intelectului, asupra duhului. E un om izolat în propria-i ființă fizică, în delirul eternizării acesteia. Și, totuși, am cunoscut puțini oameni mai iubitori de lectură, de spectacole elevate etc., decât mama. Mama e un vertij, un abis, un sorb de înțeleșuri și de non-înțeleșuri.

*

Citesc din cartea Papei. Mi-am făcut o cafea și voi continua lectura. Anul lunecă, blând, în infinitul din urmă. Facem încă un pas spre infinitul de dinainte. Încă un pas spre Împărăție. Dacă vom fi găsiți vrednici de Împărăție.

Marti, 1 ianuarie 2008, ora 17:30

Ninge. Amplu, frumos, liniștit. Am petrecut modest și cu desfătare noaptea de Anul Nou. Și iată-ne în 2008! E un miez de iarnă, aidoma celui din basmele mele. A telefonat Dana și am vorbit cu ea vreo oră. Mi-a spus, în detaliu, povestea noului amor al lui Andrei. Simt, instinctiv, o mare curiozitate față de această Eva, care a eliminat-o, brusc și definitiv, pe Lucia. Am încheiat conversația, acum o continuă Oli, a apărut și mama din camera ei și m-a întrebat, copilărește, dacă suntem în 1978. I-am răspuns, cu duioșie, că am intrat în 2008. „Acum am putea merge la Stroești”, a continuat mama privind cum ninge. Ce să mai zic? Viața își continuă cursul. Nimic nou sub soare. Ce ar putea fi nou, când totul e veșnic?

Ora 17:30. A nins, cu intermitențe, ziua întreagă. N-am ieșit din casă. Afară e frig, probabil foarte frig. S-a lăsat întunericul,

⁹⁵ Ebr. „Eu sunt Cel ce sunt” (*Ieșirea* 3, 14).

văd, în lungul bulevardului pustiu, zăpada învăluind, subțire, luminile și sclipind, apoi, pe asfalt. Se încheie prima zi a lui 2008. Am citit, după-amiază, din cartea Papei Benoît XVI.

Miercuri, 2 ianuarie 2008, ora 16:30

A nins toată ziua. Oli e puțin răcită, așa că n-am ieșit la plimbare (am umblat vreo oră aseară). Cu mama e destul de greu – oscilează continuu între neputință și atac, între înfățișarea unui gândăcel neajutorat și cea a unei ființe indefinibile, animate de un duh rău, un duh al discordiei și al nemulțumirii perpetue. Să nădăjduim că această conviețuire buclucașă se va târî cumva, hai-hai, până la primăvară, fără prea mari consumuri fizice și nervoase. Mă bucur că am pus la punct computerul. Îmi lipsea corespondența cu diverse persoane din oraș, din țară, din străinătate, îmi lipsea munca pe texte, navigarea (chiar dacă restrânsă) pe Internet. Azi ne-a vizitat preotul cu Botezul. Epifania.

Vineri, 4 ianuarie 2008, ora 9

Mâine Alina împlinește 40 de ani! Țin minte: era zăpadă cu 40 de ani în urmă. Și eu eram tânăr.

Ora 16:45. Am mers la Alina, la serviciu, am felicitat-o de ziua ei și i-am dat cadoul. S-a bucurat foarte tare, a făcut niște cheltuieli recente și are nevoie de bani. Era veselă, am glumit, am râs, a fost foarte amuzantă întâlnirea cu ea. Nu am stat mult, căci mama rămâne un memento de neignorat. Tot azi am expediat două exemplare din volum în Germania: unul Minei, altul lui Dori.

Masa, împreună cu mama, a fost un mic coșmar. În compensație, am primit un plic de la Părintele Bartolomeu Anania, un plic mare, cu o felicitare (plus mulțumiri pentru carte), cu un calendar 2008 (de fapt, unul de perete, altul format carnețel) și cu Pastorală la Nașterea Domnului (2007).

Sâmbătă, 5 ianuarie 2008, ora 10:30

Dana se sufocă de enervare, apropo de situația lui Andrei. Recunoaște că Eva e inteligentă, cultivată, știe că Lucia era nepăsătoare (a uitat, de pildă, să ajute, măcar, la organizarea sărbătoririi de ziua lui Andrei!), dar... Eva știe și franțuzește. Vom putea conversa la proxima întâlnire.

Ora 18. Am făcut o plimbare lungă. Lume puțină, câțiva copii, câțiva tineri, bărbați sau femei, însoțiți de câini, un ins care schia. Alături, pe maidan, reminiscențe ale Comunei Primitive: vagabonzi intrând în canal (mergeau, probabil, în vizită), alții aciuși în jurul unui foc. Perspectiva – cu pomi rari, tufe, mărarci, cu zăpadă, ceață ușoară – dilata distanța (în timp și spațiu), încât chiar puteai avea reprezentarea timpului preistoric. Azi, m-a sunat Viorel. Mi-a dat unele detalii despre moartea lui Petru Dugulescu (aseară, târziu, pe la ora 22, a telefonat Ștefan Radu și mi-a spus că „fratele Petrică” s-a stins, dar el nu știa cum și de ce). Viorel știa: atac cerebral. Și o surpriză: „Bănățeanul” și-a informat cititorii că Petru Dugulescu ar fi fost colaborator al Securității. Mai mult, Viorel zicea că ar fi și recunoscut că a fost. Ce să mai cred? Eu i-am redactat cartea în care demasca Securitatea... *Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!*

Luni, 7 ianuarie 2008, ora 9:50

Acum, când presupun că opera mea literară (atât cât este ea și așa cum este ea) se poate considera, în ceea ce are esențial, încheiată, sunt liber să mă dedic integral unei existențe extatice, unui extaz profund, continuu, liniștit, unei comuniuni cu Creatorul meu. Sunt liber să trăiesc nemărginita desfătare a comuniunii mistice. *Hallelu Yah!*

Marti, 8 ianuarie 2008, ora 11

Mama mănâncă tot mai puțin. Oli i-a făcut o cafea și i-a dat, alături, o bucățică de halva – aport caloric. Toată viața ei, mama a fost servită. A trăit în afara oricărui sistem. Nu i-a păsat de capitalism, de socialism, de comunism, ea – cu o extraordinară subtilitate și cu o formidabilă eficiență în ce privește mijlocul și metoda în relațiile cu ceilalți – a trăit la standardul ei, boierește. A avut mereu servitoare (Măriile de la Oradea, Iulia, la Bâlțișoara, dodă Lina, la Stroiești). În prezent, mama e slujită de cei doi fii, de cele două surori, de Angelica, Nuța și Măruța. Până acum patru ani, echipei i se adăuga tata. Trebuie spus, totuși, că a crescut și a educat doi copii, că a îndurat, multă vreme, o navetă Stroiești – Bâlțișoara (7 kilometri), că a condus ferm gospodăria, că a dus la capăt alfabetizarea consătenilor. În două îndeletniciri a strălucit: școala (a predat, simultan, la patru clase) și programul zilnic al familiei. Aceștia li s-a adăugat (episodic, dar destul de des) o a treia: inițierea și coordonarea unei formațiuni și ale unor spectacole de teatru, la Stroiești. A regizat piese din repertoriul clasic (românesc și universal), actori fiind elevii și studenții din localitate. Uneori, spectacolul era jucat și prin împrejurimi, în turnee. Caragiale, Gorki, Cehov... Repetiții, seara, în clădirea fostei Primării, sala de spectacol era la școală, special amenajată – scenă, culise. Făcea afișe... Ce vremuri! După ce mama a ieșit la pensie, n-a mai fost niciun spectacol. Dascăli, elevi, săteni, toți au căzut în cea mai crasă mediocritate, în cea mai mizerabilă lipsă de imaginație. Mama a fost – și este încă – o aristocrată, înzestrată cu simț artistic. Iubea filmul, teatrul, literatura. Pe vremea studenției noastre, în vacanțele de vară, mergeam toți trei, mama, frate-meu și cu mine, o dată pe săptămână, seara, la Arcani (centrul de comună), la cinematograful. Doi kilometri dus, doi kilometri întors, traversarea, pe punți, noaptea, a două râuri,

Sohodolul și Jaleșul... La Olănești, la Căciulata, unde își planifica, anual, concediul estival (la bătrânețe, a însoțit-o și tata), era nelipsită de la toate spectacolele clasice, nefrivole. Se așeza în rândul întâi și era fericită. A și mărturisit o dată, fremătând de emoție: „Niciodată nu am fost mai fericită decât în acele seri, când făceam drumul, cu voi, tăifăsuind, la Arcani și înapoi, acasă”. Am mai spus-o: nici în viață, nici în cărți, nici în filme n-am mai întâlnit un om ca mama. Ar merita să figureze, ca personaj, într-o carte, dar cine să scrie cartea aceea?

Miercuri, 9 ianuarie 2008, ora 10

Dacă totul e praf și pulbere, ce rost mai are să ții jurnale? Cronici ale nimicului și ale nimicniciei. Cum, în fond, nu se întâmplă, niciodată, nimic, viața aceasta și „jurnaliera” ei nu sunt decât o imensă și deșartă tautologie: ce-a fost ieri este și azi, ce este azi va fi mâine...

Duminică, 13 ianuarie 2008, ora 10:40

Oli, care a îmbăiat-o aseară pe mama, mi-a spus că a slăbit. De fapt, mănâncă foarte puțin și cade tot mai adânc în vechile ei obsesii. Mă tot gândesc ce anume ar fi mai bine să fac pentru mama. Îi oferim hrană consistentă, diversă, fructe, vitamine. Ea mă tot întreabă când o duc la Stroești. Presupun că instinctul îi cere să fie acolo, când Dumnezeu o va chema la El. S-o duc? Dar cine o va îngriji acolo? Ar fi trei variante: Angelica, Nuța sau Măruța. Niciuna, însă, nu e sigură. Și nu mă simt în stare s-o las în incertitudine și supraveghere aproximativă. Oli insistă s-o ținem aici, deși tensiunea din casă și bulversarea tuturor deprinderilor noastre încep să își arate efectele (insomnie, oboseală, ușoară hipertensiune, depresie). O perioadă grea. Neverosimilă.

Marti, 15 ianuarie 2008, ora 18:05

I-am dat mamei să cineze. Tocmai începuse să se vaite de durerile ei de stomac – nu știu (nimeni nu știe) dacă sunt reale sau nu, dacă nu cumva fac parte și ele din uriașul său arsenal manipulatoriu. Mă amuz, desigur, angajând cu ea dialoguri trăs-nite. De exemplu, după ce, foarte ceremonios și oficial, îmi mulțumește pentru masă, eu îi spun: „Nu-mi mulțumi mie, mulțumește Partidului...” (parafrazare, deriziune a tâmpitelor cântece de pe vremuri). Mă sustrag și astfel curselor ei naive, înduioșătoare, acum când e bătrână și neputincioasă.

Până când noi (eu și frate-meu) am terminat facultatea, mama a fost, adesea, un om plăcut, inteligent, plin de umor. Dar, și atunci, ne chinuia (pe noi mai puțin, pe tata, sunt sigur, incomparabil mai mult), cu așa-zisele ei boli, cu psihicul ei întunecat, cu sufletul ei măcinat de angoase. Are o forță lăuntrică uriașă, dar și o slăbiciune de aceleași dimensiuni. Gabi o califică drept „infernală”, spunând că e omul cel mai „nemulțumit” pe care l-a întâlnit vreodată, în cariera ei medicală sau în afara acestei cariere; frate-meu declară că l-a „înnebunit”, că este „egoismul în stare pură”, că e „demonul” lui. Eu nu sunt așa de drastic. Mă întreb, totuși, cum (și de ce?) a reușit tata să o suporte atâtea decenii. Mă întreb și, desigur, nu voi afla și nu voi înțelege niciodată.

Vineri, 18 ianuarie 2008, ora 18:45

Azi, după prânz, mi-a venit în minte, vag încă, proiectul unei noi cărți de poezie. Nu e corect zis „proiect”, mai degrabă am simțit cum urcă, din adânc, nebuloasa unui sens, a unei lumi, cum se conturează, cețos, o idee, din timpul trăit, altfel spus, o idee trăită. Care ar fi această idee? Nu știu încă. O intuiesc, o aștept. Dacă va veni cumva, atunci va veni însoțită de întregul

alai de cuvinte, fraze, sonorități, care îi conferă existență artistică. Dar, deocamdată, totul e imprecis, abia schițat. Nu pot face nimic altceva, decât să aștept.

Sâmbătă, 19 ianuarie 2008, ora 12:30

Telefon de la Profesorul Ioan Muțiu. Îmi aduce la cunoștință că Doamna Zaciu i-a încredințat Profesorului Șchiau toată corespondența lui Mircea Zaciu. Iar Profesorul Șchiau a găsit acolo și câteva scrisori trimise de mine. Mă întreabă, deci: doresc să-mi fie returnate sau le las în seama Profesorului Șchiau? „Să rămână acolo”, am răspuns. „Doar atât: să fie în siguranță”. „Poți fi liniștit”, a replicat Profesorul Muțiu. „Șchiau va avea grijă de aceste documente...” Știu, da, că, pe vremea colaborării mele la *Dicționar*, am avut un schimb de epistole. Mircea Zaciu mi-a cerut un text și pentru cartea despre I. Agârbiceanu, textul meu i-a plăcut foarte mult și mi-a scris, propunându-mi să lucrez la *Dicționar*. Am scris cca 35 de articole (nu toate au apărut), am fost în relații excelente. Totuși, după o vizită a lui la Timișoara, ceva s-a schimbat: a devenit reticent și bănuitor. Presupun că cineva dintre confrății de-aici a avut grijă să-i spună diverse bazaconii despre mine. N-ar fi de mirare. Se mai întâmplă... Numai cu Virgil Nemoianu asemenea calomniilor n-au funcționat. S-ar zice că dimpotrivă. Nici mie nu-mi plac nici calomniile, nici calomniatorii. În general, cel defăimat este mult superior defăimătorului (în plan intelectual, moral, estetic). Nu dau ascultare defăimărilor. Iar defăimătorii îmi fac milă, fiindcă sunt jalnici și vrednici de dispreț.

Luni, 21 ianuarie 2008, ora 11:20

Am trimis la una dintre publicațiile ARP, în franțuzește, traducerea poeziei despre „cetatea păduroasă”. I-am pus titlul *Mon Île* și, în text, am înlocuit *chateau* cu *îlot*. Uneori, simt

nevoia izolării totale de lumea din afară – așa cum fac, dacă nu mă înșel, din când în când, budiștii tibetani. Dar și creștinii, firește. Mai ales că România postdecembristă e, în multe privințe, altfel decât mi-aș fi dorit-o. Mi-ar fi plăcut să fie curată și senină, profundă și demnă, precum, să zicem, Danemarca, Norvegia, Finlanda (cel puțin așa percep eu acel spațiu nordic). Or, România e un bâlci gălăgios și confuz, murdar, dezordonat, plin de hoți, derbedei, prostituate, politicieni mizerabili, de așa-zii intelectuali perfizi și superficiali etc. etc. Niciun dram de noblețe. Nu mai există „domni” și „doamne”. Doar mitocani. Doar țoape și putori. Puținii oameni „subțiri” s-au retras cu totul, în lumile lor închise. Poate, cândva, într-un viitor greu de întrevăzut, vor însemna și ei ceva pentru gustul marelui public.

*

Constat că poeții au două tipuri de mame: tipul Baudelaire și tipul Hölderlin. Mama mea se înscrie, parcă, în cea de-a doua categorie. Ambele sunt chinuitoare pentru fii, dar în moduri diferite, chiar opuse. Și ambele sunt stimulative pentru arta fiilor poeți.

*

Am scris o poezie, direct în franțuzește, pe tema *insulei*, poezie intitulată chiar *L'île*. A dobândit o formă cât de cât stabilă.

Duminică, 27 ianuarie 2008, ora 14:50

Interesantă cartea Papei Benedict al XVI-lea. Citesc din ea, zilnic, măcar 8-10 pagini. Parcă aș avea și o oarecare dispoziție de scris, dar solicitarea exercitată de mama, prezența ei acaparatoare (ocupă toată casa) nu-mi îngăduie să trăiesc așa cum mi-e firea și, probabil, așa cum am dreptul să trăiesc. A telefonat fratele meu și a vorbit cu mama. De altfel, ea a vorbit azi și cu Dana pe Skype. Cool, nu-i așa?

Luni, 28 ianuarie 2008, ora 12:50

Aseară, ne-a apelat, pe Skype, Andrei. Mai întâi a vorbit cu Oli, apoi a întrebat, cum făcea pe vremuri (cum făceau toți): „Țuțu unde e?” Am venit eu la microfon și, pentru început, m-a învățat cum să modific pagina de start la Computer. Apoi l-am întrebat dacă Eva e lângă el. Mi-a răspuns că nu, dar eu bănuiesc că era, fiindcă se auzeau râsete mici prin preajmă. Atunci i-am spus că noi le urăm să fie fericiți împreună, că-i așteptăm aici, că dorim s-o cunoaștem pe Eva etc. Am adăugat, apoi, că, pe cine iubește el, iubim și noi. Îl rugăm să-i transmită că este binevenită în familia noastră. A fost emoționat băiatul, mi-am dat seama, dar am ținut ca lucrurile să fie clare și să eliminăm orice posibilă încordare, apropo de recentele evenimente. Îmi pare rău de Lucia, ca persoană abandonată, dar și ea, și Andrei sunt oameni maturi și ei știu cel mai bine ce i-a legat și ce i-a dezbinat. Cât despre Andrei – el a ocupat, ocupă și va ocupa primul loc între preferințele mele umane.

Joi, 31 ianuarie 2008, ora 16:25

Mama lunecă încet și inexorabil spre obnubilarea relațiilor lucide cu mediul (azi, când eu și Oli am revenit de la cumpărături, ne-a întrebat: „A fost și Țuțu cu voi?” Apoi, s-a dezmeticit brusc și a zis, în graiul gorjenesc, pe care ea nu-l agreează, de fapt, și nici nu l-a agreat vreodată: „M-am păntăurit de tot!”). De fapt, deși e încă pe picioare, nu se mai poate păstra într-un raport funcțional de comunicare cu cei din jur. Cum se vor desfășura lucrurile la Stroești? Se va îngriji Angelica de ea așa cum ar trebui?...

Duminică, 3 februarie 2008, ora 12:45

Tortura, și pedeapsa, și penitența noastră – e mama...

Luni, 4 februarie 2008, ora 18:30

Un moment uluitor, unic, de neimaginat, cu mama, acum 10 minute, la cină. Oli i-a făcut griș cu lapte, mânca și, deodată, mi-a zis: „Ce-oi căuta eu aici? De ce n-oi fi stat eu acasă?” Era sincer mirată, era stupefiată. „Păi”, am răspuns, „m-ai chemat, ai dorit să te iau de acolo și să te aduc aici”. „Trebuia să te prefaci că nu mă auzi”, mi-a răspuns ea, prompt. „Cum?!” „Trebuia să te prefaci că nu mă auzi”. „De ce?” „Fiindcă prezența mea aici nu are niciun rost”. Și a continuat: „Când Dinuț (fiul lui frate-meu) era mic, înțeleg, stăteam la ei, aveam eu grijă de el. Dar acum, Dinuț cel mare (adică frate-meu) are el grijă de mine... Nesimțire!” „Din partea cui?”, am întrebat. „Din partea mea”, a răspuns ea, cu convingere. Niciodată n-am auzit-o vorbind atât de lucid și, concomitent, atât de autocritic. Probabil că, pentru câteva clipe, discernământul și omenia, sufocate sub vechi straturi de egoism și de ranchiuni, au răzbătut la suprafață. Și atunci, s-a judecat pe sine nepărtinitor, așa cum ar fi judecat (și cum a judecat deseori) pe un altul. Destins, obiectiv, limpede. Fără acel tremur al culpabilizării, al punerii la încercare, al șicanării. Nu, calm, clar, rezonabil. Și asta exact acum, când, de fapt, are, cu adevărat, nevoie să fie permanent asistată. Un moment pe care nu-l voi uita. Care merită a fi ținut minte – așa, pentru istoria familiei noastre. Mama a vorbit, în această seară, despre sine, exact cum a gândit, poate, mereu, dar, până acum, nici nu i-a trecut prin minte s-o facă. Dimpotrivă. Ce impuls adânc, foarte adânc, a dat la o parte nenumăratele opreliști? Mama nu s-a judecat niciodată pe sine (cel puțin, nu pe față). Iar în seara aceasta s-a judecat, cu glas tare, cu detașare, cu necruțare... N-am

mai întâlnit un om precum mama... Nimeni n-a putut să o domine, niciodată. Ea, însă, i-a dominat pe toți, pe cei de aproape și pe cei de departe.

Miercuri, 6 februarie 2006, ora 18:35

Discursul mamei nu mai are legătură cu ceea ce numim realitate. Ea reproduce, de fapt, în mare parte, enunțuri rostite cândva. De exemplu, acum câteva minute, la cină, în timp ce-și sorbea laptele, a spus: „Nu mai dau și ei niciun telefon...” „Cine?”, am întrebat. „Băieții ăia...” Relua, probabil, o discuție de altădată, cu tata. Mama nu știe exact unde se află. Chiar am întrebat-o și mi-a răspuns că poate la Timișoara, poate la București, poate la Stroești, poate la Vâlcea.... De ce oare a apărut Vâlcea în halucinațiile ei? Din pricina stațiunilor balneare, unde și-a (și-au) petrecut vacanțele, mai mult ca sigur. Sesizând, azi, frecvența unor asemenea alunecări, m-am așezat vizavi și am chestionat-o, atent, despre frate-meu, despre mine, despre nepoți, vecini... E un haos desăvârșit. Își mai revine, îl identifică pe cutare, pe cutare, apoi recade în confuzie. Și râde. N-am văzut-o de mult râzând cu atâta poftă. Are și spirit autocritic, își realizează neputința, dar nu se revoltă, nu atacă. Vorbește incoerent și râde. „Ca Traian Dorgoșan, când e băut”, a zis Oli, cu umor și duioșie. Nu pot fi îndeajuns de distanțat pentru a imprima observațiilor mele exact acea obiectivitate, care le-ar face mai larg interesante.

Duminică, 10 februarie 2008, ora 7:20

În zori – mare cutremurare în timpul rugăciunii. Am realizat instantaneu, ca într-o revelație, pragul teribil, diferența de natură, de substanță, diferența absolută între prăpastia (și lumea) de *aici* și lumea de *acolo*. „O, ce zi!” Cum voi fi, unde voi fi, cu Cine voi fi în *ziua aceea*?

Marti, 12 februarie 2008, ora 16

La ora 11, am ajuns la Robert, la Editura lui. Ne-am cățărat pe scara aceea exterioară, scară metalică, răsucită, și am intrat într-un fel de pod, într-un fel de hambar, cu alte scări, cu o grindă joasă, unde, ca-ntr-un roman de-al lui Kafka, mișunau siluetele editorilor și ale tipografilor. Iar Robert trona la un birou. Am luat revistele și cartolinele pe care ni le-a trimis Ion Șerban Drincea. Robert are un mare merit: îl respectă pe taică-său.

*

Oli se resimte după conviețuirea din această iarnă, conviețuire pe care n-o mai calific în niciun fel. Nu cred că există cineva cu care firea mamei să fie compatibilă. Impresia mea este că ea, mama, chiar dacă va fi vrut, chiar dacă va fi încercat, nu a fost atașată niciodată, cu adevărat, de nimeni și că, pe de altă parte, nimeni nu s-a putut atașa, cu adevărat, de ea. Dar, creștinește vorbind, e ușor să iubești pe cineva de care te simți, spontan, apropiat. Proba calității tale de creștin o dă puterea de a iubi pe cineva care te hărțuiește, care, la rându-i, nu te iubește, care te irită și te sâcăie neconținut, într-un cuvânt, puterea de a iubi chiar împotriva impulsului natural de respingere. Oli a trecut, mereu, și trece, neconținut, în bună măsură, această probă. Nu știu dacă, inversând împrejurările, eu aș fi în stare să fac ce face ea.

Miercuri, 13 februarie 2008, ora 18:40

Am văzut pe Internet că X, Y, Z, diverși intelectuali lingăi ai puterii, sunt numiți „intelectuali de porunca”. Eu nu judec pe nimeni, dar mă întreb: Ce i-a găsit să scrie texte omagiale, ca pe vremea lui Ceaușescu? Chiar dacă cutare ar fi cel mai merituos șef de pe planetă, tot nu se face să-l elogiezi. De ce? De unde și până unde această idolatrie? Într-o seară, la TV, un ziarist impor-

tant spunea că o fac pentru bani. Cu atât mai rău! Prostituție intelectuală. Mai ales că individul ridicat în slăvi e primitiv și inferior. Comportamentul acestor ipochimeni mizerabili arată că, în ciuda gălăgiei lor anti-comuniste, nu li s-a părut odios cultul personalității de pe vremuri. Altfel, n-ar practica un cult similar acum. Hm! „Intelectuali de porunca...”

Vineri, 15 februarie 2008, ora 9:50

Întâmplare dureros-amuzantă cu mama, acum câteva minute. Mă cheamă în camera ei, în mare taină. Mă roagă să mă așez și să închid ușa. Apoi: „Am fost informată (sic!), adică am aflat, nu știu cum am aflat, că tu te-ai însurat cu Oli”. – Stupoare. – „Da”, zic, „sunt însurat cu Oli”. „Păi, de ce nu ne-ai spus și nouă?” „V-am spus”, am răspuns eu, cu blândețe, „nu știi, am fost împreună la Stroești, cu Alina...” „Da, să veniți, să veniți”, a continuat ea. Și a reluat: „Dar Dinu știe?” „Știe”. „Foarte bine, foarte bine. Oli e fată bună, are casă... Casa asta e a ei, nu?” „Am cumpărat-o împreună”, i-am spus. „Da? Ei, atunci e și mai bine”. Etc. Iată, așadar, unde ne aflăm. Mi se pare de necrezut, deși, desigur, nu e singurul caz și nu sunt eu singurul care asistă la asemenea dezastre (dar, pe cât e de firesc, pe atât e de înspăimântător).

Sâmbătă, 16 februarie 2008, ora 9:50

Stau și mă întreb: De vreme ce nădăjduim doar în Domnul, de vreme ce ne bazuim doar pe Spirit, de vreme ce avem încredințarea că totul e trecere și nimicnicie, atunci de ce ne mai încurcăm cu ale lumii? De ce nu începem cu Începutul? De ce nu ne orientăm, încă de la primii pași conștienți, spre ce e statornic, esențial, unic, de neclintit? De ce rătăcim? De ce am rătăcit, decenii în șir, după lucruri care s-au stins, au pierit, care, de fapt,

nici n-au fost, nici nu sunt, nici nu vor fi ceva vreodată? Nu mă refer la scris (acesta e darul meu de har), nu mă refer la viața pe care o duc de câteva decenii, ci la nebunia tinereții și chiar la nebuniile vârstei mature. De ce? De ce nu m-am adâncit în fericirea și lumina nemărginită a rugăciunii continue, măcar din momentul când am aflat că aceasta poate fi un mod de viață? De ce? Mă întreb și numai uimirea și regretul sfâșietor își prelungesc în suflet ecoul lor tânguitor și rece.

Duminică, 17 februarie 2008, ora 9:15

Tocmai am pus receptorul în furcă. A telefonat Dita, să ne anunțe că Heinz, soțul Minei, a murit azi-noapte. A fost un om admirabil, un artist de mare talent. Dumnezeu cel Atotputernic să-l odihnească în nesfârșita pace a Împărăției Sale!

*

O mănăstire, chilia unei mănăstiri, în România, în Tibet, în Timișoara, e locul ce mi se potrivește. O chilie, în care să viețuim, eu și Oli, departe de zarva lumii și de nimicnicia ei. Și cât mai aproape de Dumnezeu... Acolo, adânc, adânc, în sufletul meu, unde nu sunt niciodată singur, unde, în teribila imensitate, suntem doar eu și El.

Marti, 19 februarie 2008, ora 15:40

Azi, la 10, i-am vizitat pe Ion și pe Tatiana Arieșanu. Oli a rămas acasă, cu mama. Am băut o cafea la cei doi și am stat de vorbă. La plecare, Ion mi-a dat comentariul lui, de 16 pagini, la volumul *În Piața Centrală*. Când să ne despărțim, în poartă, mi-a spus: „Am plâns, de câteva ori, scriind despre cartea ta. Nu știu de ce. Nu mi s-a mai întâmplat”. Am mai auzit cuvinte asemănătoare de la persoane care mi-au citit poeziile. De curând, Mina a întrebat-o pe Oli, la telefon, cum suportă ea intensitatea aces-

tor versuri din *În Piața Centrală*, fiindcă, în ce-o privește, cartea a bulversat-o. De fapt, Oli, la lectura cărților mele, reacționează puternic, e tulburată – și tulburarea durează un timp... Ca să fiu sincer, pot înțelege, până la un punct măcar, acest efect în sufletul cititorilor. Dar, de fapt, ce-i zguduie, oare, în asemenea măsură?

Miercuri, 20 februarie 2008, ora 10

Atmosferă încărcată. Mama – zor, nevoie să plecăm la Stroiești. „Unde-i valijoara? Să-mi pun lucrurile. Azi. Acum”. Dând curs insistențelor mamei, voi devansa, poate, cu câteva zile, călătoria la Stroiești. Călătoria care, din multe și obscure motive, e pentru mine un adevărat supliciu.

Sâmbătă, 23 februarie 2008, ora 10:45

A telefonat Sergiu Drincu: profesoarele din Peciu Nou mă roagă să citesc ceva în fața elevilor. Accept? Sigur că da. Vineri? Vineri, nu. Și i-am explicat de ce: e cenaclu. Atunci, săptămâna cealaltă, poate miercuri.

O, câte asemenea deplasări și lecturi am făcut de-a lungul anilor!... Am obiceiul să spun că, dacă, prin toate satele și orașele colindate, dacă, în toate școlile și clasele unde am intrat, a fost un *singur* elev (copil) care s-a bucurat de prezența mea acolo, atunci a meritat să mă preumblu peste tot. Sună cam sentimental și patetic, dar spun așa ceva, fiindcă, pe vremuri, eu însumi, elev fiind și scriind versuri într-un caiet, aș fi dorit enorm să văd un poet, un scriitor, în carne și oase. Dar, în localitatea aceea, în școala aceea, în clasa aceea, n-a venit, niciodată, niciunul. Țin minte că, la Craiova, la „Frații Buzești”, când, pe coridorul de la intrare fiind, alături de colegii mei, l-am întâmpinat pe unul dintre poeții faimoși ai vremii, m-a încercat o emoție teribilă,

cum nu mai cunoscusem până atunci. Eram în clasa a X-a sau a XI-a. Aveam, deci, 17-18 ani... Ce uimire! Ce farsă! Am avut vreodată 17-18 ani? Eram, deopotrivă, foarte tânăr și, totuși, matur. După un concurs „Cine știe câștigă”, pe care l-am dovedit, un profesor a spus despre mine: „Acesta e deja bărbat”. Mă maturizaseră, între altele, și întâmplările din acel constipat liceu gorjenesc, de neplăcută amintire. Merg, deci, la Peciul Nou, cu cea mai mare plăcere.

Luni, 25 februarie 2008, ora 8:30

Adi sosește după noi mâine, dimineața devreme, pornește de la Târgu-Jiu la ora 4. Așadar, pe la 9-10, ne vom îndrepta spre Stroiești. O instalez pe mama, rămân o zi-două și mă întorc. O voi plăti pe Angelica pentru două luni, fac aprovizionarea cu alimente pe o lună, încerc să reglementez conviețuirea mama-Angelica (am vorbit cu aceasta aseară), îi las mamei o sumă destul de consistentă și, sub veghea Domnului, revin acasă, tot cu Adi. *L'Éternel te gardera de tout mal. Il gardera ton âme. L'Éternel gardera ton départ et ton arrivée, dès maintenant et à jamais*⁹⁶.

Marți, 26 februarie 2008, ora 18:10

Mă aflu la Stroiești. Am sosit în jurul orei 15. Angelica, fățarnică, s-a arătat mirată, preocupată: „Vai, ce slăbită e Doamna!” Complet fals. I-am replicat, îndeajuns de sever și de rece, că nu-i adevărat. Mama și-a revenit. Era denutrită, am insistat, când am luat-o eu la Timișoara. „Îți amintești cum am găsit-o, nu? În pat, în frig, cu o bucată de carne uscată pe o

⁹⁶ Fr. *Psalmul* 120/121, 7-8 („Domnul te va păzi de orice rău, îți va păzi sufletul/Domnul te va păzi la plecare și la venire, de acum și până-n veac”).

farfurie...” A tăcut și a coborât privirea. Intransigența și nonsentimentalismul meu o înfricoșează. Presupun că își compusese acel aer îngrijorat, ca să pluseze la preț. Dacă frate-meu nu s-ar fi opus atunci, când ne-am consultat la telefon, eu aș fi concediat-o, fără nicio ezitare, pe Angelica.

Astăzi, înainte de plecare, Oli a îmbrăcat-o pe mama modern și tinerește. Așa bine arăta, încât îmi pare rău că n-am fotografiat-o.

Miercuri, 27 februarie 2008, ora 1:10

M-am trezit la 12:15 și n-am mai putut dormi. Am ieșit în curte – rece, stele, pace. Am resimțit ceva din farmecul de odinioară al acestor locuri. Ce liniște! Universul întreg pare a se fi dizolvat în acest ocean de tăcere. Voi citi câțiva psalmi. Am cu mine *The Holy Bible. Iubi-Te-voi, Doamne!*

Ora 6. Acum m-am trezit de-a binelea. Am coborât vechile trepte de piatră, întâmpinat de un cer senin, pe care plutea, jos, o lună încețoșată. M-am spălat pe față la pompa din curte, pe care Angelica a învelit-o, ca să nu înghețe. Aerul e curat și viguros, așa cum a fost întotdeauna. Are exact aroma, intensitatea, asprimea pe care i le cunosc. Straturi vechi de amintire tresar, apoi se reazăază la locul lor... Viața adâncă, tainică, a sufletului. Cea din care răsare poezia, cea din care răsar originalele idei trăite (pe care le pomenesc neconținut). Așa s-a întâmplat mereu la mine, așa se întâmplă și acum. Poezia mea e puternică, fiindcă se sprijină pe abisale idei trăite. Ideile mele sunt puternice, fiindcă sunt hrănite de seva ființei profunde, esențiale, ca și poezia. Acest loc – foarte pitoresc, foarte impresionant, prezent în poezie, în basme, dar nu doar ca reminiscență peisagistică, acest loc, atât de drag altcândva, nu mă mai bucură. Abia aștept să plec. De ce? Eu știu? Poate tocmai fiindcă ontologicul a fost prelucrat în

poetic. Poate că e vorba de un comportament paradoxal, de o reacție lăuntrică paradoxală. Totul se petrece la rădăcinile ființei și rațiunea superficială, cu logica ei elementară, cu percepția ei relativ simplistă a cauzalităților, nu se poate descurca. Să lăsăm lucrurile așa cum sunt...

*

Frate-meu a mai avut, peste iarnă, în absența mamei, o inițiativă stranie (ca să nu-i zic neghioabă). A zidit ușa dintre încăperea unde mă aflu eu acum și cea de alături, unde stă mama. Se temea, mi-a spus, aseară, la telefon, că mama va reacționa negativ când îi va vedea isprava. M-a întrebat, deci, ce a zis mama când a observat zidul. I-am spus că n-a fost afectată. Într-adevăr, în primul moment, a înregistrat schimbarea și m-a întrebat dacă am observat-o și eu. Atât. Abia după culcare a realizat că zidul, destul de sumbru, încă, fiindcă tencuiala și mortarul nu s-au uscat complet, îi blochează comunicarea cu cel (cei) de alături. A venit de 2-3 ori, prin coridor, la ușa mea, să mă întrebe de una, de alta. Conștient, sau inconștient, sau și așa, și așa, frate-meu a pus o stavilă, un zid, între el (în cele din urmă) și mama. Astă-vară, ca să se poată odihni, s-a culcat în sufrageria de jos, spre a evita interminabilele apeluri ale mamei din toiul nopții. Cu ani în urmă, se mutaseră, el și soția, în camera dinspre stradă, care, împreună cu antreiașul, ne aparțineau, prin tradiție familială, mie și lui Oli. Acea mișcare avea și justificarea comodității, simboliza însă și accesarea la o anumită supremație (în ce-l privește), urmată de trecerea mea într-o zonă secundară, marginală a proprietății, însă, nu în ultimul rând, exprima și nevoia lui de adăpost, fuga... Așadar, în fața enormei agresivități a mamei, agresivitate indefinibilă, frate-meu s-a mutat, mai întâi, în odaia de la stradă, care nu comunică direct cu dormitorul matern, apoi, când a fost nevoit să ocupe camera unde mă aflu eu acum (fiindcă, la drum, stăteau nevastă-sa și nepoțica), a fugit în

curte, iar, finalmente, pentru a se apăra, a zidit ușa, a pus între el (generic vorbind) și mama un zid. A zidit-o pe mama... Aceasta e soarta celui ce atacă mereu. E slujit, poate, dar fără dragoste și fără comunicare. Rămâne, de fapt, singur, între văzute (sau nevăzute) ziduri. Acest *zid* târziu, cvasi-final, încheie foarte dureros istoria familiei noastre. Pare comun, insignifiant: un zid! Mare lucru! Dar, dacă meditezi puțin, înțelegi ce plin, ce saturat de înțelesuri e zidul acesta. Și trebuie s-o spun: eu n-aș fi fost în stare nici să construiesc, nici măcar să mă gândesc la o asemenea monstruozitate. Frate-meu e un fiu devotat. Îmi place să cred că a recurs la o asemenea barieră fie din disperare, fie împins de nevestă-sa ori de fiu-său.

Ora 11:20. Mama umblă vioaie prin curte, vremea e frumoasă și destul de caldă. Am fost la cimitir, i-am aprins o lumânare tatei. Am trecut și pe la mormântul bunicilor. Le-am privit îndelung fotografiile. Liniște. Pace. Eternitate.

În aceste luni petrecute împreună, mama și-a amintit de câteva ori de tata. Și, de fiecare dată, vital, nu convențional. De pildă, ieri dimineață, înainte de plecare. La un moment dat, s-a întors spre mine și m-a întrebat: „Mergi și tu cu noi?” „Care noi?”, am ripostat, încet. Atunci, și-a dat seama, a plecat capul și mi-a șoptit, zâmbind cu amărăciune: „... *Noi!*” În fine, azi, de două ori. Mai întâi, și-a amintit că ea s-a îmbolnăvit rău cândva și atunci „Eugen, săracul, atât a mai alergat...”; după aceea, la 5-10 minute, privea canapeaua din sufragerie și a murmurat: „De câte ori am dormit noi aici, eu și Eugen. O, Doamne! Nu mai e Eugen, nu mai e nimic...” În mare măsură, are dreptate. Și Oli a spus, atunci când tata s-a mutat la Domnul, că, odată cu el, s-a dus tot (sau aproape tot) ce ține de „la Stroiști”. Din acel an și până azi, experimentăm, omenește și terestru vorbind, ce înseamnă „moartea tatălui”.

Joi, 28 februarie 2008, ora 4:15

Nu știu dacă și când voi mai călători spre Stroești. De multe ori am declarat că nu voi mai pune piciorul aici. Țin minte că, odată, acum 15-20 de ani, în gara din Târgu-Jiu, așteptând trenul spre Timișoara, i-am spus lui Oli: „Nu voi mai veni la Stroești niciodată”. Fusese o vacanță eșuată, din pricina interminabilelor discuții. Dar, de atunci și până azi, am făcut și refăcut acest drum de nenumărate ori. Acum, totuși, deși, ciudat, îmi dau seama că e destul de bine aici, e cald, e curat, e comod, baia are apă caldă, localitatea e plină de magazine, în pofida fermecătoarei sale izolări, aerul e splendid și peisajul fascinant, acum, zic, venirea mea aici ar putea fi o detașată călătorie de rămas bun. *On va voir*⁹⁷. Am rezolvat, așadar, ce era de rezolvat. Am plătit, am fixat programul de masă (tabelul cu meniul, pe zile, pe ore, e afișat în bucătărie), am instruit-o pe Angelica, am asociat-o pe Nuța la acest demers. La prânz, în soarele amiezii, m-am așezat pe butucul-scaun din curte și, în tihna imensă, am vorbit cu Domnul. Era atât de aproape, în inima mea, era nesfârșit de departe. Așa cum resimt, clipă de clipă, deopotrivă, finitudinea strivitoare și infinitatea ființei mele.

*

Am adus cu mine 10 cartoline, dintre cele tipărite de Robert Șerban, la Brumar. Cinci ale lui Oli, cinci ale mele. Era cât pe ce să le iau înapoi, cui să le dau aici? M-am gândit, totuși, să le las, așa că, pe cartolina mea, am trecut titlul poeziei: *Adam*, am adăugat *To the happy few* și, jos, peste numele meu tipărit, am așezat iscălitura de mână. Manevrând cartolinele, privirea mi s-a fixat pe cele două fotografii: a lui Oli și a mea. Și mi-am dat seama, încă o dată, ca și atunci când am revăzut o poză veche, de

⁹⁷ Fr. „Vom vedea”.

grup, cu noi, componenții Sectorului de lingvistică de la Academie, mi-am dat seama că Oli și cu mine suntem făcuți unul pentru celălalt, că era cu neputință, dacă ne-am întâlnit, să nu devenim „un trup”. Ceva nedefinit, din configurația și expresia chipului, a ochilor, ceva înscris în misterul ființei ne conducea, în mod fatal, unul spre celălalt. Și iată că așa s-a întâmplat.

*

E ora 5:15. Pun punct însemnărilor. E vremea lecturii. *Psalm 15. A miktam of David. Keep me safe, O God...*⁹⁸

Sâmbătă, 1 martie 2008, ora 18:55

Resimțim oboseala lunilor de iarnă, a lunilor de conviețuire în trei: noi și mama. E dureros, dar trebuie s-o spun, dacă sunt cinstit cu mine însumi. A fost greu... Dar, slavă Domnului, totul s-a încheiat cu bine. Și nu cred că voi mai merge la Stroești în acest an. Am sentimentul că episodul de acum încheie „sclavia” (nu găsesc alt cuvânt) la care ne-a supus mama, de-a lungul deceniilor. S-a terminat. Îmi pare bine? Îmi pare rău?

Sâmbătă, 8 martie 2008, ora 16

De dimineață, la ora 8, i-am telefonat mamei și am felicitat-o. Am vorbit și cu Angelica. Din câte am înțeles, programul conceput de mine și afișat pe peretele bucătăriei este respectat cu strictețe. Sper că e așa. Bănuiam că așa va fi. De ce? Fiindcă el ușurează enorm munca Angelicăi, în paralel fiind foarte util mamei. Până acum, totul era haotic, supus capriciilor, iar Angelica, timorată, prefera să nu facă, ori să facă puțin, fiindcă se știa, oricum, bombănită. Acum, la orice moft, dă replica:

⁹⁸ Engl. „Păzește-mă, Doamne, că spre Tine am nădăjduit”. V. și *Miktam of David* „manieră de a interpreta psalmul, în stilul lui David”.

„Doamnă, am aici programul. Cum mi-a zis fiul Dumneavoastră, așa procedez”. De fapt, asta le-a lipsit: organizarea, ordinea, metoda. Acum ele există. Sunt curios dacă și cât vor dura. Nădăjduiesc să dureze.

Duminică, 9 martie 2008, ora 12:15

Ce surpriză! Se conturează posibilitatea unei excursii în Insulele Canare. Am vorbit la telefon cu Lucian P. Petrescu. Mi-a spus că și sejurul acolo, și călătoria cu avionul pot fi suportate de Oli relativ ușor. Mă gândesc la exotismul unei asemenea vacanțe. Mă va replasa, poate, pe vreo orbită a scrisului – o temă nouă, o altă substanță semantică. Uneori, noaptea, înainte de a adormi, când cad în acele abisuri, izvorăște, de undeva, virtualitatea textului – *in statu nascendi...*⁹⁹

*

Mă întreb, câteodată, m-am întrebat adesea, gândindu-mă că va trebui, cândva, să mă despart de toate, mă întreb: Cum va fi-n moarte? Ce rost a mai avut toată această țărână, toată această pulbere, tot acest vacarm, toată această poveste, ce rost a mai avut toată halucinația aceasta, ce va rămâne-n urmă?

Joi, 13 martie 2008, ora 13:40

Am vorbit, pe Skype, cu Dana. S-a interesat în legătură cu excursia în Canare. În linii mari, vom fi acolo în 15 iunie și vom sta 5 sau 8 zile. Noi doi, Dana și prietena ei Gabriela. Hotel de patru stele, mic dejun și cină. Am nevoie de o schimbare a decorului. Știu, la fel de bătrân sunt și în Canare, și la München, și în Alpi. Și oriunde altundeva. Dar, plecând, mai uiți, te mai uiți, nu mai umpli doar cu tine universul...

⁹⁹Lat. „în stare de naștere”.

Sâmbătă, 15 martie 2008, ora 19

Am ațipit după-amiază. M-am trezit cu miezul unei poezii în minte. M-am așezat la masă, am notat câte ceva, am lăsat pagina, am revenit. Treptat, sensul și-a găsit versurile și poezia s-a degajat, pas cu pas, din substanța semantică amorfă – cum iese statuia din piatră, după spusa cuiva. Acum, textul e gata, într-o formă acceptabilă. Primul vers: „Pe zi ce trece, mă despart de trup...”

Luni, 17 martie 2008, ora 17:20

Lucrez. Și, lucrând, uit că sunt bătrân. Măine împlinesc 66 de ani! Nu înțeleg nimic, absolut nimic, din farsa aceasta. Singurul lucru serios este relația intimă, profundă, totală, continuă, întrezărită, când și când, relația de nespus, de nerostit, relația ce nu poate fi decât trăită, relația... pe care nu mă simt în stare să o pomenesc nici în scris. *Abyssus abyssum invocat.*

Marti, 18 martie 2008, ora 17

Citesc în *Biblie* diverse episoade din necurmata cărtire, împotrivire și cărcotire a omului. Această cerbicie a sa, această incapacitate de a se lăsa în voia și în seama Domnului îi aduc numai nefericire. Iată, până și Zaharia, preotul, are o nedumerire, o îndoială, până și el, deși în prezența îngerului, vrea să știe cum de este posibil... Omul are mereu ceva de întrebat, fiindcă nu e capabil să se încreadă. Or, câtă liniște, ce destindere, ce bucurie fără sfârșit i-ar aduce încrederea! Mai exact: *Încredințarea*. De aceea, îmi zic, preoților, călugărilor, li se cere *ascultare*. Ferice de ei!

Ora 23:55. De fapt, cum de am 66 de ani? Se repetă uimirea de acum 6 ani. *De temps en temps, et avec une sinistre intensité.*¹⁰⁰

¹⁰⁰ Fr. „Din timp în timp și cu o intensitate sinistră” (trad.n.).

Când am ajuns aici? Parcă ieri am fost tânăr, parcă ieri s-a întâmplat cutare sau cutare lucru. O stranie amețală, un teribil vertij mă sfredelesc, până în adâncul ființei. Adâncul își lasă întredeschisă ușa, să-i pot simți adierea rece. Nu știm nimic, nimic. Nu știm că trăim, probabil nu vom ști nici că murim. Am trăit și vom muri fără să știm. Omul e ființa care știe că moare, dar moare fără a ști, fără a-i veni să creadă că a trăit, că moare...

*

Îmi spun că o asemenea acuitate a angoasei probează, încă, o suficientă energie a ființei. Încă arde acea flacără ce m-a purtat 66 de ani prin acest deșert. O, de n-aș crede în Tine, cum aș rezista loviturilor cumplite pe care ființa și le aplică sieși?

Joi, 20 martie 2008, ora 17:25

Nu-i de temut moartea, fiindcă nu ai de ce să regreti că părăsești această viață. Prea multă agitație, prea multă neliniște și, mai ales, prea multe remușcări. Cât de nesăbuit am fost! Câte greșeli am făcut! Și nu pot repara nimic, nimic. Și nimic nu le poate anula, nimic nu poate stinge remușcarea. Doar trecerea în altă viață anulează totul, aneantizează sinistra iluzie, visul crud pe care le-am străbătut aici.

Sâmbătă, 22 martie 2008, ora 16:45

Docilul meu *Jurnal* a ajuns un fel de corvoadă. Scriu, totuși, dintr-un imbold al datoriei (ce datorie?), scriu ca și când, vreodată, când eu nu voi mai fi, cineva ar fi interesat de aceste note. Dar, și dacă s-ar găsi un asemenea curios, ce mai înseamnă, atunci, curiozitatea lui pentru mine? Eu voi fi în altă dimensiune, voi funcționa pe altă frecvență. Și, totuși, nu pot gândi așa. Există, lăuntric, un imperativ categoric al datoriei, o poruncă. Simt că trebuie să scriu. Și mă supun, chiar dacă, azi, ieri,

alaltăieri, poate și mâine, poate și altădată, însemnările sunt fugare și inconsistente. Inclusiv inconsistența lor poate fi semnificativă. Și apoi, de unde știu eu că *Jurnalul*, care, cândva, în viitor, nu va mai însemna nimic pentru mine, nu va fi important pentru cei din urma mea? Darul meu de har nu-i de la mine, e de la Dumnezeu. Porunca de a scrie vine de la El. Tot ce am de făcut este să-i dau ascultare.

Duminică, 23 martie 2008, ora 8:10

Am găsit, de dimineață, la ora 7, un e-mail de la Coriolano González Montañez. Mă anunță că, în acea revistă din Tenerife, au apărut două poezii, însoțite de comentariul lui Virgil Nemoianu. Alături de e-mail, este revista însăși, în pdf. Într-adevăr, sunt poeziile, este textul lui Virgil Nemoianu și, probabil, fotografia mea – ea nu se vede însă, e marcat doar locul unde cred că se află. I-am trimis un răspuns de mulțumire. Mă impresionează acest poet – pare a fi nobil, generos, pare a se număra printre *the happy few*. Tot acolo, pe pagina 6, se găsesc și câteva afirmații, foarte elogioase, la adresa mea. Sobre, deloc emfatice. Așadar, am început ziua cu o bucurie: „El vuelo de Ícaro”, Tenerife, 23.03.2008, p. 7. Dumnezeu are grijă de toate.

Ora 19:30. Nu mă pot smulge din trecut, nu mă mai pot sincroniza cu prezentul, mai ales când e vorba de Stroești. Mă simt ca și când tata ar trăi, ca și când mama ar fi încă tânără și lucidă. Nu mă pot elibera de obsesia acelui loc și a relațiilor neclare pe care eu le-am avut cu el – sau, poate, mai degrabă, el le-a avut cu mine. Tirania lui, imprimată adânc în mine, mă asuprește și acum, când totul a trecut, ori e pe cale să treacă. În relația mea cu acel loc, și cu tot ce reprezintă el, trăiesc în afara timpului. Îmi spun că, poate, așa trebuie să fie... Cum și fratele meu, prin comportarea lui echivocă, întreține această atmosferă

de reproș nemotivat și de suspiciune, mă întreb dacă n-ar fi mai bine să încetez, brusc, orice comunicare cu acel spațiu și cu oamenii lui. Dar e cu puțință? Nu e cu puțință. Acolo e mama, acolo e mormântul tatei, acolo merge, deseori, frate-meu, acolo răătăcesc amintiri esențiale... Îmi duc, așadar, crucea mai departe. O cruce încărcată cu amare delicii. Cuvintele n-au destoinicia de a spune ce simte ființa. Cuvintele curente nu au această putere. Numai poezia o are...

Luni, 24 martie 2008, ora 15:30

De dimineață, i-am trimis lui Coriolano González Montañez un e-mail extins, în care le mulțumesc lui și redactorului-șef pentru pagina din „El vuelo de Ícaro”. Ceva mai târziu, a telefonat Mioara, prietena Danei. Vor veni mâine, la masă – ea, Nuțu și fiul lor, Dănuț. Tot mâine, dar, e drept, ceva mai târziu, ne va vizita și Mircea Pora. E legea aglomerării. Mai rămâne să mă anunțe Marian Drumur că vine și el, tot mâine, să lucrăm la computer. Date fiind împrejurările, eu am plecat după cumpărături, iar Oli a rămas acasă, ocupată cu pregătirea meniului. Și astfel, nu știu cum se face, dar mereu e câte ceva care generează preocupare, așteptare, agitație. Mă bucur de vizite, firește, mă bucur sincer, dar constat că e foarte greu să ai răgaz, să poți aprofunda o temă de reflecție. Mereu intervine ceva care-ți distrage atenția. Și încă noi, slavă Domnului, ne numărăm printre cei care au răgaz... Dar, timpul trece...

Vineri, 28 martie 2008, ora 16:45

Drum lung, în Centru și înapoi, pe jos. Am intrat la Tarom, să ne interesăm de o cursă Timișoara-München. Nu există așa ceva. Un funcționar amabil de acolo ne-a îndrumat spre agențiile particulare din Piața Operei. Ne-am dus acolo, am rezervat două

locuri pentru datele de 30 mai (dus) și 12 iulie (întors), la Carpatair. Așadar, dacă vrea Dumnezeu, peste aproximativ două luni plecăm la München. De acolo, în 15 iunie, pornim spre Tenerife, unde urmează să petrecem 7 zile. Revenim și, la scurt timp, descindem în Alpi, în vreo stațiune. Poate vom face o scurtă excursie și la Nürnberg, la Mina.

*

M-am gândit că, eventual, aș putea scrie un volum de poezii inspirate de aceste călătorii. În sumar, și-ar putea găsi locul și *Mazara del Vallo*. Apoi, poeme dedicate sejurului în Insulele Canare, în Alpi, în München, în Nürnberg etc. Aș putea încerca. Eu am scris, întotdeauna, sub impuls. Acum? Dacă reflectez, trebuie să conchid că și acesta e un impuls. Gândul s-a ivit spontan, ca o necesitate lăuntrică. În fine, vom vedea...

Sâmbătă, 29 martie 2008, ora 9:25

Oli nu s-a simțit bine aseară. Iar eu m-am speriat și m-am întristat. Fapt e că mi-a pierit interesul pentru călătorii și excursii. Mi-am amintit, cu duritate, că suntem bătrâni și că proiectele noastre au perspective scurte. Însă, de dimineață, am căutat numărul acela din „Familia” (1984), unde a apărut, acum aproape un sfert de veac (Doamne Dumnezeule!), poemul meu *Mazara del Vallo*. Nu l-am găsit, deși e destul de ordonată arhiva revistelor mele. Voi scotoci după el la Biblioteca Universității, dacă va fi nevoie.

Duminică, 30 martie 2008, ora 16

De dimineață, am răsfoit poeziile inedite, rămase în afara volumelor, de prin 1995 înapoi. Am găsit multe texte valide, potrivite pentru a figura într-o carte. Și mi-am zis că le voi

adăuga, poate, la antologia *Omul din oglindă* – sub titlul (provizoriu) *Addenda*. Pe de altă parte, ce-i nebunia aceasta? Încă mă mai îmboldește slava deșartă? Sau, mai exact, fiindcă eu n-am căutat niciodată slava deșartă, încă mă mai obsedează literatura? Literaturologie? Stau, iată, la masa mea de lucru, privesc în jur, privesc pe fereastră, e liniște, e bine și lumea se întinde, incomprehensibilă, în juru-mi. Ce mai e de făcut la 66 de ani în afară de a-l căuta pe Dumnezeu? Nu m-am dumerit încă în ce privește deșertăciunea lumii, nu m-a obosit goana după vânt? Viața socială nu mă mai interesează. După ce am luat atitudine în *Cronică*, în *Abaddon*, în *Exodul*, m-am îndepărtat de o asemenea realitate. Nu mai vreau să am de-a face cu ea. Te înjosește chiar atunci când o critici. Mi-a rămas literatura. Dar și pentru literatură e prea târziu. E târziu pentru orice. În afară de lectura textelor sacre, de contemplare, de rugăciune. E timpul „să mă mut cu totul în cetate”, cum spuneam cândva, e timpul să mă mut în „Civitas Dei”¹⁰¹. Iar cărțile ce vor apărea se vor face de la sine, sunt, de fapt, făcute. Să trăiesc, deci! Să fiu viu, cu adevărat! Să fiu liber! Sunt liber...

Ora 20:30. Voluptatea, jubilația sfârșitului. Există o voluptate, există o jubilație dureroasă a sfârșitului. Le trăiesc, probabil, de mult. Dar abia acum, abia azi, le-am conștientizat. Ce temă, pentru poezie! Voluptatea sfârșitului! În *Elegii*, un motiv (unul dintre impulsurile adânci ale lirismului) era *uimirea*. Acum, un motiv generator de poezie ar putea fi *voluptatea*. Uimirea sfârșitului – voluptatea sfârșitului. Ce cuplu, ce balans, ce abis!

Luni, 31 martie 2008, ora 15:10

Dana a discutat cu Oli pe Skype despre Insulele Canare. Vom merge în Tenerife, într-o localitate mică, lângă Santa Cruz.

¹⁰¹ Lat. „Cetatea lui Dumnezeu”, titlu al unei cărți a Sf. Augustin.

Va fi splendid acolo, exact un loc potrivit pentru a-mi începe, exotic, postbiografia literară. „Poate nici n-o să mai vrei să te-ntorci...”, mi-a spus Oli. „N-ar fi deloc exclus”, i-am răspuns.

Marți, 1 aprilie 2008, ora 16:50

În *Le Rouge et le Noir*¹⁰², ni se vorbește, și explicit, dar, mai ales, implicit, despre *restaurație*. Îi dau dreptate lui Stendhal. Restaurația e platitudine, mediocritate, frică, reacționarism, stagnare etc. etc. Mă întreb de ce. Și-mi răspund: fiindcă e o întoarcere artificială din mers, o poticnire și un retur în istorie, o inversare a curgerii timpului, o intervenție a omului în fluiditatea lumii, poate chiar în planul divin.

Vineri, 4 aprilie 2008, ora 18

Ieri, telefon de la Octavian Doclin. Ne vedem azi, la ora 11:30, la Orizont. Aduce „Reflex”. Ezitări în ce privește publicarea cărții lui Oli. Intuiam. Nu are bani, săracul. De aceea, am și vorbit cu Nina Ceranu.

*

La Orizont, agitație. Cornel, Aurel Turcuș, Aurel Gh. Ardeleanu, Monica Rohan, Marcel Turcu (mi-a încredințat recenta lui carte, mă roagă să i-o prezint), Părintele Ioan Petraș, care, pe neașteptate, din spate, m-a sărutat pe umăr (!?). M-am întors: „V-am dat o sărutare”, a zis. Erau și alții, inclusiv o tânără, Monica Stănilă, care mi-a oferit cândva cartea ei de poezie, iar Oli a scris despre acea carte – cronică (în care e comentat și volumul altei poetese tinere) se află în ediția, primită azi, a „Reflexului” (10-12/2007)...

¹⁰² Fr. Roșu și Negru.

Marti, 8 aprilie 2008, ora 18:15

Un om – oricare om, eu însumi, tu însuși – e o apariție înspăimântătoare, impenetrabilă. Nu-i putem cunoaște pe ceilalți, ei nu ne pot cunoaște pe noi, nu ne putem cunoaște noi înșine. Trăim într-o desăvârșită beznă. Existența noastră nenorocită și tragică nu are, omenește vorbind, nicio soluție.

Miercuri, 16 aprilie 2008, ora 16:50

De dimineață, a sunat Dana. Mi-a spus că s-a decis pentru un alt hotel, sfătuită de Andrei: Hotel San Borondon, în Puerto de la Cruz. L-am căutat pe Internet. E un edificiu în stil colonial, de trei stele, cu toate dotările și facilitățile necesare. O, dacă ar vrea Dumnezeu ca vacanța aceasta să se desfășoare cu bine! În rest, am cam încheiat ce aveam de făcut. Mă încercă simțământul că, în sfârșit, sunt liber, că-mi aparțin, că trăiesc și atât, că nu mai *trebuie*, nu mai *trebuie*, nu mai *trebuie*... Lungul subterfugiu de a supraviețui în această lume, între oameni, lunga aventură, din clipa în care am înțeles că nu-mi place lumea aceasta, dar că *va trebui* să mă deprind cu ea și să-i rezist, fără a-mi compromite ființa, că *va trebui* să supraviețuiesc, dar neasimilându-mă ei, rămânând diferit, rămânând ceea ce sunt, această călătorie, lungă și anevoioasă, și plină de neliniști, se apropie de sfârșit. Într-un anume fel, chiar s-a sfârșit, fiindcă fiara lumii m-a lăsat din gheare, sau, oricum, a slăbit strânsoarea. Sunt bătrân, am declarat de mai multe ori, public, și declarația mea s-a confirmat, am declarat că m-am retras, că nu mai vreau să comand, să fiu șef, să conduc etc. etc. Toți știu că nu aparțin niciunei coterii. Întotdeauna am făcut mari eforturi, tăcute, spre a mă feri de clici. Am înțeles, de mult, cum procedează acestea. Și m-am străduit să le dejoc mecanismele. Coteria, de îndată ce identifică, undeva, o valoare, o atrage în mrejele ei, în structurile ei, și o plasează în poziție subalternă. Aceasta e prima mișcare.

Următoarele (diverse) au, ca și prima, scopul de a-l împiedica pe cel valoros să ajungă în poziție de competiție. De ce? Fiindcă, dacă ajunge, se impune, poate și câștigă, iar coteria nu vrea asta cu niciun chip. Pentru locul din frunte, găștile au *numai* oamenii lor. Așa au procedat comuniștii, favorizați de monopolul asupra culturii și a instrumentelor culturale. Așa încearcă, anacronic, să procedeze, și azi, vechi rebuturi marxiste, reciclate, precum P., L., și fiul lor, p., care au decăzut în asemenea hal, încât slujesc, aidoma unor logofeți frânți de șale, un mitocan semidoct ca B. Acești trei indivizi găunoși, infatuați, îi împing în poziția de slugi pe lingușitorii lor fervenți (M.M.) și nu-i lasă, oricât se străduiesc ei, să ajungă în ceea ce numim poziție de competiție. Au grijă să-i țină la coada mesei. Și, astfel, timpul trece, eventualele talente, gătuite, se ofilesc, se retrag, se compromit, fiindcă și-au închipuit că în acest domeniu, al spiritului, se poate răzbi prin aranjamente. Dar, de vreme ce toți vom muri, ce rost mai au asemenea portrete? Nu despre acești nenorociți inchizitoriali e vorba. Revin la starea mea de spirit: acel imperativ lăuntric ce mi-a condus întreaga existență s-a relaxat. Și relaxarea lui îmi spune că, poate, misiunea mea s-a încheiat. Așa să fie, oare?

Joi, 17 aprilie 2008, ora 16:25

Viața *în sine* asta pare a însemna: autoprezență (a vieții înseși), excluderea țelului, a intenției, a voinței. Viața *în sine* este un plin, ce-și este suficient sieși. Viața duhovnicească este un plin suficient nevoii de Dumnezeu. Viața pentru lume e un gol permanent, o insatisfacție fără sfârșit. Ce nenorocită, ce blestemată, ce crunt pedepsită ființă e omul!

*

Cât de impetuos navighează prin încăpere parfumul florilor de liliac... Liliacul de la iubitul meu prieten Ion Arieșanu.

Vineri, 25 aprilie 2008, ora 8:15

Măine, sâmbătă, vine Dana. Mă aflu, ca să zic așa, într-un puternic recul existențial. Nu găsesc prea multă savoare în existență. Probabil că pentru misticul ce trăiește în lume e de-a dreptul insuportabil să plutească, mereu, la mijlocul distanței dintre asceza (dorită) și senzorialitatea (senzualitatea) inevitabilă. Misticul este o ființă puternic sfâșiată, este locul unde se poartă, cu maximă intensitate, lupta dintre carne și duh. Or, cu toată umilința o spun, eu am resimțit, resimt, eu am purtat mereu, port și acum, în mine, în fiecare clipă, această luptă – cu toate victoriile ei, cu toate înfrângerile ei, cu toate iluminările ei, cu toate ororile ei...

Sâmbătă, 26 aprilie 2008, ora 8:10

Rătăcesc, de colo-colo, prin propria-mi viață, prin ziua de ieri, prin ziua de azi, ca o umbră. Nici la mine însumi nu ader. Mai bine zis, la mine însumi ader mai puțin decât la orice altceva. Și am și o sete cumplită de duh, de asceză... Căci sunt prăbușit, năclăit în trup. Poate de mâine, odată cu Învierea, va fi altfel.

Ora 12:15. Am fost la cimitir, am dus flori la mormântul socrilor mei și al lui Ani. Am aprins o lumânare. Era acolo o doamnă în vârstă, doamna Stroe, învățătoare pensionară, a cărei fiică a murit la 30 de ani. Am conversat puțin. Fiica ei a fost colegă de liceu cu Dana. Înainte de a ne despărți, i-am urat „Sărbători binecuvântate”. „O, da”, a zis ea, „... binecuvântate. Știu că scrieți psalmi, vă citesc”. Și a adăugat cu tărie, cu convingere: „Câtă vreme mai sunt oameni ca dumneavoastră, poporul acesta mai are o șansă!” Am tăcut. Ce puteam zice? Dar mi-am dat seama că, într-adevăr, dincolo de marea gălăgie, există o Românie tainică, mi-am dat seama că România nu e chiar atât

de mizerabilă și detestabilă cum pare. Că nu toți românii sunt aidoma președintelui țării și lingușitorilor lui. Că există și o Românie a duhului, a cărții și a bisericii. Există încă *the happy few* în România. Și poate aceștia vor fi tot mai mulți, cu fiecare an, cu fiecare Înviere.

Duminică, 27 aprilie 2008, ora 10:10

Prima zi de Paști. Ieri, a sosit Dana, cu un taxi, puțin înainte de 16. Noutăți din Germania? Lizuca s-a despărțit de Nikolai (sic!), iar Dana o detestă pe Eva. Deci, entropia amenință coeziunea familială. Azi, la prânz, suntem invitați la Arjana. Nu-mi face plăcere să mă înființez acolo. Sunt calici, nereligioși, roși de zgârcenie. Îmi vine în minte capitolul 23 din *Pilde*, versetele 6-8: „Ne mange pas le pain de celui dont le regard est malveillant...”¹⁰³ Dar, azi e Învierea Domnului. Ce mai contează restul? De ce să întunecăm cu pornirile noastre lumești Această Lumină?

Luni, 28 aprilie 2008, ora 10

Ascult, cu mare plăcere, muzică. Și clasică (europeană), și africană. E interesant să observi că africanii au izbutit să pună de acord sunetul și zgomotul, mai exact, să pună în valoare forța muzicală a asocierii dintre sunet armonios și zgomot. Ca să nu mai vorbim de ritm. Fondul muzicii africane mi se pare elegiac. Chiar în cazul tam-tam-ului. Sau, poate, mai ales în acest caz. Africa însăși mă fascinează. Mă și minunez cum de m-a preocupat atât de puțin atâta amar de ani. Mai exact, cum de n-am văzut în Africa decât partea pitorească, exotică și convențională a lucrurilor. Or, azi, am sentimentul că sesizez ceva din inima ei, ceva din adâncimile ei, atât de fertile și de tragice.

¹⁰³ Fr. „Nu mânca pâinea celui ce se uită cu ochi răi și nu pofti bucatele lui”.

Ora 17. Am revenit, pe la 15:30, de la înmormântarea lui Laureniu Cerneț. Ne-a adus acasă, cu mașina, pe Ion Jurca Rovina, pe Ion Arieșanu și pe mine, Dumitru Oprișor. În afară de noi, au fost prezenți, dintre scriitori: Cornel Ungureanu (care a și vorbit), Adriana Babeți, Paul Banciu, Ion Marin Almăjan (cu soția), Nina Ceranu, Rodica Opreanu, Corina Sein și Emil Șain. Cimitirul – plin de cerșetori. Am aflat că în găsirea unui loc de veci, precum și în rezolvarea numeroaselor corvezi legate de înmormântare, de mare ajutor au fost Dumitru Oprișor și Ion Marin Almăjan. Foarte frumos din partea lor. I-am și spus lui Oprișor că apreciez ce a făcut. Am înțeles că a sprijinit inclusiv financiar familia. E drept, are firmă etc. etc. Dar și alții au...

Vineri, 2 mai 2008, ora 16

Telefon de la mama. Sună întotdeauna când frate-meu, nevastă-sa și nepoțica sunt plecați undeva. Mesajul ei are, deci, un subtext, e aluziv, dă de înțeles că ea e urgentă, că trebuie să ne apeleze pe furiș. Conversația e traumatizantă, stereotipă, sensul, stagnant și disforic, constă în reactivarea complexului sado-masochist, care a măcinat și a distrus, de la un anumit moment, structura și relațiile interne ale familiei noastre dintâi – tata, mama, frate-meu, eu.

Sâmbătă, 3 mai 2008, ora 13

Oli este destul de preocupată în privința Danei, care se arată din ce în ce mai nestăpânită și mai împrăștiată. Am observat un fapt îngrijorător: n-o caută la telefon nici Andrei, nici Lizuca. Mai mult: nici nu răspund sms-urilor ei. Presupun că tirania (indiferent cum se manifestă) duce la fugă și înstrăinare.

Ora 19:40. Poate că dincolo de alte, numeroase, probabil, sensuri latente, înțelesul profund, subconștient, al deciziei cuiva

de a fi incinerat post-mortem, este destrămarea (ruperea) relației afective cu mama. E, oare, și cazul meu? Mama înseamnă pământ, înseamnă mormânt teluric. Focul e cu totul altceva și alegerea lui probează refuzul destrămării lente, organice, în amnezia maternă a Terrei. Acesta mi se pare a fi mesajul subliminal al deciziei mele de a-mi încredința focului rămășițele pământeste.

*

Am făcut un drum la Cărturești și i-am lăsat un exemplar din *În Piața Centrală* lui Cosmin Lungu (acest tânăr mi-a solicitat câteva interviuri, cu un timp în urmă). Orașul e plin de cârciumi. În Piața Operei se mai construiește una. În curând, România se va transforma într-o mare cârciumă, populată cu indivizi care beau, se îndoapă și ascultă manele. Acest capitalism suspect, certat cu legea, a reușit să ne facă de răs. Revoluționarii din '89 ar fi procedat foarte înțelept neomorându-l pe Ceaușescu, ci obligându-l să construiască el capitalismul. Dacă ar fi acceptat acest târg, Ceaușescu ar fi izbutit să construiască o mândrețe de capitalism. Pe cândăștia... și proști, și leneși, și hoți, și plătiți de interlopi...

Duminică, 11 mai 2008, ora 11:15

E-mail de la Coriolano González Montañez. O să-i răspund. Ezit, mereu, între o corespondență convențională și una deschisă, creatoare. Eu nu sunt, însă, un individ colocvial, confesiv. Limbajul meu, conversația mea e poezia (e literatura). Pe vremuri, demult, mai tăifșuiam cu tata, eventual cu mama. Apoi, acest canal de comunicare s-a întrerupt. Nici între mine și fratele meu nu mai există nimic asemănător unui dialog autentic. Poate eu sunt vinovat, poate din pricina mea au sucombat aceste limbaje uzuale. Dar eu nu pot vorbi decât despre profunzimi. Iar

cei preocupați de profunzimi, de fundamente, nu trăncănesc. Sunt asimilați în profunzimea însăși. Tac. Agitația și vorbăria îi obolesc. Cu Montañez am intuiția că s-ar putea stabili o linie de comunicare viabilă. În ciuda faptului că sunt bătrân și că întâmplările lumii acesteia îmi par, pe zi ce trece, tot mai străine.

Luni, 12 mai 2008, ora 19:10

Azi, în jurul prânzului, a sosit cartea lui Cori Babeți, 3 volume, în manuscris (text listat), 1076 de pagini. Am început lectura, tatonând. Pare o imensă gogoriță, un balon de vorbărie cvasi-vidă. 1076 de pagini fără rost. Cel puțin așa se arată ele la începutul demersului. Poate mai prind putere pe parcurs.

Miercuri, 14 mai 2008, ora 17:10

Am fost la Orizont, m-am întâlnit cu Adriana, i-am arătat cartea lui Cori. Pe măsură ce îi citesc lucrarea, Cori îmi devine tot mai simpatic. I-am spus Adrianei că se înaintează greu în text, fiindcă e gongoric, baroc, arborescent, se înaintează ca printr-un stufăriș vast, ca printr-un desiș, dar printr-un desiș înmiresmat. „Ce frumos!”, a murmurat Adriana, cucerită de imagine. I-am mai spus că numai de dragul ei m-am înhămat la munca asta. Și e adevărat.

Vineri, 16 mai 2008, ora 10

Ieri după-amiază, Oli s-a dus la cabinetul lui Lucian P. Petrescu, să-i prezinte analizele, iar eu urma să merg la Omnisan, la un specialist ORL. Abia a plecat Oli, că s-a pornit ploaia. O rafală luminoasă, iute, abundentă, amestecată cu soare și cu mici grăunțe de grindină. Am luat două umbrele – una pentru ea, una pentru mine – și am ieșit în goană. Dar ea intrase la Florărie, apoi s-a adăpostit la Magazinul de legume și fructe. În fine, ne-am

întâlnit, pe strada udă și însorită. Râzând, căutându-ne... Ca întotdeauna... Nimic nu s-a schimbat.

Duminică, 18 mai 2008, ora 18:45

Dimineața, am făcut o plimbare, în parc și la Billa. Parcul, cu iarbă înaltă, curat, cu lume puțină, era plin de puful plopilor, ca de o ninsoare. Câțiva inși făceau plajă, în iarba verde, scânteietoare. Spre Billa, în curțile pustii ale unor școli (sau alt gen de instituții), ici-colo, ardeau câțiva maci. După-amiază, a plouat – cu tunete, fulgere –, dar puțină vreme. Am primit vestea că poezia *The Ashes Man*¹⁰⁴, expediată acum două zile, a apărut. Am și văzut-o postată, pe pagina revistei online. Azi-dimineață, am găsit, tot pe Internet, în „Caiete de Sud-Est”, comentariul lui Oli la cartea lui Virgil Nemoianu. E plăcut să colaborezi la asemenea publicații. Sunt prompte, serioase și nu sunt aservite diverselor grupări, acelor relicve nostalgice ale dictaturilor de tot felul, care, fie că se vede, fie că nu se vede (încă), nu mai au viitor în România.

Joi, 22 mai 2008, ora 20:30

Mâine, voi prezenta la Orizont volumul lui Marcel Turcu. L-am sunat și i-am spus că voi fi acolo. A fost foarte fericit. I-am scris și un e-mail. După puțin timp, mi-a telefonat, ca să mă felicite pentru poezia din „Luceafărul românesc” și să-mi atragă atenția asupra „Ecoului”, unde are el vreo trei poezii. I-am citit cu atenție cartea. Lirism viril, nedescriptiv, lirism autoritar, deloc mălăieț. Diferiți în multe, probabil în (aproape) toate, eu și el ne întâlnim în această „masculinitate”, în această fermitate a tonului, a atitudinii, în aspirația către spirit. Formulele la care apelăm

¹⁰⁴ Engl. „Omul de cenușă”.

(poate și amplitudinea vocilor) ne separă, categoric, dar fără a ne dezbină. El pare a favoriza revelația noetică, eu favorizez, net, revelația pneumatică. Dar și eu, și el cultivăm o poezie a non-imanenței.

Luni, 26 mai 2008, ora 10:50

Un alt e-mail de la Coriolano González Montañez. I-am răspuns imediat. Îmi trimite și coperta unei cărți a lui G. Bacovia, apărută, de foarte curând, în Spania. Îmi spune că dorește, din toată inima, ca și poezia mea să fie tradusă. Cine știe? Poate va fi.

Joi, 29 mai 2008, ora 16:30

Pregătirile pentru Germania sunt încheiate. Un bagaj l-am trimis cu Neluș, care va porni mâine dimineată, cu un coleg, cu mașina, spre München. Celălalt așteaptă, gata de plecare, aici în odaie, pe covor. Am trimis, prin e-mail, o parte din cărțile mele, poezia, în variantă pdf, lui Coriolano. De ce? Ca să putem discuta despre ele, când, cu voia lui Dumnezeu, ne vom întâlni în Tenerife. Mă gândesc – în linia celor spuse de el – că cel mai bine ar fi să fie traduse în spaniolă *Elegiile*. Traducători: Ilinca Ilian și C.G. Montañez. Prefață: Virgil Nemoianu. Postfață: Ion Arieșanu. Dar, toate acestea vor fi abordate, poate, acolo, între 11 și 18 iunie. Am vorbit, la telefon, cu mama. Totul e bine. Înainte de plecare, reiau sublimul verset ce-mi străjuiește, de ani și ani, călătoriile în această viață: *L'Éternel te gardera de tout mal. Il gardera ton âme. L'Éternel gardera ton départ et ton arrivée, dès maintenant et à jamais*¹⁰⁵.

¹⁰⁵ V. *supra*.

Sâmbătă, 31 mai 2008, ora 7, la München

La aeroport, ne-au așteptat, surpriză mare, Andrei și Eva. Ne-a plăcut, spontan, Eva. Am îmbrățișat-o, am vorbit cu ea franțuzește. Ea a condus mașina spre casă. S-a dezlănțuit, pe drum, o furtună teribilă (de scurtă durată), cu fulgere, tunete, grindină. Anatole France spune că *L'Allemagne c'est le pays des fées*¹⁰⁶. Așadar, Eva este *une fée*. Am două fiice: Alina și Dana. Dacă aș avea o a treia, aș dori ca ea să fie precum Eva.

Ora 20. Au sosit biletele pentru Tenerife. În 11 iunie, după prânz, sau spre seară, vom fi acolo. I-am expediat lui Coriolano, zilele trecute, cărțile mele (pdf). Când vom ajunge în Insulă, îi voi dărui și versiunile tipărite. Coriolano a fost foarte impresionat. Mi-a răspuns imediat, vorbind de „enorma încredere ce i-o arăt”. Sunt convins că merită această încredere.

Deocamdată, să ne bucurăm de München și de farmecul călătoriei. Mâine, Andrei și Eva vor prânzi cu noi.

Duminică, 1 iunie 2008, ora 5:35

Aseară, pe negândite, cum se întâmplă întotdeauna (dar la capătul unei îndelungate și chinuitoare așteptări), am început să scriu. Sunt lansat, din nou, într-o lume independentă, într-un univers suficient sieși, care se cere exprimat. Și am început istorisirea lui, istorisirea lui lirică. Titlul, genericul acestei istorisiri lirice, este *Drumul spre Tenerife*.

Ora 21. După-amiază, în grădină. La o dulceață, la o cafea, cu Dana, Andrei și Eva. Atmosferă caldă și plăcută. Scriu. Scriu intens. Retrăiesc deliciile realității secunde (sau prime?) ce însoțește scrisul. Apropo de Tenerife, va trebui, mâine-poimâine, să-l anunț pe Coriolano că, în curând, ne vom revedea. Va fi inte-

¹⁰⁶ Fr. „Germania este țara zânelor” (trad.n.).

resant, căci atunci, la Timișoara, la librărie, abia ne-am văzut. Iar acum, ne revedem prieteni.

Luni, 2 iunie 2008, ora 20:25

Sunt absorbit de scris. Și mă bucur că sunt absorbit. Totul este transfigurat potrivit ideii trăite, ce s-a ivit, spontan, după, desigur, o îndelungată ecloziune. Ideea drumului (motiv arhetipal), ce trage după sine – și cu sine – toate datele personalității. Așa cum (mi) se întâmplă întotdeauna.

Marti, 3 iunie 2008, ora 20:10

Scrisoare de la Coriolano Montañez. Îmi spune că Rosa Lentini a fost în Tenerife, la un congres, că au rememorat călătoria în România și, mai cu seamă, scurtul sejur la Timișoara. România, continuă el, a rămas un reper, o linie de demarcație între „înainte” și „după” (*avant et après*). Din acel moment el (ei) este (sunt) schimbat (schimbați), scriu mai mult, mai bine, iar eu (E.D.), zice Coriolano, fac în așa fel, încât această legătură, acest *fil*, să dureze, să se statornicească etc. Mâine îl voi anunța că, între 11 și 18 iunie, vom fi în Tenerife. Mâine sau poimâine.

*

Scrisoarea lui Coriolano îmi probează (a câta oară?) că ceea ce contează nu e realitatea contingentei (așa-zisa ei realitate), ci proiecția eului asupra ei.

Joi, 5 iunie 2008, ora 8:50

Oli a primit cadouri frumoase. Mă bucur, așadar, că îi pot oferi, de ziua ei aniversară, drept cadou, această vacanță. Dacă vrea Dumnezeu, și sejurul din München, și cele 7 zile din Tenerife, și proiectata ieșire într-o stațiune din Alpi vor fi mai

reușite decât călătoriile noastre anterioare. În plus, scriu. Ce-mi pot dori mai mult?

Vineri, 6 iunie 2008, ora 20:40

Azi i-am scris din nou lui Coriolano, care, într-un e-mail pe care l-am recepționat ieri, îmi spunea că ne așteaptă cu mare bucurie, că se va gândi la un program, că ne va duce într-o excursie cu mașina etc. etc. „Sunt un bun Ciceróne!”, m-a asigurat el. Mă întrebă dacă nu vreau să stabilim de pe acum ziua și ora întâlnirii (care nu poate fi decât în weekend). I-am scris: sâmbătă, 14 iunie, ora 10, la Hotel San Borondon. Cu delicatețe, l-am informat că îl vom însoți doar eu și Oli și că îl vom reține de la ale lui puțin, câteva momente. Vom merge, probabil, undeva, la un obiectiv turistic atrăgător, vom bea o cafea, vom conversa. Pe Coriolano, însă, exact conversația îl îngrijorează, dat fiind că, zice el, nu știe prea bine franțuzește. L-am liniștit, argumentând cu, totuși, convenabila lui cunoaștere a limbii franceze, dar și cu înrudirea dintre spaniolă și română. Ne vom descurca, precis. Cu voia lui Dumnezeu, peste o săptămână vom fi bine instalați în Tenerife. Acum o săptămână, am sosit în München. Și iată, am alături un teanc de poezii, scrise aici, care, împreună cu cele ce, sper, vor mai fi scrise, ar putea deveni o carte: *Drumul spre Tenerife*.

Luni, 9 iunie 2008, ora 7:30

Zi frumoasă ieri. La 10:54, eu și Oli i-am întâmpinat pe Mina, Dori și Arcadie (soțul lui Dori). Acest Arcadie e un om foarte binevoitor și foarte instruit. Ne-am împrietenit repede și am tot conversat până la plecarea lor, care s-a petrecut la ora 17:05. Dana a pregătit masa în camera mare (cea în care dormim noi), iar tortul și cafeaua s-au servit în grădină.

*

Aseară, m-a sunat Arcadie. Am mai vorbit încă. O, Doamne! Psihologia tristă, nefericită, a expatriaților! Expatriații au o Românie a lor, schematizată, ideologizată, politizată, deformată. Mai aparțin ei, oare, României reale? Mai aparțin ei, oare, adevăratei României ideale?

*

Ora 10:30. Acum 2-3 minute, am pus (provizoriu?) punct ciclului de poezii (prima mână, cum se zice). Sunt exact 60 de texte (unul e vechi, scris și publicat demult, prin 1971, în „Luceafărul”; restul, 59, sunt scrise aici, între 31 mai și 10 iunie 2008). A meritat, deci, să mă opresc la München, în drum spre Tenerife.

Miercuri, 11 iunie 2008, ora 22:18. Tenerife

Impresionant zborul deasupra Elveției, Franței, Spaniei, deasupra Atlanticului. Sublimă priveliștea Insulei – de la distanță, cu vulcanul în centru. Mi-am și notat, rapid, o comparație amplă, pe care o voi adăuga volumului *Drumul spre Tenerife*, lăsat la München. În Tenerife-Sud (Sur), unde am aterizat, ne-a așteptat un autobuz al Hotelului San Borodon. Am fost doar noi patru (Oli, Dana, Gabriela și eu) în autobuz. Am traversat Insula în două ore, am ajuns la hotel și ne-am cazat. În sud, Insula e aridă, uscată, cu tufe mici, cu arbuști chirșiți, cu oceanul nemăsurat și magnetic. În nord, peisajul se îndulcește, dar impresia de artă și vis rămâne. Oli pare dezamăgită. Eu cred că e, ca să zic astfel, anesteziată. Ea se aștepta la un mediu idilic și... dă peste un peisaj sublim. Or, asemenea forțe se impun, își impun personalitatea, și e nevoie de ceva timp pentru a le asimila.

După cazare, am ieșit în oraș, spre Plaza Charco. Stradă amețitoare, neverosimilă. Pe partea dreaptă, palmieri, restau-

rante (*La Guapa*¹⁰⁷, unde, peste câteva zile, serviți chiar de patroni, doi frați ce păreau gemeni, am mâncat o senzațională ciorbă de pește), pe partea stângă, alte și alte localuri de un pitoresc răvășitor: *Tejas verdes*¹⁰⁸, *El pescador*¹⁰⁹... După vreo sută de pași, pe partea dreaptă a direcției de mers, se desprindea o străduță și, imediat după colț, citesc firma de pe fruntea unei clădiri vechi: *La peluquería de los caballeros*¹¹⁰. Am tradus-o instantaneu, invadat de o coplesitoare încântare exotică. Ce seară! Am revenit târziu la hotel, năpădiți de farmecul viguros și de mulțimea fără număr ale noilor impresii.

*

Mie Insula mi se pare un loc ideal pentru scris. Am văzut apusul soarelui, de pe digul din rocă neagră, vulcanică, în timp ce oceanul se zdrobea, urlând, în brizanti... Ce splendoare! *Ma Isla muy querida...*¹¹¹ Cum să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru tot ce ne dă? *Béni soit-il!*

*

Orașul e neînchipuit de frumos („dureros de frumos”, zicea Oli). Flori tropicale, palmieri gigantici, aromă de lavă și de ocean pretutindeni. Papagali – pe umerii unor fotografi. Obiecte din lavă, inclusiv coliere. Vreau să-i cumpăr lui Oli un asemenea colier. Cândva comparam Sicilia cu o imensă floare a soarelui, legănată de mare. Analogia spontană pentru Tenerife, cel puțin pentru moment, este floarea de leandru. Floare portocaliu-violette sau roz-sângerie, plutind în albastrul oceanului. Tenerife – palmier multicolor, înflorit, fluturând în infinitul oceanului.

¹⁰⁷Span. „Frumoasa”.

¹⁰⁸ Span. „Țigle verzi”.

¹⁰⁹ Span. „Pescarul”.

¹¹⁰Span. „Frizeria domnilor”.

¹¹¹Span. „Insula mea mult iubită”.

Tenerife – reminiscență concretă a Edenului, un rest din (de) Paradis. Ciorchine de flori tropicale, multicolore.

Joi, 12 iunie 2008, ora 15:35

Am vizitat Orotava. Spectacol măreț și ieșit cu totul din comun. Covoare de nisip și flori în tot orașul. Am urcat în balcoanele Primăriei, să le contemplăm, am urcat și am coborât străzile, pe mijlocul cărora se aflau covoarele. Am intrat apoi în Catedrală, unde urma să înceapă misa. Apoi, procesiunea calcă peste covoare. Freamătul mulțimii. Culori, lumină. Forța spiritului. Sentimentul apartenenței la o comunitate. Intuiția unei culturi fascinante, a unor structuri sufletești pe care le cunoaștem prea puțin. Am revenit, am cinat și, la 20:30, am mers la o cafenea, în Centru, lângă biserică. Am băut un suc de portocale, Oli – un ceai de mentă.

Ora 19:30. Am fost la Playa Jardin. Valuri destul de mari, nisip negru, alge, aroma infinită și albastră a oceanului. Am intrat de două ori în apă și am înotat destul de departe. Oli îmi făcea semne de pe țărm. Și-a înmuiat și ea tălpile și gleznele în apă. Pe vremuri, înota viguros, alături de mine. Acum... Lume relativ puțină. Câteva fete subțiri, bronzate, cu sâni goi. Am luat cu noi nisip și pietricele. Apoi am găsit o piatră rotundă, o bucată de lavă. Frumusețe desăvârșită, dulce și aspră deopotrivă.

*

Am deschis ușa spre terasă. De altfel, ea rămâne puțin întredeschisă, are o fantă, prin care, traversând grilajul, intră un fel de briză ușoară, ce umflă lin și leagănă, la răstimpuri, perdeaua și draperiile. Terasa dă spre oraș, se văd luminile caselor pe dealuri, mașini rare, aerul năvălește amplu, bogat, dar mângâietor, dinspre înălțimi, dinspre ocean. Palmieri, culturi de bananieri, flori minunate. Și peste toate, o aură de vis și depărtare,

foarte propice, cum spuneam, scrisului. Senzația mea este că, în „izolarea” de-aici (în sens etimologic chiar), poți începe o nouă viață, poți întineri.

Ora 22. Tenerife e locul unde mi-ar plăcea să trăiesc restul zilelor mele. Dacă mi s-ar propune acum să rămân aici, aş rămâne fără nicio ezitare. Și nu aş mai pleca din acest loc niciodată. Chiar lângă hotel, e un cimitir englezesc din secolul al XVIII-lea. Undeva, nu foarte departe de Puerto de la Cruz, se află un copac-dragon. Insula – și poate în aceasta constă misterul ei profund – pune alături Paradisul (în nord) și Infernul (în sud). Romantism absolut.

Vineri, 13 iunie 2008, ora 18:17

Mă distrez notând timpul cu atâta exactitate. Timpul ce curge fără oprire. Acum 10 minute am revenit de la bazin, unde am înotat, 12 lungimi, în apă de ocean. I-am adus lui Oli o rămurică înflorită de bouganvillea, din masivul ce acoperă zidul hotelului. Am luat-o din teancul celor tăiate de îngrijitor. Se află, acum, într-un pahar, pe masă, așezată de Oli...

Restul zilei l-am petrecut în Loro Parque (Parcul papagalilor) – spectaculos, minunat, solicitant, obositor. Am mers cu un taxi, am revenit cu acel pseudotrenuleț ce face naveta între acest parc și plaja de la capătul promenadei noastre. După-amiază, am vizitat Jardín Botánico. La dus, am luat un taxi, dar ne-am întors pe jos, pe străzi mărginite de oleandri înfloriți, de palmieri, cu flori de bouganvillea, lăsate, decorativ, peste trotuar. Am făcut multe fotografii, dar am decis să nu mă mai las fotografiat. Sunt prea bătrân. Ajunge. După acest sejur aproape de tropice, în Tenerife, nu voi mai accepta, decât în cazuri extreme, joaca de-a imortalizarea foto. La ora 19, coborâm să luăm cina. Ne vom petrece seara la *Tejas verdes*, un local micuț, fascinant, din apro-

pierea hotelului nostru. Am remarcat acolo trei cântăreți la ghitară, gravi, impasibili, cu sonurile instrumentelor și cu melodiile lor splendide. E un loc fabulos această *Isla afortunada*¹¹².

Ora 23:50. Am fost la *Tejas verdes*, între 21:30 și 23:30. Ne-am așezat, înăuntru, la o masă, am comandat *zumo de naranja*¹¹³ și *agua sin gas*¹¹⁴ și i-am ascultat pe cei trei muzicanți. Au intervenit și persoane din public, spre ora 23 s-a și dansat. Decent, fiecare pentru plăcerea lui. O să mai mergem și o să dansăm și noi. Mâine, la 10, vine Coriolano la hotel.

Sâmbătă, 14 iunie 2008, ora 20:30

De curând, am revenit din excursia organizată de bunul nostru prieten spaniol, Coriolano. A apărut cu soția sa, Teresa, cu fetița, Tara, și cu băiețelul, Saulo, pe la ora 10. Am urcat în mașina lui mare și am plecat spre capătul de vest al Insulei. Peisajul este „răpitor”, cum ar fi zis pașoptiștii. Mai întâi, am oprit în localitatea unde se află celebrul arbore „drago”. Sunt mai mulți asemenea arbori, unii mai mari, alții mai mici, evident. Acela însă, cel emblematic, este mai-marele lor. E și o biserică acolo, pe care am vizitat-o. Localitatea se numește Icod de los vinos. În acea zonă de vest se află și localitatea natală a doamnei Montañez (Tere, cum o alintă Coriolano, portugheză de origine). Am prânzit în Patamero, la o „bodegă”: *Bodegon Patamero*. Prânz specific tenerifean. Și *pescado asado*¹¹⁵. La un moment dat, patroana localului, care ne servea, mi-a atins ușor umărul, dorind să-i fac loc pentru un platou: „Por favor, caballero”!¹¹⁶ Apoi, din

¹¹² Span. „Insulă fericită”.

¹¹³ Span. „suc de portocală”.

¹¹⁴ Span. „apă plată”.

¹¹⁵ Span. „pește prăjit”.

¹¹⁶ Span. „Vă rog, domnule!”

nou în mașină, până la capătul neguros, magnific, sublim, înfricoșător al Insulei. Pe un promontoriu, lava a construit o siluetă înaltă, misterioasă, cu o cruce alături, intitulată *El Fraile* „Călugărul”. E un loc preferat de sinucigași, ni s-a spus, localitatea din apropiere numără foarte mulți asemenea nefericiți. De ce? Nu se știe. „Poate vânturile, continue și puternice”, a sugerat Coriolano. De la capătul de vest, unde e un far, se vede sudul Insulei – unde am aterizat noi. Între capătul de vest și punctul sudic, spre ocean, sunt marile faleze abrupte. Jos – e plaja, cu lume, un cort, lavă, nisip negru – Rai și Infern laolaltă.

Pe la 17, am ajuns la hotel. Coriolano, Teresa, Tara și Saulo au coborât din mașină odată cu noi și am mai conversat, o vreme, în hol. Oli a cumpărat de la bar niște sucuri. Coriolano mi-a adus un CD cu poeziile lui. Nu știu de ce, mi-a părut rău de Coriolano. Mi-a spus că viața literară de aici, în ciuda apariției de cărți, este ca și inexistentă. A rămas uimit că, în România, la întâlniri literare, vine atâta lume. Aici, când se lansează cartea cuiva, la librărie sau în altă parte, sunt prezenți autorul, editorul, mama, nevasta, un prieten-doi și cam atât. Colegii scriitori nu participă? Nu, niciodată. Uneori, nu e nimeni în sală. *C'est terrible!*¹⁷, repeta el, dezamăgit. I-am spus că, atunci când am lansat recentul meu volum de versuri, spre exemplu, au fost de față 3-4 profesori universitari, și toți au vorbit, au fost alți dascăli în sală, apoi, colegi scriitori (care au luat și ei cuvântul), precum și multă lume iubitoare de literatură. Plus ziariști, TV etc. A doua zi, au apărut comentarii largi, cu fotografii etc. etc. „Ce-mi spui tu”, mi-a zis, „mi se pare științifico-fantastic”. Am discutat cu prietenul meu Coriolano și chestiunea traducerii unui volum (să zicem, a *Elegiilor*) în spaniolă. Ideea cu traducerea i-a aparținut. Am

¹⁷ Fr. „E teribil!”

obținut de la el frapante informații despre ceea ce definește Insula: *Magua*, simțământ tenerifean, asemănător dorului; *Teide* (numele vulcanului) provine din *Echeyde*, toponim ce însemna, în limba băștinașilor, „tărâm al demonilor”; în 1909, a avut loc erupția vulcanului Chinyero etc. Pot spune că am petrecut o zi grea, foarte obositoare, am și răcit puțin, dar a fost atât de bine!

Duminică, 15 iunie 2008, ora 15:30

Azi n-am ieșit în afara orașului. Am fost pe malul oceanului până în bazinele din est – Martianez, am fost la biserica din Centru, vizavi de Hotel Monopol, unde mi-ar plăcea, eventual, să ne instalăm anul viitor, am luat parte la slujbă („El Señor esté con vosotros!”¹⁸, repeta preotul), am cumpărat, de la un negustor indian, care vorbește și franceza, un colier de lavă, pentru Oli, apoi și câte unul pentru Dana și Alina. Acum avem de gând să mergem până la Playa Jardin, să intru din nou în ocean.

Ora 22:30. Am înotat mult, mai mult decât în zilele anterioare. Am înaintat până la bariera de stânci ce protejează plaja de valurile uriașe ce vin din larg. Apă adâncă, albastră. Pe laturi, ca niște diguri, șiruri de roci negre. Playa Jardin are trei sectoare – am înotat pe cel din mijloc. Spre dreapta, în timp ce înaintam către larg, se vedea, clar, printre stânci, cum năvălește, în asalt, în direcția țărmului, cavaleria oceanului, încununată cu spumă. Am închiriat pentru Oli un șezlong (*tumbona, bata*) și o umbrelă (*sombrilla, quitasol*). A intrat și Oli în ocean și chiar a înotat puțin. Ea, care, altădată, înota, destins, alături de mine... O, *tempora!*

¹⁸Span. „Domnul să fie cu voi!”

Luni, 16 iunie 2008, ora 15

Am vizitat La Laguna. Am mers cu autobuzul 102, cu care ne-am și întors. Oraș frumos, dar complet diferit și nici pe departe la fel de paradisiac precum Puerto de la Cruz. A avut dreptate Coriolano să îmi spună că Puerto de la Cruz e de preferat tuturor celorlalte orașe din Insulă. Am cumpărat daruri, pentru Raluca, Roxana, Robert, fiul lui Ticu Leontescu și al Simonei, la o librărie – *Águila*¹¹⁹. Tot de acolo, am cumpărat un „mini guide” *Tenerife*, în franțuzește. Vânt rece, ploaie mărunță, ca o burniță. În La Laguna. Dar și aici. Nu știu dacă, după-amiază, voi înota în ocean. Deși apa trebuie să fie caldă, iar dorința mea de a înota iarăși în Atlantic – mare este.

Ora 22:10. Înot în ocean, după ora 17. Cina apoi. Plimbare în orașul mai mult decât minunat. Am vizitat și Puerto Viejo. O caracteristică: mici biserici, cruci de lemn, fixate, din loc în loc, pe ziduri. Acum, obosiți de atâtea evenimente și de atâta umblat, ne culcăm.

Marti, 17 iunie 2008, ora 6:50

Măine, se încheie vacanța noastră în Tenerife. Avem, deci, o zi întreagă înainte (ziua de azi). A fost – este încă – un sejur extraordinar, de fapt, cu siguranță, cea mai fascinantă vacanță pe care am avut-o vreodată. Prin voia Domnului, *béni soit-il! Si Dieu le veut*¹²⁰, vom mai veni aici. Poate chiar la anul.

Ora 16. Căldură mare. Ne-am întâlnit, în Centru, cu familia Ciolănescu, stabilită, și ea, în Germania (el scrie literatură, cu pseudonimul Jan Cornelius). Și el, ca mulți alții, simplifică realitățile, reducând întreaga viață socială, de dinainte de '89, la Securitate. Ce i-a apucat pe toți mania de a trăncăni despre

¹¹⁹ Span. „Acvila”.

¹²⁰ Fr. „Dacă vrea Dumnezeu...”

Securitate? De a-i face, în fond, o continuă reclamă? De-a o mitiza? Pe de altă parte, scriind, întruna, despre lucruri triviale, își trivializează opera (ce operă?). Ți-l poți imagina pe Baudelaire scriind despre polițiști? Pe Flaubert? Sau pe Eminescu, pe Macedonski, pe Blaga, pe Rebreanu? Obsesia serviciilor secrete au avut-o comuniștii, cu secretomania lor. În așa-zisa literatură de după '50, apăreau ilegaliști torturați de „Siguranță”. Urmașii bolșevicilor de atunci, niște prefăcuți, sau imitatorii lor (urmându-i ca oile) o țin una și bună cu Securitatea. E un fel de delir, de demență, dacă nu cumva un mod de a se pune într-o lumină favorabilă. Un subiect pasager, dar tot atât de plicticos, a fost cazul lui L.L., care, evident, „și-a citit dosarul de securitate” și l-a găsit în „dosar” pe cine altcineva, dacă nu pe el, tocmai pe el, Puiu Ciolănescu! Ce nerozii! Dar, mă rog, am mai vorbit și altele, pe o terasă, lângă Martianez, în bătaia brizei, cu oceanul dinainte, în timp ce doamnele au mers la cumpărături. După ce au revenit, am pornit cu toții spre hotel: cei doi, spre Girasol, noi, spre San Borondon.

Ora 21:30. Am înotat mai mult azi în ocean, pentru a profita de ultima zi din vacanța în Tenerife. Cine știe dacă Dumnezeu ne va îngădui să mai venim... Suntem tot mai bătrâni și mai fragili. E drept, am constatat că, cel puțin pe plaja unde ne așezăm noi, nu există înotători mai buni decât Puiu și decât mine. Dumnezeu îmi dă încă putere. Oli rezistă și ea – la drum, la schimbare, la efort. În fine, vom vedea. Deocamdată, ne aflăm încă aici. Așa cum am dorit. Așa cum Dumnezeu a binevoit. *Béni soit-il!*

Vineri, 20 iunie 2008, ora 8, München

Amintirea puternică a vacanței din Tenerife. După-amiază, înainte de a ațipi, am simțit, în spațiul vizual și afectiv al imaginării, năvala uriașă a oceanului, invazia lumii multicolore a Insulei. „Vai, ce tern, ce rece și cenușiu mi-a părut azi orașul!”, a

exclamat Dana, după ce ne-am întors de la Penny. Aceeași impresie am avut-o și eu, încă de la aeroport. Cine știe, poate vom izbuti să ne întoarcem, cândva, în Tenerife.

Ora 10. Am fost în curte. E cald, e senin. Sunt flori, e verdeață. Dar cât de stinsă, cât de scăzută, cât de atenuată e lumina, comparativ cu cea din Tenerife...

Duminică, 22 iunie 2008, ora 6:20

Ziua de ieri mi-a otrăvit sufletul. Am știut eu că nu e bine să facem drumul la Nürnberg, unde am fost invitați. L-am făcut, totuși, de dragul lui Oli, care voia să mergem la aniversarea Minei, tot așa cum Mina (și Dori) au venit la aniversarea ei. Această Mina este un om rău (și nici Dori nu e altfel). Arcadie, da, e un ins superior, care s-a atașat de mine și cu care am discutat pe teme diverse – cu calm, cu seninătate, cu gravitate. Cele două femei sunt, însă, sinistre: se împung reciproc încă de la ușă, se denigrează una în absența celeilalte etc. Mina își atacă și admonestează oaspeții, pune la cale curse, în care încearcă să-i prindă ș.a.m.d. Vizita de ieri a fost o greșală – este experiența integral negativă a acestei vacanțe. Le elimin pe cele două dame din conștiință, nu mai vreau, în niciun fel, să am de-a face cu ele. De Arcadie îmi pare rău. Ar fi putut fi un prieten, acum, la bătrânețe. Îmi citește cărțile, are o ironie tristă, se bucură sincer și profund că ne-am cunoscut. Dar voi lichida orice relație cu ei. Fapt e că farmecul verii exotice a fost înveninat. Oamenii nu se schimbă. Și, mai ales, nu se schimbă în bine. Diaspora e plină de țicniți și de nenorociți. Ce-mi trebuia mie să mă amestec în viața lor? Știam doar că sunt un ins sensibil, că, în spatele fermității și al echilibrului, se ascunde o substanță mult prea fremătătoare. M-am expus și răutatea omenească s-a grăbit să mă rănească. E tipic...

Vineri, 27 iunie 2008, ora 12:40

Nu mă pot desprinde, nu mă pot elibera de amintirea urâtă a zilei aceleia idioate, petrecute la Nürnberg. Neliniștită, bănuind că relația este deteriorată, gazda întâlnirii noastre de atunci a telefonat aseară, a revenit azi-dimineață, până a reușit să vorbească măcar cu Oli. Știe ce a făcut și, acum, încearcă să transfere întreaga mizerie asupra celeilalte. De fapt, cele două luptă să ne aibă amici, în exclusivitate; luptă și în fața noastră, și în spatele nostru. Prin urmare, nu mai vreau să am de-a face cu niciuna din ele. I-am propus lui Oli să recurgem la un procedeu radical, dar maleabil. Anume: ea să nu le mai contacteze în niciun fel, iar, atunci când va fi contactată de ele, să adopte un ton strict convențional. Fără efuziuni, fără entuziasme, fără emoții și, mai ales, fără invitații. Cățele nenorocite!... Mina și Dori... Mi-au umbrit bucuria vacanței.

Sâmbătă, 28 iunie 2008, ora 17:40

Ne aflăm la Schliersee, la o pensiune. Ne-au adus aici Andrei și Lizuca, ne-au instalat și au plecat la scurtă vreme. Avem o cameră cu vedere spre lac. Imediat după plecarea copiilor, noi am coborât pe țărmul lacului. E liniște, în jur sunt munți împăduriți. Atmosferă romantică, tipic allemanică. Ca și la München, aici au înflorit teii. Îmi vine mereu în minte Eminescu. Am adus cu mine manuscrisul *Drumului spre Tenerife*. Poate că voi avea dispoziție să lucrez... Amestec ciudat de impresii: Tenerife – Schliersee.

Luni, 30 iunie 2008, ora 7

Am băut un ness și am început să lucrez (să citesc manuscrisul). S-a pornit clopotul bisericii. Clar, limpede, puternic, în dimineața allemanică. Parcurg textul și constat că, în bună parte,

rezistă. Ceea ce înseamnă – să îndrăznesc a spune? – că Dumnezeu nu mi-a retras harul.

Ora 20:50. După-amiază, am înotat. Apoi, am stat în grădină, la masă, sub un tei uriaș, înflorit, și am lucrat. Biserica e foarte activă, foarte prezentă în comunitate. Localnicii și turiștii se plimbă domol pe malul lacului, mănâncă pe terase, beau sucuri, apă, bere. Nu sunt bețivi, nu e scandal, nu e tărăboi. Numi este ușor să recunosc, dar sunt onest și trebuie să spun că, la noi, în România, vor trece ani mulți până să se atingă – dacă se va atinge vreodată – un asemenea standard de civilitate și civilizație. Comunismul și postcomunismul au distrus totul. Fiindcă România a fost o țară respectabilă cândva. Și cât de mult aș dori să mai fie...

*

Biserica vie și protectoare de alături. Din sfert în sfert de oră, anunță trecerea vremii. În zori, clopotul ne reamintește că avem un Tată ceresc, un Mântuitor și un Duh, ce ne veghează. Prezența continuă a Bisericii dă stabilitate și sens vieții tuturor. Comunitatea e, fie că știe, fie că nu, organizată, structurată spiritual. Și acest lucru se vede, se simte. Nu e un conglomerat de instincte, nu e haotică.

*

Seara, am stat în șezlonguri pe malul lacului. Singuri. Sau aproape singuri. Am citit, am contemplat. Două ore, de la 18 la 20. Acum, în odaia noastră, eu lucrez, iar Oli face cuvinte încrucișate. Volumul meu prinde contur. Ce-mi lipsește pentru a fi fericit?

*

Fiecare scriitor (fiecare artist) are un mod particular de a revela, de a exprima abisul. De aceea, sfaturile unuia către celălalt nu sunt indicate, ba chiar pot deveni primejdioase, fiindcă

vor să impună o cale, un stil, ce rămân, fatalmente, unice. Mă refer, desigur, la scriitorii importanți.

Miercuri, 2 iulie 2008, ora 6:20

Ziua e senină, lacul – l-am văzut când am tras perdelele – scânteiază blând sub lumina dimineții. E un lac pașnic, între munți. Concediul acesta este minunat și rodnic: cu voia Domnului, am scris o carte pe durata lui. Ies să lucrez pe terasă, cu lacul dinainte.

Ora 18:50. Am înotat și după-amiază. Oli a vrut să intre în lac, dar a renunțat, căci se auzeau tunete, între munți. Toată lumea din grădină s-a retras în casă, așa că am ieșit și eu din apă, deși aș mai fi înotat. E drept, însă, că azi am stat mult în apele lacului, străbătând zeci, sute de metri. E bine aici, e minunat. Aproape ca la Tenerife.

Ora 20:30. Plimbare prin burg. Ce straniu: străzile sunt pustii. Unde s-au ascuns turiștii, localnicii? Nimeni pe terase, câteva siluete în restaurantele acoperite. La marea grădină de vară, de lângă lac, la hotel, doar 3-4 mese sunt ocupate. Un bărbat cu fiul lui trec și ne salută. De altfel, oamenii se salută cuviincios, chiar dacă nu se cunosc, așa cum se întâmplă și în Ramersdorf, cartierul unde locuiește Dana. Mă uit la case, la străzi, la oameni, cu simpatie și admirație. Se trăiește frumos, civilizată aici. De ce nu-i așa și la noi? Mă întreb și eu, cum se întreba, demult, cu durere, Dinicu Golescu. Simt o mare compătimire pentru cei ce nu vor sau nu știu să se bucure de farmecul vieții civilizate. O existență civilizată e mult mai ușoară decât una barbară și dezordonată. Aici, în Schliersee, în plin sezon estival, n-am văzut niciun bețiv, niciun scandalagiu, n-am auzit zarvă, tăraboii pe terase, n-am întâlnit indivizi dubioși și grupuri agresive, nu, nimic din toate acestea. La noi e altfel. Și regret că e altfel. Și regret că regretul meu e zadarnic.

Duminică, 6 iulie 2008, ora 8:35

Ne-am întors la München, cu Dana și Andrei. Telefon la mama și la domnișoara Diana Cecan, vecina noastră cumsecade, care s-a oferit să ne îngrijească florile din apartament. Totul e cum se cuvine – și la Stroești, și la Timișoara. Suntem invitați la Andrei.

Ora 16:30. Andrei și Eva locuiesc relativ aproape, într-un cartier cu aspect rustic, civilizat. Am băut cafele, am mâncat prăjituri, am văzut, pe laptop, fotografiile făcute de cei doi, în concediu, în Țara Galilor. Au o locuință mare și luminoasă. Eva era desculță. Am remarcat frumusețea tălpilor ei, cu degete mici și fine, ca de copil. Trebuie să aibă mare curaj să se îndrăgostească de un bărbat frumos, cum e Andrei. Mari calități îi sunt necesare spre a-l păstra. Sper să le aibă.

Miercuri, 9 iulie 2008, ora 22:40

Am revenit de la restaurant. Eu am lansat invitația, iar Andrei, la rugămintea mea, a căutat un local potrivit. „Am ales unul thailandez”, mi-a comunicat. „Foarte bine!” Mâncare specifică: eu și Eva am cerut rață, Oli – pește, Dana – vită, Lizuca – crabi. Andrei nu mai știu ce a luat. Mâncare – fie dulce, fie picantă. S-au adăugat sucuri, deserturi exotice: banană prăjită cu înghețată, ananas pané cu ciocolată etc. Pentru tot am plătit 130 de euro, ceea ce mi s-a părut convenabil. Am făcut fotografii, am petrecut o seară tihnită împreună. Cu voia lui Dumnezeu, tot ce ne-am propus pentru acest concediu am realizat. *Béni soit-il!*

Sâmbătă, 12 iulie 2008, ora 19:10, Timișoara

Iată-ne, așadar, din nou acasă. Slavă Domnului că am ajuns cu bine! Oli a făcut o ciorbă de fasole verde. Mâncarea românească e superioară – gustativ și imaginativ măcar – celei germane.

Ora 20:40. Azi, 12 iulie 2008, la ora 19:30, am deschis un nou document, intitulat *Drumul spre Tenerife*.

Marti, 15 iulie 2008, ora 16:10

La 11:15, căci doamna a întârziat un sfert de oră, m-am întâlnit cu Ilinca Ilian în holul Universității. Haos. Agitație. Înscrieri. Lume, claie peste grămadă. Am ieșit într-o curte interioară și am discutat despre traducerea *Elegiilor* în spaniolă. E de acord? Termen? Nu e niciun termen foarte riguros. Atunci, până prin martie, aprilie 2009. Ne-am despărțit, am căutat-o pe Nina, ca să văd ce e cu cartea lui Oli. Biroul Ninei era închis, din pricina înscrierilor. Am plecat spre casă indispus. M-am întrebat de ce sunt indispus și, după un timp, mi-am dat seama. M-a tulburat amestecul corvezilor omenești – întâlniri, înghesuiele, întârzieri, termene, amânări, bani, șefi, edituri etc. – într-un vis paradisiac precum Tenerife. Las ca Tenerife să fie refugiul meu absolut din tevatura lumească. Ce nevoie am eu acum, pe fundalul acelei călătorii și în perspectiva, mult dorită, a unui mai lung sejur viitor, să am de-a face cu Institutul Cultural Român, condus de oameni pe care eu nu-i stimez (cum o să le cer lor bani?), să aștept, să mă interesez, să mă enervez etc. etc.? Nu, am altele de făcut: să definitivez *Drumul spre Tenerife*, să învăț spaniola (azi am parcurs prima lecție) etc. Dumnezeu va avea grijă de toate.

Luni, 28 iulie 2008, ora 7:25

Insomnie azi-noapte. Și un rău nedefinit. După câte cred eu, răul acesta este dat de reintrarea în realitatea ternă și mizeră, în lumina scăzută, tulbure (și la propriu, și la figurat) a lumii de dinafara acelei Insule Tenerife (așa cum am văzut-o și așa cum am trăit-o atunci, căci nu vreau să idealizez). Ceva asemănător

trebuie să fi simțit protopărinții, la alungarea din Paradis – ceva asemănător, dar mai copleșitor, mai ucigător, poate. La fel și noi: am părăsit imobilismul edenic și am revenit în timp... *Ce ființă nenorocită e omul!*

Joi, 31 iulie 2008, ora 17:50

Nu-mi mai place deloc în Timișoara. Nu-mi mai place în România. Prea multă dezordine, prea mare mizerie – morală, mai ales. Sunt și zone aerisite, relativ curate, „există o Românie tainică”, dar e mereu minoritară.

Aseară, am fost la Lenuța și la Livius. Și-au reînnoit invitația pentru Gărâna. Dar nu mă mai atrage Gărâna. E mult mai bine acasă – citesc *Biblia*, lucrez, învăț spaniolă, pun la punct *Drumul spre Tenerife*. Ceva s-a schimbat radical în ființa mea după (în) vara aceasta. *Drumul la Tenerife* și *Drumul spre Tenerife* sunt două repere, de fapt, un singur reper în viața mea empirică și artistică. S-a deplasat, s-a reșezat, undeva în adânc, o placă tectonică a ființei mele. Sunt altul, fiind eu însumi, mai mult ca oricând.

Luni, 4 august 2008, ora 19:15

Am impresia că *Drumul spre Tenerife* e cel mai bun volum al meu. Are cea mai mare doză de universalitate. Poezia mea, în ansamblu, fără a înceta să fie românească (dimpotrivă), este înscrisă, ca mentalitate, ca viziune, ca stil, în universalitate. Eu sunt poet român, așa cum Ronsard sau Baudelaire sunt poeți francezi. Suntem, mai întâi, ceea ce suntem, dar, cu propria noastră ascendență, cu specificul, ne întâlnim undeva, într-o republică, pe cât de fictivă, pe atât de reală, a poeziei, a literaturii. Nu sunt mulți așa. Aurel Turcuș, de pildă, rămâne, doar, poet român. Și nu e vorba de snobism, sau de cosmopolitism, în

ce mă privește. Nu, în lirica mea sunt prezenți Munții Carpați, râul Sohodol, Ibrul, Poiana, dealul, este prezent orașul românesc de azi etc. E vorba de optică, de manieră stilistico-estetică, e un tip de gândire – e vorba de absorbția (câtă e) a naționalului și a individualului în general, în universal.

Marți, 5 august 2008, ora 17:45

Citesc volumul al III-lea din textul lui Cori Babeți. Ca în fabula cu cele două poloboace, Cori e polobocul gol, care face zarvă mare, tocmai fiindcă e gol. Ca să fiu drept, Cori nu e gol de tot, dimpotrivă, dar îi place atât de tare să se audă vorbind, inclusiv când scrie, încât strică fondul interesant (îndeajuns de interesant) al cărții. Eu îndrept... Ce pot face mai mult?... Continuăm cu spaniola. Iar *Drumul spre Tenerife...* – doar văzând textul listat sau textul de pe ecranul computerului – gândul la acest volum și la cuprinsul lui îmi dă – de ce oare? – un mare simțământ de liniște, de detașare, de siguranță.

Marți, 12 august 2008, ora 17:15

Învăț cu plăcere limba spaniolă, nădăjduind ca, peste 10-11 luni, s-o pot folosi în Tenerife. Dacă ar fi posibil, m-aș muta acolo imediat. Aș lua-o pe Oli și aș pleca, ne-am stabili în Tenerife și n-am mai reveni niciodată. Ar fi cu putință, oare, să-mi împlinesc Atotputernicul acest vis, rugăciunea aceasta?

Ora 21:20. Am încheiat lectura în spaniolă din *Evanghelia după Matei*, pe care am descărcat-o de pe Internet și am listat-o. De fapt, am descărcat toată *Biblia*, dar am luat, spre lectură, deocamdată, numai *Evanghelia după Matei*. Azi a telefonat cumsecadele Ticu Leontescu. Ne invită la ei, la familia lui, vineri după-amiază. O să-l întreb atunci dacă nu pot obține cumva un *Nou Testament* în spaniolă.

Sâmbătă, 23 august 2008, ora 19

Am început să citesc poezia lui Coriolano González Montañez, în original, ca să-mi cunosc mai bine prietenul. Mi-am dat seama că nu scrie acea poezie goală, încărcată doar cu disperarea neputinței, poezie care se cultivă în Occident și pe care am întâlnit-o, cu oarecare milă, încă prin 1984, la Mazara del Vallo. O poezie plană, plată, fără profunzime, fără spirit. Cum să scrii poezie profundă fără spirit? Or, la Coriolano pare să nu fie așa. O să mai citesc. Înaintăm, deci, cu studiul spaniolei. Pe lângă ora zilnică de-acasă, cu manualul, mai facem una, la plimbare, în parc. Am scris, pe niște foi, familii de cuvinte. Repetăm. E pasionant, e desfătător.

Duminică, 24 august 2008, ora 17:25

Călătoria în Tenerife a schimbat ceva fundamental în mine. Mai corect ar fi să spun că a re-animat în mine ceva ce pulsa latent, nevăzut, neauzit. Această călătorie m-a revelat mie însumi, m-a redat mie însumi. E greu de spus ce vreau să spun (bun joc de cuvinte!). Și nici nu știu cu precizie ce vreau să spun. Sunt altul. Parcă m-aș fi mutat. E o nouă etapă în viața mea – poate ultima, poate penultima, poate doar o etapă și atât... Am o motivație să trăiesc – una în plus: aș pleca, mi-aș schimba locul, învăț o altă limbă, mi-aș lua nevasta și aș merge în Tenerife în orice clipă. Între timp, desigur, trăiesc aici unde mă aflu. Și am senzația stranie, am convingerea că, aparținând profund acestui cronotop, nu-i mai aparțin – sau, oricum, îi aparțin altfel, complet altfel. Văd totul diminuat, diluat și de foarte departe.

Joi, 28 august 2008, ora 8:30

Azi-dimineață, am aflat de la Lenuța Bercea că azi-noapte a murit Domnul Profesor G.I. Tohăneanu. Dumnezeu să-l odih-

nească în pace! O, Doamne, cum trece timpul! Parcă ieri îl ascultam, la curs, în amfiteatru! Parcă ieri scandam și scanda pasaje din *Eneida*...! *Sic transit gloria mundi*.¹²¹

Ora 12:35. Sub presiuni diverse, România s-a degradat în întregul ei. Își va reveni vreodată? Sper, dar am mari îndoieli. Eu, însă, sunt prea bătrân și prea abstras, ca să mai fiu, realmente, interesat de acest subiect. Plec de aici. De fapt, am și plecat de aici. Acestea sunt câștigurile: că pot să scriu și că pot să plec. Eu – indiferent unde locuiesc – mă aflu în *Isla afortunada*. Și voi rămâne acolo.

Vineri, 29 august 2008, ora 19:15

I-am trimis lui Corneliu Leu un e-mail cu atașamentul său. Un omagiu adus lui G.I. Tohăneanu, cărturar ce a slujit cu pasiune limba românească... Trebuie ripostat, trebuie stopați acești derbedei, care batjocoresc limba română, literatura română, arta românească, nația și istoria. Batjocoresc și distrug, fiindcă nu sunt întregi la minte.

Duminică, 31 august 2008, ora 16:50

Ieri, la ora 14, în Cimitirul din Str. Cosminului, înmormântarea Profesorului G.I. Tohăneanu. Soare, senin, cald. Slujba a făcut-o preotul Marius Ioana, de la Biserica studenților. Între cei ce ajutau – cărând prapuri etc. – se afla și un arhitect, personaj bizar, pe care îl cunosc de mult. Mergea la acea biserică, împreună cu soția lui, arhitectă și ea. O fi rămas singur? Și, ca urmare, s-a alipit și mai tare de biserică? Erau foarte evlavioși. Și iată-l acum, slujind și el, în preajma preotului. Trupul Profesorului G.I. Tohăneanu (fără Profesor) era înconjurat, firește, de cunoscuți ce privegheau. La căpătâi, soția, doamna Ligia Tohă-

¹²¹ V. *supra*.

neanu, și încă o doamnă, înaltă și distinsă: Mirela-Ioana Borchin, șefa Catedrei de limba română. Foarte trist spectacolul îmbătrânirii, al decrepitudinii generale. Foști colegi, cunoscuți, dascăli, cercetători, câțiva scriitori – toți au îmbătrânit teribil, o adunare de inși în ruină. Este demn de observat că indivizii duhovnicești îmbătrânesc mai greu (să ne gândim, spre exemplu, la Părintele Bartolomeu) și, în raport cu trecerea timpului și cu inevitabila moarte, nu-ți trezesc această milă copleșitoare pe care ți-o stârnesc ceilalți, indivizii firești. De ce? Fiindcă ei (cei dintâi) nu sunt luați prin surprindere, nu li se citește pe față uimirea, disperarea, de parcă s-ar fi crezut veșnici, nu regretă scurta călătorie a vieții – sunt senini, împăcați, au nădejde. Mi-a fost o milă cumplită ieri de noi toți, umani și nefericiți, în perspectiva eternității. Și m-am gândit, încă o dată, ce mare fericire este să cunoști Adevărul. Căci numai Adevărul credinței te face liber. *Dumnezeu să-l odihnească în pace pe Profesorul G.I. Tohăneanu!* A fost un mare dascăl. Un dascăl de geniu.

*

Omul de geniu, chiar dacă e comunicativ și binevoitor (și, de cele mai multe ori, este), instituie, în juru-i, o distanță spectrală. Se simte instantaneu (și o simte și el) distanța aceasta, se simte zidul dintre el și ceilalți, dintre ceilalți și el. Într-un anume fel, prezența geniului nu e un mare secret pentru nimeni, indiferent dacă simțământul acestei prezențe ajunge să fie conștientizat sau rămâne obscur.

Joi, 4 septembrie 2008, ora 14:25

Nimic vechi, nimic nou. Am intrat parcă într-o zonă a existenței unde și timpul, și spațiul sunt suspendate. Galopul zilelor e mătăsos, insesizabil. Ca și când am fi ieșit din durată, dintre evenimente, ca și cum am fi eterni.

Marti, 9 septembrie 2008, ora 17

Zi ca oricare alta, până acum câteva minute, când am primit un e-mail de la Rosa Lentini. Îmi cere urgent poezii pentru o revistă din Madrid, aflată la a douăzecea aniversare. Ce să fac? O străluminare: încep să traduc din *Drumul spre Tenerife*.

Joi, 11 septembrie 2008, ora 9:50

Am lucrat alaltăieri seara și ieri, toată ziua, la traduceri. Am revăzut textul azi-dimineață. 5 poezii, o prezentare, textele poetice puse în paralel. Am conceput și o scrisoare în spaniolă pentru doamna Rosa Lentini. Va fi o surpriză pentru ea să constate că știu – cât de cât – această limbă.

Sâmbătă, 13 septembrie 2008, ora 18:05

Ieri, la ora 16, la Liceul Vlad Țepeș, Festivalul internațional de poezie religioasă. Mai consistent decât în alți ani. Am stat în față, cu Aurel Turcuș, cu Tiberiu Ciobanu și cu un anume George Roca, redactor la „Agero”, dar activând la Sidney.

Reveniți acasă, am găsit o scrisoare electronică de la doamna Rosa Lentini. Îmi cerea lămuriri pentru un cuvânt, scris greșit de mine. I-am răspuns imediat. I-am expediat apoi un e-mail și lui Coriolano, în care i-am scris despre învățarea limbii spaniole, despre traduceri și despre colaborarea mea cu doamna Lentini.

Duminică, 14 septembrie 2008, ora 17:45

Ieri mi-a scris doamna Lentini și mi-a spus că va trimite poeziile mele, traduse, la Madrid, la revista „Cuadernos del matemático”¹²², titlatură cam ciudată pentru o revistă literară.

¹²² Span. „Caiete de matematică”.

I-am scris lui Coriolano, în franceză, cu mici implanturi spaniolești, povestindu-i ce s-a întâmplat și ce se întâmplă. Până în acest moment, niciun răspuns.

Azi i-am scris doamnei Ilian, i-am trimis *Poetica non-imanenței* și am adăugat că traducerea *Elegiilor* nu mai e de actualitate. Cred că s-a simțit ușurată. Mi-a răspuns, mi-a mulțumit pentru carte, a mărturisit că nu a început tălmăcirea textelor și mi-a adresat, spre finalul e-mailului, întrebarea: „Ați găsit un traducător spaniol?” Ca și cum ar fi aflat că doamna Rosa Lentini – harnică, de cuvânt, devotată condeiului – mi-a și ameliorat traducerea a cinci poezii. La fel de important (chiar mai important) e faptul că eu sunt în stare acum să tălmăcesc întregul volum în spaniolă, urmând ca versiunea mea să fie definitivată de un cunoscător nativ al limbii. Dacă vrea Dumnezeu, până în iarnă, traducerea mea va fi gata și, apoi, ea va fi predată ori lui Coriolano, ori doamnei Rosa Lentini. Desigur, și amănuntele, faptele colaterale au însemnătatea lor. Viața e alcătuită din țesătura a tot ce se întâmplă. Și, în centrul vieții, stă stâlpul de nor și de foc al Dumnezeului Atotputernic.

Marți, 16 septembrie 2008, ora 18:20

Cu vreo două zile în urmă, mi-a scris Coriolano. I s-a defectat computerul. E entuziasmat că învățăm spaniola. E plin de admirație. Da, învățăm, și încă intens. Traduc *El camino hacia Tenerife*¹²³.

Sâmbătă, 20 septembrie 2008, ora 13:50

Ieri, la prânz, a sunat cumnată-mea. Mi-a spus că frate-meu a fost internat de urgență la spital și că ar fi suspect de cancer la ficat. I se va face tomografie. Așteptăm. Ne rugăm. Sperăm.

¹²³ Span. *Drumul spre Tenerife*.

Duminică, 21 septembrie 2008, ora 9

Aseară, telefoane cu nepotu-meu și cu Gabi. Frate-meu e în spital, sub tratament, se pare că e vorba de un hematom intra-hepatic. Azi va fi dus la tomograf și în primele zile ale săptămânii viitoare va fi operat. Am insistat, în discuția cu Gabi și, anterior, cu Cristina, nora ei, să n-o informeze pe mama apropo de acest nefericit eveniment cu bietul frate-meu. El, spune nevastă-sa, îi cerea s-o pună pe mama la curent cu cele întâmplate. De ce? Are vreun sens s-o tulbure? Cine știe cum poate reacționa la vârsta ei.

Marți, 23 septembrie 2008, ora 11:35

A telefonat mama. Ea nu știe nimic despre necazurile lui frate-meu. Acesta, săracul de el, a fost la Fundeni, ca să se decidă, acolo, de către diverse somități, în ce fel se va rezolva problema hematomului hepatic. Ce întâmplare! Criza pare să-și aibă originea într-o mărunță scenă de familie, la Stroiiești. Frate-meu și nepoțica lui, Diana (cei doi se iubesc din cale-afară), se odihneau, după-amiază, întinși pe pat, când fetița, voind să-i atragă atenția lui bunicu-său (care era somnolent), a recurs la un gest de o duioșie incredibilă: l-a izbit, cât a putut ea de tare, cu piciorul în zona stomacului. Nici n-am mai auzit, nici n-am văzut în vreun film, nici n-am citit prin vreo carte sau prin jurnale ceva similar: un copil (o fetiță) de patru ani să-l lovească pe bunicu-său în ficat atât de violent, încât să-l bage în spital! Iată unde duc răsfăăturile, dădăceala, excesele. Dar e vorba și de hazard, firește. Cumnată-mea mi-a zis că va suna deseară, să mă informeze ce și cum. O voi apela eu. Mă stăpânește o teamă profundă, nelămurită, o mare alarmă. Ca și când sângele, ființa ar fi neliniștite. Suntem frați, e, poate, explicabil. Oli îmi spunea că și ea e invadată de angoase. Să ne punem, ca întotdeauna, nădejdea în Dumnezeu.

Miercuri, 24 septembrie 2008, ora 20

A telefonat mama. M-a întrebat dacă Dinu e sau nu bolnav. Ar fi aflat, mi-a zis, de undeva. Se poate, vestea zboară, iar el nu e un necunoscut. Am vorbit la telefon cu Gabi, cu Dinuț. Dinu e la spital, iar hepatologul vizat pentru consult hălăduiește pe la Roma și se întoarce abia vineri. Toți specialiștii sunt, mereu, „plecați la congrese”. E o modă, o manie. Între timp, bolnavii așteaptă. Frate-meu e la reanimare.

O angoasă latentă îmi înfioară sufletul.

Joi, 25 septembrie 2008, ora 18:35

Mă roade îngrijorarea generată de boala lui frate-meu. Aseară i-am spus lui Gabi că vreau să vorbesc cu el. Și azi, pe la 8-9, m-a sunat chiar el. Din pat, din salon. Mai târziu, când eu mă bărbieream, a telefonat mama. Au conversat, ea și Oli, câteva minute. Mama a zis – ce trist! – că frate-meu e la Paris, așa cum, spre a o amăgi, i-a spus Gabi.

*

Telefon cu Gabi. Deprimată. Dinu a făcut, spre seară, din nou, febră. Mâine merge la Fundeni. Se cam întorc și doctorii de pe la congrese.

*

Frate-meu, sărmanul, n-a știut, sau n-a putut, să se apere de agresivitatea și de agresiunea familiei. Aici mi se pare a fi fost slăbiciunea lui. Familia poate fi, uneori, mai mult decât primejdioasă, în ansamblu sau prin unii dintre componenții ei.

Vineri, 3 octombrie 2008, ora 14:15

M-am trezit pe la 3:15. N-am mai putut readormi. Am venit, tiptil, în bucătărie, mi-am făcut un ness rece, am trecut la masa de lucru și, cu micul disc de lavă în palma stângă, disc adus din

Puerto de la Cruz, de pe Playa Jardin, am reluat traducerea în spaniolă a *Drumului spre Tenerife*.

Ora 8:50. Telefon trist, foarte trist, de la frate-meu. Avea vocea slabă, de om bolnav, obosit. Se plânge de mama, de fiu-său. De toți. „Ei m-au distrus”, spunea. „Mi-au răspuns la mult bine cu mult rău. Cum zice românul, «mi-au mâncat ficații»”. Săracul de el! Mi se frânge sufletul auzindu-l.

Duminică, 5 octombrie 2008, ora 18

E-mail impresionant de la Coriolano. Îmi spune că scrisorile mele (*cartas mezcladas*¹²⁴ – franco –spaniolo – românești) sunt o încântare pentru el. Că au discutat el și Rosa Lentini (de care îl leagă o veche prietenie, întemeiată pe faptul că au fost colegi la Litere, la Barcelona, și, în plus, și-au pierdut cvasi-simultan tații), au discutat, deci, și Rosa i-a spus că el, Coriolano, găsește în mine un ins matur, cu experiență, un substitut *sui-generis* al tatălui. E surprinzător, e nobil, e generos cum văd ei lucrurile. Cum stau ei acolo departe și vorbesc despre mine și despre prietenia noastră! De altfel, și în privirea ei, atunci când, la librărie, am schimbat câteva replici, am citit o anume îngândurare, pe care acum o descifrez altfel decât ca pe o simplă (și singură) curiozitate intelectuală.

Vineri, 10 octombrie 2008, ora 21

Lansare foarte, foarte reușită, foarte originală, un adevărat eveniment: lansare a unei cărți virtuale, *Poetica non-imanenței*. Mulți dintre cei prezenți o citiseră, fiindcă le-am oferit pdf-ul. Păcat că nu s-a înregistrat, că nu s-a filmat. Dar eu sunt vinovat că nu s-a filmat, fiindcă am uitat să-l invit pe Lucian Ionică. La

¹²⁴ Span. „scrisori amestecate”.

masă – în față – Ion Arieșanu (el a condus ședința), eu, Oli, Sandu Ruja, Alexiu. Au vorbit: Sandu Ruja, Ion Arieșanu, Marika Pongrácz, Nina Ceranu, Rodica Bărbat, Aurel Turcuș, Maria Nițu, Marcel Turcu. Acesta din urmă a spus, în fond, lucrurile cele mai puțin convenționale și cele mai profunde. A observat că eu deschid calea comunicării imateriale, „în eter”. A spus că în mine se află, cum bănuia de mult, logosul platonician etc. etc. etc. (pe aceeași linie). S-a referit și la întrebarea lui Virgil Nemoianu (și a altora), dacă nu cumva eu aș fi un mare poet. Și a completat că răspunsul este egal cu întrebarea. Moment esențial: Nina și-a exprimat regretul că nu a putut publica volumul și, subliniindu-i meritele, a zis că ar trebui tipărit măcar un exemplar. „O public eu!”, a sărit Ion Cocora, care venise însoțit de Ion Jurca. „La editura mea, Palimpsest. O public, fără să vă coste nimic”, mi-a zis, „vă dau o sută de exemplare, drepturi de autor, și 200 le pun în vânzare”. Am reluat discuția la finalul dezbaterilor. Oricum, am deschis un nou drum – eu cu volumul meu *online*. E o premieră.

Luni, 13 octombrie 2008, ora 9:15

O vagă dezamăgire, o trezire, ca din vis, și în privința Tenerifei. Ieri am făcut o comandă online, pentru *Noul Testament* sau pentru întreaga *Biblie* în spaniolă, și continuăm lecțiile de învățare a limbii. Citesc, zilnic, pagini întregi din *Evangheliile* listate, dar ezit să-i scriu lui Coriolano, mă gândesc tot mai puțin la Insula aceea și sufletul mi s-a umplut de amărăciune. E prea târziu. De ce să mă iluzionez? Numai dacă Dumnezeu intervine, doar dacă El face o minune, doar atunci, ne vom petrece restul zilelor în Tenerife. Altfel, cum?

Miercuri, 15 octombrie 2008, ora 21:25

Constantin Stancu a publicat într-o revistă online un comentariu foarte elogios la volumul *În Piața Centrală*. El emite un adevăr posibil – anume că, în acest moment, literatura română nu dispune de un critic în stare să comenteze poezia mea. S-ar putea să aibă dreptate Constantin Stancu. E adevărat – poezia își generează, atunci când e înnoitoare, critica. Obligă critica să se adapteze. Poate că, în anii aceștia, critica noastră, încă materialistă, nu are instrumentele necesare să abordeze o poezie de factură spirituală. Ca să nu mai vorbesc de însuși conceptul de „poetică a non-imanenței”, care e nou, incitant, cum timid a spus și Ruja la lansare. Dar ideea cu critica „defazată” față de poezia cultivată de mine (așa-zisa „rămânere în urmă a comentariului”) am semnalat-o chiar eu, în prezentarea cărții online, și cred că ar trebui reținută.

Joi, 23 octombrie 2008, ora 19

Îmi amintesc, deseori, micile și pitoreștile restaurante *Tejas verdes*, *El pescador* din Puerto de la Cruz. Se vedeau din stradă – minunata stradă, înflorită – , în *Tejas verdes*, trei cântăreți, trei muzicanți hispanici, stând drept și demn, cu ghitarele lor, și dând glas și sunet de instrument unor melodii specifice. Între bouganvillea, palmieri, clădiri vechi, în apropiere de Puerto Viejo, în drum spre parcul din Centru... M-am decis să pun motto la *Drumul spre Tenerife* nu un citat din Horațiu, nici din Ronsard, nici din Jean Grenier, ci unul din John Keats: *The world is too brutal for me*¹²⁵.

¹²⁵ Engl. „Lumea e prea brutală pentru mine”.

Vineri, 31 octombrie 2008, ora 18

Se șterg, se duc exuberanțele tinereții și ale maturității. Aceasta-i condiția umană. E tragică numai în măsura în care se păstrează în interiorul spiritualității. Altfel, tot ce rămâne e numai deznădejde. De-spiritualizarea limitează tragismul la deznădejde.

Vineri, 7 noiembrie 2008, ora 8:15

Nefiresc de cald. Ca în septembrie, poate ca vara. Azi – la 12, mergem la Orizont, va trebui să vorbesc despre cartea lui Fănică (fostul meu coleg, Ștefan Ehling), pe care am primit-o săptămâna trecută. Sunt tot mai desprins. Nu ader la nimic. Am devenit eu însumi incert pentru mine însumi. Cât despre lumea din jur, fac eforturi enorme să n-o uit cu totul. De mult nu mai e lumea mea.

Sâmbătă, 8 noiembrie 2008, ora 18:10

Luni, trimit *Drumul spre Tenerife* la Eubeea. Dacă va vrea Dumnezeu, va apărea în primul trimestru al lui 2009. Miercuri, vreau să trec pe la biroul Ninei Ceranu, să stabilim aspectele tehnice ale tipăririi.

Luni, 10 noiembrie 2008, ora 18:10

Telefon de la mama. E foarte cooperantă. S-a speriat. Instinctul ei, teribilul ei instinct de supraviețuire – mai exact, de viețuire, cu orice preț – o avertizează că, acum, nu mai e de glumă, că lucrurile s-au schimbat și că teroarea trebuie înlocuită cu blândețea.

*

Odată cu expedierea volumului la tipar, am o senzație de eliberare, de gol, de disponibilitate vidă. Fără să-mi pot explica de ce, am tot amânat trimiterea textului, iar acum, că l-am trimis,

nu-mi pare nici bine, nici rău. Pur și simplu, urmez traseul pe care mă poartă inerția existenței. Și sporesc în cunoașterea spaniolei. *Con el paso de los días, todo cae en el olvido*¹²⁶.

Miercuri, 12 noiembrie 2008, ora 17:15

Azi am fost la Nina Ceranu, să discutăm despre carte – cum să fie textul, coperta etc. Am vorbit noi ce-am vorbit, dar destul de confuz și de înghesuit, în biroul acela mic și sufocant. Am stabilit ce am avut de stabilit. Călătoria la Tenerife, cu tot ce a însemnat, înseamnă și nădăjduiesc să însemne ea și de acum înainte, nu are seamăn, nu are egal în existența mea (empirică și artistică). Iar *Drumul spre Tenerife* este cartea pe care o iubesc cel mai mult dintre toate.

Marti, 18 noiembrie 2008, ora 8:15

Scriu tot mai rar și tot mai puțin în *Jurnalul* meu – care se târăște, în consecință, sleit de puteri, de la o săptămână la alta. Am primit încă un e-mail de la Coriolano. Îmi scrie că Fulgencio Martinez, care a fost, recent, la Timișoara, e fascinat de România. Coriolano mă întrebă care este secretul magiei acesteia, pe care o exercită țara mea. Pare a o spune cu convingere, nu din gentilețe. Eu știu că, atunci când ești oaspete sau turist, vezi altfel lucrurile. Mă întreb dacă nu cumva un scriitor vede dincolo de aparențe (de fapt, nu mă întreb, știu că este așa). Ca urmare, acești poeți spanioli (Rosa, Coriolano, Fulgencio) simt, intuiesc România profundă, tainică, adevărată, cea stabilă și durabilă, situată dincolo de anecdotică suprafetei. Îmi zic – mă încurajez astfel – că tabloul oferit de ei e cel adevărat. Așa cum, sper, Tenerife e Insula văzută de mine, nu – eu știu? – cea cunoscută

¹²⁶ Span. *Ecclesiastul* 2, 16: „... Chiar în zilele următoare, totul este uitat”.

de un locuitor prea familiarizat cu ceea ce se întâmplă în cotidianitatea ei. România eternă – eterna Tenerife. Eugen Dorcescu – Coriolano González Montañez. El tânjește după România, eu tânjesc după Tenerife. Peste tot e la fel. *Todo es vanidad y correr tras el viento*¹²⁷.

Miercuri, 19 noiembrie 2008, ora 17:35

Azi, la 11:15, ne-am întâlnit cu Marika, la colț, în Centru, vizavi de Catedrală. De acolo, am urcat la Anavi Ádám, căruia fiica sa, ce locuiește în străinătate, i-a găsit o familie ospitalieră, care să-l găzduiască la sfârșit de drum. Domnul Anavi Ádám s-a bucurat că l-am vizitat. S-a mirat că am dorit să-l vedem, și-a imaginat că intenționăm să-i luăm un interviu. Ne-a zis mereu că așteaptă întrebările. I-am răspuns că am vrut doar să-i ținem puțină companie și să-i urăm sănătate. E limpede la minte, plin de umor, dispus să converseze și să se refere cât mai puțin la necazul lui. Îmi pare bine că am dat curs acestei idei a lui Oli. Și mă gândesc să repetăm vizita, împreună cu Marika. Acesteia, Anavi Ádám i-a dat un caiet mare cu însemnări – parte din jurnalul său.

Luni, 24 noiembrie 2008, ora 18

Astăzi e ziua de naștere a Danei. I-am trimis un e-mail de felicitare, împodobit cu litere colorate, cu imagini... Cum au evoluat sentimentele mele pentru Dana! Cu un an în urmă, văzând comportamentul ei față de Oli, fusesem revoltat, ajunsese în pragul rupturii. Dar, în vara aceasta, la Tenerife, mai ales, s-a întâmplat ceva – în sufletul ei, în sufletul meu –, nu știu ce, oricum ceva ce a modificat radical relația (în stratul ei de profunzime). Ei bine, și atitudinea ei în ce-o privește pe Oli s-a

¹²⁷ Span. *Ecclesiastul* 1, 14 („... Totul este deșertăciune și vânăre de vânt”).

schimbat. Eu bănuiesc (mă înșel, oare?) că, atunci, era ceva (cineva) care o monta, care inventa tot felul de răutăți, care încerca să o separe de maică-sa. O suspectez pe Ani, o suspectez pe Mina. Dumnezeu să mă ierte, dacă greșesc! Dana avea un aer îndurerat și nedumerit, aidoma cuiva care a primit niște informații complet neașteptate, aidoma cuiva care a aflat că cineva apropiat îl trădează. Țin minte că, odată, la masă, i-am spus că pe Mina nu o interesează oamenii, ci relațiile dintre ei și că e capabilă să intervină, perfid, în aceste relații, spre a le „anima”, în sensul rău al cuvântului. „Poate interveni între tine și Oli, i-am zis, ca să vă ridice una împotriva celeilalte, umblând cu vorba de colo-colo și răstălmăcindu-vă spusele”. Atunci, Dana m-a privit brusc, foarte atentă. Probabil știa ea ce știa.

*

Am scris o poezie, *Chipul*. Îmi dau seama că, pentru a izbuti o poezie bună, un text bun, trebuie să ai deplină și subtilă stăpânire asupra cuvintelor. Să le trasezi *tu* drumul. Cititorul trebuie să aibă toată libertatea, dar toată libertatea pe care *tu* i-ai prescris-o. Pare, poate, paradoxal ce zic, însă cei care sunt poeți cu adevărat mă vor înțelege.

Miercuri, 26 noiembrie 2008, ora 14:15

Am fost la Nina Ceranu și am luat, spre a-l mai citi o dată, textul paginat al volumului. I-am dat Ninei, în avans, 200 de euro. Așadar, cu voia lui Dumnezeu, în ianuarie, spre exemplu, *Drumul spre Tenerife* va fi tipărit. 150 de exemplare. Zi rece. Semisenină. Lucrez la un comentariu despre *Perpetuum mobile*, o carte a lui Artur Silvestri. Aș vrea să-l închei azi și să-l expediez mâine. Apoi, voi lua piatra de lavă (ovalul de lavă) în palma stângă și voi purcede la lectura (eventual, corectarea) cărții mele de poezie.

Miercuri, 10 decembrie 2008, ora 17:50

Revin la *Jurnalul* meu inutil. Îmi place spaniola, ritmul, cadența ei mă încântă. Și sonoritatea ei, puțin aspră. Limba română e mai mlădioasă, mai aburoasă, mai întrezărită, ca Poiana plină de ierburi, de rouă și flori, în ceața diafană a dimineții. Dar, uneori, și amenințătoare, precum furtuna ce se frământă dincolo de munți, apropiindu-se, cu abisul violet al norilor. Iubesc, desigur, nespus, limba română. De aceea scriu așa despre ea. Și-mi sunt dragi limbile romanice, fiindcă, trecând de la una la alta (română – franceză – italiană – spaniolă), regăsesc, intuiesc, descopăr suportul adânc, latin, alături de (pentru limba română) trunchiul dacic. În acest univers, s-a zămislit și se zămislește poezia mea.

Vineri, 12 decembrie 2008, ora 17:15

Cornel, Jurma și cu mine (adică, juriul; nu-i nicio ispravă să fii într-un juriu) am acordat premiile lui Petre Stoica (a venit la Orizont, săracul), Aurel Gh. Ardeleanu, Daniel Vighi, P. Ilieșu. Îmi apar în minte chipul și persoana lui Petre Stoica, impresia stranie pe care mi-au făcut-o. Abia acum încep să conștientizez motivele acestei impresii. Parcă nu mai e om, s-a dezumanizat, pare un robot, un ins artificial. Un prototip. Poate avea și 30 de ani, și 130. Parcă e o „construcție”, un strigoi. Medicația la care a fost și, probabil, este supus, l-a preschimbato așa, sârmanul. De altfel, e destul de vioi, destul de prezent. Dar ce mizerie, ce farsă, ce probă cruntă e viața! Și cât de greu și ce târziu înțelegem (dacă înțelegem!) această nălucire...

Joi, 18 decembrie 2008, ora 11

Mă tot întreb cum s-ar putea trăi, în această lume, în această viață. Evident, întrebările rămân fără niciun răspuns și, deci, fără niciun rost. Citesc. În engleză, în franceză, în spaniolă.

Biblia. Cărți spirituale. Ele mă mângâie și-mi oferă un sens (un Sens). Dar sufletul meu e slab, credința mea e puțină, duhul meu șovăie. Zilele trec și eu nu scriu nimic. Aștept să apară *Drumul spre Tenerife*. Îmi vin în minte Insula, splendoarea peisajului, a oceanului, îmi vin (și revin) în minte cei trei ghitariști, gravi, neclintiți, solemni, seară de seară, la *Tejas verdes*, palmierii, bouganvillea... Știu că amintirea, distanța, surpriza, noutatea înfrumusețează totul. Că și acolo, ca oriunde, existența reală, cotidiană, e diferită de existența unui voiajor, a unui turist. Știu. Și totuși, dacă s-ar putea, aș pleca, mâine, acum, spre *La Isla afortunada*. Îmi amintesc dimineața de dinaintea zborului spre Germania. Am mers, în chip de rămas bun, spre Centrul orașului, pe o stradă ce însoțește faleza înaltă, abruptă, magnifică. Jos, un restaurant, chiar în stânca falezei, sus – o cafenea amplă, luminoasă, strălucitoare. Am intrat în cafenea și am sorbit cafeaua, la o masă apropiată de fereastră. După o vreme, am ieșit și am făcut câțiva pași spre marginea falezei. În acea clipă, lancea sublimului m-a lovit în plin, aproape m-a ucis. Oceanul, sub pânzele soarelui tânăr, de curând răsărit! Infinitul de cer, de lumină și de ape albastre! Inima a prins să pulseze rar, tot mai rar, și ochii mi s-au umplut de lacrimi. Ce minunat ar fi fost de-aș fi murit acolo și atunci, pe acel promontoriu...

Luni, 22 decembrie 2008, ora 9:30

Subit, mi-a venit în minte că aș putea încerca o suită de poezii scurte, nominale, în spaniolă, având drept temă „insula” (insularitatea). Scrise din amintire, din dor, din vis, din fascinația mirajului. Ar fi o supraviețuire *sui-generis*. Și ar da un sens zilelor acestei bătrâneți (în care, slavă Domnului, mă simt, încă, tânăr).

Ora 18:30. Seară. Liniște. Fierbe varza. Fierb piftiile. Între timp, „omul nou” de sus, tânărul dement, constructor al capitalismului, a început (a re-început) să bată cu ciocanul și să scurme

cu burghiul în pereți. Și el, și prietenul său din blocul vecin, apropiați ca vârstă, sunt obsedați de subsol – țevi, robinete, scurgeri. Ambii sunt rapace, mefienți, avizi de... nimic. Le place disputa în sine, așa cum se întâmplă pretutindeni azi. Dacă ești atent și distant, observi că, în viața socială, la TV, la Radio, peste tot, numai aceasta se face: oamenii își denigrează semenii, îi privesc nemilos, orice sentiment de iubire este exclus, motorul lumii se sprijină pe lăcomie și ură.

Azi, pe stradă, Oli mi-a spus, dintr-o dată, că orașul i se pare a fi ocupat de o armată străină, în civil, că locuitorii lui au fost alungați, exterminați și că, în spațiul lăsat liber, s-au instalat inși străini, necunoscuți – ca în filmele SF. Așa este. Are dreptate. România întregă, de fapt, e sub ocupație. A fost luată în stăpânire de acești monștri, de acești mutanți, de o rasă acefală, nemiloasă și perfidă, care – dacă nația nu se trezește – o va nimici. Intermezzo-ul guvernului liberal (unde există oameni mai evoluți, unde sunt și intelectuali, unde mai afli, încă, morală și oarecare noblețe) a reprezentat, poate, o ultimă șansă. Au revenit mutanții, cu avangarda lor primitivă, lipsită de orice atribut hominid superior, capabilă de absolut orice ticăloșie. Avangarda condusă de președinte și elogiată de acei așa-ziși intelectuali, de acele jeguri – derutate acum, dezorientate, batjocorite de această rasă de monștri, de „omul nou” construit de comuniști: fără carte, fără educație morală, fără suflet, fără Dumnezeu, fără duh, fără milă. Omul redus la partea animalică – acesta stăpânește acum România.

Miercuri, 24 decembrie 2008, ora 18:40

Avem un brăduț – o creangă. L-am împodobit. Am ascultat, de dimineață, colinde. Mai ales *Feliz Navidad*¹²⁸, cu Anca Parghel,

¹²⁸ Span. „Crăciun fericit”.

Placido Domingo, Pavarotti, Carreras. În acest timp, mama, înconjurată de acele trei femei, aprovizionată cu de toate, somnolează, la Stroești, în penumbra gândului său, desprins, pare-se, în mare măsură, de concretitudinea acestei lumi. Dumnezeu să ne aibă în paza Lui pe noi toți! Ce splendid sună, în limba spaniolă, urarea de Crăciun: *Feliz Navidad! Señor, salvanos!*¹²⁹

Ora 20:30. A fost spectaculos în seara aceasta în Centru. Luminile. Cerul senin. În clarobscurul de deasupra clădirilor, între noi și cer, zburau, misterioși, porumbeii. M-a surprins, atunci, scena. Îmi revine în minte acum. Se cere consemnată.

*

Poezia mea este adevărată (chiar în plan ontologic), fiindcă impune valori. Nu fiindcă enunțurile ei sunt verificabile empiric (deși, uneori – deseori – se verifică, probabil, și așa). Va trebui să mai meditez la tema aceasta.

*

Adevărul indubitabil al existenței lui Dumnezeu este susținut de confirmarea lăuntrică. El este, deopotrivă, exterior mie (e Creatorul meu) și mai lăuntric mie decât îmi sunt eu însumi. El este cea mai autentică și cea mai adevărată necesitate lăuntrică. El este Ființa. *Ego eimi ho on*¹³⁰.

Joi, 25 decembrie 2008, ora 9

Prima zi de Crăciun. Aseară, era senin. În zori, pe la 6, când am privit pe fereastră – decor de ilustrată: zăpadă pe străzi, pe acoperișuri, în copaci. Și ningeă viforos. Și acum ninge. Cad fulgi, în roiuri, peste coniferele din fața ferestrei, cum vedeam, cândva, la Predeal. Am vorbit la telefon cu mama. Era bine dispusă. M-a întâmpinat cu „La mulți ani!”

¹²⁹ Span. „Doamne, salvează-ne!”

¹³⁰ Gr. *Ieșirea* 3, 14: „Eu sunt Cel ce sunt”.

Sâmbătă, 27 decembrie 2008, ora 12

Am aflat, de la mama, că a murit Monică, fost prieten de joacă, profesor de matematică. A murit, la spital, în Târgu-Jiu. De la Dana, am aflat că a murit Ghizi, mama lui Ianoș, la Târgu-Mureș. *Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească pe amândoi!* Noi, care ne aflăm încă în această lume, ne continuăm călătoria. Peste câteva zile, intrăm în 2009. Tot mai puțin înainte, tot mai mult în urmă. O clipă –atât – între un infinit de întuneric și un infinit de lumină.

Ora 13:50. Citind *Biblia* în spaniolă, mi-am zis că impulsul meu de a scrie poezie direct în spaniolă nu e, poate, atât de îndrăzneț, de riscant, de nesăbuit, cum ar părea. De ce? Mai întâi, fiindcă, în cinci luni, am învățat ceva din această limbă. Apoi, fiindcă n-am învățat atât de mult, încât să nu-i mai simt savoarea, capacitatea de a surprinde, sonoritatea, ritmul. Pentru mine, spaniola are prospețime, farmec, puterea de a fascina etc. Nu e bătătorită de uz, eu sunt sensibil la farmecul ei. Mă apropii de ea cu emoție, sfială și încredere. Și cred în puterea ei de a exprima ce simt eu în raport cu acea *Isla afortunada*.

Luni, 29 decembrie 2008, ora 14:20

Afară, în fața ferestrei, coniferele sunt încărcate de chiciură. Zilele acestea de sfârșit ale unui an și de intrare în altul seamănă cu vârtoarea creată la confluența a două râuri – fluxul s-a învălmășit, curgerea înclină a deveni rotire. E un moment în care, sub timp, se dezvăluie abisul. De aceea, poate, depresivii fac mari crize în asemenea perioade, la sărbători, în general. Fiindcă, nemaexistând curgerea domoală și uniformă, ce adoarme angoasa, eul, ființa își dezvăluie, brusc, efemeritatea, intuiția se izbește, dur, de neant și spaima sunt, din nou, declanșate. Cei care se bizuie în Domnul, în credință, trec, însă, în piroga lor, peste cataracta aceasta. Trec lin și merg, la fel de lin, mai departe.

Marți, 30 decembrie 2008, ora 8

Închei anul 2008 lucrând. Sper ca în ianuarie 2009 să apară *Drumul spre Tenerife*. Și mai sper câteva lucruri pentru anul ce vine: un drum în Germania și unul în Tenerife, sănătate, liniștea adâncă a inimii și a duhului, pe care numai Dumnezeu poate s-o dea, pacea „care întrece orice pricepere”. Oli și cu mine, împreună, în oceanul fără margini al timpului. Dedesubt – abisul, deasupra, în lumină, Cel Veșnic.

Vineri, 2 ianuarie 2009, ora 18:30

Ieri, am vorbit cu mama la telefon. E ciudată atitudinea ei. Niciun reproș, nicio văicăreală. Numai și numai bunăvoință. Dar, pe căi indirecte (via Măruța, via Nuța), aflu (aflăm – frate-meu, eu, soțiile noastre) că plânge, uneori, de dorul copiilor, că ne caută prin curte, că stă la poartă și ne așteaptă, zicând celor care o întrebă că tocmai am plecat și că trebuie să ne întoarcem dintr-o clipă într-alta. Știe că o asemenea scenă ni se va relata? O pune la cale? Nu pot pricepe. Oricum, mesajul dinspre ea rămâne același. Doar semnificantul e altul. Întotdeauna a știut să-și adapteze mesajul la împrejurări. Desigur, intervin și inhibițiile vârstei, faptul că timpul, pentru ea, e, mai ales, prezentul, că viitorul, trecutul au fost, în mare parte, anulate. Și multe lucruri, chiar dacă ar vrea, presupun că nu le mai poate face. Totuși, sufletul ei rămâne o enigmă. Întotdeauna reacționează imprevizibil, invers în raport cu ceea ce te aștepți. Exceptând linia și coloratura de ansamblu – cronofagia, acapararea și devorarea timpului, ființei, vieții celor apropiați. Ce personaj! Prea acid, prea corosiv, însă, pentru a putea fi construit (literar) de cel care îi este fiu.

Miercuri, 7 ianuarie 2009, ora 10:30

Mă observ cu interes, chiar și cu uimire, și constat că sunt foarte atașat de Dana. Pe cât m-a enervat, uneori, în anii din urmă, fiindcă o necăjea pe Oli, pe atât de dragă mi-e acum. Și comportamentul ei s-a schimbat. S-a întâmplat ceva – nu știu ce – vara trecută, la Tenerife. *Isla afortunada* ne-a făcut fericiți împreună și ne-a lăsat fericiți împreună. Avem, împreună, taina și amintirea acelei fericiți. Iată ce putere are orice reminiscență a Paradisului.

Joi, 8 ianuarie 2009, ora 10

Am vorbit la telefon cu Nina Ceranu. Acum 5-10 minute – am expediat textul volumului și coperta. Astfel, ceea ce mă preocupa acut s-a rezolvat. Mă pot lăsa în voia lecturii biblice în spaniolă, a reveriei ce are drept mediu și țintă insularitatea, a scrisului în limba lui Cervantes, a nădejzii că Dumnezeu va îngădui să mergem, în anul acesta și în alți ani, poate, să mergem și să rămânem în Tenerife.

*

Structura operei literare. Primul nivel, „povestea” lirică sau epică. Poți rămâne la ea, la cunoașterea sensibilă (imagini, sentimente, emoții, întâmplări, chiar învățăminte). Acest nivel, însă, poartă în sine (este vehicolul și conținătorul straturilor succesive – mai adânci sau mai înalte) sensurile vizionare, nucleele generative, ducând înspre *fînță*. Lectura coboară deci (sau urcă), esteticul devenind o cale posibilă spre ontologie, spre Taină.

Vineri, 9 ianuarie 2009, ora 18:30

La Nina Ceranu o să merg luni, la 11:30, să văd varianta listată a cărții. Am recitat volumul. Plutesc la suprafața lui, cu simțământul și intuiția unui abis, undeva, dedesubt. De o vreme,

simt o zbatere rapidă și ușor sufocantă a inimii. O să merg la Lucian P. Petrescu, pentru un control. Aș vrea să mai văd *Isla afortunada*. Mai mult – dacă ar fi cu putință – dar ce nu e cu putință la Dumnezeu? –, aș dori să-mi petrec (să ne petrecem) acolo anii pe care-i mai avem de rătăcit în această lume. Acolo – în acea reminiscență a Edenului.

Sâmbătă, 10 ianuarie 2009, ora 18

Privesc pe fereastră. Peste bulevard pare a se presăra un praf fin, înghețat, de cenușă. Și-mi vine în minte, din nou, acea piațetă din Puerto de la Cruz, unde este și Muzeul Piraților, așa cum am văzut-o într-o seară, cu scările încărcate de flori, străjuite de palmieri, cu o stradă în pantă spre ocean, cu o casă în colț, cu ferestre vechi, specifice – casă în care mi-ar plăcea să locuim. Nu-i deloc exclus ca memoria (și nostalgia, și visul) să prelucreze, să replămădească, să modifice unele detalii din peisaj. Dar esențialul acesta este.

Luni, 19 ianuarie 2009, ora 8:30

E-mail de la Coriolano. Îmi cere o poezie, un text despre poezie, în general, o listă cu cinci cărți (care mi-au fost de folos pe vremuri, la începuturile carierei mele literare etc.). De ce? Pentru un număr special din revista lui, dedicată Zilei Mondiale a Poeziei (21 martie). Apropo de poezie, m-a întristat moartea lui Grigore Vieru. L-am întâlnit, în octombrie-noiembrie 1978, la Tbilisi. *Dumnezeu să-l odihnească în pace!*

Coriolano îmi scrie că în Tenerife plouă și e frig (un frig, zice el, care te pătrunde până la oase). Mă întreb dacă el știe ce înseamnă, de fapt, frigul, gerul, el, care trăiește în *La Isla afortunada*.

Miercuri, 21 ianuarie 2009, ora 18:15

Mă apropii de 67 de ani. Ce voi face? Poate voi mai scrie încă ceva, și încă ceva, poate mai sunt teritorii (reale, virtuale, ideale) de cunoscut și de evocat. Va hotărî El. Simt, însă, că o schimbare va fi. O simt și o vreau. Apele sufletului se liniștesc și, parcă, oglindesc în ele mai mult din lumina și adâncimea cerului. Din lumina și adâncimea Cerului...

Joi, 22 ianuarie 2009, ora 18:30

Coriolano îmi scrie un e-mail entuziast. Îmi elogiază poezia, textul despre poezie, în genere, spaniola în care am redactat textele. Vrea să dedice un număr volumului *Drumul spre Tenerife*.

Vineri, 23 ianuarie 2009, ora 18

Azi-dimineață, e-mail de la Coriolano. Mă felicită pentru *Drumul spre Tenerife*, pe care i l-am trimis aseară. Îmi scrie frumos, impresionant. I-am răspuns și i-am comunicat intențiile mele: să traduc eu cartea (e, de fapt, tradusă, la prima mână), iar el, dacă vrea, să definitiveze tălmăcirea, pe care, la apariție, o vom semna amândoi. Aștept răspunsul. Tot aseară, i-am trimis volumul și Rosei Lentini. În fine, am expediat *Drumul spre Tenerife* și la Escuela Leteraria din Laguna, doamnei Ana Belén Espinosa. Mă mut, încet, cu totul, în Insulă. Iată cum se leagă lucrurile. Iată cum se devoalează, în poezie, ca și în viață, eul profund. Într-un vers mai vechi, scriam: „Mă mut, încet, cu totul, în cetate”. Înaintarea spre identitate, căutarea eului, a identității, apoi a Identității, a Unului Esențial, a Duhului, a Substanței. Cetatea – *Civitas Dei*. Apoi, falia teribilă, singurătatea teribilă, din *Moartea tatălui*. Și, acum, *Drumul spre Tenerife*, spre *Isla afortunada*, spre Paradis, spre ceea ce a mai rămas din Paradis, aici, spre Paradisul intact de Acolo.

Luni, 26 ianuarie 2009, ora 17

Surprinzătoare, și acum, comportarea mamei. Angelica i-a spus lui Oli că existența acolo „e un coșmar”. Și mie mi-a zis, apoi, ce greu se descurcă cu mama. Am senzația că și cu Dinu (care, între timp, s-a mai înzdrăvenit) mama e tot atât de dificilă ca întotdeauna. Ei bine, cu mine, nu. E împăciuitoare, veselă chiar, cooperantă, conciliantă. Ceea ce, departe de a mă potoli, mă îngrijorează. Am, tot timpul, senzația că pregătește o cursă, că pune la cale ceva, că, în inventivitatea ei fără margini, cine știe ce plan – mai mult sau mai puțin inconștient – urzește. Angelica m-a informat că mama nu-l mai pomenește niciodată pe tata. Vorbește doar de locurile ei natale și de familia ei. Am observat și eu că are tendința aceasta (firească, poate, până la un punct).

Marti, 27 ianuarie 2009, ora 10:45

E foarte primejdioasă mama. Nu cred că este în stare să suporte gândul de a muri înaintea noastră. Probabil nici după noi. Nu mi-o pot închipui, împăcată, în fața implacabilei condiții umane. Nu poate admite să fie singură, fără noi, nici în moarte.

Joi, 29 ianuarie 2009, ora 13:05

Ieri, la prânz, înregistrarea emisiunii pentru TVR3, cu Claudiu Arieșan. Am spus, la emisiunea aceea, că, dincolo de rolul său în comunicare și informare, Internetul poate face, tacit, și educație spirituală. Anume, probează că absența este o prezență, că impalpabilul este foarte real, că există cunoaștere și dincolo de simțurile elementare. Altfel zis, pregătește eul să se apropie de spirit. „E foarte profund ceea ce afirmăți”, a murmurat Claudiu Arieșan, meditativ.

Există, față de acest fenomen (față de orice *nou* fenomen) două atitudini: una retrogradă și alta anterogradă. Noi (Oli și cu

mine) o adoptăm pe cea de-a doua. Lansarea unei cărți online, *Poetica non-imanenței*, și emisiunea de la TVR3 par a fi, în România, premiere absolute.

*

Spre seară, mi-a sosit, de la prietenul George Roca, din Sidney, un fel de plachetă: *Eugen Dorcescu, omul-poezie*. O notă biobibliografică, opinii (Virgil Nemoianu, Valeriu Anania), ciclul de 11 poezii, *Abyssus abyssum invocat*, și un scurt comentariu final al lui George Roca. Azi-dimineață, acesta m-a anunțat că materialul a apărut în diverse locuri: în „Rețeaua literară”, în „Starpres”, în „Agero”. Observ o anume fervoare în a mă publica și „promova” – e îmbucurător și impresionant. Ca și cum acumulările au produs, exact acum, un declin în conștiința receptoare. Dorin Murariu m-a întrebat dacă sunt de acord să publice, în fiecare număr din „Banat”, o coloană cu poeziile mele, sub genericul *Lecția de poezie*. Sigur că sunt de acord.

Miercuri, 4 februarie 2009, ora 16:45

Aseară, i-am telefonat mamei, puțin după ora 18. Se pregătea de culcare. Mi-a răspuns imediat. Era singură și a început să plângă – tare, hohotind. E drept, Angelica e mai toată ziua cu ea, dar noaptea e singură. Singură, în camera ei, în casa goală, în curtea pustie, în noaptea nemăsurată a zăvoiuului, a pădurii, a râurilor. Sub cerul negru, din care ninge. Îmi amintesc iernile de demult, pădurea, râul, zăvoiuul, cerul de smoală – acel infinit atât de tangibil. Pe atunci, mă înfioram adânc, mă năpădea o tânjire fără nume, un vaiet lăuntric, simțeam până la cea din urmă fibră teribilul asalt al sublimului. Teribilul asalt al tainei. Simt toate acestea și acum. Și le situez acolo, departe, într-un loc unde eu nu mai am loc, unde nu mai pot și nici nu mai vreau (nu mai vreau, fiindcă nu mai pot) să mă întorc, altfel decât în vis, în închipuire,

în coșmar. Și din pricina aceasta, și din alte pricini, poate, am dormit rău și m-am trezit foarte devreme. Abia după ce s-a trezit și Oli, ziua și-a intrat în drumul ei firesc. Când am ieșit, în jurul prânzului, dinspre sud sufla un vânt, nu prea puternic, un vânt de sfârșit de iarnă. Orașul e neglijat, e în ruină. Țara întregă e așa. Am avut astăzi o senzație similară aceleia de prin noiembrie 1989, când, după o ședință exasperantă, cu Vasile Bolog (un șef, el însuși ajuns, pe față, la capătul răbdării și al puterilor), i-am spus lui Oli, după ce, întors acasă, ne-am așezat să prânzim: „Nu se mai poate, s-a isprăvit. Nu știu cum, dar, într-un fel sau altul, nebunia asta trebuie să se termine...” O senzație asemănătoare am trăit, spontan, și azi, când vântul plimba hârtii, punge și țărână peste străzile sparte din jurul pieței.

Vineri, 6 februarie 2009, ora 18

Astăzi, pe o vreme primăvărată (sunt acum plus 15 grade), halucinantă în acronia ei, am mers cu Oli la Universitate, să luăm, de la editor, de la doamna Nina Ceranu, *Drumul spre Tenerife*. Nina era (am sesizat încă de aseară, când mi-a spus că e nemulțumită de cum a lucrat Tipografia), Nina era, deci, îngrijorată, se temea că îmi voi manifesta, la rândul-mi, dezamăgirea.

Nu. Nu e nicio dezamăgire. Ci o liniște mare. Asemănătoare unui mare cutremur lăuntric. Asemănătoare aceluși simțământ al sublimului și al vastității, trăit de mine, acolo, pe acel promontoriu atlantic, înainte de a părăsi, temporar, *Ostrovul fericitorilor*. O liniște mare, asemănătoare extazului.

Drumul spre Tenerife a intrat în lumea valorii (a valorilor). Poate, odată cu acest volum, bibliografia mea s-a încheiat. Poate, odată cu el, s-a încheiat și biografia mea, nu neapărat cea empirică. Oricum, după ce voi trece marele prag, nu voi mai reveni *niciodată* în lumea aceasta. De ce m-ar mai interesa acum,

când sunt aproape de *ziua aceea, Jurnalul*, opera, lumea aceasta, în ansamblul ei? Mai degrabă, îmi iau rămas bun și mă pregătesc pentru cealaltă. Și mă bucur, senin, de ce-a mai rămas.

Așadar, strâng pânzele corabiei și plutesc, imponderabil, ca-n vis, pe apele mării, ce se deschide spre infinit.

Toată zarva e-n urmă.

Duminică, 1 noiembrie 2009, ora 7:04

Luni, 26 octombrie 2009, la ora 5 dimineața, a murit mama. A telefonat și mi-a dat de știre, în jurul orei 6, Măruța, care o veghease toată noaptea și care i-a aprins lumânarea. Vorbisem cu mama și sâmbătă, și duminică, avea vocea căzută, stinsă. Mă sunase și Măruța, mi-a zis că e conștientă și că s-ar putea să mai trăiască o vreme. Dar n-a fost așa. A murit relativ ușor, strigându-ne pe mine și pe frate-meu.

Duminică seara fusesem la teatru, la un concert comemorativ Petru Jecza. S-a recitat acolo, chiar la început, poezia mea *Absența*.

Marti, la ora 9, am plecat spre Stroești – Oli, Alina și cu mine –, în mașina Alinei. Pe drum, dincolo de Băile Herculane, s-a spart baia de ulei. Au urmat enervări, reparații, întârziere. Abia seara, am ajuns la Stroești. Mama, în sicriu, se afla în odaia mare de jos. Veghe. Lume. Agitație. La un moment dat, am rămas singur cu mama. Și am vegheat-o toată noaptea. Din fericire, până joi, când a avut loc înmormântarea, vremea a fost frumoasă. Chiar foarte frumoasă – soare, frunziș, cer senin, copacii colorați, Poiana... Obiceiuri străvechi, ancestrale, ritualuri sincretice. Preotul Mihai Mălăiuș (căruia, revenit la Timișoara, i-am trimis *În Piața Centrală*). Sicriul cu trupul neînsuflețit al mamei a fost

așezat în cripta alăturată celei în care doarme, pe veci, tata. Înfirmare decentă, solemnă, elegantă – dacă se poate vorbi astfel. Gabi și Alina nu au venit la biserică și la cimitir. Oli, da. Am mâncat repede, la o masă separată de cea unde se așezau, pe rând, preotul și cei sosiți la pomană (au fost invitați toți cei care au participat la slujba de înhumare). Mare solidaritate umană. Curtea foia de bărbați și femei – se așezau mese și scaune, s-au pregătit, în bucătărie și afară, tot felul de mâncăruri. La ora 15, Oli, Alina și cu mine am pornit spre Timișoara, pe Valea Jiului. A început ploaia. Înainte de Hațeg, am așteptat vreo oră pe șosea, din pricina unui accident care blocase, undeva în față, circulația. După ce am reluat cursa, am făcut un mic popas la un restaurant, să bem o cafea. Drumuri proaste, lipsa marcajelor, gropi. Țară condusă de oameni fără creier. La ora 22, am ajuns acasă. „În zadar sunt toate, dacă este moarte”.

Duminică, 30 mai 2010, ora 9

Zilele trecute (când, probabil, frate-meu era plecat undeva), a telefonat nevastă-sa, de la Stroești. Să-mi spună (să ne spună), pe un ton matern, că putem veni oricând acolo, că nici măcar nu ne invită, că „a invita” nu e cuvântul potrivit, că nu mergem la ei în vizită, ci la noi acasă. Da?!... Era nevoie să precizeze așa ceva? Nu e de la sine înțeles? S-au întins în toată casa, au scos fotografiile, mobila, au făcut modificări, fără să consulte pe nimeni, au ignorat o posibilă opțiune diferită, în ce mă privește, apoi declară – inclusiv și mai ales – frate-meu că tot ce a făcut și face el e „pentru toată lumea”. „Unii nu cred”, a completat, când am vorbit la telefon. „Poate nici tu nu crezi”. Și-i dă mereu cu banii pe care îi cheltuiește el (mai nou, și fiu-său) la Stroești. Toate aceste discursuri vin din marile lui (ale lor?) îndoieli, din simțământul culpei. Și-au însușit abuziv dreptul meu. Nu aspectul

economic mă întristează, ci lipsa de o minimă delicatețe. Am vorbit cu frate-meu, cândva, după moartea tatei, despre un mic muzeu literar – cu manuscrise, fotografii, cărți etc. „Da, da”, a zis. „Vorbesc eu cu primarul”. Și iată ce face. Cărțile mele spun deslușit ce mult am iubit eu acele locuri. Și, indirect, ce violent mă jignește, de fapt, mă indispuce, modernizarea lor mic-burgheză. Mi-e milă de frate-meu. Nu mai e în stare să fie nobil. „Vechea fotografie” – fotografia părinților noștri tineri –, care își avea locul, de multe decenii, pe zidul din odaia lor, fotografia după care i-am cerut o copie simplă, acea fotografie, deci, mi-a trimis-o smulgând-o din ramă (mi-a spus să nu i-o mai înapoiez, fiindcă, oricum, rama s-a stricat în urma desprinderii fotografiei). S-au grăbit, au schimbat tot – mobilier, modestele cadre cu fotografii, au făcut și-au dres, ca și când și-ar fi dorit să șteargă repede, cât mai repede, orice urmă a ceea ce-a fost. Or, eu sunt legat exact de ceea ce a fost. Mai legat decât mi-am închipuit. Știu că și el a fost legat. Și că ideea barbară a modificărilor nu-i aparține pe de-a-ntregul. De aceea, nu cred că voi mai merge acolo. Pe tata și pe mama i-am văzut ieșind pe poartă și i-am condus până la cimitir. I-am văzut așezați în criptă. Casa lor, casa noastră, a fost schimbată după gustul cumnatei. O cameră doar, o cameră ar fi trebuit să lase neatinsă, din bun simț. Să fi spus: odaia aceea e a ta. Amenajează-o cum dorești... Eu tac, nu comentez, nu reproșez și, desigur, un asemenea comportament îmi tulbură. N-ar fi exclus să le fi ajuns la urechi și comentariile celor din jur (dacă ele există cumva; și eu cred că există).

Luni, 31 mai 2010, ora 23

Nu trebuie să ai încredere în rude (în rubedenii), oricât de apropiate (mai ales) și oricât de îndepărtate ar fi. Dimpotrivă, dacă vrei să nu suferi, trebuie să te ții departe de ele. Fiindcă și

rudele sunt oameni, adică ființe rele de la natură. Și, cunoscând că, potrivit cutumelor socio-culturale, trebuie să le suporti, își exercită liber, fără constrângeri, fără teamă, asupra ta ferocitatea endogenă. Așa se întâmplă cu frații, cu fiii și fiicele, cu părinții chiar, care își aplică sadismul asupra fratelui, părintelui, fiului. Vrei să fii liber? Nu te certa, nu te război cu cei care-ți sunt rude, căci vei greși, vei păcătui neîncetat și vei fi de două ori chinuit: de ei, mai întâi, apoi, de propria-ți conștiință. Vrei să fii liber? Abandonează-ți rudele. Abandonează-le *à fond*, trezește-te la realitate, renunță la iluzii. Iubește-le, desigur, dar lucid, fără a le idealiza. Așa cum nu te idealizezi nici pe tine. A iubi pe cineva nu înseamnă a-i ignora minusurile, defectele. Dimpotrivă. Abandonează-le, deci, chiar dacă stai, fizic, în preajma lor. (Ar putea exista, eventual, rarissime excepții. Mă îndoiesc, însă). Cu cât vei fi mai docil și mai afectuos, cu atât mai tare te vor lovi. Abandonează-le!

Luni, 13 septembrie 2010, ora 14:10.

Bad Hofgastein. Austria.

Zi importantă. După luni întregi de somnolență lăuntrică, aidoma unei boli, am început să scriu o nouă carte de poezie, cu posibilul titlu *Elegiile de la Bad Hofgastein*. Voi scrie, deci, cartea aceasta, închinată mamei, în Hotelul Germania, din Bad Hofgastein, apartamentul 404. Așa cum mi s-a mai întâmplat, totul a plecat de la un vers ce mi-a apărut, ca de la sine, în minte. Versul cuprinde axul, nucleul, ideea poetică, ce generează texte și în jurul căreia se adună, se structurează texte. Iată-l:

„Tata a murit o singură dată. Mama moare în fiecare zi...”

ANEXE

VECHEA FOTOGRAFIE

**Eugen Berca și Alexandra Berca (născută Dorcescu),
părinții poetului Eugen Dorcescu. Oradea, 1939.**

EUGEN DORCESCU ȘI MANUSCRISUL JURNALULUI SĂU (1990 – 2013)

CUPRINS

Nota editorului (Mirela-Ioana DORCESCU)	7
Eugen Dorcescu, <i>Adam</i>	11
1. ABBA, PATER	13
2. GENITRIX	221
3. ADAM	427
ANEXE	
<i>Vechea fotografie</i>	545
<i>Eugen Dorcescu și manuscrisul Jurnalului său (1990 – 2013)</i>	546

Tiparul executat la

MIRTON

EDITURĂ - TIPOGRAFIE - LEGĂTORIE

Tradiție și credibilitate din 1990

RO-Timișoara, str. Samuil Micu nr. 7
Tel.: 0256-225684, 272926; Fax: 0256-208924;
e-mail: mirton.timisoara@yahoo.com

„Poet de «înaltă linie», ca să ne exprimăm după clasificarea lui Blaga, dar nu al unei goale transcendențe, ci al idealității încununate de o filosofie a mântuirii creștine, deci un demers spiritual-ideatic în perspectivă *soteriologică*, Eugen Dorcescu este unul dintre puținii noștri scriitori de azi care, dezavuând experimentalismele și ingineriile filologice postmoderniste de tot soiul, de oriunde ar veni ele, a rămas credincios **Poeziei** și *marelui drum împărătesc* al acesteia, de pe care, iată, *Templierul*, în armură, pe Ducipalu-i mândru, se întoarce victorios, *Om și Pegas înaintând prin colbul celest al unui sfârșit de veac și început de mileniu*.

Să-l primim cum se cuvine...

Glorie Învingătorului!

Osana! Osana!"

(Zenovie Cârlușea)

ISBN 978-973-52-1936-9

9 789735 219369